

Raport o stanie miasta
2014-2018

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne Prezydenta Legnicy Tadeusza Krzakowskiego	5
Wprowadzenie	7
ROZDZIAŁ I. SAMORZĄD TERYTORIALNY	8
1. RADA MIEJSKA VII KADENCJI SAMORZĄDU	9
2. BEZPOŚREDNIE WYBORY PREZYDENTA MIASTA VII KADENCJI	15
3. MŁODZIEŻOWA RADA MIEJSKA	16
ROZDZIAŁ II. ZARZĄDZANIE MIASTEM	17
1. PREZYDENT MIASTA	17
2. URZĄD MIASTA	20
3. MIEJSKI RZECZNIK KONSUMENTÓW	34
4. MIEJSKIE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE	35
ROZDZIAŁ III. PLANOWANIE ROZWOJU MIASTA	37
1. STRATEGIA MIASTA I INNE DOKUMENTY PLANISTYCZNE	37
2. ŁAD PRZESTRZENNY	38
3. MIEJSKI KONSERWATOR ZABYTKÓW	43
4. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI	45
5. WSPÓŁPRACA REGIONALNA I MIĘDZYKRAJOWA	51
6. PROJEKTY UNIJNE	54
7. PROMOCJA MIASTA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA	59
ROZDZIAŁ IV. GOSPODARKA I FINANSE	69
1. GOSPODARKA	69
2. FINANSE	86
3. MAJĄTEK MIASTA	94

ROZDZIAŁ V. INFRASTRUKTURA	97
1. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	97
2. ZASOBY MIESZKANIOWE	111
3. ZAOPATRZENIE W WODĘ	125
4. INFRASTRUKTURA INFORMATYCZNA	126
5. INWESTYCJE	130
6. INWESTYCJE SPÓŁEK KOMUNALNYCH	145
ROZDZIAŁ VI. ŚRODOWISKO	149
1. ZIELONA LEGNICA	149
2. OCHRONA POWIETRZA	150
3. OCHRONA WÓD	152
4. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM	153
5. GOSPODARKA ODPADAMI	153
ROZDZIAŁ VII. MIESZKAŃCY	159
1. LUDNOŚĆ LEGNICY	159
2. RUCH NATURALNY	159
3. MAŁŻEŃSTWA I ROZWODY	161
4. STRUKTURA LUDNOŚCI	162
5. JAK SIĘ ŻYJE W LEGNICY	163
ROZDZIAŁ VIII. PRZESTRZEŃ SPOŁECZNA	165
1. OCHRONA ZDROWIA	165
2. POLITYKA PRORODZINNA	169
3. POMOC SPOŁECZNA	170
4. OPIEKA NAD MAŁYM DZIECKIEM	182
5. EDUKACJA	188
6. KULTURA	216
7. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	229
8. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	241
9. DZIAŁANIA NA RZECZ SENIORÓW	246
10. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	251
11. BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK	256
KALENDARIUM WYBRANYCH WYDARZEŃ 2015 – 30.06.2018	271

Siódma już kadencja samorządowych władz Legnicy dobiega końca. Mam zaszczyt i przyjemność przedstawić Czytelnikom wydawnictwo „Raport o stanie miasta. Legnica 2014-2018”. Opracowanie w sposób obiektywny prezentuje, analizuje i podsumowuje działalność organu stanowiącego naszej gminy, czyli Rady Miejskiej oraz wykonawczego – prezydenta. Ukazuje jednocześnie bardzo szeroki obraz życia miasta i zachodzących w nim przemian administracyjnych, społecznych, gospodarczych, bytowych, kulturalnych – otwartych na innowacje, nowoczesność, ekologię i rozwój obywatelskiej partycypacji w decyzjach o jakości życia naszej legnickiej wspólnoty.

Publikacja gromadzi rzetelne informacje z dziedziny funkcjonowania samorządu, jego instytucji i jednostek organizacyjnych. Przedstawia m.in. sfery: gospodarki, finansów, demografii, inwestycji, wsparcia dla przedsiębiorców, gospodarowania nieruchomościami, pozyskiwania środków unijnych, polityki edukacyjnej, przestrzennej, mieszkaniowej, zdrowotnej, transportu i komunikacji, gospodarki odpadami, ekologii i walki ze smogiem, współpracy zagranicznej i nowoczesnego promowania dokonań miasta. Zawiera wyniki profesjonalnych badań opinii publicznej, dotyczące stanu i oczekiwań mieszkańców w różnych sferach funkcjonowania miasta. Prezentuje sprawnie realizowaną, przygotowaną wspólnie z legniczanami, wieloletnią strategię rozwoju.

Konsekwentna polityka finansowa i społeczna sprawiła, że szczególnie w tej kadencji wzrosły dochody i wydatki budżetu gminy, które przekroczyły pół miliarda złotych. Łączna kwota zdobytych dla Legnicy unijnych środków publicznych i kierowanych do innych sektorów jest niewiele niższa. Prawie 290 milionów zł przeznaczyliśmy na inwestycje prowadzone przez miasto. Stwarzają one coraz lepsze warunki dla życia wielopokoleniowej Legnicy.

Cztery lata w życiu miasta to zaledwie chwila. Jednak w życiu indywidualnych mieszkańców, rodzin, pokoleń i całej społeczności - to czas, w którym wiele może się dokonać. Zwłaszcza, gdy realizujemy wspólne cele. Moją zasadą jest odwoływanie się do mądrości legniczan, wysłuchiwanie ich. Na dialogu, często trudnym i ostrym, spędziliśmy setki godzin. Było warto. Nasze miasto rozwija się. Wzrasta jego znaczenie na mapie Polski. Jesteśmy wiarygodnymi partnerami gospodarczymi i społecznymi. Wiele krajowych instytucji obdarza nas zaufaniem, nagradza i wyróżnia, za co jesteśmy wdzięczni. Wciąż budujemy nasz legnicki dom, by sprostać wyzwaniom przyszłości. Nasza intensywna, wspólna praca w mijającej kadencji samorządowej, pozostawi ważny i symboliczny ślad w roku stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości.

Legnica to miejsce wyjątkowe, a legniczanie mają ogromny potencjał miastotwórczy. Angażują się w działalność dziesiątków organizacji pozarządowych. Śmiało korzystają ze swego prawa współdecydowania o wydatkach budżetu miejskiego i są autorami już kilkudziesięciu lokalnych inwestycji. Byliśmy jednym z pionierów tak rozumianego poczucia odpowiedzialności za dobro wspólne.

Dziękuję wszystkim, którzy w tej kadencji pracowali dla lepszej przyszłości miasta i mieszkańców. Wspólnie udało się nam stworzyć w Legnicy miejsce dobre do mieszkania i życia, dobre do nauki i pracy, dobre do odpoczynku, dobre do kochania. Jedyne takie miejsce.

Prezydent Legnicy

Tadeusz Krzakowski

WPROWADZENIE

Raport o stanie miasta. Legnica 2014-2018 to wydawnictwo powstałe na zakończenie VII kadencji legnickiego samorządu. Ukazuje dorobek gminy i jej jednostek organizacyjnych oraz mieszkańców w okresie od wyborów, tj. od 16 listopada 2014 r. do 30 czerwca 2018 r. Zawarte w nim informacje są przedstawione w pigułce.

Opracowanie ma formę raportu. Wykresom, zestawieniom tabelarycznym, analizom porównawczym Legnicy na tle innych miast, mapom, ilustracjom towarzyszy tekst, stanowiący do nich komentarz. Przytoczone są również opinie mieszkańców dotyczące różnych sfer życia miasta, pochodzące z opracowania CBOS-u, który przeprowadził w pierwszym półroczu 2018 r. badania ankietowe. Poprzez te narzędzia podjęto próbę zaprezentowania zmian w różnych sferach życia, jakie zaszły w ostatnich czterech latach w Legnicy, począwszy od zarządzania miastem i planowania jego rozwoju, poprzez finanse, gospodarkę, infrastrukturę i środowisko po obszar przestrzeni społecznej.

Obraz miasta i działań samorządu w latach 2014-2018 uzupełnia Kronika wybranych wydarzeń w Legnicy od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2018 r.

Podstawą źródłową opracowania były materiały sprawozdawcze wydziałów Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych gminy (ZDM-u, ZGM-u, MOPS-u, OSiR-u, instytucji kultury), spółek komunalnych, Powiatowego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego dla miasta Legnicy, KM Państwowej Straży Pożarnej i KM Policji, a także dane statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego.

Składam podziękowania wszystkim tym, którzy ze mną współpracowali przy opracowaniu niniejszego wydawnictwa.

Maria Kubasik

ROZDZIAŁ I. SAMORZĄD TERYTORIALNY

1. RADA MIEJSKA VII KADENCJI 2014-2018

Wybory do samorządu gminnego VII kadencji odbyły się **16 listopada 2014 r.** Zgodnie z art. 17 Ustawy o samorządzie gminnym (gminy do 100 tys. mieszkańców) wybierano 23 radnych w 4 okręgach wyborczych i 49 obwodowych komisjach wyborczych. Uprawnionych do głosowania było 80 186 osób.

Jak wynika z protokołu wyborów Miejskiej Komisji Wyborczej w Legnicy – na wszystkie listy w okręgach wyborczych oddano ogółem 27 615 ważnych głosów.

Warunkiem udziału list w podziale mandatów do Rady było uzyskanie co najmniej 5 % wszystkich głosów ważnych, tj. 1 380,75.

Warunek ten spełniły i otrzymały prawo do udziału w podziale mandatów następujące komitety wyborcze:

KWW „Porozumienie dla Legnicy”	3 045, tj. 2 mandaty
KW Prawo i Sprawiedliwość	7 768, tj. 8 mandatów
KWW Tadeusza Krzakowskiego	5 745, tj. 4 mandaty
KKW SLD Lewica Razem	2 436, tj. 1 mandat
KW Platforma Obywatelska RP	6 429, tj. 8 mandatów.

Pięcioprocentowego progu nie przekroczyli: KW Nowa Prawica – Janusza Korwina-Mikkego (1 189 głosów) oraz KWW Bezpartyjni Samorządowcy (1 003).

Poniżej wykaz radnych wybranych 16 listopada 2014 r.

Imię i nazwisko	Wybór z Komitetu Wyborczego	Funkcja w Radzie Miejskiej
Jacek Baczyński	KW Prawo i Sprawiedliwość	Przewodniczący Komisji Spraw Obywatelskich i Rodziny
Krystyna Barcik	KW Platforma Obywatelska RP	Wiceprzewodnicząca Komisji Zdrowia, Ekologii i Polityki Socjalnej
Ignacy Bochenek	KKW Sojusz Lewicy Demokratycznej Lewica Razem	Wiceprzewodniczący Komisji Kapituły i Statutu
Zbigniew Bytnar	KW PiS	Przewodniczący Komisji Rewizyjnej
Wojciech Cichoń	KWW Tadeusza Krzakowskiego	Przewodniczący Komisji Zdrowia, Ekologii i Polityki Socjalnej
Ewa Czeszejko-Sochacka	KWW Tadeusza Krzakowskiego	Przewodnicząca Komisji Budżetu i Finansów
Mirosław Jankowski	KWW „Porozumienie dla Legnicy”	Wiceprzewodniczący Komisji Gospodarki
Ryszard Kępa	KWW Tadeusza Krzakowskiego	Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej
Jacek Kielb	KW PO RP	Wiceprzewodniczący Komisji Edukacji, Kultury i Sportu
Stanisław Kot	KW PiS	Wiceprzewodniczący Komisji Zdrowia, Ekologii i Polityki Socjalnej
Benedykt Książdźyna	KWW „Porozumienie dla Legnicy”	Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej
Maciej Kupaj	KW PO RP	Wiceprzewodniczący Rady Miejskiej
Grażyna Pichla	KW PO RP	Przewodnicząca Komisji Edukacji, Kultury i Sportu
Anna Płucieniczak	KW PiS	Wiceprzewodnicząca Komisji Budżetu i Finansów
Jarosław Rabczenko	KW PO RP	Wiceprzewodniczący Komisji Gospodarki
Zbigniew Rogalski	KW PiS	Radny
Lesław Rozbaczyło	KW PO RP	Wiceprzewodniczący Komisji Edukacji, Kultury i Sportu
Bogumiła Słomczyńska	KWW Tadeusza Krzakowskiego	Wiceprzewodnicząca Komisji Spraw Obywatelskich i Rodziny
Wacław Szetelnicki	KW PiS	Przewodniczący Rady Miejskiej
Jan Szynalski	KW PO RP	Radny

Imię i nazwisko	Wybór z Komitetu Wyborczego	Funkcja w Radzie Miejskiej
Krzysztof Ślufcik	KW PiS	Przewodniczący Komisji Kapituły i Statutu
Adam Wierzbicki	KW PiS	Przewodniczący Komisji Gospodarki
Piotr Żabicki	KW PO RP	Wiceprzewodniczący Komisji Rewizyjnej

Źródło: Biuro Rady Miejskiej

W składzie Rady Miejskiej Legnicy w latach 2014-2018 doszło do następujących **zmian**:

- w wyborach do Sejmu RP w październiku 2015 r. Ewa Szymańska (wybrana do Rady Miejskiej z KW PiS) została Posłem RP, jej miejsce zajął w grudniu 2015 r. Zbigniew Rogalski,
- w 2016 r. rezygnację z funkcji radnego złożył Sławomir Masojć (wybrany na radnego z KWW Tadeusza Krzakowskiego), w jego miejsce, w kwietniu 2016 r., weszła Bogumiła Słomczyńska.

W wyniku odejścia Ewy Szymańskiej, nowym przewodniczącym Komisji Gospodarki został Adam Wierzbicki.

Na inauguracyjnej sesji Rady Miejskiej, zwołanej przez Komisarza Wyborczego na 1 grudnia 2014 r., radni złożyli uroczyste ślubowanie. Dokonano także wyboru przewodniczącego, którym został Waław Szetelnicki z Prawa i Sprawiedliwości. Podczas wznowionej 2 grudnia sesji radni wybrali trzech wiceprzewodniczących Rady Miejskiej: Ryszarda Kępę z KW Tadeusza Krzakowskiego, Benedykta Książdźnę z Porozumienia dla Legnicy i Jacka Kielba z Platformy Obywatelskiej.

Ponadto powołano 7 komisji problemowych, które pełnią rolę doradczą – opiniującą oraz ich członków, wiceprzewodniczących i przewodniczących.

Radni mogą tworzyć kluby, które stanowią ich polityczną formę organizacyjną. W VII kadencji **zawiązały się następujące kluby radnych**: Klub Radnych PiS-u (8 osób), Klub Radnych PO (8 osób), Klub Radnych KWW Tadeusza Krzakowskiego (4 osoby), Klub Radnych Porozumienia dla Legnicy (3 osoby – do Klubu przystąpił Ignacy Bochenek).

W 2016 r. z Klubu Radnych PO odeszli: Jacek Kielba, Grażyna Pichla i Piotr Żabicki.

Konsekwencją wystąpienia Jacka Kielba z Klubu było jego odwołanie z funkcji wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej Legnicy na sesji w lipcu 2016 r. Na sesji we wrześniu 2016 r. radni powołali nowego wiceprzewodniczącego, którym został Maciej Kupaj.

Rada Miejska jest **organem stanowiącym i kontrolnym**. Do jej kompetencji należą sprawy o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami. Rada obraduje na sesjach, zwoływanych raz w miesiącu (z przerwą wakacyjną w sierpniu). Od 1 grudnia 2014 r. do 30 czerwca 2018 r. **odbyto 48 sesji plenarnych**, w tym 4 sesje uroczyste i dwie zwołane na wniosek Prezydenta Miasta, na których **podjęto 520 uchwał i 2 obwieszczenia** dotyczące ogłoszenia jednolitego tekstu uchwał w sprawie Statutu Legnicy oraz ustalenia cen i opłat za usługi przewozowe, uprawnień do przejazdów ulgowych w komunikacji miejskiej świadczone przez MPK sp. z o.o. w Legnicy.

Średnia frekwencja radnych na sesjach wynosiła 93 %.

Wojewoda Dolnośląski, jako organ nadzorujący, wydał 9 rozstrzygnięć nadzorczych wobec podjętych uchwał Rady Miejskiej, w tym 3 uchwały uchylił w całości, a w 6 przypadkach – pojedyncze zapisy. Ponadto Wojewoda wydał zarządzenie zastępcze wobec uchwały, ustanawiając jej nowe zapisy oraz skierował 2 sygnalizacje w sprawie nieistotnych naruszeń prawa. Regionalna Izba Obrachunkowa unieważniła całą

uchwałę. Do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wpłynęło 9 skarg na uchwały, które Sąd rozpatrzył i stwierdził nieważność w części 2 uchwał, a 4 skargi oddalił w całości.

Centralny rejestr uchwał Rady Miejskiej znajduje się w Biurze Rady Miejskiej.

Radni zgłosili podczas kadencji 354 interpelacje i 340 zapytań do Prezydenta Legnicy.

Radni pełnili także dyżury, podczas których przyjęli **420 interwencji mieszkańców** w sprawach takich, jak np.: mieszkaniowych (przeprowadzenia remontów klatek schodowych, mieszkań, dachów, przydziału lokali komunalnych i socjalnych), zmiany organizacji ruchu w mieście, remontu i modernizacji jezdni, chodników, wybudowania parkingów na osiedlach mieszkaniowych, remontów wewnątrz podwórkowych, placów zabaw, ścieżek rowerowych, wymiany i naprawy oświetlenia ulicznego, zmiany rozkładu jazdy autobusów MPK.

Rada uchwaliła:

- Rok 2016 Rokiem Beniamina Bilsego (na wniosek prezydenta miasta),
- Rok 2017 Legnickim Rokiem majora Władysława Dybowskiiego (na wniosek radnych PiS).

Rada VII kadencji uchwaliła m. in. takie programy:

- opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Legnica w 2016 r., w 2017 r. i w 2018 r.
- lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Legnicy na lata 2015-2020,
- gminny program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2015-2018,
- gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony przed przemocą w rodzinie na lata 2016-2020,
- gminny program wspierania rodziny dla miasta Legnicy na lata 2016-2018,
- wspierania rodzin wielodzietnych pod nazwą „LEGNICA PRZYJAZNA RODZINIE”,
- 3-letni Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla miasta Legnicy na lata 2016-2018,
- współpracy Gminy Legnica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2016, 2017, 2018,
- Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2020,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 rok, 2017 rok i 2018 r.,
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020,
- ochrony środowiska dla miasta Legnicy do 2020 r.,
- wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w Mieście Legnica.

Rada podjęła także **33 uchwały dotyczące planowania i zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy**, w tym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Rada Miejska przyjęła cztery stanowiska w następujących sprawach:

- spektaklu teatralnego pt. „Spisek Smoleński”,
- budowy toalet w mieszkaniach komunalnych,

- poparcia „Karty Samorządności” Związku Miast Polskich,
- wyrażenia uznania dla zawodników Klubu MKS Miedź Legnica z okazji awansu do ekstraklasy Lotto

Ponadto Rada Miejska:

- uchwałała corocznie budżet miasta Legnicy (na rok 2015, 2016, 2017 i 2018),
- ustalała wieloletnią prognozę finansową miasta Legnicy,
- ustalała wynagrodzenie prezydentowi miasta Legnicy,
- ustalała rozkład godzin pracy aptek ogólnodostępnych, działających na terenie miasta Legnicy w 2015, 2016, 2017 i 2018 roku,
- ustalała zasady i kryteria rekrutacji do przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, placówek oświatowo-wychowawczych oraz placówek zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, dla których organem prowadzącym jest Miasto Legnica,
- przyjęła „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej z elementami Planu Mobilności Miejskiej dla miasta Legnicy,
- zmieniała uchwałę w sprawie uchwalenia „Wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2016-2018” Legnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji SA w Legnicy,
- zmieniała uchwałę w sprawie ustalenia cen i opłat za usługi przewozowe, uprawnień do przejazdów ulgowych w komunikacji miejskiej, świadczone przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne sp. z o. o. w Legnicy,
- ustalała Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Legnica,
- określiła szczegółowe zasady trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych, nagród i wyróżnień,
- ustalała strefy płatnego parkowania pojazdów samochodowych na drogach publicznych w Legnicy oraz ustalała wysokość stawek opłat za parkowanie w strefie i sposób ich pobierania,
- ustalała wysokość opłat za usunięcie i przechowywanie pojazdów usuniętych z dróg oraz wysokość kosztów powstałych w razie odstąpienia od usunięcia pojazdu,
- określała przystanki komunikacyjne, których właścicielem lub zarządzającym jest Gmina Legnica, udostępniane operatorom i przewoźnikom oraz warunki i zasady korzystania z tych przystanków,
- uchylili uchwałę w sprawie opłaty od posiadania psów,
- określiła szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- określała rodzaje zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizowane w kolejnych latach przez Miasto Legnica,
- określiła wysokość i zasady ustalania oraz rozliczania dotacji celowych dla podmiotów prowadzących żłobki lub kluby dziecięce na terenie gminy Legnica,
- ustaliła warunki i tryb finansowania, tworzenia warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu,

- ustalała regulamin przyznawania stypendiów w ramach programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży w mieście Legnica,
- dostosowała sieć szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego,
- utworzyła z Powiatem Legnickim wspólne stanowisko rzecznika konsumentów,
- przyjęła „Koncepcję przebiegu tras rowerowych dla Legnicy”.

Rada Miejska Legnicy wyrażała zgodę, m. in., na:

- najem i dzierżawę lokali użytkowych w drodze bezprzetargowej,
- powiększenie na terenie miasta Legnicy obszaru Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej,
- odstąpienie od żądania zwrotu bonifikaty przy sprzedaży przez Gminę Legnica lokali mieszkalnych,
- zawarcie porozumień między gminą Legnica a innymi powiatami i gminami, dotyczących zasad prowadzenia grup międzyszkolnych i punktów katechetycznych nauczania religii Kościołów i wyznań innych niż katolickie,
- połączenie Domu Pomocy Społecznej w Legnicy oraz Rodzinnego Domu Dziecka w Legnicy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Legnicy,
- utworzenie Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doskonalenia Nauczycieli w Legnicy,
- ustalenie sieci prowadzonych przez Miasto Legnica publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych,
- ustalenie opłaty za pobyt w Miejskiej Izbie Wyrzeźwien w Legnicy,
- zmianę liczby drzew wchodzących w skład pomnika przyrody na terenie miasta Legnicy,
- przejęcie przez gminę Legnica od gminy Prochowice zadania z zakresu lokalnego transportu zbiorowego,
- przejęcie przez gminę Legnica od gminy Kunice zadania z zakresu lokalnego transportu zbiorowego,
- utworzenie „Zespołu Obsługi Jednostek Oświatowych” w Legnicy oraz nadania statutu,
- przystąpienie gminy Legnica do partnerstwa z miastem Miśnia w Republice Federalnej Niemiec,
- przystąpienie do opracowania „Miejskiego Planu Adaptacji (MPA) do zmian klimatu dla miasta Legnicy” w związku z udziałem w projekcie pt. Opracowanie planów do zmian klimatu dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców, realizowanym przez Ministra Środowiska w ramach programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, dokonanie darowizny na rzecz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Legnicy,
- usunięcie Pomnika Przyjaźni Polsko-Radzieckiej z pl. Słowiańskiego.

Rada Miejska przyznała **tytuł Honorowego Obywatela Miasta Legnicy** następującym osobom:

- w **2016 r.** pośmiertnie: **Henrykowi Karlińskiemu** – założycielowi i dyrygentowi legnickiego chóru „Madrygał”, który istnieje do dzisiaj, twórcy Ogólnopolskiego Turnieju Chórów „Legnica Cantat”,
- w **2018 r.** **Waldemarowi Krzystkowi** – wybitnemu reżyserowi i scenarzyście filmowemu, legniczaninowi, twórcy filmów o Legnicy: „W zawieszeniu”, „Mała Moskwa” (zdobyła Wielką Nagrodę Jury „Złote Lwy” w Gdyni) i filmu „Fotograf”.

W roku 2015 i 2017 Komisja Kapituły i Statutu zdecydowała o nieprzedstawianiu kandydatur do tytułu.

Finansową Nagrodę Miasta Legnicy przyznano:

- w **2015 r. Legnickiemu Stowarzyszeniu Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa „OTWÓRZ SERCE”**, pracującemu na rzecz pomocy dzieciom z Zespołem Downa i innymi niepełnosprawnościami,
- w **2016 r. Marii Kisielewskiej-Podrez**, prezesowi Koła Polskiego Związku Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych oraz **Stowarzyszeniu Przyjaciół i Rodziców Osób z Upośledzeniem Intelktualnym „Jutrzenka”** w Legnicy, prowadzącemu Warsztaty Terapii Zajęciowej dla osób niepełnosprawnych,
- w **2017 r. Stowarzyszeniu na rzecz Dzieci i Osób z Upośledzeniem Umysłowym i Ruchowym „PERSONA”** w Legnicy, działającemu na rzecz dzieci, młodzieży i osób dorosłych z zaburzeniami neurologicznymi i genetycznymi,
- w **2018 r. Henrykowi Bacy**, legnickiemu malarzowi, rzeźbiarzowi i konserwatorowi sztuki oraz **Młodzieżowemu Klubowi Sportowemu IKAR Legnica**, prowadzącemu siatkarskie szkolenia dzieci i młodzieży z naszego miasta i okolic.

Odznakę „Zasłużony dla Legnicy” otrzymali: Stanisław Bednarek – wieloletni pedagog, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 4, Bronisław Bystryk – Starszy Cechu Rzemiosł Różnych, Bogusława Grabka – działaczka w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym, Adam Grabowiecki – działacz gospodarczy, prezes Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w latach 2008-2014, Władysław Kolanowski – działacz społeczny, członek Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich, Adam Konieczny – Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w Legnicy w latach 2006-2016, Jan Kopcza – przedsiębiorca, właściciel lokali gastronomicznych w Legnicy, Jakub Należny – założyciel i prezes Stowarzyszenia „Spynacz” w Legnicy, Jerzy Nowakowski – prowadzi firmę fotograficzną, współtwórca i działacz Legnickiego Klubu Biznesu, Włodzimierz Przysłupski – legnicki sędzia Sądu Okręgowego, działacz organizacji społecznych, Zdzisław Szneler – działacz społeczny na rzecz miasta, członek Stowarzyszenia Polskich Chrześcijańskich Demokratów, Eugeniusz Szydłowski – prawnik, aktywny członek Legnickiej Spółdzielni Mieszkaniowej, Robert Urbański – kierownik literacki Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy, Krystyna Zajko-Minkiewicz – wieloletnia nauczycielka języka polskiego, prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Teatru Modrzejewskiej w Legnicy, Kazimierz Adamczyk – współtwórca i organizator zawodów strzeleckich, aktywny działacz LOK w Legnicy, Andrzej Andrzejewski – członek i działacz Legnickiej Spółdzielni Mieszkaniowej, Renata Gargaś – instruktor ZHP w stopniu harcmistrza, Danuta Kukiz – przewodnik PTTK, była prezes Koła Przewodników Terenowych i Sudeckich w Legnicy, Czesław Myśliwiec – pedagog szkolny i nauczyciel w SP nr 1, przewodniczący koła TPD przy SP nr 1, Irena Nowak-Urban – działaczka społeczna, zaangażowana w pracę Towarzystwa Miłośników Legnicy „Pro Legnica”, autorka książki pt. „Dzieci Wojny”, Jan Plewczyński – animator kulturalny, twórca i organizator przeglądów zespołów folklorystycznych, Monika Szpatowicz – kurator Legnickiego Festiwalu Srebro, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Legnicy – działalność edukacyjna i turystyczna na rzecz dzieci, młodzieży i osób dorosłych z Legnicy i okolic, Violetta Czaja-Kiszka – nauczyciel z 30-letnim stażem pracy, dyrektor Szkoły Podstawowej nr 1 w Legnicy, Katarzyna Dworak-Wolak – aktorka legnickiego teatru od 1996 r., Maria Jurkiewicz – aktywna działaczka Związku Sybiraków w Legnicy, Wanda Puchała – prezes i założycielka Związku Sybiraków w Legnicy, Alina Tarnawska – działająca społecznie na rzecz legnickich dzieci w Towarzystwie Przyjaciół Dzieci w Legnicy, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Legnicy – prowadzące

działalność charytatywną, opiekuńczo-wychowawczą i kulturalną na rzecz dzieci, Józef Dzbanuszek – wieloletni dyrektor i kierownik Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Legnicy, działacz społeczny, Kazimierz Hałaszyński – znany działacz sportowy i społeczny, wieloletni pedagog, nauczyciel i wychowawca, Krzysztof Kobylak (pośmiertnie) – był wybitnym tancerzem, choreografem, pedagogiem tańca ludowego, był choreografem Zespołu Pieśni i Tańca „Legnica” oraz Zespołu „Ziemia Legnicka”, Julia Korytowska – 20 lat pełni funkcję Prezesa Polskiego Związku Niewidomych w Legnicy, Piotr Kowalak – instruktor I klasy w Klubie Szachowym Miedź Legnica, od 25 lat szkoli dzieci i młodzież w dyscyplinie, jaką jest gra w szachy, ks. Roman Raczak – duszpasterz i proboszcz parafii Podwyższenia Krzyża Św., organizator i koordynator wolontariatu hospicyjnego, Dariusz Rzonca – ceniony nauczyciel w Zespole Szkół Muzycznych w Legnicy, dyrygent legnickiego chóru „Madrygał”, Huta Miedzi Legnica – najstarsza huta miedzi na terenie Polski, firma znana w Europie i na świecie z przetwórstwa rud miedzi oraz niezwykle cennych metali kolorowych, Związek Sybiraków w Legnicy – gromadzi pamiątki i dokumenty, utrwalające historię zesłanych Polaków, organizuje spotkania z młodzieżą szkolną, przybliżając historię naszego kraju.

Rada Miejska, na wniosek Komisji Kapituły i Statutu, w 2015 r. dokonała zmian w Statucie Legnicy. Jedną z nich dotyczyła dodania osób prawnych i podmiotów nieposiadających osobowości prawnej do podmiotów, którym można przyznać Nagrodę Miasta Legnicy i odznakę „Zasłużony dla Legnicy”. Pozostałe zmiany dotyczyły, m. in. zasad zwoływania sesji i jej ogłaszania, liczby minimalnego składu klubu radnych, zasad nadawania tytułu, przyznawania Nagrody i odznaki oraz zmiany regulaminu Komisji Rewizyjnej.

Ponadto radni uczestniczyli w pracach:

- Zespołu ds. wdrażania reformy systemu oświaty na szczeblu miasta,
- Miejskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Legnicy,
- Komisji stypendialnej,
- Zespołu ds. Nazewnictwa Ulic i Placów,
- Zespołu Kwalifikacji Projektów Legnickiego Budżetu Obywatelskiego,
- Zespołu Opiniującego Kandydatów na Ławników,
- Komisji doraźnej do dokonania zniszczenia zgłoszeń kandydatów na ławników.

2. BEZPOŚREDNIE WYBORY PREZYDENTA MIASTA VII KADENCJI

16 listopada 2014 r. odbyły się wybory na urząd wójtów, burmistrzów i prezydentów miast VII kadencji samorządu gminnego.

W Legnicy na urząd prezydenta zgłoszono następujących kandydatów:

Jacka Andrzeja Bondarewicza – KW Nowa Prawica – Janusza Korwina-Mikkego,
Tymoteusza Dominika Myrdę – KWW Bezpartyjni Samorządowcy,
Tadeusza Krzakowskiego – KWW Tadeusza Krzakowskiego,
Jarosława Krzysztofa Rabczenkę – KW Platformy Obywatelskiej RP,
Wacława Waldemara Szetelnickiego – KW Prawa i Sprawiedliwości.

Wyniki głosowania:

Jacek Andrzej Bondarewicz – 862 głosy,
Tymoteusz Dominik Myrda – 1 477 głosów,
Tadeusz Krzakowski – 13 448 głosów,
Jarosław Krzysztof Rabczenko – 7 895 głosów,
Wacław Waldemar Szetelnicki – 6 407 głosów.

W związku z tym, że **żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej liczby głosów** (tj. ponad połowę głosów ważnych), **do wyborów w ponownym głosowaniu zostali dopuszczeni przez Miejską Komisję Wyborczą dwaj kandydaci**, którzy otrzymali największą liczbę głosów, tj.: **Tadeusz Krzakowski** (KWW Tadeusza Krzakowskiego) oraz **Jarosław Krzysztof Rabczenko** (KW Platformy Obywatelskiej RP).

Ponowne głosowanie odbyło się **30 listopada 2014 r. Oto wyniki :**

Tadeusz Krzakowski otrzymał 14 394 głosy ważne,
Jarosław Krzysztof Rabczenko otrzymał 10 597 głosów.

Na urząd prezydenta Legnicy VII kadencji samorządu został wybrany ponownie Tadeusz Krzakowski, który złożył ślubowanie na sesji Rady Miejskiej 8 grudnia 2014 r. i od tego dnia objął oficjalnie funkcję Prezydenta Legnicy na kolejne cztery lata.

3. MŁODZIEŻOWA RADA MIEJSKA

Młodzieżowa Rada Miejska została powołana uchwałą Rady Miejskiej Legnicy w 2008 r. na dwuletnią kadencję.

Nadany statut określił jej cele, do których należy zaliczyć przede wszystkim upowszechnianie idei oraz pogłębianie procesu samorządności, a także kształtowanie postaw demokratycznych i obywatelskich wśród legnickiej młodzieży, reprezentowanie interesów młodzieży wobec instytucji samorządowych, rządowych i pozarządowych oraz doskonalenie umiejętności podejmowania decyzji, zapewnienie możliwości uczestnictwa młodych legniczan w procesie podejmowania decyzji bezpośrednio wpływających na sposób i jakość ich życia, współdecydowanie w sprawach istotnych dla miasta i społeczności lokalnej, jak również promocja i organizacja życia kulturalno-sportowego dla dzieci i młodzieży.

W skład Młodzieżowej Rady wchodzi wybrani w sposób demokratyczny przedstawiciele uczniów legnickich szkół ponadgimnazjalnych. Warto dodać, że Rada Miejska Legnicy zmieniła w marcu 2018 r. uchwałą w sprawie powołania Młodzieżowej Rady Miejskiej Legnicy, przyjmując jej nowy statut.

Obecna **Rada VI kadencji na lata 2018-2020** została wybrana 23 kwietnia 2018 r. Pierwsza sesja odbyła się 21 maja 2018 r., na której nowo wybrani radni złożyli ślubowanie oraz dokonali wyboru: **przewodniczącego, Marka Tomczyńskiego** z Zespołu Szkół Elektryczno-Mechanicznych, **wiceprzewodniczącą, Jowitę Zygę** z II LO i **sekretarza, Kaję Karwacką** z Zespołu Szkół Budowlanych.

Poniżej prezentujemy radnych VI kadencji 2018 – 2020:

Imię i nazwisko	Nazwa szkoły
Klaudia Anioł	V Liceum Ogólnokształcące
Kacper Barowicz	Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych
Szymon Bieńkowski	Zespół Szkół Samochodowych
Aleksandra Błońska	Katolickie Liceum Ogólnokształcące
Kamila Dzierżkiewicz	I Liceum Ogólnokształcące
Katarzyna Harmider	VI Liceum Ogólnokształcące
Oliwier Iwanowski	Zespół Szkół Budowlanych
Mateusz Karpiejczyk	Zespół Szkół Samochodowych
Kaja Karwacka	Zespół Szkół Budowlanych
Kinga Kowalczyk	Zespół Szkół Ekonomicznych
Barbara Kwiatek	Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących
Kornelia Roszko	Akademickie Liceum Ogólnokształcące
Weronika Szuła	VII Liceum Ogólnokształcące
Marek Tomczyński	Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych
Jowita Zyga	II Liceum Ogólnokształcące

Źródło: Biuro Rady Miejskiej

W latach **2014-2016** funkcję przewodniczącej pełniła **Zuzanna Materny**, wiceprzewodniczącej, **Agnieszka Prawda**, a sekretarzem była **Justyna Trojnacka**. Natomiast w V kadencji Rady, tj. w latach **2016-2018**, **Edyta Jurkiewicz** była przewodniczącą, **Marcin Muraszko** – wiceprzewodniczącym, a sekretarzem – **Justyna Łukasik**.

ROZDZIAŁ II. ZARZĄDZANIE MIASTEM

Dobre zarządzanie miastem to już nie tylko wykształcona administracja samorządowa, realizująca bieżące zadania dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, turystów etc., ale przede wszystkim to budowanie fundamentów pod lepszą przyszłość i dalszy rozwój miasta. To także konieczność wdrażania nowoczesnych technologii. Trzeba podkreślić, iż Legnica w tej dziedzinie wyróżnia się wśród miast podobnej wielkości w Polsce, za co była premiowana w ostatnich czterech latach, o czym w dalszej części.

Warto też wiedzieć, jak sami legniczanie postrzegają i oceniają zarządzanie miastem. Otóż ostatnie badania OBOP-u w 2018 r. wskazują, iż połowa ankietowanych mieszkańców (53,5 %) dobrze oceniła sposób zarządzania miastem. Pozostałe osoby uważają na ogół, że miasto jest przeciętnie zarządzane (23,0 %). Co ciekawe, bardziej zadowolone są osoby, które uczestniczyły w ostatnich wyborach samorządowych (w 2014 r.) i w głosowaniu na budżet obywatelski. Większość też legniczan, bo 74 %, uważa, że prezydent Legnicy jest dobrym gospodarzem, sprawnie zarządza miastem. Przeciwnego zdania jest 16,3 % mieszkańców.

1. PREZYDENT MIASTA

Prezydent Legnicy w 2016 r. – kolejny już raz – zdobył w kategorii **najlepszych włodarzy miast do 100 tys. mieszkańców trzecie miejsce w kraju**. Za dotychczasowe skuteczne i efektywne działania prezydent Tadeusz Krzakowski znalazł się też w grupie dziesięciu zasłużonych samorządowców w Polsce. Prezydent RP Andrzej Duda odznaczył Tadeusza Krzakowskiego Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Prezydent miasta stanowi **jednoosobowy organ wykonawczy gminy**, sprawujący nadzór nad gminnymi jednostkami organizacyjnymi i spółkami komunalnymi. Wykonuje zadania gminy i powiatu (Legnica jest na prawach powiatu grodzkiego) określone ustawą o samorządzie gminnym i powiatowym, a także realizuje zadania zlecone przez administrację rządową. **Reprezentuje gminę na zewnątrz i zajmuje się komunalną polityką zagraniczną.**

W 2015 r. odbywały się w kraju **jubileuszowe kongresy związane z 25-leciem samorządu terytorialnego**, w których brał udział prezydent T. Krzakowski. 14 listopada 2015 r. gospodarz Legnicy zorganizował jubileuszowe spotkanie z byłymi prezydentami i radnymi miasta.

Inicjatywa uchwałodawcza prezydenta Legnicy

Prezydent miasta, mając inicjatywę uchwałodawczą, przedstawiał **Radzie Miejskiej projekty uchwał dotyczące różnych spraw publicznych**, a przede wszystkim związanych z **budżetem miasta** (corocznie prezentował do zatwierdzenia przez Radę Miejską projekt budżetu miasta) i Wieloletnią Prognozą Finansową oraz stawkami podatków od nieruchomości i środków transportowych. Przedstawiał też projekty uchwał w sprawach **przystąpienia do sporządzenia i uchwalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dokumenty strategiczne odnoszące się do rozwoju miasta** i różnych dziedzin życia społecznego (np. Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Legnicy na lata 2015-2020, Plan Gospodarki Niskoemisyjnej z elementami Planu Mobilności Miejskiej dla Legnicy; corocznie, m. in.: Program współpracy

gminy Legnica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii itp.).

Poniższe zestawienie ilustruje liczbę przekazanych przez prezydenta Radzie Miejskiej **projektów uchwał w latach 2015-2018** (30 VI).

2015	2016	2017	2018.06.
68	96	159	66

Źródło: Biuro Prezydenta

Nadzór nad realizacją zadań publicznych

Realizując bieżące zadania gminy, **prezydent Legnicy wydawał decyzje w formie zarządzeń**, przekazywane do realizacji dyrektorom wydziałów Urzędu Miasta i kierownikom jednostek organizacyjnych gminy. Ten akt prawny dotyczył takich m. in. zagadnień, jak: zatwierdzanie sprawozdań finansowych jednostek gminnych, zbycia lokali mieszkalnych i użytkowych oraz nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych, przeznaczenia nieruchomości do dzierżawy w trybie bezprzetargowym, powoływania komisji do przeprowadzania przetargów ustnych nieograniczonych i postępowań na udzielenie zamówienia publicznego, komisji egzaminacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o awans etc.

Poniższe zestawienie ilustruje **liczbę podjętych zarządzeń** w latach 2014-2018 (I półrocze).

2014 8 – 31 XII	2015	2016	2017	30 VI 2018
76	1 058	916	1 046	569

Źródło: Biuro Prezydenta

Przy podejmowaniu decyzji, prezydent miasta zasięgał opinii zespołu konsultacyjnego, zw. Kolegium Prezydenta. W jego pracach uczestniczyli: zastępcy prezydenta, pełnomocnik prezydenta ds. inwestycji, skarbnik i sekretarz miasta, koordynator radców prawnych, dyrektorzy wydziałów i kierownicy jednostek organizacyjnych gminy. Do 30 czerwca 2018 r. odbyto 187 posiedzeń.

Na bieżąco nadzorował przebieg inwestycji miejskich i Legnickiego Budżetu Obywatelskiego oraz śledził realizację budżetu miasta. Inspirował do opracowywania kolejnych wniosków o dofinansowanie inwestycji ze środków UE.

Gospodarz miasta **kierował pracami** Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego dla miasta Legnicy i Radą Programu „Porozumienie dla bezpieczeństwa Legnicy” oraz Komitetu Sterującego „Strategii Rozwoju Miasta Legnicy 2015-2020 PLUS”, a także Zespołu Technicznej Oceny Projektów LBO. Brał udział w zgromadzeniach współników i akcjonariuszy spółek komunalnych.

Prezydent uczestniczył w rocznych odprawach Komendy Miejskiej Policji, jak również w Konwentach PWSZ im. Witelona i Ośrodka Zamiejscowego Politechniki Wrocławskiej.

Odbywał **spotkania konsultacyjne** ze Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych, z Radą Sportu, Młodzieżową Radą Miejską, Radami Seniorów oraz Miejską Radą Działalności Pożytku Publicznego.

Przyjmowanie mieszkańców w sprawach interwencyjnych w Ratuszu

Prezydent wraz z zastępcami i pełnomocnikiem ds. inwestycji, planowania przestrzennego i gospodarki nieruchomościami przyjmował legniczan w sprawach indywidualnych w każdy wtorek tygodnia. W latach 2015-2018 (na koniec czerwca) **przyjęto ogółem 512 legniczan**. W porównaniu z VI kadencją, zmniejszyła się znacznie ilość interwencji (w l. 2011-2014 prawie 900). **Najczęściej poruszane przez interweniujących sprawy to:** mieszkaniowe (przydział mieszkania, wykup, zamiany, zaległości czynszowe), remonty chodników, niewłaściwe parkowanie samochodów w mieście, opłaty za odpady komunalne, przebieg planowanej budowy Zbiorczej Drogi Południowej, brak gazociągu w ul. Dąbrówki i nawierzchni tej ulicy etc.

Współpraca z administracją samorządową i rządową województwa dolnośląskiego

Prezydent Legnicy utrzymywał bieżące kontakty zarówno z marszałkiem woj. dolnośląskiego, jak i wojewodą dolnośląskim. Uczestniczył w pracach:

- Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny (RPO) Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 (dot. środków unijnych),
- Komitetu Sterującego do spraw Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego.

Prezydent Legnicy zabiegał u marszałka woj. dolnośląskiego o podjęcie uchwały antyśmogowej przez Sejmik Samorządowy Województwa Dolnośląskiego, co zakończyło się powodzeniem, o czym w rozdziale „Środowisko”.

Warto też podkreślić, iż dzięki stałej współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, miasto korzystało z funduszy na likwidację źródeł niskiej emisji.

Współpraca z ościennymi gminami

W analizowanym okresie prezydent Legnicy **doprowadził do zawarcia w 2016 r. porozumień międzygminnych z Kunicami i Prochowicami** w sprawie przejęcia przez gminę Legnica zadań z zakresu lokalnego transportu zbiorowego.

Aktywnie uczestniczył w pracach **Konwentu Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Legnicko-Głogowskiego Obszaru Strategicznej Interwencji** (spotkania odbywały się zwykle raz w roku). To samorządowe forum poświęćane było najważniejszym problemom subregionu. W **lutym 2017 r. gospodarzem konwentu był Tadeusz Krzakowski**. W trakcie legnickiej debaty poruszana była problematyka: wdrażania reformy oświatowej na Dolnym Śląsku, zmian w ustawie o ochronie przyrody w kontekście przepisów ustawy o ochronie zabytków, planów WFOŚiGW we Wrocławiu, w tym programu ograniczenia niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego oraz naboru wniosków na dofinansowanie z funduszy UE w 2017 r. W posiedzeniu konwentu uczestniczyli, m. in.: wojewoda Paweł Hreniak, marszałek Cezary Przybylski, prezes WFOŚiGW Aleksander Marek Skorupa, dyrektor Departamentu Funduszy Europejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego Magdalena Bednarska-Wajerowska, Dolnośląski Kurator Oświaty Roman Kowalczyk.

2. URZĄD MIASTA

Urząd Miasta powołany jest do wykonywania bieżących zadań publicznych. **Jego pracami kieruje prezydent miasta, przy współudziale zastępców, sekretarza miasta i skarbnika miasta.** W związku z tym, że Legnica utraciła status miasta powyżej stutysięcznego, w grudniu 2014 r. prezydent T. Krzakowski odwołał **Ryszarda Białka**, piastującego dotychczas funkcję zastępcy prezydenta miasta, powierzając mu stanowisko pełnomocnika prezydenta Legnicy do spraw inwestycji, planowania przestrzennego i gospodarki nieruchomościami. **Jadwigę Zienkiewicz** wyznaczył na swego pierwszego zastępcę, a **Dorotę Purgal** – do pełnienia funkcji drugiego zastępcy. Na swych stanowiskach pozostali: **Grażyna Nikodem** (skarbnik miasta) i **Marek Białowąg** (sekretarz miasta).

W styczniu 2018 r. Dorota Purgal przeszła na emeryturę. W jej miejsce prezydent Tadeusz Krzakowski powołał na funkcję swego zastępcy **Krzysztofa Duszkiewicza**, legniczanie, posiadającego doświadczenie samorządowe w gminie Legnickie Pole.

Organizację i zasady funkcjonowania urzędu określa Regulamin Organizacyjny, nadawany przez prezydenta miasta. W strukturze Urzędu Miasta **w 2014 r. funkcjonowało 25 wydziałów.** W tej liczbie były też biura (Biuro Prezydenta Miasta, Biuro Prawne, Biuro Rady, Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów, Biuro Gospodarowania Odpadami Komunalnymi), Urząd Stanu Cywilnego i dwóch pełnomocników (ds. Ochrony Informacji Niejawnych i ds. Zintegrowanego Systemu Zarządzania) oraz Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

W niektórych wydziałach funkcjonują referaty, m. in. w Wydziałach: Gospodarki Nieruchomościami, Rozwoju Miasta, Spraw Obywatelskich.

Kadrowe roszady w Urzędzie Miasta

Na **30 czerwca 2018 r.** było **30 wydziałów.** Nastąpił wzrost liczby pełnomocników do trzech (ds. Informacji Przestrzennej Miasta). W 2015 r. powstał **nowy Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej**, którym kieruje Ewa Szczecińska-Zielińska (zwyciężyła w konkursie). Z **połączenia dwóch wydziałów:** Ochrony Środowiska i Rolnictwa z Biurem Gospodarowania Odpadami Komunalnymi powstał **nowy – Wydział Środowiska i Gospodarowania Odpadami**, na którego czele stanął Przemysław Rogowski, kierujący od lipca 2013 r. Biurem Gospodarowania Odpadami.

W 2016 r. powstał kolejny **nowy wydział – Wydział Informatyki** (przekształcony z Referatu Informatyki w Wydziale Organizacji, Kadr i Kontroli). Stanowisko dyrektora powierzono dotychczasowemu kierownikowi Referatu Informatyki, tj. Annie Komorek.

Natomiast w 2018 r. z Wydziału Gospodarki Przestrzennej, Architektury i Budownictwa **wyodrębniono stanowisko Miejskiego Konserwatora Zabytków** (w związku ze zmianą ustawodawstwa).

Od 1 lipca 2018 r. funkcjonuje kolejny **nowy wydział – Centrum Dialogu Obywatelskiego**, którego dyrektorem został Michał Kotwa.

Zmiany na stanowiskach kierowniczych wystąpiły w 2017 r. w **Urzędzie Stanu Cywilnego.** W miejsce Elżbiety Łukaszewicz (przejście na emeryturę), długoletniej kierowniczki legnickiego USC, prezydent Legnicy mianował – po przeprowadzonym konkursie ofert – Alberta Kozakowskiego, dotychczasowego zastępcę kierownika. Zaś od czerwca 2018 r. – po procedurze konkursowej – na stanowisko **Miejskiego Rzecznika**

Konsumentów, świadczącego także doradztwo i pomoc prawną konsumentom z terenu powiatu legnickiego, powołany został Tomasz Strojek, radca prawny.

Na 30 czerwca 2018 r. **zatrudnionych** było **361 urzędników samorządowych**, w tym 6 osób kierownictwa urzędu, z tego 81,99 % osób posiada wykształcenie wyższe, a 18,01 % - wykształcenie średnie.

Poniższa tabela ilustruje **liczbę etatów** w poszczególnych wydziałach w latach 2014-2018 (30 czerwca).

Nazwa wydziału	Stan na 31 XII 2014	Stan na 31 XII 2015	Stan na 31 XII 2016	Stan na 31 XII 2017	Stan na 30 VI 2018
Biuro Prezydenta Miasta	10	6	7	7	6
Wydział Organizacji, Kadr i Kontroli	21	23	12	11	12
Biuro Prawne	4	4	4	4	4
Wydział Finansowy	49	51	51	50,50	50,50
Wydział Gospodarki Przestrzennej, Architektury i Budownictwa	17	17	17	18	16
Wydział Inwestycji Miejskich	10	10	12	14	15
Wydział Rozwoju Miasta	12	13	14	15	15
Wydział Geodezji i Kartografii	16	16	16	16	15
Wydział Gospodarki Nieruchomościami	34	34	33	33	34
Wydział Infrastruktury Komunalnej	12	12	12	12	11
Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa	7,75	-	-	-	-
Wydział Oświaty, Kultury i Sportu	20,375	21,375	20,375	21,375	21,375
Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych	12	12	12	14	13
Wydział Spraw Obywatelskich	33	31	31	33	33
Wydział Administracyjno-Gospodarczy	38,50	38,25	40,25	36,75	37,75
Wydział Zarządzania Kryzysowego i Obrony Cywilnej	11	11	13	12	11
Biuro Rady	4	4	4	4	4
Urząd Stanu Cywilnego	6	9	11	11	11
Pełnomocnik ds. Ochrony Informacji Niejawnych	1	1	1	1	1
Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	5	8	6	6	6
Audytór Wewnętrzny	1	1	1	0	0,6
Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów	2	2	2	2	2
Pełnomocnik ds. Zintegrowanego Systemu Zarządzania	1	1	1	1	1
Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym	3	7	8	8	8
Biuro Gospodarowania Odpadami Komunalnymi	10	-	-	-	-
Wydział Środowiska i Gospodarowania Odpadami	-	22	22	23	20
Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej	-	8	8	9	9
Wydział Informatyki	-	-	12	14	14
Pełnomocnik ds. Informacji Przestrzennej	-	-	-	1	1
Miejski Konserwator Zabytków	-	-	-	-	1

Źródło: Wydział Organizacji, Kadr i Kontroli

Decyzje administracyjne

Administracja samorządowa, realizując zadania własne gminy i powiatu grodzkiego oraz zadania zlecone przez administrację rządową, a także wynikające z zawartych porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, wydaje decyzje administracyjne. Poniżej, zestawienie tabelaryczne ilustruje **liczbę wydanych decyzji** w latach 2014-2018 (I półrocze).

Rok	Liczba wydanych decyzji ogółem	Liczba wniesionych odwołań od decyzji	Liczba uchylonych decyzji i przekazanych do ponownego rozpatrzenia
2014	67 789	161	19
2015	77 618	322	20
2016	70 294	298	37
2017	73 980	232	22
2018	56 597	86	3

Źródło: Wydział Organizacji, Kadr i Kontroli

Jak można zauważyć, liczba uchylonych decyzji w stosunku do wydanych jest bardzo niska – w 2014 r. było to 0,028 %, a w 2017 r. – 0,030 %, co świadczy o profesjonalizmie legnickich urzędników. Średnio rocznie Magistrat wydawał ok. 70 tys. decyzji. Były to, m. in. pozwolenia na budowę, decyzje wymiaru podatku od nieruchomości i środków transportu, o zmianie imion czy nazwisk, o stopniu niepełnosprawności etc.

W kolejnej tabeli zaprezentowano wydziały, które wydają najwięcej decyzji administracyjnych: 2014-2018 (I półrocze).

Nazwa wydziału	2014	2015	2016	2017	2018
Finansowy	39 104	46 660	41 878	42 892	42 276
Spraw Obywatelskich	26 237	25 470	22 714	26 262	11 643
Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	-	3 428	2 631	2 139	1 241
Gospodarki Przestrzennej, Architektury i Budownictwa	943	964	1 057	1 015	470
Urząd Stanu Cywilnego	946	226	90	56	50

Źródło: Wydział Organizacji, Kadr i Kontroli

Gwałtowny spadek liczby **decyzji w Urzędzie Stanu Cywilnego** – z 946 w 2014 r. do 56 w 2017 r. – wynika przede wszystkim **ze zmian ustawodawczych**. 1 marca 2015 r. weszła w życie ustawa Prawo o aktach stanu cywilnego, która – obok zmian w zakresie rejestracji zdarzeń z obszaru stanu cywilnego – w **miejsce wydawanych** uprzednio **decyzji** kierownika USC, wprowadziła **czynności materialno-techniczne**. Nie oznacza to jednak, że zmniejszył się zakres pracy.

System obsługi klienta w USC

Okres 2014-2018 to czas istotnych zmian w rejestracji zdarzeń z zakresu stanu cywilnego, a dotyczących urodzeń, zawierania małżeństw, zgonów, zmiany imion i nazwisk, uzyskiwania odpisów aktów i zaświadczeń.

Wejście w życie z dniem 1 marca 2015 r. ustawy z dnia 28 listopada 2014 – Prawo o aktach stanu cywilnego wraz ze zmianą przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych wprowadziło **nowe**

rozwiązania dotyczące systemu rejestrów państwowych. Jednocześnie w dużym stopniu zmieniło sposób realizacji zadań w tej materii.

Ustawa rozszerzyła zakres obowiązków kierowników USC poprzez dodanie nowych zadań. Ważniejsze z nich to: weryfikacja i aktualizacja rejestru PESEL, nadawanie i anulowanie numerów PESEL, meldowanie noworodków, wymeldowanie osoby zmarłej. Dodatkowo przez wprowadzoną zasadę odmiejszczenia czynności rejestracji stanu cywilnego zwiększyła liczbę dotychczasowych zadań. Obecnie bowiem obywatel może większość spraw załatwić w wybranym przez siebie USC. Najistotniejszą zmianą, z punktu widzenia funkcjonowania USC, było **uruchomienie centralnego rejestru stanu cywilnego**, prowadzonego w ogólnopolskim systemie informatycznym, a co za tym idzie odejście od prowadzenia ksiąg aktów stanu cywilnego w dotychczasowej postaci papierowej. Od tej chwili **wszystkie czynności USC rejestrowane są bezpośrednio w rejestrze centralnym, w systemie online.** Zmiany w zakresie rejestracji stanu cywilnego, zarówno jeśli chodzi o zasady, jak i sposób wykonywania czynności, spowodowały konieczność znaczącej reorganizacji pracy USC oraz wprowadzenia **nowych rozwiązań, mających na celu usprawnienie obsługi klienta.**

Z początkiem drugiego kwartału 2016 r. **wprowadzono system umawiania daty i godziny rejestracji noworodka**, co znacznie poprawiło zarówno, jakość usług (czas załatwiania sprawy, przygotowanie dokumentów, komfort pracy urzędnika), jak i znacząco zwiększyło zadowolenie klienta. Rodzice – po narodzinach dziecka – otrzymują w szpitalu przygotowane przez USC zaproszenia wraz z biletami proponowanej wizyty w USC w celu rejestracji dziecka, jego zameldowania i nadania numeru PESEL. Eliminuje to konieczność oczekiwania w kolejce na załatwienie sprawy.

We wrześniu 2016 r., korzystając z nowelizacji przepisów, **zmieniono sposób obsługi wydawania odpisów aktów stanu cywilnego.** Obecnie klient podczas jednej wizyty składa wniosek i otrzymuje właściwy odpis, bez konieczności ponownej wizyty w USC. Jest to znacząca zmiana, istotnie ułatwiająca obywatelowi pozyskanie żądanego dokumentu, w szczególności ze względu na liczbę wydawanych odpisów, w granicach 20 tysięcy rocznie.

Ponadto w I kwartale 2018 r. **uruchomiono płatności elektroniczne opłat skarbowych za wnioski o odpisy aktów stanu cywilnego**, składane za pośrednictwem platformy ePUAP, co w sposób kompletny zamyka tę elektroniczną procedurę po stronie obywatela, skracając czas, poświęcony na złożenie podania i jego uzyskanie, do minimum.

W czerwcu 2018 r. **wdrożono obsługę elektronicznego zgłoszenia urodzenia dziecka**, dzięki której rodzice mogą dokonać rejestracji dziecka, jego zameldowania i nadania numeru PESEL drogą internetową. Właściwe dokumenty przesyłane są na adres zamieszkania zainteresowanych lub – na życzenie – przekazywane w postaci elektronicznej.

Wprowadzenie wszystkich opisanych zmian umożliwiło realizację głównego celu – maksymalnego zmniejszenia czasu oczekiwania klienta w urzędzie na załatwienie sprawy i w efekcie zredukowało średni czas oczekiwania interesanta do kilku – kilkunastu minut.

W 2016 r. **zmieniono formułę uroczystości nadania jubileuszowych Medali za Długoletnie Pożycie Małżeńskie.** Do tej pory odbywały się one indywidualnie w Sali Ślubów USC. W listopadzie 2016 r. zorganizowano po raz pierwszy **zbiorową uroczystość jubileuszową w Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej**, z oprawą w postaci występu muzycznego, dedykowanego jubilatom. Zmieniona forma uroczystości

spotkała się z aprobatą i dużym zadowoleniem zainteresowanych. Obecnie wszystkie niemalże pary wybierają tę możliwość i oczekują wręczenia medali podczas uroczystości w Sali Królewskiej. Dodatkowo spowodowało to większe zainteresowanie odznaczeniami ze strony długoletnich małżonków, a co za tym idzie, zwiększoną ilość wniosków w tej sprawie.

Konkursy na stanowiska w Ratuszu i w jednostkach organizacyjnych gminy

Ogłoszenia o naborze na wolne stanowiska w Magistracie i na kierownicze stanowiska w jednostkach gminnych zamieszczano na stronie internetowej www.portal.legnica.eu, publikowano w BIP, przekazywano do Powiatowego Urzędu Pracy oraz wywieszano na tablicy ogłoszeń.

W analizowanym okresie zorganizowano konkursy na stanowiska dyrektorów placówek oświatowych:

- 2015 r. – Szkoły Podstawowej nr 6, Zespołu Szkół Elektryczno-Mechanicznych, Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących, Ośrodka Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli, Szkolnego Schroniska Młodzieżowego,
- 2016 r. – Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 4, nr 3, Szkoły Podstawowej nr 2, nr 4, Miejskiego Przedszkola nr 13, Zespołu Placówek Specjalnych,
- 2017 r. – w 27 placówkach oświatowych oraz na dyrektora Galerii Sztuki. Konkurs na dyrektora Galerii został unieważniony z powodu naruszenia procedury konkursowej, dlatego pełniącym obowiązki dyrektora został dotychczasowy dyrektor Zbigniew Kraska.

Zadania zlecone przez administrację rządową

W 2015 r. Urząd Miasta zajmował się organizacją na terenie miasta Legnicy:

- wyborów Prezydenta RP (10 maja; II tura wyborów – 24 maja),
- ogólnokrajowego referendum (10 września),
- wyborów do Sejmu i Senatu RP (25 października).

Każdorazowo przygotowywano projekty uchwał Rady Miejskiej w sprawie utworzenia stałych i odrębnych obwodów głosowania. Prezydent miasta swymi zarządzeniami powoływał zespół koordynacyjny, którego zadaniem był nadzór nad prawidłowym przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów/referendum, w tym powołaniem składów obwodowych komisji wyborczych oraz szkoleniem członków obwodowych komisji.

W 2016 r. na podstawie uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z 11 kwietnia 2016 roku, wszczęto konsultacje dotyczące **zakupu nowych urn wyborczych – przezroczystych**, zgodnych z określonymi wymiarami. Ponadto podjęto działania w kierunku **dostosowania kolejnych lokali wyborczych dla niepełnosprawnych wyborców**. Aktualnie miasto powinno mieć 50 % takich lokali, tj. 24. W tej sprawie została przyjęta przez Radę Miejską uchwała nr XXVI/246/16 z 28 listopada 2016 r.

Bezpłatna pomoc prawna mieszkańcom

Od stycznia 2016 r., na mocy ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej, gmina Legnica realizuje zadanie zlecone z administracji rządowej, polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej.

Nieodpłatna pomoc prawna jest **udzielana w czterech punktach**, usytuowanych w dwóch lokalizacjach:

- w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 przy ul. Witelona 8 (punkty obsługiwane przez adwokata i radcę prawnego, wskazane na podstawie porozumienia pomiędzy Gminą Legnica a izbami zawodowymi radców i adwokatów);
- w budynku Wydziału Geodezji i Kartografii przy ul. Kościuszki 38 (punkty obsługiwane przez organizację pożytku publicznego, wyłonioną w drodze otwartego konkursu ofert).

Punkty działają w godzinach 8-16.00, jednak **pomoc prawna udzielana jest osobom, które:**

1/ nie ukończyły 26. roku życia,

2/ ukończyły 65. rok życia

oraz którym w poprzedzającym roku przyznano świadczenie z pomocy społecznej, na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Pomoc prawną mogą otrzymać również osoby posiadające Kartę Dużej Rodziny, kobiety w ciąży, kombatanci, weterani, jak również osoby zagrożone lub poszkodowane katastrofą naturalną, klęską żywiołową lub awarią techniczną.

W 2016 r. udzielono **1 113 nieodpłatnych porad prawnych**, w 2017 r. – **1 198**, natomiast w 2018 r. (do 30 czerwca) – **805** porad prawnych. Największą grupę osób korzystających z nieodpłatnej pomocy prawnej stanowią osoby po 65. roku życia (2016 – 793, 2016 – 646, 2018 – 473), które oczekiwały **wsparcia w sprawach z zakresu prawa cywilnego**, z wyłączeniem spraw z zakresu prawa rzeczowego i spadkowego.

Poziom zadowolenia mieszkańców z pracy legnickich urzędników

Z badań CBOS-u w 2018 r. wynika, że mieszkańcy załatwiający jakąś sprawę w Urzędzie Miasta dobrze ocenili sposób odnoszenia się urzędników do klientów. Jako „raczej życzliwy” określił więcej niż co drugi respondent, a więcej niż co trzeci – jako „bardzo życzliwy”. Wśród respondentów dominuje opinia, że urzędnicy wykonują swoją pracę sprawnie i fachowo.

Wydatki na administrację samorządową

Poniżej w tabeli przedstawiono wydatki bieżące i inwestycyjne na administrację samorządową w latach 2014-2018 (plan).

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
Administracja publiczna	25 140 373,43	25 785 306,48	28 124 920,55	33 523 216,03	34 566 624,68
% wydatków	5,78	5,71	5,80	6,18	6,20

Źródło: Wydział Finansowy

Centrum Zintegrowanego Systemu Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym

W budynku przy ul. Mickiewicza 2 (w b. siedzibie Zarządu Dróg Miejskich, który przeniesiono do budynku przy ul. Wojska Polskiego 10) – po przeprowadzonych w 2015 r. pracach adaptacyjnych – na drugim piętrze powstała m. in. sala operacyjna z elektroniczną mapą całego układu komunikacyjnego miasta. Na parterze natomiast mieszczą się serwery, komputery oraz monitor podglądu sytuacji na wszystkich najważniejszych skrzyżowaniach w mieście.

Do nowoczesnego centrum trafiają wszystkie dane z terenu całego miasta, dotyczące ruchu i zdarzeń drogowych, podsystem wideo monitoringu skrzyżowań, wizualizacji zmienności i utrudnień ruchu, informacji dla kierowców – tablice zmieniającej się treści na bramkach zainstalowanych nad drogą oraz monitorowania tablic rejestracyjnych, realizacji priorytetów dla transportu publicznego, zarządzania transportem publicznym i obsługi uprzywilejowanych pojazdów specjalnych, podsystem informacji dla pasażerów – tablice elektroniczne na przystankach oraz podsystem informacji o warunkach atmosferycznych.

Informatyzacja Urzędu Miasta i jednostek organizacyjnych gminy

W 2016 r. została opracowana **Strategia informatyzacji Gminy Legnica na lata 2016 – 2021**, która wpisuje się w Strategię Rozwoju Miasta Legnica 2015-2020 PLUS i Strategię Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 oraz strategię na poziomie centralnym.

Strategia informatyzacji wskazuje obszary, które wymagają działań, zmierzających do rozwoju społeczeństwa informacyjnego, efektywnego wykorzystywania nowych technologii dla polepszenia jakości życia mieszkańców oraz usprawnienia procedur administracyjnych. Urząd Miasta i jednostki organizacyjne gminy systematycznie realizują projekty, których kierunki i cele zostały określone w Strategii Informatyzacji Gminy Legnica.

Do zadań utworzonego Wydziału Informatyki, który przejął zadania dotychczasowego Referatu Informatyki, przypisano wdrażanie systemów i koordynowanie rozwiązań teleinformatycznych, rozwój i administrowanie lokalnymi i miejską siecią teleinformatyczną LEGMAN na potrzeby miasta i jednostek gminy, administrowanie w zakresie IT rozwiązaniami z obszaru ITS, utrzymanie sieci teleinformatycznych na potrzeby miejskiego i lokalnego CCTV (więcej o zadaniach opartych na miejskiej sieci teleinformatycznej LEGMAN w rozdziale Infrastruktura).

Udostępnienie usług elektronicznych mieszkańcom i klientom gminy

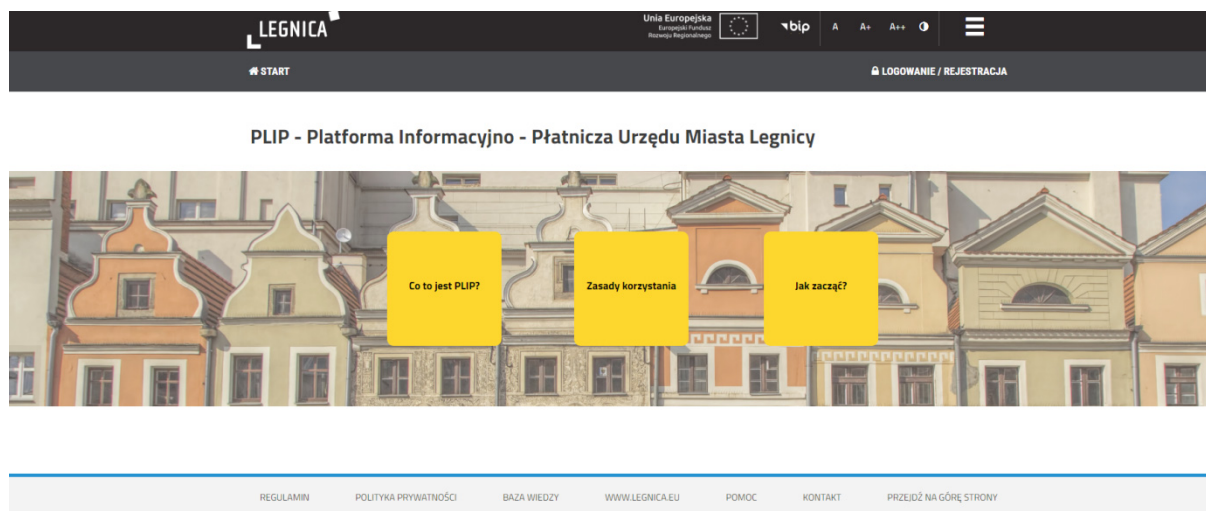
Potwierdzanie profilu zaufanego ePUAP

W maju 2016 r. uruchomiono w kancelarii Urzędu Miasta **punkt potwierdzania profili zaufanych ePUAP**. Profil zaufany umożliwia załatwienie sprawy urzędowej online w serwisach administracji publicznej, bez wychodzenia z domu.

Z każdym rokiem wzrasta liczba potwierdzonych profili zaufanych. I tak od maja do końca grudnia 2016 r. było 161 potwierdzeń, w kolejnym roku – już 411, a do 30 czerwca 2018 r. – 349.

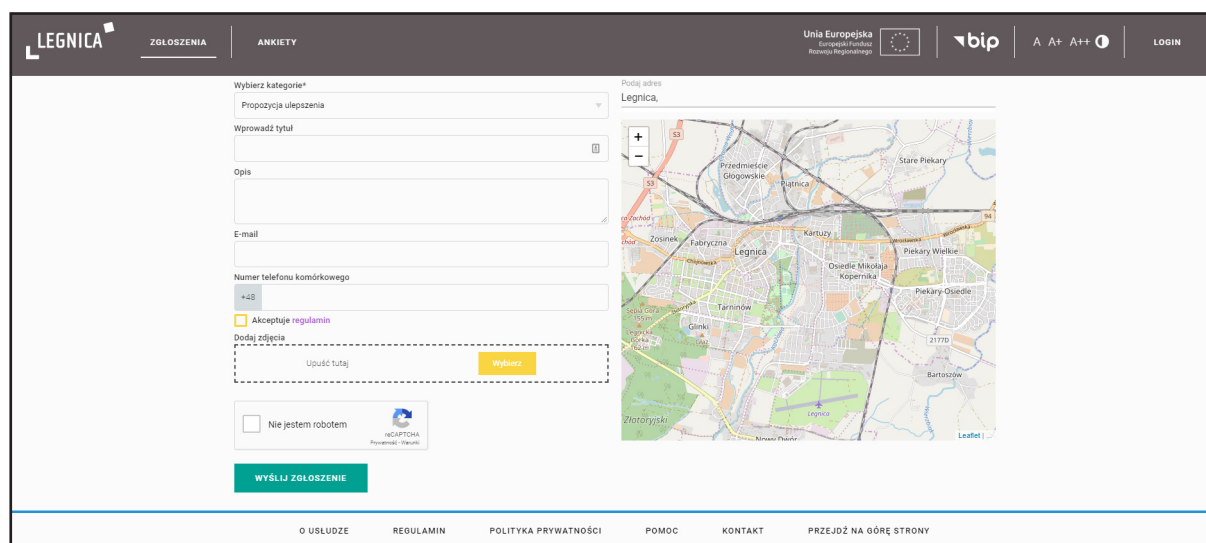
e-usługi

W latach 2017-2018 zrealizowano projekt pn. „**Usprawnienie obsługi klienta, w tym budowa i udostępnienie e-usług w Gminie Legnica**” – „eOK”, dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 Działanie 2.1 E-usługi publiczne, Poddziałanie 2.1.1 E-usługi publiczne – konkursy horyzontalne, w kwocie **710 309,63 PLN** (przy zakładanej wartości projektu 1 556 144,12 PLN). W ramach projektu **wdrożono np. trzy portale internetowe świadczące usługi dla klientów miasta**: platformę informacyjno-płatniczą PLIP (plip.legnica.eu), portal bazy wiedzy (e-urząd.legnica.eu) i portal komunikacji społecznej (napisz.legnica.eu).

Zdjęcie: plip.legnica.eu

W II połowie 2018 r. **udostępnione** zostaną klientom, w ramach PLIP, **płatności elektroniczne za zobowiązania wobec Gminy** oraz formularze elektroniczne dokumentów z obszaru podatków i opłat lokalnych, składanych przez klientów za pośrednictwem platformy ePUAP.

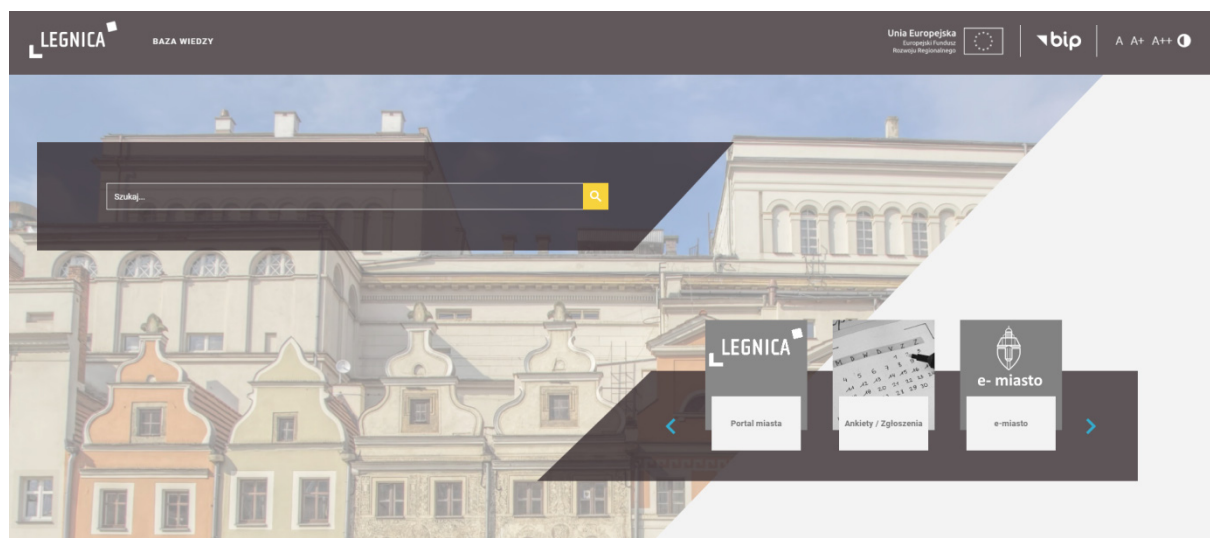

Zdjęcie: napisz.legnica.eu – zgłaszanie usterki

Ponadto **rozbudowano** zintegrowany system wspomagający zarządzanie miastem – KSAT2000i klasy ERP – o funkcjonalność **powiadomień SMS i e-mail dla mieszkańców o zbliżającym się terminie płatności bądź o posiadanych zaległościach**. Usługa dostępna jest po uprzednim wyrażeniu stosownej zgody mieszkańca na otrzymywanie takich powiadomień.

Urząd Miasta, jako jeden z pierwszych w kraju, opracował i zaproponował mieszkańcom nowoczesny i prosty sposób potwierdzania odbioru decyzji podatkowych i innych dokumentów – za pomocą **elektronicznych kolektorów potwierżeń**. W 2018 r. po raz pierwszy wykorzystano te mechanizmy, dostarczając mieszkańcom aż 45 tysięcy decyzji o wysokości podatku od nieruchomości. Taka forma potwierzenia, prócz usprawnienia

obsługi klienta, daje podatnikowi możliwość sprawdzenia i zapłacenia swoich zobowiązań przez platformę plip.legnica.eu, wkrótce po odebraniu decyzji.

Zdjęcie: e-urząd.legnica.eu – wyszukiwanie informacji, usług elektronicznych i kart obsługi

Projekt „Usprawnienie obsługi klienta, w tym budowa i udostępnienie e-usług w Gminie Legnica”

(zwany e-ObsługaKlienta lub e-NP.), w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020, Oś priorytetowa 2 Technologie informacyjno-komunikacyjne Działanie 2.1. E-usługi publiczne, Poddziałanie 2.1.1 E-usługi publiczne – konkursy horyzontalne (E-usługi i otwarte zasoby publiczne), otrzymał dofinansowanie w kwocie 710 309,63 PLN (przy wartości projektu 1 556 144,12 PLN).

Centralne usługi elektroniczne udostępniane mieszkańcom Legnicy

Dla mieszkańców Legnicy udostępnione są usługi elektroniczne oparte na **systemach centralnych**, takich jak: **CEPIK** (zakres centralnej ewidencji pojazdów i kierowców), **Źródło** (dowody osobiste).

Na stronie Urzędu: e-urząd.legnica.eu znajduje się link do portalu MSW, za pomocą którego każdy może sprawdzić stan realizacji dokumentów, np. dowodu rejestracyjnego, prawa jazdy. Usługa jest bezpłatna i nie wymaga dodatkowego logowania.

Obecnie, wykorzystując **platformę ePUAP**, można wyrobić dowód osobisty przez Internet czy zarejestrować noworodka. Poniższe zestawienie ilustruje ilość spraw załatwianych elektronicznie w Urzędzie Stanu Cywilnego. Jak widać, forma ta jest coraz bardziej popularna wśród mieszkańców.

Rok	Liczba spraw
2014	9
2015	57
2016	60
2017	116
2018 (półrocze)	170

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego

System kolejkowy

W Urzędzie Miasta wdrożony jest od 2011 r. system kolejkowy, który jest regularnie rozwijany i unowocześniany. Dzięki temu każdy zainteresowany załatwieniem sprawy w urzędzie może zarezerwować termin wizyty przez Internet (e-urząd.legnica.eu lub <https://ebok.legnica.eu>) na określoną godzinę w Wydziale Spraw Obywatelskich oraz w Urzędzie Stanu Cywilnego.

Poniżej zaprezentowano w zestawieniu **liczbę klientów umówionych przez e-urząd** w Wydziale Spraw Obywatelskich oraz w Urzędzie Stanu Cywilnego w latach 2014-2018 (30 czerwca).

Rok	Liczba umówionych osób
2014	938
2015	1 414
2016	1 663
2017	1 635
2018 (półrocze)	824

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich

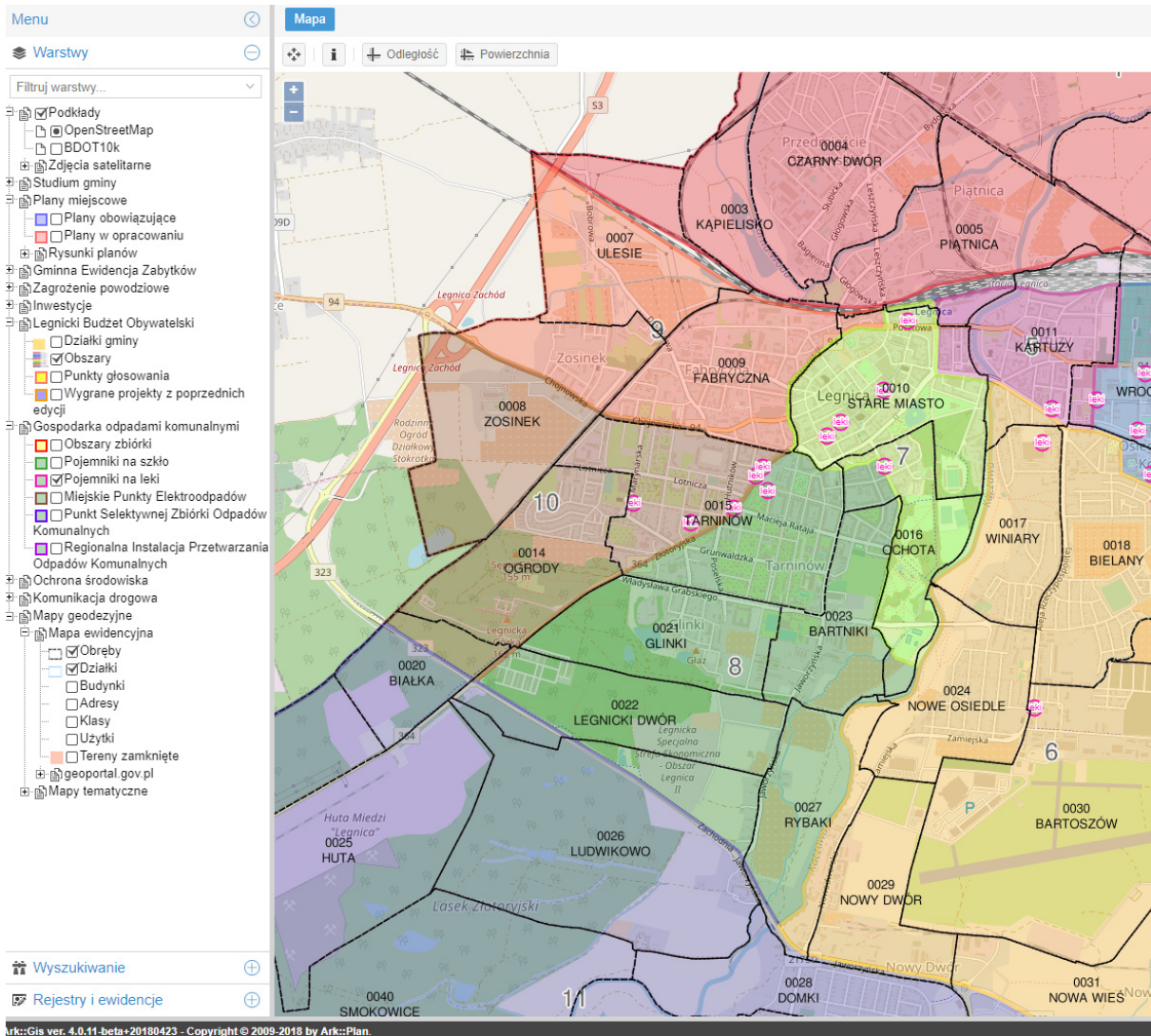
Rok	Liczba umówionych osób
2014	18 123
2015	21 827
2016	24 131
2017	24 008
2018 (półrocze)	11 984

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego

Systemy Informacji Przestrzennej

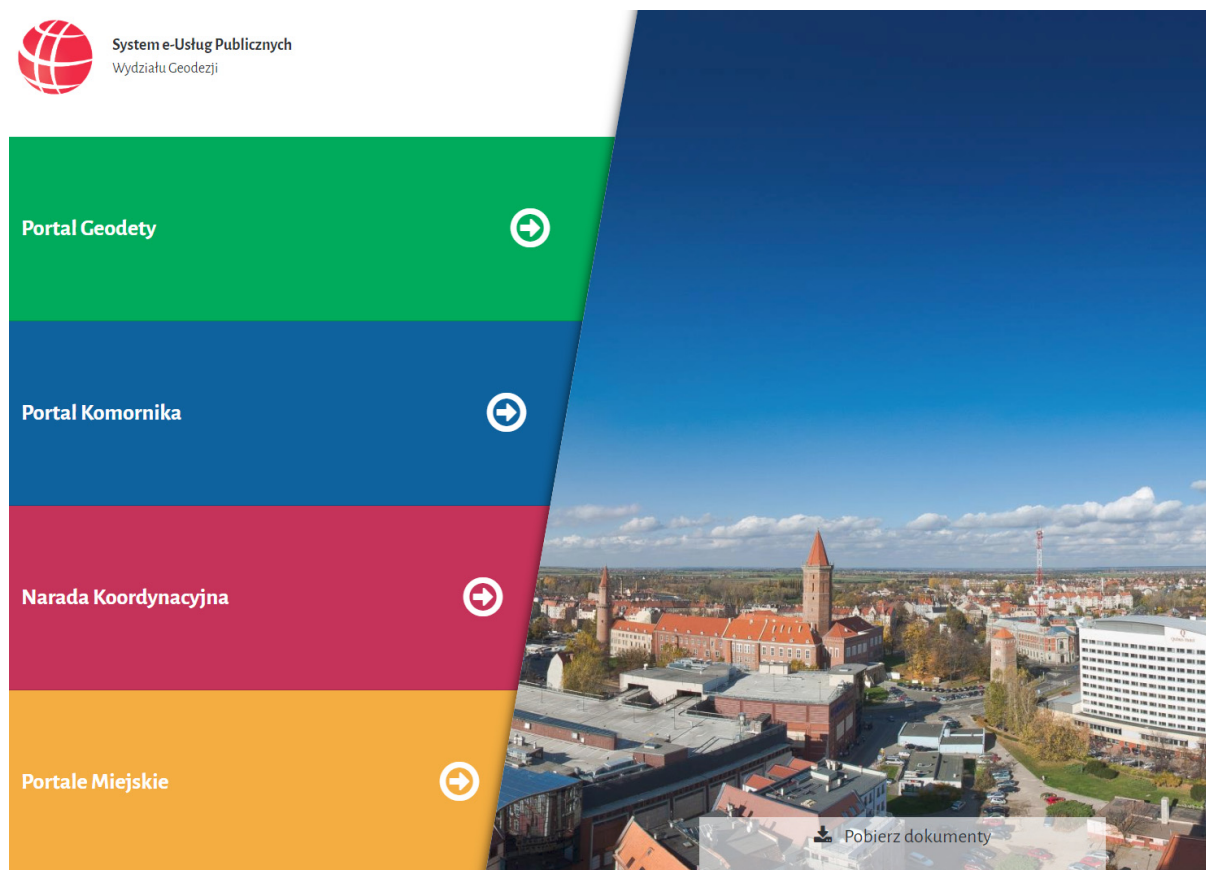
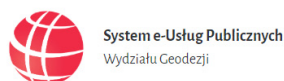
W ramach portali, uruchomionych przez Urząd Miasta, mieszkańcy i klienci mają **dostęp do szeregu aplikacji internetowych**, umożliwiających przeglądanie danych przestrzennych. Są to:

- **SIP**, znajdujący się pod adresem <https://mapy.legnica.eu> i pełniący rolę informatora w zakresie, np.: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ewidencji zabytków, Legnickiego Budżetu Obywatelskiego czy gospodarowania odpadami. Dostępne są też inne grupy tematyczne, a wszystko to spójnie przedstawione jest na mapie miasta Legnicy.

Zdjęcie: [Mapy.legnica.eu](https://mapy.legnica.eu)

- system aplikacji internetowych prezentujący dane typowe dla klientów branżowych, tj. geodetów czy komorników, znajdujący się pod adresem <https://geodeta.legnica.eu>. W jego skład wchodzi: **Portal Geodety** (od 2014 r.), **Portal Komornika** (od maja 2018 r.), **Portal Koordynatora** (od maja 2018 r.) oraz **Portal Miejski**.

Zdjęcie: geodeta.legnica.eu

Warto tu dodać, że **Wydział Geodezji i Kartografii prowadzi wszystkie rejestry publiczne**, określone w przepisach Prawa geodezyjnego i kartograficznego, **w formie elektronicznej**. Zaliczają się do nich:

- baza danych szczegółowych osnów geodezyjnych (1 347 punktów wraz z opisami topograficznymi, danymi obserwacyjnymi oraz wykazami współrzędnych geodezyjnych i wysokości),
- powiatowy zasób geodezyjny i kartograficzny (26 745 opracowań geodezyjnych, co stanowi 312 413 dokumentów),
- ewidencja gruntów i budynków (24 773 działki, 19 222 budynki – 100%),
- rejestr cen i wartości nieruchomości (21 882 transakcji i operatów szacunkowych),
- ewidencja miejscowości, ulic i adresów (628 ulic, 9051 punktów adresowych),
- baza danych obiektów topograficznych (291 976 obiektów – 100% pow. miasta),
- geodezyjna ewidencja sieci uzbrojenia terenu (49 599 obiektów – 3% pow. miasta).

Od 1 stycznia 2015 r. 100% zgłoszeń klientów obsługiwanych jest elektronicznie.

Strona e-miasto

W związku z tym, że jednostki gminy oraz inne instytucje, działające na terenie miasta oferują klientom – mieszkańcom, turystom, przedsiębiorcom – szereg portali, stron internetowych, usług elektronicznych czy aplikacji mobilnych, w 2017 r. uruchomiono stronę www.e-miasto.legnica.eu, na której zebrano wszystkie

niezbędne wskazówki dla mieszkańców, linki do stron internetowych, informacje o aplikacjach mobilnych, portalach mapowych, punktach darmowej sieci Hotspot oraz otwartych danych, dotyczących Legnicy.

LEGNICA W SIECI:

Zdjęcie: e-miasto.legnica.eu – wszystkie usługi elektroniczne dla mieszkańców w jednym miejscu

Otwarte Dane

Komunikacja społeczna jest możliwa, jeśli zbiory publicznych danych są otwarte, aktualne i dostępne w znanych, przetwarzalnych formatach. Ten ostatni warunek jest wymagany, aby możliwe było tworzenie aplikacji do przeglądania danych miejskich, ich analizy, wizualizacji oraz automatycznego śledzenia zmian. OpenData ma stymulować powstawanie nowych innowacyjnych produktów i usług, adresowanych do mieszkańców i gości naszego miasta. Takie działania gminy sprzyjają powstawaniu nowych, kreatywnych firm (StartUp-ów), których inspiracją biznesową będą Otwarte Dane. Rolą gminy i jej partnerów jest wspieranie, tworzenie odpowiednich warunków i zachęt, promocja, organizowanie konkursów i warsztatów dla StartUp-ów. W 2016 r.

powstała strona <http://otwartedane.legnica.eu/>, gdzie udostępnia się dane w otwartych formatach do odczytu maszynowego.

Zdjęcie: otwartedane.legnica.eu

Elektroniczna Tablica Ogłoszeń

W lutym 2018 r. w Urzędzie Miasta zastąpiono tradycyjne tablice ogłoszeń systemem Elektronicznych Tablic Ogłoszeń (ETO). Na pięciu dotykowych tablicach w budynkach przy placu Słowiańskim 8 i 7 oraz w kiosku internetowym w Akademii Rycerskiej (Urząd Stanu Cywilnego) prezentowane są ogłoszenia, jakie do roku 2017 umieszczane były w różnych miejscach urzędu, rozproszone tematycznie. Dostęp do ogłoszeń w ETO możliwy jest także poza godzinami pracy urzędu poprzez stronę internetową www.eto.legnica.eu.

Tematyczne strony WWW

W okresie VII kadencji stworzono szereg dziedzinowych stron WWW, przy okazji różnych wydarzeń czy działań gminy. I tak:

- 2016 r. – magiczna.legnica.eu, promująca miejski kalendarz na 2017 rok,
- 2016 r. – otwartedane.legnica.eu (dostępne także pod adresem opendata.legnica.eu),
- 2017 r. – zaktualizowano i przebudowano stronę www.legman.pl, poprawiając jej responsywność oraz użyteczność,
- 2017 r. – wdrożono i uruchomiono stronę bookcase.legnica.eu, prezentującą zbiory z LBP,
- 2017 r. – strona jp2.legnica.eu, prezentująca fotografie z wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II w Legnicy w 1997 r.,
- 2017 r. – utworzono prezentację budżetu miasta pod adresem legnica.nacoidamojepieniadze.pl, obrazującą w przejrzystej formie graficznej, jaka część z podatków mieszkańca trafia do budżetu miasta i w jaki sposób jest rozdzielana na poszczególne kategorie. Udostępnione są prezentacje budżetu miasta na 2017 i 2018 r.

3. Miejski Rzecznik Konsumentów

Miejski Rzecznik Konsumentów działa w strukturze organizacyjnej Urzędu Miasta. Do jego **podstawowych zadań należy zapewnienie konsumentom bezpłatnego poradnictwa i informacji prawnej w zakresie prawa konsumenckiego**. Odbywa się to drogą telefoniczną, osobistą bądź pisemną. Ponadto Rzecznik współpracuje z delegaturami Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta w całej Polsce, Urzędem Komunikacji Elektronicznej, organami Inspekcji Handlowej oraz z organizacjami konsumenckimi.

Od września 2015 r. Miejski Rzecznik Konsumentów w Legnicy udziela porad oraz występuje także w imieniu mieszkańców gmin Powiatu Legnickiego – na podstawie corocznego Porozumienia zawartego między Gminą Legnica a Powiatem Legnickim.

W latach 2014 – 2018 Miejski Rzecznik Konsumentów udzielił 5 536 porad oraz skierował 1 837 wystąpień do różnych przedsiębiorców, a także przygotował – na wniosek konsumentów – 39 pozwów, dzięki którym konsumenci dochodzili swoich roszczeń przed sądem powszechnym.

Najliczniejszą grupą spraw były i są reklamacje obuwia i odzieży (np. w 2014 r. – aż 442 porady) i umowy o usługi telekomunikacyjne (w 2014 r. – 207 porad). Ponadto udzielano porad w zakresie reklamacji urządzeń gospodarstwa domowego, elektronicznych i sprzętu komputerowego, a także sektora energetycznego i wodnego oraz usług finansowych.

Podstawowym instrumentem działania rzecznika jest pisemne wezwanie do złożenia merytorycznych wyjaśnień w przedmiocie skarg konsumentów oraz żądanie wskazania propozycji ugodowego rozstrzygnięcia zaistniałego sporu. W latach 2014 – 2018 skierowano m. in. ponad tysiąc wystąpień dotyczących umów sprzedaży oraz ponad tysiąc osiemset dotyczących usług.

Miejski Rzecznik Konsumentów **prowadzi również edukację konsumencką** na łamach legnickich tygodników regionalnych, gdzie cyklicznie publikuje porady. Na oficjalnej stronie Urzędu Miasta Legnicy w czerwcu 2018 r. została utworzona zakładka Miejskiego Rzecznika Konsumentów, gdzie zamieszczono porady, wzory dokumentów i aktualności w zakresie zmieniającego się prawa dotyczącego praw konsumentów. Organizowane są **okresowe akcje edukacyjne** w ramach *Legnickiego Dnia Seniora* czy *Legnickiego Dnia Konsumenta*. W analizowanym okresie nastąpiły liczne zmiany w ustawodawstwie, m. n. 25 grudnia 2014 r. weszła w życie Ustawa o prawach konsumenta, która wprowadziła kilka istotnych zmian, wzmacniając pozycję konsumentów, jednocześnie zastępując Ustawę o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej, która ma zastosowanie do umów zawartych przed 25.12.2014 r. Natomiast 10 stycznia 2017 r. weszła w życie Ustawa o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich.

Tabela: Poradnictwo konsumenckie w latach 2014-2018 (najliczniejsze grupy).

	2014	2015	2016	2017	30.06. 2018
Usługi, w tym:	427	430	372	473	146
Finansowa	62	67	47	73	23
Sektor energetyczny i wodny	44	20	34	100	11
Telekomunikacja	207	205	158	131	42
Umowy sprzedaży, w tym:	829	797	1059	787	346
Obuwie i odzież	442	398	332	370	117
Urządzenia gospodarstwa domowego i sprzęt komputerowy	162	203	173	182	118
Meble, artykuły wyposażenia	64	68	63	63	33

Źródło: Miejski Rzecznik Konsumentów

Wystąpienia do przedsiębiorców w sprawach konsumenckich w latach 2014-2018 (najliczniejsze grupy).

	2014	2015	2016	2017	I półrocze 2018
Usługi, w tym	127	150	162	170	32
Finansowa	18	23	25	22	4
Sektor energetyczny i wodny	10	11	6	43	10
Telekomunikacja	71	70	67	39	8
Umowy sprzedaży, w tym	284	261	255	283	101
Obuwie i odzież	192	190	171	171	53
Urządzenia gospodarstwa domowego i sprzęt komputerowy	32	45	42	54	25
Meble, artykuły wyposażenia	9	12	20	20	8

Źródło: Miejski Rzecznik Konsumentów

4. MIEJSKIE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

Na 30 czerwca 2018 r. funkcjonowały następujące jednostki organizacyjne gminy Legnica:

- **jednostki budżetowe:** Straż Miejska (SM), Zarząd Dróg Miejskich (ZDM), Ośrodek Sportu i Rekreacji (OSiR), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS), Miejska Izba Wyrzeźwień, 43 jednostki oświatowe (przedszkola, szkoły, placówki kształcenia specjalnego, poradnie psychologiczno-pedagogiczne), 2 świetlice terapeutyczne, Pogotowie Opiekuńcze, Dom Dziecka, Zespół Obsługi Jednostek Oświatowych, Urząd Miasta,

- **zakłady budżetowe:** Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej,
- **instytucje kultury:** Legnickie Centrum Kultury (LCK), Muzeum Miedzi (MM), Galeria Sztuki, Legnicka Biblioteka Publiczna – są to samorządowe osoby prawne,
- **spółki prawa handlowego:** Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji SA (LPWiK), Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. (LPGK), Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne sp. z o.o. (MPK), Strefa Aktywności Gospodarczej sp. z o.o. (SAG).

Ze strukturą miasta związane są również **służby administracji zespolonej powiatu**. Tworzą je: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego dla miasta Legnicy i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna.

Wykaz jednostek gminnych umieszczony jest na stronie urzędu w **Biuletynie Informacji Publicznej** – zakładka Urząd Miasta Regulamin Organizacyjny – załączniki nr 1, 2 i 3 – adres BIP-u: <http://um.bip.legnica.eu>.

Warto jeszcze dodać, że jesienią 2017 r. doszło do **zmiany na stanowisku prezesa LPGK sp. z o.o.** Józefa Wasinkiewicza, który przeszedł na emeryturę, zastąpił Bogusław Graboń, z wykształcenia prawnik, z doświadczeniem na stanowiskach kierowniczych w sektorze gospodarczym.

Kolejna zmiana nastąpiła w **Muzeum Miedzi**. Marcin Makuch został wybrany przez komisję konkursową dyrektorem Muzeum – od stycznia 2018 r. W Muzeum Miedzi pracuje od 2003 r., autor wielu publikacji o Legnicy, współzałożyciel i redaktor portalu Liegnitz.pl. Długoletni dyrektor tej instytucji – Andrzej Niedzielenko – przeszedł na emeryturę.

Z kolei **Powiatowym Inspektoratem Nadzoru Budowlanego dla miasta Legnicy** kieruje od 27 kwietnia 2017 r. Paweł Kuźniar. Janina Dubiel także przeszła na emeryturę.

Również od 1 lipca 2017 r. nastąpiły zmiany w **Legnickiej Izbie Wyrzeźwiń**. W związku z przejściem na emeryturę dotychczasowej dyrektorki, Bożeny Muchy, jej miejsce zajęła Marzena Danielewicz.

ROZDZIAŁ III. PLANOWANIE ROZWOJU MIASTA

Strategia Rozwoju Miasta Legnicy na lata 2015-2020+ stanowi fundament dalszego zrównoważonego rozwoju miasta, miasta nowoczesnego – Smart City. Na jej bazie powstawały szczegółowe programy i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Analizowany okres trzeba uznać za wyjątkowy między innymi w zakresie planowania i podejmowania strategicznych decyzji dla przyszłości miasta. Przekształcenie lotniska w teren inwestycyjny, poszerzenie obszaru Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej o nowe, legnickie tereny aktywizacji gospodarczej czy wykup, scalanie nieruchomości etc. pod budownictwo drogowe i mieszkaniowe – to tylko nieliczne przykłady z tej dziedziny. W tym kontekście istotną rolę spełniały kampanie promocyjne miasta, skierowane zarówno do mieszkańców, jak i zewnętrznych odbiorców. Skuteczna natomiast realizacja zaplanowanych zadań wymagała od prezydenta Legnicy i jego służb aktywności w poszukiwaniu pieniędzy ze źródeł zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej.

1. STRATEGIA MIASTA I INNE DOKUMENTY PLANISTYCZNE

Strategia rozwoju miasta Legnicy na lata 2015-2020+ stanowi podstawowy dokument, wytyczający kierunki rozwoju miasta. Określa główne cele jego rozwoju i sposoby ich osiągnięcia. Przypomnieć należy, że celami strategicznymi Legnicy są: rozwój nowoczesnej gospodarki opartej na innowacjach oraz podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta; wzrost znaczenia Legnicy jako regionalnego ośrodka edukacji, kultury, turystyki i sportu; poprawa jakości i warunków życia legniczan; kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni publicznej i zachowanie obiektów dziedzictwa kulturowego; ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego. Analiza osiągniętych dotychczas rezultatów wskazuje, że miasto konsekwentnie zdąża w kierunku określonym w *Strategii...*, realizując założone cele.

Strategia rozwoju miasta... dostępna jest na stronie internetowej Urzędu www.legnica.eu.

W opisywanym okresie **kontynuowano prace rewitalizacyjne**, by z jednej strony – powstrzymać degradację obiektów i obszarów o wartościach zabytkowych i kulturowych, z drugiej – podnieść komfort życia mieszkańców. Stąd dążenie prezydenta miasta do **ostatecznego zakończenia rewaloryzacji Akademii Rycerskiej i powrotu do jej świetności**, o czym legniczanie mogli się przekonać 6 maja 2016 r., kiedy to oficjalnie przekazano ją mieszkańcom. 7 maja – podczas otwartego dnia Akademii Rycerskiej – ponad 700 osób zwiedziło m. in. Salę Królewską i Salę Maneżową.

Z kolei przyjęty przez Radę Miejską w kwietniu 2016 r. „**Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Legnicy na lata 2015-2020**” pozwala wykonywać, rozpoczętą przed kilkoma laty, rewitalizację obszaru Zakaczawia i zabiegać o środki unijne na ten cel. Zakres inwestycji wynikający z ww. Programu... zaprezentowano w Rozdziale *Infrastruktura*.

Trzeba odnotować istotną inicjatywę prezydenta Legnicy w zakresie przystąpienia – w latach 2014-2015 Legnicy jako jednego z dwóch miast partnerskich (Legnica i Głogów) i pięciu gmin (Legnickie Pole, Jerzmanowa, Żukowice, Kotla i Głogów) oraz Powiatu Bolesławieckiego – do prac nad projektem unijnym nr 27/MOF/1/2013 pn. „**Zintegrowany system powiązań miast w Legnicko – Głogowskim Obszarze Funkcjonalnym**”, którego celem było przygotowanie – w myśl Strategii Województwa Dolnośląskiego –

koncepcji rozwoju inwestycji drogowych i kolejowych o charakterze ponadlokalnym. **Efektorem tych prac jest ujęcie w programie inwestycyjnym budowy dróg krajowych przez GDDKiA obwodnicy południowo-wschodniej miasta Legnicy.**

2. ŁAD PRZESTRZENNY

Zasadniczymi dokumentami, określającymi politykę przestrzenną miasta są: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego*. *Studium* zostało przyjęte uchwałą nr XLIX/503/14 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 29 września 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Legnicy”. Dokument ten dostosowany został do przepisów obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Rada Miejska Legnicy 26 lutego 2018 r. uchwałą Nr XLIII/458/18 przyjęła „Ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze miasta Legnicy w kadencji Rady Miejskiej Legnicy 2014-2018”.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

W granicach administracyjnych miasta Legnicy, wg stanu na dzień 30.06.2018 r., obowiązuje **127 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp)**, w tym:

- **33 mpzp**, sporządzone na podstawie nieobowiązującej ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym,
- **94 mpzp**, sporządzone na podstawie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu.

W kadencji samorządu, obejmującej **lata 2014-2018**, uchwalono **16 mpzp o łącznej powierzchni 291,99 ha**, co stanowi 5,19% powierzchni gminy, z czego:

- **12 sporządzonych planów** stanowiło nowe mpzp,
- **4 sporządzone plany** stanowiły zmiany obowiązujących mpzp.

Planem objęto m.in. duży powierzchniowo [161, 3 ha] obszar północno-wschodniej części miasta Legnicy, dawnej wsi Piekary Stare (uchwalony przez Radę Miejską Legnicy 27 października 2014 r. uchwałą Nr L/516/14) oraz teren dawnego lotniska i terenów przyległych [216, 26 ha] (uchwalony uchwałą Rady Miejskiej Legnicy Nr XXV/231/16 24 października 2016 r.).

W 2017 roku uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy – rejon ulicy Kubańskiej (11, 40 ha) uchwałą Rady Miejskiej Legnicy Nr XXXV/345/17 z dnia 26.06.2017r. oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy – centrum przesiadkowe uchwałą Nr XXXVII/367/17 z dnia 25.09.2017 r.

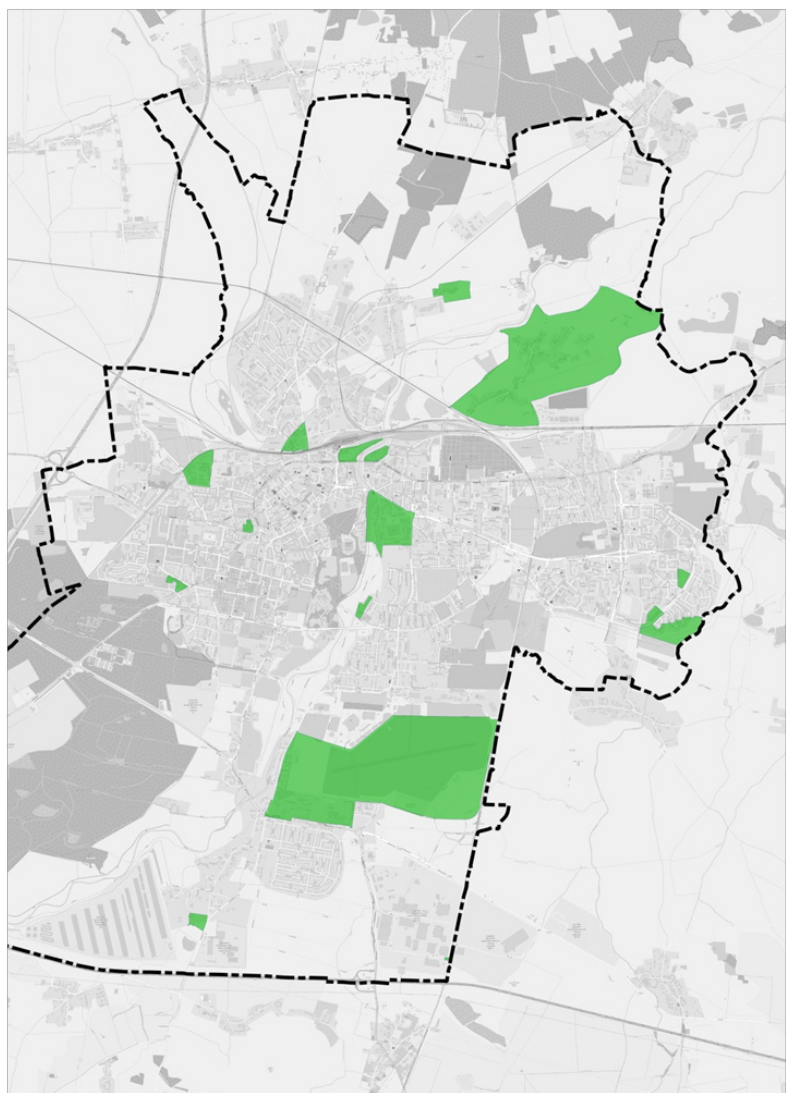
Oba plany dotyczą ustaleń dla nowych terenów inwestycyjnych – pierwszy pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, realizowane na gruntach miasta Legnicy, drugi pod planowane centrum przesiadkowe oraz usługi o charakterze ogólnomiejskim.

Wszystkie uchwały zostały opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego oraz zaewidencjonowane w miejskim **Systemie Informacji Przestrzennej (SIP)** <https://gisgminny.pl/> oraz <https://>

mapy.legnica.eu/.

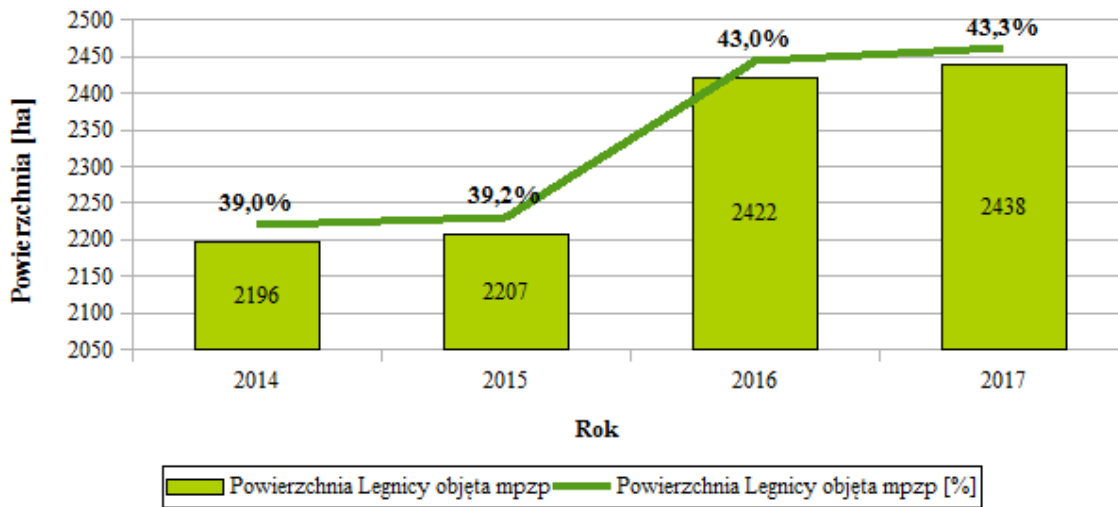
Procedura sporządzania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy – kwartału zabudowy w rejonie ulic Słubickiej, Poznańskiej, Prusa, Bagiennej i Głogowskiej – w latach 2016-2017 była prowadzona równocześnie z projektem konsultacji społecznych „Przestrzeń dla partycypacji”. Plan zostanie uchwalony w drugiej połowie 2018 roku.

Z innych prac planistycznych trzeba przywołać **opracowanie w 2016 r. koncepcji urbanistyczno-architektonicznej zagospodarowania i rewitalizacji placu Słowiańskiego**. Prezydent Miasta Legnicy Zarządzeniem Nr 306/PM/2015 z dnia 19 maja 2015 roku powołał Sąd Konkursowy i określił Regulamin Sądu Konkursowego w konkursie urbanistyczno- architektonicznym. W kwietniu 2016 r. rozstrzygnięto konkurs, do którego zgłosiło się 10 zespołów projektowych. Ostatecznie do II etapu dopuszczono 5 prac konkursowych. Sąd Konkursowy przyznał dwie nagrody i trzy równorzędne wyróżnienia. Pierwszą nagrodę zdobyła pracownia „P33 Pracownia mgr inż. arch. Aleksandra Doniec” z Wrocławia. 12 kwietnia 2016 r. w Sali Maneżowej Akademii Rycerskiej nastąpiło ogłoszenie laureatów konkursu, wręczenie nagród oraz zorganizowano wystawę prac konkursowych.

Źródło: Wydział Gospodarki Przestrzennej, Architektury i Budownictwa

Powierzchnia Legnicy objęta planami miejscowymi w latach 2014-2017

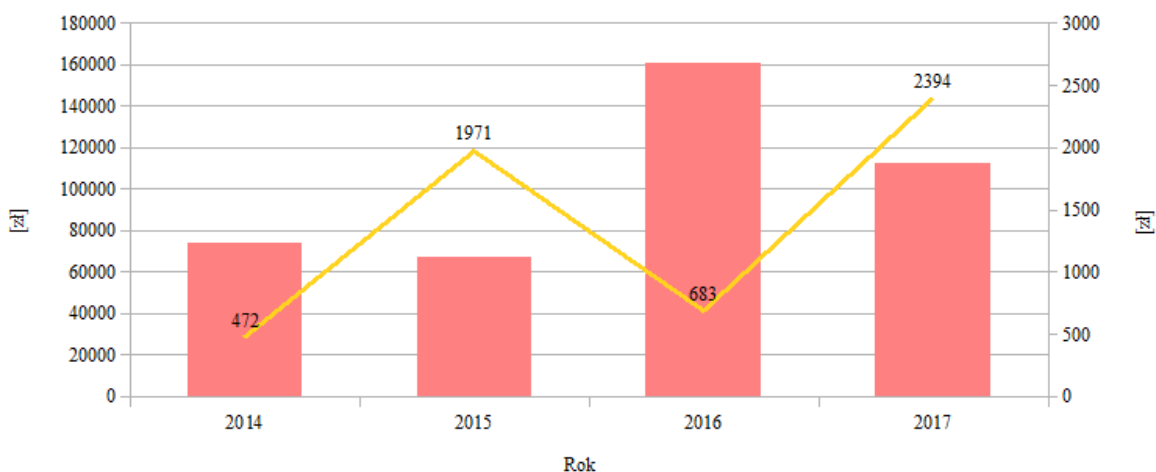
Źródło: Wydział Gospodarki Przestrzennej, Architektury i Budownictwa

W pierwszym półroczu 2018 r. nie uchwalono żadnego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Koszty sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w latach 2014 – 2017

Lp.	Rok	Koszt sporządzenia planów miejscowych [zł]	Koszt sporządzenia planów miejscowych w przeliczeniu na 1ha [zł]
1.	2014	74 009	472
2.	2015	66 789	1971
3.	2016	160 580	683
4.	2017	112 501	2394

Koszt sporządzenia planów miejscowych w latach 2014-2017

Przybliżona lokalizacja ulic nazwanych w latach 2014-2018

1. Plac Ofiar Niemieckich Hitlerowskich Obozów Koncentracyjnych
2. Ul. Radiotelegrafistów, ul. Łącznościowców
3. Plac Sybiraków
4. Ul. Wrzosowa
5. Ul. Gorzowska
6. Ul. Zdzisława Szulca
7. Ul. Tadeusza Łabno
8. Ul. Bieniowicka
9. Ul. Włodzimierza Kalskiego
10. Ul. Nektarowa
11. Ul. Jana Brzechwy
12. Ul. Owocowa
13. Ul. Złotego Florena
14. Ul. Stefana Korbońskiego
15. Ul. Tadeusza Gumińskiego
16. Ul. Legionów
17. Żołnierzy II Armii Wojska Polskiego
18. Ul. Gryczana
19. Aleja 100-lecia Odzyskania Niepodległości
20. Skwer Przyjaciół Dzieci
21. Ul. Józefa Wojciechowskiego

U
h
o
j

2015	734 oraz 535 zgłoszeń	43 (217 mieszkań)	21	70
2016	663	91 (287 mieszkań)	24	110
2017	742 oraz 565 zgłoszeń	74 (472 mieszkania)	27	78
2018	379 oraz 140 zgłoszeń	56 (255 mieszkań)	34	12

Źródło: Wydział Gospodarki Przestrzennej, Architektury i Budownictwa

* Po nowelizacji prawa budowlanego 28 czerwca 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 433)

Statystyka prowadzonych prac w Wydziale Gospodarki Przestrzennej, Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta w latach 2014-2017

L.p.	Rok	Ilość spraw/ osobę	Ilość pozwoleń	Ilość uchwał	Ilość planów
1.	2014	4989/293 na os.	687 decyzji (w tym na rozbiórki 26 decyzji)	3 uchwały inicjujące opracowanie planu	2 uchwalone plany pow. planistyczna 2205,45 ha 39,18% pow. miasta
2.	2015	5407/338 na os.	734 decyzje (w tym na rozbiórki 17 decyzji)	1 uchwała inicjująca opracowanie planu	3 uchwalone plany pow. planistyczna 2207,08 ha 39,21% pow. miasta
3.	2016	5621/338 na os.	807 decyzji (w tym na rozbiórki 16 decyzji)	6 uchwał inicjujących opracowanie planu	5 uchwalonych planów pow. planistyczna 2421,64 ha 43,02% pow. miasta
4.	2017	6003/382 na os.	742 decyzje (w tym na rozbiórki 11 decyzji)	11 uchwał inicjujących opracowanie planu	6 uchwalonych planów pow. planistyczna 2437,00 ha 43,3% pow. miasta

Źródło: Wydział Gospodarki Przestrzennej, Architektury i Budownictwa

Nazwy ulic i zmiany nazw ulic

W lutym 2015 r. Prezydent Miasta powołał Zespół ds. Nazewnictwa Ulic i Placów, który pełni funkcję opiniodawczo-doradczą w przygotowaniu projektów uchwał o nadawaniu nazw ulicom/placom na terenie miasta Legnicy. Przewodniczącym Zespołu został Ryszard Białek, pełnomocnik ds. inwestycji, planowania przestrzennego i gospodarki nieruchomościami. W tym okresie uzupełniono bazę ewidencji miejscowości, ulic i adresów w systemie teleinformatycznym, która zawiera obecnie 628 ulic, 9051 numerów adresowych.

We wrześniu 2016 r. weszła w życie tzw. ustawa dekomunizacyjna, na mocy której zmianie uległy dwie nazwy ulic: „Armii Ludowej” i „II Armii Wojska Polskiego”. Chronologiczny przebieg zmian w zakresie nazewnictwa ulic i placów w latach 2014-2018 obrazuje poniższa tabela.

Lp.	Data uchwały	Nazwa ulicy/placu	Nazwa dotychczasowa
1	31 marca 2014	Plac Ofiar Niemieckich Hitlerowskich Obozów Koncentracyjnych	-
2	31 marca 2014	ul. Radiotelegrafistów, ul. Łącznościowców	-
3	31 marca 2014	Plac Sybiraków	-
4	29 września 2014	ul. Wrzosowa	-
5	25 maja 2015	ul. Gorzowska	-
6	27 lipca 2015	ul. Zdzisława Szulca	-
7	25 stycznia 2016	ul. Tadeusza Łabno	ul. Stanisława Piaskowskiego (zmieniono nazwę odcinka od ul. T. Gumińskiego w kierunku południowym)
8	25 stycznia 2016	ul. Bieniowicka	-
9	25 stycznia 2016	ul. Włodzimierza Kalskiego	-
10	29 lutego 2016	ul. Nektarowa	-
11	29 lutego 2016	ul. Jana Brzechwy	-
12	28 listopada 2016	ul. Owocowa	-
13	28 listopada 2016	ul. Złotego Florena	-

14	31 lipca 2017	ul. Stefana Korbońskiego	-
15	31 lipca 2017	ul. Tadeusza Gumińskiego	Przedłużono ul. Tadeusza Gumińskiego
16	31 lipca 2017	ul. Żołnierzy Armii Ludowej (zmieniono na: ul. Legionów zarządzeniem zastępczym Wojewody Dolnośląskiego, po unieważnieniu uchwały z dnia 31 lipca 2017 !)	ul. Armii Ludowej
17	31 lipca 2017	Żołnierzy II Armii Wojska Polskiego	II Armii Wojska Polskiego
18	30 października 2017	ul. Gryczana	-
19	30 października 2017	Aleja 100-lecia Niepodległości (nieaktualna !)	-
20	29 stycznia 2018	Aleja 100-lecia Odzyskania Niepodległości	Aleja 100-lecia Niepodległości
21	29 stycznia 2018	skwer Przyjaciół Dzieci	-
22	26 marca 2018	ul. Józefa Wojciechowskiego (nazwa będzie obowiązywała od 1 grudnia 2018 r. !)	

Źródło: Wydział Geodezji i Kartografii

3. MIEJSKI KONSERWATOR ZABYTKÓW

Legnica, obok Wrocławia, należy do tych miast Dolnego Śląska, w którym przetrwały i ocalały mimo różnych zawirowań wojennych, wyburzeń i zmian polityczno-gospodarczych wspaniałe obiekty architektury z Zamkiem Piastowskim i kościołami na czele. Są również najstarsze domy mieszkalne, dzielnice i ciągi ulic z kamienicami, wyposażonymi w piękne fasady, ozdobione rzeźbami, detalami architektonicznymi etc., liczącymi ponad sto lat, dlatego też obiekty te wymagają konserwacji, restauracji i ochrony konserwatorskiej.

Dokumentem, określającym cele i kierunki działań oraz zadania, które powinny być podjęte w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, jest **Gminny Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020**, pozytywnie zaopiniowany przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i przyjęty Uchwałą Nr XXXIX/411/17 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 listopada 2017r. (poprzedni Program Opieki... obejmował lata 2011-2015).

Ponadto w analizowanym okresie sporządzono kolejne **studia historyczno-urbanistyczne**, tj.:

- Studium historyczno-urbanistyczne Starego Miasta i Parku Miejskiego (aktualizacja i uzupełnienie Studium historyczno-urbanistycznego centrum miasta Legnicy z 1990 r.) – wykonane w 2014 r.,
- Studium historyczno-urbanistyczne Dzielnicy Kartuzy (aktualizacja i uzupełnienie Studium historyczno-urbanistycznego Dzielnicy Kartuzy z 1995 r.), rozszerzone o cmentarze (Żydowski i Komunalny) przy ul. Wrocławskiej – wykonane w 2014 r.,
- Studium historyczno-urbanistyczne południowej i wschodniej części miasta – wykonane w 2015 r.

To ostatnie opracowanie zakończyło prace studialne dla całego obszaru miasta Legnicy, co należy uznać za znaczące osiągnięcie.

Gminna ewidencja zabytków Legnicy

Od 2012 r. trwały prace nad utworzeniem zbioru kart adresowych „Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Legnicy”. W latach 2016-2017 zaktualizowano i zweryfikowano Gminną Ewidencję..., którą prezydent miasta przyjął Zarządzeniem nr 316/PM/2017 z dnia 24 maja 2017 r. Została ona także opracowana w formie elektronicznej.

Gminna Ewidencja Zabytków wraz z mapami i opisami ze studiów historyczno-urbanistycznych udostępniona została w gminnym systemie informacji przestrzennej miasta Legnicy.

Ilość załatwianych spraw w zakresie wydawania zaleceń konserwatorskich, określających sposób korzystania z zabytku, wykonywania prac, a także dopuszczalnych zmian, które mogą być wprowadzone w zabytku w latach 2014-2018 ilustruje poniższe zestawienie.

Rok	Liczba złożonych wniosków
2014	280
2015	260
2016	200
2017	240
30.06.2018	100

Źródło: Miejski Konserwator Zabytków

W myśl uchwały Nr XLII/436/14 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie zasad i trybu **udzielania dotacji z budżetu miasta Legnicy na prace konserwatorskie**, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach, sposobu jej rozliczania i kontroli oraz postępowania z wnioskiem o udzielenie dotacji, osoby fizyczne, prawne, związki wyznaniowe mogą ubiegać się o dotacje. **Przyznane dotacje celowe** w latach 2014-2018 ilustruje poniższa tabela.

Nazwa podmiotu i cel przedsięwzięcia	Rok	Kwota dotacji
Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jana Chrzciciela, ul. Ojców Zbigniewa i Michała 1 – wykonanie montażu systemu wykrywania i sygnalizacji pożaru w kościele p.w. Św. Jana Chrzciciela przy ul. Ojców Zbigniewa i Michała 1	2014 r.	65 000,00 zł
Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Ap. Piotra i Pawła, pl. Katedralny 6 – przeprowadzenie prac konserwatorskich przy średniowiecznych elementach kamieniarki architektonicznej oraz restauracja tynków i polichromii – konserwacja przęseł VI i VII środkowej części nawy głównej oraz apsydy prezbiterium – we wnętrzu zabytkowego kościoła katedralnego p.w. św. Ap. Piotra i Pawła	2015 r.	200 000,00 zł
Stowarzyszenie Cech Rzemiosł Różnych, Rynek 9 – wykonanie remontu dachu w zabytkowej kamienicy położonej na posesji Rynek 9	2016 r.	130 000,00 zł
Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jacka , ul. Nadbrzeźna 3 – naprawa więźby dachowej wraz z wymianą pokrycia w kościele parafialnym p.w. św. Jacka przy placu Kardynała Karola Wojtyły 1	2017 r.	100 000,00 zł
Stowarzyszenie Cech Rzemiosł Różnych, Rynek 9 – wykonanie remontu elewacji zabytkowej kamienicy położonej na posesji Rynek 9	2017 r.	100 000,00 zł
Stowarzyszenie Cech Rzemiosł Różnych, Rynek 9 – wykonanie renowacji i remontu frontowej elewacji kamienicy Rynek 9	2018 r.	130 000,00 zł

Źródło: Miejski Konserwator Zabytków

Łącznie w VII kadencji legnicki samorząd przekazał zainteresowanym dotacje celowe w wysokości 725 000,00 zł (dla porównania w VI kadencji była to kwota 395 000,00 zł).

4. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI

Przejmowanie nieruchomości od Skarbu Państwa i nabywanie nieruchomości przez gminę

W analizowanym okresie gmina nabyła:

- **od osób fizycznych i prawnych, w drodze umowy sprzedaży, prawo własności działek:** w obrębie Przybków: nr 616/2 o pow. 0,1427 ha, nr 622/1 o pow. 0,0085 ha, w obrębie Bartniki nr 356/1 o pow. 0,0074 ha, w obrębie Kartuzy nr 900 o pow. 0,0036 ha (do gminnego zasobu nieruchomości); w obrębie Nowe Osiedle: nr 107/2 o pow. 0,0070 ha oraz nr 96/2 o pow. 0,0084 ha (w celu uregulowania stanu prawnego działek użytkowanych jako pieszociąg przy ul. Dębowej); w obrębie Piekary Wielkie: nr 203 o pow. 0,3689 ha, nr 204/1 o pow. 0,0139 ha, nr 204/2 o pow. 0,0486 ha, nr 218 o pow. 0,1077 ha, nr 206/1 o pow. 0,0306 ha, nr 177/2 o pow. 0,0218 ha, nr 202/1 o pow. 0,0149 ha, nr 202/2 o pow. 0,0249 ha, nr 205/1 o pow. 0,0227 ha, nr 209/9 o pow. 0,0693 ha, nr 221/2 o pow. 0,0029 ha, nr 217/2 o pow. 0,0023 ha; w obrębie Zosinek: nr 33/1 o pow. 0,0565 ha, nr 33/3 o pow. 0,0989 ha (pod drogi publiczne).
- **od osób fizycznych i prawnych, w drodze umowy sprzedaży, prawo użytkowania wieczystego działek:** w obrębie Fabryczna nr 426/1 o pow. 0,0123 ha; w obrębie Wrocławskie Przedmieście: nr 217/8 o pow. 0,0298 ha, nr 36/5 o pow. 0,0040 ha; w obrębie Pawice: nr 102/5 o pow. 0,1674 ha, nr 123/25 o pow. 0,1688 ha; w obrębie Piekary Osiedle nr 287 o pow. 0,0900 ha; w obrębie Stare Miasto: nr 251/1 o pow. 0,0100 ha, nr 251/3 o pow. 0,0214 ha, nr 252/4 o pow. 0,0497 ha, nr 259/1 o pow. 0,0085 ha; w obrębie Czarny Dwór nr 554/69 o pow. 0,0321 ha (w celu uregulowania spraw terenowo – prawnych działek wchodzących w skład pasów drogowych); w obrębie Stare Miasto: nr 251/2 o pow. 0,0081 ha, nr 252/5 o pow. 0,0032 ha, nr 252/6 o pow. 0,0151 ha; w obrębie Nowa Wieś nr 64/2 o pow. 4,8181 ha; w obrębie Wrocławskie Przedmieście nr 91/3 o pow. 0,0112 ha; w obrębie Pawice nr 174/2 o pow. 0,7328 ha (nabycie do gminnego zasobu nieruchomości).
- **od osób prawnych i Skarbu Państwa w drodze umowy darowizny lub nieodpłatnego przekazania nieruchomości:** w obrębie Ogrody: nr 11/26 o pow. 0,0072 ha, nr 11/27 o pow. 0,0076 ha, nr 12/9 o pow. 0,0056 ha, (w celu uregulowania stanu prawnego kompleksu garaży przy ul. Kilińskiego i Senatorskiej); w obrębie Stare Miasto: nr 539/5 o pow. 0,0185 ha, nr 545/5 o pow. 0,0107 ha, nr 545/8 o pow. 0,0074 ha (w celu uregulowania stanu prawnego ulic Bankowej i Gwarnej); w obrębie Wrocławskie Przedmieście nr 117/4 o pow. 0,0219 ha; w obrębie Fabryczna: nr 350/3 o pow. 0,0008 ha, nr 426/3 o pow. 0,0376 ha (w celu uregulowania stanu prawnego pasów drogowych ulic Senatorskiej, S. Batorego oraz Wielkiej Niedźwiedzicy); w obrębie Wrocławskie Przedmieście: nr 96/1 o pow. 0,0010 ha, nr 35/19 o pow. 0,0225 ha, nr 100/3 o pow. 0,0003 ha (w celu uregulowania stanu prawnego ulicy Galaktycznej); w obrębie Przybków nr 99/4 o pow. 0,0252 ha (w celu uregulowania stanu prawnego ulicy Malwowej); w obrębie Ludwikowo nr 16/2 o pow. 0,0764 ha (w celu uregulowania stanu prawnego ulicy Wilczej); w obrębie Rybaki nr 75/4 o pow. 0,0282 ha (w celu uregulowania stanu prawnego ulicy Nowodworskiej); w obrębie Górka nr 147/1 o pow. 1,6887 ha (ul. Spokojna); w obrębie Nowe Osiedle nr 302/2 o pow. 0,0149 ha (ul. R. Schumana).
- **od osób fizycznych i prawnych oraz od Skarbu Państwa – w ramach ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych z dn. 10.04.2003 roku, tzw. spec ustawy drogowej – nieruchomości przeznaczone pod budowę nowych lub poszerzenie już istniejących**

dróg – o łącznej pow. 4,5394 ha.

W drodze umowy darowizny, Skarb Państwa przekazał Gminie Legnica prawo własności 37 działek o łącznej powierzchni 1,0658 ha, położonych w obrębach Fabryczna, Tarninów, Ogrody, Pawice, Winiary i Wrocławskie Przedmieście.

W analizowanym okresie decyzjami Wojewody Dolnośląskiego skomunalizowano 21 działek na rzecz Gminy Legnica o łącznej pow. 8,6822 ha (ulice: Rzeszotarską, Bydgoską, Rzemieślniczą, plac Wolności). Natomiast w ramach powiatyzacji – na wniosek Prezydenta Miasta Legnicy – Wojewoda Dolnośląski potwierdził decyzjami nabycie przez Gminę Legnica z mocy prawa 26 działek o łącznej pow. 15,7669 ha, stanowiących pasy drogowe ulic: Spokojnej, Pątnowskiej, alei Ofiar Ludobójstwa OUN-UPA, Słubickiej, Bagiennej, Lotniczej, Ścinawskiej, M. Skłodowskiej – Curie.

Ponadto 30 działek o łącznej powierzchni 11,2477 ha, stanowiących przebieg drogi krajowej nr 3 (ul. Leszczyńska, Poznańska, A. Struga, Brama Głogowska), przed oddaniem do użytku Obwodnicy Zachodniej, stało się własnością Gminy Legnica na podstawie art. 10 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 21.03.1985 r. o drogach publicznych i art. 2a ust.2 tejże ustawy.

Sprzedaż i oddawanie nieruchomości gminnych w użytkowanie wieczyste

Wyszczególnienie	2014 r. ilość pow.	2015 r. ilość pow.	2016 r. ilość pow.	2017 r. ilość pow.	2018 r. ilość pow.
Pod jednorodzinne budownictwo mieszk.	-	-	4 4.007 m ²	12 9.861 m ²	4 2.463 m ²
Wartość w zł netto	-	-	785 000,00	1 741 710,00	308 970,00
Pod wielorodzinne budownictwo mieszk. i mieszkalno - usługowe	-	-	1 569 m ²	5 8.006 m ²	2 3.965 m ²
Wartość w zł netto	-	-	111 100,00	2 001 976,00	838 300,00
Pod zabudowę niemieszkalną	4 2.233 m ²	4 11.060 m ²	15 367 m ²	5 75.375 m ²	1 51.362 m ²
Wartość w zł netto	2 861 890,20	2 421 400,00	126 670,00	5 464 830,00	4 017 000,00
Na poprawę warunków zagospodarowania	10 652 m ²	6 330 m ²	14 2.067 m ²	18 2.758 m ²	6 1.087 m ²
Wartość w zł netto	107 044,00	32 190,00	169 000,00	146 183,00	92 220,00
Nieruchomości zabudowane	10 7.210 m ²	6 2.829 m ²	11 8.349 m ²	25 1.410 m ²	3 2.900 m ²
Wartość w zł netto	2 066 322,00	428 000,00	2 174 101,00	515.890,00	226.390,00

Źródło: Wydział Gospodarki Nieruchomościami

W mijającej kadencji odnotowano spadek zainteresowania kupnem nieruchomości gminnych, szczególnie pod budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne. W latach 2014 – 2018 sprzedano zaledwie 20 działek pod budownictwo jednorodzinne i 8 z przeznaczeniem na wielorodzinne budownictwo mieszkaniowe lub mieszkaniowo – usługowe, przy czym w 2014 i 2015 r. nie sprzedano żadnej z przygotowanych nieruchomości.

Ponadto gmina sprzedała prawo własności 8 działek o łącznej pow. 20.141 m² na rzecz użytkowników wieczystych.

W analizowanym okresie **gmina przygotowała do zbycia pierwsze nieruchomości na terenie lotniska, przejętego po wojskach Federacji Rosyjskiej**. Dotychczas sprzedano jedną nieruchomość, obecnie kontynuowana jest procedura sprzedaży kolejnych nieruchomości.

Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności

W opisywanym okresie kontynuowano proces przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, przysługującego osobom fizycznym i prawnym, zgodnie z ustawą z 29 listopada 2005 r. z późniejszymi zmianami. Gmina dokonywała ww. przekształceń na preferencyjnych warunkach (bonifikaty), zgodnie z uchwałą nr XV/149/11 Rady Miejskiej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie warunków udzielania bonifikat od opłaty z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości stanowiących własność gminy Legnica, zmienionej uchwałą nr XIX/190/12 z dnia 26 kwietnia 2012 r.

10 marca 2015r. Trybunał Konstytucyjny Wyrokiem Nr K 29/13 (OTK-A 2015/3/28 uznał za niezgodny z art. 165 ust.1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 1 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 listopada 2005r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości w zakresie, w jakim przyznaje uprawnienie do przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności osobom fizycznym i prawnym, które nie miały tego uprawnienia przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 28 lipca 2011r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 187, poz. 1110).

Wyrok ten w praktyce oznaczał brak możliwości przekształcania prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości osobom prawnym lub ich następcom oraz stwarzał możliwość, w postępowaniu wznowieniowym, uchylecia ostatecznych decyzji wydanych w okresie objętym wyrokiem Trybunału. Wobec braku zgody stron postępowania na uchylenie decyzji, w 89 sprawach Prezydent Miasta wydał decyzje umarzające postępowanie wznowieniowe.

Na podstawie wniosków złożonych przez zainteresowanych mieszkańców wydano decyzje:

- w 2014 r. – 70, w tym na grunty gminne – 62, na grunty Skarbu Państwa (SP) – 8,
- w 2015 r. – 54, w tym 48 na grunty gminne, a 6 – grunty SP,
- w 2016 r. – 30, w tym 23 na grunty gminne, a 7 – grunty SP,
- w 2017 r. – 27, w tym 24 na grunty gminne, a 3 – grunty SP,
- w 2018 r. – 27, w tym 26 na grunty gminne, a 1 – grunty SP.

Były to w większości grunty zabudowane garażami oraz przeznaczone na cele mieszkaniowe.

Najem, dzierżawa i sprzedaż gminnych lokali użytkowych

Gminnymi lokalami użytkowymi administruje **Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej (ZGM)**.

Liczbę lokali użytkowych w latach 2014 – 2018 prezentuje poniższe zestawienie.

31.12.2014 r.	565
31.12.2015 r.	551
31.12.2016 r.	538
31.12.2017 r.	519
30.06.2018 r.	516

Źródło: ZGM

Spadek ilości gminnych lokali użytkowych wynika z wyłączenia niektórych z eksploatacji z powodu złego stanu technicznego oraz z ich sprzedaży.

Na 30 czerwca 2018 r. zaewidencjonowanych było 516 lokali, w tym 438 wynajmowanych i 78 wolnych – przeznaczonych do wynajmu lub sprzedaży (dla porównania w 2017 r. wolnych lokali było 69). W wynajmowanych lokalach prowadzona jest następująca działalność: handlowa – 91 lokali, gastronomiczna – 8 lokali, usługowa – 339 (biura, poradnie lekarskie, oświata i kultura, magazyny, siedziby stowarzyszeń i fundacji).

Wynajem lokali użytkowych odbywa się w drodze nieograniczonego przetargu lub negocjacji stawek czynszu.

Zestawienie liczbowe zawartych umów w latach 2014 – 2018.

Rok	Liczba umów najmu	Liczba umów użyczenia	Liczba umów dzierżawy
2014	56	15	8
2015	65	20	6
2016	49	13	3
2017	59	15	1
30.06.2018	32	7	2

Źródło: ZGM

Zestawienie liczbowe wydanych zgód na podnajem w latach 2014 – 2018.

Rok	Liczba wydanych zgód na podnajęcie lokalu
2014	13
2015	7
2016	9
2017	12
30.06.2018	3

Źródło: ZGM

Poniżej prezentowane są minimalne stawki netto za najem komunalnych lokali użytkowych (zł/m²) w latach 2014 – 2018.

2014 - 2015

Najemca	Stawka bazowa	Lokal położony w centrum + 10 %	Lokal wyposażony w c.o. + 20 %	Lokal położony w centrum i wyposażony w c.o. + 30 %
prowadzący działalność gospodarczą	5,31	5,84	6,37	6,90
nieprowadzący działalności gospodarczej	5,09	5,60	6,11	6,62

2016 – 2017

Najemca	Stawka bazowa	Lokal położony w centrum + 10 %	Lokal wyposażony w c.o. + 20www %	Lokal położony w centrum i wyposażony w c.o. + 30 %
prowadzący działalność gospodarczą	5,31	5,84	6,37	6,90
nieprowadzący działalności gospodarczej	3,78	4,16	4,54	4,91

2018

Najemca	Stawka bazowa
Jedna stawka minimalna dla wszystkich lokali użytkowych	3,60

Źródło: ZGM

Stawki najmu i czynszów dzierżawnych były waloryzowane o wskaźnik wzrostu cen i usług konsumpcyjnych ogłaszanych przez GUS.

Poniżej w tabeli prezentowane są **przychody z tytułu najmu i dzierżawy oraz odszkodowania** z tytułu bezumownego korzystania z lokali użytkowych w latach 2014-2017 oraz w pierwszym półroczu 2018 r.

2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	I półrocze 2018 r.
4 506 024,36 zł	4 238 685,58zł	3 989 221,43 zł	3 934 309,66 zł	1 928 192,29 zł

Źródło: ZGM

Łączne przychody wyniosły **18 596 433,32** zł. Zmiany przychodów, pochodzących z najmu i dzierżawy oraz odszkodowań za bezumowne korzystanie z lokali użytkowych, wynikają przede wszystkim ze stałego zmniejszania się tej części zasobu komunalnego – w związku ze sprzedażą kolejnych lokali.

Warto podkreślić, że w Legnicy udostępnianie lokali użytkowych organizacjom pożytku publicznego odbywa się na preferencyjnych zasadach. Wg stanu na 31.12.2017 r. **65** lokali zajmowanych było przez podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej – stawki najmu od **0,72** zł/m² netto do **12,13** zł/m² netto, **42** lokale zajmowały organizacje mające status organizacji pożytku publicznego – **6** lokali użyczonych, pozostałe wynajęte ze stawkami od **0,72** zł/m² netto do **9,20** zł/m² netto.

Dzierżawa gruntów rolnych i innych nieruchomości

Gmina oprócz wynajmu lokali użytkowych, **wydzierżawia na czas określony grunty rolne, zabudowane i niezabudowane**. Poniżej prezentujemy stan ilościowy zawartych umów w latach 2014 – 2018.

Grunty rolne:

- sezon rolniczy 2013/2014 – 58 umów, pow. 117,3 ha
- sezon rolniczy 2014/2015 – 63 umowy, pow. 131,3 ha

- sezon rolniczy 2015/2016 – 64 umowy, pow. 170,4 ha
- sezon rolniczy 2016/2017 – 66 umów, pow. 192,6 ha
- sezon rolniczy 2017/2018 – 72 umowy, pow. 199,3 ha

Działki na poprawę warunków zagospodarowania:

2014 r. – 57 umów; 2015 r. – 49 umów; 2016 r. – 68 umów; 2017 r. – 31 umów; 2018 r. – 34 umowy.

Grunty zabudowane obiektami handlowo-usługowymi, parkingami, tablicami reklamowymi, targowiska (2), boisko sportowe:

2014 r. – 73 umowy; 2015 r. – 83 umowy; 2016 r. – 68 umów dzierżawy i 1 umowa na oddanie nieruchomości w użytkowanie; 2017 r. – 85 umów dzierżawy, 2018 r. – 63 umowy dzierżawy.

Ponadto w 2016 r. zawarto 1 wieloletnią umowę dzierżawy – za zgodą Rady Miejskiej Legnicy – nieruchomości zabudowanej położonej przy ul. św. Piotra 2. Natomiast w 2017 r. zawarto 1 umowę wieloletnią – także za zgodą Rady – nieruchomości zabudowanej przy ul. Sadowniczej 3.

W 2018 r. kontynuowano dzierżawę 20 nieruchomości na podstawie wieloletnich umów, zawartych przed 2018 r. oraz 1 umowę na oddanie nieruchomości w użytkowanie.

Gospodarka nieruchomościami Skarbu Państwa

W latach 2014, 2015 oraz 2018 r. **Skarb Państwa zbył w przetargu ustnym nieograniczonym prawo własności 5 nieruchomości**, w tym jednej niezabudowanej, tj.: działkę nr 93 o powierzchni 0,0014 ha w obrębie Tarninów (segment pawilonu), działkę nr 868/1 o powierzchni 0,0072 ha w obrębie Tarninów (stacja trafo), działkę nr 265/23 o powierzchni 0,0024 ha w obrębie Winiary (garaż), działkę nr 31/2 o powierzchni 0,1352 ha (budynek administracyjno-usługowy), działkę nr 578/1 o powierzchni 0,0065 ha w obrębie Fabryczna (grunt pod lokalizację stacji transformatorowej).

Nadto **zbyto bezprzetargowo**: nieruchomość niezabudowaną na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej – działki nr 384/4, 384/9 i 384/10 o łącznej powierzchni 0,0137 ha w obrębie Piekary Wielkie, nieruchomość zabudowaną (z bonifikatą) – działkę nr 326 o powierzchni 0,1068 ha w obrębie Bartniki (obiekt administracyjny), prawo użytkowania wieczystego gruntu wraz z oddaniem na własność budynku – działkę nr 4/2 w obrębie Tarninów (garaż) oraz na rzecz współwłaścicieli udział w lokalu mieszkalnym i prawie użytkowania wieczystego gruntu – działkę nr 68/2 w obrębie Fabryczna. Zbycie praw nastąpiło łącznie na kwotę ponad miliona złotych.

Skarb Państwa **wynajmuje, wydzierżawia i użycza nieruchomości w ramach umów 3-letnich i rocznych**. Są to lokale i budynki użytkowe, grunty niezabudowane (w tym rolne) oraz zabudowane garażami (w tym osób fizycznych). Na koniec 2014 r. z osobami prawnymi i fizycznymi zawartych było łącznie 117 umów. W poszczególnych latach, po wygaśnięciu umów, zawierano kolejne. **W 2018 r. w obrocie prawnym funkcjonuje 128 umów.**

5. WSPÓŁPRACA REGIONALNA I MIĘDZYNARODOWA

Legnica w regionie i w Polsce

Miasto Legnica należy do kilku ogólnopolskich i dolnośląskich organizacji i stowarzyszeń:

- Związku Miast Polskich (ZMP),
- Związku Powiatów Polskich (ZPP),
- Stowarzyszenia Zdrowych Miast Polskich,
- Stowarzyszenia Inicjatyw Ekologicznych,
- Stowarzyszenia na Rzecz Promocji Dolnego Śląska,
- Stowarzyszenia Dolny Śląsk w Unii Europejskiej.

Prezydent miasta lub upoważnieni zastępcy prezydenta uczestniczyli w obradach plenarnych i kongresach ww. organizacji.

Najstarszym Związkiem, do którego należy Legnica, jest **Związek Miast Polskich**. W mijającej kadencji samorządu **prezydent Legnicy** T. Krzakowski – już trzecią kadencję – pełnił w nim **funkcję przewodniczącego Komisji Rewizyjnej**.

Legnica liderem w regionie

Legnica staje się coraz silniejszym i aktywnym ośrodkiem w Aglomeracji Legnickiej i na Dolnym Śląsku. W mijających czterech latach była inicjatorem wielu przedsięwzięć regionalnych, jak np. wprowadzenie „biletu zintegrowanego”, notabene pionierskiego na Dolnym Śląsku. Prezydent Legnicy był organizatorem roboczych spotkań z przedstawicielami sąsiednich miast i gmin, poświęconych np. perspektywie współpracy w dziedzinie zbiorowego transportu publicznego w oparciu o MPK.

Od 2015 r. **Legnica jest organizatorem ogólnopolskiej konferencji**, poświęconej **gospodarce odpadami**. Corocznie bierze w niej udział blisko 200 gości z całego kraju. Ideą konferencji jest wymiana doświadczeń przedstawicieli samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, przedsiębiorców z branży odpadowej i przedstawicieli organizacji pożytku publicznego w zakresie prowadzenia skutecznej i efektywnej gospodarki odpadami, a także edukowania mieszkańców.

W Legnicy od ponad dziesięciu już lat (dziesiąta edycja w 2015 r.) odbywa się **Ogólnopolska Konferencja Techniczna** na temat koordynacji usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu, współorganizowana przez Wydział Geodezji i Kartografii Urzędu Miasta Legnicy. Corocznie z tej okazji przyjeżdża do naszego miasta 120-osobowa grupa specjalistów różnych branż.

Miśnia nowym partnerem Legnicy

W grudniu 2017 r. **Miśnia dołączyła do grona miast partnerskich Legnicy** – Wuppertalu (Republika Federalna Niemiec), Drohobycza (Ukraina), Blanska (Czechy) i Roanne (Francja). To 28-tysięczne miasto, leżące nad Łabą, w południowo-wschodniej części Niemiec, 26 km od Drezna i 209 km od Legnicy – znane jest na świecie przede wszystkim z porcelany. Podpisana 8 grudnia 2017 r. przez prezydenta Legnicy, Tadeusza Krzakowskiego i nadburmistrza Meissen, Olafa Raschkego deklaracja partnerstwa Legnicy i Miśni przewiduje współpracę w dziedzinie szkolnictwa, kultury, sportu, turystyki, administracji i biznesu.

Warto przypomnieć, iż kontakty pomiędzy Legnicą a Miśnią sięgają lat 70. ubiegłego wieku, kiedy to podjęto

współpracę w zakresie wymiany młodzieży i sportu.

10-lecie partnerstwa z Roanne

W 2016 r. minęło 10 lat współpracy Legnicy z francuskim Roanne. Z tej okazji prezydent Legnicy T. Krzakowski i mer Roanne Yves Nicolin podpisali deklarację kontynuowania jej w kolejnych latach, w której wyrazili zdecydowaną aprobatę dla nawiązania kontaktów przez mieszkańców obu miast oraz potwierdzili zasadność ich prowadzenia i wspierania przez władze samorządowe. Finałowym akcentem obchodów 10-lecia partnerstwa była 30 września 2016 r. uroczysta gala w Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej. Wcześniej goście zwiedzali miasto i wspólnie z prezydentem Legnicy w Parku Miejskim dokonali symbolicznego aktu partnerstwa naszych rzek: Kaczawy i Loary, nad którą położone jest Roanne.

W ciągu minionych dziesięciu lat współpracę nawiązały różne środowiska, zwłaszcza młodzież szkolna, a także Legnickie Centrum Kultury, Galeria Sztuki i stowarzyszenie EKORAMA. Od 2016 r. oba miasta realizują program wakacyjnej wymiany stażystów.

Współpraca z miastami partnerskimi

W latach 2015-2018 **szczególną aktywność** na płaszczyźnie współpracy zagranicznej odnotowano **w środowisku sportowym i szkolnym**. Obok dotychczas wypracowanych form (np. udział legnickich sportowców w różnych międzynarodowych imprezach sportowych, jak: turniej piłki nożnej – Memoriał Mirosława Krabiczki – w Blansku, Międzynarodowy Konkurs Strzelecki o Puchar Starosty w Blansku, Pulmaraton Moravskim Krasem, Międzynarodowy Turniej Piłki Halowej o Puchar Jurija Drohobycza w Drohobyczu oraz udział reprezentacji miast partnerskich w Legnickim Półmaratonie, Międzynarodowym Halowym Turnieju Mikołajkowym w Piłce Nożnej w Legnicy; wymiana młodzieży szkolnej), pojawiły się nowe. Ciekawą inicjatywą jest wspólny, **partnerski program współpracy środowisk senioralnych Legnicy i Blanska**, który zrodził się w 2016 r. W ramach tego projektu m. in. grupa legniczan z Centrum Seniora przy LCK uczestniczyła w listopadzie 2016 r. w obchodach 40-lecia Miejskiego Klubu Seniora w Blansku.

Również od 2016 r. reprezentanci **Uczniowskiego Klubu Sportowego „Delfinek”** wyjeżdżali corocznie na Letnie Obozy Sportowe do Blanska. Natomiast w czerwcu 2017 r. klub ten zainaugurował organizację w Legnicy turnieju o Puchar Miast Partnerskich „Korona Legnicy”.

Trzeba przyznać, że w opisywanym okresie **kontakty z Blanskim bardzo się ożywiły, umocniły i rozwinęły**. Oprócz podanych wyżej przykładów, należy wspomnieć jeszcze o tym, iż w 2016 r. **uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 19 uczestniczyli w międzynarodowym obozie letnim**, zorganizowanym przez Dom Dzieci i Młodzieży w Blansku, dla dzieci z miast partnerskich Blanska.

Z innych nowych inicjatyw można dodać **Dolnośląski Zlot Harcerzy i Skautów One Team – One Intension**, zorganizowany po raz pierwszy w 2016 r. przez Hufiec Związku Harcerstwa Polskiego w Legnicy **z udziałem harcerzy i skautów z miast partnerskich**.

Corocznie przyjeżdżała **delegacja Koła Przyjaciół Legnicy w Wuppertalu** na czele z jej przewodniczącym **prof. Siegfriedem Maserem**, która odwiedzała swoich podopiecznych, m. in. w Zespole Szkół Integracyjnych. W marcu 2016 r. zmarł prof. S. Maser. W Jego ostatnim pożegnaniu w Wuppertalu uczestniczyli przedstawiciele legnickiego samorządu.

Legnica, dzięki swym nowatorskim i innowacyjnym przedsięwzięciom w różnych dziedzinach, stała

się miejscem wymiany doświadczeń dla ukraińskich partnerów. I tak w czerwcu 2015 r., w ramach wspólnego projektu, realizowanego przez Związek Miast Polskich, Związek Miast Ukraińskich oraz polskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych przy współudziale naszego miasta, z kilkudniową **wizytą studyjną przyjechali samorządowcy z Drohobycza**. Podczas pobytu goście zapoznali się z działalnością spółek komunalnych, zwiedzili bazę MPK, sortownię odpadów komunalnych i zakład oczyszczania ścieków LPWiK.

Natomiast 28 lipca 2015 r. **samorządowcy z Ukrainy** (obwody: Kijowski, Zaporoski, Czernihowski, Samski, Połkowski i Dniepropietrowski) gościli w Ratuszu – w ramach **programu „Dialog obywatelski – współpraca samorządów – lepsza jakość usług publicznych”**, realizowanego przez Stowarzyszenie Ośrodek Współpracy Europejskiej. Zagadnienia, które szczególnie interesowały gości to: struktura legnickiego samorządu oraz inwestycje, m. in. w obszarze zagospodarowania odpadów i pozyskiwania odnawialnych źródeł energii.

Wizyty przedstawicieli placówek dyplomatycznych i innych gości zagranicznych

W analizowanym okresie doszło do wielu wizyt w legnickim Ratuszu przedstawicieli placówek dyplomatycznych w Polsce. Należy przede wszystkim odnotować kilka spotkań prezydenta Legnicy z dr. Ivanem Gyurcsikiem i O. Zsuzsanny Kovács **ambasadorem Węgier w Polsce** i wicekonsulem Palem Attilą Illesem (2015-2016), uwieńczonych odsłonięciem na jednym z budynków w Rynku tablicy upamiętniającej narodowe powstanie w Budapeszcie w 1956 r. i pomoc Polaków powstańcom, w tym także legniczan.

Gośćmi prezydenta Legnicy byli także: ambasador nadzwyczajny i pełnomocny Mongolii, Bataa Nemekh, ambasador Armenii, Edgar Ghazaryan (w związku z wernisażem wystawy „Katedra Ormiańska we Lwowie i jej twórcy” w Muzeum Miedzi – 8 czerwca 2017 r.); przedstawiciele Biura Radcy Handlowego Ambasady Szwecji (2018 r.) oraz Radca Ambasady Mongolii i Prezydent miasta Erdenet (2018 r.).

Dużym **wydarzeniem w mieście była wizyta b. ambasadora Izraela w Polsce, Szewacha Weissa** (17 marca 2017 r.), który odwiedził Legnicę – na zaproszenie Legnickiej Biblioteki Publicznej. Sala Królewska Akademii Rycerskiej zgromadziła kilkaset osób.

Corocznie prezydent Legnicy przyjmował delegacje uczestników Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Świat pod Kyczerą”, organizowanego przez LCK. W latach 2015-2017 gospodarz miasta spotkał się kilkakrotnie ze **Stevenem Knapikiem, prezesem organizacji Blue Baloon w Walii**, współpracującym od lat z Zespołem Placówek Specjalnych i V LO **oraz z ekipą filmową** wraz z reżyserem Kevinem Philipsem, związaną z ww. organizacją, która kręciła w Legnicy film pt. „The Bench”, m. in. w pomieszczeniach internatu legnickiego Zespołu Placówek, a 24 wychowanków było statystami w tym filmie. Główne role zagrali uczniowie legnickich szkół średnich – V Liceum Ogólnokształcącego i Liceum Ekonomicznego. Premiera filmu „The Bench” odbyła się 11 kwietnia 2017 r. w kinie „Piaś”.

We wrześniu 2017 r. Legnica gościła delegację **samorządowców z chińskiego miasta Bozhou** w prowincji Anhui, do której doszło dzięki współpracy z Departamentem Marszałka Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego.

Wyjazdy zagraniczne legnickich samorządowców

W latach 2015-2017 delegacje legnickiego samorządu wyjeżdżały do miast partnerskich, w tym najczęściej do Blanska: w 2015 r. – obchody 50-lecia współpracy Blanska z partnerskim miastem Scandiano; w 2016 r. – z okazji 40-lecia Miejskiego Klubu Seniora; 2017 r. – uczestnictwo w Świącie Marcina.

W październiku 2017 r. delegacja z prezydentem T. Krzakowskim i przewodniczącym Rady Miejskiej W. Szetelnickim uczestniczyła w uroczystościach 10-lecia partnerstwa w Roanne. W tym samym miesiącu doszło do wyjazdu do Meissen w RFN, podczas którego podpisano deklarację partnerstwa Meissen i Legnicy.

Poniższe zestawienie ilustruje **wydatki** z budżetu miasta **na współpracę zagraniczną** Legnicy w latach 2014-2018 (plan).

2014	2015	2016	2017	2018
10 468,12	12 529,36	70 814,91	63 053,92	102 999,00

Źródło: Biuro Prezydenta Miasta

6. PROJEKTY UNIJNE

W perspektywie finansowej 2014-2020 Gmina Legnica nie kwalifikuje do dofinansowania podatku VAT, co oznacza, że przy tej samej wartości złożonych wniosków, tej samej wartości podpisanych umów i % wysokości przyznanego dofinansowania, kwota otrzymanego dofinansowania jest niższa, niż przy kwalifikowaniu kosztów łącznie z podatkiem VAT. Tę decyzję podjęto ze względu na wprowadzenie w mieście obowiązkowej centralizacji VAT i ewentualnych w przyszłości zmian warunków, zobowiązujących beneficjenta do zwrotu kwoty dofinansowanego VAT. W ogólnym rozrachunku, w dalszej perspektywie, mogłoby to stanowić dla gminy zbyt duże obciążenie.

W obecnej perspektywie wprowadzono **nowy instrument** wykorzystywania przez Obszary Funkcjonalne, obejmujące strefę oddziaływania miast będących liderami na swoim terenie Funduszy Strukturalnych, tj. **Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT)**, ukierunkowane na zrównoważony rozwój obszarów miejskich. Na Dolnym Śląsku miastami liderami są (według liczby mieszkańców) Wałbrzych, Legnica i Jelenia Góra, dla których utworzenie ZIT było dobrowolne. ZIT-y zostały utworzone przez Wałbrzych i Jelenią Górę.

Z powodu braku możliwości, wynikających z odrębnych potrzeb miast, które weszłyby w obszar ZIT Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego, Legnica nie utworzyła ZIT-u.

W obecnej perspektywie finansowej stworzono również **możliwość skorzystania ze środków UE nowym beneficjentom**, między innymi: wspólnotom mieszkaniowym, spółdzielniom mieszkaniowym, podmiotom (w tym również osobom fizycznym) prowadzącym działalność polegającą na zapewnieniu opieki nad dziećmi do lat 3. Natomiast przedsiębiorcy mogą aplikować o środki na różnego typu działalność inwestycyjną, opracowanie nowych technologii, zakup i wdrożenie nowych technologii, wejście na rynek krajowy, bądź na rynki zagraniczne lub marketing krajowy i zagraniczny.

Sprzyjający i stabilny dla rozwoju przedsiębiorczości klimat w mieście sprawia, że legniccy przedsiębiorcy coraz chętniej sięgają po dotacje unijne.

Środki pozyskane przez wszystkich beneficjentów z terenu Legnicy, aplikujących w programach operacyjnych krajowych i regionalnych w perspektywie finansowej 2014-2020, przedstawia poniższe zestawienie.

Rodzaj projektu	Liczba projektów	Wartość podpisanych umów w zł	Kwota środków z UE w zł	Kwota na 1 mieszkańca w zł
Inwestycyjne i nieinwestycyjne	87	717 176 242,53	442 032 304,82	4 406,04
w tym: inwestycyjne	41	630 458 453,83	368 979 066,97	3 677,87
nieinwestycyjne	46	86 717 788,70	73 053 237,85	728,17

Opracowanie: Wydział Rozwoju Miasta na podstawie krajowej listy projektów realizowanych z Funduszy Strukturalnych. Stan na 30.06.2018r. SL2014 <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/projekty/lista-projektow/lista-projektow-realizowanych-z-funduszy-europejskich-w-polsce-w-latach-2014-2020/> Liczba mieszkańców: 100 324, wg danych GUS na 31.12.2017r.

Poniższa tabela ilustruje z kolei **środki pozyskane przez legnicki samorząd, jednostki organizacyjne gminy oraz spółki miejskie** – w ramach programów operacyjnych krajowych i regionalnych w okresie 2014-2020.

Rodzaj projektu	Liczba projektów	Wartość podpisanych umów w zł	Kwota środków z UE w zł	Kwota na 1 mieszkańca w zł
Inwestycyjne i nieinwestycyjne	17	165 081 995,90	94 425 693, 61	941,20
w tym: inwestycyjne	11	158 492 765,04	89 459 250,97	891,70
nieinwestycyjne	6	6 589 230,86	4 966 442,64	49,50

Opracowanie: Wydział Rozwoju Miasta na podstawie krajowej listy projektów realizowanych z Funduszy Strukturalnych. Stan na 30.06.2018 r.

W tabeli ujęto projekt, który otrzymał dofinansowanie, ale trwa procedura podpisania umowy, dlatego nie znajduje się on na krajowej liście realizowanych projektów w SL2014, tj. poz. nr 2 listy poniżej.

Środki pozyskane przez Gminę Legnica w latach 2014-2018 w ramach programów operacyjnych krajowych i regionalnych, ujętych na krajowej liście w systemie SL2014.

L.p.	Tytuł projektu	Źródło dofinansowania/ ubiegania się o dofinansowanie	Wartość projektu w zł	Kwota dofinansowania w zł
1.	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - rozbudowa i adaptacja budynku przy ul. Kościelnej 3 na potrzeby Centrum Integracji Społecznej wraz z zagospodarowaniem terenu	RPO WD 2014-2020	4 278 924,44	2 098 100,15
2.	Zespół Szkół Integracyjnych ul. Wierzyńskiego 1 – Termomodernizacja budynków szkoły	RPO WD 2014-2020	4 907 371,86	3 355 457,98
3.	Modernizacja istniejącego MBP w zakresie części do mechanicznego przetwarzania odpadów wraz z zapleczem przy ul. Rzeszotarskiej w Legnicy (wnioskodawca - LPGK Sp. z o.o.)	RPO WD 2014-2020	24 013 132,56	13 154 048,62
4.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Legnica - etap III	POIiŚ 2014-2020	14 132 474,87	6 921 494,75

L.p.	Tytuł projektu	Źródło dofinansowania/ ubiegania się o dofinansowanie	Wartość projektu w zł	Kwota dofinansowania w zł
5.	Miejskie Przedszkole Nr 13 w Legnicy, ul. Wielkiej Niedźwiedzicy 14a - termomodernizacja budynków przedszkola	RPO WD 2014-2020	1 618 642,24	964 119,12
6.	Wyposażenie pracowni do nauki przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i informatycznych w liceach ogólnokształcących prowadzonych przez Miasto Legnica	RPO WD 2014-2020	849 147,04	586 701,01
7.	Rewaloryzacja i rozbudowa siedziby Legnickiej Biblioteki Publicznej w Legnicy przy ul. Piastowskiej 22. Etap I - rewaloryzacja	RPO WD 2014-2020	5 838 735,22	4 821 348,94
8.	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczwawia w Legnicy – renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ulicach: Kościelnej 2, Kamiennej 2a, 4, 5, 6	RPO WD 2014-2020	4 119 158,43	2 280 910,21
9.	Wyposażenie pracowni do nauki przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i informatycznych w szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzonych przez Miasto Legnica	RPO WD 2014-2020	2 056 821,63	1 461 689,77
10.	Wzbogacenie infrastruktury dydaktycznej legnickich szkół ponadgimnazjalnych zawodowych, w tym specjalnych w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i cyfrowych oraz przedmiotów zawodowych z uwzględnieniem specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów niepełnosprawnych	RPO WD 2014-2020	2 123 695,44	1 470 129,05
11.	Ograniczenie niskiej emisji transportowej w Legnicy poprzez zakup nowoczesnych autobusów miejskich na potrzeby transportu zbiorowego wraz z rozbudową systemu dynamicznej informacji przystankowej (DIP)	RPO WD 2014-2020	12 092 576,43	8 346 499,97
12.	Usprawnienie obsługi klienta, w tym budowa i udostępnienie e-usług w Gminie Legnica	RPO WD 2014-2020	1 555 259,27	703 808,14
13.	Modernizacja trasy 2a w Legnicy celem poprawy jakości połączeń z siecią TEN-T i dróg krajowych – przebudowa ul. Jaworzyńskiej	RPO WD 2014-2020	53 204 861,91	29 847 096,59
14.	Zintegrowani	RPO WD 2014-2020	464 288,00	407 408,00
15.	Czas na Zawodowców	RPO WD 2014-2020	871 678,75	828 094,81
16.	Zawodowy Dolny Śląsk	RPO WD 2014-2020	223 600,00	212 420,00
17.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Legnica – etap II	POIiŚ 2014-2020	32 731 627,81	16 966 366,50

Opracowanie: Wydział Rozwoju Miasta na podstawie krajowej listy projektów realizowanych z Funduszy Strukturalnych. Stan na 30.06.2018 r.

Oprócz projektów, realizowanych ze środków z Funduszy Strukturalnych UE, których beneficjenci zostali umieszczeni w bazie projektów SL2014 (zawiera projekty realizowane w ramach programów operacyjnych krajowych i regionalnych), są projekty prowadzone przez placówki oświatowe w ramach Programu Unii Europejskiej ERASMUS+. W latach 2014-2018 złożono 12 wniosków na kwotę

3 324 962, 32 zł. Dofinansowanie otrzymało 10 projektów.

Wielkość pozyskanych środków z programu ERASMUS+ obrazuje poniższa tabela.

Rodzaj projektu	Liczba projektów	Wartość podpisanych umów w zł	Kwota środków z UE w zł	Kwota na 1 mieszkańca w zł
Projekt nieinwestycyjny	10	2 830 510,51	2 830 510,51	28,21

Opracowanie: Wydział Rozwoju Miasta na podstawie informacji otrzymanych z Wydziału Oświaty, Kultury i Sportu.

Stan na 30.06.2018 r.

Biorąc pod uwagę okres objęty raportem, nie można pominąć przyznanych pieniędzy z poprzedniego okresu finansowania, tj. 2007-2013, ponieważ podpisanie umów nastąpiło dopiero po 2013 r., a realizacja zadań przypadła w okresie obowiązywania perspektywy finansowej 2014-2020.

Wielkość tych pieniędzy przedstawia poniższe zestawienie.

Rodzaj projektu	Liczba projektów	Wartość podpisanych umów w zł	Kwota środków z UE w zł	Kwota na 1 mieszkańca w zł
Projekty inwestycyjne i nieinwestycyjne	3	2 428 914,02	1 633 530,85	16,28
w tym: inwestycyjne	2	1 799 031,67	1 098 130,85	10,94
nieinwestycyjne	1	629 882,35	535 400,00	5,34

Opracowanie: Wydział Rozwoju Miasta na podstawie własnych danych i ze spółek komunalnych.

Stan na 30.06.2018 r.

Absorpcja funduszy europejskich – Legnica na tle kraju, województwa dolnośląskiego, Jeleniej Góry i Wałbrzycha oraz Kalisza.

Obszar	Ilość projektów	Wartość podpisanych umów w zł	Kwota środków z UE w zł	Liczba mieszkańców zamieszkująca dany obszar	Kwota pozyskana na mieszkańca w zł
POLSKA	36 933	316 709 173 364,08	196 319 491 012,66	38 433 558	5 108,02
Woj. dolnośląskie	brak danych	23 574 282 276,23	14 232 068 338,49	2 902 547	4 903,30
Legnica	87	717 176 242,53	442 032 304,82	100 324	4 406,04
Jelenia Góra	110	546 585 229,03	393 797 807,52	80 072	4 918,05
Wałbrzych	105	485 543 769,76	337 143 865,88	113 621	2 967,27
Kalisz	63	411 607 740,59	250 259 495,88	101 625	2 462,58

Opracowanie: Wydział Rozwoju Miasta na podstawie krajowej listy projektów realizowanych z Funduszy Strukturalnych.

Stan na 30.06.2018r. Liczba mieszkańców wg danych GUS na 31.12.2017 r.

Jak widać, wielkość funduszy pozyskanych przez miasta jest porównywalna, z wyłączeniem Kalisza. Wszyscy beneficjenci z Dolnego Śląska, w ramach konkursów z programów operacyjnych krajowych i regionalnego RPO WD, w przeliczeniu na jednego mieszkańca naszego województwa, uzyskali dotacje w wysokości **4 903, 30 zł**, a w Polsce – jest to 5 108,02 zł.

Natomiast w podziale na poszczególnych beneficjentów sytuacja przedstawia się następująco: **Legnica**

otrzymała na jednego mieszkańca 4 406,04 zł, Jelenia Góra 4 918,05 zł, Wałbrzych 2 967,27 zł, a Kalisz 2 462,58 zł. A zatem na tle miast średnich z dolnośląskiego oraz reprezentatywnego Kalisza, Legnica plasuje się na poziomie zbliżonym do Jeleniej Góry i województwa dolnośląskiego. Natomiast żadne z wymienionych miast, jak również województwo, nie osiągnęło takiej kwoty dotacji na 1 mieszkańca, jaka przypada na 1 Polaka.

Fundusze na projekty inwestycyjne – Legnica na tle innych miast

Obszar	Ilość projektów	Wartość podpisanych umów w zł	Kwota środków z UE w zł	Liczba mieszkańców zamieszkująca dany obszar	Kwota pozyskana na mieszkańca
POLSKA	36 933	283 677 128 839,30	168 098 531 569,69	38 433 558	4 373,74
Woj. Dolnośląskie	brak danych	21 540 660 697,48	12 474 504 046,01	2 902 547	4 297,78
Legnica	41	630 458 453,83	368 979 066,97	100 324	3 677,87
Jelenia Góra	59	455 750 445,77	316 225 888,58	80 072	3 949,27
Wałbrzych	49	378 588 689,60	245 719 038,29	113 621	2 162,62
Kalisz	45	358 307 133,24	205 057 209,10	101 625	2 017,78

Opracowanie: Wydział Rozwoju Miasta na podstawie krajowej listy projektów realizowanych z Funduszy strukturalnych.

Stan na 30.06.2018r. Liczba mieszkańców wg danych GUS na 31.12.2017r.

Z zestawienia wynika, że ilość realizowanych projektów inwestycyjnych jest porównywalna. **Według kryterium ilości dofinansowanych wniosków inwestycyjnych** – Jelenia Góra uzyskała dofinansowanie na największą liczbę projektów, natomiast **pod względem wartości dofinansowania – najwięcej pieniędzy otrzymała Legnica**. Z kolei według kryterium pozyskania środków **na jednego mieszkańca, kwoty są porównywalne**, z niewielką przewagą (przy znacząco niższej liczbie mieszkańców) Jeleniej Góry.

Należy przy tym zauważyć, iż **pieniądze otrzymane przez Legnicę są niższe o wartość dofinansowanego podatku VAT**, który w Legnicy stanowi koszt niekwalifikowany, bowiem przy kwalifikowalności podatku VAT i przy takim samym poziomie wartości umów, fundusze te byłyby znacząco wyższe.

7. PROMOCJA MIASTA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Zadania z zakresu promocji miasta i komunikacji społecznej były realizowane poprzez różne nośniki informacji – od mediów lokalnych i ogólnopolskich oraz internetowych, w tym społecznościowych, konferencji prasowych – poprzez różnego rodzaju kampanie informacyjno-promocyjne, imprezy, targi i wydawnictwa – po wystawy plenerowe, billboardy, plakaty, ekrany LED.

Ostatnie cztery lata należy zaliczyć do okresu **dużej aktywności legnickiego samorządu w obszarze promocji miasta**, co zaowocowało **licznymi wyróżnieniami i nagrodami** na szczeblu ogólnopolskim i międzynarodowym, np.: wyróżnienia w ogólnopolskim konkursie Kryształ PR-u: w kategorii „Najlepsza promocja projektów unijnych” i „Najlepsza kampania promocyjna miasta”; II nagroda w kategorii kalendarz administracyjny „Magiczna Legnica w obrazach Jarosława Jaśnikowskiego” ZoomArt; III nagroda w kategorii najlepsza ilustracja „Magiczna Legnica w obrazach Jarosława Jaśnikowskiego” ZoomArt; I nagroda dla filmu promocyjnego „Summer In Legnica” na międzynarodowym festiwalu Drone Film Festival; II nagroda w kategorii kalendarz administracyjny „Legnica z nieba” ZoomArt.

Filmowa Legnica

Legnica od wielu lat (w 2005 r. nakręcono pierwszy w Legnicy film „Przebaczyć” w reż. M Stacharskiego) jest **ulubionym plenerem filmowym** dla polskich i zagranicznych twórców. **Miasto zagrało już w kilkunastu produkcjach krajowych i zagranicznych. To świetna promocja**, na dodatek bezkosztowa. Nie inaczej było w mijających czterech latach, kiedy to **gościliśmy kolejne ekipy filmowe**.

W 2015 r. Legnica była planem filmowym dla amerykańskiej firmy producenckiej z Los Angeles, realizującej w mieście zdjęcia do fabularyzowanego dokumentu m. in. na dziedzińcu Zamku Piastowskiego i ulicach Tarninowa. Z kolei producenci z Walii przez trzy tygodnie kręcili fabularny film fantasy „The Bench” („Ławka”) w Parku Miejskim, Rynku, na ul. Najświętszej Marii Panny, pl. Słowiańskim oraz w internacie Zespołu Placówek Specjalnych. Aktorami i statystami byli, m. in. uczniowie V LO i Zespołu Placówek Specjalnych. W legnickich plenerach realizowano też serial „Komisja Morderstw” w reżyserii Jarosława Marszewskiego dla TVP 2.

Łukasz Palkowski kręcił film „Najlepszy” o Jerzym Górkim, natomiast Paweł Pawlikowski, zdobywca Oscara za obraz „Ida”, kręcił zdjęcia do filmu „Zimna wojna”.

Ambasadorzy Legnicy

Od 2015 r. prezydent Tadeusz Krzakowski wyróżnia znane i wybitne postacie w kraju, a pochodzące z Legnicy i mieszkające poza jej granicami, tytułem *Ambasador Legnicy*. Tytuł ten otrzymali: **Waldemar Krzystek** – twórca „Małej Moskwy” i innych filmów realizowanych w naszym mieście (m. in. „Ballada o Zakaczawiu”, „Fotograf”), dzięki którym Legnica jest znana nie tylko w Polsce; **Beata Tadla** – dziennikarka, prezenterka telewizyjna, autorka kilku książek; **Tomasz Kot** – aktor, znany, m.in. z takich filmów, jak: „Skazany na bluesa”, „Operacja Dunaj”, „Bogowie”, „Fotograf”, „Pokot”, „Zimna wojna” czy „Najlepszy”.

Komunikacja społeczna i polityka informacyjna

Na katalog narzędzi służących szybkiej, rzetelnej i otwartej komunikacji społecznej składały się:

- **codzienne serwisy informacyjne** (przesyłane rano z zapowiedziami imprez, ważnych wydarzeń i zaproszeń oraz po południu – zbiorcze informacje), przekazywane mediom lokalnym, regionalnym i ogólnopolskim (prasa, radio, telewizja, portale internetowe); w ciągu roku jest ich średnio ok. 350. Często serwisy te wzbogacane są dokumentacją zdjęciową, a czasami także materiałami wideo. Codzienny serwis prasowy publikowany jest na stronie Urzędu Miasta www.legnica.eu, a także na stronie Serwisu Samorządowego Polskiej Agencji Prasowej www.pap.pl. Legnica, będąca członkiem Klubu tegoż serwisu, ma możliwość prezentowania i popularyzowania różnych informacji także w dodatkowych podserwisach i zakładkach PAP-u, jak: Zainwestuj w gminie na stronie głównej www.samorząd.pap.pl, czy Z pierwszej ręki, Przyjedź do nas, Poznajmy się. Oferty inwestycyjne Legnicy są zamieszczane dla czytelników kodowanego serwisu dla inwestorów – www.biznes.pap.pl. Możliwość przekazywania materiałów do ww. podserwisów znacznie zwiększyła zasięg publikacji prasowych o Legnicy, bowiem z serwisu PAP-u korzystają również polskie i zagraniczne agencje prasowe;
- **emisja materiałów promocyjno-informacyjnych i reklamowych o Legnicy**, m. in.: w Radiu PLUS *Legnica, z nią zawsze po drodze*, na portalu e-legnickie.pl *Zapytaj Prezydenta*, w TV Dami *Miasto do życia*, Muzycznym Radiu Jelenia Góra *Serwis Samorządowy* oraz w zewnętrznych wydawnictwach, takich jak: Informator Samorządów Dolnego Śląska, Strefa Biznesu, Gazeta Wrocławsko-Polska The Times, dziennik Rzeczpospolita, Gazeta Wyborcza, Magazyn Gospodarczy. Zlecano też promocję wydarzeń i eventów w formie reklamy, m.in. na portalach www.e-legnickie.pl i www.lca.pl;
- **wydawanie magazynu *Legnica.eu*** – w cyklu miesięcznym, w nakładzie 10 tys. egzemplarzy. Dotychczas wydano 60 numerów miesięcznika, poświęconego popularyzowaniu działań legnickiego samorządu, jednostek organizacyjnych gminy i spółek komunalnych oraz organizacji pożytku publicznego. W analizowanym okresie wydano także numery specjalne. Dotyczyły one, m. in.: 20. rocznicy wizyty Jana Pawła II w Legnicy, Legnica Smart City, Ile kosztuje miasto, zakończenia remontu Akademii Rycerskiej i oddania do użytku Sali Królewskiej czy wejścia MKS Miedzi Legnica do Ekstraklasy. Dystrybucją miesięcznika – obok Urzędu Miasta – zajmują się: placówki oświatowo-wychowawcze, instytucje kultury, stowarzyszenia sportowe, spółki, galerie handlowe. Magazyn jest również dostępny w formie pdf-u na stronie www.legnica.eu, portalach społecznościowych (Facebook, Instagram, Twitter);
- **kreowanie wizerunku miasta w mediach społecznościowych**: Facebook (profile, m. in.: miasta, prezydenta Legnicy, Palmiarni i mini-zoo), Instagram, Twitter oraz Youtube i Google+, obsługiwanych przez Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej. Media te stały się obecnie najszybszym kanałem komunikacji z mieszkańcami. W VII kadencji samorządu **założono nowe profile**: Legnickiego Julka, Legnickiego Budżetu Obywatelskiego, rzecznika prasowego Straży Miejskiej, TEAMLegnica – wolontariat miasta, a także Świąteczny Patrol Straży Miejskiej. Założone profile miasta i prezydenta na Instagramie i Twitterze pozwalają dotrzeć do młodszej grupy odbiorców. Ponadto rozwinięto kanał miasta na Youtube, w którym – oprócz relacji z wydarzeń – znalazło się więcej filmów związanych z historią miasta, inwestycjami itp. Na Facebooku, który stanowi główny i najszybszy kanał społecznościowy, miasto codziennie dociera ze swymi informacjami do kilkudziesięciu tysięcy osób.

Poprzez profile społecznościowe na bieżąco prowadzona jest również korespondencja z mieszkańcami, a każda zgłoszona przez legniczan sprawa jest przekazywana do odpowiedniego wydziału i są podejmowane interwencje.

Kanały te są także wykorzystywane do konsultacji społecznych, np. publikowane są linki do ankiet. Warto podkreślić, iż dzięki tym mediom powstała bardzo aktywna społeczność, złożona zarówno z legniczan, jak i turystów oraz sympatyków Legnicy, o czym może świadczyć duża liczba komentarzy i udostępnień pod postami. Istotne jest również to, że niemal 20% ruchu na stronie internetowej urzędu www.legnica.eu pochodzi właśnie z odesłań z mediów społecznościowych.

Ważną rolę informacyjno-promocyjną miasta spełniają **na profilach krótkie filmy**. Są to najczęściej autorskie produkcje, cieszące się bardzo dużą oglądalnością i budujące w znacznym stopniu zasięgi w mediach społecznościowych i nie tylko. A oto kilka przykładów autorskich produkcji spotów:

- *Legnica. Z nią zawsze po drodze* (zasięg: 196 387, wyświetlenia filmu: 29 960, komentarze, reakcje, udostępnienia: 2 454),
- *Legnica dumna z Miedzi Legnica, Miedź dumna z miasta* (zasięg: 137 438, wyświetlenia filmu: 43 756, komentarze, reakcje, udostępnienia: 3 098),
- *Invest in Legnica* (zasięg: 87 122, wyświetlenia filmu: 20 631, komentarze, reakcje, udostępnienia: 1 419),
- *Summer in Legnica* (zasięg: 68 891, wyświetlenia filmu: 29 353, komentarze, reakcje, udostępnienia: 2 443).

W 2018 r. **rozpoczęto promocję miasta w mapach Google i Google Street View** poprzez zamieszczanie tam uaktualnionych zdjęć i **panoram sferycznych miasta** oraz uzupełnianie informacji o Legnicy. Nasze panoramy sferyczne, w ciągu niespełna 5 miesięcy, obejrzało już ponad 102 000 osób, np.: *Kościół Marii Panny* (zasięg: 29 141, reakcje, udostępnienia, komentarze: 617), *Rynek nocą* (zasięg: 25 117, reakcje, udostępnienia, komentarze: 534), *Rynek w dzień* (zasięg: 24 384, reakcje, udostępnienia, komentarze: 570), *Sala Królewska w Akademii Rycerskiej* (zasięg: 23 783, udostępnienia, reakcje, komentarze: 488);

- **konferencje i briefingi prasowe**; konferencje zwyczajowo organizowano przed każdą sesją Rady Miejskiej, ale nie tylko, bo związane one były też z ważnymi dla miasta wydarzeniami, jak np. sportowymi, kulturalnymi czy miejskimi inwestycjami oraz z budżetem miasta, środkami unijnymi na zadania inwestycyjne i Legnickim Budżetem Obywatelskim. Tak było chociażby w latach 2015-2016, kiedy zorganizowano kilka spotkań z przedstawicielami mediów na temat trwającego i kończącego się remontu Akademii Rycerskiej oraz reformy w oświacie (likwidacja gimnazjów).

Projekt #LegnicArt

LegnicArt to autorski projekt i **znak promujący Legnicę jako miasto wielu kultur i działań artystycznych**. Od wielu lat próbowano zebrać w całość wszystkie artystyczne przedsięwzięcia w mieście, ale udało się to jednak dopiero w 2016 r. (od maja). Wszystkie wydarzenia kulturalne odbywają się pod jedną marką LegnicArt. Jest to wspólna inicjatywa Urzędu Miasta, Legnickiego Centrum Kultury i pozostałych jednostek kulturalnych. Powstała też z tej okazji strona internetowa WWW.legnicart.legnica.eu. Umieszczenie pod jedną marką wszystkich wydarzeń kulturalnych ma również pomóc w ich promocji, zwłaszcza międzynarodowej. Do projektu została stworzona identyfikacja wizualna, logotyp w różnych odmianach kolorystycznych oraz grafiki inspirowane zabytkami i wizerunkami najpopularniejszych imprez kulturalnych w mieście. Film promocyjny o LegnicArt jest dostępny pod adresem: <https://www.youtube.com/watch?v=737TGEWOfqk>.

BIP, strona WWW

Biuletyn Informacji Publicznej

W 2014 r., aby zwiększyć przejrzystość działań Urzędu Miasta oraz wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, wdrożona została nowa strona Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Urzędu Miasta Legnicy, której celem jest udostępnianie informacji wytwarzanych przez urząd. Projekt zakładał stworzenie podmiotowej strony BIP dla urzędu oraz 63 strony podmiotowe BIP dla jednostek gminy. Wydział Informatyki, od 2014 roku, prowadzi opiekę techniczną nad wszystkimi utworzonymi stronami BIP.

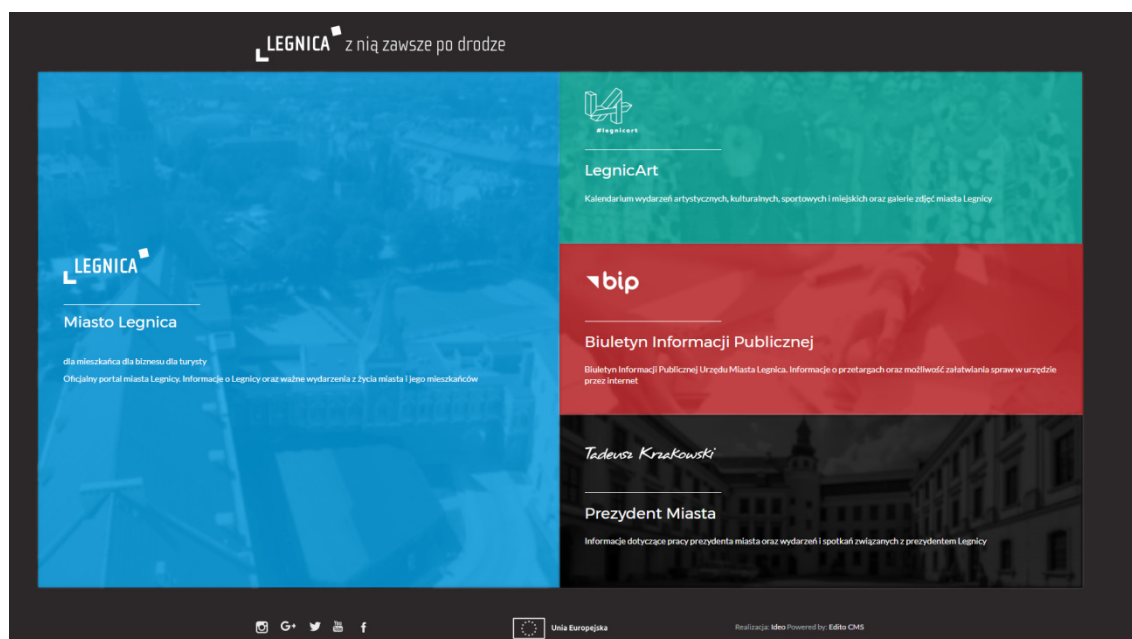
Adres BIP Urzędu: <http://um.bip.legnica.eu>; Adresy BIP pozostałych jednostek organizacyjnych: <http://emiasto.legnica.eu/sites/>

Oficjalna strona miasta www.legnica.eu

Komunikacja w Internecie odbywała się poprzez regularne zamieszczanie artykułów opracowywanych przez pracowników Wydziału Promocji i Komunikacji Społecznej w serwisie legnica.eu, zdjęć w fotogalerii, banerów informujących o najważniejszych wydarzeniach w mieście, a także video galerii, która przenosi użytkowników strony na miejski kanał You Tube. Jest tu również miejsce na comiesięczny kalendarz kulturalny, informujący o wydarzeniach kulturalnych, sportowych i edukacyjnych, który można pobrać w pdf-ie. Uruchomiono też aplikację Footsteps, zawierającą trasy spacerowe po Legnicy.

W 2016 r. rozpoczęto projekt przebudowy stron WWW Urzędu Miasta, obejmujący przemodelowanie mapy strony, zwiększenie jej dostępności oraz użyteczności z punktu widzenia mieszkańca. W ramach przebudowy stron – portal.legnica.eu i prezydent.legnica.eu – utworzono nową stronę legnicart.legnica.eu. Strony te zostały oddane do użytku w styczniu 2018 r. Portale otrzymały nowe szaty graficzne i nowe rozmieszczenie treści.

Zdjęcie – portal legnica.eu

Kampanie informacyjno-promocyjne

W minionych czterech latach przeprowadzono kilkadziesiąt kampanii. Były przygotowywane i adresowane do różnych grup społeczno-zawodowych, w tym do inwestorów i przedsiębiorców, np. **Invest in Legnica**, którą opisano w rozdziale „Gospodarka i Finanse”. Jej celem było i nadal pozostaje zainteresowanie inwestorów zewnętrznych i wewnętrznych lokowaniem swego kapitału w Legnicy.

Z kolei **Spotkania Kobiet** (dotychczas odbyło się 10) stanowiły okazję do rozmów i poznania wyjątkowych oraz znanych ludzi w kraju (dziennikarze, aktorzy, psycholog, stylistka, trener fitness i ekspert zdrowego żywienia), gromadząc każdorazowo ponad 400 legniczerek. Ich założeniem jest motywacja i inspiracja kobiet – w różnym wieku – do przedsiębiorczości indywidualnej.

Zdecydowana **większość projektów była skierowana do legniczank** – od dzieci i młodzieży szkolnej – po seniorów. **Nadrzędnym ich celem była integracja i aktywizacja lokalnej społeczności**. Służyły temu takie, m. in. kampanie, jak: **Legnicki Budżet Obywatelski**, **Legnicki Rower Miejski** czy **Sportowa Legnica**.

Inny zaś charakter i rolę do spełnienia miały dwie duże kampanie: **Legnica przyjazna Rodzinie** i **Bilet zintegrowany**. Pierwszy projekt popularyzował i zachęcał różne podmioty gospodarczo-usługowe do współdziałania w kampanii wprowadzania ulg wielodzietnym rodzinom, drugi – do oszczędności i zakupu jednego miesięcznego biletu równocześnie na dwa środki komunikacyjne: Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego i Kolei Dolnośląskich. Efekty obu kampanii są imponujące.

Na uwagę zasługuje nowatorski projekt **Zrób swój START-UP**, dedykowany ponadgimnazjalnej młodzieży. Jego kampania promocyjna miała i ma za zadanie wspieranie biznesowych zainteresowań młodzieży. To projekt kilkumiesięcznych warsztatów, uczących młodzież realizacji innowacyjnych pomysłów na biznes. Realizacja projektu przeszła oczekiwania organizatorów, bowiem w każdej edycji (aktualnie trwa druga) uczestniczyło ponad 100 młodych ludzi. Warto dodać, że projekt ów został zaprezentowany podczas Kongresu PR w Samorządzie i Administracji Państwowej w Krakowie jako innowacyjne rozwiązanie.

Trzeba też wspomnieć o kampanii **Legnica Smart City**, czyli wdrażaniu inteligentnych rozwiązań i nowych technologii, by życie w mieście było po prostu wygodniejsze. W związku z jej podjęciem, opracowano identyfikację wizualną projektu Legnica Smart City i **określono zasięg jego działania w kilku obszarach**, tj. edukacji, infrastruktury, dialogu społecznego, biznesu, ekologii. Na bazie piktogramów wykonano plakaty promujące smart rozwiązania w naszym mieście, a w dwóch specjalnych wydaniach miesięcznika „Legnica.eu” zaprezentowano: w pierwszym wszystkie nowoczesne rozwiązania w Legnicy z obszaru inteligentnego miasta, a w drugim – nowoczesne rozwiązania związane z nauczaniem i zarządzaniem legnicką oświatą. **Doświadczenia Legnicy jako ponadregionalnego ośrodka edukacji zawodowej**, dostosowanej do potrzeb rynku pracy z jednoczesnym zastosowaniem i wykorzystaniem do praktycznej nauki zawodu nowoczesnych technologii i aparatury, **prezentowano w kilku miastach w kraju**, m. in. na: Kongresie Regionów w Krynicy Zdroju, Konferencji Nowoczesnych Technologii Miasto Plus w Toruniu.

Zorganizowano także konferencję w V LO – z udziałem władz miasta, młodzieży i mediów – podczas której przedstawiono m.in. aplikację MyBus oraz inne nowoczesne rozwiązania w ramach Inteligentnego Systemu Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym (ITS).

Większość kampanii promocyjnych związana była z różnymi wydarzeniami kulturalnymi i sportowymi, np.: **Świętujemy odlotowo, Vivat Akademia** (poświęcona promocji zakończenia rewaloryzacji Akademii Rycerskiej i oddania do użytku Sali Królewskiej), **Nakręcenie na Legnicę, Magiczna Legnica, Legnica kibicuje, Sportowa Legnica**.

Organizując kampanie promocyjno-informacyjne, **wykorzystywano różne narzędzia**: plakaty, ulotki, broszury, banery, logotypy, spoty filmowe, eventy, artykuły w mediach, wpisy na profilach społecznościowych, konferencje prasowe, udział w targach i konferencjach etc. Przygotowywano także slajdy promocyjno-informacyjne na monitory TV w autobusach MPK i w Wydziale Spraw Obywatelskich oraz animacje filmowe na ekrany LED w mieście.

Twarzą w twarz z prezydentem

Debaty prezydenta Legnicy z mieszkańcami w cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw” mają już kilkunastoletnią tradycję. Mają one formę dialogu o sprawach lokalnych i ogólnomiejskich, bowiem z jednej strony legniczanie dowiadują się o inwestycjach, wydatkach budżetowych, Legnickim Budżecie Obywatelskim, decyzjach samorządowych czy wydarzeniach, z drugiej zaś – mieszkańcy mówią o problemach w swym miejscu zamieszkania i w mieście. Mieszkańcy zgłaszają wiele wniosków i postulatów. Wnioski zwykle dotyczą problemów infrastruktury miejskiej: budowy i przebudowy parkingów, remontów budynków, naprawy oświetlenia ulicznego, przebudowy chodników, zwiększenia ilości patroli policji i straży miejskiej w konkretnych rejonach. W spotkaniach tych każdorazowo uczestniczy kilkadziesiąt osób z danego kwartału miasta.

Wydawnictwa, wystawy, filmy, animacje

- **„Miejski Informator Kulturalny”/Przystanek Kultura**, wydawany od 2006 r. – nakład 5 000 egz., dystrybucja w 56 punktach miasta (księgarnie, kina, kawiarnie, instytucje kultury i sportu, szkoły). Dostępny jest także w formie pdf-u na stronie internetowej www.legnica.eu. Informator ukazuje się raz w miesiącu, latem – jeden numer lipiec/sierpień. Do stycznia 2018 r. wydawany był w wersji czarno-białej, obecnie w pełnym kolorze,

- coroczne wydawanie **kalendarza miejskiego – artystycznej wizytówki miasta**: 2015 rok – Wizja Legnicy w rysunkach rumuńskiego rysownika i satyryka, Floriana Doru Crihany; 2016 rok – „Legnica nocą”; 2017 rok – „Magiczna Legnica” – w obrazach legnickiego artysty Jarosława Jaśnikowskiego; 2018 rok – „Legnica z nieba”,
- **wydawnictwo albumowe** pt. „Pielgrzym w Legnicy” (wydawnictwo własne – 2018 r.); udział w wydawnictwach: „Legniccy Sybiracy” (2015 r.) i „Spacerownik Dolnośląski” (2017 r.),
- druk **folderu** „Akademia odzyskała blask” i folderu z kartami kalendarza „Magiczna Legnica” wraz z ich opisem wykonanym przez J. Jaśnikowskiego oraz **kart pocztowych**: „Legnica nocą”, druk **informatora** „Organizacje pozarządowe w Legnicy”,
- **plakaty** informujące o wydarzeniach kulturalno-sportowych w mieście w danym miesiącu, a umieszczanych w gablotach na przystankach autobusowych MPK i słupach ogłoszeniowych,
- **zakup książek** (w celach promocyjnych): P. Corso, „Podziemne miasto”, A. Guzicki, „Przygody Julka”, R. Piaskowski, W. Morawiec, „Druga twarz Liegnitz”,
- organizacja **wystaw plenerowych** w przestrzeni miasta: 2015 r. – Legniccy Sybiracy, Podniebny spacer nad Legnicą, Historia lotnictwa w Legnicy; 2016 r. – Benjamina Bilsego droga do sławy, Utkane ze światła. 110 lat witraży w Kościele Mariackim, Legnickie smaki i smaczki, Dzieje Akademii Rycerskiej oraz Sali Królewskiej, Magiczna Legnica w ilustracjach J. Jaśnikowskiego; 2017 r. – Wysoka woda, Jan Paweł II w Legnicy, Sala pod różami, czyli tajemnice Legnickiego Ratusza, Mała Moskwa; 2018 r. – Legniccy Żydzi, 777 Bitwa pod Legnicą, Ile kosztuje miasto?, Śladami legnickich zegarów oraz Najciekawsze wydarzenia w polskich miastach 2018 (wystawa zrealizowana w Warszawie),
- realizacja **filmów promujących** najważniejsze wydarzenia z życia miasta, projekt i eventy związane z „Magiczną Legnicą” oraz zabytki w mieście,
- produkcja (na zlecenie) **animacji** do wyświetlania na ekranach LED w mieście i autobusach,
- opracowanie **spotów**, m. in.: „Rok Benjamina Bilsego”, „Vivat Akademia”.

Organizacja obchodów świąt państwowych i uroczystości miejskich

Institucje miejskie we współpracy z organizacjami pozarządowymi i Urzędem Miasta przygotowują corocznie obchody świąt narodowych. Są to przede wszystkim: **Majówka** i **Święto Niepodległości**. Z okazji świąt majowych (1, 2 i 3 maja) odbywają się różnorodne imprezy zarówno w Parku Miejskim, jak i w Rynku – od występów lokalnych zespołów artystycznych poprzez warsztaty, gry planszowe i spektakle dla dzieci – po piknik siatkarski i majówkę rowerową. Od 2015 r. tradycją stały się animacje Teatru Avatar i happening rozwijania flagi „Nasza biało-czerwona” z licznym udziałem legniczan w różnym wieku.

Tradycyjnie już z okazji **Święta Niepodległości** odbywają się pikniki patriotyczne z wojskową grochówką, barwnym korowodem i wspólnym śpiewaniem pieśni patriotycznych oraz koncertami i widowiskami plenerowymi. Corocznie organizowany jest przez OSiR Legnicki Bieg Niepodległości. Uczestniczą w nim biegacze z całego kraju i zagranicy.

Powyższe uroczystości mają charakter masowy.

Nie można natomiast pominąć **uroczystości** o mniejszym zasięgu, ale nie mniej **ważnej randze i znaczeniu dla naszej historii**. Do nich należą, m. in.: powrót Legnicy do Macierzy, obchody kolejnych rocznic powstania w Getcie Warszawskim, zakończenia II wojny światowej, Powstania Warszawskiego, wybuchu II wojny

światowej, deportacji Polaków na Syberię czy wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że **17 września 2015 r.**, w 76. rocznicę agresji Związku Radzieckiego na Polskę i 75. rocznicę wywózek Polaków z b. Kresów Wschodnich na Syberię, w Legnicy **odślonięto i poświęcono pomnik Zesłańcom Sybiru** na placu Sybiraków. Uroczystość zgromadziła setki mieszkańców miasta z udziałem władz samorządowych, parlamentarzystów i hierarchów kościołów różnych wyznań. Aktu odsłonięcia pomnika dokonali: Alfreda Dąbrowska, prezes Koła Związku Sybiraków w Legnicy (inicjatorka powstania pomnika) i działacz tej organizacji Tadeusz Koszarski wraz z prezydentem Tadeuszem Krzakowskim, przewodniczącym Rady Miejskiej Waławem Szetelnickim i prezesem zarządu Fundacji KGHM Polska Miedź Markiem Bestrzyńskim. Projektantem pomnika jest legnicki artysta Grzegorz Niemyjski.

VII kadencja legnickiego samorządu zapisze się też w kronikach miasta jako **cykl historycznego wehikułu czasu kultywowania tradycji i popularyzowania wybitnych postaci Legnicy**. Do szczególnych wydarzeń w tej dziedzinie trzeba zaliczyć:

2016 r. – LEGNICKI ROK BENJAMINA BILSEGO,

ustanowiony uchwałą Rady Miejskiej Legnicy Nr XI/87/15 z dnia 27 lipca 2015 r.

W 2016 r. przypadała 200 rocznica urodzin Benjamina Bilsego, znakomitego skrzypka, kompozytora i dyrygenta urodzonego w Legnicy i zmarłego także w naszym mieście.

Benjamin Bilse wraz ze swoją legnicką orkiestrą był muzykiem koncertującym i znanym w całej Europie, od Paryża poprzez Berlin, Warszawę po Petersburg. Wśród jego utworów są między innymi takie, które komponował specjalnie dla Legnicy, by uświetniały ważne wydarzenia w życiu miasta, jak np. uruchomienie linii kolejowej Wrocław-Legnica w 1844 r. czy otwarcie Alei lipowej w Parku Miejskim w 1859 r. Popularność i uznanie, jakimi się cieszył za życia, dorównywały największym muzycznym sławom XIX w.

Uroczyste otwarcie obchodów Legnickiego Roku Benjamina Bilsego miało miejsce w maju, w świeżo wyremontowanej Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej. W jego programie znalazł się koncert orkiestry kameralnej Zespołu Szkół Muzycznych „Z pulpitu Benjamina Bilsego” oraz otwarcie wystawy przygotowanej przez Muzeum Miedzi przy współpracy Benjamin Bilse Gesellschaft e.V. w Detmold, upamiętniającej dwusetną rocznicę urodzin legnickiego muzyka, kompozytora, dyrygenta. Wśród kolejnych wydarzeń rocznicowych znalazły się, m.in.:

- Noc Muzealna „Pod batutą Bilsego” z nocnym rajdem rowerowym „Śladami B. Bilsego”,
- uczniowie Zespołu Szkół Muzycznych w Legnicy zorganizowali na ulicach miasta muzyczny happening,
- Legnickie Centrum Kultury, w ramach Ogólnopolskiego Turnieju Chórów LEGNICA CANTAT, zaproponowało legniczantom spektakl muzyczny „Obrazy i parafrazy”, ilustrowany kompozycjami i życiorysem B. Bilsego w różnych aranżacjach stylowych (blues, soul, jazz) w wykonaniu znakomitego Kameralnego Zespołu „ProForma” z Olsztyna pod dyr. Marcina Wawruka (maj) oraz zorganizowało w czerwcu „Weekend z Benjaminem Bilsem” ze spektaklem Teatru AVATAR „Historia Pana Benjamina”, warsztatami muzyczno-plastycznymi oraz koncertami ZSM w Legnicy, orkiestry kameralnej z Niemiec i Legnickiej Orkiestry Symfonicznej pod dyr. Benedykta Książdyny.
- Akcenty dotyczące życia twórczości Bilsego znalazły się również w programie Legnickiej Akademii Filmowej – Warsztaty Filmu Animowanego i XXX Legnickiego Conversatorium Organowego.
- Muzeum Miedzi przygotowało w październiku, we współpracy z Benjamin Bilse Gesellschaft e.V. w Detmold, międzynarodową konferencję naukową „B. Bilse – skrzypek, dyrygent, kompozytor”.

Grudniowe podsumowanie przebiegu obchodów połączono z koncertem orkiestry Zespołu Szkół Muzycznych w Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej.

2017 r. – LEGNICKI ROK MAJORA WŁADYSŁAWA DYBOWSKIEGO,

ustanowiony 26 września 2016 r. uchwałą nr XXIV/2019/16 Rady Miejskiej.

Władysław Dybowski, oficer Wojska Polskiego, działacz tajnego Związku Organizacji Polskiej. Był wiceprezydentem Legnicy od sierpnia 1945 r. do października 1946 r. Za działalność konspiracyjną został aresztowany i skazany na karę śmierci.

Obchody Legnickiego Roku Władysława Dybowskiego koordynowane były przez Wydział Oświaty, Kultury i Sportu. W ich programie znalazły się, m. in.:

- wieczór poezji i pieśni patriotycznej poświęcony majorowi W. Dybowskiemu (org. MCK),
- 2 marca inauguracja Legnickiego Roku Majora W. Dybowskiego – wernisaż wystawy „Rotmistrz Pilecki Bohater Niezwyciężony. Raport z Auschwitz” w Muzeum Miedzi,
- ogłoszenie konkursu plastycznego dla uczniów legnickich szkół średnich na projekt plakatu (2 marca), a 15 czerwca rozstrzygnięcie konkursu (org. Muzeum Miedzi),
- konferencja metodyczna dla nauczycieli „Major Władysław Dybowski, legnicki żołnierz wyklęty” (org. Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli),
- wernisaż wystawy biograficznej „Władysław Dybowski (1892-1947)” w Muzeum Miedzi,
- wystawa plenerowa poświęcona majorowi W. Dybowskiemu (org. Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej UM),
- „Skazani przez władzę ludową 1944-1954” – wernisaż wystawy ze zbiorów wrocławskiego oddziału Instytutu Pamięi Narodowej w Galerii „Loża” LBP.

Obok ww. wydarzeń, odbyły się konkursy dla uczniów organizowane przez Społeczną Grupę Roboczą i Fundację Pawła Jurosa oraz wiele innych imprez o charakterze historyczno-dydaktycznym, które realizowano w legnickich szkołach. Były wśród nich planszowe wystawy i gazetki popularyzujące biografię mjr. Wł. Dybowskiego, pogadanki na lekcjach historii i języka polskiego, prezentacje multimedialne, a także montaż poetycko-muzyczny.

ROK 2018 JEST ROKIEM JUBILEUSZU 100-LECIA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI – w całej Polsce.

Kulminacja jubileuszowych imprez organizowanych przez legnickie instytucje kultury będzie miała miejsce w drugiej połowie 2018 r. Dotychczas odbyły się: organizowany przez Muzeum Miedzi i LCK koncert w Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości (16 czerwca) oraz przygotowany przez Filię nr 4 LBP konkurs „Kasztanka – ulubiona klacz bojowa Marszałka Piłsudskiego”.

Poza tym 26 maja (3 czerwca, 7 lipca, 11 sierpnia, 8 września, 22 września, 6 października, 13 października) rozpoczęto **projekt pn. „Magiczna Legnica dla Niepodległej”** (org. Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej UM). Są to spaceracje po Legnicy, pokazujące obecność Polaków i spraw polskich w dziejach Legnicy. Celem tego przedsięwzięcia jest wzbogacenie wiedzy o naszym mieście oraz umocnienie poczucia tożsamości narodowej i dolnośląskiej, a także poczucia wspólnoty z historią Polski.

Patronaty prezydenta Legnicy

Prezydent Legnicy, wspierając i podkreślając wagę niektórych inicjatyw i wydarzeń, obejmował je swym patronatem. Były to zarówno imprezy o charakterze kulturalnym, sportowo-rekreacyjnym, jak i konferencje naukowe, targi edukacyjne, spotkania itp. Prezydent T. Krzakowski obejmował patronatem nie tylko inicjatywy o zasięgu lokalnym, ale także te o charakterze międzynarodowym, które w minionym okresie odbywały się w naszym mieście, jak chociażby Mistrzostwa Europy w Nordic Walking. Poniżej w zestawieniu podano liczbę patronatów prezydenta miasta w latach 2015-2018 (I półrocze).

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018.06.30
Kultura	22	22	18	8
Sport	13	13	18	11
Inne	24	23	29	15

Źródło: Biuro Prezydenta

Nakłady na promocję miasta i komunikację społeczną w latach 2015-2018 (plan)

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r. (plan)
Komunikacja społeczna	159 351,69	309 045,76	340 000,00	250 000,00
Promocja	225 790,00	385 918,58	542 840,00	599 000,00
Wolontariat	-	-	-	50 000,00

Źródło: Wydział Promocji i Komunikacji

ROZDZIAŁ IV. GOSPODARKA I FINANSE

Legnica uznana jest za wyróżniające się miasto na mapie gospodarczej zachodniej części Polski. Stanowi najsilniejszy ośrodek Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego, wyposażony w nowoczesną, sprzyjającą mieszkańcom, przedsiębiorcom i inwestorom infrastrukturę. Jest liderem, skupiającym wokół siebie sąsiednie samorzady. Utworzono, m. in. subregionalną wspólnotę interesów aglomeracji legnickiej z udziałem Starostwa Powiatowego, Kunic, Legnickiego Pola, Krotoszyc, Chojnowa i Miłkowic. Do innych wspólnych rozwiązań aglomeracyjnych, prezydent Legnicy T. Krzakowski zalicza: pasażerską obsługę sąsiednich gmin przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, rozwój infrastruktury wodociągowej i ściekowej wdrażany z udziałem Legnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji czy też zintegrowane przez gminy legnickiego obszaru funkcjonalnego gospodarowanie odpadami z udziałem Legnickiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej. Rozwój miasta znajduje odzwierciedlenie w budżecie, który z roku na rok jest coraz większy. Prezydent ze swoimi służbami pozyskuje pieniądze z różnych źródeł na realizację strategicznych inwestycji.

1. GOSPODARKA

Legnica już od wielu lat należy do grona miast przyjaznych dla biznesu. Potwierdza to m. in. coroczny ranking miesięcznika gospodarczego „Forbes”. Wśród miast średniej wielkości (od 50 do 150 tys. mieszkańców), a jest ich w Polsce ok. 80, **Legnica w 2018 r. ponownie znalazła się w czołówce miast najbardziej atrakcyjnych dla biznesu** (ósme miejsce).

W październiku 2017 r. miasto otrzymało od Marszałka Województwa Dolnośląskiego i Dolnośląskiego Funduszu Rozwoju **certyfikat Gminy Przyjaznej Małym i Średnim Przedsiębiorstwom**.

W Legnicy w analizowanym okresie odnotowano stabilizację w sferze gospodarczej. W 2018 r. główne gałęzie przemysłu to hutnictwo i przetwórstwo miedzi oraz przemysł mechaniczno-metalurgiczny. Zakłady miedziowe wraz z podmiotami gospodarczymi, ulokowanymi głównie w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej, ale nie tylko, opartymi na nowoczesnych technologiach, produkującymi, m. in. na potrzeby przemysłu motoryzacyjnego i budownictwa, wpływają znacząco na rynek pracy i profil gospodarczy miasta.

PODMIOTY GOSPODARCZE

Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości zarejestrowane w systemie REGON w latach 2014-2018

– Legnica na tle miast porównywalnych i województwa dolnośląskiego.

Jednostka teryt.	Rok	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999	1000 i więcej
Legnica	2014	13036	344	115	13	5
	2015	13239	348	108	13	6
	2016	13097	352	107	13	6
	2017	13084	350	102	14	8
	2018*	13034	356	102	14	8

Jednostka teryt.	Rok	0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999	1000 i więcej
Zielona Góra	2014	17137	625	131	19	2
	2015	20056	713	142	20	2
	2016	20248	721	147	20	2
	2017	20522	695	142	20	2
	2018	20551	689	142	19	2
Kalisz	2014	11289	456	111	14	2
	2015	11176	448	110	15	2
	2016	11075	442	110	16	2
	2017	11097	449	104	16	2
	2018	11078	453	100	17	2
Jelenia Góra	2014	12196	311	69	8	1
	2015	12266	306	68	8	1
	2016	12310	305	69	7	1
	2017	12264	308	70	7	2
	2018	12213	310	72	7	2
Wałbrzych	2014	13584	413	73	15	2
	2015	13505	400	73	14	3
	2016	13390	400	72	14	3
	2017	13637	409	67	14	3
	2018	13338	381	67	14	3
Woj.dolnośl.	2014	338255	10369	2141	295	61
	2015	344313	10317	2112	296	64
	2016	348517	10318	2111	298	63
	2017	356120	10208	2118	301	64
	2018	357167	10207	2116	301	64

*za I kwartał 2018 r.

Źródło: GUS

W Legnicy, podobnie jak w porównywanych miastach, **dominujące** miejsce zajmują **przedsiębiorstwa mikro**, zatrudniające do 49 pracowników, których z każdym rokiem stopniowo przybywa. Stanowiły one w naszym mieście 99 % wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

W naszym mieście podmioty, zatrudniające 1000 i powyżej pracowników, stanowią 12,5 % ogółu tych podmiotów w województwie dolnośląskim. Oznacza to, że nasze miasto, po Wrocławiu, jest ważnym i liczącym się ośrodkiem gospodarczym.

Podmioty wg sektorów własnościowych – sektor publiczny w latach 2014-2017

Rodzaj podmiotu	Rok	Legnica	Zielona Góra	Kalisz	Jelenia Góra	Wałbrzych	Woj. dolnośl.
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	2014	13513	17914	11872	12585	14087	351121
	2015	13714	20933	11751	12649	13995	357102
	2016	13575	21138	11645	12692	13888	361307
	2017	13558	21381	11668	12651	13843	368811
Sektor publiczny ogółem, w tym:	2014	663	465	382	601	1211	15527
	2015	610	484	383	606	1204	15603
	2016	612	499	380	607	1221	15468
	2017	567	488	345	594	1192	15078
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	2014	140	183	170	123	126	4300
	2015	137	212	169	120	127	4259
	2016	136	223	169	120	137	4233
	2017	123	212	145	114	118	3885
Sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	2014	2	0	0	0	0	12
	2015	2	0	0	0	0	12
	2016	2	0	0	0	0	12
	2017	2	0	0	0	0	12

Źródło: GUS

W mieście na koniec 2017 r. działało łącznie 13 558 podmiotów gospodarki narodowej. W analizowanym okresie można zauważyć **spadek podmiotów sektora publicznego w stosunku do 2014 r. o 96 podmiotów**, w tym państwowych i samorządowych jednostek budżetowych – o 17. Ta tendencja wystąpiła we wszystkich miastach Dolnego Śląska oraz w Kaliszu.

Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym

Jednostka terytorialna	2014	2015	2016	2017
Legnica	2107,8	2176,9	2194,8	2233,8
Zielona Góra	2428,3	2445,0	2494,5	2553,4
Kalisz	1894,5	1905,1	1920,9	1958,9
Jelenia Góra	2512,6	2582,3	2651,0	2702,6
Wałbrzych	1926,6	1961,1	1989,5	2030,5
Województwo dolnośląskie	1901,3	1958,3	2006,9	2076,6
Polska	1700,2	1743,3	1783,0	1823,6

Źródło: GUS

Istotnym **wskaźnikiem postępującego rozwoju danego miasta** jest m. in. liczba podmiotów gospodarki narodowej na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. **Legnica** na tle kraju wśród miast średniej wielkości, jak również na obszarze Dolnego Śląska **plasuje się w czołówce**.

Poniżej w tabeli zaprezentowano **podmioty gospodarcze wg formy prawnej** w latach 2014-2018 (I kwartał) – Legnica na tle Dolnego Śląska i miast porównywalnych.

Rodzaj podmiotu	Rok	Legnica	Zielona Góra	Kalisz	Jelenia Góra	Wałbrzych	Woj. dolnośl.
Przedsięb. państwowe ogółem	2014	2	0	0	0	0	12
	2015	2	0	0	0	0	12
	2016	2	0	0	0	0	12
	2017	2	0	0	0	0	12
	2018*	2	0	0	0	0	12
Spółki handlowe ogółem	2014	1116	2690	1174	1213	936	33770
	2015	1245	3230	1248	1278	965	37463
	2016	1318	3494	1335	1359	1011	41099
	2017	1424	3663	1433	1418	1039	44694
	2018	1448	3676	1452	1438	1049	45512
Spółki handlowe z udziałem kap. zagr. razem	2014	201	519	150	331	151	7474
	2015	201	576	155	336	149	7578
	2016	210	598	157	337	151	8046
	2017	219	583	165	338	150	8468
	2018	220	572	167	338	152	8554
Spółki handlowe - akcyjne razem, w tym:	2014	30	62	24	27	35	861
	2015	29	70	23	27	35	902
	2016	29	72	22	27	35	951
	2017	33	69	22	25	35	987
	2018	33	69	21	26	35	1017
Spółki handlowe -akcyjne z udziałem kap.zagr.	2014	3	6	3	4	2	120
	2015	3	7	3	4	2	128
	2016	3	8	3	5	2	138
	2017	4	8	3	5	1	140
	2018	4	8	2	5	1	141
Spółki handlowe z o.o. razem, w tym:	2014	934	2276	938	1079	798	28464
	2015	1046	2747	1013	1134	827	31579
	2016	1113	2976	1097	1197	870	34764
	2017	1203	3125	1188	1255	899	37770
	2018	1224	3140	1205	1269	906	38450
Spółki handlowe z o.o. z udziałem kap. zagr.	2014	191	506	145	327	149	7166
	2015	191	561	150	332	147	7247
	2016	199	583	152	331	149	7697
	2017	210	569	160	333	149	8093
	2018	211	558	163	333	151	8174
Spółki cywilne	2014	943	1194	731	724	1182	26458
	2015	940	1323	722	730	1189	26580
	2016	938	1318	724	735	1190	26602
	2017	951	1317	705	734	1194	26595
	2018	946	1319	697	728	1198	26608

Rodzaj podmiotu	Rok	Legnica	Zielona Góra	Kalisz	Jelenia Góra	Wałbrzych	Woj. dolnośl.
Spółdzielnie ogółem	2014	36	56	51	40	63	1374
	2015	36	59	51	38	62	1374
	2016	36	58	51	38	62	1370
	2017	38	74	52	39	62	1371
	2018	38	74	52	39	62	1370

*Dane za I kw. 2018 r.

Źródło: GUS

Liczba **przedsiębiorstw państwowych** została na tym samym poziomie, tj. 2, na 12 funkcjonujących na Dolnym Śląsku. W **sektorze prywatnym największy wzrost** w ostatnich czterech latach wystąpił w Legnicy w **spółkach prawa handlowego** – z 1 116 w 2014 r. do 1 448 w I kwartale 2018 r., tj. wzrost o 332 podmioty. Ten przyrost jest wyższy niż w Jeleniej Górze i Wałbrzychu. W Legnicy **zwiększyła się też liczba spółdzielni** – z 36 w 2014 r. do 38 w I kw. 2018 r.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Zestawienie poniżej prezentuje zmiany jakie zaszły w latach 2014-2018 (I półrocze) w sektorze osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Przypomnijmy, że rejestracja działalności gospodarczej następuje w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej www.ceidg.gov.pl (CEIDG).

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018 (I pół.)
Zgłoszenie działalności gospodarczej do CEIDG	929	1092	878	913	458
Zmiana w CEIDG	2979	3102	2664	2767	1659
Zakończenie działalności gospodarczej	680	677	697	584	237
Zawieszenie działalności gospodarczej	1002	945	919	865	390
Wznowienie działalności gospodarczej	521	539	517	474	218

Źródło: Referat Działalności Gospodarczej UM – z rejestru CEIDG

W tej grupie przedsiębiorców występują najczęstsze zmiany, polegające na zawieszaniu działalności, jej wznowianiu, a przede wszystkim na zmianie branży. W latach 2014-2017 **średnio rocznie** rejestrowały się w CEIDG **953 osoby fizyczne**. Biorąc pod uwagę liczbę zgłoszeń i wznowień działalności gospodarczej w stosunku do liczby zawieszonych działalności, ogólny bilans jest dodatni + 81 firm. A jeśli przeanalizujemy liczbę zgłoszeń w stosunku do liczby zakończonej działalności w latach 2014-2017, również otrzymujemy wynik dodatni. Odnotowano bowiem więcej zgłoszeń niż zakończeń działalności, tj. o 1174 zarejestrowane podmioty.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w latach 2014-2018

Jednostka terytorialna	2014	2015	2016	2017	2018 *
Legnica	9011	9012	8759	8607	8527
Zielona Góra	11775	13891	13794	13843	13840
Kalisz	8761	8554	8306	8262	8227
Jelenia Góra	8121	8042	7928	7782	7711
Wałbrzych	8115	7982	7777	7681	7616
Woj. doln	234473	235346	234658	237887	237830

* stan za I kwartał 2018 r.

Źródło: GUS

W tabeli poniżej zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych, działających w wybranych branżach – wg Polskiej Klasyfikacji Działalności – w latach 2014-2018 (I kwartał).

Branża	2014	2015	2016	2017	2018*
Przetwórstwo przemysłowe	544	536	536	533	535
Budownictwo	1223	1256	1218	1174	1173
Handel. Naprawa pojazdów	2625	2565	2464	2366	2324
Transport i gospodarka magazynowa	944	932	899	882	861
Zakwaterowanie i gastronomia	214	213	197	186	184
Informacja i komunikacja	202	196	196	189	201
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	447	438	388	358	353
Obsługa rynku nieruchomości	119	118	113	118	116
Działalność profesjonalna, naukowa, techniczna	1075	1091	1077	1080	1071
Administrowanie i działalność wspierająca	260	258	274	257	257
Edukacja	201	207	204	206	206
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	589	618	635	638	638
Działalność związana z kulturą i rozrywką	87	84	88	88	91

*dane za I kwartał

Źródło: GUS

Pod względem rodzaju działalności w analizowanym okresie **najwięcej zarejestrowanych firm w Legnicy działało nadal w branżach:** handel i naprawa pojazdów oraz budownictwo, mimo że zanotowano nieznaczny ich spadek (w branży handlowej o 301 podmiotów, a w budownictwie – o 50). **Niemal we wszystkich branżach wystąpiło zjawisko spadku firm, z wyjątkiem branży opieka zdrowotna i pomoc społeczna,** gdzie przybyło 49 nowych firm. Należy domniemywać, iż w związku z wydłużeniem się wieku życia, liczba tych podmiotów może się zwiększać.

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA

Na atrakcyjność gospodarczą miasta składa się wiele czynników. Najważniejsze jest posiadanie aktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które przewidują obszary aktywności gospodarczej. Kolejną istotną zachętą do inwestowania jest wyposażenie tych obszarów w niezbędną infrastrukturę. Innymi bodźcami, nie mniej ważnymi, są: dobry dojazd do miasta i jego wykwalifikowani pracownicy oraz ogólny obraz miasta (liczba firm, ich branże, możliwość wypoczynku i udziału w imprezach kulturalnych etc.). **Legnica** spełnia

te podstawowe warunki, dlatego też jest w ogólnopolskich rankingach **dostrzegana i wyróżniana**. W kolejnej już edycji **rankingu miast przyjaznych dla biznesu**, prowadzonym przez „Forbes” (pismo o charakterze gospodarczo-biznesowym), **Legnica**, obok Świdnicy, została **uznana za wybijające się miasto z zachodu kraju, plasując się w 2018 r. na 8. pozycji** wśród miast i gmin od 50 do 149 tys. mieszkańców.

Wzrastająca atrakcyjność oferty inwestycyjnej, biznesowej i kulturalnej czyni więc z Legnicy jedno z ważniejszych centrów na mapie Dolnego Śląska. **Do najważniejszych atutów Legnicy należą:** doposażone i z bogatą ofertą szkolnictwo zawodowe na poziomie ponadgimnazjalnym, współpracujące z pracodawcami LSSE i z wyższymi uczelniami technicznymi; korzystny rynek pracy ze wzrastającą liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych; atrakcyjne tereny inwestycyjne dla działalności gospodarczej, handlowej i deweloperskiej.

Do zalet miasta trzeba też zaliczyć **liczne instytucje otoczenia biznesu:** Agencja Rozwoju Regionalnego „Arleg” SA (ul. Rataja 26), Izba Przemysłowo-Handlowa (Rynek 32), Legnicki Park Technologiczny Letia SA (ul. Rycerska 24), Strefa Aktywności Gospodarczej sp. z o.o. (al. Rzeczypospolitej 116), Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna SA (ul. św. M. Kobe 14). W LSSE w 2015 r. powstał **Dolnośląski Klaster Edukacyjny**, dzięki czemu ludzie młodzi będą mieć pracę, a pracodawcy wyszkoloną kadrę. Umowę o współpracy podpisało ponad pięćdziesięciu partnerów, w tym, m. in. szkoły zawodowe i techniczne, uczelnie wyższe, samorządy lokalne (w tym także Legnica), władze województwa, izba rzemieślnicza, firmy oraz kuratorium oświaty. Ideą tego przedsięwzięcia jest kształcenie w szkołach w kierunkach, na które jest zapotrzebowanie wśród lokalnych przedsiębiorców, gwarantujących pracę po zakończeniu procesu edukacji. Klaster przewiduje też tworzenie klas partnerskich, których uczniowie będą już w okresie nauki odbywać praktyki i tym samym zdobywać doświadczenie. Są już tego liczne przykłady w Legnicy, o czym szerzej w rozdziale *Przestrzeń społeczna*, podrozdział *Edukacja*.

ROZWÓJ I WSPARCIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

W mijającej kadencji prezydent Legnicy wraz ze swoimi służbami i jednostkami organizacyjnymi gminy oraz spółkami komunalnymi skupiał się na tworzeniu przyjaznego i dobrego klimatu, a także warunków do dalszego rozwoju przedsiębiorczości w mieście. Wyrażało się to w wielokierunkowych przedsięwzięciach, a przede wszystkim w **powstawaniu nowych inwestycji**, poprawiających funkcjonującą infrastrukturę techniczną dla istniejących już terenów i nowych, które przedstawiono w dalszej części dokumentu.

Zgodnie z przyjętą strategią, podjęto **działania w kierunku poszerzenia LSSE** w granicach miasta **o teren byłego lotniska**. 24 października 2016 r. uchwałą nr XXV/231/16 Rady Miejskiej został przyjęty miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu lotniska i terenów przyległych. Natomiast uchwałą nr XXXIII/339/17 z dnia 29 maja 2017 r. Rady Miejskiej wyrażono zgodę na powiększenie na terenie miasta Legnicy obszaru LSSE o grunty, będące własnością gminy Legnica, o łącznej pow. 111,062 ha oraz 20,4086 ha, będących własnością Skarbu Państwa – Agencji Nieruchomości Rolnych.

Należy przypomnieć, że przed kilkoma laty miasto włączyło już ponad 20 ha nieruchomości do LSSE w rejonie ul. Jaworzyńskiej. Jest to tzw. **Legnica II**. Dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej tegoż obszaru, miasto wybudowało układ komunikacyjny ulic: Boiskowej, Handlowej i Myśliwskiej, które skomunikowały te atrakcyjne tereny z ul. Jaworzyńską, obwodnicą zachodnią i autostradą A4 (zakończenie prac w 2017 r.). **Jest już pierwszy inwestor na tym terenie**, który rozpoczął w 2018 r. budowę firmy ASC Workes. Firma ta będzie

produkować konstrukcje stalowe.

Drugim obszarem działań była **promocja terenów inwestycyjnych** miasta, a realizacja tego odbywała się poprzez:

- bieżącą **współpracę z**: Dolnośląską Agencją Współpracy Gospodarczej sp. z o.o., Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych SA, Dolnośląskim Funduszem Rozwoju, (m. in. zamieszczanie ofert inwestycyjnych w bazach ww. instytucji). Miasto zawarło w 2015 r. porozumienie partnerskie z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych, a w 2016 r. podpisało list intencyjny z Dolnośląskim Funduszem Rozwoju;
- szeroką **kampanię Invest in Legnica** (2017 r.); w ramach tego projektu powstała identyfikacja wizualna, scalająca oferty inwestycyjne Legnicy, w tym teren b. lotniska. Wydano folder wraz z teką ofert inwestycyjnych w 2 wersjach językowych, powstały 3 filmy inwestycyjne (również w wersji anglojęzycznej), które zaprezentowano podczas **Międzynarodowych Targów Inwestycji Real Connect 2017 CEE PROPERTY&INVESTMENT FAIR** 26-27 kwietnia 2017 r. w Centrum EXPO XXI w Warszawie. Udział miasta w targach był świetną okazją do spotkań i rozmów prezydenta Legnicy z potencjalnymi inwestorami i gośćmi zdarzenia. Zainteresowanie legnicką ofertą i jej prezentacją przyniosło **zaproszenie na kolejne targi** w strefie dla nowoczesnych miast podczas **CEE TRADE FAIR FOR RETAIL INVESTMENT** – targów dla deweloperów, inwestorów, zarządców i firm usługowych oraz sieci handlowych, które poszukują ciekawych lokalizacji i partnerów biznesowych w Europie centralnej i wschodniej (7 – 8.06.2017 r. na Stadionie Narodowym w Warszawie).
- Warto też dodać, że jeden z filmów inwestycyjnych na profilu oficjalnym Miasto Legnica na Facebooku miał 86 tys. odbiorców, niemal 20 tys. wyświetleń i 280 ponownych udostępnień. Zarówno filmy, jak i projekt Invest in Legnica promowano w mediach regionalnych i ogólnopolskich m. in. w „Strefie Biznesu”.
- **Oferta inwestycyjna dostępna** jest na oficjalnym portalu miasta www.legnica.eu;
- udział w **ogólnopolskich konferencjach poświęconych nowoczesnym miastom**, podczas których prezentowano nowoczesne legnickie rozwiązania w różnych dziedzinach życia miasta: Kongresie Regionów w Krynicy Zdroju, Smart City w Zakopanem, Smart City Forum w Warszawie, Smart City Successpoint we Wrocławiu, Smart City Baltic w Świnoujściu.

Prezydent Legnicy przywiązywał dużą uwagę także do **promocji lokalnego biznesu**, co wyrażało się w licznych jego osobistych spotkaniach z przedsiębiorcami, a także w **organizacji spotkań i konferencji** z udziałem przedstawicieli największych pracodawców, przedsiębiorców MŚP oraz przedstawicieli instytucji otoczenia biznesu. Na przykład w listopadzie 2016 r. wraz z partnerem medialnym „Gazetą Wyborczą” przygotowano **konferencję „Pracownia Miast – miasta na drodze S3”**, której celem było wskazanie szans, jakie daje budowa trasy szybkiego ruchu dla lokalnego biznesu oraz dużych, strategicznych inwestorów; w październiku 2017 r. odbyła się wspólna konferencja z Agencją Rozwoju Regionalnego „Arleg” SA z udziałem władz samorządowych i marszałka województwa dolnośląskiego pt. **„Wsparcie dla twojego biznesu”**. Od 2016 r. miasto jest również organizatorem – we współpracy z Letia Business Center – **Spotkań Kobiet**, podczas których promowano także lokalne firmy i przedsiębiorstwa. Przy okazji tego projektu nawiązano współpracę z Dolnośląskim Kobięcym Klubem Biznesu.

Nie można pominąć jeszcze jednego, istotnego elementu w omawianej sprawie, jakim jest **kształcenie ludzi młodych dla potrzeb lokalnego rynku. Legnica** – śmiało można tak powiedzieć – jest **liderem**

w zakresie **nowoczesnej edukacji** młodych na Dolnym Śląsku. Podejmowane w tej dziedzinie działania są wciąż udoskonalane i rozwijane. I tak np. w 2018 roku legnickie szkoły zawodowe (Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Zespół Szkół Samochodowych, Zespół Szkół Budowlanych i Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych) **uczestniczą w dolnośląskim projekcie „Czas na zawodowców”**, który zwiększy m. in. szanse na znalezienie pracy przez uczniów. W ramach tego projektu zaplanowano staże u pracodawców, zajęcia laboratoryjne na wyższych uczelniach, szkolenia kadry dydaktycznej w zakresie innowacyjnych metod nauczania itp.

Legnica inwestuje w młodych ludzi. Od 2017 r. organizowany jest **projekt ZRÓB SWÓJ START UP** pod patronatem prezydenta Legnicy, skierowany do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, którego partnerami są: Legnicki Park Technologiczny Letia SA, kino Helios oraz Legnickie Centrum Kultury. Dzięki warsztatom uczniowie zdobywają doświadczenie i wiedzę oraz uczą się jak utworzyć własny biznes.

Innym elementem tworzenia przyjaznego klimatu dla środowiska biznesu jest **pomoc na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw na terenie Legnicy w formie zwolnienia z podatku od nieruchomości** w przypadku rozbudowy firm czy zakupu nowych linii technologicznych oraz zakupów inwestycyjnych (uchwała nr XVII/160/07 z dn. 26 XI 2007 r. Rady Miejskiej w sprawie przyjęcia Programu pomocy regionalnej na wspieranie nowych inwestycji przeznaczonego dla MŚP prowadzących działalność gospodarczą na terenie Legnicy). W latach 2014-2018 (I półrocze) z tej formy pomocy skorzystało 12 osób prawnych i 7 osób fizycznych na łączną kwotę 2 250 245,00 zł.

Warto przy tej okazji także podkreślić, iż **od wielu lat stawki podatku od nieruchomości są niezmienniane. Dotyczy to m. in. gruntów związanych z działalnością gospodarczą oraz zniesiono opłatę targową.**

Legnicy przedsiębiorcy mają też możliwość korzystania z oferty **Dolnośląskiego Funduszu Gospodarczego sp. z o.o.** we Wrocławiu, którego gmina jest udziałowcem. W latach 2014-2018 (I półrocze) z poręczeń kredytowych skorzystało 9 przedsiębiorców na łączną kwotę 2 450 300,00 zł, a jeden – otrzymał poręczenie zapłaty wadium na kwotę 124 446,00 zł.

RYNEK PRACY

Powiatowy Urząd Pracy

Powiatowy Urząd Pracy jest zaliczany do najlepszych urzędów w kraju, o czym świadczy osiągnięcie wyniku 73,8% tzw. efektywności zatrudnienia (średnia krajowa – 68,2%). PUP zdobył ten tytuł w 2015 r. i znalazł się – jako jeden z dwóch urzędów na Dolnym Śląsku – w gronie laureatów konkursu, wyróżniającego za szczególne zaangażowanie i najwyższe wyniki we wdrażaniu rozwiązań rynku pracy, zorganizowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Powiatowy Urząd Pracy (PUP) obejmuje swoim zasięgiem działania obszar miasta Legnicy i powiatu legnickiego (ziemskiego) i jest współfinansowany przez ww. samorzady. Poniżej przedstawiono zestawienie dotacji w latach 2014-2018.

2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
3 175 218 zł	3 175 214 zł	3 486 519 zł	3 596 777 zł	3 770 592 zł

Źródło: PUP w Legnicy

Analiza rynku pracy

W poniższej tabeli zaprezentowano **stopę bezrobocia** (w %) w latach 2014-2018 (maj) – Legnica na tle Polski, województwa dolnośląskiego i powiatu legnickiego

ROK	POLSKA	Woj. dolnośl.	Powiat Legnicki	Legnica
2014	11,4	10,4	17,4	8,5
2015	9,8	8,6	14,9	7,2
2016	8,3	7,3	13,4	6,4
2017	6,6	5,7	11,6	5,5
05.2018	6,1	5,4	11,3	5,2

Źródło: PUP w Legnicy

Jak można zauważyć, stopa bezrobocia w Legnicy systematycznie spada – z 8,5 % w 2014 r. do 5,5 % na koniec 2017 r., a w maju 2018 r. wynosiła 5,2 %. Obserwuje się więc pozytywne tendencje na rynku pracy w naszym mieście, które ma niższe wskaźniki, zarówno w skali kraju, jak i Dolnego Śląska. Sprzyja temu wiele czynników, w tym na pewno nowe inwestycje i rozwój przedsiębiorczości, wspieranej przez władze samorządowe Legnicy, jak i otoczenie biznesu.

Na koniec czerwca 2018 r. było 2 330 bezrobotnych mieszkańców Legnicy, w tym 1 313 kobiet. Poniżej zaprezentowano **bezrobotnych z podziałem na grupy** – stan na 30 czerwca 2018 r.

Wyszczególnienie	VI 2018
Bezrobotni długotrwale	2 427
Bezrobotni 50+	1 255
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	1 399
Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	688

Źródło: Dane statystyczne PUP Legnica

Najliczniejsza grupa pozostających bez pracy w latach 2014-2018 (czerwiec)

Najliczniejszą grupą pozostającą bez pracy w okresie 2014-2018 są osoby **długotrwale bezrobotne**, które stanowią w połowie 2018 r. ponad 55 % ogółu bezrobotnych. Osobami długotrwale bezrobotnymi – w przypadku osób poniżej 25 roku życia – są osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 6 miesięcy, a w przypadku osób powyżej 25 roku życia – nieprzerwanie przez ponad 12 miesięcy.

Dominująca grupa bezrobotnych	2014	2015	2016	2017	VI 2018
Długotrwale bezrobotni	4 070	3 266	2 879	2 534	2 427
% do ogółu bezrobotnych	58 %	55,3%	54,1%	55,4%	55,6%

Źródło: Dane statystyczne PUP Legnica

Struktura bezrobotnych wg wieku na przestrzeni 2014 – 2018

Wiek	Liczba bezrobotnych					Udział %				
	2014	2015	2016	2017	2018.06.	2014	2015	2016	2017	2018.06.
18-24	820	611	459	428	383	11,7	10,3	8,6	9,3	8,7
25-34	1 749	1 446	1 438	1 195	1 163	24,9	24,5	27	26	26,6
35-44	1 495	1 338	1 245	1 197	1 161	21,3	22,6	23,4	26,1	26,6
45-54	1 425	1 152	955	842	772	20,3	19,5	18	18,3	17,7
55-59	1 025	883	714	593	561	14,6	14,9	13,4	13	12,8
60 i więcej	494	471	506	313	318	7,0	7,9	9,5	6,8	7,2
Ogółem	7 008	5 901	5 317	4 586	4 358	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Dane statystyczne PUP Legnica

W analizowanym okresie **najliczniejszymi grupami wiekowymi pozostającymi bez pracy byli i są legniczanie w wieku 25-34 lata oraz 35-44 lata**. Te dwie grupy młodych ludzi łącznie stanowią 53,2 % ogółu bezrobotnych. Jest to bardzo niepokojące zjawisko, tym bardziej że utrzymuje się ono od dłuższego czasu i pogłębia się.

Z kolei poniżej tabela ilustruje **strukturę bezrobotnych wg wykształcenia** w latach 2014-2018 (czerwiec).

Wykształcenie	2014	2015	2016	2017	2018.06.
wykształcenie wyższe	778	623	614	528	495
policealne i średnie zawodowe	1 452	1 244	1 098	940	924
średnie ogólnokształcące	543	453	432	443	426
zasadnicze zawodowe	2 101	1 770	1 515	1 282	1 187
gimnazjum i poniżej	2 134	1 811	1 658	1 375	1 326
Ogółem	7 008	5 901	5 317	4 568	4 358

Źródło: Dane statystyczne PUP Legnica

Pozytywnym zjawiskiem jest stałe – coroczne – **zmniejszanie się liczby osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym** wśród bezrobotnych – z 2 101 osób w 2014 r. do 1 282 na koniec 2017 r., tj. niemal o 100% mniej w stosunku do 2014 r. Zapewne może to wynikać z podjętych przez miasto skutecznych działań w zakresie współpracy z pracodawcami, którzy coraz częściej obejmują swoimi patronatami legnickie szkoły zawodowe, kształcące w zawodach poszukiwanych przez firmy, o czym szerzej w rozdziale *Przestrzeń społeczna – podrozdział Edukacja*.

Pozytywne tendencje wystąpiły także w grupach: z wykształceniem wyższym, policealnym i średnim zawodowym.

Dominująca grupa bezrobotnych w latach 2014-2018 wg wykształcenia

Dominująca grupa bezrobotnych wg wykształcenia	2014	2015	2016	2017	VI 2018
Gimnazjum i poniżej	2 134	1 811	1 658	1 375	1 326
% do ogółu bezrobotnych	30,4%	30,6%	31,1%	30,1%	30,4%

Źródło: Dane statystyczne PUP Legnica

Nadal obserwuje się zjawisko **dominującego i wysokiego odsetka bezrobotnych w grupie osób bez wykształcenia średniego**, tj. z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. W latach 2014-2017 występuje prawie na tym samym poziomie i wynosi ponad 30 %, a w 2016 r. nawet przekroczył próg 31 %.

Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w latach 2014-2018

Czas pozostawania bez pracy w m-cach	2014	2015	2016	2017	06.2018
do 1	682	603	532	437	517
1-3	1 338	1 116	947	771	546
3-6	977	972	813	634	623
6-12	1 229	989	862	781	715
12-24	1 255	868	938	741	777
pow. 24	1 527	1 353	1 225	1 204	1 180

Źródło: Dane statystyczne PUP Legnica

Wśród bezrobotnych znajdują się również **osoby niepełnosprawne**. Na koniec czerwca 2018 r. pozostających bez pracy było 368 osób niepełnosprawnych.

Aktywizacja zawodowa bezrobotnych

Powiatowy Urząd Pracy w celu łagodzenia zjawiska bezrobocia podejmuje wiele przedsięwzięć aktywizujących bezrobotnych, a tym samym służących przeciwdziałaniu bezrobociu. Pieniądze na ten cel pochodzą z różnych źródeł, głównie z budżetu państwa, a także z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wysokość środków na aktywizację osób bezrobotnych w latach 2014-2018 obrazuje poniższa tabela.

ROK	LIMIT PODSTAWOWY przyznawany na podstawie algorytmu	ŚRODKI DODATKOWE, o które PUP ubiega się w ramach ogłoszonych przez MRPiPS rezerw	Europejski Fundusz Społeczny	Środki na aktywizację osób do 30 roku życia w ramach art. 150f	ŁĄCZNIE
2014	4 041 500	1 528 400	9 684 700	-	15 254 600
2015	7 744 100	3 095 400	5 738 000	-	16 577 500
2016	5 777 502	1 222 000	6 688 498	2 684 100	16 372 100
2017	5 039 426	1 847 400	6 125 174	4 306 100	17 318 100
2018.06	2 788 743	2 381 000	6 781 657	-	11 951 400

Źródło: Dane statystyczne PUP Legnica

Łącznie w latach 2014-2017 na aktywizację zawodową PUP otrzymał **65 522 300 zł**, a w I półroczu 2018 r. prawie 12 mln zł. W porównaniu z VI kadencją samorządu zwiększyły się nieco fundusze na aktywizację zawodową bezrobotnych.

Na realizację tego zadania legnicki PUP z **Europejskiego Funduszu Społecznego** legnicki PUP przeznaczył w latach 2014-2017 **22 211 198 zł**, a w I półroczu 2018 r. – 6 781 657.

Dla **osób niepełnosprawnych** PUP otrzymywał pieniądze z Państwowego Funduszu Rehabilitacyjnego Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Wielkość środków na poszczególne formy aktywizacyjne w latach 2014-2018 obrazuje poniższa tabela.

Lp.	Nazwa	Rok	kwota środków PFRON
1.	Wydatki na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych	2014	66 830,73
		2015	75 390,73
		2016	66 529,69
		2017	66 893,38
		2018.06	8 134,09
	Ogółem		283 778,62
2.	Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych	2014	22 989,87
		2015	9 567,32
		2016	13 425,71
		2017	12 782,61
		2018.06	0
	Ogółem		58 765,51

Źródło: Dane statystyczne PUP Legnica

Powiatowy Urząd Pracy wykorzystuje **różnorodne instrumenty aktywizacji zawodowej** bezrobotnych legniczanie, co ilustruje poniższe zestawienie.

Formy aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w latach 2014-2018

Rok	Formy aktywizacji										
	Prace interwen.	Roboty publiczne	Podjęcie dział. gospodarczej	Zatrud. na refundowan. stanowiskach pracy	Szkolenia	Staż	PSU ^x	Bon na zatrudni.	Bon na zasiedlenie	Dofin. wynagrodz. 50+	Praca dla młodych art.150f
2014	164	88	265	244	265	835	155	9	8	7	-
2015	143	117	273	302	155	611	227	23	28	27	-
2016	129	143	240	240	157	409	213	4	29	36	328
2017	152	126	194	232	187	347	181	3	50	50	290
2018.06	78	28	104	59	216	153	134	7	20	11	67

^xPrace społecznie użyteczne

Źródło: Dane statystyczne PUP Legnica

Jak widać, w analizowanym okresie udział bezrobotnych w pracach interwencyjnych i robotach publicznych był na podobnym poziomie. W pracach społecznie użytecznych uczestniczą długotrwale bezrobotni, podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. To właśnie MOPS ich deleguje, albowiem są oni świadczeniobiorcami Ośrodka.

Za **pozytywne zjawisko** można uznać fakt, iż **młodzi ludzie do 30. roku życia wykazują coraz większą inicjatywę** w zakresie poszukiwania pracy, co odzwierciedlają w tabeli rubryki: bon na zasiedlenie czy praca dla młodych. Podejmują oni pracę bądź otwierają własną działalność gospodarczą co najmniej 80 km od miejsca zamieszkania albo decydują się na dojazd do pracy zajmujący im 3 godziny.

Oferty pracy

Stopa bezrobocia uzależniona jest zarówno od stopnia aktywności bezrobotnych w zakresie poszukiwania

pracy czy chęci podjęcia własnej działalności gospodarczej, jak również od ilości ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców. Poniższa tabela prezentuje ilość ofert pracy w poszczególnych miesiącach w latach 2014-2018, zgłoszonych w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Miesiące	Oferty pracy				
	2014	2015	2016	2017	2018.06.
styczeń	415	227	252	441	646
luty	408	380	361	439	509
marzec	371	439	338	454	669
kwiecień	341	334	343	327	359
maj	343	312	289	493	786
czerwiec	315	270	366	462	739
lipiec	315	289	325	534	-
sierpień	382	351	343	538	-
wrzesień	422	322	260	633	-
październik	478	283	315	620	-
listopad	256	200	487	435	-
grudzień	166	183	211	356	-
ogółem	4 212	3 590	3 890	5 732	3 708

Źródło: Dane statystyczne PUP Legnica

W analizowanym okresie statystycznie średnio rocznie pracodawcy zgłosili 4 230 ofert, na co wpłynęła ogólna liczba ofert w 2017 r., kiedy to zgłoszono aż 5 732 oferty.

W 2018 roku najwięcej ofert pracy wpłynęło w takich oto zawodach:

- pozostali pracownicy przy pracach prostych w przemyśle – 737
- operator maszyn – 474
- kierowca samochodu ciężarowego – 185
- pracownik budowlany – 195
- robotnik gospodarczy – 169
- magazynier – 152
- pracownik działu logistyki – 111
- monter urządzeń – 104
- robotnik przemysłowy – 101
- spawacz – 70.

Poszukiwane zawody

W 2017 roku Powiatowy Urząd Pracy, z inicjatywy i przy współudziale Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy, przeprowadził **badanie pod nazwą „Barometr zawodów”**. Stanowi on jednoroczną prognozę zapotrzebowania na pracowników w powiecie legnickim i mieście Legnicy. Badanie pokazuje, w jakich zawodach będą mniejsze, a w jakich większe szanse na pracę w 2018 roku. Zostało ono przeprowadzone przez ekspertów na przełomie III i IV kwartału 2017 r. Sytuacja w niektórych zawodach może się zmienić w zależności od uwarunkowań rynkowych.

A oto **prognozowane zapotrzebowanie na zawody wg barometru zawodów na rok 2018** na terenie Legnicy i powiatu legnickiego:

- **duży deficyt:** kierowcy autobusów, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, magazynierzy, operatorzy obrabiarek skrawających, robotnicy budowlani, spawacze;
- **deficyt:** ponad 30 zawodów, w tym np.: ślusarzy, specjalistów elektroniki, automatyki i robotyki, spedytorów i logistyków, wychowawców w placówkach oświatowych i opiekuńczych, samodzielnych księgowych, nauczycieli przedszkoli, mechaników pojazdów samochodowych, monterów elektroników, monterów instalacji budowlanych, lekarzy, kucharzy, cieśli i stolarzy budowlanych, elektryków;
- **równowaga:** obejmuje ponad 100 zawodów, np.: ratowników, psychologów, terapeutów, prawników, sprzedawców i kasjerów, techników informatyków i techników mechaników, sekretarek, pracowników socjalnych, pracowników robót wykończeniowych w budownictwie, pracowników ds. budownictwa drogowego, piekarzy, pedagogów, opiekunów osób starszych lub niepełnosprawnych, operatorów urządzeń dźwigowo-transportowych, nauczycieli (j. obcych, nauczania początkowego, praktycznej nauki zawodu, przedmiotów ogólnokształcących, przedmiotów zawodowych, szkół specjalnych).

Giełdy i Targi pracy

2014
<p>W 2014 roku Urząd Pracy zainicjował i zorganizował 50 giełd pracy. Uczestniczyło w nich 726 osób. W wyniku giełd pracy zatrudniono 146 osób. Giełdy pracy organizowane są w sytuacji, gdy istnieje potrzeba bezpośredniego spotkania pracodawcy lub kilku pracodawców z większą grupą osób poszukujących pracy, w jednym lub w kilku zawodach.</p>
2015
<p>W 2015 roku Urząd Pracy zainicjował i zorganizował 34 giełdy pracy. Uczestniczyło w nich 411 osób. W wyniku giełd pracy zatrudniono 46 osób.</p> <p>16 kwietnia 2015 r. odbyły się Targi Pracy organizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Legnicy w siedzibie PWSZ im. Witelona w Legnicy. W sali wystawienniczej spotkali się pracodawcy, lokalne instytucje tworzące punkt konsultacyjny, firmy doradcze oraz osoby poszukujące nowych zawodowych wyzwań. Wśród ofert, z którymi można było zapoznać się w czasie wydarzenia, znajdowały się zarówno te skierowane do osób wykonujących najprostsze prace, jak i te przeznaczone dla wysokiej klasy specjalistów. Swoje stanowiska wystawiennicze prezentowało 33 pracodawców oraz 13 punktów konsultacyjnych reprezentujących różne instytucje. Targi odwiedziło ok.500 osób.</p>
2016
<p>W 2016 roku Urząd Pracy zainicjował i zorganizował 44 giełdy pracy. Uczestniczyło w nich 445 osób. W wyniku giełd pracy zatrudniono 78 osób.</p> <p>21 kwietnia 2016 r. odbyły się Targi pracy organizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Legnicy w holu wystawienniczym Legnickiego Parku Technologicznego „LETIA S.A.” Spotkali się tu pracodawcy, lokalne instytucje tworzące punkt konsultacyjny, firmy doradcze oraz osoby poszukujące nowych zawodowych wyzwań. Wśród ofert, z którymi można było zapoznać się w czasie wydarzenia, znajdowały się zarówno te skierowane do osób wykonujących najprostsze prace, jak i te przeznaczone dla wysokiej klasy specjalistów. Pracodawcy dysponowali także ofertami pracy dla osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Swoje stanowiska wystawiennicze prezentowało 39 pracodawców oraz 10 punktów konsultacyjnych reprezentujących różne instytucje.</p>
2017
<p>W 2017 roku Urząd Pracy zainicjował i zorganizował 66 giełd pracy. Uczestniczyło w nich 519 osób. W wyniku giełd pracy zatrudniono 68 osób.</p>
2018.06.
<p>W pierwszym półroczu 2018 r. Urząd zainicjował i zorganizował 5 giełd pracy. Uczestniczyło w nich 50 osób. W wyniku giełd pracy zatrudniono 1 osobę.</p>

Źródło: PUP w Legnicy

Powiatowy Urząd Pracy, oprócz organizacji giełd i targów pracy, był także **inicjatorem spotkań informacyjnych**, skierowanych do pracodawców i pracowników działów kadr, **poświęconych zatrudnianiu cudzoziemców** (2017-2018), z udziałem przedstawicieli różnych instytucji, w tym: PIP-u, Straży Granicznej, ZUS-u, Urzędu Skarbowego.

Ponadto w listopadzie 2017 r. PUP włączył się w **Europejskie Dni Pracodawców**. Przedsięwzięcie to zainicjowane zostało przez Sieć Europejskich Publicznych Służb Zatrudnienia na rzecz wspierania współpracy pomiędzy pracodawcami i publicznymi służbami zatrudnienia we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Wydarzenie było realizowane na terenie urzędów pracy w całej Polsce. Powiatowy Urząd Pracy w Legnicy przyłączył się do obchodów na poziomie lokalnym. Zorganizowano indywidualne spotkania w siedzibie pracodawców, a 23 listopada 2017 r. odbyły się seminaria eksperckie i konsultacje instytucjonalne w Letii Business Center. W ramach spotkania pn.: „Co przedsiębiorca wiedzieć powinien-konsultacje instytucjonalne”, uczestnicy mieli możliwość zapoznania się, m.in. z aktualnymi przepisami prawa pracy, nowym wymiarem rozliczeń z ZUS w postaci składki, obowiązkami płatnika, a także z możliwościami dofinansowania działań rozwojowych.

Projekty PUP zrealizowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

W VII kadencji samorządu legnicki Powiatowy Urząd Pracy, podobnie jak w VI kadencji, ubiegał się o środki unijne (w ramach organizowanych konkursów, jak i poza konkursami), które wykorzystał na różnorodne formy aktywizacji zawodowej bezrobotnych, co obrazuje poniższe zestawienie, opracowane przez PUP.

NAZWA PROJEKTU	Typ projektu	PROGRAM OPERACYJNY	TERMIN REALIZACJI	GLÓWNY CEL PROJEKTU	LICZBA BEZROBOTNYCH OBJĘTYCH WSPARCIEM	FORMY WSPARCIA	WARTOŚĆ PROJEKTU OGÓŁEM w zł	ŹRÓDŁO I KWOTA DOFINANSOWANIA w zł
„e-50-tki na START”	Konkursowy (kontynuowany w 2014 r.)	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet IX „Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach”, Działanie 9.6 „Upowszechnianie uczenia się dorosłych”, Poddziałanie 9.6.2 „Podwyższenie kompetencji osób dorosłych w zakresie ICT i znajomości języków obcych”	od 01 września 2012 r. do 31 sierpnia 2014 r.	Zwiększenie dostępu do kształcenia ICT oraz dążenie do zmniejszenia różnic w poziomie umiejętności ICT wśród 130 osób bezrobotnych (75 kobiet i 55 mężczyzn) po 50. roku życia z terenu powiatu legnickiego i miasta Legnicy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Legnicy	139 osób	Szkolenia grupowe ECDL- 4 moduły	289 054,07	EFS - 289 054,07 85% - środki wspólnotowe 15% - wkład krajowy
„Aktywni zawodowo 2008”	systemowy	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VI, Działanie 6.1, Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych	od 01 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r.	Zwiększenie aktywności zawodowej i zdolności do zatrudnienia wśród 577 os. bezrobotnych, zarejestrowanych w PUP L-ca do 31.12.2014 r.	603 osoby	staż, prace interwencyjne, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, szkolenia, wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy	7 303 648,04	EFS - 7 263 500,00 85% - środki wspólnotowe 15% - wkład krajowy

Raport o stanie miasta 2014-2018

NAZWA PROJEKTU	Typ projektu	PROGRAM OPERACYJNY	TERMIN REALIZACJI	GŁÓWNY CEL PROJEKTU	LICZBA BEZROBOTNYCH OBJĘTYCH WSPARCIEM	FORMY WSPARCIA	WARTOŚĆ PROJEKTU OGÓŁEM w zł	ŹRÓDŁO I KWOTA DOFINANSOWANIA w zł
„Aktywni na rynku pracy”	systemowy	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VI, Działanie 6.1, Poddziałanie 6.1.3 Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych	od 01 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r.	wsparcie procesu zatrudnienia oraz podniesienie poziomu aktywności zawodowej i zdolności do zatrudnienia osób zarejestrowanych w PUP Legnica Filii w Chojnowie, w szczególności osób powyżej 50. roku życia, do 30. roku życia, osób niepełnosprawnych	289 osób	Staż, prace interwencyjne, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, szkolenia, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy	2 421 200,00	EFS-2 421 200,00 85% -środki wspólnotowe 15% - wkład krajowy
„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie legnickim (I)”	Pozakonkursowy	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój; Oś priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy, Poddziałanie 1.1.2 Wsparcie udzielone z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015r.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29. roku życia pozostających bez pracy w powiecie legnickim	225 osób	Staż, szkolenie, środki na podjęcie działalności gospodarczej, boni szkoleniowy, boni na zasiedlenie	2 646 600,00	EFS w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych -środki wspólnotowe 2 432 011,00 zł - wkład krajowy 214 589,00
„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie legnickim (I)”	Pozakonkursowy		od 01 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.	zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych poniżej 30. roku życia pozostających bez pracy w powiecie legnickim (miasto i gmina Chojnow)	98 osób	Staż, szkolenie, środki na podjęcie działalności gospodarczej, boni szkoleniowy, boni na zasiedlenie	920 200,00	EFS w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych -środki wspólnotowe 845 589,00 - wkład krajowy 74 611,00
„Aktywizacja osób bezrobotnych powyżej 30. roku życia w powiecie legnickim”	Pozakonkursowy	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014- 2020; Oś priorytetowa 8 Rynek pracy, Działanie 8.1 Projekty powiatowych urzędów pracy	od 01 kwietnia 2015 r. do 31 grudnia 2015r.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób od 30. roku życia pozostających bez pracy w powiecie legnickim	164 osoby	Staż, szkolenie, środki na podjęcie działalności gospodarczej, prace interwencyjne	2 171 200,00	EFS - środki wspólnotowe 1 845 600,00 - wkład krajowy 325 600,00
„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie legnickim (II)”	Pozakonkursowy	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój; Oś priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy, Poddziałanie 1.1.2 Wsparcie udzielone z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	od 01 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016r.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób poniżej 30. roku życia pozostających bez pracy w powiecie legnickim	224 osoby	Staż, szkolenie, środki na podjęcie działalności gospodarczej, boni szkoleniowy, boni na zasiedlenie, prace interwencyjne	3 492 425,00	EFS w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych - środki wspólnotowe 3 209 191,00 - wkład krajowy 283 234,00
„Aktywizacja osób bezrobotnych od 30. roku życia w powiecie legnickim (2016)”	Pozakonkursowy	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 - 2020; Oś priorytetowa 8 Rynek pracy, Działanie 8.1 Projekty powiatowych urzędów pracy	od 01 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016r.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób od 30. roku życia pozostających bez pracy w powiecie legnickim	250 osób	Staż, szkolenie, środki na podjęcie działalności gospodarczej, prace interwencyjne	3 196 073,00	EFS - środki wspólnotowe 2 716 662,00 wkład krajowy 479 411,00

NAZWA PROJEKTU	Typ projektu	PROGRAM OPERACYJNY	TERMIN REALIZACJI	GLÓWNY CEL PROJEKTU	LICZBA BEZROBOTNYCH OBJĘTYCH WSPARCIEM	FORMY WSPARCIA	WARTOŚĆ PROJEKTU OGÓŁEM w zł	ŹRÓDŁO I KWOTA DOFINANSOWANIA w zł
„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie legnickim (III)”	Poza konkursowy	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój; Oś priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy, Poddziałanie 1.1.2 Wsparcie udzielone z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych	od 01 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2018r.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych poniżej 30. roku życia pozostających bez pracy w powiecie legnickim	633 osoby	Staż, szkolenie, środki na podjęcie działalności gospodarczej, bonuszkoleniowy, bonusna zasiedlenie, prace interwencyjne	6 936 309,00 2017- 3 434 836,00 2018- 3 501 473,00	EFS w ramach Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych 2017 - środki wspólnotowe 3 156 271,00 - wkład krajowy 278 565,00 2018 - środki wspólnotowe 3 217 504,00 - wkład krajowy 283 969,00
„Aktywizacja osób bezrobotnych od 30 roku życia w powiecie legnickim (2017)”	Poza konkursowy	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 - 2020; Oś priorytetowa 8 Rynek pracy, Działanie 8.1 Projekty powiatowych urzędów pracy	od 01 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017r.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób od 30. roku życia pozostających bez pracy w powiecie legnickim	208 osób	Staż, szkolenie, środki na podjęcie działalności gospodarczej, prace interwencyjne	2 690 338,00	EFS - środki wspólnotowe 2 286 788,00 - wkład krajowy 403 550,00
„Aktywizacja osób bezrobotnych od 30 roku życia w powiecie legnickim (2018)”	Pozakonkursowy	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 - 2020; Oś priorytetowa 8 Rynek pracy, Działanie 8.1 Projekty powiatowych urzędów pracy	od 01 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2018r.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób od 30. roku życia pozostających bez pracy w powiecie legnickim	236 osób	Staż, szkolenie, środki na podjęcie działalności gospodarczej, prace interwencyjne	3 280 184,00	EFS - środki wspólnotowe 2 788 156,00 - wkład krajowy 492 028,00
„Aktywizacja osób niepełnosprawnych”	projekt partnerski - konkursowy (PUP w Legnicy realizuje część staży i szkoleń)	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 - 2020; Oś priorytetowa 9 Włączenie społeczne, Działanie 9.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.1 Aktywna integracja - konkursy horyzontalne	01.05.2018 - 30.04.2020	Celem projektu jest integracja osób zagrożonych wielokrotnie wykluczonych (niepełnosprawność, ubóstwo, bierność zawodowa) społecznie poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia . Dzięki integracji nastąpić ma poprawa sytuacji społeczno- gospodarczej obszarów oraz grup docelowych najbardziej defaworyzowanych	335 osób	Kontrakt socjalny, praca socjalna, specjalistyczne porady , usługi służące rozwijaniu umiejętności i kompetencji, usługi wspierające aktywizację zawodową, staż, szkolenie	10 760 786,96	EFS -10 760 786,96 w tym kwota dofinansowania 9 142 138,46
RAZEM							46 108 018,07	Środki EFS 40 117 601,42

Źródło: PUP Legnica

2. FINANSE

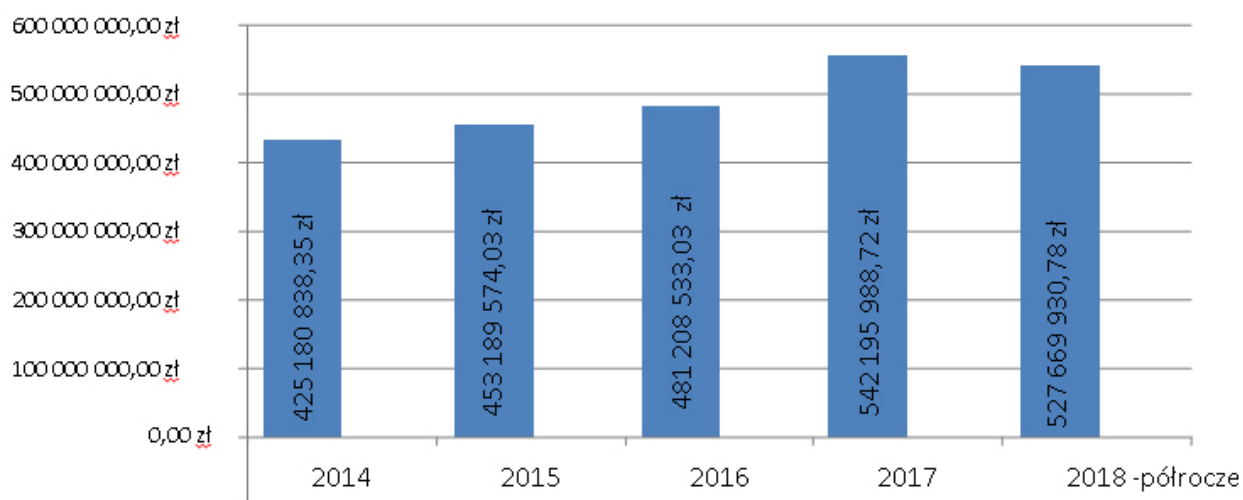
Corocznie przyjmowany przez Radę Miejską budżet gwarantował realizację głównych kierunków rozwoju miasta i inwestycji. *To budżet przyjazny dla mieszkańców, gwarantujący dalszą realizację aspiracji i potrzeb mieszkańców Legnicy oraz stabilny i zrównoważony rozwój miasta. Dochody i wydatki opierają się na dotychczasowych stawkach podatkowych, a więc lokalne podatki i opłaty nie będą podwyższone. Takie działanie sprzyja też biznesowi i gospodarce – mówił T. Krzakowski, prezydent Legnicy o projekcie budżetu na 2018 r. podczas konferencji prasowej w listopadzie 2017 r.*

Gmina Legnica wdrożyła od 1 stycznia 2017 r. **obowiązkową centralizację rozliczeń podatku od towarów i usług** Zarządzeniem Nr 758/PM/2016 Prezydenta Miasta Legnicy z dnia 29 grudnia 2016 r. Od tej

daty **Gmina występuje jako scentralizowany podatnik VAT wraz z gminnymi jednostkami budżetowymi** (w ilości 54) **i jednym zakładem budżetowym**. Jednostki gminy, korzystające wcześniej z prawa zwolnienia podmiotowego od podatku od towarów i usług, ze względu na nieprzekraczanie wartości limitu obrotu sprzedaży opodatkowanej, utraciły to prawo z dniem 01.01.2017 i wszelkie czynności podlegające ustawie o VAT traktują jako opodatkowane. Każda jednostka oblicza corocznie własne wskaźniki i prewskaźniki, pozwalające na częściowe odliczenia podatku VAT i składa cząstkowe deklaracje podatku od towarów i usług w Urzędzie Miasta Legnicy. Na podstawie skonsolidowanych deklaracji za rok 2017 Gmina Legnica odliczyła kwotę 1 840 889,00 zł podatku od towarów i usług.

DOCHODY BUDŻETU MIASTA

W VII kadencji samorządu **dochody utrzymywały się na wysokim poziomie i wykazywały tendencję rozwojową**, co ilustruje poniższy wykres.

Źródło: Wydział Finansowy

Średnie dochody, przypadające na 1 mieszkańca Legnicy, kształtowały się następująco: w 2014 r. – 4 195,46 zł, w 2015 r. – 4 492,10 zł, w 2016 r. – 4 777,78 zł, w 2017 r. – 5 404,45 zł*.

* Liczba mieszkańców Legnicy wg GUS wynosiła w: 2014 r. – 101 343, 2015 r. – 100 886, 2016 r. – 100 718, 2017 r. – 100 324.

Strukturę dochodów (w %) w latach 2014-2018 prezentuje zestawienie tabelaryczne.

Nazwa	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r. – półrocze
Dochody własne	55,93	56,99	51,94	50,50	53,30

Subwencja ogólna z budżetu państwa	29,07	27,51	26,18	23,03	23,86
Dotacje celowe z budżetu państwa	12,43	12,39	20,27	20,70	20,62
Środki na uzupełnienie dochodów powiatu	0,01	0,01	0,01	0,01	-
Dotacje z państwowych funduszy celowych	0,12	0,17	0,14	0,11	0,03
Środki otrzymane od pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	-	0,19	0,18	-	0,01
Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań inwestycyjnych obiektów zabytkowych	-	0,01	-	-	-
Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich	2,12	2,54	1,16	5,47	2,01
Środki z innych źródeł	0,32	0,19	0,12	0,18	0,17

Źródło: Wydział Finansowy

Pozytywnym zjawiskiem minionych lat jest **wysoki wskaźnik dochodów własnych w dochodach ogółem**. Może to świadczyć o tym, że **Legnica posiada budżet o znacznym stopniu samodzielności** (dochody własne stanowią ponad 50 % wszystkich dochodów gminy), co pozwala uniezależnić się od dotacji z budżetu państwa, tym bardziej że z każdym rokiem zmniejsza się subwencja ogólna z budżetu państwa. Jak można dostrzec w tabeli, corocznie miasto otrzymywało refundację wydanych pieniędzy na inwestycje z funduszy unijnych.

Strukturę dochodów własnych w latach 2014-2018 I półrocze (w złotych) prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	plan 2018 r. półrocze
Podatki i opłaty lokalne (m.in.: od nieruchomości, środków transportowych., opłaty skarbowe, za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych, komunikacyjna)	89 875 197,91	88 459 190,16	90 808 709,29	92 203 180,46	90 521 700,00
Podatki realizowane przez urzędy skarbowe (np. podatek od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych)	5 810 974,90	4 219 784,32	4 654 891,83	5 604 115,83	5 232 400,00
Udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa – ogółem, w tym:	103 336 149,48	113 873 827,79	119 919 240,61	128 442 591,17	134 333 179,00
<i>dochody od osób fizycznych</i>	95 314 176,00	104 781 568,00	113 173 446,00	119 084 497,00	124 951 179,00
<i>dochody od osób prawnych</i>	8 021 973,48	9 092 259,79	6 745 794,61	9 358 094,17	9 382 000,00
Dochody z majątku miasta	17 520 851,54	17 850 934,54	16 166 745,47	23 638 578,70	26 067 567,14
Pozostałe dochody	21 242 763,58	33 846 559,41	18 403 504,87	23 920 500,93	25 112 453,14

Źródło: Wydział Finansowy

Jak wynika z tabeli, w Legnicy odnotowano dalszy wzrost dochodów w latach 2015-2017. Corocznie rosną wpływy przede wszystkim z podatku od nieruchomości, a z tytułu opłaty za śmieci utrzymują się prawie na stałym poziomie, co widać w tabeli poniżej.

2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	plan 2018 r. - półrocze
16 653 972,63	15 605 795,00	16 157 195,03	16 410 229,95	15 514 000,00

Źródło: Wydział Finansowy

Udziały w podatkach od osób fizycznych (PIT) i od osób prawnych (CIT) stanowiły w latach 2014-2018 średnio **46 % dochodów własnych** miasta Legnicy. Natomiast **podatki i opłaty lokalne w dochodach własnych** miasta średnio rocznie wynosiły **ponad 34 %**, a **dochody z majątku miasta** oscylowały **wokół 8 %**.

Zwolnienia z podatku od nieruchomości

Warto w tym miejscu podkreślić, że miasto stosuje zwolnienia z podatku od nieruchomości (na podstawie uchwał Rady Miejskiej podjętych na wniosek prezydenta Legnicy w latach poprzednich), o które mogą się ubiegać osoby fizyczne i prawne, wówczas gdy:

- odnowili elewacje w budynkach mieszkalnych,
- dokonali remontów lub modernizacji części wspólnych budynków mieszkalnych, np. korytarzy, klatek schodowych, dachów, strychów,
- prowadzili działalność związaną ze świadczeniem usług zdrowotnych,
- prowadzili działalność w zakresie oświaty, pomocy społecznej, kultury fizycznej, sportu i rekreacji,
- prowadzili działalność związaną z wykonywaniem funkcji penitencjarnych.

Poniższe zestawienie ilustruje liczbę korzystających ze zwolnień i ulg.

	liczba osób korzystających ze zwolnień i ulg				
	2014	2015	2016	2017	06-2018
UCHWAŁA XIII/130/11					
- REMONTY					
- OS. PRAWNE	3	3	3	1	1
- OS. FIZYCZNE	1320	2051	2 600	3 002	3 016
Razem:	1323	2054	2 603	3 003	3 017
- DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA					
- OS. PRAWNE	11	11	11	9	7
- OS. FIZYCZNE	-	-	-	-	-
Razem:	11	11	11	9	7
	1 334	2 065	2 614	3 012	3 024
UCHWAŁA XVII/160/07					
- POMOC REGIONALNA					

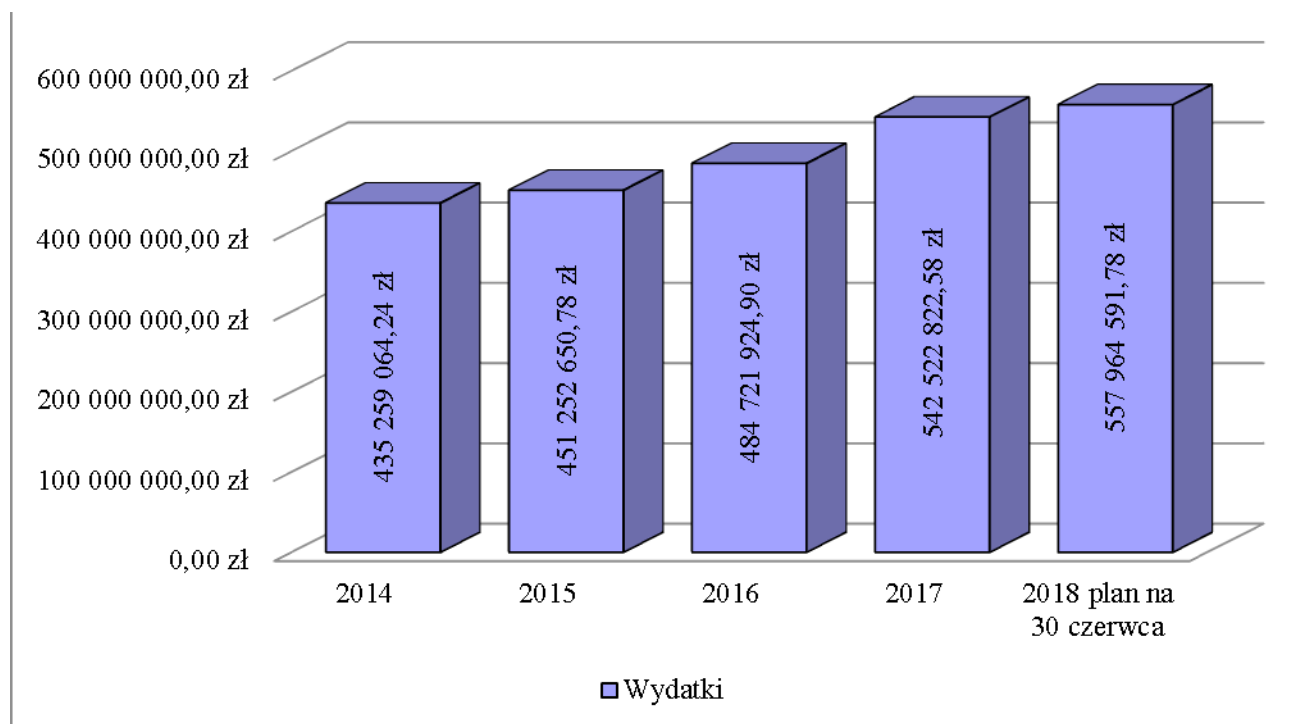
- OS. PRAWNE	12	8	6	4	-
- OS. FIZYCZNE	7	7	6	2	1
Razem:	19	15	12	6	1
UCHWAŁA XIX/184/07					
- REMONTY					
- OS. PRAWNE	-	-	-	-	-
- OS. FIZYCZNE	227	-	-	-	-
Razem:	227	0	0	0	0
UCHWAŁA XXXV/313/09					
- REMONTY					
- OS. PRAWNE	-	-	-	-	-
- OS. FIZYCZNE	3366	2587	1 344	44	16
Razem:	3 366	2 587	1 344	44	16
Ogółem w latach:	4 946	4 667	3 970	3 062	3 041

Źródło: Wydział Finansowy

WYDATKI BUDŻETU MIASTA LEGNICY

Na wydatki miasta składają się **wydatki bieżące**, obejmujące przede wszystkim usługi społeczne, funkcjonowanie jednostek organizacyjnych gminy i administracji Urzędu Miasta, dotacje dla niepublicznych placówek oświatowo-wychowawczych i organizacji pozarządowych, obsługę długu miasta i wydatki na programy finansowane ze środków europejskich oraz **wydatki majątkowe** przeznaczone na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych gminy, a także dotacje celowe na inwestycje i zakupy inwestycyjne jednostek organizacyjnych, jak również na wnoszenie udziałów do spółek komunalnych.

Wydatki ogółem w latach 2014-2018 ilustruje poniższy wykres.

Źródło: Wydział Finansowy

W latach 2014-2017 wydatki na 1 mieszkańca wynosiły odpowiednio:

4 294,91 zł; 4 472,90 zł; 4 812,66 zł; 5 407,71 zł

Największy udział w wydatkach ogółem stanowią niezmiennie od lat wydatki w **dziale „Oświata i wychowanie” i „Edukacyjna opieka wychowawcza”**: w 2014 r. – 42,18 %, w 2017 r. – 35,46 %, a w 2018 r. (stan na 30 czerwca) – 42,18 % oraz w dziale **„Pomoc społeczna” i „Rodzina”**: w 2014 r. – 17,93 %, w 2017 r. – 26,21 %, w 2018 r. (stan na 30 czerwca) – 17,93 %.

Ponadto najwyższe **wydatki majątkowe** przeznaczone zostały na realizację zadań w dziale **„Transport i łączność”** (w porównaniu do ogółem wykonanych inwestycji): w 2014 r. – 61,69%, w 2015 r. – 70,94%, w 2016 r. – 61,31%, w 2017 r. – 65,82, w 2018 r. (plan na 30 czerwca) – 51,12%.

W latach 2014, 2016 oraz w 2017 r. wystąpił **deficyt budżetowy** (wydatki wyższe od dochodów) i wynosił odpowiednio: - 10 078 225,89 zł; - 3 513 391,87 zł; - 326 833,86 zł. Źródłem pokrycia deficytu były przychody pochodzące z kredytów bankowych, pożyczek oraz wolnych środków. Natomiast w 2015 r. była **nadwyżka budżetowa** w wysokości 1 936 923,25 zł.

Poniższa tabela prezentuje wydatki wg klasyfikacji budżetowej w latach 2014-2018 (plan).

Przeznaczenie	2014 r. zł	% wydatków	2015 r. zł	% wydatków	2016 r. zł	% wydatków	2017 r. zł	% wydatków	2018 r. Plan na 30 czerwca zł	% wydatków
Rolnictwo i łowiectwo	71 893,85	0,02	114 451,86	0,03	125 750,07	0,03	142 108,38	0,03	66 583,36	0,01
Transport i łączność	55 119 951,18	12,66	66 057 823,61	14,64	51 053 788,92	10,53	69 540 034,55	12,82	62 363 775,10	11,18
Turystyka	603 669,10	0,14	8 000,00	0,00	8 000,00	0,00	8 000,00	0,00	8 000,00	0,00
Gospodarka mieszkaniowa	9 461 261,01	2,17	9 157 561,54	2,03	11 975 991,22	2,47	12 816 825,31	2,36	18 363 016,65	3,29
Działalność usługowa	1 616 284,52	0,37	1 688 515,91	0,37	2 010 552,19	0,41	3 321 579,74	0,61	4 850 980,70	0,87

Administracja publiczna	25 140 373,43	5,78	25 785 306,48	5,71	28 124 920,55	5,80	33 523 216,03	6,18	34 566 624,68	6,20
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej...	530 667,13	0,12	505 657,75	0,11	65 134,49	0,01	19 859,47	0,00	19 776,00	0,00
Obrona narodowa	1 000,00	0,00	2 387,40	0,00	898,40	0,00	5 502,76	0,00	96 622,00	0,02
Bezpieczeństwo publ. i ochrona p.poż.	12 758 957,03	2,93	12 917 533,75	2,87	13 041 236,76	2,69	14 480 995,23	2,67	14 204 987,34	2,55
Wymiar sprawiedliwości	0,00	0,00	0,00	0,00	247 108,00	0,05	247 650,05	0,05	250 163,00	0,04
Obsługa długu publicznego	6 568 646,78	1,51	5 294 257,07	1,17	4 944 518,24	1,02	5 280 109,62	0,97	6 272 183,00	1,12
Różne rozliczenia	1 275 551,00	0,29	334 606,00	0,07	4 180,00	0,00	0,00	0,00	5 088 614,00	0,91
Oświata i wychowanie	166 142 851,89	38,17	167 055 836,90	37,02	168 093 883,11	34,68	173 098 184,81	31,91	180 795 780,60	32,41
Ochrona zdrowia	4 294 672,96	0,99	3 917 230,84	0,87	3 863 860,38	0,80	4 101 815,59	0,76	4 300 873,35	0,77
Pomoc społeczna	78 024 749,60	17,93	78 343 976,00	17,36	120 356 022,82	24,83	44 927 359,84	8,28	47 455 488,46	8,51
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	8 577 172,58	1,97	9 049 025,45	2,01	9 198 379,07	1,90	4 355 616,00	0,80	4 482 073,00	0,80
Edukacyjna opieka wychowawcza	17 475 475,32	4,01	18 117 279,79	4,01	18 681 949,37	3,85	19 269 641,12	3,55	18 583 668,00	3,33
Rodzina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	97 283 609,43	17,93	98 145 180,00	17,59
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	24 914 336,32	5,73	26 605 865,00	5,90	26 721 556,07	5,52	32 345 167,11	5,96	30 423 849,64	5,45
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	16 527 428,03	3,80	19 560 623,74	4,34	16 047 664,55	3,31	14 962 542,31	2,76	16 684 512,90	2,99
Kultura fizyczna	6 154 122,51	1,41	6 736 711,69	1,49	10 156 530,69	2,10	12 793 005,23	2,36	10 941 840,00	1,96
Ogółem	435 259 064,24	100,00	451 252 650,78	100,00	484 721 924,90	100,00	542 522 822,58	100,00	557 964 591,78	100,00

Źródło: Wydział Finansowy

PŁYNNOŚĆ FINANSOWA

Służby finansowe Urzędu Miasta w sposób ciągły i na bieżąco monitorują sytuację finansową miasta i przepływ środków pieniężnych, współpracując z bankami i wieloma innymi instytucjami.

Miasto korzysta z różnych źródeł finansowania dużych zadań inwestycyjnych, w tym głównie z preferencyjnych pożyczek udzielanych przez Narodowy oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także kredytów bankowych.

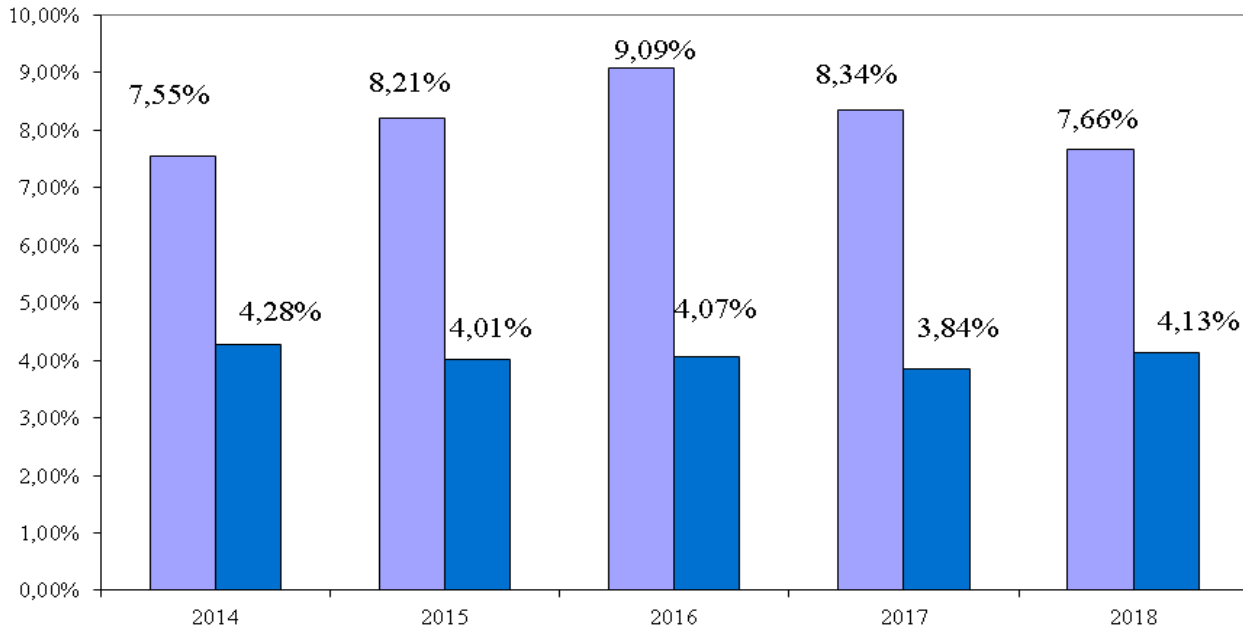
Monitorowane są też wskaźniki zadłużenia. Dotychczas były one zawsze spełniane, a ich poziom był poniżej maksymalnych dozwolonych wielkości.

Dobre zarządzanie finansami i wiarygodność kredytowa Legnicy zostały ostatnio potwierdzone przez **Polski Fundusz Rozwoju**, który dokonując analizy Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Legnicy, stwierdził w 2018 r., iż zgodnie z indywidualnym wskaźnikiem zadłużenia, miasto posiada zdolność do dalszego zadłużenia, a jeśli chodzi o płynność finansową, miasto generuje wystarczające nadwyżki z działalności bieżącej na pokrycie wydatków finansowych.

ZADŁUŻENIE MIASTA LEGNICY W LATACH 2014 - 2018

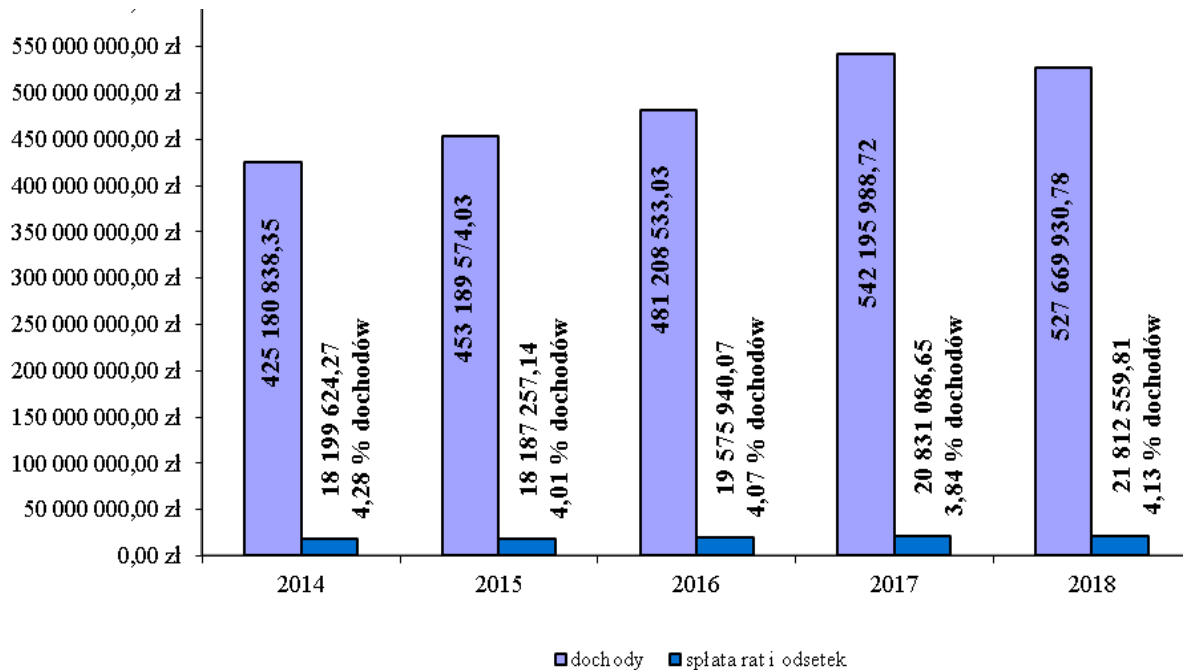
Poziom zadłużenia legnickiego samorządu **utrzymuje się na niemal stabilnym poziomie.**

W latach 2014-2018 spełniony został indywidualny wskaźnik spłaty zobowiązań, określony w art. 243 ustawy o finansach publicznych, co prezentuje poniższy wykres.

■ Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy o finansach publicznych
 ■ Wskaźnik łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych do dochodów ogółem

Obsługę zaś długu miasta w latach 2014-2018 ilustruje poniżej wykres.

■ dochody ■ spłata rat i odsetek

	2014	2015	2016	2017	2018
Dochody	425 180 838,35	453 189 574,03	481 208 533,03	542 195 988,72	527 669 930,78
Splata rat i odsetek	18 199 624,27	18 187 257,14	19 575 940,07	20 831 086,65	21 812 559,81
	4,28%	4,01%	4,07%	3,84%	4,13 %

Źródło: Wydział Finansowy

Zaciągnięte kredyty bankowe i pożyczki z Narodowego oraz WFOŚiGW były i są przeznaczane na inwestycje zaplanowane uprzednio w WPI, a obecnie w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Były też wykorzystywane przede wszystkim na wkład własny gminy do zadań inwestycyjnych, na których realizację miasto ubiegało się o środki finansowe z funduszy europejskich.

Poniższe zestawienie obrazuje źródła zaciągniętych pożyczek i poziom zobowiązań miasta wobec instytucji kredytowych.

Instytucja finansująca	2014	2015	2016	2017	30.06.2018
Bank PEKAO S.A.	168 607 631,09	163 991 231,27	150 647 223,88	138 453 926,70	133 408 494,70
Bank Gospodarstwa Krajowego	27 420 097,18	24 741 223,00	24 084 356,39	45 905 482,57	44 586 044,88
Bank Polskiej Spółdzielczości SA	-	-	22 705 000,00	22 505 000,00	22 175 000,00
WFOŚiGW	3 455 270,00	3 064 270,00	2 388 270,00	1 867 270,00	1 661 770,00
NFOŚiGW	250 000,00	-	-	-	-
Forfaiting	-	-	10 240 743,07	57 809 276,86	57 809 276,87
Razem zadłużenie	199 732 998,27	191 796 724,27	210 065 593,34	266 540 956,13	259 640 586,45

Źródło: Wydział Finansowy

Windykacja należności gminnych

Z dniem 1 stycznia 1997 r. gminy przejęły, należące wcześniej do urzędów skarbowych, zadania i kompetencje dotyczące windykacji zaległości podatkowych i innych dochodów gminy.

Legnicki **Urząd Miasta prowadzi egzekucję podatków i opłat**, ustalanych przez Radę Miejską, poprzez własny Referat Egzekucji.

Poniżej w tabeli zaprezentowano wyegzekwowane należne gminie pieniądze w latach 2014 – 2018 (I półrocze).

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Wartość w zł ogółem, <i>w tym:</i>	8 538 055,19	8 927 785,20	8 918 099,86	9 313 339,33	8 500 000,00
podatek od nieruchomości od osób prawnych	4 827 856,97	5 317 035,44	5 341 403,68	5 787 121,37	5 200 000,00
podatek od nieruchomości od osób fizycznych	2 824 519,39	3 002 967,96	3 001 286,99	2 778 109,51	3 300 000,00

Źródło: Wydział Finansowy

W latach 2014-2017 Referat Egzekucji wyegzekwował zaległości w łącznej wysokości 35 697 279, 58 zł, z kolei w roku 2018 zaplanowano wyegzekwowanie 8 500 00,00 zł, wykorzystując wszelkie dostępne prawem działania, tj. decyzje wymiarowe – określające, upomnienia i tytuły wykonawcze.

Również **Referat Opłat i Windykacji Wydziału Gospodarki Nieruchomościami prowadzi postępowania egzekucyjne** w stosunku do osób zalegających z opłatami za użytkowanie wieczyste gruntu, przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, czynszu dzierżawnego, jak również zalegających z wpłatami rat za nabycie nieruchomości mieszkalnych i niemieszkalnych oraz gruntów, opłat za bezumowne korzystanie z gruntu, a także bonifikat przy sprzedaży lokali i przekształcaniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności (dotyczy nieruchomości gminy i Skarbu Państwa).

Wyegzekwowane należności z ww. tytułów w latach 2014-30.06.2018 ilustruje tabela.

	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018r.
Wartość ogółem	2 968 942,46	2 286 614,83	2 255 506,42	2 289 496,15	827 441,12

Źródło: Wydział Gospodarki Nieruchomościami

Najwięcej czynności administracyjno – windykacyjnych dotyczyło wezwań do uiszczenia opłaty za użytkowanie wieczyste gruntu – średnio rocznie blisko 5 000 wezwań.

**Ogółem w latach 2014 – 2018 wyegzekwowano
10 628 000, 98 zł**

**W latach 2014-2017 gmina wyegzekwowała od dłużników łącznie
46 325 280, 56 zł**

3. MAJĄTEK MIASTA

Na 31 grudnia 2017 r. **wartość majątku** miasta Legnicy wynosiła **2 843 499 865,74 zł** (brutto) i była wyższa w stosunku do 2016 r. o 107 159 398,58 zł.

W skład majątku gminy wchodzi: **grunty** (powierzchnia **21 491 547 m kw.**), **budynki (1674, w tym mieszkalne – 478, inne budynki niemieszkalne – 634, budynki transportu i łączności – 350, budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe – 114), drogi publiczne wraz z obiektami inżynierskimi** (mosty, wiadukty, kładki dla pieszych, oświetlenie, przejścia podziemne) i **innymi elementami uzbrojenia infrastruktury drogowej** (m. in. sygnalizacje świetlne, kanalizacja deszczowa, miejsca parkingowe, znaki drogowe), **wierzytelności, inwestycje**. Ponadto gmina jest właścicielem długoterminowych aktywów finansowych, na które składają się **akcje i udziały w spółkach prawa handlowego** o wartości 162 246 190,00 zł (na 30 czerwca 2018 r.).

Udziały Gminy Legnica w spółkach prawa handlowego

Na dzień 30 czerwca 2018 r. majątek gminy – wyrażany w akcjach i udziałach w spółkach prawa handlowego – wynosił 162 246 190 zł (dla porównania na dzień 31 grudnia 2014 r. – 153 114 560 zł).

W stosunku do 2014 roku udział kapitałowy gminy wzrósł w spółkach w 2018 r. o 9 131 630 zł, tj. w:

- Legnickim Przedsiębiorstwie Gospodarki komunalnej sp. z o.o. – w 2017 r. wniesienie aportem działki niezabudowanej o wartości 50 630 zł,
- Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacyjnym sp. z o.o. – w 2017 r. wykupienie udziałów od dotychczasowego wspólnika Solaris Bus & Coach S A w Bolechowie o wartości 850 000,00 zł; Gmina Legnica stała się więc jedynym właścicielem Spółki, do której w 2018 r. wniesiono aportem cztery autobusy marki SOLARIS URBINO o wartości 3 793 000,00 zł, zakupione w ramach projektu dofinansowanego z EFRR pn. „Ograniczenie niskiej emisji transportowej w Legnicy poprzez zakup nowoczesnych autobusów miejskich na potrzeby transportu zbiorowego wraz z rozbudową systemu dynamicznej informacji przystankowej”,
- Strefie Aktywności Gospodarczej sp. z o. o. w Legnicy – w 2016 r. wniesienie aportem prawa własności nieruchomości gruntowej o wartości 3 638 000,00 zł,
- Towarzystwie Budownictwa Społecznego sp. z o.o. w Kamiennej Górze w 2017 r. wniesienie aportu pieniężnego o wartości 800 000,00 zł, przeznaczonego na realizację inwestycji „Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego z zespołem wbudowanych garaży w Legnicy przy ul. K. Makuszyńskiego – dz. nr 27, obręb Legnicki Dwór”.

Lp.	Nazwa spółki	Udział Gminy w kapitale zakładowym	
		kwota	%
1.	Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o. o. w Legnicy	17 618 020,00	100,00
2.	Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji SA w Legnicy	75 159 300,00	100,00
3.	Strefa Aktywności Gospodarczej sp. z o. o. w Legnicy	11 324 345,00	100,00
4.	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne sp. z o. o. w Legnicy	36 133 000,00	100,00
5.	Towarzystwo Budownictwa Społecznego "TBS" sp. z o. o. w Kamiennej Górze	21 119 500,00	39,79
6.	Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. w Legnicy	394 000,00	1,09
7.	Rolno – Przemysłowy Rynek Hurtowy „Giełda Hurtowa” S.A. w Legnicy	251 000,00	5,79
8.	TVL sp. z o. o. w Lubinie	20 000,00	0,40
9.	Dolnośląski Fundusz Gospodarczy sp. z o. o. we Wrocławiu	200 000,00	1,09
10.	Legnicka Oficyna Wydawnicza sp. z o. o.	27 025,00	43,5

Źródło: Wydział Rozwoju Miasta

ROZDZIAŁ V. INFRASTRUKTURA

VII kadencja legnickiego samorządu zapisze się zapewne w kronikach miasta jako okres boomu budowlanego w zakresie infrastruktury drogowej wraz z budową najdłuższego mostu na Kaczawie (119 m). Tak notabene, Legnica znalazła się w 2018 r. w gronie zwycięzców w konkursie Top Inwestycje Komunalne właśnie za budowę zbiorczej drogi południowej – etap II od ul. Wojska Polskiego do al. Rzeczypospolitej z budową mostu na Kaczawie. W marcu 2016 r. oddano do użytku dużą inwestycję – zintegrowany system zarządzania ruchem i transportem publicznym, za którą przyznano Legnicy tytuł Inteligentnego Miasta Roku 2015 – Smart City.

Wśród innych przedsięwzięć trzeba też wspomnieć o dalszym rozwoju sieci teleinformatycznej czy modernizacji gospodarki wodno-ściekowej.

Dzięki tym inwestycjom wzrasta z każdym rokiem atrakcyjność miasta dla inwestorów oraz poprawia się komfort życia legniczan.

1. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

Inwestycje drogowe

W mijającej kadencji inwestycje drogowe wraz z systemem zarządzania ruchem drogowym były uznane przez prezydenta Legnicy jako priorytetowe. Zakres inwestycji w tej dziedzinie wraz z nakładami finansowymi omówiono w niniejszym rozdziale – podrozdział *Wykaz ważniejszych inwestycji*. Na tym jednak nie koniec, albowiem trwają aktualnie prace projektowe nad kolejnymi ważnymi zadaniami inwestycyjnymi, co zaprezentowano poniżej.

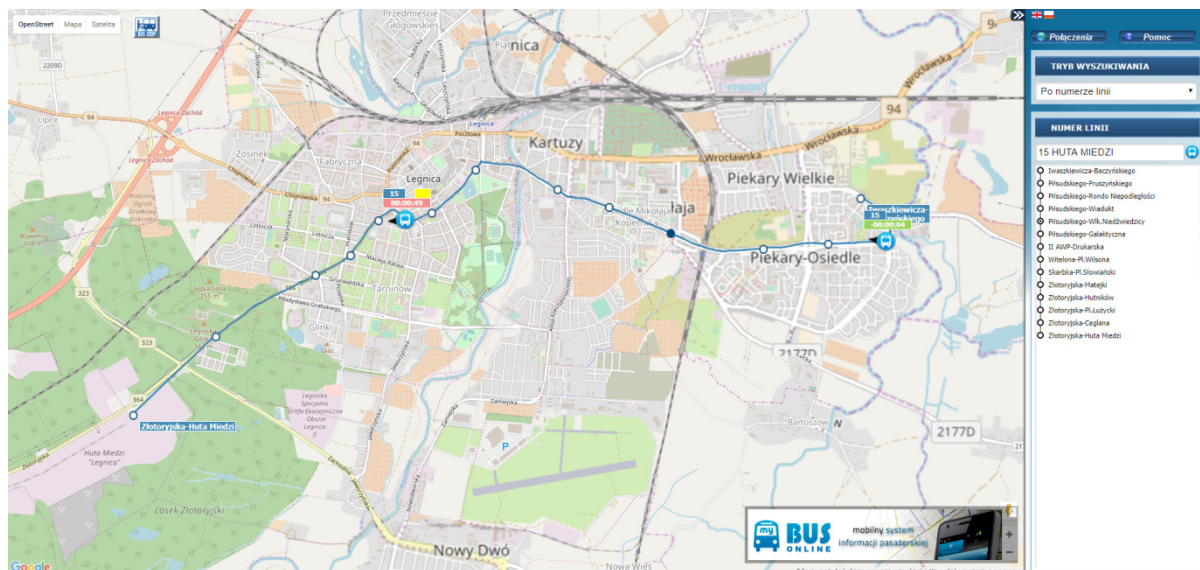
Przebudowa ulic: Bydgoskiej i Szczytnickiej, w tym: Etap II ul. Szczytnicka – kontynuacja rozpoczętych w 2017r. prac projektowych (2018r.).	313 035,00
Budowa układu komunikacyjnego dla obszaru aktywności gospodarczej w rejonie ulic: Nasiennej, Hangarowej i Myrka – rozpoczęto opracowanie dokumentacji projektowej (2018r.), planowane zakończenie w 2019 roku.	434 436,00
Budowa drogi powiatowej stanowiącej połączenie drogi realizowanej w ramach S3 z ul. Lotniczą w Legnicy – rozpoczęto opracowanie dokumentacji projektowej (2018r.), planowane zakończenie prac w 2019 roku.	241 080,00
Budowa Zbiorczej Drogi Południowej w Legnicy – Etap III od al. Rzeczypospolitej do ul. Sikorskiego – kontynuacja rozpoczętych w 2017r. prac projektowych, planowane zakończenie w 2019 roku.	1 189 159,82

Zintegrowany system zarządzania ruchem i transportem publicznym (ITS)

W ramach systemu ITS gromadzone są wszystkie dane z terenu całego miasta, które dotyczą ruchu i zdarzeń drogowych. Wdrożone zostały podsystemy:

- wideomonitoringu skrzyżowań,
- wizualizacji zmienności i utrudnień ruchu,
- informacji dla kierowców (tablice na bramkach umieszczone nad drogą wyświetlające zmienne treści),
- monitorowania tablic rejestracyjnych,
- realizacji priorytetów dla transportu publicznego,
- zarządzania transportem publicznym i obsługi uprzywilejowanych pojazdów specjalnych.

Udogodnieniem dla mieszkańców, poruszających się komunikacją miejską jest bez wątpienia podsystem informacji dla pasażerów, czyli **tablice elektroniczne na przystankach**, które wyświetlają informacje o czasie, jaki pozostał do przyjazdu autobusu danej linii oraz podsystem informacji o warunkach atmosferycznych. Popularna i wykorzystywana staje się **aplikacja mobilna MyBus**, za pomocą której można planować podróż i pozyskiwać aktualne informacje nt. komunikacji miejskiej. Obecnie wszystkie autobusy MPK są wyposażone w autokomputery służące do komunikowania się z centrum.

Autobusy.legnica.eu

Cele inteligentnego sterowania ruchem to, między innymi:

- zwiększenie atrakcyjności przewozów pasażerskich transportem zbiorowym,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu samochodowego, rowerowego i pieszego,
- większa płynność ruchu pojazdów,
- zwiększenie przepustowości poszczególnych odcinków ulic, a co za tym idzie zwiększenie prędkości podróży,
- skrócenie czasu przemieszczania się samochodami i środkami transportu publicznego,
- poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie emisji CO₂ i poziomu hałasu.

Dzięki portalom its.legnica.eu oraz autobusy.legnica.eu, do danych z systemu mają dostęp mieszkańcy Legnicy. Mogą oni w każdej chwili dowiedzieć się, jak aktualnie wygląda sytuacja na drogach lub kiedy przyjedzie na przystanek autobus MPK, na który czekają.

Strefy Płatnego Parkowania (SPP)

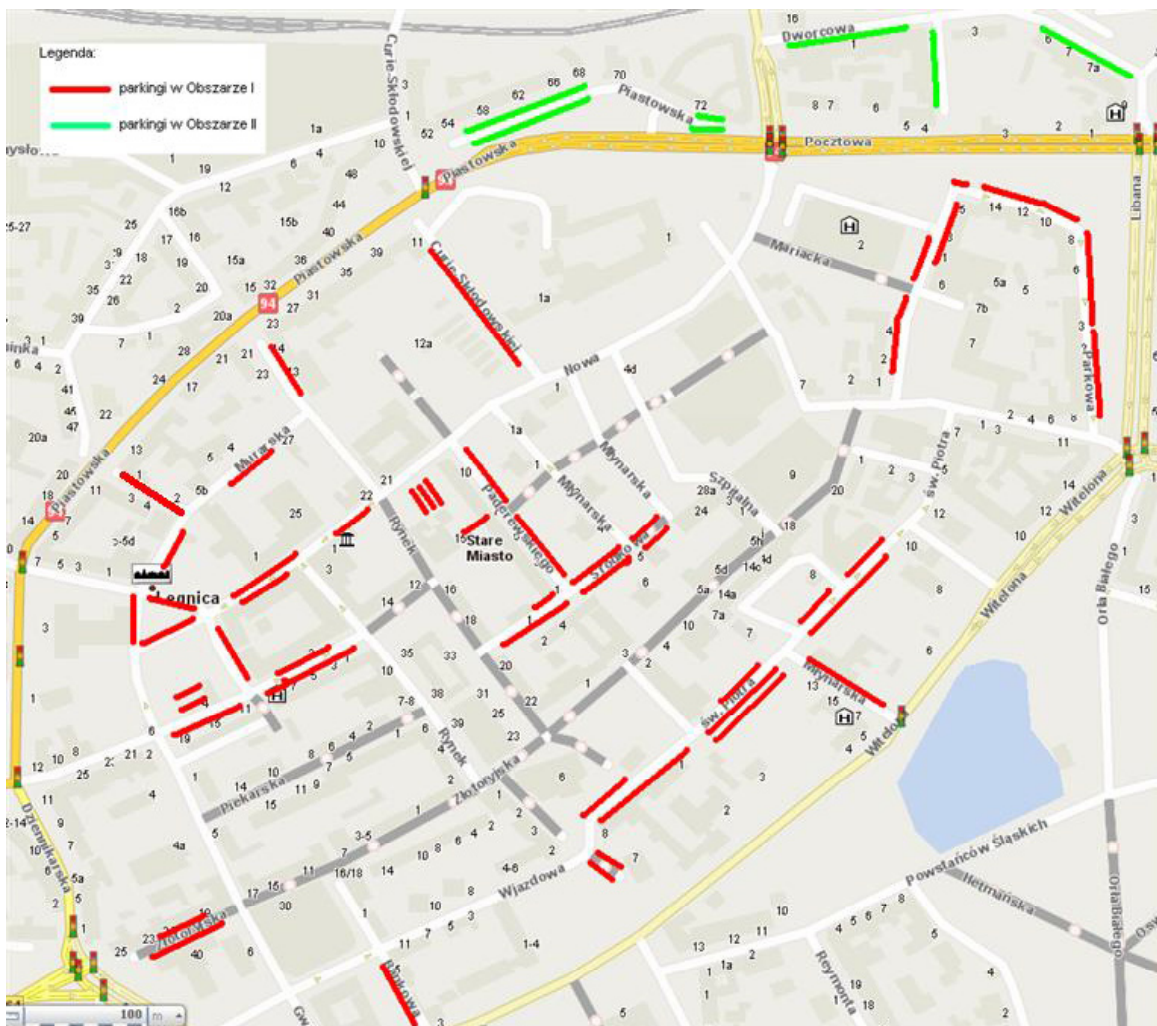
Miasto podzielone jest na dwie strefy parkowania ze zróżnicowanymi opłatami. Zagadnienia te są uregulowane uchwałami Rady Miejskiej Legnicy:

- Nr XXXVIII/398/13 z dnia 28 października 2013 r. w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania pojazdów samochodowych na drogach publicznych w Legnicy oraz ustalenia wysokości stawek opłat za parkowanie w strefie i sposobu ich pobierania,

- Nr XL/421/13 z dnia 27 grudnia 2013 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania pojazdów samochodowych na drogach publicznych w Legnicy oraz ustalenia wysokości stawek opłat za parkowanie w strefie i sposobu ich pobierania,
- Nr XXVIII/278/17 z dnia 30 stycznia 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania pojazdów samochodowych na drogach publicznych w Legnicy oraz ustalenia wysokości stawek opłat za parkowanie w strefie i sposobu ich pobierania oraz Regulamin kontroli opłat za postój w SPP Legnicy przyjęty Zarządzeniem Dyrektora ZDM nr 2/DBA/2018 z dnia 12 lutego 2018 r.

Liczba miejsc w Strefie Płatnego Parkowania

Rok	Liczba miejsc parkingowych (stan na 31 grudnia)
2014	1015
2015	1015
2016	1015
2017	1025
2018	1025

Mapa z miejscami parkingowymi w mieście – źródło: ZDM

Mapa z miejscami parkingowymi w mieście – źródło: ZDM

Mapa z miejscami parkingowymi na os. Kopernika - źródło: Zarząd Dróg Miejskich

Posiadacze smartfonów mogą **dokonywać płatności** za parkowanie za pomocą **aplikacji mobiParking** należącej do firmy SkyCash oraz CityParkApp należącej do City Parking Group.

źródło: <http://www.skycash.com/aplikacja-skycash/>.

Natomiast **aplikacja CityParkApp** umożliwia dokonywanie płatności za parkowanie w strefach płatnego parkowania za pomocą telefonu komórkowego. Aplikację CityParkApp można pobrać bezpłatnie z Google Play, AppStore lub Windows Phone Store. Wówczas trzeba pobrać aplikację: <https://www.cityparkapp.pl/pobierz-aplikacje> i zarejestrować kartę płatniczą w aplikacji lub systemie MasterCard Mobile.

Zarząd Dróg Miejskich

Zarząd Dróg Miejskich (ZDM) jest jednostką budżetową gminy Legnica. Siedziba mieści się obecnie przy ul. Wojska Polskiego 10. ZDM zarządza: drogami krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi w granicach administracyjnych miasta oraz drogami wewnętrznymi zarządzanymi przez prezydenta Legnicy, a także siecią kanalizacji deszczowej i oświetleniem dróg oraz placów.

Łączna długość dróg w Legnicy wynosi 278,74 km, które są utrzymywane z budżetu miasta.

Drogi gminne – 197,29 km; powiatowe – 55,35 km; krajowe – 14,1 km; wojewódzkie – 6,1 km i wewnętrzne – 5,6 km.

Zarząd Dróg Miejskich zajmuje się, m. in. **utrzymaniem zieleni w pasach drogowych** oraz **zimowym utrzymaniem dróg** w mieście. Poniższe zestawienia ilustrują roczne koszty, jakie miasto ponosiło z tego tytułu.

Rok	Wydatki (w zł)
2014	1 528 020,72
2015	1 969 034,22
2016	1 721 757,56
2017	1 965 444,83
2018 (plan)	780 494,42

Zimowe utrzymanie dróg	
Rok	Wydatki (w zł)
2014	539 573,90
2015	597 829,67
2016	1 556 958,46
2017	1 763 447,20
2018 (plan)	981 309,25

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

W ramach przeprowadzonych **remontów** w latach 2014-2018 pieniądze wydatkowano, m. in. na: remonty nawierzchni chodników i ulic, zimowe łatanie ubytków, remont obiektów inżynieryjnych i urządzeń zabezpieczających ruch, remonty dróg wewnętrznych, kanalizacji deszczowej oraz oświetlenia ulicznego. Poniższe zestawienie obrazuje **wydatki remontowe** w latach 2014-2018 (plan).

Rok	Wydatki (w zł)
2014	4 939 726,38
2015	6 128 662,96
2016	5 567 120,28
2017	5 505 819,26
2018	1 750 191,28

Źródło: Zarząd Dróg Miejskich

Wydatki na transport i łączność

Poniższe zestawienie ilustruje wydatki na transport i łączność w latach 2014-2018 (plan na 30 VI). W ogólnych wydatkach na tę dziedzinę mieszczą się nakłady na: inwestycje drogowe (drogi, chodniki i oświetlenie), remonty dróg i ich zimowe utrzymanie, remonty obiektów inżynieryjnych, remonty oświetlenia ulicznego, utrzymanie zieleni w pasach drogowych oraz funkcjonowanie Zarządu Dróg Miejskich.

Rok	Nakłady (zł)	% wydatków
2014	55 119 951,18	12,66
2015	66 057 823,61	14,64
2016	51 053 788,92	10,53
2017	69 540 034,55	12,82
2018	62 363 775,10	11,18

Źródło: Wydział Finansowy

Ruch drogowy

W dalszym ciągu w Legnicy obserwuje się stały przyrost liczby pojazdów aktywnych – ich ilość wzrosła z 61 476 na koniec 2014 r. do 67 708 w 2017 r., w tym liczba aktywnych samochodów osobowych oscyluje w granicach ok. 50 000. Nadal odnotowuje się sprowadzanie samochodów z zagranicy, choć sytuację w tej kwestii można przyjąć za stabilną, gdyż średnio rocznie sprowadzono w minionych latach 2 449 samochodów. W latach 2014-2017 sprowadzono ich łącznie 9 797.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018.06
Liczba zarejestrowanych pojazdów aktywnych, w tym:	61 476	63 389	65 906	67 708	65 827
Samochody osobowe,	46 556	48 010	50 126	44 515	40 927
w tym: liczba pojazdów sprowadzonych z zagranicy	2 245	2 397	2 793	2 362	1 249
Wydane prawa jazdy	2 701	2 700	2 783	2 762	1 400

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich – dane z bazy CEP i CEK

Poniższe zestawienie obrazuje liczbę zatrzymanych i cofniętych praw jazdy w latach 2014-2018 (30 czerwca).

	Liczba zatrzymanych praw jazdy	Liczba cofniętych uprawnień
Stan na 31.12.2014	210	214
Stan na 31.12.2015	198	185
Stan na 31.12.2016	202	178
Stan na 31.12.2017	309	215
Stan na 30.06.2018	213	158

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich

Trasy rowerowe

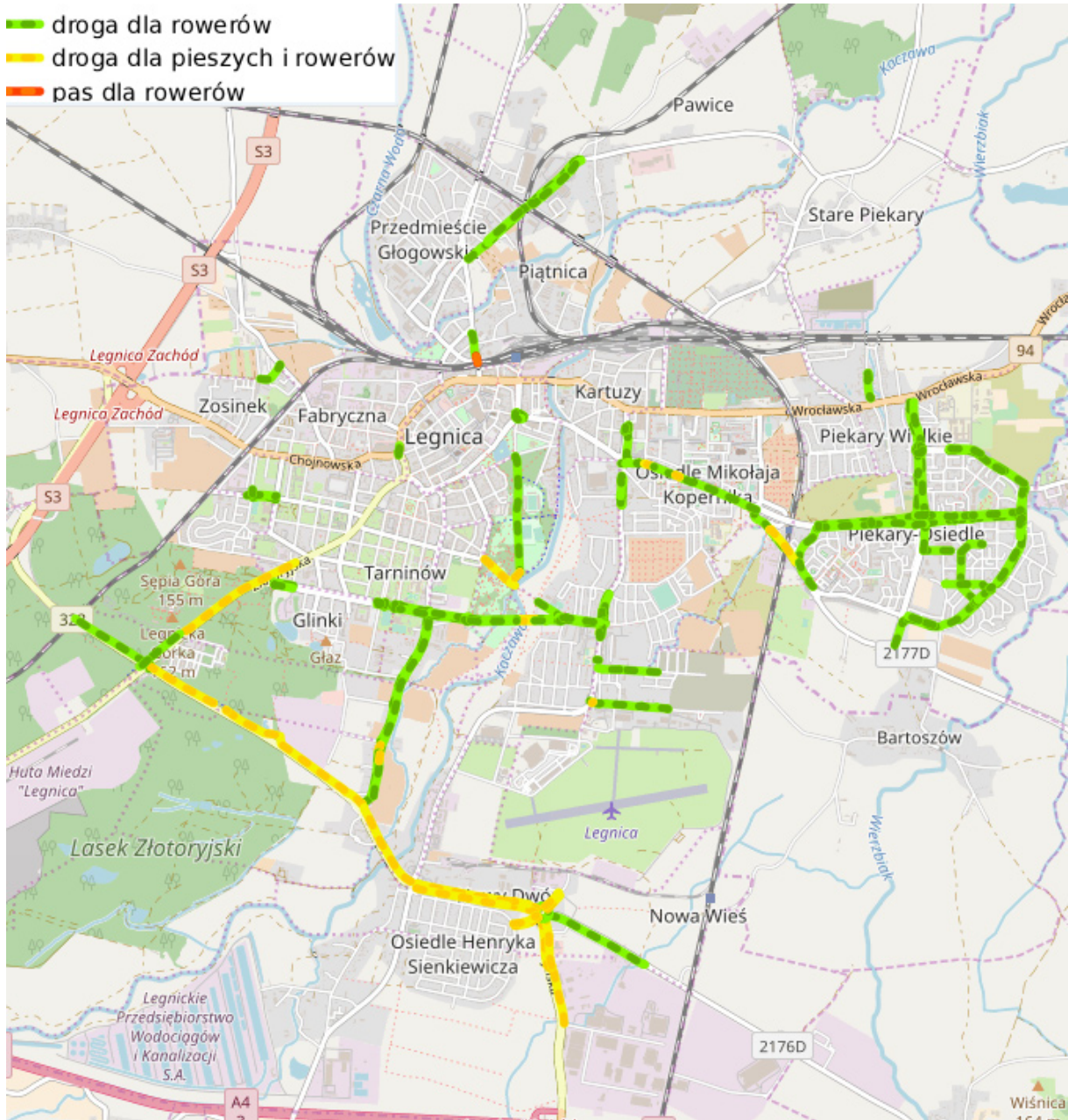
Długość oznakowanych ścieżek rowerowych w lipcu 2014 r. wynosiła 22, 50 km.

W latach 2014-2018 **powstały** następujące **drogi dla rowerów**:

Ulica	Odcinek	Rok	Długość [km]
Ul. Stanisława Moniuszki	Od al. Piłsudskiego do ul. Wrocławskiej wschodnia strona drogi	2014	0,27
al. Orła Białego	Od Białej w kierunku Wodnej	2015	0,425
Ul. gen. Władysława Sikorskiego	Od al. J. Piłsudskiego po stronie lewej Od Iwaszkiewicza do Ronda Niepodległości po obu stronach	2016	0,855
al. marsz. Józefa Piłsudskiego	Od wiaduktu do Ronda Niepodległości strona południowa	2016	0,601
Ul. Jaworzyńska	Od ul. Zachodniej do Borsuczej	2016	0,1
Ul. gen. Władysława Sikorskiego	Od ul. Wrocławskiej do Iwaszkiewicza	2017	0,855
al. marsz. Józefa Piłsudskiego	Od wiaduktu do Ronda Niepodległości strona północna	2017	0,822
Ul. Jaworzyńska	Od ul. Borsuczej do ul. Grabskiego po obu stronach drogi	2017	2,824
al. 100-lecia Odzyskania Niepodległości, Bielańska	od ul. Jaworzyńskiej do al. Rzeczypospolitej	2017	2,56
Ul. Leszczyńska	Od ul. B. Prusa do ul. Głogowskiej	2017	0,23
Łącznie wybudowano			9,542

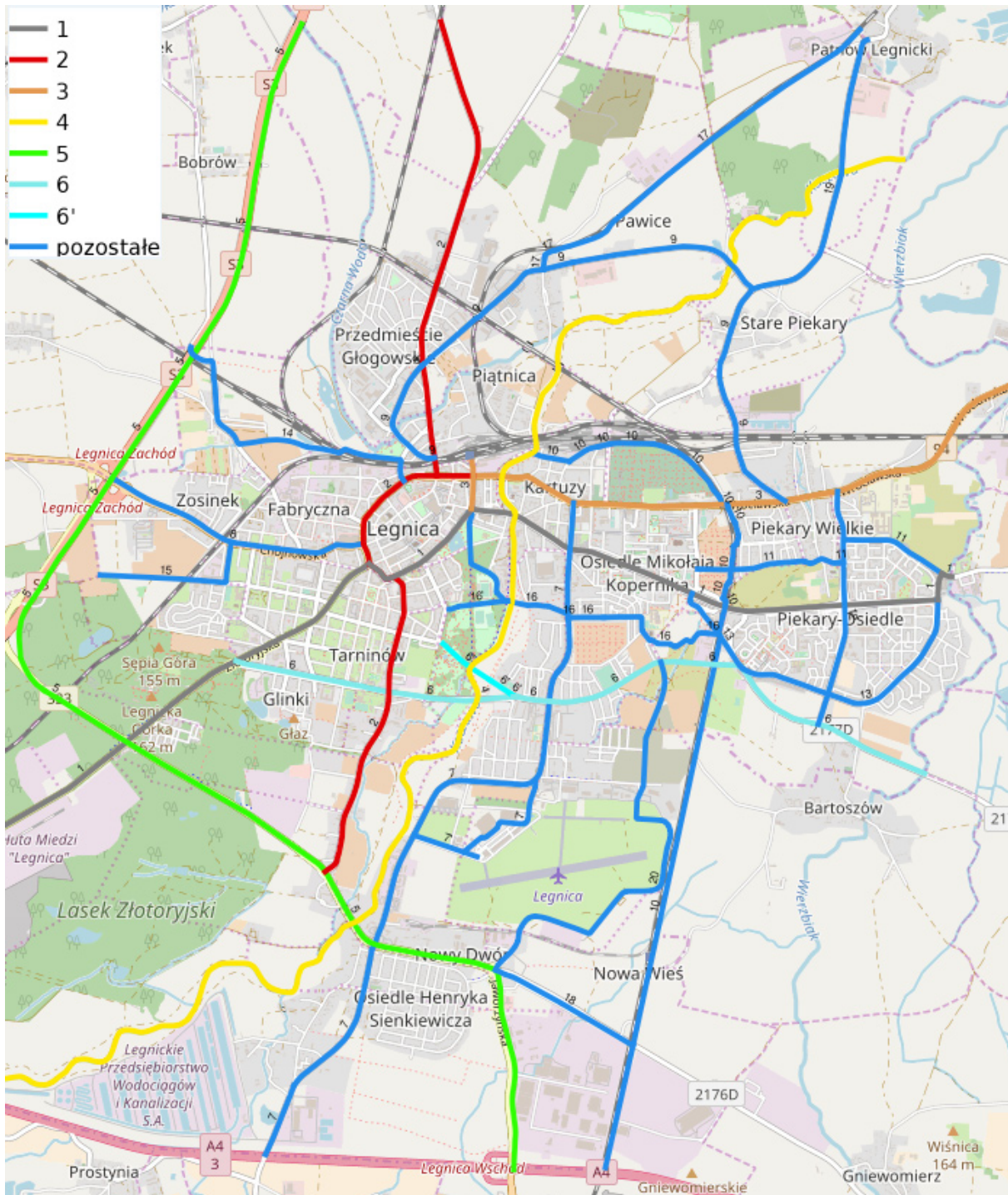
Poniżej zaprezentowano **powstałe** w analizowanym okresie **drogi dla pieszych i rowerów**.

Ulica	Odcinek	Rok	Długość [km]
Ul. Skośna		2015	0,05
Ul. Władysława Grabskiego	od ul. Wojska Polskiego do Jaworzyńskiej	2015	0,41
Ul. Rolnicza	od ul. Działkowej do ul. Miodowej	2016	0,2
al. 100-lecia Odzyskania Niepodległości		2017	0,36
Łącznie wybudowano:			1,02

Źródło: Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym

W 2017 r. została opracowana Koncepcja przebiegu tras rowerowych dla Legnicy, która przewiduje stworzenie 103 km tras, w tym sześciu tras głównych o łącznej długości 53 km. Poniższa **mapa** prezentuje **koncepcję tras rowerowych w mieście**.

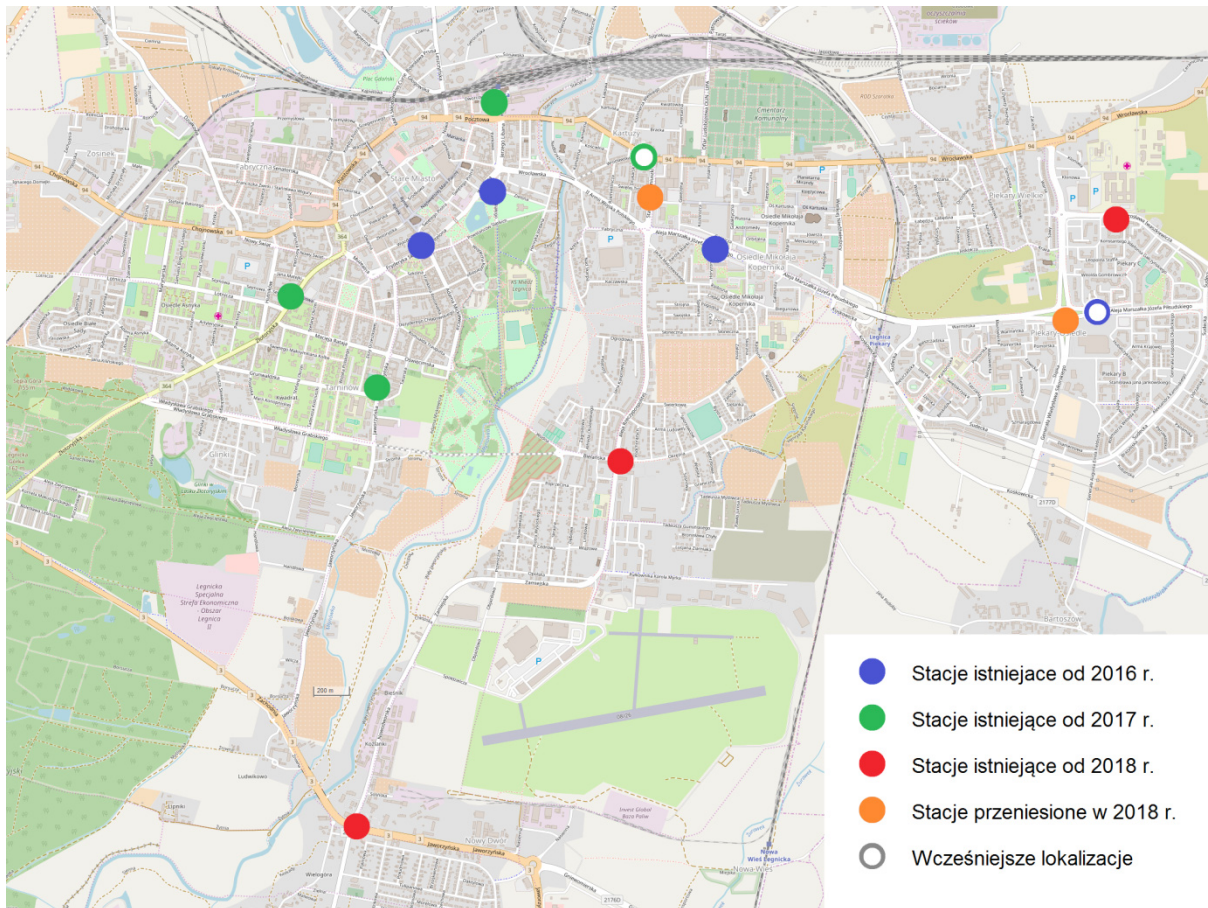
Źródło: Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym

Legnicki Rower Miejski

System Legnickiego Roweru Miejskiego wystartował pilotażowo w 2016 roku. Od tej pory jest stopniowo rozwijany i cieszy się rosnącą popularnością. Wpływa korzystnie na popularyzację roweru jako środka transportu i jest uzupełnieniem oferty komunikacji publicznej. Poniższe zestawienie ilustruje liczbę stacji, rowerów, a także liczbę wypożyczeń.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018
Miesięczny koszt utrzymania	32 426,73	69 864,00	84 125,85
Liczba stacji	4	8	11
Liczba rowerów	21	64 + 5 dziecięcych	88 + 5 dziecięcych + 5 tandemów
Łączna liczba wypożyczeń	4 363	41 061	
Średnia miesięczna liczba wypożyczeń	1 454	5 866	
Średnia dzienna liczba wypożyczeń na rower	2,3	3	
Liczba użytkowników	1 144	3 556	

Źródło: Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym

- Stacje istniejące od 2016 r.
- Stacje istniejące od 2017 r.
- Stacje istniejące od 2018 r.
- Stacje przeniesione w 2018 r.
- Wcześniejsze lokalizacje

Źródło: Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym

Komunikacja publiczna

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne sp. z o.o. świadczy usługi transportu publicznego na podstawie zawartej z gminą umowy, jak również usługi w zakresie przewozu osób niepełnosprawnych. Do 2017 r. współwłaścicielami MPK były dwa podmioty: gmina Legnica z większościowymi udziałami i Solaris Bus&Coach SA. **Miasto w 2017 r. wykupiło udziały od partnera i stało się jedynym właścicielem MPK sp. z o.o.**

W 2018 r. MPK obsługiwało 20 linii komunikacyjnych, w tym 2 zamiejskie. Warto tu dodać, że zostały zawarte **porozumienia międzygminne w sprawie przejęcia przez Gminę Legnica od Gmin: Miłkowice, Kunice i Prochowice** zadań z zakresu lokalnego transportu zbiorowego i powierzenie ich legnickiej spółce (listopad, 2017 r.).

Od 1 sierpnia 2013 r. obowiązuje w mieście nowy **system rozwiązań komunikacyjnych**, opracowany

na podstawie przeprowadzonych uprzednio badań. System ten jest wciąż udoskonalany. I tak 1 maja 2018 r. wdrożona została optymalizacja linii komunikacyjnych, bowiem wprowadzono nowy rozkład jazdy, przewidujący lepsze dostosowanie oferty przewozowej do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

Ponadto uruchomiono **trzy nowe linie komunikacyjne**:

- linia nr „28” – (2 lutego 2015 r.) – Legnica Poczta – LSSE Legnickie Pole,
- linia „C” – (27 lutego 2016 r.) – Pętla Domejki – Cmentarz Jasków,
- linia nr „29” – (1 grudnia 2017 r.) – Domejki/MPK – LSSE/Legnickie Pole.

Poniżej w tabeli zaprezentowano **liczbę przewiezionych pasażerów** w latach 2014-2018 (30 czerwca).

	2014	2015	2016	2017	2018
Linie miejskie	13 236 712	13 320 371	13 372 085	13 532 352	7 184 411
Linie zamiejskie	131 051	135 576	135 088	136 762	77 866
Ogółem	13 367 763	13 455 947	13 507 173	13 669 114	7 262 277

Źródło: MPK sp. z o.o.

Jak widać z zestawienia, liczba pasażerów w komunikacji miejskiej jest na tym samym poziomie. Niewielki zaś wzrost pasażerów odnotowano na liniach zamiejskich.

Ceny biletów od lipca 2012 r. do 2015 r. były niezmienniane i wynosiły: jednorazowy normalny w I strefie – 3,00 zł, ulgowy: dla studentów i uczniów – 1,50 zł, a dla emerytów – 1,80 zł. Od 1 stycznia 2016 r. cena biletu z ulgą gminną została zrównana z ustawową ulgą (na wniosek środowiska seniorów), tj. do kwoty 1,50 zł. Warto dodać, że **od 2015 r.** funkcjonuje **bilet rodzinny** – koszt biletu jednorazowego wynosi 1,00 zł, a 30-dniowy „imienny” rodzinny na wszystkie linie kosztuje 30 zł, podczas gdy ulgowy – 50 zł, a normalny 100 zł.

Poniższe zestawienie ilustruje **przychody MPK z tytułu sprzedaży biletów** (w złotych) w latach 2014-2018 (30 czerwca).

	2014	2015	2016	2017	2018
Linie miejskie	11 010 569,00	10 725 746,00	10 148 384,00	10 241 210,00	5 458 070,00
Linie zamiejskie	258 562,00	263 938,00	265 689,00	274 633,00	138 122,00
Ogółem (w zł)	11 269 131	10 989 684,00	10 414 073,00	10 515 843,00	5 596 192,00

Źródło: MPK sp. z o.o.

Przychody ze sprzedaży biletów od lat są na niezmiennym poziomie – ponad 10 mln zł rocznie. Jedynie w latach 2012-2014 przekroczyły 11 mln zł.

Z inicjatywy prezydenta Legnicy doszło do współpracy z Kolejami Dolnośląskimi. Na podstawie zawartego porozumienia wprowadzono **BILET ZINTEGROWANY LEGNICA**, który uprawnia do przejazdów na obszarze Gminy Legnica i Gminy Miłkowice autobusami MPK oraz pociągami KD (Kolei Dolnośląskich). Trzeba podkreślić, że cieszy się on coraz większym zainteresowaniem pasażerów.

Ponadto – idąc z duchem czasu – wprowadzono **nowoczesne formy zapłaty za bilet** w komunikacji miejskiej, mianowicie można nabyć bilet za pomocą aplikacji mobilnych systemu CallPay oraz zbiletem.pl.

Poniżej prezentujemy zestawienie pracy przewozowej – **ilość wozokilometrów** (wzkm) na liniach miejskich i zamiejskich w latach 2014-2018 (30 czerwca) oraz **koszt 1 wozokilometra** i **wysokość dotacji miasta**, a także **dopłaty miasta do 1 wozokilometra**.

	2014	2015	2016	2017	2018
Linie miejskie	2 873 552	2 824 358	2 876 701	2 820 397	1 452 144
Linie nr 4 i nr 8	273 551	367 845	368 507	367 106	186 350
Linie zamiejskie	110 094	111 539	111 806	111 387	56 572
Ogółem	3 257 197	3 303 742	3 357 014	3 298 890	1 695 066

Źródło: MPK sp. z o.o.

Rok	Wysokość dotacji miasta	Koszt 1 wozokilometra	Dopłata Miasta do 1 wzkm
2014	8 659 966,00	6,90	3,01
2015	8 570 000,00	6,88	3,03
2016	9 486 000,00	6,85	3,30
2017	10 907 638,00	7,64	3,87
30.06.2018	5 329 743,00	7,87	3,67

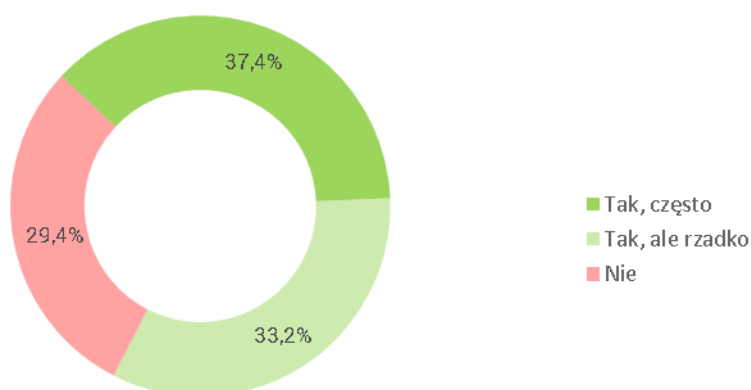
Źródło: MPK sp. z o.o.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne **wozi pasażerów 64 autobusami**, wśród których **28 posiada najwyższą normę czystości spalin Euro V i VI**. W nowych pojazdach działają systemy biletomatów, umożliwiające bezgotówkową zapłatę za przejazd kartą zbliżeniową. Jednocześnie w terminalach tych można tradycyjnie kasować bilety. Legnica jest trzecim w Polsce miastem, które wprowadziło takie rozwiązanie. Warto też podkreślić, że miasto – jako właściciel spółki – systematycznie wzbogaca i odmładza flotę MPK. Jesienią 2018 r. spółka wzbogaci się o kolejne 4 autobusy o napędzie hybrydowym, zakupione przez miasto ze środków unijnych.

Komunikacja miejska w ocenie mieszkańców

W 2018 r. CBOS przeprowadził badania opinii mieszkańców, pytając m.in. o korzystanie z komunikacji publicznej, jak również o ocenę jej funkcjonowania. Ponad dwie trzecie mieszkańców Legnicy (70, 6%) korzysta z komunikacji miejskiej. Więcej niż jedna trzecia (37, 4%) robi to często.

Czy korzysta Pan(i) z komunikacji miejskiej na terenie Legnicy?

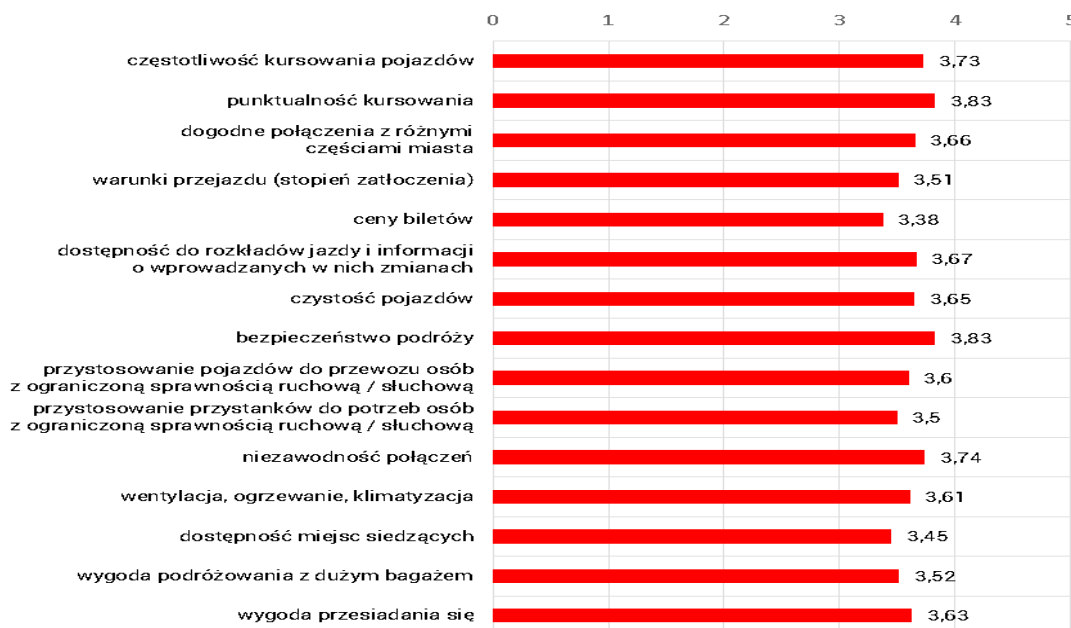

Źródło: OBOP

Główną zmienną różnicującą użytkowanie komunikacji miejskiej jest wiek badanych. Często korzystają z niej przede wszystkim ludzie młodzi, mający nie więcej niż 30 lat (częste korzystanie z komunikacji miejskiej deklaruje 49, 4% z nich). Osoby między trzydziestym a pięćdziesiątym rokiem życia relatywnie rzadko jeżdżą komunikacją miejską – aż 42% z nich nie robi tego nigdy. Badani w wieku 50+ korzystają z komunikacji miejskiej, ale nie tak często, jak najmłodszy respondenci (33,5% z nich robi to często, a kolejne 37% rzadko).

Na skali od 1 (najniższa ocena) do 5 (najwyższa ocena) średnie oceny wszystkich elementów usług komunikacyjnych, o które pytano, mieszczą się w przedziale od 3,45 do 3,83. Różnice między ocenami poszczególnych elementów nie są duże – wszystkie oceniane są na „dostateczny” z małym lub większym plusem.

Ocena elementów usług komunikacyjnych przedstawia się następująco:

Źródło: OBOP

Opinia na temat funkcjonowania komunikacji miejskiej w Legnicy zależy od miejsca zamieszkania. Lepsze zdanie o systemie komunikacji mają zwykle mieszkańcy osiedli Kopernika, Asnyka, Piekar oraz Starego Miasta. W przypadku wszystkich elementów, o które pytano, najczęściej przyznawaną oceną była „czwórka”, a w drugiej kolejności „trójka”.

Jak wynika z badań, **legniczanie wysoko ocenili** (dobrze – tj. na czwórkę) takie elementy usług, jak:

- częstotliwość kursowania pojazdów – 57,6% badanych,
- punktualność kursowania – 58,3% badanych,
- dogodne połączenia z różnymi częściami miasta – 50,2%,
- dostępność do rozkładu jazdy i informacji o wprowadzanych w nich zmianach oraz czystość pojazdów – 56,2%,
- bezpieczeństwo podróży – 65,7%,
- niezawodność połączeń – 59,4%,
- wygoda przesiadania się – 57,6%.

Legniczanie oczekują jednak **dalszego zwiększenia częstotliwości kursowania** autobusów, a także **obniżenia ceny biletów**.

2. ZASOBY MIESZKANIOWE

W VII kadencji samorządu kontynuowano realizację „*Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Legnicy na lata 2014 – 2018*”, corocznie przedstawiając Radzie Miejskiej Informację z realizacji „*Wieloletniego programu...*”. W drugiej połowie 2018 r. Prezydent Miasta przedłożył Radzie Miejskiej „*Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem miasta Legnicy na lata 2019 – 2023*”.

Komunalnymi budynkami mieszkalnymi administruje – w imieniu gminy – **Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej (ZGM)**.

Komunalny zasób mieszkaniowy

Liczba mieszkań komunalnych, wg stanu na 30 czerwca 2018 r., wynosiła **5 307 lokali**, a ich łączna powierzchnia użytkowa to **270 680 m²**. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła **51 m²** i była niższa od średniej krajowej (64,5 m²).

Wielkość zasobu mieszkaniowego na 30 czerwca 2018 r. przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	szt.	% udział	pow. m ²	% udział
Budynki komunalne	254	19,75	-	-
<i>Budynki stanowiące współwłasność gminy i wspólnot mieszkaniowych</i>	1 032	80,25	-	-
Łącznie budynki	1 286	100	-	-
Mieszkania komunalne ogółem,				
w tym:	5 307	100	270 680	100
znajdujące się w budynkach komunalnych	2 083	39,25	103 015	38,06
znajdujące się w budynkach wspólnot	3 224	60,75	167 665	61,94

Źródło: ZGM

W wyniku rozbiórek i sprzedaży wolnych budynków oraz sprzedaży mieszkań komunalnych **liczba budynków komunalnych na dzień 30 czerwca 2018 r. zmniejszyła się – w stosunku do 2013 r. – o 107**, co oznacza, że **zmniejsza się z każdym rokiem ogólna liczba mieszkań komunalnych – z 6 375 na koniec 2013 r. do 5 307 na 30 czerwca 2018 r.**

Poniższe zestawienie prezentuje ogólną liczbę mieszkań własnościowych usytuowanych w budynkach stanowiących współwłasność gminy i wspólnot mieszkaniowych:

- **2014 r. – 8 045**,
- 2015 r. – 8 119,
- 2016 r. – 8 025,
- 2017 r. – 8 056,
- **2018 r. – 8 083**

W okresie od 1 stycznia 2014 r. do 30 czerwca 2018 r. gmina Legnica sprzedała w całości lub dokończyła sprzedaż mieszkań w **88** budynkach, a w tym samym okresie, w wyniku rozpoczęcia sprzedaży lokali, powstało **98** nowych wspólnot mieszkaniowych. W związku z tym na dzień 30 czerwca 2018 r. gmina Legnica była właścicielem **5 307** mieszkań, usytuowanych w **254** budynkach komunalnych i **1 032** budynkach wspólnot mieszkaniowych. W budynkach wspólnot mieszkaniowych, w których gmina ma udziały, znajdowały się **3 224** mieszkania komunalne.

Nadal w Legnicy utrzymuje się niekorzystna struktura wiekowa budynków komunalnych. Udział budynków przedwojennych w zasobach wynosił na dzień 30 czerwca 2018 r. – **96,06%**.

Wyposażenie mieszkań komunalnych w podstawowe instalacje i urządzenia na tle średnich danych w kraju prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Kraj wg stanu na XII 2016 r.		Legnica wg stanu XII 2014 r. %	Legnica wg stanu XII 2016 r. %
	Ogółem w %	Miasta w %	XII 2014 r. w %	VI 2018 r. w %
	Mieszkania ogółem, z tego wyposażone w:	100	100	100
wodociąg sieciowy	96,8	99,1	99,14	99,32
ustęp splukiwany	93,7	97,2	49,32	54,02
łazienkę	91,3	95,5	46,21	50,14
gaz przewodowy	55,5	72,0	93,81	97,83
centralne ogrzewanie	82,1	87,4	7,78	5,71

Źródła: GUS Gospodarka mieszkaniowa w 2016 r. oraz ZGM

W porównaniu ze średnimi krajowymi – Legnica dobrze wypada, jeśli chodzi o wyposażenie mieszkań w wodociąg sieciowy i gaz przewodowy, natomiast nadal pozostaje niski stopień wyposażenia w ustęp splukiwany, łazienkę i centralne ogrzewanie. Wynika to przede wszystkim z wieku budynków i ze sprzedaży mieszkań o wyższym standardzie.

W opisywanym okresie odnotowano tendencję utrzymywania się ogólnej liczby oczekujących na mieszkania komunalne na podobnym poziomie jak w VI kadencji samorządu. O ile na koniec 2014 r. oczekujących było łącznie **890** rodzin/osób, w tym na czas nieoznaczony – **35**, na liście zamian – **36**, na

mieszkania socjalne – **718**, na wykazie do remontu na koszt własny – **93**, do wykwaterowań – **8**, o tyle na koniec 2017 r. stan był następujący: **oczekujących ogółem – 739 rodzin/osób** (o 151 osób mniej w stosunku do 2014 r.), w tym:

- na czas nieoznaczony – 44 rodzin/osób
- na liście zamian – 35 rodzin/osób
- na socjalne – 647 rodzin/osób
- na wykazie do remontu na koszt własny – 11 rodzin/osób
- na wykazie do wykwaterowań – 1 osoba

Lokale socjalne

Zgodnie z ustawą o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i Kodeksem Cywilnym – **część zasobu gminy jest wydzielona – jako zasób socjalny gminy**. W Legnicy jest jeden cały budynek przy ul. Tarnopolskiej, gdzie jest 90 mieszkań socjalnych, pozostałe są rozproszone w różnych budynkach.

W latach 2014 – 2018 liczba budynków i mieszkań socjalnych przeznaczonych na wynajem ulegała zmianie ze względu na wyłączanie lub włączanie do zasobu budynków czy włączanie do zasobu lokali socjalnych pozyskanych w ramach finansowego wsparcia z Banku Gospodarstwa Krajowego, co prezentuje poniższe zestawienie:

- **2014 r. – 30 budynków (379 mieszkań)**
- 2015 r. – 30 budynków (377 mieszkań)
- 2016 r. – 30 budynków (382 mieszkania, w tym 12 pozyskanych przy udziale środków z BGK)
- 2017 r. – 30 budynków (392 mieszkania, w tym 10 pozyskanych przy udziale środków z BGK)
- **2018 r. – 30 budynków (392 mieszkania)**

Zasiedlenie lokali mieszkalnych w wydzielonym zasobie socjalnym w latach 2014 – 2018 ilustruje poniżej tabela.

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2014 r.		Stan na 31.12.2015 r.		Stan na 31.12.2016 r.		Stan na 31.12.2017 r.		Stan na 31.12.2018 r.	
	szt.	%	szt.	%	szt.	%	szt.	%	szt.	%
Ogółem mieszkania w zasobie socjalnym, w tym:	379	100	377	100	382	100	392	100	392	100
wynajmowane na czas nieoznaczony	100	26,38	102	27,05	98	25,65	84	21,4	84	21,4
wynajmowane jako lokale socjalne	112	29,55	108	28,65	110	28,79	110	28,1	107	27,3
zajmowane bezumownie	125	32,98	142	37,66	147	38,48	154	39,3	152	38,8
w trakcie zasiedlania lub wyłączone z eksploatacji	42	11,18	25	6,63	27	7,07	44	11,2	49	12,5

Źródło: ZGM

Aby zwiększyć liczbę lokali socjalnych, **przekształca się również niektóre zwalniane lokale mieszkalne spoza wydzielonego zasobu socjalnego**. Dotyczy to lokali o małym metrażu i o obniżonym standardzie.

Decyzje w tej sprawie podejmuje Prezydent Miasta na indywidualne wnioski ZGM, czasowo na okres 3 lat. Ilość **przekształconych w ww. sposób mieszkań** przedstawiono w poniższym zestawieniu:

- 31.12.2014 r. – 35
- 31.12.2015 r. – 34
- 31.12.2016 r. – 31
- 31.12.2017 r. – 24
- 30.06.2018 r. – 25

Tymczasem na koniec grudnia 2017 r. na przydział mieszkania socjalnego oczekiwało **647 osób**, w tym **523 osoby z wyrokiem eksmisyjnym z prawem do lokalu socjalnego**.

Jest to więc poważny problem, pogłębiający się z każdym rokiem (pomimo realizacji na poziomie 80-90 wyroków rocznie), gdyż **liczba wyroków eksmisyjnych** utrzymuje się na podobnym poziomie, co ilustruje kolejna tabela.

Wyszczególnienie	Rok				
	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	30.06.2018
Liczba oczekujących na przydział lokalu socjalnego					
z listy	129	109	117	124	126
Liczba wyroków eksmisyjnych z prawem do lokalu socjalnego	589	564	555	523	531
Ogółem zapotrzebowanie na lokale socjalne	718	673	672	647	657

Źródło: ZGM

Polityka czynszowa

Poniżej w tabeli zaprezentowano kształtowanie się stawek bazowych czynszu w ostatnich czterech latach:

Wyszczególnienie	od 1.01.2014 r.	od 1.01.2015 r.	od 1.01.2016 r.	od 1.05.2017 r.	od 1.05.2018 r.
Mieszkanie socjalne	0,66 zł/m ²	0,66 zł/m ²	0,70 zł/m ²	0,75 zł/m ²	0,78 zł/m ²
Pozostałe mieszkania	3,93 zł/m ²	3,93 zł/m ²	4,21 zł/m ²	4,51 zł/m ²	4,67 zł/m ²

Źródło: ZGM

Czynsze dla poszczególnych lokali mieszkalnych wyliczane są indywidualnie, na podstawie obowiązującej stawki bazowej czynszu i czynników podwyższających lub obniżających stawkę bazową czynszu.

Koszty utrzymania lokali socjalnych współfinansowane są również z części dotacji przedmiotowej, którą ZGM otrzymuje corocznie z budżetu miasta. Wartość dotacji wykorzystanej przez ZGM na ten cel w latach 2014-2017 stanowiła kwotę **1 405 649,68** zł. Prognozuje się, że w roku 2018 r. będzie to kwota **400 tys.** zł

W komunalnym zasobie mieszkaniowym zachodzą liczne zmiany, związane przede wszystkim ze sprzedażą kolejnych mieszkań komunalnych. W strukturze lokali gminnych dominują obecnie mieszkania o niższym standardzie, generujące mniejsze przychody czynszowe. W efekcie zmniejsza się również poziom średniej stawki czynszowej w relacji do stawki bazowej czynszu, co ilustruje poniższa tabela.

Średnią stawkę czynszową w Legnicy w stosunku do stawki bazowej w latach 2014 – 2018 obrazuje poniższa tabela.

Stan na dzień	Średnia stawka zł/ m ²	Stawka bazowa zł/ m ²	Poziom średniej stawki w stosunku do stawki bazowej %
31.12.2014 r.	3,39	3,93	86,26
31.12.2015 r.	3,38	3,93	86,00
31.12.2016 r.	3,61	4,21	85,75
31.12.2017 r.	3,87	4,51	85,80
30.06.2018 r.	4,01	4,67	85,87

Źródło: ZGM

Mieszkania ze stawkami niższymi od bazowej – według stanu na dzień 30 czerwca 2018 r. łącznie **3.402** lokale – stanowiły blisko **73%** ogółu mieszkań komunalnych. Mieszkania ze stawką bazową – łącznie **886** lokali – stanowiły **19%** ogółu, natomiast mieszkania ze stawką większą niż stawka bazowa, w liczbie **373** lokali – stanowiły tylko **8%** ogółu mieszkań komunalnych.

Windykacja należności czynszowych

Mimo że stawka bazowa czynszu nie jest wygórowana, rosną zaległości z tytułu opłat czynszowych, co ilustruje poniższe zestawienie tabelaryczne (w ujęciu ostatnich pięciu lat):

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	na dzień 31.03.2018 r.
Zaległości ogółem w zł	55 524 539,48	58 168 455,48	61 136 202,82	63 749 851,59	64 121 785,09
Liczba zadłużonych lokali mieszkalnych	3 345	3 036	2 972	2 937	-
Średnia wysokość zadłużenia przypadająca na 1 mieszkanie w zł	16 599,26	19 159,57	20 570,73	21 705,77	

Źródło: ZGM

Najemcy komunalnych zasobów mieszkaniowych od lat mają długi wobec Zarządu Gospodarki Mieszkaniowej, który podejmuje wiele różnych działań windykacyjnych wobec dłużników, w tym: wypowiedzenie umów najmu, występowanie do komornika sądowego o realizację nakazów zapłaty, występowanie do sądu z pozwami o zapłatę zaległości i wydanie mieszkania, umieszczanie dłużników w Krajowym Rejestrze dłużników Biura BIG InfoMonitor S.A., eksmisjo – zamiany z oddłużeniem mieszkania.

W związku z niepokojącą tendencją wzrostu zaległości, Prezydent Miasta 1 października 2014 r. wydał Zarządzenie Nr 509/PM/2014 w sprawie umożliwienia spłaty zadłużenia za mieszkalne lokale komunalne osobom będącym w trudnej sytuacji rodzinnej i materialnej w formie świadczenia rzeczowego na rzecz Gminy Legnica. W 2015 r. ZGM wystąpił wobec dłużników z programem *Praca za dług*. Mieszkańcy mogą odpracować swoje zadłużenie. Wykonywane są proste prace, takie jak: wymiana piasku w piaskownicach, sprzątanie podwórek, piwnic, strychów, załadunek odpadów wielkogabarytowych itp. Za godzinę pracy otrzymuje się 8 zł. W ciągu miesiąca można zmniejszyć dług nawet o 1 400 zł.

Dotychczasowe efekty realizacji „Programu odpracowania zadłużeń” ilustruje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	31.12.2015 r.	31.12.2016 r.	31.12.2017 r.	30.06.2018 r.
Ilość złożonych wniosków	73	114	134	146
ilość zawartych obowiązujących umów o „Odpracowanie zadłużenia”	56	30	13	14
Sumaryczna wartość zadłużenia wynikająca z umów	1 015 647,45	1 299 974,63	1 342 154,33	1 490 711,20
Sumaryczna wartość zadłużenia odpracowana	62 847,30	155 473,30	197 498,30	211 943,30

Źródło: Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej

24 października 2016 r. Rada Miejska podjęła kolejną już tzw. uchwałę abolicyjną (Nr XXV/236/16 – obowiązująca od 1 stycznia 2017r.), umożliwiającą najemcom oddłużenie się. Przepisy uchwały skierowane były do najemców lub byłych najemców lokali mieszkalnych, osób, które zajmują lub zajmowały lokal mieszkalny bezumownie, następców prawnych wcześniej wymienionych osób, a także osób przejmujących zadłużenie najemcy lub bezumownego użytkownika lokalu mieszkalnego w wyniku wzajemnej zamiany lokali mieszkalnych. Umorzenie odsetek nie dotyczy należności za bezumowne zajmowanie lokalu zajętego samowolnie. Na podstawie przepisów uchwały, umorzeniu podlegają odsetki wyliczone na dzień 31 grudnia 2016 r. od następujących należności pieniężnych: zaległego czynszu najmu lokalu mieszkalnego, zaległego odszkodowania za bezumowne korzystanie z lokalu mieszkalnego, zaległych opłat niezależnych od wierzyciela i od zasądzonych skapitalizowanych odsetek. Umorzeniu nie podlegają odsetki zasądzone skapitalizowane, jak również odsetki powstałe po 31 grudnia 2016 r. Realizację uchwały abolicyjnej na dzień 31 grudnia 2017 r. przedstawia poniższe zestawienie.

Liczba wniosków umorzeniowych ogółem	Liczba wniosków umorzeniowych zrealizowanych	Liczba zawartych porozumień	Liczba rat		
			2-12	13-36	37-60
767	188	579	178	179	222

Kwota spłacona				
Kwota spłacona Ogółem [zł]	Należności główne [zł]	Odsetki zasądzone-skapitalizowane [zł]	Koszty sądowe i egzekucyjne [zł]	Odsetki ustawowe umorzone [zł]
593 457,67	406 679,10	97 251,89	89 526,68	524 922,29

Źródło: Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej

Podpisane przez dyrektora ZGM do 31 grudnia 2017 r. porozumienia ratalne „abolicyjne” zawierają zobowiązania do spłaty należności ogółem w kwocie **5 848 566,00 zł**. Natomiast deklarowana kwota odsetek do umorzenia wynosi **1 505 659,34 zł**.

Kolejne zestawienie prezentuje zakres udzielonych ulg w spłacie należności pieniężnych w formie ratalnej.

Wyszczególnienie	31.12.2014 r.	31.12.2015 r.	31.12.2016 r.	31.12.2017 r.	30.06.2018 r.
Ogólna kwota rozłożona na raty,	2 743 617,60	2 165 252,33	2 338 853,92	5 848 566,00	1 055 674,96
w tym na 5 lat	2 104 720,60	1 785 708,70	1 530 953,27	2 938 059,52	724 368,18
Ogólna kwota umorzonych odsetek z tyt. spłaty ratalnej	-	-	-	-	287 162,88

Źródło: ZGM

Warto dodać, że dłużnicy mają możliwość dokonania zamiany lokalu na mieszkanie o niższym standardzie.

Dodatki mieszkaniowe i energetyczne

Jedną z form pomocy mieszkańcom, będącym w trudnej sytuacji materialnej, jest wypłata przez gminę dodatków mieszkaniowych. Są to pieniądze własne gminy. Zadanie to – w imieniu gminy – realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS).

Rok	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Liczba gospodarstw domowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych
2015	20 369	1 697	4 051 223, 43 zł
2016	18 117	1 510	3 580 166, 89 zł
2017	15 881	1 323	3 159 127, 99 zł
I półrocze 2018	8 185	1 364	1 424 907, 52 zł

Źródło: MOPS

Łączne nakłady na wypłatę dodatków mieszkaniowych w latach 2015-2018 (I półrocze) wyniosły **12 215 425, 83 zł**.

W poniższym zestawieniu zobrazowano liczbę wydanych decyzji na dodatki mieszkaniowe w latach 2015-2018 (I półrocze).

Rok	Liczba wydanych decyzji dotyczących dodatków mieszkaniowych
2015	<p>Wydano ogółem 3585 decyzji, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3355 decyzji pozytywnych; - 218 decyzji odmownych; - 12 decyzji o umorzeniu postępowania. <p>Wśród wydanych decyzji pozytywnych było:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1863 decyzje przyznające dodatki na lokale komunalne; - 880 decyzji przyznających dodatki na lokale spółdzielcze; - 612 decyzji przyznających dodatki na pozostałe lokale, w tym zakładowe.

Rok	Liczba wydanych decyzji dotyczących dodatków mieszkaniowych
2016	<p>Wydano ogółem 3187 decyzji, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2980 decyzji pozytywnych; - 200 decyzji odmownych; - 7 decyzji o umorzeniu postępowania. <p>Wśród wydanych decyzji pozytywnych było:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1584 decyzje przyznające dodatki na lokale komunalne; - 839 decyzji przyznających dodatki na lokale spółdzielcze; - 557 decyzji przyznających dodatki na pozostałe lokale, w tym zakładowe.
2017	<p>Wydano ogółem 2765 decyzji, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2595 decyzji pozytywnych; - 151 decyzji odmownych; - 19 decyzji o umorzeniu postępowania. <p>Wśród wydanych decyzji pozytywnych było:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1383 decyzje przyznające dodatki na lokale komunalne; - 750 decyzji przyznających dodatki na lokale spółdzielcze; - 462 decyzje przyznające dodatki na pozostałe lokale, w tym zakładowe.
I półrocze 2018	<p>Wydano ogółem 1254 decyzje, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1167 decyzji pozytywnych; - 84 decyzje odmowne; - 3 decyzje o umorzeniu postępowania. <p>Wśród wydanych decyzji pozytywnych było:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 632 decyzje przyznające dodatki na lokale komunalne; - 335 decyzji przyznających dodatki na lokale spółdzielcze; - 200 decyzji przyznających dodatki na pozostałe lokale, w tym zakładowe.

Od stycznia 2014 r. wypłacane są również **dodatki energetyczne** (jest to zadanie administracji rządowej). Zryczałtowany dodatek energetyczny, zgodnie z ustawą, przysługuje wrażliwemu odbiorcy energii elektrycznej. Jest to osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy. Poniższe zestawienie ilustruje zakres wypłaconych zryczałtowanych dodatków energetycznych w latach 2015-2018 (I półrocze).

Rok	Liczba wypłaconych zryczałtowanych dodatków energetycznych	Liczba gospodarstw domowych	Kwota wypłaconych zryczałtowanych dodatków energetycznych
2015	2 891	396	40 782, 55 zł
2016	2 692	339	37 540, 41 zł
2017	2 244	282	30 989, 29 zł
I półrocze 2018	909	224	12 600, 42 zł

Źródło: MOPS

W latach 2015-2018 (I półrocze) wypłacono łącznie **121 912, 67 zł** zryczałtowanych dodatków energetycznych.

Liczba wydanych decyzji dotyczących zryczałtowanych dodatków energetycznych w latach 2015-2018

Rok	Liczba wydanych decyzji dotyczących zryczałtowanych dodatków energetycznych
2015	<p>Wydano ogółem 682 decyzje, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 680 decyzji pozytywnych; - 0 decyzji odmownych; - 2 decyzje o umorzeniu postępowania. <p>Wśród wydanych decyzji pozytywnych było:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 280 decyzji przyznających dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych prowadzonych przez osoby samotne; - 330 decyzji przyznających dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z 2 do 4 osób; - 70 decyzji przyznających dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z co najmniej 5 osób.
2016	<p>Wydano ogółem 603 decyzje, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 602 decyzje pozytywne; - 0 decyzji odmownych; - 1 decyzja o umorzeniu postępowania. <p>Wśród wydanych decyzji pozytywnych było:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 273 decyzje przyznające dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych prowadzonych przez osoby samotne; - 280 decyzji przyznających dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z 2 do 4 osób; - 49 decyzji przyznających dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z co najmniej 5 osób.
2017	<p>Wydano ogółem 493 decyzje, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 493 decyzje pozytywne; - 0 decyzji odmownych; - 0 decyzji o umorzeniu postępowania. <p>Wśród wydanych decyzji pozytywnych było:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 232 decyzje przyznające dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych prowadzonych przez osoby samotne; - 233 decyzje przyznające dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z 2 do 4 osób; - 28 decyzji przyznających dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z co najmniej 5 osób.
I półrocze 2018	<p>Wydano ogółem 262 decyzje, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 261 decyzji pozytywnych; - 0 decyzji odmownych; - 1 decyzja o umorzeniu postępowania. <p>Wśród wydanych decyzji pozytywnych było:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 137 decyzji przyznających dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych prowadzonych przez osoby samotne; - 110 decyzji przyznających dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z 2 do 4 osób; - 14 decyzji przyznających dodatki energetyczne dla gospodarstw domowych składających się z co najmniej 5 osób.

Remonty komunalnych zasobów mieszkaniowych

Nakłady finansowe przeznaczone na remonty budynków i lokali komunalnych w latach 2014 – 2017 z podziałem na źródła finansowania oraz ich prognozę na rok 2018 prezentuje poniższa tabela.

Źródła finansowania	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	Plan 2018 r.
Dotacja z budżetu miasta w zł	4 166 594,61	4 428 259,04	4 424 760,69	4 676 488,98	
Środki własne ZGM	3 174 854,77	1 547 157,61	2 134 744,46	1 406 601,01	5 000 000,00
OGÓŁEM	7 341 449,38	5 975 416,65	6 559 505,15	6 083 089,99	

Źródło: ZGM

Ogółem w latach 2014-2017 nakłady na remonty budynków i lokali komunalnych wyniosły **25 959 461,17 zł**, z czego **17 696 103,32 zł** to środki pochodzące z dotacji przedmiotowej przekazywanej z budżetu miasta. Przewiduje się, że do końca 2018 r. nakłady wzrosną łącznie o **5 mln zł**, tj. do poziomu **31 mln zł**.

W nakładach na remonty budynków i lokali komunalnych znaczący udział mają wydatki poniesione w związku z udziałem Gminy we wspólnotach mieszkaniowych. W latach 2014-2017 na fundusz remontowy wspólnot mieszkaniowych pod obcym zarządem i partycypację w kosztach remontów – proporcjonalnie do udziałów w nieruchomości wspólnej – oraz inwentaryzacje budynków przekazanych innym zarządcom wydano łącznie **14 188 601,64 zł**, w tym **11 691 748,22 zł** to środki z dotacji przedmiotowej przekazywanej przez Gminę.

Prognozuje się, że w roku 2018 wpłaty na rzecz funduszy remontowych wspólnot oraz bezpośredni udział gminy w remontach części wspólnych nieruchomości stanowić będzie kwotę **3,82 mln zł**.

Udział gminy we wpłatach na fundusze remontowe, koszty partycypacji w remontach proporcjonalnie do udziałów w nieruchomościach wspólnych oraz nakłady na inwentaryzacje nieruchomości przekazywanych innym zarządcom w latach 2014-2017 oraz ich prognozę na rok 2018 ilustruje poniższe zestawienie.

Rok	Fundusz remontowy w zł	Partycypacja w kosztach remontu w zł	Inwentaryzacje przekazanych budynków w zł	Łącznie w zł
2014	3 292 301,17 <i>w tym dotacja gminy: 2 478 677,05</i>	81 239,00 <i>w tym dotacja gminy: 79 618,79</i>	66 481,50	3 440 021,67 <i>w tym dotacja gminy: 2 558 295,84</i>
2015	3 511 587,70 <i>w tym dotacja gminy: 2 673 442,02</i>	27 639,40 <i>w tym dotacja gminy: 12 906,93</i>	66 897,24	3 606 124,34 <i>w tym dotacja gminy: 2 686 348,95</i>
2016	3 499 669,47 <i>w tym dotacja gminy: 3 109 098,91</i>	20 091,42 <i>w tym dotacja gminy: 13 485,34</i>	7 626,00	3 527 386,89 <i>w tym dotacja gminy: 3 122 584,25</i>

Rok	Fundusz remontowy w zł	Partycypacja w kosztach remontu w zł	Inwentaryzacje przekazanych budynków w zł	Łącznie w zł
2017	3 576 043,92 <i>w tym dotacja gminy:</i> 3 311 268,85	16 392,82 <i>w tym dotacja gminy:</i> 13 250,33	22 632,00	3 615 068,74 <i>w tym dotacja gminy:</i> 3 324 519,18
2018	3 800 000	20 000	–	3 820 000

Źródło: ZGM oraz sprawozdania z realizacji budżetu miasta w latach 2014- 2018

Tak **duży udział w nakładach** na utrzymanie techniczne pozycji wynikających z udziału Gminy we wspólnotach mieszkaniowych pod innym zarządem – przy jednoczesnym ograniczaniu przychodów czynszowych w związku ze sprzedażą kolejnych mieszkań – **poważnie ogranicza zakres prac remontowych zasobu stanowiącego wyłączną własność gminy.**

Tymczasem w zasobach komunalnych dominują obecnie budynki wymagające znacznych nakładów remontowych. Jak podaje w swym sprawozdaniu ZGM – na koniec 2017 r. potrzeby w zakresie remontów i modernizacji w komunalnym zasobie zamknęły się kwotą **31 085 000 zł.** W/w potrzeby wynikają ze znacznego stopnia dekapitalizacji budynków mieszkaniowego zasobu gminy (96% budynków wybudowano przed II wojną światową). W latach 2014-2017 potrzeby w zakresie remontów i modernizacji (na koniec 2013 r. **65 516 000 zł**) zmniejszyły się przeszło dwukrotnie. Zmniejszenie potrzeb remontowych i modernizacyjnych jest wynikiem znacznych nakładów finansowych ponoszonych na remonty i inwestycje, a także zmniejszania się z roku na rok zasobu mieszkaniowego. W latach 2014-2017 na remonty i inwestycje gmina przeznaczyła łączną kwotę ok. **46 mln zł**, w tym ponad **10 mln zł** jako udział w kredytach zaciągniętych przez wspólnoty mieszkaniowe. Przewiduje się, że do końca bieżącego roku kwota ta wzrośnie łącznie o **7,5 mln zł**, tj. do poziomu **53,5 mln zł.**

Polityka remontowa Zarządu Gospodarki Mieszkaniowej oparta jest na stopniach pilności, tzn. w pierwszej kolejności realizowane są zadania związane z usuwaniem zagrożeń życia lub mienia lokatorów (np. usuwanie awarii, remonty kominów, instalacji elektrycznych, gazowych, przewodów kominowych, pieców itp.), w dalszej kolejności – zadania zabezpieczające przed dalszą dekapitalizacją budynków (np. remonty dachów, instalacji wodnej, kanalizacyjnej) oraz obniżające koszty eksploatacji obiektów (wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, docieplenie ścian szczytowych) i wreszcie realizacja zadań wpływających na poprawę estetyki budynków i ich otoczenia (remonty elewacji, klatek schodowych, wymiana bram wejściowych). Poniżej przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym rzeczową realizację ważniejszych prac remontowych w latach 2014-2017. Brak danych za I półrocze 2018 r. wynika ze specyfiki robót remontowych, które są zlecane w II kwartale (po okresie zimowym) i realizowane w drugim i kolejnych kwartałach (w trakcie realizacji).

Rodzaj robót	2014 r. ilość	2015 r. ilość	2016 r. ilość	2017 r. ilość
remont dachów	6	1	2	14
remont elewacji i ścian szczytowych	1	1	0	0
wymiana wew. instalacji zasilania	55	0	2	2
wymiana instalacji wodno – kanal.	38	5	8	9
wymiana okien zwykłych	310	115	115	116
postawienie pieców kaflowych	182	121	125	87
remont mieszkań dla wykwaterowanych z budynków przeznaczonych do rozbiórki	24	11	25	11
remont mieszkań socjalnych	0	0	21	23
rozbiórki	6	3	0	1
doszczelnienie przewodów wentylacyjnych /spalinowych	18	13	7	2

Źródło: ZGM

Sprzedaż mieszkań komunalnych

W analizowanym okresie gmina Legnica kontynuowała sprzedaż mieszkań komunalnych na rzecz ich dotychczasowych najemców na preferencyjnych zasadach (bonifikaty: 97% i 95 %) – w myśl uchwały Rady Miejskiej nr XX/188/08, zmienionej uchwałą nr XXIII/219/08 oraz uchwały nr XII/112/11 z dn. 26 września 2011r., zmieniającą uchwałę w sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność gminy Legnica. Ta zmiana uchwały dotyczyła złożenia do 30 czerwca 2012 r. wniosków o wykup lokalu na dotychczasowych warunkach (bonifikaty 97 i 95 %).

Prezydent Legnicy wyszedł z powyższą inicjatywą uchwałodawczą, by zachęcić mieszkańców do szybszego deklarowania wykupu mieszkań na preferencyjnych warunkach (notabene obowiązujących od 2004 r.), jak też zorientować się, ilu jeszcze mieszkańców jest zainteresowanych nabyciem mieszkania, co w znacznym stopniu ułatwiłoby gospodarowanie komunalnymi zasobami.

Uchwałą nr VI/55/15 z dnia 30 marca 2015 r. ponownie została przywrócona możliwość zastosowania bonifikat przy sprzedaży mieszkań komunalnych na rzecz dotychczasowych najemców bez ograniczenia terminu złożenia wniosku o wykup zajmowanego lokalu.

Ilość złożonych wniosków o wykup mieszkania ilustruje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Ilość złożonych wniosków	44	326	222	174	87

Źródło: Wydz. Gospodarki Nieruchomościami

Z kolei ilość przygotowanych mieszkań do sprzedaży w latach 2014 – 2018 obrazuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Mieszkania w budynkach, w których nie prowadzono dotąd sprzedaży	84	78	42	31	36
Mieszkania w budynkach, w których wcześniej realizowano sprzedaż	76	159	137	103	64

Źródło: Wydz. Gospodarki Nieruchomościami

Z kolei dynamikę sprzedaży mieszkań komunalnych oraz wysokość udzielonych bonifikat i dochodów ze sprzedaży w latach 2014-2018 prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Ogółem mieszkań, w tym:	191	258	243	146	103
Bonifikaty w zł: na rzecz dotychczasowych najemców	22 696 219,75	28 113 164,30	23 513 823,80	14 692 084,70	9 585 846,00
Wolne mieszkania	25	37	38	24	21
Dochody ogółem ze sprzedaży w zł wraz z I opłatą za użytk. wieczyste	2 399 031,73	4 204 677,98	3 923 768,81	2 559 881,56	2 108 970,38

Źródło: Wydział Gospodarki Nieruchomościami

W latach 2014-2018 **gmina sprzedała ogółem 941 mieszkań, w tym 793 na rzecz dotychczasowych najemców, udzielając bonifikaty o łącznej wartości 98 601 136,55 zł** (dla porównania w latach 2010-2014 sprzedano 2530 mieszkań, w tym 2485 na rzecz dotychczasowych najemców).

Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. w Kamiennej Górze

W Legnicy jest 460 mieszkań usytuowanych w ośmiu budynkach TBS-u. Ich lokalizację i liczbę mieszkań prezentuje poniższe zestawienie:

al. Zwycięstwa 2-20	2 budynki	150
ul. Daszyńskiego	1 budynek	44
ul. K. Makuszyńskiego 3-5, 7,9-11	3 budynki	151
ul. K. Makuszyńskiego 2-4	1 budynek	56
ul. K. Makuszyńskiego 13-15	1 budynek	59

Źródło: Wydział Rozwoju Miasta

Średni czynsz za mieszkanie TBS o pow. 42 m² wynosi aktualnie 396,90 zł (tj. 9,45 zł/m²). Natomiast dotychczasowy koszt budowy 1 m² mieszkania wynosił 3 061,77 zł.

Aktualnie obowiązujący wskaźnik kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych to 3 794, 00 zł/ m².

Obecnie realizowane jest zadanie pn. „Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego z zespołem wbudowanych garaży przy ul. K. Makuszyńskiego – dz. nr 27, obręb Legnicki Dwór”. Koszt budowy,

uwzględniający wydatki kwalifikowane przez bank, to 9 099 147,28 zł. Planowany termin oddania budynku do użytkowania przewidziano w 2019 r. Przyjęty czynsz w nowo budowanym bloku wynosić będzie 10,50 zł/m². W ramach zadania powstaną mieszkania o łącznej powierzchni: 2.264,07 m² i garaż wielostanowiskowy o powierzchni 707,79 m², w tym powierzchnia miejsc postojowych w garażu podziemnym 335,50 m².

Budownictwo jedno- i wielorodzinne

Poniższe zestawienie obrazuje liczbę wydanych **pozwoleń na budowę** mieszkań.

Rok	Budownictwo – ilość pozwoleń jednorodzinne	Budownictwo – ilość pozwoleń wielorodzinne	Ilość mieszkań	Pow. użytkowa mieszkań
2014	22	3	37/90	9 971,00 m ²
2015	31	3	44/108	12 775,00 m ²
2016	52	5	69/111	17 483,00 m ²
2017	59	10	93/374	35 986,00 m ²
30.06.2018	32	1	34/110	11 457,00 m ²
Razem	196	22	277/793	77 672,00 m²

Źródło: Wydział Gospodarki Przestrzennej, Architektury i Budownictwa

Nowe mieszkania

Poniżej przedstawiono liczbę oddanych mieszkań w Legnicy w latach 2015-2018 (I półrocze).

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r. (do 30.06)
Mieszkania w budynkach wielorodzinnych	66	97	86	220
Mieszkania w budynkach mieszkalno - usługowych	111	8	99	2
Mieszkania TBS	-	-	-	-
Łącznie	177	105	185	222

Źródło: Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego

Jak wynika z powyższego zestawienia w latach 2015-2018 (I półrocze) w **Legnicy oddano do użytku łącznie 689 mieszkań**, tymczasem w VI kadencji (lata 2010-2014) nowych mieszkań oddano 1 155. A zatem w ostatnich czterech latach widoczny jest spadek w tej dziedzinie. W sektorze budownictwa mieszkaniowego wiodący udział ma lokalny kapitał. Warto podkreślić, że gmina nadal współuczestniczyła w kosztach budowy uzbrojenia terenów inwestycyjnych (sieci, drogi, oświetlenie) na osiedlu Piekary.

W połowie 2016 r. otwarto, np. **osiedle Sudeckie**, wybudowane na Piekarach w rejonie ulic: Armii Krajowej, Kedywu, Jankowskiego, Okulickiego. Osiedle to tworzy kompleks dziewięciu czterokondygnacyjnych budynków, w których jest 310 mieszkań, 5 podziemnych parkingów na 227 miejsc i 33 domki jednorodzinne. Mieszka tu ok. półtora tysiąca osób. Budowa osiedla trwała osiem lat (2008-2016), a firma Modernbud zainwestowała 80 mln zł.

W 2017 r. powstał **apartamentowiec przy ul. Wrocławskiej** z 80 mieszkaniami i lokalami usługowo-handlowymi, podziemnym parkingiem. Inwestorem był także Modernbud.

Warto przy tej okazji podać, że **miasto podpisało w 2017 r. list intencyjny** z Krajowym Zasobem Nieruchomości oraz Ministrem Infrastruktury i Budownictwa w sprawie budowy w Legnicy ponad 660 mieszkań

w ramach **programu Mieszkanie+**. Mieszkania mają zostać wybudowane przy ul. Kartuskiej i Pątnowskiej.

Wtórny rynek mieszkań

Trudna sytuacja mieszkaniowa w mieście sprawia, że mieszkania są poszukiwane na rynku wtórnym. Fakt ten mógłby powodować, że ceny tych mieszkań powinny być stosunkowo wysokie, tymczasem np. w 2015 r. w Legnicy średnia cena używanych mieszkań była najniższa w Polsce. Wyższe ceny były w Lubinie, Głogowie czy w Bolesławcu. Jak wynika z raportu Metrohouse, Home Broker i Open Finance – średnio za metr kwadratowy mieszkania z wtórnego rynku płacono w naszym mieście 2 400 zł.

Najczęściej poszukiwane są mieszkania 2-, 3-pokojowe o metrażu 45-65 m². Na rynku nieruchomości przeważają mieszkania w starych kamienicach. Dużym zainteresowaniem cieszą się mieszkania na osiedlach: Kopernika i Zosinek.

O ile na wtórnym rynku metr kw. mieszkania można już kupić za 1 800 zł, o tyle w przypadku nowej zabudowy ceny są dwukrotnie wyższe. Średnio jest to 3 500 zł.

3. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji SA realizuje od 2015 r. *Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2016-2018*, przyjęty przez Radę Miejską 29 czerwca 2015 r. Ma to istotne znaczenie z punktu widzenia dalszego rozwoju miasta, dlatego gdy trwają na przykład inwestycje drogowe, spółka przy tej okazji wymienia stare sieci lub buduje nowe odcinki, a było tak przy ul. Nowodworskiej, Jaworzyńskiej czy w rejonie ul. Zamiejskiej.

W listopadzie 2015 r. podsumowano zadania zrealizowane w ramach projektu *Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Legnica I etap*. Wykonano inwestycje przede wszystkim w Zakładzie Produkcji Wody, gdzie zmieniono system napowietrzania wody, co ułatwia usuwanie nadmiaru żelaza i dwutlenku węgla. Zmodernizowano również filtry, wprowadzając podwójny, bardziej skuteczny system filtracji oraz bakteriobójcze lampy UV. W efekcie zastosowania nowych technologii w legnickich kranach jest woda lepszej jakości.

W latach 2014-2018 spółka **zmodernizowała i wybudowała łącznie ponad 7 km sieci wodociągowej**, m. in.:

- wybudowano rurociągi na os. Piekary: w ul. Szarych Szeregów, Pileckiego, Batalionu Zośka,
- wymieniono metodą bezwykopową sieć w ul. Moniuszki,
- zmodernizowano sieć wodociągową w ul. Jaworzyńskiej i Żeromskiego,
- wybudowano rurociągi w ulicach: Chocianowskiej, Boiskowej, Mostowej, części ul. Żniwnej;
- wybudowano i przebudowano infrastrukturę wodociągową związaną z obsługą obszaru w rejonie ul. Jaworzyńskiej i obwodnicy południowo-zachodniej miasta oraz byłej jednostki wojskowej przy al. Rzeczypospolitej, od ul. Szczytnickiej do ul. Pątnowskiej, w ul. Krętej, ul. Poznańskiej,
- rozpoczęto **przygotowania do budowy sieci** w ul. Chojnowskiej (na odcinku od ul. Lwowskiej do ul. Domejki), rurociągu rozdzielczego wraz z odnogami do budynków przy al. Rzeczypospolitej 6a-d, sieci w ul. Murarskiej, Raciborskiej, Dąbrówki, Sierocińskiej, Wiślanej i Żeglarskiej.

Ponadto sukcesywnie modernizowano i remontowano przyłącza wodociągowe na terenie miasta.

Spółka zajmuje się produkcją i sprzedażą wody, zaopatrując ludność i innych odbiorców, budową i eksploatacją sieci wodociągowych, urządzeń poboru, uzdatniania i rozprowadzania wody, usuwaniem i oczyszczaniem ścieków komunalnych, eksploatacją urządzeń oraz sieci kanalizacji sanitarnej.

Aktualnie **długość sieci wodociągowej** w Legnicy wynosi **324,3 km**; długość przyłączy wodociągowych, będących we władaniu LPWiK – 70,8 km; **długość sieci kanalizacyjnej** – **208,1 km**, a przyłączy kanalizacyjnych we władaniu spółki – 71,5 km.

Poniższe zestawienie ilustruje **sprzedaż wody i odbiór ścieków** w latach 2014-2018 (I półrocze) na terenie Legnicy.

	2014	2015	2016	2017	2018
WODA OGÓŁEM m³	4 406 606	4 393 657	4 454 270	4 430 489	2 263 456
ŚCIEKI OGÓŁEM m³	4 154 500	4 133 443	4 196 910	4 174 358	2 125 470
z tego WODA m³					
gospodarstwa domowe	3 123 436	3 123 965	3 114 919	3 071 181	1 556 142
przemysł	707 825	702 354	717 007	748 527	399 587
pozostali odbiorcy	575 345	567 338	622 344	610 781	307 727
z tego ŚCIEKI m³					
gospodarstwa domowe	3 105 718	3 098 495	3 101 299	3 055 355	1 551 362
przemysł	538 956	528 927	543 625	571 745	300 728
pozostali odbiorcy	509 826	506 021	551 986	547 258	273 380

Źródło: LPWiK SA

Ceny za 1 m³ wody zimnej i ścieków (brutto) w gospodarstwach domowych kształtowały się następująco:

2014-2015 – 9,48 zł; 2016 r. – 10,19 zł; 2017 r. – maj 2018 r. – 10,66 zł;

od 25 maja 2018 r. – 10,98 zł

4. INFRASTRUKTURA INFORMATYCZNA

Sieć LEGMAN

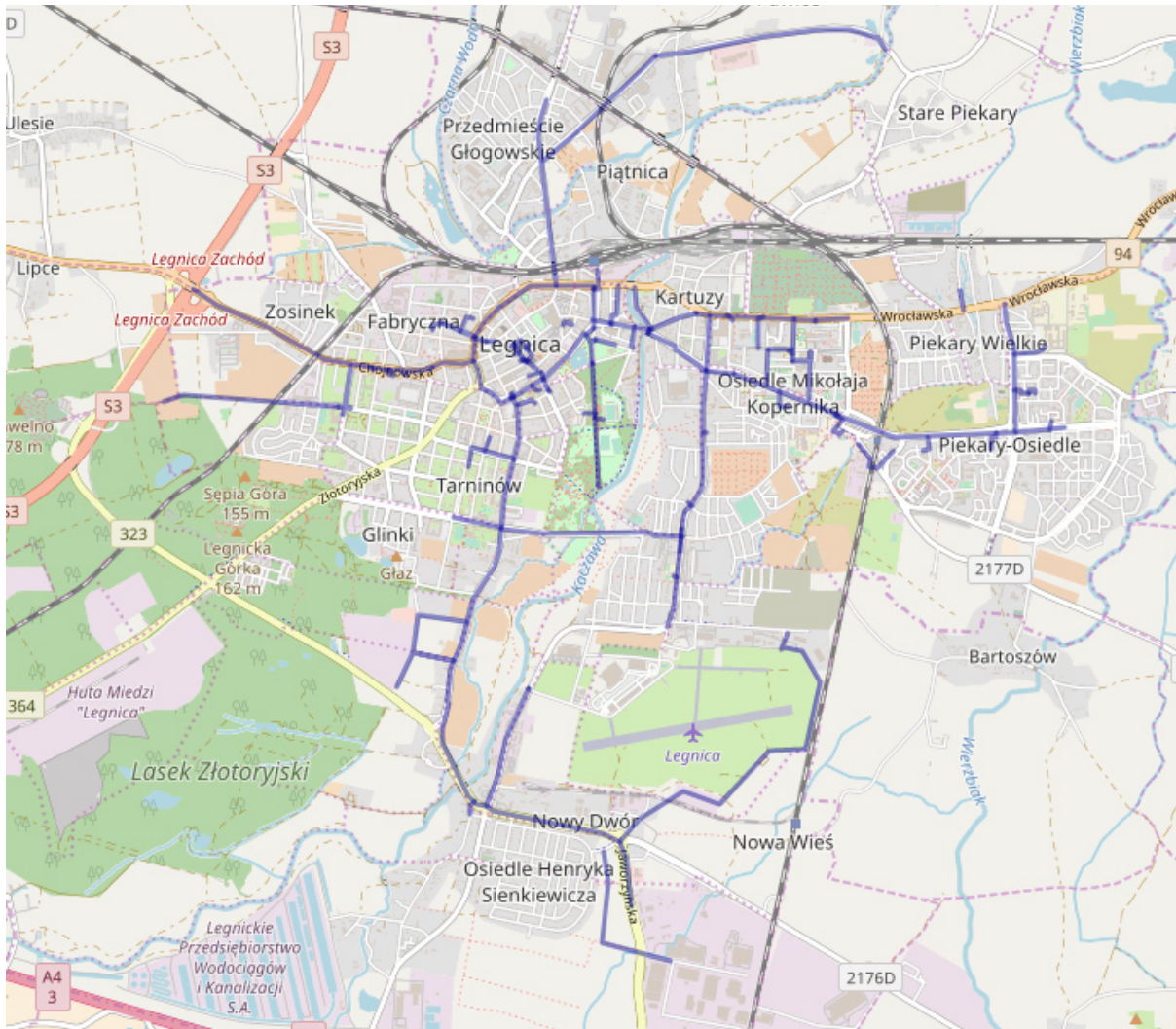
Teleinformatyczna sieć LEGMAN funkcjonuje jako hybryda sieci radiowych oraz światłowodowych i jest stale rozbudowywana. Znacząca część kanalizacji światłowodowych wybudowana została przy okazji realizacji innych zadań, wykonywanych w infrastrukturze drogowej, co pozwoliło na redukcję kosztów.

Gmina Legnica od 2011 r. jest wpisana pod numerem 40. do rejestru Jednostek Samorządu Terytorialnego, wykonujących działalność w zakresie telekomunikacji. Pozwala to świadczyć usługi telekomunikacyjne, wykorzystując m.in. infrastrukturę sieci LEGMAN.

Aktualnie sieć LEGMAN składa się z:

- ponad 26,5 km łącznej długości trasy optycznej sieci szkieletowej, wybudowanej w ramach budowy Zintegrowanego Systemu Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym oraz ponad 4,5 km sieci dostępowej, wybudowanej w ramach projektu rozbudowy Miejskiej Sieci Teleinformatycznej LEGMAN,

- 31 km wybudowanej kanalizacji teletechnicznej, w tym ponad 8 km odcinków kanalizacji pozostaje jeszcze bez sieci optycznej.

Rysunek – Mapa kanalizacji teletechnicznej LEGMAN

W 2015 r., w ramach rozbudowy Miejskiej Sieci Teleinformatycznej LEGMAN, wybudowano kolejną (drugą) stację bazową, pracującą na częstotliwości ogólnodostępnej 5 GHz i zlokalizowaną na dachu budynku przy ul. Gwiazdnej 1. Umożliwiło to rozszerzenie zasięgu radiowej sieci LEGMAN na teren całego miasta i podłączenie 19 klientów, za pośrednictwem łączności radiowej na częstotliwości ogólnodostępnej 5 GHz, do dwóch stacji bazowych.

W latach 2016 – 2017 opracowano dokumentację projektową oraz uzyskano pozwolenie na budowę przyłączy światłowodowych Miejskiej Sieci Teleinformatycznej dla 39 jednostek organizacyjnych legnickiego samorządu, zlokalizowanych na terenie miasta.

W latach 2017 – 2018 **wybudowano 6 przyłączy światłowodowych o łącznej długości trasy optycznej ponad 4,5 km do następujących budynków:**

- Wydziału Geodezji i Kartografii przy ul. Kościuszki 3,
- Zarządu Dróg Miejskich przy ul. Wojska Polskiego 10,
- Zarządu Gospodarki Mieszkaniowej przy ul. Zielonej 7,

- Palmiarni przy al. Orła Białego

oraz do Stadionu Miejskiego przy al. Orła Białego i **Skateparku** w Parku Bielańskim, integrując jednocześnie infrastrukturę, powstałą w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym (ZSZRiTTP) oraz infrastrukturę Monitoringu Miejskiego z siecią LEGMAN. Do połowy 2018 r. gmina Legnica świadczyła usługę **Bezpłatnego Dostępu do Internetu** za pomocą sieci LEGMAN **26 jednostkom organizacyjnym**.

Teleinformatyczna Sieć LEGMAN stanowi uniwersalną infrastrukturę na potrzeby wymiany danych. W infrastrukturze tej sieci przesyłane są dane: ze skrzyżowań objętych ZSZRiTTP i część strumieni wideo z kamer monitoringu miejskiego. Dzięki wybudowanej infrastrukturze telekomunikacyjnej jest również dostęp do sieci Internet dla jednostek organizacyjnych miasta oraz do sieci Urzędu Miasta – w ramach realizowanych Usług Wspólnych dla jednostek gminy.

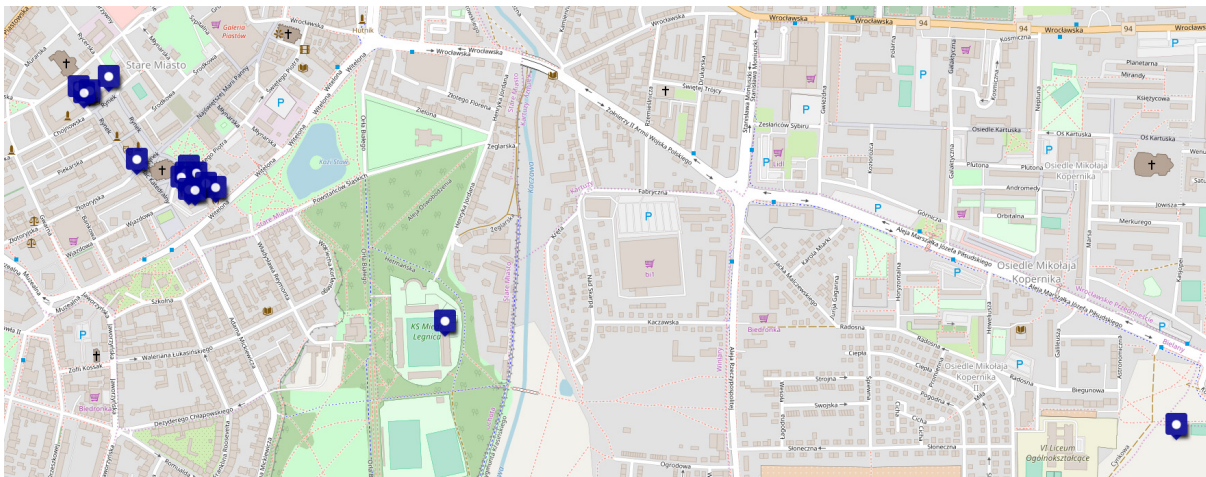
Więcej o sieci LEGMAN można znaleźć na www.legman.pl

Hot-spoty i PIAPy

Gmina Legnica oferuje mieszkańcom i turystom Bezpłatny Dostęp do Internetu, świadczony za pośrednictwem sieci miejskich **hot-spotów** w ścisłym centrum miasta, w Parku Bielańskim, budynkach Urzędu Miasta przy pl. Słowiańskim 8 i pl. Słowiańskim 7 oraz przy ul. Chojnowskiej 2.

Obecnie z darmowego dostępu do Internetu można korzystać w następujących lokalizacjach:

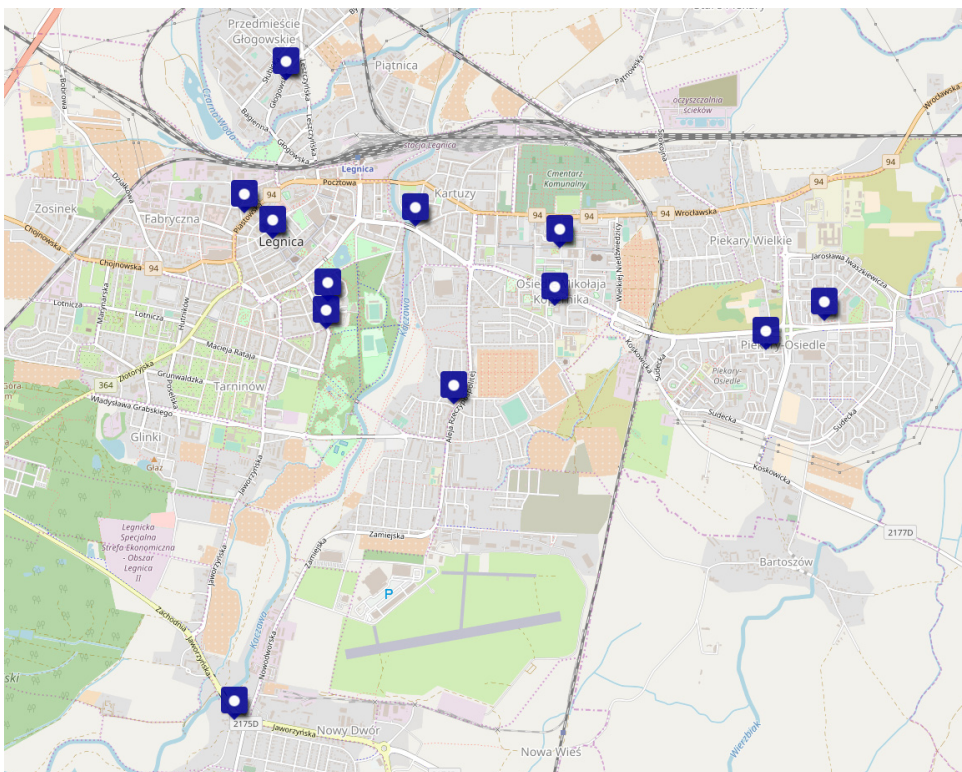
- plac Słowiański (w kwartale od ul. Wjazdowej do Zespołu Szkół Ekonomicznych i od Ratusza do gmachu Starostwa Powiatowego),
- plac Katedralny,
- plac Powstańców Wielkopolskich z przylegającą doń częścią ulicy Najświętszej Marii Panny,
- Rynek i ul. Chojnowska – hot-spot zlokalizowany na elewacji budynku Legnickiej Biblioteki Publicznej, Rynek 15 (róg Rynku i ul. św. Jana),
- Rynek (obszar pomiędzy Galerią Sztuki Rynek 12 a fontanną Neptuna) – hot-spot zlokalizowany na elewacji budynku Galerii Sztuki Rynek 12,
- Rynek, ul. Najświętszej Marii Panny i ul. Złotoryjska – hot-spot zlokalizowany na elewacji budynku Galerii Sztuki przy pl. Katedralnym 1 (od strony Rynku),
- Park Bielański,
- budynek Urzędu Miasta przy placu Słowiańskim 8,
- budynek Urzędu Miasta przy placu Słowiańskim 7,
- skrzydło C i D budynku Akademii Rycerskiej przy ulicy Chojnowskiej 2.

Rysunek – lokalizacja hot-spotów

Od 2017 r. Wydział Informatyki wraz z Miejskim Przedsiębiorstwem Komunikacji prowadzi pilotażowy projekt „hot-spoty w autobusach MPK”, umożliwiając korzystanie z bezpłatnego dostępu do Internetu pasażerom MPK. Projektem objętych jest 10 autobusów.

Ponadto – w ramach rozwoju społeczeństwa informacyjnego – w **12 punktach bibliotecznych** zainstalowano 23 zestawy komputerowe z dostępem do Internetu – wykorzystując **program PIAP** (punkt publicznego dostępu do Internetu), umożliwiając zainteresowanym osobom, przy wsparciu pracowników Legnickiej Biblioteki Publicznej, darmowy dostęp do Internetu.

Lokalizacja PIAPów (filie Legnickiej Biblioteki Publicznej)

5. INWESTYCJE

Ostatnie lata przyniosły dalsze pozytywne zmiany w miejskim krajobrazie, w przestrzeni miasta. Dzieje się tak za sprawą planowej i konsekwentnej polityki inwestycyjnej, w wyniku której poprawia się jakość życia legniczan. W VII kadencji samorządu do największych inwestycji należy zaliczyć inwestycje drogowe, mianowicie: przebudowa ul. Jaworzyńskiej, budowa Zbiorczej Drogi Południowej (na odcinku od ul. Wojska Polskiego do al. Rzeczypospolitej) – z budową mostu na Kaczawie czy budowa zintegrowanego systemu zarządzania ruchem i transportem publicznym.

Dla zilustrowania przemian, jakie zaszły w Legnicy w latach 2014-2018, podajemy niżej najważniejsze inwestycje, na które łącznie miasto wydało 289 mln zł (dla porównania w VI kadencji 2010-2014 – ponad 250 mln zł).

Pieniądze pochodziły z różnych źródeł zewnętrznych, co ilustruje poniższa tabela oraz z budżetu miasta.

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Nakłady inwestycyjne ogółem w zł, w tym:	54 440 969,98	61 294 210,38	43 445 142,74	63 770 439,56	66 511 929,00
dotacje z WFOŚGW	581 100,00	775 579,58	745 181,36	-	8 058,00
dotacje celowe z budżetu państwa	258 216,45	2 198 293,00	1 706 406,06	1 065 577,97	3 734 638,00
dotacje Ministerstwa Kultury i Dziedz. Narod. oraz Wojewody Doln.	-	45 000,00	-	-	-
dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem UE	8 595 084,45	11 506 573,94	5 564 391,67	29 522 607,06	6 542 851,86
dotacje z Funduszu Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej	33 734,66	-	6 000,00	130 413,19	-
dotacje z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej	-	216 800,00	287 700,00	-	-
OGÓŁEM środki zewn.	9 468 135,56	14 742 246,52	8 309 679,09	30 718 598,22	10 285 547,86

Źródło: Wydział Finansowy

**Łącznie w latach 2014-2018 gmina pozyskała na inwestycje
73 524 207,25 zł, co stanowi 31,68 % ogółu wydatków
inwestycyjnych,
z czego dotychczasowe dotacje z Unii Europejskiej to kwota
55 188 657,12 zł,
tj. 33,34 % ogółu wydatków inwestycyjnych (na koniec 2017 r.).
W 2018 r. refundacja z UE wyniosła 6 542 851,86 zł**

Wydatki inwestycyjne a wydatki ogółem w latach 2014 – 2018 r. prezentuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018r.
Wydatki ogółem w zł	435 259 064,24	451 252 650,78	484 721 924,90	542 522 822,58	557 964 591,78
Wydatki inwestycyjne	54 440 969,98	61 294 210,38	43 445 142,74	63 770 439,56	66 511 929,00
% udział wyd. inw. w wydatkach ogółem	12,50	13,58	8,96	11,75	11,92

Źródło: Wydział Finansowy – obliczenia własne

**W latach 2014-2017 wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca wyniosły odpowiednio:
537,20 zł; 607,56 zł; 431,35 zł; 635,64 zł**

Struktura wydatków inwestycyjnych wg klasyfikacji budżetowej w latach 2014-2018 (w %)

Nazwa	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Transport i łączność	61,69	70,94	61,31	65,82	51,12
Oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza	10,81	2,15	3,13	4,99	14,49
Kultura fizyczna	0,41	1,13	8,56	5,72	1,50
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	7,22	11,15	6,43	1,15	3,18
Gospodarka mieszkaniowa	4,72	2,93	10,69	6,96	13,60
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8,10	7,62	4,84	7,51	4,26
Ochrona zdrowia	3,11	1,56	2,05	1,72	1,10
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1,06	0,70	0,24	0,89	0,10
Turystyka	1,07	-	-	-	-
Administracja publiczna	1,31	1,21	1,85	4,81	2,07
Pomoc społeczna	0,47	0,48	0,33	0,13	5,11
Działalność usługowa	0,03	0,13	0,41	0,04	0,22
Rolnictwo i łowiectwo	-	-	0,16	0,05	-
Rodzina	-	-	0,21	0,21	3,25

Źródło: Wydział Finansowy

W VII kadencji legnickiego samorządu **najwyższy procentowy udział** w wydatkach inwestycyjnych wystąpił w dziale Transport i łączność. **Pozytywne tendencje** utrzymały się także w działach: Gospodarka mieszkaniowa oraz Gospodarka komunalna i ochrona środowiska.

Stosunkowo **wysoki wskaźnik** zachowano również w dziale Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, co wynikało m. in. z restauracji Akademii Rycerskiej i jej zakończenia w 2017 r.

Natomiast zmniejszyły się nakłady inwestycyjne w dziale Oświata i wychowanie.

Wydatki inwestycyjne w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa były na niskim poziomie, podobnie jak w dziale Pomoc społeczna. W tym ostatnim przypadku dopiero w 2018 r. wystąpiła tendencja wzrostowa, co ma związek z adaptacją budynku przy ul. Krzemienieckiej na potrzeby żłobka i przedszkola.

NAJWAŻNIEJSZE INWESTYCJE MIASTA LEGNICY W LATACH 2014-2018

Transport i łączność

W latach 2014-2017 **łączne nakłady – 145 675 496, 07 zł**, a **plan na 2018 r. – 66 511 929,00 zł**. Trzeba podkreślić, iż dotychczas nie wydatkowano takich pieniędzy na poszczególne sfery, a tym bardziej na

drogownictwo. Są to więc rekordowe nakłady, bowiem wydatki na transport i łączność stanowią ponad 60% ogółu wydatków inwestycyjnych w VII kadencji samorządu!

<p>Modernizacja Trasy 2a w Legnicy celem poprawy jakości połączeń z Siecią TEN-T i dróg krajowych – przebudowa ul. Jaworzyńskiej - wykonano roboty w zakresie przebudowy skrzyżowania ul. Jaworzyńskiej z ul. Grabskiego oraz odcinka ul. Grabskiego, od ul. Jaworzyńskiej do ul. Wojska Polskiego (2014-2015r.). Kontynuowano roboty drogowe w ul. Jaworzyńskiej na odcinku: Boiskowa - Żółkiewskiego oraz rond Andersa - Traugutta i Rataja- Oświęcimska (2016r.) Zrealizowano drogę klasy Z w ul. Jaworzyńskiej o nawierzchni bitumicznej od ul. Skarbka do ul. Borsuczej dł. 2 473,72 m (łącznie ze skrzyżowaniami 3 165, 49); odcinek ul. Grabskiego z kostki granitowej, o dł. 182 m, ścieżki rowerowe ul. Jaworzyńska o nawierzchni z kostki betonowej o łącznej dł. 1 959 m, ul. Grabskiego z kostki granitowej 377 m, chodniki ul. Jaworzyńska 6 280 m, ul. Grabskiego 479 m, zatoki autobusowe o nawierzchni z betonu cementowego oraz kanalizację deszczową z przepompownią, sieć wody, oświetlenie uliczne, kanalizacja Legman i kanał technologiczny (2017r.). W ramach zadania inwestycyjnego dokonano montażu słupa wraz z zegarem na rondzie u zbiegu ulic Andersa/Traugutta i Chłapowskiego oraz dostawy i montażu małej architektury na ul. Jaworzyńskiej i nasadzeń. (2017r.).</p>	54 878 615,14
<p>Uzbrojenie terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe - sieci i drogi na os. Piekary, jednostka B - Budowa ulicy Szarych Szeregów wraz z łącznikiem K13D, ulicy Pileckiego od ulicy Powstańców Warszawy do ulicy Jankowskiego wraz z oświetleniem ulicznym na odcinku od łącznika K.13D do ulicy Kamińskiego oraz budowa drogi, kanalizacji deszczowej, oświetlenia w ul. Batalionu Zośka na odcinku od ul. Jankowskiego do ul. Powstańców Warszawy (2014-2015).</p>	927 739,36
<p>Przebudowa ul. Wrocławskiej – budowa Placu Sybiraków i pomnika Zesłańcom Sybiru – na odcinku od skrzyżowania z ul. Kazimierza Wielkiego do skrzyżowania z ul. Czarnieckiego oraz przebudowa ul. Kazimierza Wielkiego na odcinku od skrzyżowania z ul. Czarnieckiego do skrzyżowania z ul. Wrocławską łącznie z parkingami i chodnikami oraz Placem Sybiraków, łączna powierzchnia zagospodarowana 4865 m², w tym infrastruktura drogowa 3170 m² i plac 1695 m². Wykonano: jezdnię, parkingi i zjazdy z kostki kamiennej – 1 847,81 m², 30 miejsc postojowych, w tym 3 miejsca dla osób niepełnosprawnych, oświetlenie uliczne, podświetlenie pomnika, zagospodarowanie placu (2015r.).</p>	2 306 036,62
<p>Przebudowa ul. Polarnej wraz z budową parkingu - w zakresie ul. Polarnej – powierzchnia jezdni z kostki betonowej 497,98 m², chodników z kostki betonowej 328,66 m², terenów zielonych (trawniki) 67,5 m², w zakresie parkingu przy ul. Polarnej – drogi dojazdowe i parking - 1 798,13 m², powierzchnia terenów zielonych (trawniki) 680 m², słupy i oprawy oświetleniowe (2015r.).</p>	375 999,84
<p>Budowa zintegrowanego systemu zarządzania ruchem i transportem publicznym w m. Legnica – zadanie realizowane od 2013r.; odbiór końcowy 29.03.2016r. Wykonano m. in.: adaptację i wyposażenie pomieszczeń Centrum Zarządzania Ruchem w budynku przy ul. Mickiewicza 2 i pomieszczeniu serwerowni na pl. Słowiańskim 7, instalację elektronicznych tablic zmiennej treści dla kierowców (VMS), montaż 6 tablic dynamicznej informacji przystankowej na ul. Skarbka, Pocztovej, Wrocławskiej, al. Piłsudskiego, montaż na 43 skrzyżowaniach sterowników ruchu drogowego, sygnalizatorów dla osób niedowidzących i niewidomych, kamery wideodetekcji (108), budowa kanalizacji teletechnicznej dla sieci Legman, kamery monitoringu (62), uruchomienie skrzyżowań do ruchu kołowego (44) z podsystemem wideomonitoringu skrzyżowań, stano-wiska do analizy zdarzeń i komunikacji w Zintegrowanym Centrum Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym [Straż Miejska i MPK] (2016r.).</p>	18 530 063,97

<p>Budowa Zbiorczej Drogi Południowej – Etap II od Wojska Polskiego do al. Rzeczypospolitej z budową mostu na rzece Kaczawie; wykonano roboty drogowe na odcinku al. Rzeczypospolitej – ul. Topolowa i ul. Jaworzyńska – ul. Mickiewicza, kanalizację deszczową na trzech parkingach, rozpoczęto przebudowę przepustów na Młynówce i roboty przygotowawcze pod wykonanie przyczółków obiektu mostowego (2016r.), zrealizowano drogę klasy Z – budowa ul. 100-lecia Niepodległości, przebudowa ul. Bielańskiej o nawierzchni bitumicznej, ciągi pieszych i rowerowe oraz parkingi o nawierzchni z kostki betonowej, zatoki autobusowe o nawierzchni z betonu cementowego wraz z wiatami, pięcioprzęsłowy most na rzece Kaczawie, przejścia podziemne, przeprawy mostowe nad obiektem Młynówka, kanalizację deszczową – odwodnienie pasa drogowego wraz z budową zbiornika retencyjnego, separatorów i przepompowni, roboty elektryczne – sieci oświetlenia ulicznego, stację transformatorową wraz z drogą dojazdową i siecią rozdzielczą, zasilania przepompowni (2016-2017).</p>	62 876 060,67
<p>Przebudowa odcinka ul. Rzeszotarskiej – 31.05.2016 r. końcowy odbiór dokumentacji projektowo-kosztorysowej; 5.12.2016 r. – końcowy odbiór robót budowlanych; wykonano: jezdnię o pow. 1150 m², dł. 220 m, nawierzchnia SMA; jezdnię o pow. 955,51 m² dł. 159 m, nawierzchnia z betonu asfaltowego, montaż barier energochłonnych, przepusty (2016r.).</p>	499 712,52
<p>Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia, ul. Wrocławskiej od Placu Sybiraków do ul. Nadbrzeżnej; opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową (2016r.). Zadanie realizowane w dwóch etapach (2017r.) – zakończone. Wykonano: nawierzchnię jezdni z kostki kamiennej – 2 108,47 m², zatoki postojowe z kostki kamiennej – 1 168,55 m², zjazdy z kostki kamiennej i granitowej – 190,40 m², chodniki z kostki granitowej i kostki sjenit – 2 695,89 m², kanalizację deszczową – odwodnienie pasa drogowego i oświetlenie uliczne (2018r.).</p>	3 602 878,06
<p>Budowa drogi dojazdowej wraz z parkingiem przy Szkole Podstawowej nr 7 – zakończono prace projektowo-kosztorysowe (2016r.): wykonano jezdnię z betonu asfaltowego o pow. 1 339 m², zatokę autobusową z betonu cementowego o pow. 338 m², nawierzchnię jezdni i parkingów z kostki betonowej o pow. 4329 m², chodniki o pow. 1 153 m² oraz odwodnienie terenu – sieć kanalizacji deszczowej, oświetlenie, sieć Legman (2017r.), a także przejścia typu ZEBRA Premium z nawierzchnią antypoślizgową z czujkami ruchu, aktywnymi punktami odblaskowymi, lampami ostrzegawczymi i instalacją elektryczną zasilającą w ul. Wrocławskiej (2017r.).</p>	2 456 259,08
<p>Uzbrojenie i budowa dróg w rejonie ulicy Jaworzyńskiej oraz obwodnicy południowo - zachodniej dla terenów produkcyjno - usługowych w Legnicy w zakresie ul. Handlowej, ul. Boiskowej i części ul. Myśliwskiej wraz z uzbrojeniem – zrealizowano drogę w ul. Boiskowej, Handlowej i części ul. Myśliwskiej, oświetlenie uliczne, kanalizację teleinformatyczną LEGMAN, odwodnienie pasa drogowego, sieci wody i kanalizacji sanitarnej (2017r.).</p>	9 380 256,64
<p>Przebudowa ul. Neptuna (2016r.).</p>	744 188,62
<p>Przebudowa ciągu komunikacyjnego ulic: Mickiewicza i Oświęcimskiej – rozpoczęcie zadania w 2017r.</p>	669 020,20 1 158 082,24 (w 2018 r.)
<p>Przebudowa ul. Pątnowskiej – rozpoczęcie zadania w 2017r.</p>	839 311,41 591 963,75 (w 2018 r.)
<p>Przebudowa ul. Rataja (2017r.).</p>	1 184 530,79
<p>Przebudowa ul. Marsa (2017r.).</p>	2 204 284,61
<p>Budowa układu komunikacyjnego dla obszaru aktywizacji gospodarczej i społecznej między ul. Wrocławską – Zieloną i ul. Jordana – Orła Białego (2017r.).</p>	914 543,08
<p>Budowa układu komunikacyjnego dla obszaru aktywności gospodarczej w rejonie ulic: Nasiennej, Hangarowej i Myrka – rozpoczęto opracowanie dokumentacji projektowej (2018r.), planowane zakończenie prac w 2019 roku.</p>	434 436,00

Budowa drogi powiatowej stanowiącej połączenie drogi realizowanej w ramach S3 z ul. Lotniczą – rozpoczęto opracowanie dokumentacji projektowej (2018r.), planowane zakończenie prac w 2019 roku	241 080,00
Budowa Zbiorczej Drogi Południowej – Etap III od al. Rzeczypospolitej do ul. Sikorskiego – kontynuacja rozpoczętych w 2017 r. prac projektowych (2018r.), planowane zakończenie prac w 2019 roku.	1 189 159,82
Ograniczenie niskiej emisji transportowej w Legnicy poprzez zakup nowoczesnych autobusów miejskich na potrzeby transportu zbiorowego wraz z rozbudową systemu dynamicznej informacji przy-stankowej (DIP) - dostawa z montażem 5szt. Tablic DIP wzdłuż ul. Piłsudskiego (2018r.) *. <i>* zadanie jest częścią zadania dofinansowanego ze środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego RPO Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 - Ograniczenie niskiej emisji transportowej w Legnicy poprzez zakup nowoczesnych autobusów miejskich na potrzeby transportu zbiorowego wraz z rozbudową systemu.</i>	494 106,43

W I półroczu 2018 r., m. in.: zakupiono 2 nowoczesne autobusy miejskie w klasie maxi, hybrydowe, a w listopadzie gmina zakupi jeszcze 4 takie autobusy; rozpoczęto przebudowę ul. Leszczyńskiej wraz z budową sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ul. Leszczyńskiej i Prusa (planowane zakończenie do końca listopada 2018 r.); trwają prace przy przebudowie zatok autobusowych wraz z wymianą nawierzchni jezdni w ciągu al. Piłsudskiego i ul. W. Sikorskiego – przebudowa odcinka al. Piłsudskiego (planowany termin zakończenia do końca października 2018 r.); w czerwcu 2018 r. zakończono prace przy zadaniu: Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia – przebudowa ul. Wrocławskiej od pl. Sybiraków do ul. Nadbrzeżnej (wykonano jezdnię, zatoki postojowe, chodniki, kanalizację deszczową i oświetlenie uliczne).

Oświata

W latach 2014-2017 **łącznie nakłady – 14 745 782, 43 zł, a plan na 2018 r. – 9 715 269, 35 zł.**

Termomodernizacja (etap II) segmentu A Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 3, ul. Mazowiecka (LBO), zakres zrealizowanych robót obejmował wykonanie między innymi: ocieplenie ścian systemem lekkim – 879 m², remont dachu – wymiana pokrycia dachowego z papy – 532 m² (2014r.).	289 843,09
Przebudowa i przystosowanie obiektu szkolnego przy ul. Mazowieckiej 3 na potrzeby Zespołu Placówek Specjalnych – dokumentacja (2017-2018). Realizacja etapu I: segment C, części segmentu B oraz łącznika prowadzącego do sali gimnastycznej – piwnica, parter ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, I piętro przedszkola, II piętro internatu (2018-2019). Planowany koszt: 6 250 000 zł.	47 940,48 (2017r.)
Szkoła Podstawowa nr 19 w Legnicy, al. Rzeczypospolitej – modernizacja bazy sportowej dla potrzeb prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży jako element programów profilaktycznych: - przebudowa istniejącego kompleksu na boiska z nawierzchnią poliuretanową o łącznej powierzchni około 2 630 m ² z liniami rozgraniczającymi boisko do piłki ręcznej, mini piłki nożnej o wym. 20x40m, boisko do koszykówki o wym. 28x15m z wpisanym boiskiem do siatkówki o wym. 18x9m, bieżnię trzytorową okólną z odcinkiem prostym zakończonym skocznią w dal; oraz zmodernizowano sale gimnastyczne i zaplecze sportowe o łącznej powierzchni użytkowej 512 m ² (2014r.). - termomodernizacja budynku szkolnego – opracowanie dokumentacji projektowej (2018r.).	1 580 996,95 150,00
Wszystkie dzieci nasze są. Plac zabaw dla dzieci na terenie Szkoły Podstawowej nr 2 (LBO): wykonano nawierzchnie chodników z kostki granitowej, nawierzchnie trawiaste 755m² i zwirowe 201 m² oraz ogrodzenie z przęsłami na podmurówce i płot ażurowy wewnętrzny, zakupiono i zamontowano urządzenia wyposażenia placu zabaw (2014r.).	167 067,85

Plac zabaw (Szkoła Podstawowa nr 9) (LBO): zagospodarowano patio o powierzchni 505,7 m ² na plac zabaw (2015r.).	164 519,49
Szkoła Podstawowa nr 6, al. Piłsudskiego 3 – Modernizacja bazy sportowej dla potrzeb prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży jako element programu profilaktyki – wykonano boiska wielofunkcyjne wraz z bieżnią okólną o nawierzchni poliuretanowej przepuszczalnej z drenażem o pow. 1 350m ² , w tym: 2 bramki do piłki ręcznej z siatką i 4 konstrukcje z koszami i tablicami do koszykówki, boiska do piłki siatkowej o nawierzchni poliuretanowej nieprzepuszczalnej o pow. 220 m ² , urządzenia do skoku w dal (belka, skrzynia, pokrywa) – 1kpl., ciągi pieszce i chodniki – 590 m ² oraz plac zabaw (2015r.).	870 133,14
Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Głogowska 50 – Modernizacja bazy sportowej dla potrzeb prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży jako element programów profilaktycznych – wykonanie boiska wielofunkcyjnego i boiska do siatki wraz z bieżnią okólną i bieżnią do sprintu o nawierzchni poliuretanowej o pow. 2 161 m ² oraz robót na sali gimnastycznej – podłoga z wykładziny sportowej gr 7mm na ruszcie drewnianym z folią izolacyjną, drzwi dwuskrzydłowe zewnętrzne ocieplane, stalowe, przeszklone 160x220, elektroniczna tablica wyników, mata ochronna na podłogę sali, daszki nad wejściem z poliwęglanu (2016r.).	1 243 943,46
Kraina bezpiecznej zabawy – plac zabaw na terenie zielonym przy Szkole Podstawowej nr 19 – wykonano nawierzchnie bezpieczne z piasku drobnoziarnistego 425 m ² , nawierzchnie z kostki betonowej 6,20 m ² , ogrodzenie placu zabaw o powierzchni 738 m ² i montaż 4 urządzeń (2016r.).	89 999,20
Bezpieczny i nowoczesny plac zabaw dla małych dzieci przy SP nr 16 (LBO) – wykonano montaż urządzeń zabawowych, chodnik, nawierzchnię bezpieczną poliuretanową pod urządzenia zabawowe o pow. 205 m ² (2017 r.).	196 707,20
Siłownia zewnętrzna na terenie zielonym przy Szkole Podstawowej nr 19 (LBO) – wykonano nawierzchnię z kostki betonowej 318 m ² , nawierzchnię poliuretanową 72 m ² i zamontowano urządzenia małej architektury oraz wyposażenia siłowni (2017r.).	199 210,80
Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia – zagospodarowanie przestrzeni przy Szkole Podstawowej nr 1 na cele rekreacyjno-edukacyjne: wykonano boiska o nawierzchni poliuretanowej ok. 1033 m ² z drenażem i odwodnieniem, ogrodzeniem, trybunami, wyposażeniem i oświetleniem zewnętrznym (2016-2017).	930 526,37
Zespół Szkół Integracyjnych, ul. Wierzyńskiego 1 – Termomodernizacja budynków szkoły: – dokumentacja projektowa+ audyt energetyczny budynków (2015-2016), – dokumentacja projektowa – aktualizacja (2017r.). Planowana realizacja termomodernizacji budynku szkoły w latach 2018-2020.	73 129,64 4 960,00 5 852 000,00
PARK TRAMPOLIN – zewnętrzny plac zabaw przy Szkole Podstawowej nr 7 dla uczniów i okolicznych mieszkańców (LBO) – wykonano nawierzchnię z piasku na terenie placu zabaw o pow. 105,0 m ² , nawierzchnię mineralną na terenie siłowni zewnętrznej o pow. 204,0 m ² , zamontowano fundamenty pod urządzenia i urządzenia zabawowe oraz urządzenia siłowni (2018r.).	225 624,80

W I półroczu 2018 r. kontynuowano prace adaptacyjne w budynku przy ul. Krzemienieckiej 1 na potrzeby przedszkola i żłobka publicznego oraz termomodernizację budynków (łącznik i budynek C) Miejskiego Przedszkola nr 13 przy ul. Wielkiej Niedźwiedzicy (zakończono już prace na budynkach A i B). Rozstrzygnięto przetarg na wykonawcę prac termomodernizacyjnych budynków Zespołu Szkół Integracyjnych przy ul. Wierzyńskiego oraz zawarto umowę z wykonawcą na przebudowę i przystosowanie obiektu szkolnego przy ul. Mazowieckiej 3 na potrzeby Zespołu Placówek Specjalnych (segment C i część segmentu B oraz łącznik do sali gimnastycznej).

Kultura fizyczna, sport i turystyka

W latach 2014-2017 łączne nakłady – 5 221 445, 57 zł, a plan na 2018 r. – 994 500, 00 zł.

Sportowe miasteczko: plac zabaw i teren rekreacyjny przy ul. Wierzyńskiego, Gałczyńskiego i Piłsudskiego – w sąsiedztwie Szkoły Podstawowej nr 20 (LBO) wykonano nawierzchnię chodnika z kostki betonowej 85 m ² , nawierzchnie trawiaste 185 m ² i żwirowe 194 m ² , nawierzchnia siłowni na świeżym powietrzu 28 m ² oraz montaż urządzeń wyposażenia placu zabaw i siłowni (2014r.).	132 468,07
Boisko do piłki nożnej przy ul. Goździkowej [os. Sienkiewicza] (LBO): wykonano boisko trawiaste o wym. pola gry 20x40m, ogrodzenie i montaż bramek do piłki nożnej (2014r.).	49 995,30
Budowa placu zabaw dla dzieci przy ul. Stanisławowskiej wraz z zagospodarowaniem terenów zielonych (LBO) – wykonano nawierzchnię żwirową placu zabaw w obrębie lokalizacji urządzeń i ich stref bezpieczeństwa – pow. 320,4 m ² , nawierzchnię komunikacji z kostki betonowej pow. 164 m ² . Nawierzchnia trawiasta – pow. 206 m ² , ogrodzenie panelowe z segmentem wejściowym stop – dog – dł. 71,6 m. Zamontowano wyposażenie placu zabaw (2014r.).	145 354,54
Budowa Placu Zabaw pomiędzy ulicami Młynarską, Środkową i Grodzką (LBO) – wykonano nawierzchnię bezpieczną piaskowo – żwirową w obrębie lokalizacji urządzeń i ich stref bezpieczeństwa – pow. 230 m ² , nawierzchnię chodnika z kostki betonowej – pow. 60 m ² . Zieleń – pow. 235 m ² , ogrodzenie panelowe z segmentem wejściowym stop – dog – pow. 92 m ² . Zamontowano wyposażenie placu zabaw (2014r.).	135 192,45
Budowa placu zabaw „Wioska Słowiańska” (LBO) – wykonano nawierzchnię żwirową placu zabaw – pow. 437 m ² , trawnik, schody terenowe z balustradą, zamontowano wyposażenie placu zabaw (2014r.).	170 119,60
Budowa placu zabaw dla dzieci przy ul. Wielogórskiej (LBO) – wykonano nawierzchnię żwirową placu zabaw – pow. 195 m ² , nawierzchnię żwirową komunikacji, nawierzchnię trawiastą – pow. 295 m ² , ogrodzenie panelowe z furtką i segmentem wejściowym typu stop – dog – dł. 56 m. Zamontowano wyposażenie placu zabaw (2014r.).	65 552,85
Budowa Parku kalistenicznego streer workout (do treningu siłowego) (Park Miejski) (LBO) – wykonano nawierzchnię bezpieczną z poliuretanu ok. 290 m ² i zamontowano elementy konstrukcyjne siłowni (2015r.).	166 943,28
Budowa placu zabaw i boiska do koszykówki przy ul. Goździkowej wraz z siłownią plenerową (LBO) – wykonano boisko do koszykówki o wym. 12x20 m, 240 m ² , o nawierzchni poliuretanowej, ogrodzenie placu zabaw o powierzchni 353,17 m ² z nawierzchnią piaszczystą i wyposażeniem (2015r.).	192 619,59
Siłownia zewnętrzna na osiedlu Piekary A przy ul. Tatrzańskej (LBO) - wykonano nawierzchnię z kostki betonowej o pow. 197m ² i nawierzchnię piaskowo-żwirową o pow. 22 m ² , montaż urządzeń rekreacyjnych (2015r.).	94 524,92
Drugi etap – kontynuacja budowy terenu rekreacyjnego przy ul. Wierzyńskiego, Gałczyńskiego i Piłsudskiego – w sąsiedztwie Szkoły Podstawowej nr 20 (LBO) – wykonano nawierzchnię z kostki betonowej, chodniki o pow. 813, 01 m ² i obrzeża betonowe 719,65 m i montaż urządzeń – stoliki do gier planszowych, leżaki drewniane 4 szt., ławki drewniane 10 szt. (2015r.).	216 642,99
Przebudowa boiska sportowego przy ul. Oświęcimskiej (LBO) – wykonano przebudowę istniejącego boiska z nawierzchnią asfaltową na boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej o wymiarach 20m x 36m, pow. 736,89 m ² , dwa pola rzutowe 4,8m x 4,9m, każde do koszykówki, o łącznej powierzchni 47 m ² (2015r.).	202 786,06
Rodzinny park rekreacyjno-sportowy przy ul. Oświęcimskiej – budowa placu zabaw i siłowni napowietrznej (LBO) – wykonano nawierzchnię żwirową (strefy bezpieczeństwa urządzeń zabawowych) o pow. 244 m ² , nawierzchnię ciągów komunikacyjnych z kostki betonowej o pow. 311m ² , odtworzenie nawierzchni trawiastych w otoczeniu siłowni i placu zabaw o pow. 250m ² oraz ogrodzenie i wyposażenie placu zabaw i siłowni (2016r.).	191 996,12
Budowa siłowni plenerowej przy ul. Goździkowej (LBO) - wykonano nawierzchnię z kostki betonowej o powierzchni 600 m ² oraz zrealizowano dostawę i montaż wyposażenia (2016r.).	194 095,28

Rozbudowa terenów rekreacyjnych Park Piekary przy ul. Wierzyńskiego, Gałczyńskiego i Piłsudskiego, w sąsiedztwie SP nr 20 (LBO) - wykonano ciągi piesze z kostki betonowej 210 m ² , wypełnienie piaskiem placu zabaw 24,75 m ² , ogrodzenie panelowe placu zabaw, trawniki dywanowe 922 m ² , montaż altany ze stołami i siedziskami, mostku-kładki drewnianej, urządzeń na placu zabaw (2016r.).	196 653,09
Budowa placu zabaw przy Alei Zwycięstwa: wykonano wykorytowanie terenu pod strefy bezpieczne i utwardzenie z wywiezieniem ziemi urodzajnej z placu zabaw i chodnika, montaż fundamentów pod urządzenia, montaż urządzeń zabawowych, nawierzchnia komunikacyjna z kostki betonowej i alejka żwirowa, ogrodzenie, oświetlenie lampami solarnymi (2017r.).	193 541,79
Kompleks sportowo-rekreacyjny przy ul. Artyleryjskiej i Piechoty (LBO) – wykonano: montaż urządzeń zabawowych, urządzeń siłowni zewnętrznej, strefy bezpieczne z piasku na placu zabaw i z kostki brukowej dla siłowni (2017r.).	197 673,20
Budowa pilotażowego systemu inteligentnego oświetlenia na skatepark-u wykonano konfigurację modułów LESS, sieci IP, oprogramowania CCTV, montaż urządzeń i uruchomienie systemu LESS oraz integrację systemu LESS z siecią światłowodową LEGMAN (2017r.).	26 395,80
Budowa linowego parku dla dzieci przy ul. Oświęcimskiej (LBO) – wykonano montaż urządzeń, ogrodzenie terenu, nawierzchnię żwirową pod wieżą linową (2017r.).	199 986,39
Kompleks sportowo-rekreacyjny przy ul. Staffa 6 (LBO) - wykonano nawierzchnię bezpieczną z płyt SBR/poliuretanu pod zestawy i urządzenia zabawowe – łączna pow. 337 m ² wraz z wykonaniem podbudowy pod nawierzchnię bezpieczną i zamontowano zestawy zabawowe, (2017r.).	199 479,20
Rozbudowa Stadionu Sportowego im. Orła Białego - w zakresie: podgrzewania murawy boiska stadionu - wykonano murawy stadionu z podgrzewaniem płyty (2016-2017), - w zakresie zadaszanie trybun B, C, D – wykonano roboty budowlane związane z zadaszaniem trybun: B (zachodnia), C (południowa), D (północna) o łącznej powierzchni zabudowy około 3 400m ² , przełożono instalację elektryczną i niskoprądową, montaż i uruchomienie nowej tablicy LED o powierzchni min. 24m ² na słupie oświetleniowym między trybunami B i D (2016-2017).	5 648 189,98
Budowa rowerowego placu zabaw pumptrack – wykonano plac rekreacyjny z dojazdem od strony skateparku, dwa asfaltowe place zabaw (2017r.).	639 362,79
Ogródek wielopokoleniowy do zabawy i uprawiania sportu przy ul. Bydgoskiej (LBO) – wykonano nawierzchnię z piasku na terenie placu zabaw o pow. 381,30 m ² , nawierzchnię mineralną (w technologii Hansgrand) na terenie siłowni zewnętrznej o pow. 96,22 m ² , nawierzchnię komunikacyjną z kostki betonowej o pow. 12,70 m ² , zamontowano fundamenty pod urządzenia zabawowe i urządzenia siłowni, zamontowano ogrodzenie betonowe dł. 79 mb i wys. 1,10 m (2018r.).	226 774,42
Zagospodarowanie terenów zielonych na cele aktywnego wypoczynku – przebudowa placu zabaw i budowa siłowni plenerowej przy ul. Stanisławowskiej (LBO) – wykonano nawierzchnię z piasku na terenie placu zabaw o pow. 295,68 m ² , nawierzchnię mineralną na terenie siłowni zewnętrznej o pow. 163,36 m ² , nawierzchnię komunikacyjną z kostki betonowej o pow. 12,32 m ² , zamontowano fundamenty pod urządzenia i urządzenia zabawowe oraz urządzenia siłowni i ogrodzenie betonowe dł. 58 mb i wys. 1,10 m (2018r.).	202 007,20

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

W latach 2014-2017 łączne nakłady – 10 364 831, 97 zł, a plan na 2018 r. – 2 114 912, 90 zł.

<p>Remont i rewaloryzacja Akademii Rycerskiej, ul. Chojnowska 2, wykonano: roboty budowlane, instalacyjne, konserwatorskie, wykończeniowe pomieszczeń o łącznej powierzchni użytkowej 1 340,8 m² zlokalizowanych: w skrzydle A - 799,8 m² i w skrzydle E z wieżą - 541,0 m².</p> <p>Łącznie przekazano dla Legnickiego Centrum Kultury: 9 pomieszczeń w skrzydle A: parter poziom 1 – Ujeżdżalnia, klatka schodowa K3, poziom 2 – balkon, pom. pomocnicze, klatka schodowa K3, drugie piętro – Sala Królewska, 2 pomieszczenia pomocnicze, korytarz; 15 pomieszczeń w skrzydle E: piwnica – klatka schodowa K2, 5 pomieszczeń technicznych, pom. pomocnicze, parter – korytarz, klatka schodowa K2, pierwsze piętro – klatka schodowa K2, drugie piętro – korytarz, klatka schodowa K2, poddasze – 3 pom. techniczne.</p> <p>Zakupiono i zamontowano system konferencyjny 30-stanowiskowy, system wyświetlania wielkoformatowego oraz fortepian hybrydowy (2014- 2015).</p>	9 690 956,46
<p>Remont i rewaloryzacja Akademii Rycerskiej, ul. Chojnowska 2 –</p> <p>zakupiono wyposażenia ruchome Sali Królewskiej i Ujeżdżalni w skrzydle A, w tym między innymi: meble – krzesła drewniane stylizowane 210 szt., krzesła metalowe – 400 szt, stoliki i ławeczki stylizowane, stoły, inne; żaluzje, dywan, urządzenie czyszczące; wyposażenie elektroakustyczne; podesty sceniczne z akcesoriami i kotarą; oświetlenie sceniczne, ściana video.</p> <p>Zakończono roboty prowadzone w piwnicach skrzydła D (2016r.).</p> <p>Łącznie na remont i rewaloryzację Akademii Rycerskiej w latach 1991- 2016 wydatkowano kwotę: 58 876 414, 30 zł</p>	2 399 897,90
<p>Gwiazdna Arena – wykonanie widowni wraz z zadaszeniem i oświetleniem pod imprezy plenerowe przy SDK Kopernik w rejonie ul. Galaktycznej, osi Kartuskiej, Górniczej i Koziorożca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie dokumentacji projektowej (2016r.), - wykonano miejsce dla widowni, zadaszenie nad widownią i istniejącą areną, konstrukcję wsporczą dla przykrycia dachowego, poszycie zadaszenia, nasyp naziemny, skarpe, umocniono skarpy elementami prefabrykowanymi (2017r.). 	20 537,31 498 582,59

W I półroczu 2018 r. kontynuowano prace w zakresie rewaloryzacji siedziby Legnickiej Biblioteki Publicznej przy ul. Piastowskiej 22.

Gospodarka mieszkaniowa

W latach 2014-2017 **łącznie nakłady – 13 445 227, 86 zł, a plan na 2018 r. – 9 044 932, 65 zł.**

<p>Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego – budynki mieszkalne przy ul. Chrobrego 8, 9 i ul. Pobożnego 1 (zakończenie prac w 2014 r.) oraz przy ul. H. Pobożnego 18a, 18b i 22 (realizacja zadania w latach 2015-2016); renowacja części wspólnych, m. in. remont piwnic, klatek schodowych, elewacji.</p>	2 373 104,12
<p>Realizacja PONE na terenie Legnicy – likwidacja niskiej emisji w rejonie ul. Głogowskiej i w obiektach użyteczności publicznej gminy Legnica; opracowanie audytów energetycznych dla budynków przy ul. Głogowskiej 10 i 71 oraz dokumentacji projektowo-kosztorysowej (rozpoczęcie zadania w 2014 r.); docieplenie stropów w budynkach mieszk. przy ul. Głogowskiej 10 i 71, remont dachu, wymiana stolarki okiennej – zakończenie prac w 2016 r.</p>	1 498 192,51
<p>Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia – renowacja części wspólnych w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych przy ul. Kościelnej 2, Kamiennej 2a, 4, 5, 6 – zadanie rozpoczęto w 2016 r.: opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej; rozpoczęcie remontu budynku przy ul. Kamiennej 2a – wymiana stolarki okiennej, wymiana/renowacja stolarki drzwiowej, remont piwnic, klatek schodowych, elewacji frontowych, docieplenie elewacji od strony podwórka oraz ścian szczytowych, roboty dekarские oraz związane z instalacją elektryczną – zakończenie prac w 2018 r.</p>	1 346 940,07

Przebudowa lokali mieszkalnych gminy w celu uzyskania 12 lokali socjalnych – m. in. w budynkach przy ul. Cmentarnej 3, Kwiatowej 12, Dmowskiego 6, 15, Kazimierza Wielkiego 24, 39 – zadanie rozpoczęto w 2014 r. opracowaniem dokumentacji projektowo-kosztorysowej; wyremontowano 9 lokali (2017r.).	1 090 173,65
Wniesienie wkładu pieniężnego do TBS sp. z o.o. w Kamiennej Górze na budowę budynku mieszkalnego wielorodzinnego z zespołem wbudowanych garaży przy ul. K. Makuszyńskiego (2017r.).	800 000,00
Nabywanie nieruchomości oraz prawa użytkowania wieczystego do gminnego zasobu nieruchomości; nabyto, m. in. działki w obrębach: Nowe Osiedle, Przybków, Pawice, Wrocławskie Przedmieście, Piekary Osiedle, Piekary Wielkie, Stare Miasto, Czarny Dwór (2014-2017).	2 046 871,24
Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia – zagospodarowanie oraz utworzenie estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych obejmujących wnętrza ograniczone ulicami: Wrocławska/Kościelna/Kamienna; wykonanie nowych ciągów pieszych, dróg dojazdowych, miejsc postojowych, założenie trawników, nasadzenie drzew i krzewów, montaż lamp oświetleniowych solarnych, budowa dwóch placów zabaw (2017r.).	423 919,64

W I półroczu 2018 r. kontynuowano, rozpoczęte w 2016 r., zadanie: Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia – zagospodarowanie oraz utworzenie estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych obejmujących wnętrza ograniczone ulicami: Wrocławską/Kościelną/Kamienną – zakończenie prac w październiku 2018 r. (wybudowano odcinek nowej sieci sanitarnej odbierającej ścieki z budynków 52, 52 a, b, c przy ul. Wrocławskiej i 1A przy ul. Kamiennej, trwają roboty budowlane w budynkach). W lipcu 2018 r. zakończono realizację zadania: Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia – renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ul. Kościelnej 2, Kamiennej 2 a, 4, 5, 6.

Ponadto wniesiono wkład pieniężny do TBS sp. z o.o. w Kamiennej Górze w wysokości 1 200 000 zł na budowę budynku mieszkalnego wielorodzinnego wraz z zespołem wbudowanych garaży przy ul. K. Makuszyńskiego.

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

W latach 2014-2017 łączne nakłady – 15 973 162, 51 zł, a plan na 2018 r. – 2 835 989, 00 zł.

Realizacja PONE – likwidacja niskiej emisji w rejonie ul. Głogowskiej i w obiektach użyteczności publicznej w ramach programu pn. Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych źródeł odnawialnych; w 2015 r. zawarto 114 umów z mieszkańcami, wypłacając im dotacje na zmianę ogrzewania; w 2016 r. – złożono 243 wnioski, przeprowadzono 216 wizji w lokalach, podpisano 247 umów z mieszkańcami na przyznanie dotacji; w 2017 r. zawarto 218 umów z mieszkańcami.	2 521 108,63
Realizacja PONE – budowa wysokoparametrowej sieci ciepłowniczej w rejonie ul. Głogowskiej i Słubickiej; dotację, otrzymaną z WFOŚiGW, przekazano WPEC-owi, które wykonało sieć ciepłowniczą w rejonie ul. Głogowskiej i Słubickiej wraz z przyłączami i węzłami cieplnymi do Szkoły Podstawowej nr 2 i Miejskiego Przedszkola nr 7 oraz do dwóch budynków mieszkalnych przy ul. Głogowskiej (2015r.).	577 525,61
Rewitalizacja zabytkowego Parku Miejskiego; zakończenie II etapu przebudowy al. Orła Białego – odcinek od al. Białej do al. Zygmunta Krasińskiego (nawierzchnie ciągów pieszo-jezdnych, ścieżek rowerowych, kanalizacji deszczowej, przyłącze wodociągowe, kanalizacja teletechniczna Legman, montaż elementów małej architektury, nasadzenia roślin w pasie zieleni (2015r.); w 2016 r. zlecono opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na przebudowę al. Białej i al. Oswobodzenia.	1 828 288,23

Budowa i przebudowa oświetlenia ulicznego , m. in.: oświetlenie terenu zatoki autobusowej przy ul. Śląskiej – 2 nowe latarnie, oświetlenie odcinka al. Zwycięstwa – od ul. Jaworzyńskiej do istniejącego oświetlenia – 16 latarni ulicznych, doświetlenie przejścia dla pieszych w ul. Poznańskiej – za wiaduktem kolejowym oraz al. Rzeczypospolitej w rejonie ul. Staszica – 4 szt. naświetlaczy, ul. Traugutta, Roosevelta, Oświęcimska, Chłapowskiego, Tatarska – 23 latarnie stylizowane przy ul. Oświęcimskiej i Mickiewicza, ul. Bartoszkowska – montaż szafki oświetleniowej, latarnie kpl. 8, wymiana latarni przy ul. Paderewskiego – słupy oświetleniowe 6 kpl. (2014-2017) .	1 715 180,93
Przebudowa alejek cmentarnych na Cmentarzu Komunalnym przy ul. Wrocławskiej ; przebudowano odcinek od al. Ofiar Ludobójstwa OUN-UPA do krzyża (2017r.) .	514 999,38
Przebudowa budynku Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt przy ul. Ceglanej (2017r.) .	490 136,51
Przełożenie ujściowego odcinka rowu K-11 ; wykonano konserwację rowu MK-1, MK-1-1 oraz nowe koryto rowu melioracji szczegółowych K-11 wraz umocnieniem dna i skarp (2017r.) .	358 077,82

Warto dodać, że corocznie dokonywano zakupów iluminacji świątecznej (ok. 100 000 zł rocznie) oraz koszy i pojemników na śmieci (ponad 1,5 mln zł). Zakupiono również pojemniki na psie odchody (ponad 70 tys. zł).

W I półroczu 2018 r. zawarto 82 umowy z mieszkańcami na udzielenie dotacji – w ramach zadania: ochrona powietrza polegająca na zmianie ogrzewania opartego na paliwie stałym na ogrzewanie ekologiczne w ramach Programu ograniczenia niskiej emisji dla miasta Legnicy.

Administracja publiczna

W latach 2014-2017 **łącznie nakłady** na zakupy inwestycyjne i inwestycje – **5 329 764, 56 zł, plan na 2018 r. – 1 375 729, 00 zł.**

Informatyzacja Urzędu Miasta – zakup i montaż UPS wraz z przystosowaniem pomieszczenia piwnicznego do jego montażu; zakup i wdrożenie systemu głosowania elektronicznego na potrzeby internetowego głosowania na projekty zgłoszone w ramach LBO; zakup komputerów, monitorów, drukarek; podłączenie 37 jednostek gminy do zasobów sieci; modernizacja sieci teleinformatycznej w USC; wdrożenie nowych stron – m. in. WWW.UM, Portal, LegnicaArt, Prezydent (2014-2017) .	1 097 978,33
Informatyzacja Urzędu Miasta – zakup i wdrożenie systemów wspomagających zarządzanie miastem – m. in. zakup urządzeń wielofunkcyjnych, zakup pamięci do serwera, zakup monitorów dotykowych z oprogramowaniem, wykorzystywanych jako elektroniczne tablice ogłoszeniowe (2014-2017) .	910 224,32
Przebudowa systemu audiowizualnego sali obrad Rady Miejskiej – opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej; zakup i montaż przewodowego systemu do głosowania oraz zestawu kamer i sprzętu komputerowego (2015-2016) .	276 174,27
Budowa miejskiej sieci teleinformatycznej LEGMAN – budowa przyłącza światłowodowego do budynków: Wydz. Geodezji i Kartografii (ul. Kościuszki 38), Zarządu Dróg Miejskich (ul. Wojska Polskiego 10), ZGM-u (ul. Zielona 7), Stadionu Miejskiego i budynku Palmiarni (al. Orła Białego), skateparku w Parku Bielańskim (2017r.) .	984 885,73
Usprawnienie obsługi klienta – w tym budowa i udostępnienie e-usług w gminie Legnica; dostawa i wdrożenie nowych rozwiązań teleinformatycznych (2017r.) .	1 339 530,00

W I półroczu 2018 r. kontynuowano budowę miejskiej sieci teleinformatycznej LEGMAN – dla następujących lokalizacji: ul. Gwiazdna 1, Chojnowska 112, Rynek 3, św. Piotra 14, Piastowskiej 22.

Trzeba odnotować **gruntowną rewitalizację sali posiedzeń dawnego zarządu miasta wraz z przyległym salonikiem legnickiego Nowego Ratusza** (II piętro). W lipcu 2017 r. zakończono w tych pomieszczeniach prace budowlane, renowacyjne i konserwatorskie, odbywające się pod ścisłym nadzorem konserwatorskim. Rewitalizacja kosztowała ok. 427 tys. zł. Między innymi ze ścian zdjęto od 5 do 8 warstw różnych farb, docierając do oryginalnej, pierwotnej malatury o pięknej kolorystyce i wzorach. Zachowała się ona na powierzchni ok. 70 % ścian. Odnowiono bogatą sztukaterię sufitu, na którym dominuje różany wieniec. Pierwotnie był on złożony więc przywrócono jego blask. Odrestaurowano także obraz wiszący nad ławą, ukazujący herb miasta i widoki Starego Ratusza i Katedry, autorstwa wrocławskiego malarza Carla Dennera. Nowy Ratusz, wybudowany w stylu neorenesansowym, został wpisany do rejestru zabytków w 1981 r. i liczy 113 lat.

Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa

W latach 2014-2017 **łącznie nakłady – 1 670 957, 59 zł, plan na 2018 r. – 66 900, 00 zł.**

Rozbudowa strażnicy JRG PSP nr 1 – kontynuowano zadanie z lat poprzednich – wykonano przebudowę pomieszczeń sanitarnych, instalacji elektrycznej i klimatyzacji oraz wentylacji (zadanie zakończono 15.12.2014r.).	208 316,99
Współfinansowanie zakupu samochodów osobowych w policyjnej wersji dla miasta Legnicy – 9 samochodów, w tym 3 małodrożowe (przekazanie KM Policji w grudniu 2015 r.).	314 241,00
KM PSP – zakup sprzętu oraz urządzeń łączności i informatycznych do nowo powstałej serwerowni (2017r.).	140 500,00
KM PSP – zakup łodzi płaskodennej z silnikiem (2016r.).	80 000,00
Zakup i montaż nowoczesnej mobilnej zapory przeciwpowodziowej , zamykającej ul. Wały Rzeczne w okolicy wiaduktu kolejowego (2014-2015).	49 175,40
Zakup samochodu służbowego dla Straży Miejskiej (2017r.).	75 180,50
Budowa zintegrowanego systemu ostrzegania – zakup i montaż 3 nowych elektronicznych syren alarmowych (2017r.).	63 882,50

Inwestycje Legnickiego Budżetu Obywatelskiego

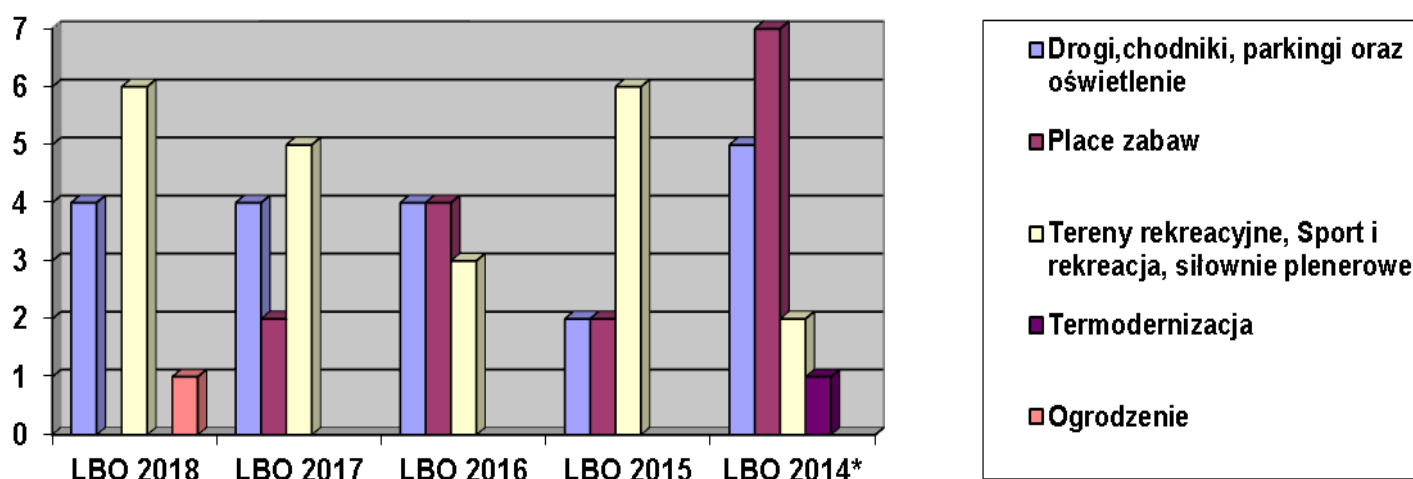
Legnicki Budżet Obywatelski funkcjonuje w naszym mieście od 2013 r. i działa na podstawie Zarządzenia Prezydenta Miasta Legnicy. Jest to unikalny mechanizm obywatelski, stworzony na potrzeby Legnicy, w ramach którego działają ciała opiniodawcze: Zespół Technicznej Oceny Projektów (ZTOP) i Zespół Kwalifikacji Projektów (ZKP). Zasady tworzenia i realizacji budżetu partycypacyjnego ewaluowały na przestrzeni lat, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, począwszy od I edycji Legnickiego Budżetu Obywatelskiego w 2013 r. do 2018 r., gdzie aktualnie procedowana jest VI edycja LBO 2019. **Miasto podzielono pierwotnie na 10 obszarów, a od trzeciej edycji LBO – na 11.**

Ustalono, że wartość proponowanego projektu nie mogła przekroczyć przeznaczonych dla każdego wyznaczonego obszaru kwoty wynoszącej **ok. 200 000 zł**, zaś **od VI edycji LBO kwota na zadania wzrosła do 250 000 zł**. Zakres zadania musiał umożliwić jego realizację w ciągu roku budżetowego.

	Ilość zgłoszonych wniosków	Ilość zadań rekomendowanych do głosowania	Projekty zrealizowane	Liczba głosujących
I edycja LBO 2014	91	54	15	6 198
II edycja LBO 2015	73	49	10	8 182
III edycja LBO 2016	87	63	11	13 604
IV edycja LBO 2017	61	49	11	8 802
V edycja LBO 2018	95	65	11	7 865
VI edycja LBO 2019	76	69	głosowanie jesienią	

Z powyższego zestawienia wynika, że legniczanie zaakceptowali Legnicki Budżet Obywatelski i chętnie zgłaszają zadania do realizacji, jak też licznie uczestniczą w głosowaniu.

Projekty wg zakresu rzeczowego w poszczególnych edycjach LBO w latach 2013-2017.

Projekty złożone w ramach Legnickiego Budżetu Obywatelskiego w latach 2013-2018.

ZŁOŻONE PROJEKTY WEDŁUG RODZAJU INICJATYW	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
PLACE ZABAW	23	10	19	6	9	12
TERENY REKREACYJNE	20	18	27	26	21	21
CHODNIKI	15	12	18	11	17	7
PARKINGI	9	1	7	6	8	3
DROGI	7	4	4	3	3	7
INNE / termodernizacja	1	1				
INNE / remont basenu	1	1				
INNE / sygnalizacja świetlna	1	1				
INNE / sieć LEGMAN	2	2		1		
INNE / wybieg dla zwierząt/ toalety	2	2				2
INNE / szatnia Konfeks	1					
INNE / przejście dla pieszych	1	1	2			1

ZŁOŻONE PROJEKTY WEDŁUG RODZAJU INICJATYW	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018
INNE / Zasięki	3	3	1			
INNE / budowa pomnika	1	1				
INNE / ogrodzenie	1				1	
INNE / oświetlenie	2	2	1			1
INNE / zadaszenie targowiska		1				
INNE / parking rowerowy		1				
INNE / ścieżki rowerowe			4			
INNE / wnętrza podwórkowe			1			
INNE / rewitalizacja szaletu			1			
INNE / przeniesienie pomnika			1	1		
INNE / kanalizacja burzowa				1		
INNE / oświetlenie drogi				1		
INNE / budowa boiska					2	2
INNE / nasadzenia zieleni					1	1
INNE / budowa toalety					1	
INNE / Obywatelski system monitoringu jakości powietrza						10
INNE / boksy w schronisku						1
INNE / obserwatorium						1

Podsumowując zestawienie należy podkreślić, iż legniczanie na przełomie lat 2013-2018 zgłaszali głównie projekty dotyczące budowy dróg i chodników. W kręgu ich zainteresowania były także miejsca, gdzie można uprawiać sport i rekreację. Niektóre zrealizowane inwestycje w ramach LBO opisane są powyżej – w zestawieniu tabelarycznym inwestycji.

Obecnie procedowana jest VI edycja Legnickiego Budżetu Obywatelskiego 2019. Ustalono już listę projektów, które będą podlegać głosowaniu.

Opinie mieszkańców o inwestycjach i Legnickim Budżecie Obywatelskim

Przeprowadzone przez CBOS w pierwszym półroczu 2018 r. badania opinii społecznej w Legnicy wykazały, że **mieszkańcy doceniają zrealizowane dwie najważniejsze inwestycje drogowe**, tj. oddanie do użytku drugiego etapu Zbiorczej Drogi Południowej i nowego mostu na Kaczawie oraz przebudowę ul. Jaworzyńskiej. **Odsetek oceniających te inwestycje jako bardzo potrzebne**, a nawet niezbędne, **sięgnął 70 %**.

Ocenie legniczan poddano także **13 planowanych przez samorząd inwestycji**. Pierwsze trzy przedsięwzięcia **najbardziej obecnie potrzebne mieszkańcom tworzą inwestycje drogowe**: budowa/remonty dróg i chodników oraz budowa parkingów. Na kolejnych miejscach znalazły się żłobki i przedszkola, jak również remont komunalnych kamienic.

Potrzeby inwestycyjne mieszkańców w odniesieniu do najbliższej okolicy różnicuje miejsce zamieszkania, choć jest kilka wyjątków. Należą do nich miejsca parkingowe, których brakuje w każdej dzielnicy – stosunkowo najmniej na Starym Mieście, a zdecydowanie najbardziej na osiedlach Kopernik i Zosinek. Wszyscy potrzebują też terenów zielonych, placów zabaw i ławek. Brak miejsc do zabawy dla dzieci najbardziej dokucza mieszkańcom Starego Miasta; na Tarninowie, bardziej niż gdzie indziej, odczuwany jest brak zewnętrznych obiektów rekreacyjnych; mieszkańcy Osiedla Zosinek, w większym stopniu niż inni, potrzebują obiektów dla

seniorów i przychodni lekarskiej, a Osiedla Kopernik – przedszkola.

Jak wynika z badań CBOS-u, **na Legnicki Budżet Obywatelski** głosowały najchętniej w 2017 r. osoby w wieku 45-54 lata (37,1 %) oraz 31-44 lata (29,4 %). Dobrze przyjęty jest elektroniczny system głosowania – 68,4 % oceniło go „dobrze”, a kolejne 16,3 % „bardzo dobrze”. Zdecydowana większość głosujących na LBO wyraziła pogląd, iż zasady jego tworzenia są dobre i nie wymagają zmian.

6. INWESTYCJE SPÓŁEK KOMUNALNYCH

Nakłady inwestycyjne spółek komunalnych wraz z zakupami inwestycyjnymi w latach 2014-2017 ilustruje poniższe zestawienie.

Spółka	2014	2015	2016	2017
Strefa Aktywności Gospodarczej sp. z o.o.	930 459,81	220 405,80	179 746,15	722 483,30
Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o.	8 800 061,68* *środki z UE: 4 539 088,98	4 766 464,99	9 486 546,03	773 670,00
Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji SA	6 131 340,00	38 249 390,00	7 098 460,00	10 543 140,00
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne sp. z o.o.	1 192 946,00	1 108 980,00	13 848 651,00	870 898,00
Łączne nakłady	17 054 807,49	44 345 240,79	30 613 403,18	12 910 191,30

Źródło: spółki komunalne

**Spółki komunalne w latach 2014-2017 wydały łącznie rekordową kwotę,
tj. 104 923 642,76 zł**

Strefa Aktywności Gospodarczej sp. z o.o., zajmowała się zarządzaniem terenu lotniska i obszaru przyległego oraz wspólnotami mieszkaniowymi. Spośród ważniejszych inwestycji w opisywanym okresie należy wymienić, m. in. naprawy dachów budynków wspólnotowych, montaż bramy wjazdowej na lotnisko, instalację systemu monitoringu w budynku nr 41, modernizację instalacji elektrycznej w budynku nr 24. Z dniem 28 lutego 2018 r. spółka zakończyła działalność związaną z zarządzaniem wspólnotami mieszkaniowymi. Natomiast – na podstawie uchwały nr XLVI/504/18 Rady Miejskiej z dnia 28 maja 2018 r. – **SAG-owi powierzono nowe zadanie** – zadanie własne gminy – mianowicie przebudowę i administrowanie zespołem basenów odkrytych przy ul. Stromej wraz z infrastrukturą.

Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. w analizowanym okresie realizowało takie oto inwestycje:

- budowa sortowni odpadów komunalnych przy ul. Rzeszotarskiej (2013-2014),
- budowa linii sortowniczej przy ul. Rzeszotarskiej (2015 r.),
- rozbudowa części biologicznej instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów [MBP] (2016 r.),
- wyposażenie części biologicznej instalacji w kabinę wstępnej segregacji odpadów wraz z trybuną

sortowniczą: przenośniki – sortowniczy i taśmowy, separator metali żelaznych oraz rozbudowa placu komunikacyjnego (2016 r.),

- zakup i montaż rozrywarki do worków (2017 r.).

Sortownia odpadów surowcowych powstała na terenie Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Legnicy. Do sortowni trafiają selektywnie zebrane odpady surowcowe, które rozdzielane są na surowce wtórne, takie jak: papier, tekturę i tworzywa sztuczne, które następnie przekazywane są do dalszego przetworzenia. Podczas procesu sortowania ze strumienia odpadów wydzielane są również odpady złomu, szkła i odpady niebezpieczne. Sortownia posiada wydajność wynoszącą 10 500 Mg odpadów/rok.

W **LPGK zaplanowano w 2018 r.** rozpoczęcie inwestycji zlokalizowanej przy ul. Rzeszotarskiej, polegającej na: modernizacji istniejącego MBP (mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów) w zakresie części do mechanicznego przetwarzania odpadów. Ponadto przewidziano: budowę obiektu socjalnego, budowę dodatkowej wagi najazdowej, dostosowanie istniejącego budynku wagowego i zadaszenia obu pomostów, budowę bezdotykowej myjni dla pojazdów LPGK, budowę dwóch wiat otwartych, myjni kół oraz budowę niezbędnej infrastruktury technicznej. Inwestycja będzie dofinansowana z funduszy unijnych.

Największą inwestycją Legnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji SA, podzieloną na trzy etapy, jest **uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Legnica**. **I etap** obejmował następujące zadania:

- modernizacja części gazowo-energetycznej, w tym instalacji biogazu z wprowadzeniem kogeneracji, modernizacji układu nadawy i odbioru osadu w Oczyszczalni Ścieków;
- budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Jaworzyńskiej;
- budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Nowodworskiej;
- budowa suszarni osadów ściekowych w Legnicy;
- modernizacja Zakładu Produkcji Wody, w tym zmiana napowietrzania (aeratory) – modernizacja filtrów, podwójna filtracja, lampa UV oraz zasilanie energetyczne wraz ze sterowaniem.

W wyniku inwestycji znacząco ograniczono uciążliwość zapachową oczyszczalni poprzez hermetyzację obiektów i uruchomienie biofiltra, wprowadzono tzw. kogenerację, czyli wykorzystanie wytwarzanego przez oczyszczalnię biogazu do produkcji energii elektrycznej i ciepła; budowa suszarni osadów ściekowych spowodowała, że osiągnięto wymogi UE w zakresie osadów ściekowych oraz składowania odpadów – wysuszone osady ściekowe mogą zostać poddane procesowi współspalania w cementowni. Natomiast budowa nowych odcinków sieci kanalizacyjnej w ul. Jaworzyńskiej i Nowodworskiej umożliwiła podłączenie do tej sieci ok. 250 mieszkańców miasta.

W **II etapie** realizowano takie zadania, jak:

- modernizacja Oczyszczalni Ścieków w Legnicy w części ściekowej;
- budowa sieci wodociągowej Dn125 PE wraz z uzbrojeniem od ul. Szczytnickiej do ul. Pątnowskiej;

- budowa sieci wody i kanalizacji sanitarnej na terenie byłej jednostki wojskowej przy ul. Rzeczypospolitej w Legnicy;
- budowa systemu monitoringu sieci wodociągowej;
- przebudowa sieci wodociągowej w ul. Krętej;
- budowa sieci wodociągowej w ul. Poznańskiej;
- budowa kanału sanitarnego do posesji przy ul. Chojnowskiej 1, 3, 5, 7 i 9;
- bezwykopowa naprawa wydzielonych odcinków sieci kanalizacyjnych na terenie Legnicy,
- współfinansowanie inwestycji pn. „Budowa Zbiorczej Drogi Południowej w Legnicy - Etap II od ul. Wojska Polskiego do al. Rzeczypospolitej z budową mostu na rzece Kaczawie” w zakresie przebudowy sieci wodociągowej.

Dzięki nowym inwestycjom **miasto będzie skanalizowane niemal w 100 %**, a kolejne tereny w Legnicy uzyskają dostęp do sieci wodociągowej. Z kolei monitoring sieci wodociągowej pozwoli m.in. na wcześniejsze wykrycie miejsca awarii, co będzie skutkowało szybkim i precyzyjnym jej usunięciem. Podczas **modernizacji oczyszczalni ścieków** zostaną przebudowane istniejące obiekty budowlane, wymienione stare, zużyte technicznie urządzenia technologiczne na nowe o wyższej sprawności oraz mniejszej energochłonności, dostosowane do nowych rozwiązań technologicznych. Jednocześnie zmniejszą się uciążliwości zapachowe obiektów oczyszczalni w wyniku hermetyzacji osadnika.

Zakończenie modernizacji Oczyszczalni Ścieków w części ściekowej przewidziano w październiku 2019 r. Prace nad budową systemu monitoringu sieci wodociągowej rozpoczęły się w II kw. 2017 r. i potrwają do listopada 2018 r.

Zadania inwestycyjne w zakresie **bezwykopowej naprawy wydzielonych odcinków sieci kanalizacyjnej** zakończono w czerwcu 2018 r. (etap I: m.in. ul. Jaworzyńska, Mickiewicza, Pocztowa, Panamska, Meksykańska oraz etap II: m.in. ul. Kazimierza Wielkiego, Kościelna, Kamienna, Czarnieckiego, Wrocławska, Dmowskiego, Kartuska, Bracka).

W 2017 r. **przebudowano sieć wodociągową** w ul. Krętej oraz **wybudowano sieć wodociągową wraz z uzbrojeniem** od ul. Szczytnickiej do ul. Pątnowskiej, a także **wybudowano sieci wody i kanalizacji sanitarnej** na terenie byłej jednostki wojskowej przy al. Rzeczypospolitej. Wybudowano również sieć wodociągową na ul. Poznańskiej i kanał sanitarny do posesji przy ul. Chojnowskiej 1, 3, 5, 7 i 9.

Prace, wchodzące w zakres LPWiK S.A. przy zadaniu Budowa Zbiorczej Drogi Południowej w Legnicy - etap II od ul. Wojska Polskiego do al. Rzeczypospolitej z budową mostu na rzece Kaczawie”, zrealizowano w 2017 r.

Projekt **etapu III** obejmuje n/w zadania:

- budowa sieci kanalizacji sanitarnej od ul. Masarskiej do kolektora K-1 w ul. Ścinawskiej;
- budowa sieci kanalizacji rozdzielczej w ul. Wrocławskiej;
- zakup pojazdu specjalistycznego do ciśnieniowego mycia i udrażniania kanałów;
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Dąbrówki, od ul. Kraka do al. Piłsudskiego;
- rozbudowa systemu GIS o dostęp mobilny;
- modernizacja stacji odwadniania i zagęszczania oraz rozbudowa układu napowietrzania bloku biologicznego;
- naprawa kolektorów kanalizacji sanitarnej i ogólnospławnej miasta Legnicy;

- modernizacja ujęcia wody w celu zwiększenia bezpieczeństwa pozyskiwania wody.

W ramach tego projektu **na terenie oczyszczalni ścieków** zmodernizowane zostaną: stacja odwadniania i zagęszczania osadu oraz układ napowietrzania bloku biologicznego. Natomiast na terenie **Zakładu Produkcji Wody** będzie poddane **modernizacji ujęcie wody**. Spółka zrealizuje także szereg inwestycji związanych z siecią kanalizacyjną na terenie Legnicy. Ponadto, dzięki funduszom unijnym, zakupiono w 2016 r. **pojazd specjalistyczny** do ciśnieniowego mycia i udrażniania kanalizacji. LPWiK S.A., idąc z duchem czasu, rozbuduje także system GIS (system informacji geograficznej) o dostęp mobilny, który umożliwi służbom, prowadzącym eksploatację sieci wod. – kan. pracę z programem również w terenie.

Prace przy ostatnim zadaniu tego etapu, tj. rozbudowie systemu GIS o dostęp mobilny, potrwać do listopada 2018 r.

Podjęte przez LPWiK inwestycje na tak szeroką skalę z ich ekologicznymi i gospodarczymi efektami mają ogromne znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarczego miasta, jak również dla podniesienia jakości życia mieszkańców.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne sp. z o.o. zakupiło w latach 2014-2017 osiemnaście nowoczesnych autobusów, wydając na ten cel prawie 15 mln zł. Na 2018 r. przewidziano zakup jednego autobusu. Poza tym spółka otrzymała od gminy w aporcje (do 2017 r.) cztery autobusy za kwotę prawie 4 mln zł.

Obok autobusów, MPK zakupiło m.in. autobus marki Mercedes-Benz Sprinter do obsługi mniej obciążonych linii oraz samochód osobowy marki Ford Transit do przewozu osób niepełnosprawnych, a także pogotowie techniczne marki Man TG S do obsługi awarii autobusów. Poza ww. zakupami, warto też wspomnieć o innych zakupach inwestycyjnych, jak chociażby: system monitoringu wizyjnego, podest obsługowy do autobusów czy urządzenie do kontroli ustawień świateł.

W 2018 r. zaplanowano, m. in. opracowanie dokumentacji na stację zasilania elektrobusesów oraz modernizację linii diagnostycznej dla autobusów w Okręgowej Stacji Kontroli Pojazdów.

ROZDZIAŁ VI. ŚRODOWISKO

Legnica należy w Polsce do liderów w zakresie ochrony środowiska. Zakres inwestycji proekologicznych i ich efekty są dostrzegane przez różne ogólnopolskie gremia, które za podejmowane działania nagradzają nasze miasto. W 2017 r. prezydent Legnicy odebrał tytuł Samorządu Przyjaznego Środowisku, przyznany przez Narodową Radę Ekologiczną Urzędowi Miasta Legnicy za innowacyjne wdrożenie Systemu Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym.

W ostatnich czterech latach legnicki samorząd skupił się przede wszystkim na walce ze smogiem i kontynuowaniu upowszechniania wśród legniczan segregacji odpadów komunalnych oraz na zazielenianiu miasta.

1. ZIELONA LEGNICA

Park Miejski z założeniami parkowymi z połowy XIX w. wraz z Palmiarnią założoną pod koniec XIX w., Park Gdański, Park Bielański, zieleńce i skwery na osiedlach mieszkaniowych, bulwary nadrzeczne, pasy zieleni w ciągach ulicznych, zieleń ochronna przy terenach przemysłowych, kompleks parkowo-leśny, tj. Lasek Złotoryjski z końca XIX w., aleje drzew na cmentarzach, ogrody działkowe – składają się na legnicką zieleń. Od 2014 r. budowany jest Park Piekary (w sąsiedztwie Szkoły Podstawowej nr 20) – w ramach Legnickiego Budżetu Obywatelskiego. Powstały tu już place zabaw ze ścieżkami, siłownia pod chmurką, teren obsadzono krzewami i drzewami. W 2016 r. park wzbogacił się o ogród skalny z drewnianym mostkiem, a na zniwelowanym terenie posiano trawę.

Zabytkowa Palmiarnia wraz z Minizoo w analizowanym okresie była miejscem wielu ciekawych zajęć edukacyjnych i wydarzeń kulturalnych, a w latach 2017-2018 odbył się tu Ogólnopolski Festiwal Roślin Owadożernych. Impreza cieszyła się ogromnym zainteresowaniem, o czym świadczy rekordowa frekwencja (w 2017 r. ok. 20 000 osób, w 2018 r. ok. 15 000 osób).

Trzeba podkreślić, że w wyniku kampanii promocyjnej legnickiej Palmiarni i Minizoo z ogrodami tematycznymi, w 2016 r. zwiedziło te urokliwe miejsca parku 80 tys. osób, a w r. 2017 – aż 160 tys. osób.

Bieżące utrzymanie Palmiarni wynosiło 20 000 zł miesięcznie. Od czerwca 2018 r. kwota ta wzrosła do 25 000 zł miesięcznie.

Mieszkańcy są przyzwyczajeni do wysokiego standardu utrzymywania zieleni w naszym mieście. Każdego roku cieszą i zaskakują nowe aranżacje dywanów kwiatowych, rabat kwiatowych, kompozycje w amplach, donicach i na wieżach kwiatowych w centrum miasta. W parku, gdzie założono ogród daliowy, rocznie wysadza się ponad 3 tys. sadzonek dalii za łączną kwotę 15 000 zł. Zakup pozostałych roślin rabatowych np. w roku 2017 wyniósł 67 445 zł, natomiast w roku 2018 – 68 742 zł.

Od kilkunastu lat corocznie miasto realizuje **projekt pn. „Odnowa zieleni średniej i wysokiej”** przy aktywnym współdziałaniu mieszkańców. Na zakup roślinności (drzew i krzewów wielu gatunków) każdego roku przeznaczano z budżetu miasta ok. 30 – 40 tys. zł (pieniądze pochodziły z opłat i kar za korzystanie ze środowiska). W każdym roku miasto zakupuje ok. 8 000 drzew i krzewów. Sadzonki otrzymuje corocznie ok. 30 różnych instytucji, a wśród nich zarządcy nieruchomości, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, szkoły, przedszkola i inne placówki oraz mieszkańcy. Dzięki realizacji tego projektu wzbogacana jest miejska

zieleń. Uzupełniane są też powstałe wcześniej ubytki oraz wprowadzane nowe nasadzenia, szczególnie na terenach zielonych służących rekreacji. Zakupione sadzonki gmina przekazuje wnioskodawcom bezpłatnie, po otrzymaniu oświadczenia o przyjęciu odpowiedzialności za prawidłowe przeprowadzenie nasadzeń.

2. OCHRONA POWIETRZA

Legnica od lat 90. zlikwidowała i zastąpiła technologiami ekologicznymi ponad 2 500 pieców węglowych i kilkadziesiąt lokalnych kotłowni. Nadal jednak występuje zanieczyszczenie powietrza, co potwierdziły badania, wykazujące m. in. przekroczenia pyłu zawieszonego, dlatego gmina Legnica – obok Wrocławia, Wałbrzycha, Jeleniej Góry – włączyła się do realizacji **programu ochrony powietrza na Dolnym Śląsku** w zakresie likwidacji tzw. niskiej emisji. Miasto przystąpiło w 2014 r. do **pilotażowego programu KAWKA**, skąd pochodziły pieniądze na wymianę systemu ogrzewania i realizuje, uchwalony w 2014 r. przez Radę Miejską, Program **ograniczenia niskiej emisji dla miasta Legnicy (PONE)**. Chociaż pod koniec 2016 r. Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zrezygnowały z dofinansowywania i kontynuacji programu KAWKA, Legnica nadal realizowała swój plan wymiany instalacji grzewczej. Pieniądze na ten cel pochodziły z budżetu miasta.

Legnica walczy ze smogiem

Sejmik województwa dolnośląskiego przyjął 30 listopada 2017 r. **uchwały antysmogowe, które zaczęły obowiązywać od 1 lipca 2018 r.**, zakazujące stosowania w systemie ogrzewania węgla brunatnego oraz paliw stałych, węgla kamiennego w postaci sypkiej, mułów węglowych i biomasy stałej o wilgotności powyżej 20 %. Kontrolą stosowania obowiązujących przepisów w naszym mieście zajmuje się Straż Miejska.

Legniccy strażnicy miejscy – na polecenie prezydenta miasta – już w sezonie grzewczym 2015/2016 przeprowadzali kontrole posesji, sprawdzając czym pali się w piecach. Okazało się, że tylko podczas jednego patrolu zlokalizowano kilku trucicieli powietrza. I tak, np. na terenie bazy magazynowej przy ul. Wałbrzyskiej w wielkim ognisku spalano odpady komunalne i gabarytowe, a przy ul. Nowodworskiej w jednej z firm w kotłowni spalane były impregnowane elementy drewniane. Sprawców ukarano mandatami.

Legnica walczy ze smogiem od wielu lat, podejmując doraźne i dalekosiężne działania. Jedną z najważniejszych form tej walki jest **dofinansowywanie kosztów związanych z wymianą tradycyjnych źródeł ciepła na ekologiczne**. Realizacja PONE w mieście polega właśnie m. in. na ograniczeniu emisji z indywidualnych źródeł grzewczych, rozproszonych na terenie miasta, poprzez udzielanie dotacji na inwestycje, w myśl uchwały nr XLVIII/488/14 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 28 lipca 2014 r. oraz uchwały nr XLII/447/18 z dnia 29 stycznia 2018 roku. Mieszkańcy do końca 2017 r. mogli otrzymać zwrot 45 % poniesionych na ten cel nakładów, przy czym maksymalna kwota wynosiła 5 000 zł. Trzeba przyznać, że ten instrument pomocowy cieszył się zainteresowaniem legniczan, **bowiem w latach 2015-2017 podpisano 574 umowy z mieszkańcami na kwotę 2 521 108, 64 zł**. Od 1 stycznia 2018 r. – w myśl uchwały, podjętej przez Radę Miejską 29 stycznia 2018 r., na wniosek prezydenta miasta – dotacja będzie przydzielana w wysokości do 50 % poniesionych i udokumentowanych kosztów wymiany przestarzałych źródeł ciepła na ekologiczne. Ustalono też górne limity wysokości dotacji. Środki na te działania proekologiczne pochodzą będą z budżetu miasta oraz Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu – w ramach programu

Ograniczenie niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego.

Na realizację zadań wynikających z PONE pozyskano w 2015 r. środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 1 658 966 zł i pożyczkę – 172 194 zł. Dzięki tym funduszom, wspierającym budżet miasta, przeprowadzono termomodernizację i podłączono do sieci ciepłowniczej budynki mieszkalne przy ul. Głogowskiej 71 i 10 oraz Szkołę Podstawową nr 2 przy ul. Głogowskiej 50, a także halę sportową przy ul. Głogowskiej 50 i Miejskie Przedszkole nr 7 przy ul. Słubickiej 1.

Wybudowano także wysokoparametrowe sieci ciepłownicze w rejonie ulic: Słubickiej, Głogowskiej i Łokietka. Podjęta w 2018 r. uchwała Rady Miejskiej w sprawie ustalenia regulaminu określającego zasady udzielania dotacji celowej z budżetu miasta Legnicy na realizację na terenie miasta Legnicy zadań inwestycyjnych z zakresu ochrony środowiska, umożliwiła pozyskanie kolejnej pożyczki z WFOŚiGW w kwocie 664 755, 29 zł.

W 2016 r. została przeprowadzona **inwentaryzacja wszystkich źródeł niskiej emisji**. Jest to jedna z pierwszych takich inicjatyw w kraju. Dzięki mapie dostępnej na stronie WWW.izne.legnica.eu można dowiedzieć się, która dzielnica w naszym mieście może pochwalić się najbardziej ekologicznym ogrzewaniem.

Na jakość powietrza ma także wpływ **wzrastająca liczba pojazdów** w Legnicy. Stąd też **miasto realizuje program inwestycyjny**, mający na celu wyprowadzenie tranzytu z centrum miasta. Prezydent Legnicy zabiegał od lat o to, by zakończyć ostatecznie budowę obwodnicy południowo-wschodniej w nowym przebiegu drogi krajowej nr 94. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad wreszcie dostrzegła ważność argumentów miasta i inwestycja ta znalazła się w planach drogowych. Z kolei budowa zbiorczej drogi południowej, poczynając od ul. Grabskiego, również przyczynia się do rozładowania ruchu kołowego w śródmieściu, a tym samym do ograniczenia zanieczyszczeń powietrza.

Na poprawę jakości powietrza ma również wpływ powstały zintegrowany system zarządzania ruchem i transportem publicznym oraz nowoczesne autobusy MPK o ekologicznych systemach napędów, a wkrótce także hybrydowych.

Na stronie Urzędu Miasta WWW.legnica.eu, klikając w odpowiednią zakładkę, można **sprawdzić aktualny stan jakości powietrza** w mieście. Strona prezentuje wyniki pomiarów zanieczyszczeń powietrza ze stacji pomiarów przy al. Rzeczypospolitej 10/12, należącej do wojewódzkiej sieci monitoringu jakości powietrza, a prowadzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Ostrzeżenia o jakości powietrza znajdują się także na tablicach ITS oraz tablicy na budynku przy ul. Witelona, przedstawiającej prognozowaną jakość powietrza.

Warto dodać, iż na mocy Porozumienia z 30 czerwca 2015 r. pomiędzy Gminą Legnica a Ministrem Środowiska, Miasto Legnica złożyło deklarację udziału w projekcie, realizowanym przez Ministra pt. **„Opracowanie planów adaptacji klimatu dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców”(MPA)**. W listopadzie 2016 r. rozpoczęły się prace nad opracowaniem Planu adaptacji do zmian klimatu dla miasta Legnicy. Powołano Miejski Zespół ds. opracowania planu, który wspiera zespół ekspertów. Zakończenie prac przewidziano w styczniu 2019 r.

Natomiast uchwałą Nr XVI/155/16 Rady Miejskiej z dnia 25 stycznia 2016 r. został przyjęty **Plan Gospodarki Niskoemisyjnej z elementami planu mobilności miejskiej dla Miasta Legnicy**, który jest dokumentem

strategicznym, obejmującym działania przyczyniające się do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych, a tym samym do poprawy efektywności energetycznej gminy.

3. OCHRONA WÓD

Sieci wodno-kanalizacyjne administrowane i eksploatowane są przez Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji SA. Spółka w analizowanym okresie podjęła wiele ważnych inwestycji w tej dziedzinie. Między innymi rozwiązano problem osadów z legnickiej oczyszczalni, które mogą być wykorzystywane jako paliwo w cementowni.

W latach 2014-2018 wybudowano i zmodernizowano 5 km sieci kanalizacji sanitarnej, w tym, m. in.:

- wybudowano odcinki sieci w ul. Nowodworskiej (na odcinku od obwodnicy zachodniej miasta do ul. Zamiejskiej) i w ul. Jaworzyńskiej (na odcinku od dawnego szpitala położniczego do obwodnicy zachodniej miasta),
- wybudowano kanalizację sanitarną w ul. Żniwnej i Żytnej do budynków 6a, 6b, 4a, 4b; wybudowano kanalizację w ul. Boiskowej i na terenie byłej jednostki wojskowej przy al. Rzeczypospolitej,
- przebudowano kanalizację w ul. Jaworzyńskiej w ramach modernizacji ulicy wraz z przyłączami,
- wybudowano i przebudowano infrastrukturę techniczną związaną z obsługą obszaru w rejonie ul. Jaworzyńskiej i obwodnicy południowo-zachodniej w Legnicy,
- rozpoczęto przygotowania do budowy systemu kanalizacji sanitarnej w ul. Szczytnickiej.

Pod koniec czerwca 2017 r. zakończono budowę sieci kanalizacji sanitarnej od ul. Masarskiej do kolektora K-1 w ul. Ścinawskiej. Natomiast w czerwcu 2018 r. zakończono budowę sieci kanalizacji rozdzielczej w ul. Wrocławskiej, a do września 2018 r. mają zakończyć się prace przy budowie sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Dąbrówki, od ul. Kraka do al. Piłsudskiego.

Inwestycje te przyczyniają się do zmniejszenia zanieczyszczenia wód i gleby, a także likwidacji przestarzałych szamb.

Ochrona miasta przed powodzią

W celu zabezpieczenia Legnicy przed powodzią, każdego roku gmina **porządkuje w granicach miasta międzywale rzeki Kaczawy**, od mostu kolejowego w rejonie ul. Stacyjnej do jazu na Kaczawie przy ul. Żytnej (rejon ul. Jaworzyńskiej) oraz **Młynówki** od jazu na Kaczawie, w rejonie ul. Jaworzyńskiej do ujścia do Kaczawy w Parku Miejskim i w obrębie geodezyjnym Piekary Stare. Na bieżąco prowadzona była też kontrola funkcjonowania urządzeń wodnych, tj. zasuw i klap przeciwwrotnych.

Do najważniejszych **prac remontowych** w analizowanym okresie trzeba zaliczyć:

- usunięcie i cięcia pielęgnacyjne drzew rosnących na skarpach i wale Młynówki (2016 r.),
- rozbiórka pozostałości po zabudowaniach gospodarczych w międzywale rzeki Kaczawy i uporządkowanie terenu (2017 r.),
- przełożenie ujściowego odcinka rowu K-11 powyżej obwodnicy m. Legnica (2017 r.) w celu przeprowadzenia nadmiaru wód z rowu K-11, uchodzących poprzez rurociąg do kanalizacji deszczowej trasą poza

planowanym terenem Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej poprzez istniejące rowy i rurociągi do rzeki Kaczawy.

Miasto w roku 2015 i 2017 pozyskało środki finansowe z budżetu Województwa Dolnośląskiego na bieżące utrzymanie urządzeń wodnych, będących własnością gminy, na dofinansowanie projektu pn. „**Konserwacja rowów melioracyjnych na terenie miasta Legnica**”. Dzięki przeprowadzonym pracom poprawiono odprowadzanie nadmiaru wód z terenów przyległych poprzez udrożnienie i konserwację rowów melioracji szczegółowej.

Również w roku 2015 i 2017, w celu zapewnienia dopływu wody do Koziego Stawu, w ramach zadania pn. „**Usunięcie awarii na rurociągu doprowadzającym wodę do Koziego Stawu w Parku Miejskim w Legnicy**”, usuwano awarie powstałe na rurociągu.

4. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM

Podjęte w ostatnich latach przez władze miasta działania przynoszą pozytywne efekty, co przekłada się na zmniejszenie hałasu w mieście. W niektórych miejscach zrobiło się ciszej o kilka decybeli, np. w rejonie Bramy Głogowskiej czy ul. Muzealnej. Mimo że natężenie ruchu się nie zmniejszyło, to poprawiła się płynność ruchu, a udrożnione ulice w centrum sprawiły, że samochody rzadziej zatrzymują się na światłach. Poprawiła się także nawierzchnia dróg, co skutkuje spadkiem natężenia hałasu.

5. GOSPODARKA ODPADAMI

System gospodarowania odpadami komunalnymi

Wprawdzie w 2015 r. weszła w życie **nowelizacja ustawy śmieciowej**, która przede wszystkim zmieniła zapisy dotyczące opłaty za gospodarowanie odpadami, wprowadzając maksymalne stawki, których nie można przekroczyć przy ustalaniu opłat, ale **na terenie miasta nie wpłynęła ona na dotychczasowe stawki za odbiór odpadów komunalnych** (9,70 zł za selektywną zbiórkę, wg ustawy – 25,98 zł, 17 zł w przypadku, gdy lokator nie segreguje odpadów, wg ustawy – maksymalna stawka 51,90 zł). Natomiast, zgodnie z nowelizacją ustawy, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe zobowiązano do składania deklaracji zbiorczych dla poszczególnych nieruchomości o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ich przekazywania do Urzędu Miasta. Nie dotyczyło to właścicieli domków jednorodzinnych oraz tych właścicieli lokali wielorodzinnych, w których imieniu taką deklarację złożyli zarządcy nieruchomości lub wspólnoty (np. budynki zarządzane przez ZGM, TBS).

Za pobrane opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina m. in. pokrywa koszty związane z wyposażeniem nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, a także likwiduje tzw. dzikie wysypiska odpadów.

Poniżej prezentujemy tabelę obrazującą liczbę pojemników na odpady komunalne na terenie miasta.

Pojemność	60 l	120 l	140 l	240 l	1 100 l	2 500 l	3 m ³	8-10 m ³
Odpady biodegradowalne	463	1 305	-	110	-	-	-	-
Odpady surowcowe suche	1 255	1 977	222	1 250	708	1	2	112
Odpady komunalne zmieszane	6	2899	12	-	910	18	12	215
Pojemniki na szkło	-	-	-	-	174	-	-	-
Dzwony na szkło	-	-	-	-	-	235	-	-

Źródło: Wydział Środowiska i Gospodarowania Odpadami

Warto przy tej okazji podać, że na terenie osiedla Kopernik powstało 5 podziemnych pojemników: przy ul. Kosmicznej (w dwóch lokalizacjach) – 3 pojemniki, Galaktycznej 13-20 – 4 pojemniki, Horyzontalnej 1-13 – 4 i Plutona 9-10 – 3. Jak podała Legnicka Spółdzielnia Mieszkaniowa, koszt budowy trzech pojemników wyniósł ok. 140 tys. zł, a czterech – ok. 190 tys. zł.

Poniższe zestawienia ilustrują strukturę odebranych odpadów komunalnych w mieście w latach 2014-2018 (I półrocze).

Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	2014	2015	2016	2017	2018 I pół.	Razem [Mg]
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	28 058,300	27 883,460	30 133,660	29 740,180	15 068,180	130 883,780

Źródło: Wydział Środowiska i Gospodarki Odpadami

Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	2014	2015	2016	2017	2018 I pół.	Razem [Mg]
Odpady wielkogabarytowe	257,560	328,780	708,000	920,140	466,700	2 681,180
Odpady ulegające biodegradacji	649,460	662,320	867,140	908,540	334,860	3 422,320
Zmieszane odpady opakowaniowe	2 260,760	2 711,780	3 018,480	3 454,100	1 775,500	13 220,620
Opakowania ze szkła	560,580	612,120	616,420	676,120	350,720	2 815,960
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne (inne niezawierające niebezpiecznych składników)	0,040	0,365	0,232	0,511	0,169	1,317
Zużyte urządzenia elektroniczne (inne niż wym. wyżej)	0,000	0,134	0,666	0,968	0,306	2,074
Leki	1,967	1,786	1,982	1,976	1,219	8,930
Razem	31 788,667	32 200,745	35 346,580	35 702,535	17 997,654	153 036,181

Źródło: Wydział Środowiska i Gospodarki Odpadami

Jak widać z powyższego zestawienia, ilość odpadów segregowanych w 2017 r. wprawdzie wzrosła w stosunku do 2014 r., ale nadal zbyt wysoki jest odsetek odpadów niesegregowanych w całkowitej masie odpadów, co ilustruje poniższa tabela.

	2014	2015	2016	2017	2018 I poł	Razem
Udział % odpadów selektywnie zebranych w całkowitej masie odpadów	11,73	13,41	14,75	16,70	16,28	14,48
Udział % odpadów niesegregowanych w całkowitej masie odpadów	88,27	86,59	85,25	83,30	83,72	83,52

Źródło: Wydział Środowiska i Gospodarki Odpadami

Odpady komunalne pochodzą w większości z gospodarstw domowych. Nieruchomości niezamieszkałe są także objęte systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Do nich należą, m.in. obiekty użyteczności publicznej (szpitale, szkoły, obiekty sportowe) oraz obiekty handlowe, targowiska itp.

Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych w Legnicy zajmuje się **Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej** sp. z o.o., wyłonione w drodze przetargu w 2013 r.

Legnicki system zakłada także **akcyjną zbiórkę wybranych frakcji**, tj. odpadów wielkogabarytowych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Polega on na odbiorze odpadów bezpośrednio od mieszkańca i odbywa się co dwa miesiące, tj. sześć razy w roku. Mieszkańcy są wcześniej informowani o formie, miejscu i czasie trwania zbiórki akcyjnej.

Do końca lipca 2016 r. zbiórki akcyjne przeprowadzane były dwa razy w roku, natomiast od 1 sierpnia 2016 r. rocznie organizowanych jest sześć zbiórek odpadów wielkogabarytowych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, tj. w miesiącach: lutym, kwietniu, czerwcu, sierpniu, październiku i w grudniu.

Ponadto zgodnie z regulaminem utrzymania czystości i porządku, obowiązującym na terenie gminy Legnica (od 1 sierpnia 2016 r.) w ramach zbiórek akcyjnych dokonywano dwa razy w roku, w miesiącach jesiennych, zbiórki liści, a w okresie poświątecznym choinek.

W mieście prowadzona jest również **zbiórka przeterminowanych leków**, stanowiących odpad niebezpieczny, która odbywa się w pojemnikach typu „KONFISKATOR”, zlokalizowanych w 20 aptekach. W grudniu 2017 r. zakupiono 10 dodatkowych konfiskatorów. Przeterminowane leki odbierane są raz na dwa miesiące. Na bieżąco realizowane są też odbiory interwencyjne, dokonywane na podstawie zgłoszenia przez prowadzącego aptekę.

Zbierane są też **zużyte baterie**, które są odpadami niebezpiecznymi. Odpowiednie pojemniki umieszczono w placówkach oświatowych, handlowych i różnych instytucjach.

W mieście zlokalizowano dwa **punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)** – przy ul. Nowodworskiej 48 i przy ul. Rzeszotarskiej 1, w których mieszkańcy za opłatą mogą zostawić wytwarzane przez siebie, selektywnie zebrane odpady komunalne, takie m. in., jak: meble i odpady wielkogabarytowe, papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, odpady zielone (w szczególności gałęzie, liście, skoszona trawa), chemikalia czy odpady remontowe.

Miesięczna opłata od mieszkańca w latach 2014-2018 r. wynosiła:
9,70 zł – jeżeli odpady były zbierane i odbierane w sposób selektywny;
17,00 zł – w przypadku braku selektywnej zbiórki.

System gospodarowania odpadami komunalnymi w głównej mierze ma na **celu zapewnienie osiągnięcia przez gminy odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu odpadów oraz ograniczenia**

masy bioodpadów przekazanych do składowania.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku, gminy są zobowiązane osiągnąć do 31 grudnia 2020 r.:

- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo;
- poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne w wysokości co najmniej 70% wagowo.

Poziomy odzysku i recyklingu odpadów oraz ograniczania składowania masy bioodpadów, osiągnięte przez gminę Legnica w latach 2014-2017, zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Rok	Wielkość osiągniętego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]	Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania [%]
2014	15	51	0
2015	19	70	0
2016	22	78	0
2017	24	90	0

Źródło: Wydział Środowiska i Gospodarki Odpadami

Należy podkreślić, iż osiągnięte wskaźniki w naszym mieście są dobre. Szczególnie wysoki poziom uzyskano w zakresie odzyskiwania odpadów budowlanych i rozbiórkowych (inne niż niebezpieczne).

Usuwanie azbestu

W VII kadencji samorządu kontynuowano realizację **Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Legnica w latach 2010 – 2032**. Wyroby zawierające azbest występują przede wszystkim jako pokrycia dachowe (58,1% masy azbestu) na budynkach gospodarczych, inwentarskich oraz na budynkach mieszkalnych osób fizycznych. Są to przede wszystkim płyty azbestowo – cementowe faliste i płaskie. Azbest występuje także na elewacjach, sufitach i stropodachach oraz na złączach i rurach.

Corocznie miasto do 31 marca **aktualizuje** posiadaną **inwentaryzację** obiektów zawierających azbest. Na koniec 2017 r. stwierdzono obecność tego niebezpiecznego materiału na obiektach:

- gminnych – 2,46 Mg,
- Spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych – 45,715 Mg,
- będących własnością osób fizycznych – 62,87 Mg,
- Skarbu Państwa – 3,679 Mg,
- Agencji Nieruchomości Rolnych – 6,37 Mg,
- przedsiębiorstw – 212 Mg oraz 4195,80 mb rur azbestowych,
- pozostałych podmiotów – 3,96 Mg

Łącznie 337,05 Mg azbestu oraz 4195, 80 mb rur azbestowych.

W latach 2014-2017 **usunięto ogółem 63,174 Mg azbestu**, głównie z budynków mieszkalnych (elewacje i dachy). W 2018 r. przewiduje się likwidację 8,11 Mg azbestu także z budynków mieszkalnych oraz gospodarczych.

Na realizację Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest wydatkowano w latach 2014-2018 około 40 000 zł, w tym 85 % pochodziło z dotacji WFOŚiGW we Wrocławiu.

Na stronie internetowej miasta utworzono „zakładkę tematyczną”, w której na bieżąco prezentowane są: akty prawne dotyczące obowiązków postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz regulujące sposób bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania, informacje o zagrożeniu, jakie niesie za sobą azbest, informacje o działaniach Gminy podejmowanych w celu usunięcia wyrobów zawierających azbest, wzory wniosków na dofinansowanie demontażu oraz unieszkodliwienia wyrobów azbestowych: <https://portal.legnica.eu/gospodarowanie-odpadami-7-874/azbest/>.

Decyzje w zakresie gospodarki odpadami

Uregulowania formalno-prawne (Ustawa o odpadach i Prawo ochrony środowiska) nakładają na przedsiębiorców określone obowiązki związane z wytwarzaniem i gospodarowaniem odpadami. W związku z tym **Wydział Środowiska i Gospodarki Odpadami wydawał stosowne decyzje administracyjne**: pozwolenia na wytwarzanie odpadów, zezwolenia na zbieranie, przetwarzanie odpadów oraz transport odpadów. W latach 2014-2018 wydano:

- 43 pozwolenia na wytwarzanie odpadów powstających w związku z eksploatacją instalacji,
- 71 zezwoleń na zbieranie odpadów,
- 16 zezwoleń na przetwarzanie odpadów.

Edukacja ekologiczna

Edukacja ekologiczna prowadzona jest w naszym mieście na wielu płaszczyznach i we wszystkich środowiskach – od przedszkolaków po seniorów. Program realizowany jest przez różne podmioty – od przedszkoli, szkół, poprzez organizacje pozarządowe, po LPGK sp. z o.o. i miasto.

Ta niejednokrotnie żmudna praca edukacyjna w dziedzinie podnoszenia świadomości ekologicznej, przynosząca coraz lepsze efekty w zakresie segregowania odpadów komunalnych, została dostrzeżona i doceniona. Otóż w 2015 r. **Ministerstwo Środowiska przyznało Legnicy** – w Konkursie „Zielone Miasta” – **wyróżnienie** w kategorii zorganizowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Natomiast w 2016 r. gmina Legnica za swoją **działalność edukacyjną otrzymała wyróżnienie w konkursie** o Puchar Recyklingu i odebrała statuetkę „Srebrna Puszka”.

Poniżej prezentujemy przykłady **działań gminy wraz z partnerami w zakresie edukacji ekologicznej**:

- lekcje edukacyjne w placówkach oświatowych, w ramach których uczestnicy zapoznawali się z zasadami selektywnej zbiórki odpadów komunalnych prowadzonej na terenie naszej gminy,
- cykliczne zajęcia terenowe dla uczniów szkół wszystkich typów na temat zasad selektywnej zbiórki odpadów, funkcjonowania PSZOK i RIPOK (Regionalnej Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych) oraz stosowanych tam sposobów zagospodarowania odpadów,

- we współpracy z Legnickim Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. przeprowadzano dni otwarte na terenie Regionalnej Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych, gdzie zapoznawano z funkcjonowaniem nowoczesnej sortowni odpadów komunalnych, Punktem Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, kompostownią bioodpadów oraz składowiskiem i kwaterami odpadów,
- lekcje edukacyjne z seniorami,
- opracowano logo selektywnej zbiórki odpadów „Legnica segreguje”,
- wydrukowano ulotki oraz zrealizowano film na temat selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- corocznie organizowano dla młodzieży szkolnej konkurs „Czyściciel Świata”.

Warto też odnotować ciekawe **inicjatywy** przygotowane i przeprowadzone przez miasto w **2015 r.**, mianowicie:

- cykl **przedstawień dla dzieci pod nazwą „Bajkowe Eko – Opowieści”**, promujący selektywną zbiórkę odpadów. Przedstawienia odbywały się w każdą niedzielę od 4 października do 8 listopada i cieszyły się dużym zainteresowaniem młodych legniczan, którzy z zapałem uczestniczyli w zorganizowanych dla nich animacjach,
- w dniach 17-23 grudnia zorganizowano **jarmark świąteczny** pod hasłem **„Legnica świętuje i segreguje”**. W imprezie udział wzięli lokalni rękodzielnicy i twórcy świątecznych ozdób i towarów (m.in.: z placówek oświatowych, sprzedawcy zabawek, artykułów spożywczych itp.), głównie wyrobów z materiałów ekologicznych. Przygotowano także cykl przedstawień o tematyce ekologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Zorganizowano program animacji w postaci konkursów, zabaw i innych interaktywnych zajęć, a mieszkańcy mogli posegregowane odpady surowcowe dostarczyć do „ekodomku”. Legniczan, którzy przynieśli najwięcej surowców, nagrodzono choinkami i innymi upominkami. Zebrano 1,78 Mg odpadów surowcowych oraz 12 kg baterii, a także sprzęt elektryczny i elektroniczny.

Z uznaniem trzeba odnieść się do **działań edukacyjnych LPGK sp. z o.o. i współpracy z różnymi partnerami**, zwłaszcza z: **Wydziałem Środowiska i Gospodarki Odpadami UM** (praktyczne warsztaty ekologiczne), **Fundacją Ekologiczną „Zielona Akcja”** (w ramach programu „Szkoła przyjazna środowisku” – konkurs pn. „Czyściciel Świata”, edukacyjne praktyczne warsztaty ekologiczne), **Młodzieżowym Centrum Kultury** (w ramach Rejonowego Konkursu plastycznego „Sprzątanie to fajne zadanie” oraz Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki Ekologicznej „Ekopiosenka”), **Ekobiblioteką LBP** (warsztaty ekologiczne) i **Szkolnym Schroniskiem Młodzieżowym**.

Spółka od wielu już lat **współpracuje też ze środowiskiem studenckim** w zakresie gospodarki odpadami, udostępniając dane do badań oraz aktywnie uczestnicząc w Ogólnopolskich Studenckich Konferencjach Naukowych „Szanse i Zagrożenia Gospodarki Odpadami”, organizowanych przez Koło Naukowe OIKOS, działające na Jeleniogórskim Wydziale Ekonomii, Zarządzania i Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu przy Katedrze Zarządzania Jakością i Środowiskiem.

Za swoje działania proekologiczne, jak również nowoczesne inwestycje w zakresie m. in. sortowania odpadów **Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej** było w analizowanym okresie **wielokrotnie nagradzane i wyróżniane**, np. w 2015 r. spółka po raz trzeci otrzymała wyróżnienie i tytuł „Ekolaur Polskiej Izby Ekologii”.

ROZDZIAŁ VII. MIESZKAŃCY

Na 30 czerwca 2018 r. liczba mieszkańców Legnicy zameldowanych na stałe wynosiła 93 210 osób. Od końca lat 90. XX w. zauważa się systematyczny spadek ludności Legnicy.

1. LUDNOŚĆ LEGNICY

Rok	Pobyt stały	Pobyt czasowy	Ilość osób wymeldowanych
2014	96735	2356	4599
2015	95763	2185	4548
2016	94854	2178	4120
2017	93790	2164	4491
30. 06. 2018	93208	2247	2428

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich

Spadek liczby ludności wynika z takich zjawisk, jak ujemne saldo migracji i ujemny przyrost naturalny. Więcej bowiem osób opuszcza Legnicę niż się w niej osiedla.

2. RUCH NATURALNY

Ruch naturalny ludności i migracje (pobyt stały)

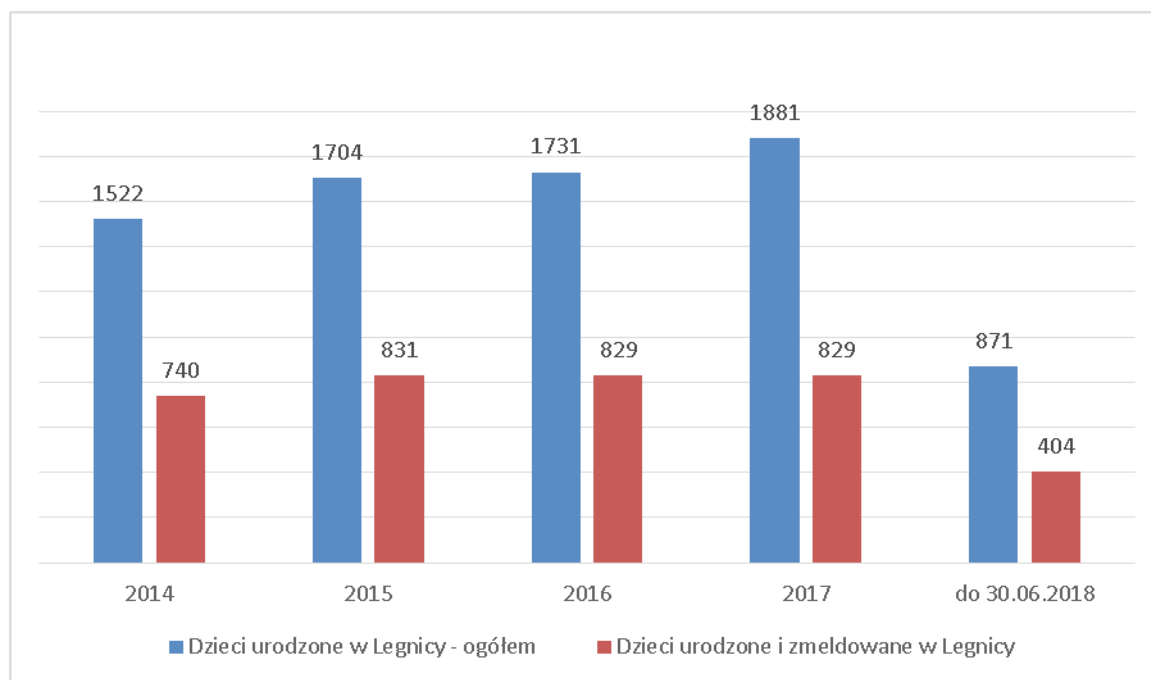
Rok	Urodzenia	Zgony	Zameldowania	Wymeldowania
2014	970	1 121	3 788	4 599
2015	1 016	1 194	3 585	4 548
2016	990	1 086	3 210	4 120
2017	937	1 185	3 460	4 491
2018 (I półrocze)	472	616	1 886	2 428

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich

Warto podkreślić, iż znacząca **liczba urodzeń zarejestrowanych w legnickim USC** – to dzieci osób niebędących mieszkańcami Legnicy, co obrazuje poniższe zestawienie i wykres.

Rok	Zarejestrowano urodzeń (urodzenia żywe)	Dzieci zameldowane w Legnicy	W ujęciu procentowym
2014	1522	740	48,62%
2015	1704	831	48,77%
2016	1731	829	47,89%
2017	1881	829	44,07%
Do 30.06.2018	871	404	46,38%

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego

Znacząca liczba zgonów zarejestrowanych w USC, to osoby będące mieszkańcami Legnicy.

Rok	Zarejestrowano zgonów na obszarze właściwości USC - ogółem	Akty zgonów legniczan	W ujęciu procentowym
2014	1696	1016	59,90%
2015	1742	1046	60,05%
2016	1680	954	56,79%
2017	1821	1046	57,44%
Do 30.06.2018	997	557	55,87%

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego

Jak widać z powyższych danych, przyrost naturalny w latach 2014-2017 nie osiągnął w Legnicy dodatnich wskaźników, analogicznie jak w latach 2010-2013. Nadal więc występuje tendencja wysokiego poziomu zgonów, przewyższająca urodzenia. Utrzymuje się także zjawisko dalszego odpływu mieszkańców z naszego miasta.

Tabele poniżej ilustrują wskaźniki ruchu naturalnego ludności Legnicy w latach 2014-2016 na tle województwa dolnośląskiego w r. 2016 oraz saldo migracji.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2016 woj. dol.
Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,4	9,8	9,6	9,5
Zgony na 1000 ludności	10,7	11,4	10,5	10,5
Przyrost naturalny na 1000 ludności	- 2,3	- 1,6	- 1,0	- 1,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

	2014	2015	2016	2016 woj.dol.
Saldo migracji wewnętrznej i zagranicznej na pobyt stały na 1000 ludności	- 3,3	- 3,5	- 1,4	1,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W analizowanym okresie można zauważyć, że wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności znacznie się zmniejszył w 2016 r. w stosunku do lat wcześniejszych, tym niemniej wciąż jest ujemny. Ujemne pozostaje także nadal saldo migracji, choć poważnie się zmniejszyło w 2016 r. Trudno jednak stwierdzić, czy ta tendencja się utrzyma.

3. MAŁŻEŃSTWA I ROZWODY

Rok	Zarejestrowano małżeństw - ogółem	Małżeństwa zawarte przed Kierownikiem USC W Sali Ślubów USC	Małżeństwa zawarte przed Kierownikiem USC Poza siedzibą USC	Małżeństwa wyznaniowe ze skutkami cywilnymi	Małżeństwa zawarte za granicą	Rozwody
2014	681	298	0	288	95	272
2015	664	289	8	274	73	236
2016	659	294	13	255	96	295
2017	680	285	19	286	90	292
do 30.06.2018	263	124	10	90	39	140

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego

Od 1 marca 2015 r. osoby zawierające małżeństwo mogą wskazać miejsce ślubu poza siedzibą USC, tzw. śluby plenerowe. Systematycznie zwiększa się zainteresowanie tą formą uroczystości. Wiąże się ona jednak z obowiązkiem wniesienia dodatkowej opłaty skarbowej w wysokości 1000 zł.

	Legnica	Woj. dol.	Polska
Małżeństwa na 1000 ludności w 2017 r.	4,5	4,8	5,0
Rozwody na 1000 ludności w 2017 r.	2,5	2,0	1,7

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Jak wynika z danych USC, liczba małżeństw w opisywanym okresie była prawie na tym samym poziomie – rocznie ponad 650 par zawarło związki małżeńskie. Podobnie było w przypadku rozwodów – ponad 200 rocznie. Według wskaźników GUS, Legnica – na tle województwa i kraju – ma niższy wskaźnik odnośnie

małżeństw na 1000 ludności, a wyższy w przypadku rozwodów.

W opisywanym okresie odbyło się w Urzędzie Stanu Cywilnego 96 uroczystości, związanych z długim, jubileuszowym pożyciem małżeńskim, co ilustruje poniższa tabela.

Rok	Pary małżeńskie uhonorowane medalami	50-lecie pożycia (złote gody)	55-lecie pożycia (szmaragdowe gody)	60-lecie pożycia (diamentowe gody)	65-lecie pożycia (żelazne gody)	70-lecie pożycia (kamienne gody)
2014	34	28	-	4	1	1
2015	13	11	-	2	-	-
2016	18	14	-	4	-	-
2017	31	27	1	3	-	-
	2	2	-	-	-	-

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego

4. STRUKTURA LUDNOŚCI

Poniższe zestawienie obrazuje strukturę ludności **wg grup wiekowych** (pobył stały).

Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2014	15717	65150	15868
2015	15566	63634	16563
2016	15469	62024	17361
2017	15374	60210	18206
01.01. 2018 do 30.06.2018	15335	59388	18498

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich

Tabela poniżej prezentuje strukturę ludności **wg grup edukacyjnych** (pobył stały).

Stan na dzień	3-6 lat	7-12 lat	13-15 lat	16-18 lat	19-24 lat
31-12-2014	2529	2529	1596	1831	5526
31-12-2015	2529	2529	1561	1831	5251
31-12-2016	2630	4527	1561	1620	5039
31-12-2017	2511	4657	1491	1554	4761
30-06-2018	2529	4657	1509	1554	4511

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich

**Średni wiek legniczan w 2017 r. – 42,7 lat;
w województwie dolnośląskim – 42,2 lat, Polska – 41,4 lat (dane GUS)**

Analiza danych dotyczących wieku mieszkańców wskazuje na postępujący proces starzenia się mieszkańców Legnicy, co jest zjawiskiem ogólnopolskim.

5. JAK SIĘ ŻYJE W LEGNICY?

Legniczanie są zadowoleni ze swego miasta. Tak wynika z badań i raportu pn. Bezpieczne i otwarte miasta, opracowanego przez Fundację im. Roberta Schumana i Fundację Konrada Adenauera w Polsce. **Zadowolenie to wyraziło 71 % mieszkańców.** Badaniami objęto 66 największych miast. Na czele rankingu znalazł się Sopot (95 %), a Legnica wyprzedziła takie miasta, jak: Kraków (70 %), Białystok, Warszawa, Wrocław (po 68 %), Olsztyn (67 %). Ostatnia pozycja przypadła Wałbrzychowi (24 %).

ROZDZIAŁ VIII. PRZESTRZEŃ SPOŁECZNA

W latach 2014-2018 w legnickiej przestrzeni społecznej nastąpiły znaczące przemiany. Miasto realizowało wiele projektów, których nadrzędnym celem była integracja i aktywizacja legniczan. Szczególnie aktywne było środowisko seniorów, jak również organizacji pozarządowych. Miasto postawiło na młodych i w nich inwestowało, proponując – z jednej strony różne kierunki kształcenia zawodowego we współpracy z przedsiębiorcami, z drugiej zaś – różne formy aktywnego spędzania wolnego czasu. Samorząd skutecznie promował też politykę prorodzinną, włączając w ten obszar legnickich przedsiębiorców. Bogate programy ofert dla mieszkańców i gości miały legnickie instytucje kultury, a międzynarodowe i regionalne imprezy sportowe ściągały do miasta rzesze sympatyków sportu i rekreacji. Wydarzeniem i wielkim świętem Legnicy było wejście Miedzi do ekstraklasy.

1. OCHRONA ZDROWIA

Placówki usług medycznych

Na terenie miasta funkcjonują 43 podmioty lecznicze i 63 praktyki lekarskie i pielęgniarskie zakontraktowane z Narodowym Funduszem Zdrowia. Ponadto istnieje baza prywatnych gabinetów lekarskich, m.in. stomatologiczne, okulistyczne czy ginekologiczne. Bogatą ofertę w zakresie opieki zdrowotnej posiada także Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Legnicy jako samodzielna kompleksowa placówka medyczna w regionie złożona z 25 oddziałów, 25 poradni specjalistycznych oraz zaplecza diagnostycznego. Organem założycielskim i nadzorującym szpital jest Samorząd Województwa Dolnośląskiego. Placówka ta dysponuje wysoko wyspecjalizowaną kadrą medyczną. Rocznie hospitalizowanych jest około 30 tysięcy pacjentów i udzielanych jest około 80 tysięcy porad w poradniach. Szpital obejmuje swoją opieką ponad 150 tysięcy mieszkańców Legnicy i powiatu legnickiego.

Profilaktyka i promocja zdrowia

Do głównych przyczyn śmierci Polaków należą choroby układu krążenia i nowotwory. Odpowiadają one za ponad 70 % wszystkich zgonów. Kolejnymi istotnymi przyczynami zgonów są choroby układu oddechowego oraz urazy i zatrucia, stanowiące przyczynę ok. 5–6 % wszystkich zgonów.

Z uwagi na niską świadomość zdrowotną społeczeństwa oraz wykrywalność chorób w zaawansowanych stadiach rozwojowych, co znacznie zmniejsza szanse na całkowite wyleczenie, coraz większe znaczenie ma promocja zdrowia oraz profilaktyka.

Jednostki samorządu terytorialnego (gmina, powiat, województwo) również mają spory udział w kształtowaniu systemu ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej poprzez programy polityki zdrowotnej. **Gmina Legnica** w analizowanym okresie przeprowadziła **Program Profilaktyki Raka Prostaty pod hasłem „ProstaTa sprawa”**. Wartość programu wyniosła 89 100 zł, z czego 70 000 zł miasto pozyskało z Fundacji KGHM Polska Miedź. Badania realizowała Przychodnia Lekarska Miedziowego Centrum Zdrowia w Legnicy przy ul. Okrzei. Wzięło w nim udział 540 mężczyzn, mieszkańców Legnicy w wieku między 50-69 rokiem życia. Rezultatem programu było wczesne wykrycie ryzyka zachorowania na raka gruczołu krokowego u 39 osób. W promocji programu bardzo dużą rolę odegrali znani legniczanie i samorządowcy.

Ponadto, w ramach programu współpracy Gminy Legnica z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, udzielano **dotacji ze środków gminnych na realizację programów profilaktycznych i edukacji prozdrowotnej**. Wykaz tych organizacji, które otrzymały dotację w ramach otwartego konkursu ofert oraz kwoty przyznanych dotacji w analizowanym okresie, przedstawiono w tabeli poniżej:

Instytucja	Nazwa zadania	2015 Kwota dotacji	2016 Kwota dotacji	2017 Kwota dotacji	2018 Kwota dotacji
Caritas Diecezji Legnickiej	Działania w zakresie profilaktyki chorób zębów u dzieci i młodzieży	2 300,00	2 200,00	2 300,00	1 800,00
Stowarzyszenie Kultury Fizycznej – Legnicki Klub Sportowy „Trójka”	Promocja zdrowego stylu życia i aktywności ruchowej osób starszych – „SENIORIADA – 2015”	3 100,00	3 100,00	5 000,00	4 500,00
Fundacja „Otwarte serce”	Promowanie honorowego krwiodawstwa poprzez kształtowanie i propagowanie postaw prozdrowotnych w ratowaniu życia i zdrowia mieszkańców Legnicy	2 400,00	2 400,00	2 400,00	2 400,00
Ruch Kobiet do Walki z Rakiem Piersi EUROPA DONNA	Podniesienie stopnia edukacji zdrowotnej legniczerek w zakresie profilaktyki raka piersi poprzez uświadomienie roli i znaczenia badań mammograficznych dla zachowania zdrowia	2 400,00	2 400,00	2 400,00	-
Legnickie Stowarzyszenie Amazonek „AGATA”	Pomoc psychofizyczna skierowana do kobiet po chorobie nowotworowej piersi	2 300,00	2 300,00	2 400,00	2 400,00
Fundacja Wspierania Kultury Ruchu „OCELOT”	Aktywizacja dzieci i młodzieży oraz osób starszych do podejmowania aktywności fizycznej poprzez zajęcia sztuki ruchu wspierające ogólną sprawność psychofizyczną	-	2 100,00	-	-
Fundacja Ludzie Jesieni	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Legnicy w wieku senioralnym poprzez wdrożenie systemu informacyjnego wspomaganie ratownictwa medycznego	-	-	-	4 000,00
Razem		12 500,00	14 500,00	14 500,00	15 100,00

Źródło: Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych

Ogółem miasto przekazało w latach 2015-2018 (I półrocze) 56 600 zł.

Profilaktyka uzależnień

Gmina Legnica za priorytetowe uznaje działania różnych podmiotów w zakresie profilaktyki uzależnień. Chodzi bowiem o zmniejszenie rozmiarów istniejących już problemów alkoholowych i narkomanii oraz używania tzw. dopalaczy oraz podniesienie świadomości społecznej o szkodliwości i skutkach.

Od 24 lat miasto Legnica realizuje **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii**, corocznie uchwalany przez Radę Miejską. Środki na jego realizację pochodzą z wpłat za udzielone w mieście zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i są wykorzystywane, m. in. na podejmowanie działań edukacyjno – informacyjnych oraz terapeutycznych wśród dzieci i młodzieży (zajęcia terapeutyczne, warsztaty, konkursy), propagowanie aktywnego spędzania wolnego czasu (dofinansowanie rajdów, wycieczek, półkolonii, obozów) etc.

Wydatki z GPPiRPAPN w latach 2015 – 2018 na realizację programów w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i zwalczania narkomanii ilustruje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Przeciwdziałanie alkoholizmowi – programy szczegółowe	371 734,63	448 741,67	463 658,03
Dotacje celowe dla samorządowych instytucji kultury	33 400,00	39 400,00	38 500,00
Dotacje celowe udzielane w trybie art. 221 ustawy na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych organizacjom pożytku publicznego	286 069,61	320 000,00	276 000,00
Wspomaganie działalności Miejskiej Izby Wyrzeźwien	11 965,24	30 155,50	27 000,00
Zwalczanie narkomanii – dotacje celowe udzielone w trybie art. 221 ustawy na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych organizacjom pożytku publicznego	66 500,00	66 300,00	64 644,00
Zwalczanie narkomanii – szczegółowe programy	34 920,50	75 949,81	88 086,58
Nakłady ogółem w zł	804 589,98	980 546,98	957 888,61

Źródło: Wydział Finansowy oraz Wydz. Zdrowia i Pomocy Społecznej

Ogółem w latach 2015 – 2017 gmina przeznaczyła z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na realizację programów edukacyjnych, terapeutycznych, popularyzujących zdrowy i aktywny styl życia oraz bezpieczny wypoczynek
2 743 025, 57 zł

W analizowanym okresie **miasto uczestniczyło w wielu ogólnopolskich kampaniach edukacyjno – informacyjnych i profilaktycznych:**

- Kampania *Zachowaj Trzeźwy Umysł*, której celem jest włączenie młodzieży w popularyzację wiedzy na temat życia wolnego od uzależnień (corocznie),
- Kampania *Nieletnim dostęp do alkoholu wzbroniony* – adresowana do sprzedawców, właścicieli sklepów oraz punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia na miejscu – restauracji, pubów, kawiarni (corocznie),
- Kampania *Postaw na rodzinę*, służąca wzmocnieniu więzi w rodzinie lub jej odbudowy, promocji rodzinnych wartości poprzez wspólny udział dzieci, młodzieży, ich rodziców, a niejednokrotnie również dziadków w piknikach, festynach rekreacyjno – sportowych, wspólnych zabawach. Działania te są przygotowywane w okresie maj – październik przez Szkoły Podstawowe nr: 1, 2, 4, 7, 9, 18, 19, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 3, Zespół Szkół Integracyjnych, Zespół Szkół Rolniczych. Kulminacyjnym punktem tej kampanii jest wielki festyn rodzinny *Familiada*, organizowany na dziedzińcu Legnickiego Centrum Kultury przez Galerię Sztuki i Urząd Miasta.

- Kampania *Odpowiedzialny Kierowca* skierowana do dzieci, młodzieży, jak i dorosłych. Jej celem było propagowanie wśród wszystkich uczestników ruchu drogowego dobrych postaw na drodze, które przyczyniają się do bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Funkcjonariusze Straży Miejskiej przekazywali wiedzę w zakresie trzeźwości za kierownicą.

W 2015 r. Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych zlecił **wykonanie ulotek informacyjnych**: *Nie dajmy szans narkomanii* oraz *Gdzie szukać pomocy*, które zawierają dane o ośrodkach, placówkach, stowarzyszeniach itp., działających w mieście na rzecz pomocy osobom uzależnionym oraz ich rodzinom. Materiały te przekazano różnym placówkom, szkołom, organizacjom. Ponadto na portalu miasta Legnicy www.legnica.eu zamieszczono Informator *Gdzie szukać pomocy – dla osób uzależnionych i ich bliskich*.

Omawiając zagadnienia związane z **walką z wszelkimi zagrożeniami społecznymi**, nie sposób pominąć **działań instytucji, takich m. in. jak:**

- **Ośrodka Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży** przy ul. Okrzei 9 (w strukturze MOPS – od 2012 r. funkcjonującego na podstawie przepisów wynikających z ustawy o wsparciu rodziny i pieczy zastępczej), którego głównym zadaniem jest rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny i przeciwdziałanie marginalizacji rodziny; rocznie obejmuje opieką i pomocą specjalistyczną ok. 120 dzieci i młodzieży, i tyleż samo rodziców dzieci uczęszczających do Ośrodka,
- **Ośrodka Interwencji Kryzysowej** przy ul. Okrzei 9 (w strukturze organizacyjnej MOPS), który corocznie obejmuje interwencją i pomocą kilkaset środowisk, w tym w większości osoby dorosłe; Ośrodek przeprowadza np. spotkania terapeutyczne z dziećmi i młodzieżą oraz z parami rodzicielskimi, małżeńskimi, a także spotkania konsultacyjne i diagnostyczne,
- **Poradni Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR**, która pomaga uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem. Poradnia kieruje uzależnionych do szpitali na oddziały detoksykacyjne oraz do ośrodków rehabilitacyjnych na terenie kraju, realizuje wiele programów, w tym program „FreD” oraz „Candis”,
- **Miejskiej Izby Wytrzeźwień – Punkt Konsultacyjny**, który funkcjonuje w każdy piątek i sobotę w godzinach porannych. Zadaniem terapeuty było przeprowadzanie rozmów terapeutycznych z pacjentami bezpośrednio po wytrzeźwieniu. Warto dodać, że każdego roku w Izbie przebywa kilkadziesiąt osób nieletnich – do ich rodziców lub opiekunów prawnych kierowano pisma informujące o możliwościach udzielenia pomocy psychologiczno – terapeutycznej,
- **Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin** w SDK *Kopernik*, ul. Koziorożca 9,
- **Punktu Konsultacyjno – Diagnostycznego** w zakresie anonimowego i bezpłatnego testowania w kierunku wykrywalności wirusa HIV, działającego przy Centrum Terapii Uzależnień przy ul. Powstańców Śląskich 10,
- **Punkt Konsultacyjny dla Osób Potrzebujących Pomocy** przy ul. Brackiej 16 udzielał porad w zakresie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i prawnej,
- **Punkt Konsultacyjny dla Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie** przy ul. Witelona 8, w punkcie specjalistycznych porad udzielał psycholog i pedagog.

Walką z zagrożeniami społecznymi zajmują się w Legnicy różne stowarzyszenia, m. in.: Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Osobom Uzależnionym od Alkoholu, Osobom Współuzależnionym oraz Ofiarom Przemocy *Nie jesteś sam*, Legnickie Stowarzyszenie Profilaktyki Uzależnień *RAZEM*, Stowarzyszenie *STOP*.

2. POLITYKA PRORODZINNA

Celem ogólnopolskiego rządowego programu jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej i jej pozytywnego wizerunku, umacnianie jej i wspieranie oraz zwiększanie szans rozwojowych i życiowych dzieci wychowujących się w takich rodzinach. W ramach programu wprowadzona została **Karta Dużej Rodziny** (KDR) jako dokument zapewniający specjalne uprawnienia **rodzinom z co najmniej trojgiem dzieci bez względu na dochód w rodzinie**. Program jest podstawą do wprowadzenia udogodnień dla rodzin wielodzietnych.

Dostrzegając potrzebę dodatkowego wsparcia legnickich rodzin wielodzietnych, już na przełomie 2014 i 2015 roku w Wydziale Zdrowie i Spraw Społecznych UM odbyło się kilka **spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami legnickich rodzin wielodzietnych oraz Wydziałów UM**: Infrastruktury Komunalnej, Oświaty, Kultury i Sportu, Biura Gospodarki Odpadami Komunalnymi, a także Rozwoju Miasta. W ich wyniku zaproponowany został zakres ulg i zwolnień przewidzianych dla członków rodzin wielodzietnych. Korzystając jednocześnie z możliwości wynikających z art. 28 ustawy o Karcie Dużej Rodziny, przyjęte zostało rozwiązanie polegające na stosowaniu ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny jako dokumentu potwierdzającego prawo do korzystania z wprowadzonych samorządowym programem uprawnień. Rozwiązanie takie pozwoliło na płynne wprowadzenie w życie lokalnego programu, który dla mieszkańców Legnicy dał możliwość korzystania z pełnego katalogu ulg i uprawnień, przyjętych w gminnym programie wsparcia legnickich rodzin wielodzietnych, bez konieczności składania kolejnych wniosków, ustalania odrębnych procedur, wzorów dokumentów itd.

Program pod nazwą „**LEGNICA PRZYJAZNA RODZINIE**”, przyjęty uchwałą nr VII/63/15 Rady Miejskiej 27 kwietnia 2015 r., obejmuje **system ulg i zniżek dla legniczan – posiadaczy Karty Dużej Rodziny**. Gmina Legnica proponuje legnickim rodzinom wielodzietnym korzystanie z miejskiej oferty kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i edukacyjnej na preferencyjnych warunkach, odciążając tym samym ich budżety domowe.

Legnicki program wsparcia dla wielodzietnych rodzin staje się coraz bardziej popularny wśród mieszkańców naszego miasta. Dotychczas, co miesiąc, do miejskiego programu przystępowało ok. 50 członków dużych rodzin. Obecnie w ramach programu wsparcia rodzin wielodzietnych „**LEGNICA PRZYJAZNA RODZINIE**” z różnych form wsparcia, oferowanych przez jednostki gminne (27 jednostek) oraz 44 podmioty niepubliczne (Partnerów programu), korzystać może **997 rodzin wielodzietnych**, którym wydano **5 340 Kart Dużej Rodziny**, potwierdzających uprawnienia.

Przedsięwzięcie to daje realne oszczędności dla dużych rodzin, ale jest również systemem partnerstwa samorządu i lokalnego biznesu. Każda legnicka firma może kierować do wielodzietnych rodzin dedykowaną ofertę, pozyskiwać w ten sposób nowych klientów, a przy tym budować pozytywny wizerunek legnickiego small biznesu. Program ma charakter otwarty i mogą do niego przystępować zainteresowane podmioty, które zaoferują zniżki i preferencje na zawarte w swej ofercie dobra i usługi. W przypadku podmiotów niepowiązanych strukturalnie i kapitałowo z samorządem Gminy Legnica, zasady współpracy pomiędzy Gminą a podmiotem przystępującym do programu regulowane są na drodze porozumień. Podmiot, z którym podpisane zostanie porozumienie, zostaje Partnerem Programu. **Na koniec sierpnia 2018 roku było 44 partnerów niepublicznych, którzy przystąpili do Programu.**

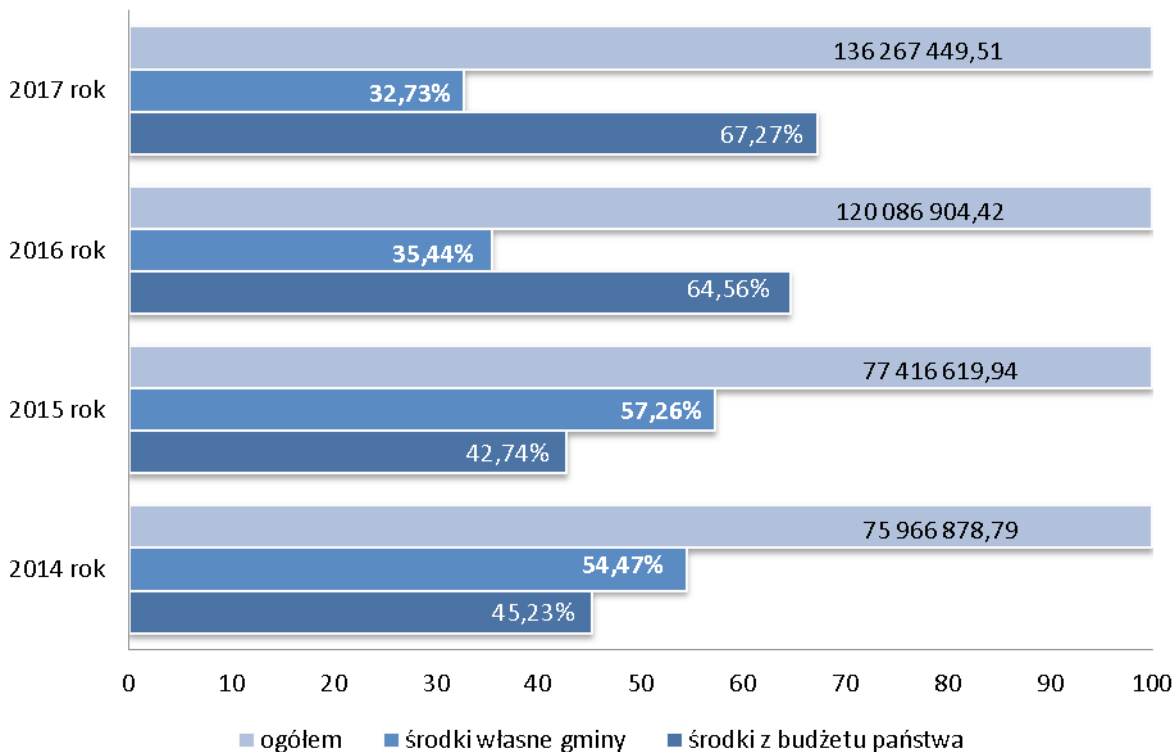
Partnerzy informują o realizacji Programu w swojej jednostce, umieszczając otrzymane

z Urzędu Miasta logo Programu w widocznym miejscu, dostępnym dla ogółu mieszkańców. Każda jednostka lub podmiot, który przystąpi do programu może wykorzystać w materiałach reklamowych lub informacyjnych znak „**PARTNER PROGRAMU**”.

Szczegółowa informacja o programie znajduje się na stronie internetowej UM Legnicy (www.legnica.eu) w zakładce pod logiem programu, gdzie każdy zainteresowany może zapoznać się z programem, zasadami korzystania z ulg i zwolnień, które oferują jednostki publiczne oraz niepubliczni partnerzy programu. Można też pobrać wniosek o wydanie Karty Dużej Rodziny oraz wniosek dla przedsiębiorcy o przystąpieniu do programu wraz ze wzorem porozumienia w tej sprawie.

3. POMOC SPOŁECZNA

Wydatki na pomoc społeczną stanowią niezmiennie drugą pozycję w wydatkach budżetowych miasta. Pieniądze pochodzą zarówno z budżetu państwa, jak i z budżetu miasta. Nakłady na tę sferę działań w latach 2014 – 2017 prezentuje poniższy wykres.

Źródło: MOPS

Świadczeniami pomocy społecznej – w imieniu gminy – zajmuje się **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy (MOPS)**.

Jak widać na wykresie, udział środków z budżetu państwa znacznie zwiększył się od roku 2016, tj. od wejścia w życie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, tzw. świadczenie „500+”. Warto dodać, że znaczna część zadań, np. świadczenia rodzinne, zaliczki alimentacyjne, dodatki mieszkaniowe, prowadzenie żłobków, nie są zadaniami z zakresu pomocy społecznej, jedynie ze

względów organizacyjnych i formalnych (dział 852 klasyfikacji budżetowej) przypisane są MOPS-owi.

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Powyższy cel realizowany jest przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, zarówno przez udzielanie pomocy niepieniężnej, głównie w formie pracy socjalnej, jak i udzielanie świadczeń finansowych. Jak wykazują analizy **pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, najczęstszymi powodami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej są:** bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, szczególnie dotyczy to rodzin wielodzietnych, alkoholizm, bezdomność etc.

Praca socjalna jest procesem, który ma na celu wywołanie pożądaných zmian, modyfikację sposobu funkcjonowania osoby, jej otoczenia, wzmocnienie potencjału osób, rodzin do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej i wsparcie w dążeniu do poprawy funkcjonowania.

Od grudnia 2014 r. MOPS **rozpoczął realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020** (PO PŻ), realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Jest to nowy program, który polega na dostarczeniu osobom najuboższym w Polsce pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. W Legnicy do realizacji programu **przystąpił Caritas Polska** i żywność wydawana jest w wybranych parafiach. Realizacją programu zajęło się również **Towarzystwo Przyjaciół Dzieci** w Legnicy. Pracownicy socjalni MOPS informują zainteresowanych mieszkańców Legnicy o realizacji PO PŻ i kwalifikują osoby do uzyskania tej formy pomocy, wydając w tym celu skierowania.

Działania pracownika socjalnego wspomaga **asystent rodziny**, do zadań którego należy w szczególności: opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, współpraca w tym zakresie z rodziną, pracownikiem socjalnym, w razie potrzeby z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Asystent rodziny ma udzielać pomocy powierzonym do opieki rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, opiekuńczo-wychowawczych, udzielać wsparcia w poszukiwaniu pracy, w edukacji dzieci, podejmować w razie potrzeby działania interwencyjne i zaradcze w rodzinie.

Zakres i skalę **pracy asystentów rodziny** w Legnicy w latach 2015 – 2017 oraz w I półroczu 2018 r. obrazuje poniższa tabela.

Formy pomocy	2015 rok	2016 rok	2017 rok	2018 r. I półrocze
Pomoc rodzinom	82	96	86	78
Pomoc dzieciom w wieku do 18 lat w rodzinach	212	253	253	192

Źródło: MOPS

Świadczenia społeczne

Katalog świadczeń pomocy społecznej w latach 2015 – 2017 oraz w I półroczu 2018 r. prezentuje poniższe zestawienie.

Formy pomocy	2015 r.		2016 r.		2017 r.		I półrocze 2018 r.	
	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
Zasiłki stałe	746	3 265 847	767	3 863 065	761	3 787 178	650	1 755 516
Zasiłki okresowe	1792	2 824 171	1638	2 658 300	1050	1 886 800	627	757 390
Usługi opiekuńcze	855	6 100 000	916	6 946 677	927	7 809 645	784	2 787 052
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	45	501 234	42	561 009	36	610 374	31	191 499
Zasiłki celowe	2215	2 110 680	2030	1 558 064	1741	1 447 352	1025	443 404
Sprawienie pogrzebu	31	58 320	33	64 362	36	85 549	18	36 459
Program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz dożywianie (środki gminne)	1834	830 037	2118	814 796	1315	693 294	774	283 343
Opiekunowie prawni	47	114 787	43	120 708	42	149 646	43	75 112

Źródło: MOPS

W 2015 r. dokonano znacznego podwyższenia kryterium dochodowego, które obowiązuje przy ubieganiu się o świadczenia z pomocy społecznej. Od października 2015 r. wynosi ono dla osoby samotnie gospodarującej – 634 zł (poprzednio 542 zł), dla osoby w rodzinie – 514 zł (poprzednio 456 zł). Obliczając kryterium dochodowe na osobę w rodzinie, sumuje się przychody wszystkich członków rodziny (np. zarobki, renty, emerytury, zasiłek dla bezrobotnych, dodatek mieszkaniowy – to tylko przykłady – uwzględnianych dochodów może być więcej). Są to dochody netto, czyli bez podatku oraz składek na ubezpieczenia.

Zgodnie z w/w Rozporządzeniem ustalono maksymalną kwotę **zasiłku stałego** w wysokości 604 zł (do końca września 2015 r. kwota ta wynosiła 529 zł). W 2016 r. widoczny jest wzrost wydatkowanych w 2016 roku na ten cel środków finansowych. Liczba korzystających z zasiłków stałych utrzymuje się niemal na tym samym poziomie – ponad 700 osób rocznie.

Od 2015 r. obserwujemy tendencję spadkową w przypadku udzielania **zasiłków okresowych**, zarówno co do ilości osób korzystających, jak i wydanych na ten cel środków pieniężnych. Powodem takiej sytuacji może być fakt, że w wyniku efektywnie przeprowadzonej pracy socjalnej, osoby korzystające, w myśl zasady pomocniczości, wykorzystują swoje uprawnienia i możliwości, i w pierwszej kolejności korzystają z innych

zabezpieczeń społecznych lub podejmują pracę zarobkową bądź wykonują pracę dorywczą (wysokość zasiłku uzależniona jest od wysokości dochodu).

Zasiłki celowe pobiera największa grupa podopiecznych Ośrodka, aczkolwiek we wskazanym okresie również obserwujemy malejącą liczbę osób korzystających z tej formy pomocy. Prawdopodobnie powodem jest wprowadzenie Programu Rodzina 500+, który pozytywnie wpłynął na zmniejszenie przyznawanych zasiłków. Rodziny wielodzietne stać bowiem na zakup odzieży, obuwia czy przyborów szkolnych dla dzieci. Znaczna część wydatkowanej kwoty to zasiłki celowe na dofinansowanie do zakupu węgla bądź koksu oraz dofinansowanie opłat gazu i energii zużywanych w celach grzewczych.

Świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania należy do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym, realizowanym przez gminy. Ta forma pomocy adresowana jest do osób samotnych, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione. Usługi mogą być także przyznane osobie, która wymaga pomocy innych, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Stanowią uzupełnienie pomocy, której nie jest w stanie zapewnić rodzina. **Cena za 1 godzinę** usług opiekuńczych ustalona jest zgodnie z umową zawartą w trybie przetargu nieograniczonego. W **2015 r.** cena za 1 godzinę świadczonych usług opiekuńczych wynosiła 13,60 zł, w **2016 r.** – 14 zł, w **2017 r.** – 18 zł, a w **2018 r.** koszt jednej godziny to już 19 zł.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym, w większości obejmują pomoc dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Cena za 1 godzinę specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ustalona jest zgodnie z umową zawartą w trybie przetargu nieograniczonego. W **2015 r.** odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi wynosiła 15,00 zł, w **2016 r.** – 15,40 zł, w **2017 r.** – 19,50 zł, natomiast w **2018 r.** odpłatność wynosi 21,00 zł za godzinę usług. Odpłatność podopiecznych korzystających z tej formy pomocy jest uzależniona od osiągniętego przez osobę lub rodzinę dochodu i ulega zmianie wraz ze zmianą dochodu.

Koszt usług opiekuńczych w 2017 r. i dla porównania w 2014 r. prezentuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie – usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Średniomiesięczny koszt w zł	Z tego z budżetu gminy w zł	Z tego z budżetu państwa w zł
Rok 2014	567 164,60	532 170,54 92,75%	34 994,06 7,25%
Rok 2017	701 668,25	650 797,30 93,83%	50 870,95 6,17%

Źródło: MOPS

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje **wieloletni program Pomoc państwa w zakresie dożywiania**. Pieniądze na ten cel pochodzą z budżetu państwa i budżetu miasta Legnicy.

Strukturę wydatków w zakresie dożywiania w latach 2014 – 2017 i w I półroczu 2018 r. ilustruje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	I półrocze 2018 r.
Wartość (w zł) wydanych posiłków w Schronisku dla Bezdomnych i w restauracji „Kolorowa”	358 490	314 838	363 314	173 529
Liczba osób korzystających z posiłków w Schronisku i „Kolorowej”	884	772	650	342
Liczba dzieci objętych dożywianiem (placówki przedszkolne i szkoły)	949	846	665	432
Liczba osób otrzymujących zasiłki celowe na zakup żywności	1	500	0	0
Nakłady ogółem w zł	830 037,00	814 796,00	693 294,00	283 343,00

Źródło: MOPS

Wśród korzystających z posiłków byli zarówno mieszkańcy Schroniska dla Bezdomnych, jak i najubożsi legniczanie, korzystający z usług Ośrodka. Wydawaniem i przygotowywaniem ciepłego posiłku dla najbardziej potrzebujących pomocy podopiecznych MOPS zajmowały się również firmy, wyłonione w drodze przetargów zorganizowanych przez Ośrodek.

W 2015 r. kryterium dochodowe uległo znacznemu podwyższeniu. Pomoc w zakresie dożywiania może być zatem udzielona nieodpłatnie osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej wynosi 951 zł, a w przypadku rodziny – 771 zł na osobę w rodzinie. Do września 2015 r. były to kwoty 813 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 684 zł na osobę w rodzinie.

Beneficjentami programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” są dzieci oraz osoby dorosłe, które z takiej formy pomocy chcą korzystać (oczywiście po spełnieniu wymogów formalnych). Wiele osób spełniających wymagania formalne nie chce korzystać z pomocy oferowanej przez Ośrodek, powodem jest bardzo często niechęć do korzystania z pomocy społecznej (np. względy ambicjonalne).

Do zadań **zleconych** z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez gminę, należy wypłacanie **wynagrodzenia za sprawowanie opieki**. W związku z powyższym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, realizując nałożone zadania, zajmuje się wypłatą przyznanego przez sąd wynagrodzenia za sprawowanie

opieki dla ustanowionych opiekunów prawnych. Wynosi ono nie więcej niż 10 % miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej podawanego przez GUS za okres poprzedzający jego przyznanie. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki jest świadczeniem, które nie wymaga przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania w tej sprawie decyzji administracyjnej. Taka zasada upraszcza procedurę jego wypłaty.

Pomoc instytucjonalna

W Legnicy funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej zlokalizowany w dwóch obiektach: przy ul. Grabskiego 11 oraz przy ul. Kubusia Puchatka 4.

Dom Pomocy Społecznej przy ul. Grabskiego 11 zapewnia całodobową opiekę 61 osobom przewlekle somatycznie chorym. Mieszkańcy mają zapewnioną podstawową opiekę lekarską i pielęgniarzką. Najstarszy mieszkaniec Domu Pomocy Społecznej w Legnicy ma 101 lat, najmłodszy 44 lata.

Dom Pomocy Społecznej przy ul. Kubusia Puchatka przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze i pielęgnacyjne, rehabilitacyjne, medyczne, różne formy terapii zajęciowej na poziomie obowiązującego standardu w oparciu o metody wynikające z indywidualnych potrzeb i możliwości dzieci. Dom jest stałym miejscem zamieszkania dla 39 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży i zabezpiecza dla nich całodobową opiekę.

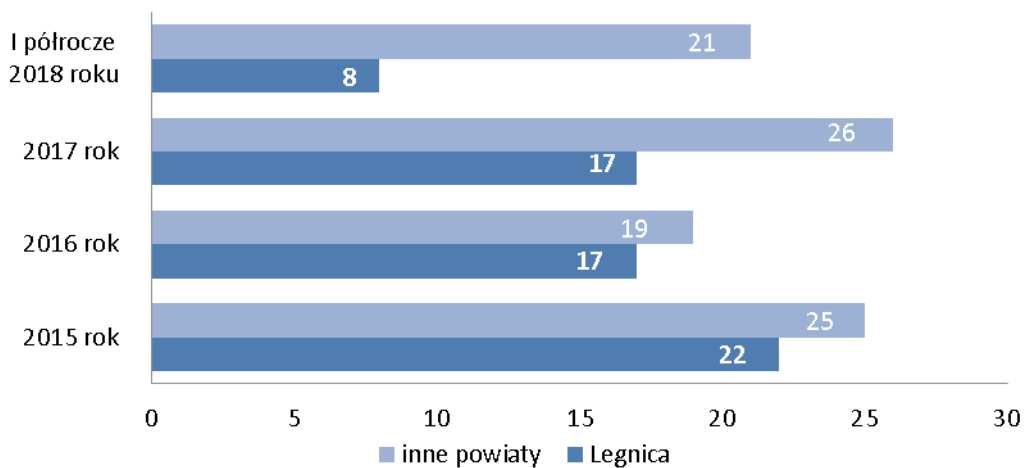
Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w DPS w Legnicy w latach 2015 – 2017 wynosił:

- w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Grabskiego 11 – 3 725,91 zł,
- w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Kubusia Puchatka 4 – 5 076,18 zł.

Na koszty utrzymania znaczący wpływ mają takie czynniki, jak: zatrudnienie personelu z określonymi kwalifikacjami (pielęgniarki, pokojowe, technik fizjoterapii, instruktor terapii zajęciowej, opiekunki, psycholog), opieka lekarska, zabiegi rehabilitacyjne itp.

Od lat obserwujemy **największe zapotrzebowanie na umieszczenie w domach pomocy społecznej osób przewlekle somatycznie chorych**. W roku 2015 umieszczono w tym typie domów 47 osób, w 2016 r. – 36 osób, w 2017 r. – 43 osoby, a tylko w I półroczu 2018 r. 29 osób. Z uwagi na opinie o dobrej jakości świadczonych usług w DPS przy ul. Grabskiego, okres oczekiwania na miejsce w naszej placówce aktualnie wynosi ok. 6 miesięcy.

Wiele więc osób – z konieczności – jest umieszczanych w okolicznych powiatach, co ilustruje poniższy wykres.

Źródło: MOPS

Dom Dziennego Pobytu przy ul. Korfantego przeznaczony jest dla ludzi Złotego Wieku. Jednym z zadań jest **aktywizacja seniorów** polegająca, m. in. na organizacji wycieczek, zabaw na świeżym powietrzu (grillowanie, zajęcia sportowe), wspólnym obchodzeniu urodzin, imienin, zabaw tanecznych, Dni Seniora, Śniadanie Wielkanocne, Wigilia etc. Podstawowym zadaniem jest **przygotowanie gorącego posiłku dla seniorów**. Średnio rocznie w okresie 2015 do 2017 roku z posiłków w DDP i w podległym Klubie Senior+ korzystało 414 legniczan, na łączną kwotę średnio rocznie 430 751 zł. W I półroczu 2018 r. z tej formy pomocy skorzystały już 424 osoby na kwotę 226 669,59 zł.

W 2017 r. Gmina Legnica w ramach konkursu – **Program Wieloletni „Senior+” na lata 2015 – 2020** – uzyskała dotację na przebudowę – remont i wyposażenie **placówki dla seniorów przy ul. Moniuszki 9**. Dzięki pozyskanym środkom finansowym z budżetu państwa i udziale własnym, wyremontowano i wyposażono placówkę, w której seniorzy spożywają obiady oraz spędzają czas wolny. Obecnie legniccy seniorzy przebywają w komfortowych warunkach i dobrze wyposażonej placówce. Całkowity koszt zadania publicznego wyniósł: **107 168,49 zł**, z tego: **dotacja 82 168,49 zł**, środki własne 25 000 zł.

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej od 1 czerwca 2017 r. funkcjonuje **Schronisko dla Bezdomnych i Dom Samotnej Matki z Dzieckiem** (wcześniej były to: Noclegownia i Punkt Opieki nad Matką i Dzieckiem) z siedzibą przy ul. Przemysłowej 5. Schronisko jest ośrodkiem wsparcia i pełni funkcje zabezpieczające schronienie, posiłek, odzież osobom tego pozbawionym i osobom korzystającym z usług niebędących mieszkańcami ośrodka. Placówka dysponuje 54 miejscami, w tym 6 miejscami dla kobiet. Dom Samotnej Matki z Dzieckiem dysponuje 8 miejscami dla matek z dziećmi. Ośrodki czynne są całodobowo. W latach 2015 – 2017 **średnio rocznie** w Schronisku i Domu Samotnej Matki **przebywało 231 osób**, natomiast tylko w I półroczu 2018 r. aż 165 osób. **Średnio roczny koszt utrzymania placówek** wynosił **1 250 707,50 zł**, a w I półroczu 2018 r. to koszt 715 753,95 zł.

Do Schroniska dla Bezdomnych i Domu Samotnej Matki z Dzieckiem przyjmowane są osoby bezdomne z terenu naszej gminy, jak również świadczona jest krótkoterminowa pomoc osobom bezdomnym spoza Legnicy, na zasadach określonych przepisami ustawy o pomocy społecznej.

W placówce od poniedziałku do soboty wydawanych jest ok. 200 posiłków dziennie, z których korzystają osoby bezdomne, jak również mieszkańcy Legnicy. Osoby, które trafiają do placówki mają zapewnione podstawowe usługi medyczne, kąpielowe, fryzjerskie i pralnicze. W tym miejscu warto zaznaczyć, że z usług pralniczych, kąpielowych i fryzjerskich oraz z pomocy w formie odzieży korzystają również najubożsi mieszkańcy Legnicy.

Pracownicy MOPS-u współpracują z różnymi instytucjami, w tym, m.in. z Policją, Strażą Miejską, PCK, ZGM-em, Poradniami Zdrowia Psychicznego, Ośrodkami Terapii Uzależnień od Alkoholu, Miejskim Zespołem ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, placówkami służby zdrowia i stowarzyszeniami działającymi na rzecz ludzi wykluczonych społecznie, jak również z Koordynatorem ds. Dzieci Krzywdzonych Wydziału ds. Nieletnich i Patologii KMP w Legnicy.

Pieczą zastępczą

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Legnicy jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej, opiekuje się i wspiera wszystkie funkcjonujące w mieście **rodziny zastępcze**.

Poniższa tabela przedstawia **liczbę legnickich rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci** z Legnicy i z innych powiatów w latach 2015-2017 oraz od stycznia do czerwca 2018 r.

Rok	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach
2015	146	217
2016	151	223
2017	148	217
I półrocze 2018	148	210

Źródło: MOPS

W Legnicy funkcjonują trzy rodzaje rodzin zastępczych:

- spokrewnione z dzieckiem (porównawczo: w 2015 r. – 109, w 2016 r. – 112, w 2017 r. – 107, w I półroczu 2018 r. – 106),
- niezawodowe (porównawczo: w 2015 r. – 35, w 2016 r. – 37, w 2017 r. – 39, w I półroczu 2018 r. – 40),
- zawodowe, pełniące funkcję pogotowia rodzinnego (od kilku lat niezmiennie 2).

Należy podkreślić, że MOPS **udziela pomocy finansowej wszystkim rodzinom zastępczym**. Są to pieniądze przeznaczone, m. in. na: pokrycie kosztów utrzymania dzieci, jednorazową pomoc pieniężną na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka czy pokrycie kosztów związanych z remontem mieszkania (w przypadku rodzin zawodowych) oraz utrzymaniem mieszkania dla zawodowej rodziny zastępczej.

MOPS otacza pomocą również osoby pełnoletnie, które opuściły, po osiągnięciu pełnoletniości, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą, dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, schronisko dla nieletnich itp. placówki. **Osoby te otrzymują pomoc finansową na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz na zagospodarowanie.**

Poniższe zestawienie ilustruje zakres udzielonej pomocy finansowej w latach 2015 – 2018.

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r. (prognoza)
Liczba osób, które otrzymały pomoc na kontynuowanie nauki	55	60	60	54
Nakłady finansowe w zł	218 872,00	221 100,00	239 913,54	301 066,00
Liczba osób, które otrzymały pomoc na usamodzielnienie	11	14	6	8
Nakłady finansowe w zł	67 641,00	76 095,00	36 300,00	51 966,00
Liczba osób, które otrzymały pomoc na zagospodarowanie	22	12	13	13
Nakłady finansowe w zł	108 937,00	59 922,00	64 938,05	38 332,00

Źródło: MOPS

Dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, dla których nie znaleziono zastępczych form opieki, umieszcza się w pieczy instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. W Legnicy od 2016 r. funkcjonuje 5 takich placówek. Nie zabezpiecza to jednakże potrzeb miasta w tym zakresie, stąd legnickie dzieci są umieszczane na terenie innych powiatów, z którymi zawierane są porozumienia, co ilustruje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	I półrocze 2018 r.
Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów	43	40	41	41
Nakłady finansowe w zł	1 341 125,00	1 168 892,00	1 443 083,61	651 191,13
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów	30	33	41	36
Nakłady finansowe w zł	284 680,00	324 028,00	366 924,24	169 269,15

Źródło: MOPS

W strukturze organizacyjnej MOPS w Legnicy funkcjonują ponadto:

- Zespół Interwencji Kryzysowej (ZIK) – obejmuje interwencją i pomocą rodziny, organizuje, m. in. spotkania terapeutyczne z osobami dorosłymi oraz z dziećmi i młodzieżą, z parami rodzicielskimi, małżeńskimi, grupy wsparcia dla rodziców, a także przeprowadza spotkania diagnostyczne dla dzieci i młodzieży oraz udziela pomocy psychologicznej i terapeutycznej. W 2017 r. w ZIK objęto interwencją i pomocą 632 środowiska; pomoc na rzecz osób dorosłych prowadzona była w 465 środowiskach, natomiast praca pomocowa dotycząca dzieci i młodzieży w 167 środowiskach.
- Ośrodek Pomocy Terapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży (OPT), którego zadaniem jest wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych; ośrodek przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży w wieku 7 – 18 lat. Praca w OPT prowadzona była w dwóch kierunkach: pomoc dziecku w przezwyciężaniu trudności szkolnych, rówieśniczych, emocjonalnych i pomoc skierowana do rodziców. W 2017 r. z pomocy ośrodka skorzystało 226 osób, w tym 114 dzieci, 112 osób dorosłych.

Na terenie miasta funkcjonują ponadto następujące placówki opiekuńczo-wychowawcze, znajdujące się pod nadzorem Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych: **Dom Dziecka** przy ul. Wandy 10 (liczba miejsc – 26), **Pogotowie Opiekuńcze** przy ul. Wojska Polskiego 7 (liczba miejsc 30, w tym 10 socjalizacyjnych, 20

interwencyjnych), **Świetlica Terapeutyczna nr 1** przy ul. Brackiej 16 (opiekująca się ok. 300 wychowankami) i **Świetlica Terapeutyczna nr 2** przy ul. Jaworzyńskiej 77 (ok. 200 wychowanków).

Ponadto w mieście działają **niepubliczne placówki opiekuńczo-wychowawcze**, które otrzymują z budżetu miasta dotacje na łączną kwotę ok. 1 200 000 zł. Są to: Centrum Opiekuńczo-Wychowawcze Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety przy ul. Słubickiej 13 oraz 3 przyparafialne świetlice.

Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne kierowane są do rodzin najuboższych oraz rodzin średnio zamożnych, mających na utrzymaniu dzieci. **Świadczeniami rodzinnymi są:**

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie (od 1 stycznia 2016 r.).

Świadczenia rodzinne przysługują obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne.

Wydatki na świadczenia rodzinne w latach 2015 – 2017 i w pierwszym półroczu 2018 r. obrazuje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2015		2016		2017		I półrocze 2018 r.	
	Ilość	Kwota w zł	Ilość	Kwota w zł	Ilość	Kwota w zł	Ilość	Kwota w zł
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	56403	6 223 782	64776	7 665 683	66822	8 091 334	32915	4 195 575
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	638	638 000	764	764 000	646	646 000	323	323 000
Świadczenie rodzicielskie (pomoc realizowana od 01.01.2016 r.)	-	-	2282	2 087 916	2646	2 437 822	1392	1 258 174
Zasiłki pielęgnacyjne	33474	5 121 522	33472	5 121 216	33301	5 095 053	16649	2 547 297
Świadczenia pielęgnacyjne	3126	3 722 420	3533	4 567 880	3890	5 454 704	2059	3 025 478
Specjalny zasiłek opiekuńczy	187	96 183	377	194 548	417	215 112	163	84 575
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	3119	903 362	3291	1 070 639	3456	1 220 761	1584	602 969
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	2052	190 000	2241	222 786	2329	259 929	1221	142 754
Zasiłek dla opiekuna	798	414 458	648	336 146	451	233 830	144	74 625

Źródło: MOPS

Poszczególne świadczenia rodzinne mają różny charakter: w większości wypłacane są na określony czas (okres zasiłkowy), ale również jednorazowo (dodatek z tytułu urodzenia dziecka, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka) lub raz w ciągu pewnego okresu (dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego). Część świadczeń rodzinnych występuje samoistnie (zasiłek rodzinny, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenie rodzicielskie, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy), natomiast otrzymanie dodatków do zasiłku rodzinnego uzależnione jest od posiadania prawa do zasiłku rodzinnego. Jednocześnie można pobierać kilka rodzajów dodatków.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom, które **urodziły dziecko, ale nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego**. Uprawnionymi do tego świadczenia są zatem, m.in. osoby bezrobotne, studenci, osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych. Wsparcie finansowe w postaci świadczenia rodzicielskiego przysługuje przez 52 tygodnie po urodzeniu dziecka w wys. 1 000 zł miesięcznie, a w przypadku urodzenia wieloraczków, okres ten wydłużony jest do 71 tygodni. Świadczenie rodzicielskie przysługuje również opiekunowi faktycznemu dziecka, rodzinie zastępczej, a także osobie, która przysposobiła dziecko w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia.

Za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna opłacane są **składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe**. Natomiast **składki na ubezpieczenie zdrowotne** opłacane są za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Świadczenie wychowawcze – Program „Rodzina 500 plus”, wprowadzony **1 kwietnia 2016 r.** ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, to systemowe wsparcie polskich rodzin. Świadczenie przysługuje na drugie i kolejne dziecko bez kryterium dochodowego, natomiast przy ubieganiu się na pierwsze lub jedyne dziecko w rodzinie dochód na osobę w rodzinie nie może przekroczyć 800 zł i 1 200 zł w rodzinie z dzieckiem niepełnosprawnym.

Liczbę dzieci objętych programem, wypłacone świadczenia oraz wydatkowane kwoty na ten cel obrazuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	IV-XII 2016 r.	2017 r.	I-VI 2018 r.
Liczba rodzin	5 643	5 766	5 270
Wypłacone świadczenia	70 499	96 375	46 023
Wydatkowana kwota w zł	35 150 640	48 061 636	22 956 143

Źródło: MOPS

Od 1 października 2017 r. obowiązują nowe zasady dotyczące ustalania prawa do świadczenia wychowawczego w stosunku do rodziców deklarujących samotne wychowywanie dziecka. Podobnie jak

przy ustaleniu prawa do zasiłku rodzinnego, konieczne jest zasądzenie od drugiego rodzica świadczeń alimentacyjnych. Od zasady tej są jednak wyjątki. Świadczenia przysługują w sytuacji, gdy brak jest zasądzonych alimentów na rzecz dziecka, m.in. gdy drugi z rodziców dziecka nie żyje, ojciec dziecka jest nieznan.

Program „Za życiem” to kolejny program rządowy, który został wprowadzony **1 stycznia 2017 r.** ustawą z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Program **wspiera rodziny z osobami niepełnosprawnymi**, w szczególności wychowujące niepełnosprawne dzieci. Obejmuje rozwiązania dotyczące wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, wczesnego wspomaganie dziecka i jego rodziny, usług wspierających, rehabilitacyjnych i mieszkaniowych. Program zapewnia koordynację wsparcia, poradnictwa i informacji, i jest realizowany przez wiele podmiotów.

W ramach programu wypłacane jest **jednorazowe świadczenie** z tytułu urodzenia dziecka – w wysokości 4 000 zł - u którego stwierdzono ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wypłata świadczenia nie jest uzależniona od spełnienia kryterium dochodowego. W 2017 r. wypłacono 13 świadczeń na łączną kwotę 52 000 zł, a w pierwszym półroczu 2018 r. 6 świadczeń na kwotę 24 000 zł.

Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego

Prawo do świadczenia z FA uzależnione jest również od kryterium dochodowego – dochód na osobę w rodzinie nie może przekraczać 725 zł. Z kolei **wysokość świadczenia nie może być wyższa niż 500 zł na jedno dziecko** (zasądzonych alimentów). Świadczenia funduszu alimentacyjnego podlegają zwrotowi, co oznacza, że dłużnik musi zwrócić wypłacone świadczenia wraz z odsetkami. Po nowelizacji kodeksu karnego 31.05.2017 r., sądy powróciły do wyznaczania kary w postaci wykonywania prac społecznych.

Z poniższych zestawień wynika, że spada liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego (zmniejsza się również liczba wypłacanych świadczeń). Wynika to głównie z faktu, że kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń nie zmieniło się od początku obowiązywania ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, tj. od 2008 r., a najniższa krajowa płaca wzrasta przecież corocznie.

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2015 – 2017 i w pierwszym półroczu 2018 r. oraz liczbę wypłaconych świadczeń ilustrują poniższe tabele.

Rodzaj świadczeń	2015	2016	2017	I – VI 2018
Fundusz alimentacyjny	887	820	771	721

Źródło: MOPS

Wyszczególnienie	2015		2016		2017		I – VI 2018	
	Ilość	Kwota w zł	Ilość	Kwota w zł	Ilość	Kwota w zł	Ilość	Kwota w zł
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	15 660	5 877 033	14 592	5 519 397	13 820	5 228 335	6 816	2 605 409

Źródło: MOPS

Katalog środków służących do **dyscyplinowania dłużników alimentacyjnych** od kilku lat pozostaje niezmienny. Istnieje konieczność przeprowadzania wywiadów z dłużnikami, ich aktywizacja zawodowa, a w określonych w ustawie przypadkach, składanie wniosku do prokuratury o ściganie dłużnika oraz do prezydenta o zatrzymanie prawa jazdy. Skierowanie wniosku do Prokuratury o ściganie za przestępstwo uporczywego uchylania się od obowiązku alimentacyjnego oraz do Prezydenta o zatrzymanie prawa jazdy musi być poprzedzone wydaniem decyzji administracyjnej uznającej dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W razie powstania zaległości w należnościach dłużnika za okres dłuższy niż 6 miesięcy, przekazywane są do biura informacji gospodarczej informacje o zobowiązaniach dłużników. Od 2016 r. istnieje obowiązek przekazywania takich informacji do wszystkich biur informacji gospodarczych podanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki w Biuletynie Informacji Publicznej, których jest aktualnie 5.

4. OPIEKA NAD MAŁYM DZIECKIEM

Żłobki

Legnickie żłobki znajdują się w **strukturze organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Cztery samorządowe żłobki**, tj.: Żłobek nr 1 przy ul. Biegunowej 25, Żłobek nr 2 przy ul. Łukasińskiego 4, Żłobek nr 3 przy ul. Anielewicza 10 oraz Żłobek nr 4 przy ul. Księżycowej 14, są wpisane do rejestru żłobków i klubów dziecięcych, który prowadzi Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta.

Rodzice dokonują opłat za pobyt dziecka w żłobku oraz za wyżywienie w wysokości określonej w statutach poszczególnych żłobków, stosownie do przepisów **ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat trzech** (Dz. U. nr 45, poz. 235 ze zm.).

W 2015 r. uległa zmianie opłata za pobyt dziecka w żłobku w Legnicy zgodnie z Uchwałą Nr VII/63/15 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 kwietnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia na terenie Gminy Legnica programu wsparcia rodzin wielodzietnych pod nazwą „Legnica przyjazna rodzinie” oraz zmianie niektórych uchwał. Do 14 maja 2015 r. opłata wynosiła 0,1% minimalnego wynagrodzenia za pracę za 1 godzinę pobytu dziecka w żłobku, tj. 1,75 zł. Od 15 maja 2015 r. opłata za pobyt wynosiła 0,06% minimalnego wynagrodzenia za pracę **za jedną godzinę pobytu dziecka w żłobku i w poszczególnych latach opłata ta kształtowała się** w następujących wysokościach:

- od 15 maja 2015 r. – 1,05 zł
- w 2016 r. – 1,11 zł
- w 2017 r. – 1,20 zł
- w 2018 r. – 1,26 zł.

Zgodnie z cytowaną powyżej uchwałą, od 15 maja 2015 r. nie jest pobierana opłata za pobyt dziecka w żłobku w przypadku nieobecności dziecka przez co najmniej kolejne 3 dni, a w przypadku uczęszczania do żłobka więcej niż jednego dziecka z danej rodziny, opłata ulega obniżeniu o 50% za każde dziecko. **Opłata za wyżywienie dziecka wynosi niezmiennie od kilku lat 5 zł za każdy dzień pobytu dziecka** w placówce.

Poniżej w tabeli zaprezentowano koszty utrzymania samorządowych żłobków w VII kadencji samorządu – z wyłączeniem wydatków na remonty i inwestycje.

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.	I półrocze 2018 r.
Koszty utrzymania żłobków ogółem w zł	4 805 232,45	4 506 182,90	4 947 582,09	2 627 181,62
- średni miesięczny koszt utrzymania placówek	400 436,08	375 515,24	412 298,51	437 863,60
- ilość miejsc	376	376	376	376
Dochody z tytułu wpłat rodziców ogółem	999 052,70	818 663,87	902 165,53	488 529,52
średnie miesięczne wpłaty rodziców	83 254,39	68 221,99	75 180,46	81 421,58
Średni miesięczny koszt utrzymania 1 miejsca, w tym:	1 064,99	998,71	1 096,54	1 164,53
ponoszony przez gminę	843,57	817,27	896,59	947,98
ponoszony przez rodziców	221,42	181,44	199,95	216,55

Źródło: MOPS

Z powyższego zestawienia wynika, że około **80 % kosztów utrzymania dziecka w żłobku pokrywa gmina z własnych środków budżetowych.**

W związku ze wzrostem zapotrzebowania na miejsca opieki nad małym dzieckiem, w styczniu 2017 roku została podjęta uchwała Rady Miejskiej Legnicy o **przekształceniu** filii Szkoły Podstawowej nr 9 przy **ul. Krzemienieckiej 1 w przedszkole i żłobek**. W kwietniu 2018 r. odbyła się rekrutacja dzieci do filii żłobka. Placówka zostanie uruchomiona już we wrześniu 2018 r. Środki na adaptację budynku – w wysokości 80% całego przedsięwzięcia – gmina pozyskała z budżetu państwa w ramach Programu „Maluch+”. Dzięki temu przedsięwzięciu na rok opiekuńczy 2018/2019 powstało dodatkowo 60 nowych miejsc opieki, co pozwoliło przyjąć do samorządowych żłobków ogółem 461 dzieci w wieku do 3 lat. Zabrakło jednak miejsc dla 44 dzieci.

W Legnicy – obok żłobków samorządowych – od 2011 r. **podmioty niepubliczne prowadzą żłobki i klub dziecięcy**. Na 31.12.2015r. działały 4 niepubliczne placówki, zapewniające opiekę 75 dzieciom. Aktualnie jest ich już 7, oferując ponad 160 miejsc dla dzieci do lat 3, a kolejne 80 miejsc zostanie utworzonych w najbliższych miesiącach – zapewnia Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych. Ten wzrost placówek niepublicznych w mieście nastąpił po podjęciu 27 lutego 2017 r. uchwały Rady Miejskiej Legnicy nr XXX/299/17 w sprawie wysokości i zasad ustalania oraz rozliczania dotacji celowych dla podmiotów prowadzących żłobki lub kluby dziecięce na terenie gminy Legnica. Uchwała ta umożliwiła niepublicznym podmiotom otrzymanie dotacji celowej z budżetu miasta w wysokości 500 000 zł.

Placówki przedszkolne

W latach 2014-2018 system wychowania przedszkolnego podlegał wielu zmianom ustawowym. W 2014 r. nastąpiło obniżenie wieku szkolnego i dzieci sześciolatnie trafiły do szkół. W roku 2016 wycofano się z tej zmiany i sześciolatki ponownie objęto wychowaniem przedszkolnym. Te zmiany proponowane przez rząd generowały dodatkowe koszty przystosowania placówek szkolnych i przedszkolnych do potrzeb dzieci 6-letnich, na co gmina wydatkowała środki własne. Rekrutacja do przedszkoli na rok szkolny 2014/15 odbywała się wg nowych zasad. Po raz pierwszy dzieci były przyjmowane do przedszkoli wg kryteriów ustalonych na poziomie ustawowym oraz kryteriów ustalonych przez organ prowadzący. W tym czasie trzykrotnym zmianom ulegała

podstawa programowa wychowania przedszkolnego, co było związane z wprowadzeniem nauczania języka obcego dla dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

Zmiany zachodziły również w finansowaniu wychowania przedszkolnego. Prowadzenie przedszkoli, jako zadanie własne gminy, po raz pierwszy w historii dopiero **od 1 września 2013 r.** dotowane jest z budżetu państwa – **dotacja celowa**. Natomiast **od 1 stycznia 2017 r. na 6-letnie dzieci**, realizujące roczne obowiązkowe wychowanie przedszkolne, naliczana jest **subwencja**.

W roku szkolnym 2017/18 funkcjonowało **piętnaście przedszkoli miejskich oraz oddziały przedszkolne** zorganizowane w sześciu szkołach podstawowych. W 2018 r. sieć placówek wychowania przedszkolnego została rozbudowana o dwa nowe przedszkola. Na mocy uchwał ze stycznia 2018 r., **1 września 2018 r. rozpoczną funkcjonowanie Miejskie Przedszkole nr 11** przy ul. Krzemienieckiej **1** i **Miejskie Przedszkole nr 12** przy ul. Plutona 13.

W trzech legnickich placówkach wychowania przedszkolnego zagwarantowane są specjalne potrzeby edukacyjne dzieci. Są to:

- Miejskie Przedszkole Specjalne nr 6 dla Dzieci Słabowidzących przy ul. Andromedy,
- Miejskie Przedszkole Specjalne nr 5 zlokalizowane w Zespole Placówek Specjalnych,
- Miejskie Przedszkole nr 13, gdzie prowadzone są oddziały integracyjne dla dzieci z różnego rodzaju uszkodzeniami narządów ruchu, słuchu, mowy, zaburzeniami emocjonalnymi.

Miejskie Przedszkole Specjalne Nr 6 dla Dzieci Słabowidzących przeznaczone jest dla dzieci z różnymi wadami wzroku. Podstawą przyjęcia dziecka do tej placówki jest przedłożenie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydanego przez poradnię psychologiczno – pedagogiczną. Opiekę okulistyczną nad przedszkolakami sprawuje lekarz okulista i ortoptystka. W roku szkolnym 2016/2017 opieką objęto 47 dzieci w pięciu oddziałach, a w roku szkolnym 2017/2018 – 48 dzieci również w pięciu oddziałach.

Do Zespołu Placówek Specjalnych uczęszczają dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, głębokim oraz dzieci m. in. z autyzmem i zespołem Aspergera. Metody pracy z dziećmi w tej placówce są zróżnicowane. Ponadto prowadzi się zajęcia rewalidacyjne: logoterapia, psychoterapia, muzykoterapia itp. Nauczaniem objęte są dzieci od 3. roku życia. W roku szkolnym 2016/2017 w placówce objęto opieką dwadzieścia troje dzieci w 6 oddziałach, a w roku szkolnym 2017/2018 – dwadzieścia jeden dzieci w 5 oddziałach.

Miejskie Przedszkole Nr 13 prowadzi kształcenie integracyjne. W roku szkolnym 2016/2017 pod opieką było ośmioro dzieci z niepełnosprawnością w 2 oddziałach integracyjnych; w roku szkolnym 2017/2018 – czworo dzieci niepełnosprawnych w 2 oddziałach integracyjnych. Dzieci korzystają też z dodatkowych zajęć specjalistycznych, jak np.: światłoterapia, bajkoterapia itp.

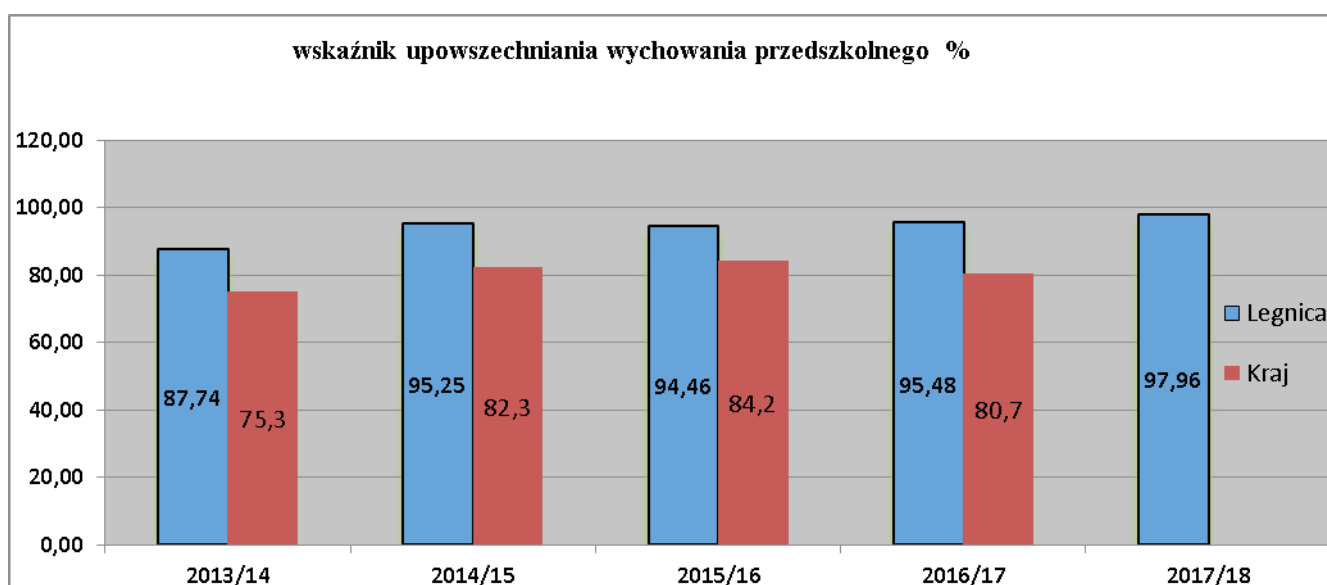
Ilość dzieci uczęszczających do przedszkoli publicznych w latach szkolnych 2013/14 – 2017/2018 ilustruje poniższa tabela.

Rok szkolny	Ilość dzieci w przedszkolach	Ilość oddziałów w przedszkolach	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych ilość dzieci / ilość oddziałów
2013/2014	1 674	74	624 / 26

2014/2015	1 656	73	475 / 20
2015/2016	1 681	76	251 / 10
2016/2017	1 743	81	247 / 11
2017/2018	1 784	81	244 / 11

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Należy podkreślić, że gmina gwarantuje wszystkim chętnym dzieciom miejsca w przedszkolach publicznych. W przypadku odmowy przyjęcia dzieci we wskazanej przez rodziców placówce, dzieci są umieszczane w innym przedszkolu. **Wskaźnik upowszechniania wychowania przedszkolnego** (2,5-6 lat) w naszym mieście ilustruje poniższy wykres. Zagwarantowanie potrzeb w zakresie wychowania przedszkolnego w Legnicy jest wyższe niż średnia krajowa.

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Zmiana ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw z dn. 13 czerwca 2013 r. wprowadziła ograniczenie opłat za wychowanie przedszkolne. Dzieci przez 5 godzin korzystają z zajęć i opieki bezpłatnie. Powyżej 5 godzin, przekraczających podstawę programową opłaty wynoszą 1 zł za godzinę. Powyższe reguluje uchwała Nr XXVIII/281/17 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 30 stycznia 2017 r. w sprawie opłaty za korzystanie z wychowania przedszkolnego w przedszkolach publicznych prowadzonych przez Miasto Legnicę (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2017 r., poz. 592).

Od tego momentu **Prezydent Legnicy rokrocznie podejmuje decyzje dotyczące organizacji zajęć dodatkowych, zgodnie z potrzebami dzieci i ich rodziców, na co wydatkowane są środki własne gminy.** Każde dziecko ma możliwość uczestniczenia w trzech rodzajach zajęć. W kolejnych latach szkolnych liczba godzin zajęć kształtowała się następująco: 2013/14 łącznie zrealizowano 133,5 godzin w wymiarze tygodniowym, 2014/15 – 123 godziny, 2015/16 – 127 godzin, w tym 30 godzin języka angielskiego w grupie 5- i 6-latków, 2016/17 – 138 godzin 25 minut tygodniowo, w tym 39 godzin języka angielskiego w grupie 5-, 6-latków, a w 2017/18 – 162 godziny zajęć dodatkowych, w tym 72 godziny języka angielskiego. Największą

popularnością cieszą się zajęcia artystyczno-rytmiczne i taneczne, które prowadzone są we wszystkich przedszkolach. W ramach specjalistycznej opieki najczęściej organizowane są: terapia logopedyczna i gimnastyka korekcyjna.

Stawka żywieniowa na przestrzeni lat w zasadzie nie ulegała większym zmianom i w roku szkolnym 2017/2018 kształtowała się od 4, 80 zł do 6, 20 zł.

Pozostałe koszty pobytu dziecka w przedszkolu pokrywało miasto z własnych środków budżetowych.

Przypomnieć należy, że od września 2013 r. gmina otrzymuje dotację celową na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego, a od 1 stycznia 2017 r. na 6-latki, realizujące roczne obowiązkowe wychowanie przedszkolne, subwencję oświatową. Jednak te środki zewnętrzne są niewystarczające. W każdym roku gmina wydatkowała środki własne na realizację zadań w zakresie wychowania przedszkolnego.

Miasto Legnica w latach 2014 – 2018 realizowało Rządowy program integracji społeczności romskiej w Polsce, na co otrzymywało dotację z budżetu państwa.

W omawianym okresie pozyskano łącznie kwotę 386 320,76 zł. Pieniądze te przeznaczano na wyprawki przedszkolne i szkolne, stypendia dla najzdolniejszych uczniów romskich i Centrum Dokumentacji Romskiej przy Legnickiej Bibliotece Publicznej.

W Legnicy – obok samorządowych placówek przedszkolnych – **funkcjonują też niepubliczne przedszkola i punkty przedszkolne.** W analizowanym okresie zanotowano ich znaczny rozwój, co prezentuje poniższe zestawienie.

Rok	Ilość dzieci w przedszkolach niepublicznych	Ilość przedszkoli niepublicznych	Ilość punktów przedszkolnych ilość dzieci
2013/2014	1 216	16	5 / 44
2014/2015	1 082	17	6 / 104
2015/2016	1 027	23	4 / 55
2016/2017	1 300	23	5 / 70
2017/2018	1 399	23	4 / 72

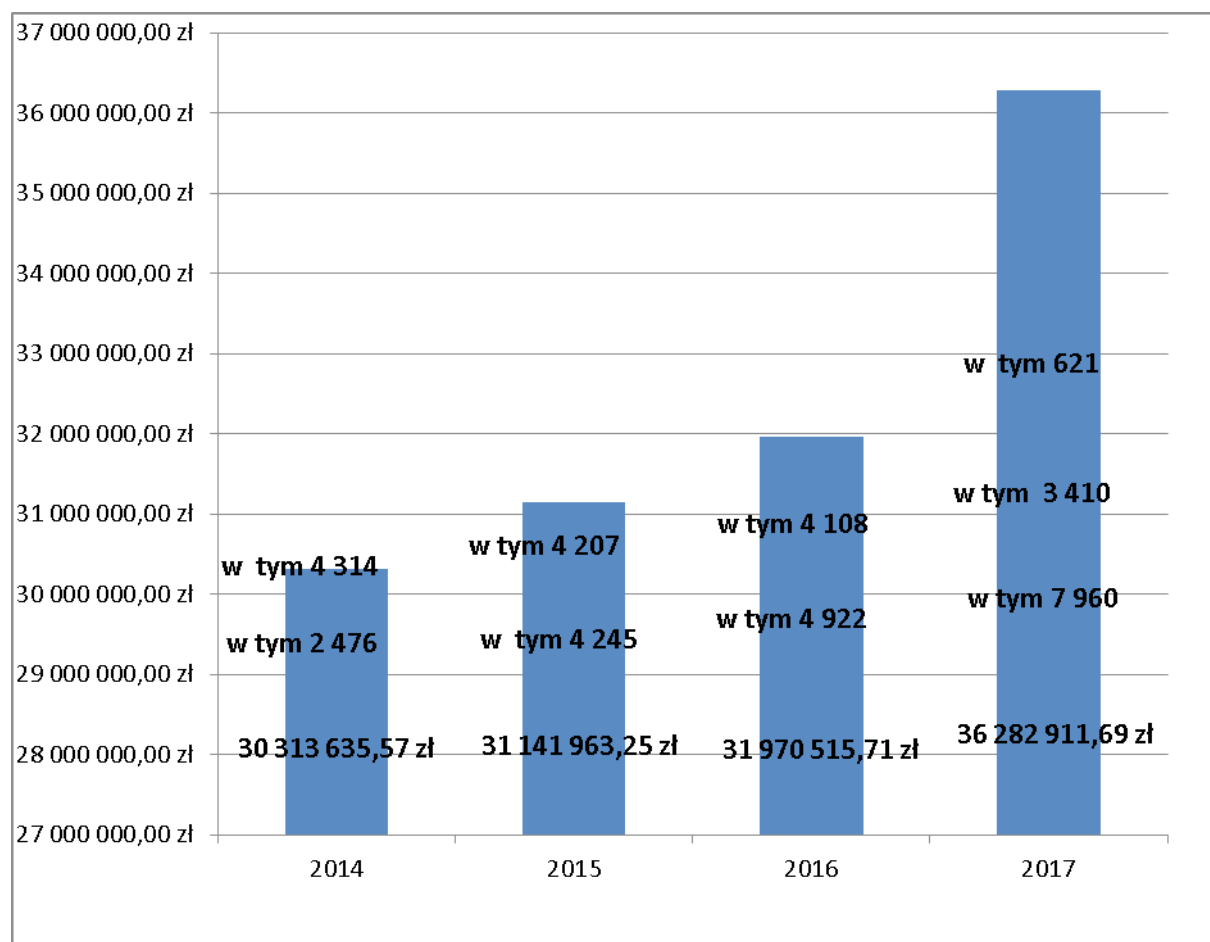
Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Przedszkola niepubliczne otrzymują z budżetu miasta dotację w wysokości 75 % zaplanowanych wydatków bieżących na 1 dziecko w przedszkolu publicznym prowadzonym przez miasto, a punkty przedszkolne – w wysokości 40 % ww. wydatków.

A oto jak kształtowały się **dotacje** (łącznie): w 2013 r. – 8 220 279, 80 zł; 2014 r. – 10 343 999, 25 zł; 2015 r. – 10 955 133, 83 zł; 2016 r. – 11 138 975, 02 zł; 2017 r. – 12 676 071, 29 zł.

W 2018 r. gmina przekazuje miesięczną dotację na 1 dziecko uczęszczające do niepublicznego przedszkola w wysokości 623, 93 zł, a na dziecko umieszczone w punkcie przedszkolnym – 332, 76 zł.

Poniższy wykres ilustruje wydatki na przedszkola, funkcjonujące w mieście (samorządowe i niepubliczne) w latach 2014-2017. Wydatki na zagwarantowanie potrzeb legnickich dzieci w zakresie wychowania przedszkolnego ciągle rosną. Na przestrzeni ostatnich czterech lat zwiększyły się prawie o 6 mln zł. Dotacja przedszkolna, która jest przekazywana gminom na realizację tego zadania, od 2014 r. stanowi niewielki odsetek. W roku 2017 zabezpieczono tylko 9,4% ogółu wydatków. Wyższe środki finansowe w 2017 r., na poziomie 21,94%, wynikają z przekazania subwencji oświatowej. W latach wcześniejszych subwencja oświatowa była przekazywana tylko na dzieci niepełnosprawne, a od 2017 r. gmina otrzymuje subwencję na dzieci 6-letnie. **Środki własne miasta na opiekę przedszkolną** wyniosły w 2017 r. 66, 95% ogółu wydatków „przedszkolnych”, tj. **24 291 391,59 zł.**

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

5. EDUKACJA

W okresie od 2014 do 2018 r. oświata podlegała wielu zmianom. Najważniejszą była zmiana związana z wdrożeniem reformy strukturalnej w polskim szkolnictwie. Rok szkolny 2017/18 był pierwszym rokiem

funkcjonowania legnickich szkół i placówek po wdrożeniu reformy oświaty polegającej na zmianie struktury organizacyjnej szkolnictwa. Ustrój szkolny z systemu 6-letniej szkoły podstawowej, 3-letniego gimnazjum, 3-letniego liceum ogólnokształcącego, 4-letniego technikum i 3-letniej zasadniczej szkoły zawodowej uległ przekształceniu. Docelowa struktura szkolnictwa obejmuje:

- 8-letnią szkołę podstawową,
- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,
- 3-letnią branżową szkołę I stopnia,
- 3-letnią szkołę przysposabiającą do pracy,
- 2-letnią branżową szkołę II stopnia,
- szkołę policealną.

Uczniowie kończący klasę VI szkoły podstawowej w roku szkolnym 2016/17 byli promowani do klasy VII. Rozpoczęło się przekształcanie gimnazjów. Nie prowadzono rekrutacji do tego typu szkoły. W czerwcu 2019 r. ostatni rocznik dzieci kształcący się w „starym” ustroju szkolnym ukończy gimnazjum, a mury szkół podstawowych opuści pierwszy rocznik klas VIII. Od 1 września 2017 r. wprowadzono **branżowe szkoły I stopnia** w miejsce dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych. W roku 2020/21 zaplanowano uruchomienie branżowych szkół II stopnia dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia.

Zmiany w liceach ogólnokształcących i technikach rozpoczną się od roku szkolnego 2019/20, a zakończą się w roku szkolnym 2023/24. W roku szkolnym 2019/20 w klasach I liceum ogólnokształcącego i technikum oraz branżowych szkołach I stopnia edukację rozpoczną uczniowie kończący klasę III gimnazjum (ostatni absolwenci) oraz uczniowie kończący klasę VIII (pierwsi absolwenci szkół podstawowych). Uczniowie kończący gimnazjum będą się kształcić w 3-letnich liceach ogólnokształcących i 4-letnich technikach, natomiast uczniowie kończący naukę w szkołach podstawowych rozpoczną naukę w 4-letnich liceach ogólnokształcących lub 5-letnich technikach. Będą mogli również kontynuować naukę w klasie I branżowej szkoły I stopnia.

W celu wprowadzenia powyższych zmian strukturalnych od października 2016 r. wykonano ogromną pracę koncepcyjno-organizacyjną, podejmując uchwały dotyczące przekształcenia szkół, określenia obwodów szkolnych, likwidacji szkół, nadania statutów:

- przekształcono szkoły 6-letnie w szkoły ośmioletnie – Szkołę Podstawową nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich, Szkołę Podstawową nr 2, Szkołę Podstawową nr 4 im. Włodzimierza Puchalskiego, Szkołę Podstawową nr 6 im. Henryka Sienkiewicza, Szkołę Podstawową nr 7 im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Szkołę Podstawową nr 9, Szkołę Podstawową nr 10 im. Zofii Kossak, Szkołę Podstawową nr 16 im. Kornela Makuszyńskiego, Szkołę Podstawową nr 18 im. Jana Brzechwy, Szkołę Podstawową nr 19, Szkołę Podstawową nr 20 (ZSI) i Szkołę Podstawową Specjalną nr 12 (ZPS);
- określono dla w/w szkół nowe obwody (bez szkoły specjalnej);
- przekształcono gimnazja - klasy gimnazjalne włączono do innych typów szkół – klasy Gimnazjum nr 1 im. Jana Pawła II do VI Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Pawła II, klasy Gimnazjum nr 2 do VII

- Liceum Ogólnokształcącego, klasy Gimnazjum nr 3 do Technikum nr 4 (ZSB), klasy Gimnazjum nr 4 im. Świętej Jadwigi Śląskiej do Szkoły Podstawowej nr 4 im. Włodzimierza Puchalskiego, klasy Gimnazjum nr 5 im. Księcia Jerzego Wilhelma do Szkoły Podstawowej nr 9, klasy Gimnazjum nr 9 (ZSI) do Szkoły Podstawowej nr 20 (ZSI), klasy Specjalnego Gimnazjum dla dzieci z upośledzeniem w stopniu lekkim nr 12 (ZPS) i Specjalnego Gimnazjum dla dzieci z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym i znacznym nr 14 (ZPS) do Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 12 (ZPS);
- przekształcono gimnazja w szkoły podstawowe – Gimnazjum nr 10 w Szkołę Podstawową nr 5 (ZSO nr 4), Gimnazjum dla Dorosłych w Szkołę Podstawową dla Dorosłych (CKZiU);
 - przekształcono zasadnicze szkoły zawodowe w branżowe szkoły I stopnia, w tym specjalną i nadano im statuty – Zasadniczą Szkołę Zawodową nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Branżową Szkołę I stopnia nr 1 im. Mikołaja Kopernika (ZSEM), Zasadniczą Szkołę Zawodową nr 2 w Branżową Szkołę I stopnia nr 2 (ZSS), Zasadniczą Szkołę Zawodową nr 3 w Branżową Szkołę I stopnia nr 3 (CKZiU), Zasadniczą Szkołę Zawodową nr 4 w Branżową Szkołę I stopnia nr 4 (ZSTiO), Zasadniczą Szkołę Zawodową nr 5 w Branżową Szkołę I stopnia nr 5 (ZSB), Specjalną Zasadniczą Szkołę Zawodową nr 7 w Branżową Szkołę Specjalną I stopnia nr 7 (ZPS);
 - przekształcono Szkołę Specjalną Przystosobającą do Pracy w Szkołę Specjalną Przystosobającą do Pracy (ZPS), o której mowa w art. 18 ust. 1 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe i nadano jej statut;
 - przekształcono dotychczasowe szkoły policealne w szkoły policealne, o których mowa w ustawie Prawo oświatowe i nadano im statuty – Szkołę Policealną nr 1 (ZSEM), Szkołę Policealną nr 2 (ZSB), Szkołę Policealną nr 3 (ZSE), Szkołę Policealną nr 4 (ZSS), Szkołę Policealną nr 5 (CKZiU), Szkołę Policealną dla Dorosłych nr 4 (CKZiU);
 - dokonano likwidacji szkół w zespołach, dostosowując ich organizację do obowiązującego stanu prawnego, a uczniom zapewniono możliwość kontynuacji dalszego kształcenia – Specjalna Szkoła Podstawowa nr 14 dla dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym (ZPS), Technikum Hotelarskie (ZSE), Technikum Elektryczne (ZSEM);
 - dokonano likwidacji oddziałów wychowania przedszkolnego w szkołach podstawowych (Szkoły Podstawowe nr: 7, 9, 16, 18 i 20 [ZSI]);
 - rozwiązano 2 zespoły szkół – Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 i nr 3;
 - zmieniono miejsce odbywania zajęć artystycznych uczniów uczęszczających do szkół funkcjonujących w Zespole Szkół Muzycznych – z ul. Roosevelta do obiektu przy ul. M. Skłodowskiej-Curie;
 - na poziomie szkół i przedszkoli dokonano zmiany nazw jednostek – Miejskie Przedszkole Specjalne dla Dzieci z Zezem i Niedowidzeniem nr 6 na Miejskie Przedszkole Specjalne nr 6 dla Dzieci Słabowidzących, Technikum Ekonomiczne na Technikum nr 2 (ZSE), Technikum Elektroniczne na Technikum nr 5 (ZSEM), Specjalna Szkoła Podstawowa nr 12 dla dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim na Szkołę Podstawową Specjalną nr 12 (ZPS);
 - włączono Centrum Kształcenia Praktycznego do Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego.

Powyższe zmiany nałożyły na organ prowadzący **obowiązek ustalenia nowej sieci szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych/ ponadpodstawowych**. Zostały one określone w uchwałach:

- Uchwała Nr XXXI/315/17 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego. Zawiera ona także aktualizację zapisów uchwały Nr XVII/163/16 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie ustalenia sieci prowadzonych przez Miasto Legnicę publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych;
- Uchwała Nr XXXI/316/17 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych do nowego ustroju szkolnego oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych.

W związku z tym, że Prezydent Miasta prowadzi ewidencję szkół i placówek niepublicznych, dokonywano również stosownych zmian w zaświadczeniach o wpisie do ewidencji, jak również w decyzjach o nadaniu uprawnień szkół publicznych na wniosek organów prowadzących.

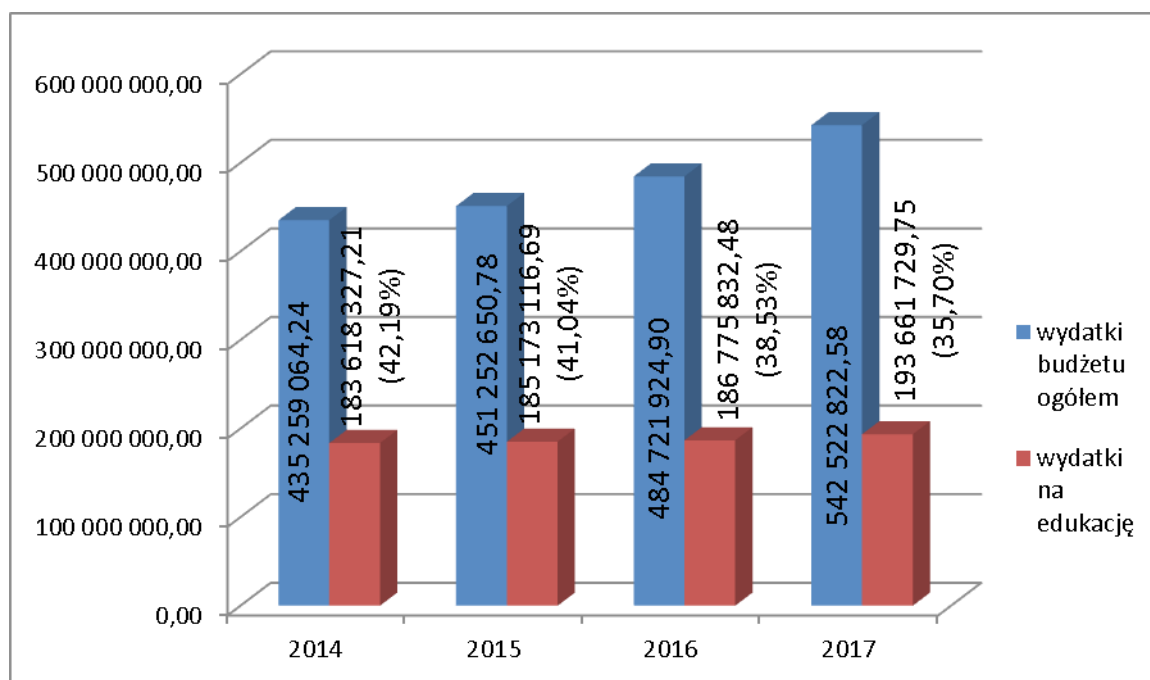
Wprowadzana zmiana ustroju szkolnego wymagała od organu prowadzącego podjęcia – we współpracy z dyrektorami szkół i placówek – rozlicznych działań i czynności, których efektem było przygotowanie podległych jednostek do prawidłowego funkcjonowania i realizacji powierzonych im zadań. Dostosowanie funkcjonowania szkół i placówek dotyczyło, m.in. następujących obszarów:

- realizacji nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego oraz podstawy programowej kształcenia w zawodach;
- zapewnienia podręczników i materiałów edukacyjnych;
- procesu rekrutacyjnego;
- organizacji pracy szkół i placówek wynikającej ze zmienionych uregulowań w sprawie ramowych planów nauczania;
- druków szkolnych, w tym świadectw i arkuszy ocen;
- przeprowadzania egzaminów zewnętrznych w szkołach;
- ustalenia obowiązkowego tygodniowego wymiaru godzin specjalistów;
- wynagradzania nauczycieli i pracowników administracyjno-obslugowych;
- zapewnienia warunków bazowych, wyposażenia szkół i placówek.

Efektom wielu powyższych działań były liczne zarządzenia Prezydenta Miasta oraz uchwały podjęte przez Radę Miejską. Program reformy postawił przed gminą dwa kluczowe zadania – stworzenie nowej sieci szkół i placówek oraz dostosowanie zatrudnienia nauczycieli do nowej struktury oświaty. W trakcie dokonywanych zmian udało się uniknąć – mimo realnych zagrożeń – masowych zwolnień nauczycieli. Stało się tak w głównej mierze dzięki koordynacji ruchu służbowego nauczycieli oraz pracowników administracyjno-obslugowych przez organ prowadzący oraz zaangażowaniu i współpracy dyrekcji szkół.

Finansowanie edukacji

Nakłady na edukację są najwyższe w budżecie miasta Legnicy, co ilustruje poniższy wykres (2014 – 2017).

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Średni roczny udział wydatków na edukację w wydatkach budżetowych miasta kształtował się na poziomie ponad 39%. W roku 2017 udział procentowy uległ obniżeniu w stosunku do lat ubiegłych, co jest wynikiem większego wzrostu wydatków gminy (spowodowanym nowymi zadaniami w innych sferach) w stosunku do wzrostu wydatków na oświatę. W 2017 r. wydatki wyniosły 193 661 729,75 zł i były wyższe o 6.885.897,27 zł niż w roku poprzednim. Na taki stan miały wpływ wydatki poniesione na wdrożenie reformy oświaty.

Zadania oświatowe finansowane są z dwóch głównych źródeł – z budżetu państwa (subwencja oświatowa i dotacje celowe) oraz ze środków własnych gminy. W poniższej tabeli zaprezentowano źródła wydatków przeznaczonych na edukację w latach 2014 – 2017.

Legnica	2014	2015	2016	2017
Wydatki na edukację ogółem	183 618 327,21	185 173 116,69	186 775 832,48	193 661 729,75
Subwencja oświatowa	113 873 062	115 904 029	117 709 833	116 977 546
Dotacje, porozumienia	7 414 311,65	8 380 516,64	7 812 278,84	9 508 073,74
Środki własne gminy	62 330 953,56	60 888 571,05	61 253 720,64	67 176 110,01
% udział środków własnych w wydatkach ogółem na edukację	33,95	32,88	32,80	34,69
% udział środków własnych na edukację w wydatkach budżetowych ogółem	14,32	13,49	12,64	12,38

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Procentowy udział własnych środków finansowych na edukację w latach 2014 – 2017 wyniósł średnio prawie 34 %. Zmniejszanie subwencji oświatowej wynika z niżu demograficznego. Przyznane środki w żadnym z analizowanych lat nie wystarczały na pokrycie potrzeb w zakresie edukacji. Subwencja oświatowa nie wystarcza nawet na pokrycie wydatków związanych z wynagrodzeniami osobowymi wraz z zakładowym funduszem świadczeń socjalnych. Z prowadzonych analiz wynika, że w 2016 roku subwencja oświatowa

wystarczyła tylko na pokrycie 83,75 % wynagrodzeń (zabrakło prawie 23 mln zł!) – taka tendencja utrzymuje się od wielu lat. Drugim znaczącym wydatkiem są środki przekazywane do szkół/placówek niepublicznych. Wydatki te ciągle wzrastają. W 2016 roku przekazano do szkół i placówek niepublicznych 25 445 780 zł, a w 2017 roku 28 050 586 zł.

Należy przy tym zauważyć, że w Legnicy funkcjonują **placówki, na które subwencja oświatowa nie jest przydzielana. Są to:** Centrum Kształcenia Praktycznego, Młodzieżowe Centrum Kultury oraz jednostki wchodzące w skład Centrum Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej i Doskonalenia Nauczycieli (Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli i 2 poradnie psychologiczno – pedagogiczne). Na Szkolne Schronisko Młodzieżowe subwencja oświatowa ma wysokość symboliczną i wynosi około 65 tys. zł. Miasto zatem z własnych środków finansowało ww. placówki, a także remonty i inwestycje w placówkach, wypoczynek dzieci i młodzieży oraz stypendia dla wyróżniających się uczniów.

Baza oświatowa

Corocznie samorząd przeznaczają znaczące środki na modernizację istniejącej bazy, by była ona funkcjonalna i coraz bardziej nowoczesna, a także bezpieczna.

W roku szkolnym 2017/18 w Legnicy funkcjonowały 44 szkoły i placówki oświatowe, w których działały 84 jednostki organizacyjne (w tym 6 ośrodków wychowania przedszkolnego w szkołach podstawowych). Dodatkowo zorganizowano 6 międzyszkolnych punktów nauczania – 2 języka mniejszości narodowych oraz 4 nauczania religii innych wyznań.

Szkoły i placówki dysponowały łącznie 1 034 pomieszczeniami do nauki. Bazę dydaktyczno-wychowawczą stanowiły, między innymi:

- 314 pracowni specjalistycznych,
- 105 sal do realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego, w tym 24
- przeznaczone do prowadzenia zajęć specjalistycznych,
- 421 sal w szkołach podstawowych, w tym 93 przystosowane do edukacji wczesnoszkolnej,
- 83 pracownie zawodowe przeznaczone do kształcenia zawodowego praktycznego, zorganizowane w 87 salach oraz 52 pracownie do kształcenia zawodowego teoretycznego, zajmujące 66 sal,
- 52 pracownie komputerowe,
- 26 dużych sal sportowych oraz 56 dodatkowych pomieszczeń o charakterze sportowo – rekreacyjnym, a także 36 boisk, 31 obiektów lekkoatletycznych oraz 5 kortów tenisowych i 1 kompleks torów łuczniczych,
- 25 bibliotek szkolnych oraz biblioteka w MCK, w których zgromadzono łącznie 381 tys. woluminów; w większości bibliotek (bez Szkół Podstawowych nr: 4, 6, 9 i MCK) przeprowadzono kompleksową weryfikację księgozbioru i wdrożono programy komputerowe zapewniające pełną z informatyzowaną obsługę czytelnika,
- 20 świetlic, w tym we wszystkich samodzielnych szkołach podstawowych, nr: 1, 2, 4, 6, 7, 9, 10, 16, 18 i 19, w trzech zespołach szkół, w których funkcjonują szkoły podstawowe (Zespół Szkół Integracyjnych, Zespół Szkół Muzycznych, Zespół Placówek Specjalnych), w szkołach z klasami gimnazjalnymi (Zespół Szkół Budowlanych, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 4, VI LO, VII LO) oraz w trzech szkołach ponadgimnazjalnych (Zespole Szkół Ekonomicznych, Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego,

Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących); w świetlicach przy szkołach podstawowych przebywa dziennie 1 927 dzieci; w przeważającej większości –

- 1 631 dzieci, tj. 84,64 % ogółu zapisanych do świetlicy – to uczniowie klas I-III i dzieci z oddziałów przedszkolnych.
- 14 stołówek we wszystkich przedszkolach oraz 15 stołówek w szkołach podstawowych, nr: 1, 2, 4, 6, 7, 9, 18, 19, SSP nr 12 (ZPS), VI LO, VII LO, ZSO nr 4 i w SP nr 10, SP nr 20, ZSMuz. (catering); w roku szkolnym 2017/18 dożywianiem w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych objęto 92,69% dzieci, w szkołach podstawowych 35,86%, w gimnazjach 14,05%, w szkołach ponadgimnazjalnych 2,09 % uczniów. Średnio dziennie z dożywiania korzystało 4 328 uczniów, w tym 395 obiadów finansował MOPS. Od roku szkolnego 2017/2018 dotychczas działające niezależnie od siebie programy „Mleko w szkole” oraz „Owoce i warzywa w szkole” zostały zastąpione jednym wspólnym programem skierowanym do uczniów klas I-V. W minionym roku szkolnym z mleka skorzystało – 4 372 uczniów, a z owoców i warzyw – 4 426 uczniów klas 1-5.

Szkoły sukcesywnie wyposażane są w sprzęt komputerowy i programy edukacyjne. W mieście wszystkie placówki mają witryny www i pocztę e-mail. W osiemnastu szkołach funkcjonuje dziennik elektroniczny. W legnickich szkołach i placówkach łącznie jest 2 732 stanowiska komputerowe, w tym 993 w 52 pracowniach komputerowych, 949 w salach przedmiotowych, w bibliotekach, czytelnich i centrach multimedialnych – 152, w świetlicach – 68. Ponadto w pokojach nauczycielskich zainstalowano 47 komputerów, w gabinetach specjalistycznych w szkołach i CPPPiDN – 118, do dyspozycji kierownictwa i administracji szkolnej pozostają 403 komputery.

Liczba uczniów na 1 komputer wynosi:

w szkołach podstawowych – 7,36

w gimnazjach – 5,38

w szkołach ponadgimnazjalnych – 3,85

Trzeba ponadto podkreślić, że informatyzacja Wydziału Oświaty w znacznym stopniu usprawniła proces zarządzania oświatą i wydatkowania pieniędzy. Wykorzystywane są w tym celu takie programy, jak: Arkusz Zbiorczy OPTIVUM, SIGMA OPTIVUM- hurtownia danych oświatowych, System Informacji Oświatowej. Z kolei program ODPN pozwala gromadzić i przechowywać dane z rejestru szkół i placówek niepublicznych. Służy on przede wszystkim do naliczania dotacji. Przypomnieć też należy, że od kilku lat w gminie funkcjonuje elektroniczny system kwalifikowania dzieci do przedszkoli, w tym do oddziałów wychowania przedszkolnego w szkołach podstawowych i naboru młodzieży do szkół ponadgimnazjalnych. W ostatnich latach wdrożono aplikację naliczającą dotację podręcznikową oraz kontrolę spełniania przez dzieci i młodzież obowiązku szkolnego i nauki.

W każdym roku podejmowane są działania związane z utrzymaniem i poprawą stanu bezpieczeństwa osób przebywających w szkołach, a także poprawą systemu dozoru obiektów. W 38 obiektach szkół i placówek oświatowych funkcjonuje system monitoringu wizyjnego. Zainstalowanych jest łącznie 718 kamer, w tym 493 wewnętrzne i 225 zewnętrznych, 574 kamery kolorowe i 144 czarno-białe. Kamery współpracują z 62

monitorami oraz 59 rejestratorami obrazu. W 32 jednostkach funkcjonują dodatkowo inne systemy dozoru, a w 39 obiektach zainstalowano alarmy.

Legnicka baza oświatowa (obiekty dydaktyczne, wyposażenie szkół, przyszkolna baza sportowo – rekreacyjna, bezpieczeństwo) jest systematycznie modernizowana i coraz bardziej funkcjonalna, jak również nowoczesna. Złożyło się na to wiele czynników, w tym m. in.: konsekwentna polityka władz miasta w zakresie standaryzacji bazy, współpraca z legnickimi zakładami pracy czy wykorzystywanie środków zewnętrznych, w tym unijnych. W ostatnim czasie z pozytywnym skutkiem wnioskowano o:

1) wyposażenie bibliotek szkolnych w latach 2015-2018 w ramach:

- rządowego programu „Książki naszych marzeń” – program zrealizowano w 13 szkołach podstawowych (nr: 1, 2, 4, 6, 7, 9, 10, 16, 18, 19, 20, SP (ZSMuz) i SSP nr 12(ZPS) – na zakup książek wydatkowano łącznie 32 952,92 zł, w tym: 26 170 zł stanowiła dotacja;
- rządowego programu pn. „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” – w roku 2016 program zrealizowano w I LO, ZSZ nr 1(ZSEM) i T nr 3 (ZSTiO) – całkowity koszt 33 100 zł, w tym: 26 480 zł dotacji; w roku 2017 program realizowano w II LO i V LO – całkowity koszt 30 000 zł, w tym: 24 000 zł dotacji, obecnie w 2018 r. program realizowany jest przez T nr 4 (ZSB), T nr 2 (ZSE), T nr 5 (ZSEM), TS (ZSS), T nr 1 (CKZiU) – wartość zakupu książek ogółem to kwota 75 000 zł, w tym: 60 000 zł dotacji;

2) wyposażenie pracowni przedmiotowych w tablice interaktywne, projektory, głośniki oraz interaktywne monitory w ramach rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017 – 2019 – „Aktywna tablica”; w 2017 r. program zrealizowały Szkoły Podstawowe: nr 2, nr 9, nr 19 i nr 20 (ZSI) – wartość całkowita programu 66 969,48 zł, wysokość dotacji: 48 645,5 zł, wkład własny rzeczowy – 18 323,98 zł, w roku 2018 program realizują: Szkoły Podstawowe: nr 4, nr 5 (ZSO nr 4), nr 6, nr 10, nr 18 i SPS nr 12 (ZPS), wartość zadania wyniesie 105 000 zł, w tym 84 000 zł dotacji;

3) wyposażenie gabinetów przedmiotowych do nauki przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i informatycznych oraz zawodowych w szkołach podstawowych, gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych – liceach ogólnokształcących i szkołach zawodowych ze środków unijnych; obecnie kończy się wyposażanie szkół w ramach trzech projektów unijnych:

- „Wyposażenie pracowni do nauki przedmiotów matematyczno – przyrodniczych i informatycznych w szkołach podstawowych i gimnazjach prowadzonych przez Miasto Legnica” – wartość całkowita projektu wynosi: 2 172 233,12 zł, w tym wkład własny: 666 428,18 zł. W trzynastu szkołach podstawowych (nr: 1, 2, 4, 6, 7, 9, 10, SSP nr 12 (ZPS), 16, 18, 19, 20 (ZSI), SP w ZSMuz.) wyposażono szesnaście pracowni: 13 matematycznych, 2 przyrodnicze, 1 komputerową oraz w gimnazjach nr nr: 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 12 (ZPS) utworzono trzydzieści jeden pracowni: 8 komputerowych, 6 biologicznych, 6 fizycznych, 5 chemicznych, 6 geograficznych;
- „Wyposażenie pracowni do nauki przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i informatycznych w liceach ogólnokształcących prowadzonych przez Miasto Legnica” – wartość całkowita projektu wynosi: 849 147,04 zł, w tym wkład własny: 262 446,03 zł. W ramach projektu w czterech liceach ogólnokształcących [I LO, II LO, V LO, LO (ZSI)] wyposażono szesnaście pracowni przedmiotowych: 4 matematyczne (3 – poziom rozszerzony i 1 – poziom podstawowy), 3 informatyczne, 3 fizyczne (poziom rozszerzony), 3 chemiczne (poziom rozszerzony), 3 biologiczne (poziom rozszerzony);

- „Wzbogacenie infrastruktury dydaktycznej legnickich szkół ponadgimnazjalnych zawodowych, w tym specjalnych w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i cyfrowych oraz przedmiotów zawodowych z uwzględnieniem specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów niepełnosprawnych” – wartość całkowita projektu wynosi: 2 123 695,44 zł, w tym wkład własny: 653 566,39 zł. Wyposażono dwadzieścia siedem pracowni w siedmiu szkołach ponadgimnazjalnych zawodowych [T nr 1 (CKZiU), T nr 2 (ZSE), T nr 3 (ZSTiO), T nr 4 (ZSB), T nr 5 (ZSEM), Technikum Samochodowe (ZSS), BSS I St. nr 7 (ZPS)], w tym: 6 matematycznych – poziom rozszerzony, 1 matematyczna dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, 7 cyfrowych, 3 fizyczne – poziom rozszerzony, 2 geograficzne – poziom rozszerzony, 1 biologiczna – poziom rozszerzony, 1 chemiczna dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim oraz 1 pracownia spedycyjna (technik spedytor), 1 pracownia gospodarki materiałowej (technik logistyk), 1 pracownia instrumentalna i pomiarów technicznych (technik analityk), 1 poligraficznych procesów cyfrowych (technik cyfrowych procesów graficznych), 1 eksploatacji urządzeń i systemów mechatronicznych (technik mechatronik), 1 obsługi hotelowej (pracownik pomocniczy obsługi hotelowej).

Zadbano także o modernizację bazy sportowej. W latach 2014 – 2017 w:

- SP nr 19 powstały wielofunkcyjne boiska, bieżnia i skocznia, utworzono siłownię plenerową;
- SP nr 2 powstała siłownia zewnętrzna, zorganizowano plac zabaw i zamontowano urządzenia do ćwiczeń ogólnousprawniających, zmodernizowano boiska szkolne, powstało wielofunkcyjne boisko do gier zespołowych z bieżnią i skocznią, zmodernizowano salę sportową;
- SP nr 6 przebudowano boiska wielofunkcyjne oraz wykonano plac zabaw i siłownię.

Kadra pedagogiczna

W roku szkolnym 2017/2018 w legnickich placówkach oświatowo – wychowawczych zatrudniano 1.244 nauczycieli (pełnozatrudnieni), którzy realizowali 1.680,38 nauczycielskich etatów przeliczeniowych. Poniższe zestawienie ilustruje wymiar zatrudnienia w ostatnich kilku latach szkolnych.

Rok szkolny	Etaty przeliczeniowe
2013/2014	1 714,67
2014/2015	1 725,54
2015/2016	1 738,77
2016/2017	1 655,01
2017/2018	1 680,38

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

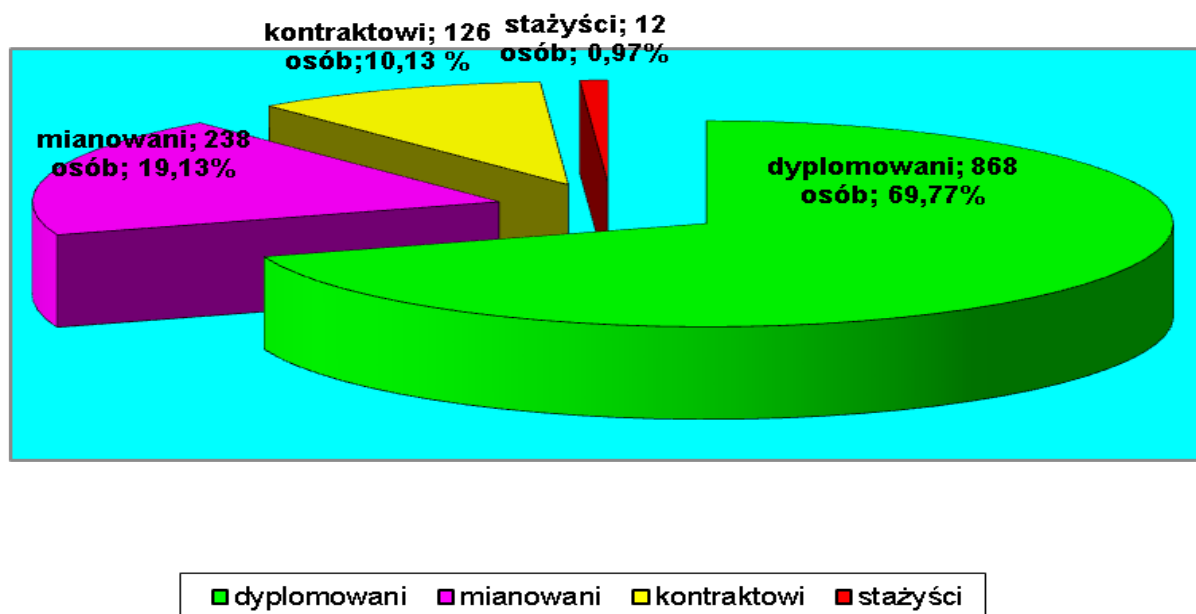
W roku szkolnym 2017/2018 w stosunku do roku szkolnego 2016/2017 wymiar przeliczeniowych etatów uległ znacznemu podwyższeniu, co związane jest z wydłużeniem cyklu kształcenia w szkołach podstawowych.

Przekrój stażowy nauczycieli pełnozatrudnionych w roku szkolnym 2017/2018 przedstawiał się następująco:

- od 0 do 10 lat pracy – 215 nauczycieli, tj. 17, 28 % ogółu pełnozatrudnionych,
- od 11 do 20 lat pracy – 329 nauczycieli, tj. 26,45 %,
- od 21 do 30 lat pracy – 444 nauczycieli, tj. 35,7 %,

- 31 i powyżej lat pracy – 256 nauczycieli, tj. 20,57 %.

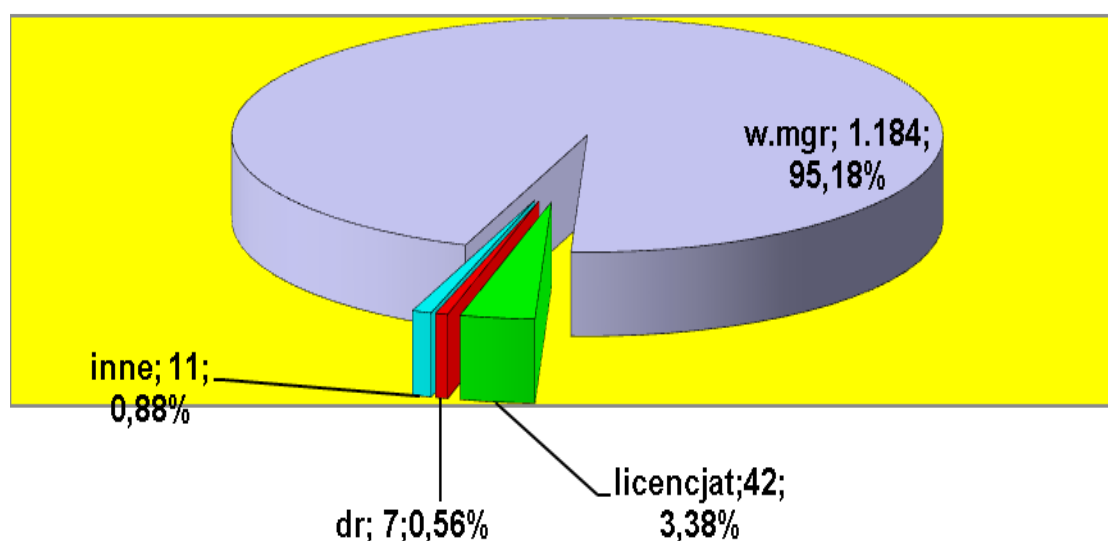
Podział nauczycieli pełnozatrudnionych w roku szkolnym 2017/2018 wg stopni awansu zawodowego prezentuje poniższy wykres.

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

W Legnicy 70 % ogółu zatrudnionych w pełnym wymiarze posiada najwyższy stopień awansu zawodowego, tj. stopień nauczyciela dyplomowanego. Warto przy tej okazji dodać, że **uzyskiwanie kolejnych stopni awansu zawodowego przez nauczycieli**, zwłaszcza dyplomowanych, **ma poważny wpływ na wzrost wydatków na wynagrodzenia.**

Poziom wykształcenia pełnozatrudnionych nauczycieli prezentuje poniższy wykres.

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Jak można zauważyć **zdecydowana większość nauczycieli posiada pełne kwalifikacje**. Wielu legnickich nauczycieli doskonali swoją wiedzę i umiejętności, w czym samorząd ma znaczącą rolę, ponieważ corocznie w **budżecie miasta planowane są pieniądze na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli**. W roku budżetowym 2018 na ten cel zaplanowano kwotę 736 200 zł. Trzeba przy tym podkreślić, że w ostatnich latach stosuje się preferencje dla nauczycieli, którzy podejmują kształcenie w kierunkach związanych z edukacją uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, pomocą psychologiczno – pedagogiczną, doskonaleniem w nauczaniu przedmiotów zawodowych.

Istotną rolę w podnoszeniu kompetencji nauczycieli spełnia **Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli**, który od 1 września 2017 r. działa w strukturze **Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doskonalenia Nauczycieli**. W CPPPiDN działają również 2 poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Połączenie tych trzech jednostek wynikało z obowiązujących przepisów. Centrum stanowi ważne ogniwo w systemie legnickiej oświaty. Jego istotą jest kompleksowe wspomaganie szkół, tj. niesienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom, młodzieży, ich rodzicom, a także nauczycielom, dyrektorom oraz udzielanie pomocy w planowaniu i organizowaniu doskonalenia zawodowego nauczycieli, zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami odbiorców.

Szkolnictwo podstawowe

Sieć 11 szkół podstawowych ogólnodostępnych w kontekście danych demograficznych jest wystarczająca i nie uległa zmianie. Obecnie w roku szkolnym 2017/18 w mieście funkcjonuje 11 szkół podstawowych ogólnodostępnych – 10 z nich działa samodzielnie, a 1 w Zespole Szkół Integracyjnych obok liceum ogólnokształcącego – Szkoła Podstawowa nr 20. W związku z wdrożoną reformą strukturalną oświaty 1.09.2017 r. powstała Szkoła Podstawowa nr 5 w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 4. W Legnicy funkcjonuje również szkoła podstawowa artystyczna w Zespole Szkół Muzycznych oraz szkoła podstawowa specjalna w Zespole Placówek Specjalnych. Do 31.08.2017 r. w mieście funkcjonowały 2 specjalne szkoły podstawowe, jedna z nich uległa likwidacji. Uczniowie z niepełnosprawnościami potwierdzonymi orzeczeniami lub opiniami poradni psychologiczno-pedagogicznych mogą się kształcić w oddziałach specjalnych, integracyjnych tworzonych w Szkole Podstawowej nr 20 lub w klasach terapeutycznych organizowanych od wielu lat w Szkole Podstawowej nr 2.

Poniżej w tabeli przedstawiono **strukturę organizacyjną szkół podstawowych** w latach szkolnych 2013/2014 – 2017/2018.

Rok szkolny	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Liczba oddziałów	202 + 9 w 2 szkołach specjalnych	226 + 10 w 2 szkołach specjalnych	248 + 9 w 2 szkołach specjalnych	238 + 11 w 2 szkołach specjalnych	273 + 17 w 2 szkołach specjalnych
Liczba uczniów	4 954 + 68 w 2 szkołach specjalnych	5 410 + 60 w 2 szkołach specjalnych	5 798 + 54 w 2 szkołach specjalnych	5 370 + 64 w 2 szkołach specjalnych	6 017 + 99 w 2 szkołach specjalnych

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

W latach wcześniejszych liczba uczniów w szkołach podstawowych ulegała stopniowemu obniżeniu. W roku

szkolnym 2014/2015 zaobserwowano nieznaczny wzrost, co było spowodowane obniżeniem wieku szkolnego dzieci. Z kolei w związku z podwyższeniem wieku szkolnego w roku szkolnym 2016/17, liczba uczniów znacznie się obniżyła, aby w kolejnym roku szkolnym znacząco się podwyższyć. Miała na to wpływ reforma oświaty, polegająca m.in. na przekształceniu 6-letnich szkół podstawowych w szkoły 8-letnie.

Sieć publicznych szkół podstawowych uzupełnia 5 niepublicznych szkół podstawowych o uprawnieniach szkół publicznych, tj.: Prywatna Szkoła Podstawowa przy ul. Mazowieckiej, Niepubliczna Katolicka Szkoła Podstawowa im. św. Rodziny, Niepubliczna Szkoła Podstawowa Dar Losu oraz działające od 1.09.2017 r. Szkoła Podstawowa im. Św. Franciszka z Asyżu i Szkoła Podstawowa Mistrzostwa Sportowego „Miech Legnica”. W roku szkolnym 2017/18 uczęszczało do nich łącznie 416 uczniów, którzy uczyli się w 39 oddziałach. Szkoły te otrzymują corocznie dotację z gminy w wysokości przyznanej miastu części oświatowej subwencji ogólnej. Na jednego ucznia szkoły podstawowej ogólnodostępnej gmina przekazywała w 2017 r. kwotę 444, 60 zł, a w 2018 r. – 455, 08 zł.

Wyższe dotacje otrzymywała szkoła sportowa na 1 ucznia – w 2017 r. 903 zł, a w 2018 r. – 928, 43 zł.

W pełnym roku budżetowym 2017 dotacje dla niepublicznych szkół podstawowych wyniosły ogółem 3 349 852, 89 zł.

Gimnazja

Do końca roku szkolnego 2016/17 miasto prowadziło 7 gimnazjów ogólnodostępnych (dwa samodzielne i pięć w zespołach szkół), w tym Gimnazjum nr 10 z językiem mniejszości narodowej. Ponadto w Zespole Szkół Muzycznych działało gimnazjum artystyczne, a w Zespole Placówek Specjalnych dwa gimnazja dla uczniów z różnorodnymi niepełnosprawnościami.

Gimnazja, jako odrębny typ szkoły, z dniem 31.08.2017 r. zakończyły swoją działalność. Uczniowie klas II i III dotychczasowych gimnazjów kończą ten etap edukacji w innych typach szkół. W Legnicy, zgodnie z przepisami dotyczącymi reformy oświatowej, gimnazja ogólnodostępne włączono do szkół podstawowych – Gimnazjum nr 4, nr 5 i nr 9, liceów ogólnokształcących – Gimnazjum nr 1 i nr 2 oraz technikum – Gimnazjum nr 3. Gimnazjum nr 10 w ZSO nr 4 przekształcono w Szkołę Podstawową nr 5. Dwa gimnazja specjalne (ZPS) włączono do Specjalnej Szkoły Podstawowej nr 12 (ZPS).

Poniższe zestawienie tabelaryczne ilustruje liczbę uczniów w legnickich gimnazjach publicznych w latach szk. 2013/2014 – 2017/2018.

Rok szkolny	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018
Liczba oddziałów	92 + 7 w 2 gimnazjach specjalnych	86 + 7 w 2 gimnazjach specjalnych	83 + 7 w 2 gimnazjach specjalnych	77 + 5 w 2 gimnazjach specjalnych	50 + 3 w klasach dotychczasowych gimnazjów specjalnych
Liczba uczniów	2 363 + 69 w 2 gimnazjach specjalnych	2 145 + 57 w 2 gimnazjach specjalnych	2 035 + 58 w 2 gimnazjach specjalnych	1 914 + 51 w 2 gimnazjach specjalnych	1 243 + 33 w klasach dotychczasowych gimnazjów specjalnych

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

W mieście są cztery gimnazja, będące szkołami niepublicznymi: Gimnazjum im. św. Franciszka z Asyżu, Prywatne Gimnazjum przy ul. Mazowieckiej, Społeczne Gimnazjum Towarzystwa Wiedzy Powszechnej oraz

Gimnazjum Mistrzostwa Sportowego Miedź Legnica. W roku 2017/18 w tych szkołach działały 24 oddziały, do których uczęszczało 472 uczniów.

Szkoły te otrzymują corocznie dotację z gminy w wysokości przyznanej miastu części oświatowej subwencji ogólnej.

**Na jednego ucznia gimnazjum ogólnodostępnego gmina przekazywała
w 2017 r. 462, 38 zł, a w 2018 r. – 473, 29 zł**

**Na ucznia niepublicznego gimnazjum sportowego dotacja jest znacznie wyższa
i w 2017 r. wynosiła 921, 27 zł, a w 2018 r. – 947 zł**

**W pełnym roku budżetowym 2017 dotacje dla niepublicznych gimnazjów
wyniosły ogółem 3 799 944, 08 zł**

Szkoły ponadgimnazjalne

W analizowanym okresie **w sieci szkół ponadgimnazjalnych zaszły zmiany**, które zostały omówione we wstępie do Rozdziału *Edukacja*. Sieć publicznych szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych, obowiązująca od 1.09.2017 r., określa Uchwała Nr XXXI/316/17 Rady Miejskiej z dnia 27 marca 2017 r. Poniższe zestawienie prezentuje strukturę liczbową legnickiego szkolnictwa ponadgimnazjalnego dla młodzieży w latach szkolnych 2013/2014 – 2017/2015.

Typ szkoły	2013/2014	2014/2015	2015/16	2016/17	2017/18
Liczba liceów ogólnokształcących, w tym:	9	9	8	8	8
liczba uczniów	2 327	2 120	1 912	1802	1696
Liczba liceów profilowanych*, w tym:	1	-	-	-	-
liczba uczniów	19*	-	-	-	-
Liczba techników, w tym:	11	11	8	8	6
liczba uczniów	2 018	2 014	2 115	2 146	2 115
Liczba branżowych szkół I stopnia (dawne zasadnicze szkoły zawodowe), w tym:	5	5	5	5	5
liczba uczniów	475	467	419	412	355
Liczba szkół policealnych, w tym:	1	1	1	-	-
liczba uczniów	7	6	10	-	-
OGÓŁEM	4 846	4 607	4 456	4 360	4 166

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

* zgodnie ze znowelizowaną ustawą o systemie oświaty licea profilowane zostały zlikwidowane; w roku szkolnym 2013/2014 była tylko jedna klasa w Liceum Profilowanym nr 5, które zakończyło działalność 31.08.2014 r.

W szkołach ponadgimnazjalnych nadal **utrzymuje się tendencja spadkowa ogólnej liczby uczniów**. Tylko na przestrzeni pięciu analizowanych lat szkolnych ubyło 680 uczniów. W roku szkolnym 2013/14 naukę w pierwszych klasach szkół ponadgimnazjalnych rozpoczęło 1600 uczniów, a ogółem do tych szkół uczęszczało 4846 uczniów. Tymczasem w roku szkolnym 2017/18 do klas pierwszych przyjęto 1325 uczniów, a uczęszczało ogółem – 4 166. Trzeba też dodać, że uczniowie rozpoczynający naukę w legnickich

szkołach ponadgimnazjalnych rekrutują się z gimnazjów, działających w mieście oraz w sąsiednich miastach i wsiach. **Wskaźnik młodzieży z innych gmin jest wysoki** i wynosił w roku szkolnym 2017/2018 – **39,32 %**. Utrzymująca się od kilku lat ta tendencja potwierdza znaczenie Legnicy jako ośrodka edukacyjnego o charakterze regionalnym.

Z powyższego zestawienia tabelarycznego wynika również, że choć liczba szkół uległa zmniejszeniu, to nie ograniczono oferty edukacyjnej dla uczniów, która nadal jest bogata, zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym. Zmniejszenie liczby szkół wynikało z działań podjętych przez organ prowadzący w związku z reformą oświaty oraz z wprowadzeniem ładu prawnego w strukturach organizacyjnych niektórych zespołów szkół. Przy tym należy zwrócić uwagę, że wszystkie szkoły zawodowe – technika, branżowe szkoły I stopnia – działają w zespołach szkół.

Na mapie edukacyjnej miasta w pięciu zespołach szkół znajduje się pięć szkół policealnych dla młodzieży. Jak wynika z tabeli, w żadnej z nich nie ma uczniów. Jest to trend ogólnokrajowy, zauważa się bowiem znaczący spadek zainteresowanych kształceniem się w tym typie szkoły. Młodzież chętniej podejmuje naukę w wyższych uczelniach zawodowych (3-letnie studia licencjackie).

W roku szkolnym 2017/18 szkoły zawodowe prowadziły kształcenie w 48 zawodach, w tym w 28 zawodach w technikach i w 18 na poziomie szkół branżowych ogólnodostępnych. W szkołach zawodowych funkcjonowały 34 oddziały łączące dwie lub trzy specjalności zawodowe, w tym 25 na poziomie technikum oraz 9 na poziomie szkół branżowych. Takie rozwiązanie organizacyjne sprzyja zapewnieniu różnorodności oferty kształcenia zawodowego dostosowanej do potrzeb rynku pracy oraz umożliwia absolwentom gimnazjów podjęcie nauki na wybranym kierunku w sytuacji naboru częściowego w danym zawodzie.

W ostatnich latach odnotowujemy **stopniowy wzrost zainteresowania młodzieży nauką w szkołach zawodowych**. Od 2013/14 liczba uczniów podejmujących naukę w szkołach zawodowych (technikach i branżowych szkołach I stopnia) przekracza 50% populacji wszystkich uczniów klas pierwszych. Podobna sytuacja przedstawiała się w roku szkolnym 2017/18 – do szkół zawodowych przyszło 51,1% absolwentów gimnazjów.

Dobra kondycja legnickiego szkolnictwa zawodowego jest efektem działań Prezydenta Miasta i dyrektorów szkół zawodowych. Działania te są ukierunkowane na podwyższenie jakości nauczania m. in. poprzez modernizację bazy dydaktycznej oraz współpracę szkół z pracodawcami. Działania miasta są zgodne z polityką oświatową państwa. Jednym z priorytetów jest rozwój i podwyższenie jakości szkolnictwa zawodowego. W ostatnich kilku latach **szkoły kontynuowały współpracę z pracodawcami. Z inicjatywy Prezydenta Legnicy podpisywano kolejne listy intencyjne o współpracy:**

- od 2008 r. Firma Winkelmann współpracuje z ZSEM w zakresie kształcenia w zawodzie technik elektronik o specjalności programista maszyn sterowanych numerycznie (CNC);
- w latach 2016-2017 w ZSEM podpisano porozumienia o partnerskiej współpracy z Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Legnicy w zawodzie elektryk i technik elektryk, z firmą Prographic w Legnicy i z Zakładem Poligraficzno-Introligatorskim „Grafodruk” w Legnicy w zawodzie technik cyfrowych procesów graficznych;
- ZSTiO podtrzymuje wieloletnią współpracę w zakresie organizacji praktyk zawodowych: w zawodzie technik spedytor z firmą Pol-Miedź Trans sp. z o.o. z siedzibą w Lubinie, w zawodzie technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej ze Spółką Solaris Group, w zawodzie technik mechanik z Hutą Miedzi

- „Legnica”, Dolnośląską Fabryką Maszyn Zanam-Legmet sp. z o.o. oraz Elsur sp. z o.o.;
- w 2016 r. podpisano listy intencyjne oraz umowy z dwoma firmami: Pol-Miedź Trans sp. z o.o. i Koleje Dolnośląskie S.A. o objęcie patronatem od roku szkolnego 2016/17 klas w zawodzie technik transportu kolejowego oraz uruchomienia w ZSTiO ośrodka szkolenia i egzaminowania maszynistów i kandydatów na maszynistów;
 - w marcu 2017 r. podpisano list intencyjny z firmą Winkelmann, która objęła patronatem klasy szkoły branżowej I stopnia w zawodzie mechanik-monter maszyn i urządzeń (ZSTiO);
 - w lutym 2018 r. podpisano list intencyjny z KD S.A. dotyczący współpracy w zakresie uruchomienia od września 2018/19 kształcenia w zawodzie mechanik-monter maszyn i urządzeń ze specjalnością mechanik maszyn i urządzeń „taboru kolejowego” na poziomie szkoły branżowej I stopnia oraz objęcia klasy patronatem (ZSTiO);
 - w lutym 2018 r. w ramach projektu „Kompetentni w branży górniczo - hutniczej. KGHM – kluczowy partner w kształceniu zawodowym” podpisano list intencyjny z KGHM Polska Miedź S.A. z siedzibą w Lubinie dotyczący objęcia patronatem klasy w zawodzie technik hutnik (ZSTiO);
 - w kwietniu 2017 r. podpisano listy intencyjne z firmami: Mercus Logistyka sp. z o.o. w Polkowicach oraz Zakład Handlu i Transportu „RAZBI” w Górzynie, a także Chomar sp. z o.o. z siedzibą w Pietrzykowicach na uruchomienie kształcenia w zawodzie kierowca- mechanik oraz objęcie klasy patronatem w ZSS;
 - w maju 2017 r. został podpisany list intencyjny – Deklaracja współpracy z firmą Ready Bathroom sp. z o.o. celem rozpoczęcia działań zmierzających do uruchomienia kształcenia i objęcia patronatem klas w zawodzie monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie w Branżowej Szkole I Stopnia nr 5 działającej w ZSB. Szkoła zaplanowała uruchomienie kierunku od roku szkolnego 2018/19;
 - na mocy podpisanego z LSSE przez Prezydenta Miasta w 2015 r. porozumienia, do „Dolnośląskiego Klastra Edukacyjnego” przystąpiło sześć legnickich szkół zawodowych: CKZiU, ZSB, ZSE, ZSEM, ZSS i ZSTiO. Celem przedsięwzięcia jest, m.in. łączenie potencjału gospodarczego, edukacyjnego i naukowego na rzecz kształcenia zawodowego dla potrzeb gospodarki i lokalnego rynku pracy.

Corocznie szkoły podpisują wiele umów z pracodawcami na realizację szkolenia praktycznego. W roku szkolnym 2017/18 zajęcia praktyczne u 48 pracodawców zrealizowało 599 uczniów, natomiast ze 117 pracodawcami podpisano umowy o praktykę zawodową dla 973 uczniów.

W strukturze edukacji zawodowej ważne miejsce zajmuje **Centrum Kształcenia Praktycznego** (CKP). Szkoły zawodowe współpracują z CKP w zakresie praktycznego kształcenia zawodowego w branży mechanicznej, elektrycznej, elektronicznej, samochodowej i mechatronicznej. Placówka organizuje i realizuje zajęcia praktyczne dla uczniów szkół zawodowych oraz przeprowadza egzaminy potwierdzające kwalifikacje w w/w zawodach.

W roku szkolnym 2017/18 w placówce zajęcia praktyczne odbyło łącznie 443 uczniów z trzech szkół w następujących zawodach: technik elektryk, technik elektronik i elektryk z Zespołu Szkół Elektryczno-Mechanicznych, technik mechatronik, technik mechanik, technik pojazdów samochodowych, operator obrabiarek skrawających, kierowca mechanik, elektromechanik, mechanik pojazdów samochodowych z Zespołu Szkół Samochodowych oraz technik mechanik i ślusarz z Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących. Zajęcia praktyczne odbywały się w specjalistycznych pracowniach.

We wrześniu 2015 r. Prezydent Miasta podpisał list intencyjny z firmą Abplanalp Consulting sp.

z o.o., a w lutym 2016 r. **na terenie CKP uruchomiono Centrum Demonstracyjno - Szkoleniowe firmy Abplanalp**. Do głównych zadań Centrum należy, m.in. podejmowanie wspólnych przedsięwzięć edukacyjno-prezentacyjnych dla uczniów i przedsiębiorców w zakresie programowania i obsługi obrabiarek sterowanych numerycznie firmy Haas oraz obrabiarek elektroerozyjnych firmy Mitsubishi i Novick, w tym prowadzenie szkoleń, spotkań handlowych i pokazów obróbki. CKP wzbogaciło się o nowoczesne obrabiarki stosowane w przemyśle do prowadzenia zajęć praktycznych o wartości 1.612.747 zł. Dla uczniów Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących oraz Zespołu Szkół Elektryczno-Mechanicznych organizowane są kursy. Tylko w minionym roku szkolnym 21 uczniów zdobyło certyfikaty potwierdzające umiejętności programowania i obsługi maszyn CNC firmy Haas (tokarki i frezarki). Najlepsi, po zdaniu egzaminu, otrzymali profesjonalne Certyfikaty zarejestrowane w Firmie Abplanalp, honorowane w całej Unii Europejskiej.

Dzięki nowocześnie wyposażonym pracownikom, CKP uzyskało upoważnienia do przeprowadzenia zewnętrznych egzaminów potwierdzających kwalifikacje w wielu zawodach. W minionym roku szkolnym w sesji zimowej i letniej przeprowadzono egzaminy potwierdzające kwalifikacje zawodowe dla 480 uczniów legnickich szkół w 10 różnych specjalnościach. Centrum jest chętnie odwiedzane przez uczniów szkół zawodowych spoza Legnicy, tj. z Jawora, Złotoryi, Chojnowa, Lubania i Bolesławca. Uczniowie zapoznają się z parkiem maszynowym i wyposażeniem stanowisk egzaminacyjnych. CKP promuje szkolnictwo zawodowe również wśród uczniów gimnazjów, którzy zwiedzają zawodowe pracownie specjalistyczne, poznają specyfikę danego zawodu poprzez uczestnictwo w zajęciach praktycznych przy tokarce, frezarce, symulatorze CNC, itp.

Sieć legnickich szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży uzupełniają trzy placówki niepubliczne:

Akademickie Liceum Ogólnokształcące, Katolickie LO im. św. Franciszka z Asyżu, Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego Miedź Legnica, w których w roku szkolnym 2017/2018 kształciło się łącznie 276 uczniów. Szkoły te otrzymują dotacje z budżetu gminy.

Gmina przekazuje miesięcznie z subwencji oświatowej na 1 ucznia dotację:

LO dla młodzieży – w 2017 r. – 505, 80 zł, w 2018 r. – 519, 92 zł;

LO Mistrzostwa Sportowego Miedź Legnica – w 2017 r. – 940, 24 zł, w 2018 r. – 966, 50 zł;

**Szkoły Policealne dla Młodzieży z zawodami medycznymi – w 2017 r. – 351,81 zł,
w 2018 r. – 641, 55 zł;**

W 2017 r. na dotacje dla ww. szkół niepublicznych wydatkowano kwotę 2 359 578,32 zł

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla legnickich uczniów

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana jest w trakcie bieżącej pracy z dzieckiem lub uczniem w przedszkolach, szkołach i poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielają uczniom nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści, w szczególności psychologowie, pedagodzy, logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci pedagogiczni. W roku szkolnym 2017/18 w szkołach i placówkach zatrudniano 101 specjalistów realizujących 90,38 etatów, w tym: 43 pedagogów realizujących 41,26 etatu, 26 psychologów (24,33 etatu) oraz 14 logopedów (12,13 etatu), 7 rehabilitantów (8,27 etatu) i 11 doradców zawodowych (4,39 etatu).

Wg danych centralnego Systemu Informacji Oświatowej (SIO) na dzień 30.09.2017 r. w roku szkolnym 2017/18 do legnickich szkół i placówek uczęszczało łącznie **524 uczniów z niepełnosprawnościami**, w tym do placówek niepublicznych 96. Z tej liczby – **443 uczniów posiadało orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego** wydane ze względu na jedną niepełnosprawność, pozostali to uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi (81). Dodatkowo 80 dzieci objęto zajęciami w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, w tym w Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doskonalenia Nauczycieli 38 dzieci, w Zespole Placówek Specjalnych 5 dzieci, w placówkach niepublicznych 37 dzieci. W ogólnej liczbie 428 uczniów uczęszczających do szkół i placówek prowadzonych przez miasto, 233 osoby uczęszczały do Zespołu Placówek Specjalnych i 48 uczęszczało do Miejskiego Przedszkola Specjalnego nr 6 dla Dzieci Słabowidzących. Pozostałe 147 osób kształciło się w jednostkach ogólnodostępnych. Biorąc pod uwagę typ szkoły, to najwięcej uczniów wymagających stosowania specjalnych metod pracy było w szkołach podstawowych (bez specjalnych) – 121, tj. 23,09% oraz w przedszkolach (bez specjalnych) – 67 dzieci, co stanowi 12,79% ogółu uczniów z niepełnosprawnościami.

Zajęcia z uczniami, w zależności od dysfunkcji, prowadzone są w oddziałach specjalnych, integracyjnych i terapeutycznych, które zapewniają im specjalne potrzeby edukacyjne. Tworzone są więc w szkołach i placówkach niezbędne warunki, jak: wyposażenie, sprzęt specjalistyczny, środki dydaktyczne dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych uczniów oraz odpowiednio wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną. W roku szkolnym 2017/18 utworzono łącznie 71 takich oddziałów, w których **specjalistycznym kształceniem objęto 692 uczniów** (z orzeczeniami i opiniami), co ilustrują poniższe tabele.

Typ szkoły/placówki	Oddział specjalny	Oddział integracyjny	Oddział terapeutyczny	Razem
szkoła podstawowa	17	16	3	36
przedszkole (w tym oddziały 0)	10	2		12
klasy dotychczasowego gimnazjum	3	6		9
liceum ogólnokształcące		2		2
specjalne: branżowa szkoła I stopnia i szkoła przysposabiająca do pracy	6			6
ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy	6			6
Razem	42	26	3	71

Jednostka	Składowa/grupa oddziałów	Typ oddziału	Dane	Razem
MP nr 6	MP nr 6	specjalny	L.ucz.	48
			L.oddz.	5
MP nr 13	MP nr 13	integracyjny	L.ucz.	39
			L.oddz.	2

Jednostka	Składowa/ grupa oddziałów	Typ oddziału	Dane	Razem
SP nr 2	SP nr 2	terapeutyczny	L.ucz.	32
			L.oddz.	3
ZPS	BSS1st.7	specjalny	L.ucz.	26
			L.oddz.	3
	MPS nr 5	specjalny	L.ucz.	21
			L.oddz.	5
	ORW	specjalny	L.ucz.	29
			L.oddz.	6
	SP nr 12 (+ klasy dotychczasowego gimnazjum)	specjalny	L.ucz.	132
			L.oddz.	17+3
	SSPdP	specjalny przysposabiający do pracy	L.ucz.	25
			L.oddz.	3
ZSI	LO	integracyjny	L.ucz.	14
			L.oddz.	2
	SP nr 20	integracyjny	L.ucz.	208
			L.oddz.	16
	SP nr 20 G nr 9	integracyjny	L.ucz.	118
			L.oddz.	6
Razem: Liczba uczniów				692
Razem: Liczba oddziałów				71

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Jedną z form pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest nauczanie indywidualne organizowane dla dzieci i młodzieży, którym stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły. W roku szkolnym 2017/18 nauczaniem indywidualnym objętych było 78 uczniów, którym na jego realizację przyznano łącznie 888,24 godzin tygodniowo w ramach 28,87 nauczycielskich etatów przeliczeniowych. Z tej formy pomocy aż 30 osób, co stanowi 38,46% ogółu uczniów, którym przyznano nauczanie indywidualne uczęszczało do 2 szkół - Zespołu Placówek Specjalnych i Zespołu Szkół Integracyjnych (po 15 uczniów).

Szczególną formą pomocy uczniom posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego są indywidualne **zajęcia rewalidacyjne**. W roku szkolnym 2017/2018 zorganizowane zostały w wymiarze 834 godzin tygodniowo w ramach 41,02 nauczycielskich etatów przeliczeniowych, w tym 728 godzin tygodniowo w Zespole Placówek Specjalnych. W związku ze zmianami przepisów dotyczących kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a w szczególności działaniami ukierunkowanymi na upowszechnienie

idei edukacji włączającej, pozostałe zajęcia rewalidacyjne organizowane były w szkołach ogólnodostępnych.

Wspomaganie rozwoju, rozwijanie zdolności i zainteresowań to również formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Szczególną rolę odgrywa tutaj MCK, placówka, którą scharakteryzowano poniżej.

W roku szkolnym 2017/18 w przedszkolach i szkołach, w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zorganizowano łącznie w wymiarze tygodniowym 4 505 godzin różnorodnych zajęć pozalekcyjnych. Najwięcej tego typu zajęć odbywało się w szkołach podstawowych – 53% (2 390 godzin/tygodniowo).

Obowiązkiem gminy, w świetle przepisów oświatowych, jest **zapewnienie uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego transportu oraz opieki w czasie przewozu do szkoły**, w której realizowane jest kształcenie. Zespół Szkół Integracyjnych dysponuje jednym bussem 19-osobowym oraz dwoma busami 5-osobowymi z miejscami na cztery wózki inwalidzkie, a Zespół Placówek Specjalnych posiada dwa autobusy. Oba są dostosowane do przewozu osób niepełnosprawnych.

W roku budżetowym 2017 miasto wydatkowało na ten cel kwotę 533 244,83 zł, w tym 10 517,17 zł z tytułu podpisanych z rodzicami umów zwrotu kosztów przejazdu. W 2017 roku podpisano łącznie siedem umów na zwrot kosztów dowozu uczniów niepełnosprawnych do szkół i placówek w Legnicy oraz poza miasto Legnica.

Nieletni, wobec których sąd rodzinny zastosował środek wychowawczy w postaci umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, kierowany jest przez Prezydenta Miasta do placówki specjalistycznej. W tym zakresie miasto współpracuje z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w Warszawie. W 2017 roku złożono 112 wniosków o wskazanie oraz wystawiono 103 skierowania do młodzieżowych ośrodków wychowawczych. Założono 40 kart dla nieletnich, którzy z powodu niedostosowania społecznego zostali skierowani na mocy postanowienia sądu do placówek resocjalizacyjno-wychowawczych bądź resocjalizacyjno-rewalidacyjnych. Według stanu **na dzień 30.06.2018 r. 43 nieletnich z Legnicy przebywało w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych w całej Polsce**. Realizując zalecenia orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznych o potrzebie kształcenia specjalnego, kierowano dzieci i młodzież do placówek kształcenia specjalnego oraz młodzieżowych ośrodków socjoterapii. W 2017 r. wydano 89 skierowań do kształcenia specjalnego, w tym 85 dla uczniów/wychowanków do szkół, przedszkoli specjalnych i integracyjnych, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych oraz 4 nieletnich do młodzieżowych ośrodków socjoterapeutycznych.

Koszty kształcenia w szkołach młodzieżowych

Średnie koszty kształcenia jednego ucznia (z wyłączeniem wydatków inwestycyjnych i remontowych) w poszczególnych typach szkół, prowadzonych przez gminę Legnica w roku budżetowym 2016, prezentuje poniższa tabela. Zdecydowano, aby w raporcie ukazać koszty całkowite poszczególnych typów szkół w 2016 r., bowiem w 2017 r. struktura organizacyjna gimnazjów była niepełna (pozostały tylko kl. 2 i 3) ze względu na wygaszanie gimnazjów w ramach reformy oświaty.

Typ szkoły	Kwota na ucznia z subwencji oświatowej		Jednostkowy koszt kształcenia ucznia		Dopłata miasta do kształcenia ucznia	
	roczna	miesięczna	roczna	miesięczna	roczna	miesięczna
Szkoły podstawowe	5 315,64	442,97	8 135,33	677,94	187 956,33	15 663,03
Gimnazja	5 528,27	460,69	10 435,91	869,66	258 723,86	21 560,32
Licea ogólnokształcące	6 005,28	500,44	8 458,91	704,91	241 770,77	20 147,56
Szkoły zawodowe	7034,76	586,23	8 901,48	741,79	234 822,93	19 568,56
Szkoły specjalne	34 758,10	2 896,51	44 421,13	3 701,76	305 341,37	25 445,11
Szkoły artystyczne	15 398,04	1 283,17	15 045,29	1 253,77	216 276,00	18 023,00

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Zaprezentowane wyżej koszty kształcenia ucznia w różnych typach szkół wykazują zróżnicowanie. Z powyższego zestawienia wynika, że najwyższy koszt kształcenia ucznia wystąpił w szkole specjalnej i wynosił ponad 127,80 % kwoty subwencji oświatowej przyznanej na jedną osobę. W Zespole Szkół Muzycznych koszt kształcenia był również wysoki, lecz mieścił się w ramach kwoty przyznanej na jednego ucznia subwencji oświatowej.

W każdym typie szkoły ogólnodostępnej rzeczywisty koszt kształcenia ucznia w mniejszym lub w większym stopniu przewyższa kwotę otrzymanej subwencji oświatowej. Największe różnice występują na poziomie gimnazjum – na ucznia wydatkowano o 408,97 zł więcej niż przyznana subwencja oświatowa, tj. wydatkowano 188,77% otrzymanej subwencji oświatowej, w szkole podstawowej – wydatkowano o 234,97 zł więcej, a w liceum – o 204,47 zł więcej.

Można też zauważyć, że koszty kształcenia uczniów w każdym roku są wyższe niż w roku poprzednim. Koszty kształcenia uczniów we wszystkich typach szkół ogólnodostępnych w 2016 roku wzrosły w stosunku do roku 2015. Były one nieznacznie wyższe, na poziomie szkoły podstawowej (12 zł), liceum ogólnokształcącego (16 zł), trochę wyższe w gimnazjach i szkołach zawodowych (wzrost o 40 zł). Bardzo duży wzrost (o prawie 300 zł) wystąpił w szkołach specjalnych.

Klasy sportowe

W klasach sportowych, które działają w naszym mieście już od wielu lat, w każdym tygodniu realizowano o 188 godzin wychowania fizycznego więcej, niż przewidziano w ramowym planie nauczania. W tego typu oddziałach uczniowie mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań i uzdolnień, realizując po 10 godzin wychowania fizycznego, a w klasach dotychczasowego Gimnazjum nr 3 po 14 godzin tygodniowo, czyli tak jak w szkołach mistrzostwa sportowego. W roku szkolnym 2017/18 w pięciu szkołach utworzono 14 oddziałów dla 352 uczniów, którzy realizowali łącznie tygodniowo 272 godziny wychowania fizycznego. W poniższym zestawieniu przedstawiony jest **wykaz klas sportowych** wraz ze specjalnościami i liczbą godzin w wymiarze tygodniowym.

L.p.	Szkoła	Oddziały i uczniowie	Specjalność	Tygodniowa liczba godz. wf
1.	Szkoła Podstawowa nr 7	kl. 6a, 7a - 42 uczniów	pływanie	40
2.	Szkoła Podstawowa nr 9	kl. 4i, 5e, 6d, 7e – 115 uczniów	piłka ręczna	80
3.	Klasy dotychczasowego Gimnazjum nr 3 w Zespole Szkół Budowlanych	kl. 2j, 3j – 42 uczniów	piłka nożna	56
4.	Klasy dotychczasowego Gimnazjum nr 9 w Zespole Szkół Integracyjnych	kl. 2e – 29 uczniów	lekkoatletyka/ piłka ręczna	20
5.	Klasy dotychczasowego Gimnazjum nr 2 w VII Liceum Ogólnokształcącym	kl. 2a, 2de, 3a, 3d, 3e – 124 uczniów	pływanie, piłka ręczna/ taekwondo	76

Liczba godzin, w wymiarze tygodniowym, łącznie z godzinami wynikającymi z podstawy programowej: 272

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Kształcenie dorosłych

Gmina zapewnia kształcenie wszystkim zainteresowanym osobom dorosłym w formie stacjonarnej bądź zaocznej. **Od września 2012 r. dorośli mogą uzupełnić kwalifikacje zawodowe w nowej formie pozaszkolnej**, tj. na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. W roku szkolnym 2017/18 kształcenie dorosłych prowadzono w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, Centrum Kształcenia Praktycznego oraz Zespole Szkół Samochodowych. Łącznie dorośli kontynuowali kształcenie w następujących formach:

- w LO dla Dorosłych (CKZiU) - 84 słuchaczy w 4 oddziałach,
- na kwalifikacyjnych kursach zawodowych - 171 słuchaczy, w tym 140 w zawodach kelner, fryzjer, kucharz, florysta, krawiec, fotograf (6 kursów w CKZiU), 31 osób w zawodzie operator obrabiarek skrawających (1kurs realizowany przez ZSS i CKP),
- 163 osoby w zawodzie spawacz (CKP), w tym 48 zdobyło nowy zawód, a 115 przedłużyło uprawnienia na kolejne lata.

Z roku na rok zauważalny jest **wzrost zainteresowania młodzieży i dorosłych możliwością zdobycia zawodu na kwalifikacyjnych kursach zawodowych w formie zaocznej**. W 2017/18 oferta legnickich szkół zawodowych, prowadzących tę formę kształcenia, została wzbogacona o nowe zawody i objęła łącznie 202 słuchaczy. Zajęcia praktyczne odbywają się w pracowniach specjalistycznych legnickich szkół oraz u pracodawców.

Kształcenie dorosłych odbywa się także **w szkołach niepublicznych** – gimnazjach, liceach ogólnokształcących, szkołach policealnych. Szkoły, posiadające decyzję w sprawie nadania uprawnień szkoły publicznej, na każdego słuchacza otrzymują dotację z budżetu miasta. W roku budżetowym 2017 dotacje te łącznie wyniosły 4 002 514,05 zł. **Dotowanie jednostkowe w szkołach dla dorosłych** przedstawiało się następująco:

- gimnazjum dla dorosłych – w 2017 r. 226, 69 zł, w 2018 r. – 83, 56 zł;
- LO dla dorosłych – w 2017 r. 79, 05 zł, w 2018 r. – tryb nauki zaoczny – 84, 49 zł, tryb nauki stacjonarny – 154, 12 zł;
- szkoła policealna dla dorosłych – w 2017 r. 278, 08 zł, w 2018 r. – tryb nauki zaoczny w zależności od zawodu – od 112, 34 zł do 172, 69 zł, tryb nauki stacjonarny w zależności od zawodu – od 200, 54 zł do

260, 89 zł;

- szkoła policealna dla dorosłych z zawodami medycznymi – w 2017 r. 288, 25 zł, w 2018 r. – tryb nauki zaoczny – 460, 50 zł, tryb nauki stacjonarny – 548,70 zł.

Inne placówki oświatowo-wychowawcze

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego

Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (CKZiU) funkcjonuje od 1 września 2013 r. i jest **jedną z większych placówek w mieście**. Prowadzi edukację w formach szkolnych i pozaszkolnych. W wyniku przeobrażeń w systemie oświaty zmieniła się pierwotna struktura CKZiU. Obecnie obejmuje ona następujące typy szkół i placówek:

- szkoły dla młodzieży: Branżowa Szkoła I Stopnia nr 3 z oddziałami Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 3, Technikum nr 1, Szkoła Policealna nr 5,
- szkoły dla dorosłych: Szkoła Podstawowa dla Dorosłych, LO dla Dorosłych, Szkoła Policealna dla Dorosłych nr 4 (kształcenie dla 6 słuchaczy zakończono w lutym 2015 r.),
- placówki kształcenia pozaszkolnego: Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego oraz od 1 września 2018 r. Centrum Kształcenia Praktycznego.

W szkołach dla młodzieży w roku 2017/18 uczyło się 348 uczniów. Kształceniem dla dorosłych w formach pozaszkolnych objęto – 291 słuchaczy w 14 edycjach kwalifikacyjnych kursów zawodowych, w 9 kwalifikacjach (kucharz, kelner, fryzjer, fotograf, krawiec, spedytor, florysta, cukiernik, technik rachunkowości). W Ośrodku Doksztalania... przeprowadza się co roku ok. 40 turnusów doksztalania teoretycznego młodocianych pracowników I, II i III stopnia, w których uczestniczy ok. 1000 uczniów szkół branżowych/zasadniczych z Dolnego Śląska w zawodach: fryzjer, piekarz, kucharz, cukiernik, sprzedawca.

Warto podkreślić, że baza Centrum jest na bieżąco przystosowywana do kształcenia w zawodach, w których kształci. W Centrum działają pracownie z branży turystyczno – gastronomicznej (9) oraz pracownie analizy chemicznej, fotograficzna, krawiecka, handlowa.

Kształcenie na kwalifikacyjnych kursach zawodowych odbywa się w systemie blended, który łączy tradycyjny, bezpośredni sposób kształcenia z kształceniem na odległość z wykorzystaniem platformy Moodle.

Zespół Szkół Muzycznych

W Legnicy funkcjonuje jedna szkoła artystyczna, w której strukturze działają oprócz szkół ogólnokształcących (szkoła podstawowa, klasy dotychczasowego gimnazjum i liceum) dwie szkoły, kształcące wyłącznie w zakresie artystycznym, tj. Szkoła Muzyczna I stopnia oraz Szkoła Muzyczna II stopnia (kształcące w cyklu 6- i 4-letnim). Aktualnie w szkole kształci się 440 uczniów, w tym w szkole ogólnokształcącej 258. Zespół Szkół Muzycznych posiada Certyfikat Szkoły Dbającej o Bezpieczeństwo oraz Certyfikat Wiarygodnej Szkoły Podstawowej.

Zespół Szkół Muzycznych jest organizatorem wielu regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych wydarzeń muzycznych. Od 2010 r. szkoła jest inicjatorem **Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego „Młody Paganini”**, którego ostatnia edycja odbyła się marcu 2018 r. Impreza ta jest rekomendowana przez

Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W każdej edycji tego konkursu w gronie laureatów znajdują się uczniowie Zespołu. Od 2004 r. corocznie organizowany jest **Ogólnopolski Festiwal Rytmu „Drum Battle”**, od 19 lat **Regionalny Legnicki Konkurs Pianistyczny** oraz od roku 2015/2016 do 2017/2018 Regionalne Konfrontacje Obojowo-Fagotowe.

W ramach działań rozwijających umiejętności muzyczne uczniów w każdym roku szkolnym szkoła jest organizatorem Legnickich Spotkań z Rytmiką „Ty grasz, ja maluję ruchem” oraz Konkursu Pisania Dyktand Muzycznych dla uczniów Szkół Muzycznych I stopnia regionu dolnośląskiego.

Bogata działalność koncertowa szkoły to systematycznie, co miesiąc, organizowane dla środowiska lokalnego – wcześniej „Czwartki Muzyczne” – a obecnie „Wtorki Muzyczne”. Corocznie – dwa razy w roku – „Mała Legnicka Filharmonia” (dla dzieci legnickich przedszkoli), corocznie „Wiosenny Festiwal Zespołów Kameralnych” (z udziałem dzieci legnickich przedszkoli), Festiwal Chórów Szkół Oświatowych „Śpiewająca Legnica” (do 2015 r.). Szkoła rozpoczęła od 2016 r. również międzynarodową współpracę z orkiestrą dętą Szkoły w Wuppertalu.

W placówce tworzone są odpowiednie warunki do działalności **wolontariatu** w ramach Szkolnego Koła Caritas. Młodzież angażuje się w liczne akcje charytatywne i społecznościowe, np. spotkanie opłatkowe i bal dla osób niepełnosprawnych w Centrum Spotkań im. JP II w Legnicy.

Młodzieżowe Centrum Kultury

Młodzieżowe Centrum Kultury (MCK) jest oświatową placówką wychowania pozaszkolnego o statusie pałacu młodzieży. Placówka rozwija różnorodne zainteresowania uczestników poprzez bogatą ofertę zajęć, pogłębia i poszerza wiedzę i umiejętności wykraczające poza programy szkolne, stwarza warunki do rozwoju dzieci i młodzieży w różnych dziedzinach sztuki, umożliwia podnoszenie sprawności fizycznej podczas zajęć zespołów tanecznych, ekspresji ruchowej i teatralnej, inspirowanie amatorski ruch artystyczny organizując festiwale, przeglądy, koncerty, konkursy, wystawy i turnieje. W placówce działają różnorodne koła zainteresowań, organizowane są półkolonie letnie i zimowe oraz zajęcia okazjonalne, tj. imprezy kulturalno-oświatowe dla dzieci i młodzieży. W roku szkolnym 2017/2018 działało 67 kół dla ok. 1000 uczestników.

Do najważniejszych i największych imprez kulturalno-oświatowych organizowanych dla dzieci i młodzieży należą: Ogólnopolski Festiwal Piosenki Ekologicznej „EKOPIOSENKA” (w 2018 r. 23. edycja), finał miejskiego Ogólnopolskiego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”, Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego dla dzieci i młodzieży o Puchar Prezydenta Miasta Legnica, Dolnośląski Przegląd Pieśni i Piosenki Patriotycznej organizowany wspólnie z Dolnośląskim Kuratorem Oświaty, Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Na skrzydłach wyobraźni”, Dolnośląski Konkurs Piosenki Dziecięcej „Dzieciopiewy”, Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Kartka Wielkanocna”, Dolnośląski Konkurs Plastyczny „Ekologiczny Samochód moich marzeń”, Rejonowy Przegląd Działalności Artystycznej Osób Niepełnosprawnych, Dolnośląski Konkurs Plastyczny Tradycje i Zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia „Kartki Bożonarodzeniowe”, Dolnośląski Konkurs Plastyczny „W magicznym lesie”, Dolnośląski Konkurs Plastyczny „Czysta woda” oraz wiele innych o zasięgu rejonowym i miejskim.

Uczestnicy zajęć programowych placówki corocznie **zdobycją wiele nagród i wyróżnień w ogólnopolskich i zagranicznych konkursach oraz przeglądach festiwalowych**, np.: **Rok 2017**: Nagroda specjalna na Międzynarodowym Konkursie Plastycznym „Best of The Best – The Best for God” (Ukraina);

I miejsce na Ogólnopolskim, Integracyjnym Turnieju Tańca Towarzyskiego o Grand Prix Burmistrza Wołowa oraz Puchar Starosty Wołowskiego; I miejsce na Ogólnopolskim Turnieju Tańca Towarzyskiego o Puchar Prezydenta Miasta Będzin; I miejsce dla grupy teatralnej PINOKIO na Ogólnopolskim Festiwalu „Brodnicka Uczta Teatralna” w Brodnicy.

Rok 2018: Nagroda Specjalna na Międzynarodowym Konkursie Plastycznym „Tęczowy Kalendarz w Tychach; II miejsce dla zespołu Mini Respekt i III miejsce dla zespołu Respekt na Międzynarodowym Turnieju Tańca Hronovskie Jabliczko w Czechach; Główna Nagroda dla zespołu ZONK na Ogólnopolskim Festiwalu Teatralnym MOST w Gdańsku.

Szkolne Schronisko Młodzieżowe

Szkolne Schronisko Młodzieżowe jest placówką **oświatowo-wychowawczą**, prowadzi działalność całoroczną, zapewniając bazę noclegową dzieciom, młodzieży, nauczycielom, a w miarę wolnych miejsc przyjmuje również turystów indywidualnych. Przykładowo w roku kalendarzowym 2017 z usług schroniska skorzystały 2 593 osoby, łącznie w tym okresie udzielono 6 764 noclegów, w tym 920 dla obcokrajowców. Placówka prowadzi poradnictwo i informację krajoznawczo – turystyczną oraz edukację ekologiczną.

W ramach **edukacji ekologicznej** organizowano zajęcia skierowane do uczniów szkół podstawowych „Środowisko ponad wszystko”, w czasie których zagadnieniami wiodącymi była segregacja odpadów i recykling; „Sublokatorzy budynków – ptaki i nietoperze” (prezentacja o ochronie ptaków i nietoperzy) oraz „Skrzydłaci mieszkańcy Legnicy” dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. W latach 2014-2017 realizowany był ogólnopolski program pn. „Centra i schroniska bioróżnorodności”, który obejmował zajęcia edukacyjne stacjonarne i terenowe, konkurs fotograficzny pn. „Pstryk Natura”, konferencje dla nauczycieli i pracowników samorządowych (w ramach projektu w Legnicy gościli uczniowie z Konina, Szczecina, Rajczy - Nickuliny, natomiast dzieci z legnickich szkół podstawowych brały udział w warsztatach w Pobierowie i Lubachowie).

Schronisko, dysponując salą widowiskową i konferencyjną, prowadzi ich wynajem, odbywają się w nich konkursy plastyczne, fotograficzne, krajoznawczo-turystyczne, turnieje szachowe, przedstawienia teatralne oraz inne imprezy okolicznościowe.

Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doskonalenia Nauczycieli – jest placówką, która rozpoczęła działalność 1 września 2017 r. W jego skład wchodzi: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 1, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 2, Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli. Połączenie tych trzech jednostek było konieczne ze względu na dostosowanie do obowiązujących przepisów prawa oświatowego, które zakładają kompleksowe wspomaganie pracy szkół. Istotą Centrum jest niesienie kompleksowej pomocy i wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieciom, młodzieży, ich rodzicom, nauczycielom, dyrektorom oraz udzielanie pomocy w planowaniu i organizowaniu doskonalenia zawodowego nauczycieli, zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami. Połączenie w jednej jednostce systemowych rozwiązań w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej i doradztwa metodycznego pozwala w spójny, kompleksowy, a przez to bardziej skuteczny sposób doskonalić pracę dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą nauczycieli, wychowawców, pedagogów.

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne prowadzą działalność diagnostyczną, terapeutyczną, profilaktyczną, doradczą, a także informacyjno-edukacyjną. W poradniach od wielu lat funkcjonują punkty konsultacyjne: Punkt Informacji Zawodowej, Pomarańczowa linia – telefon zaufania dla rodziców sięgających po alkohol, Młodzieżowy Telefon Zaufania oraz Punkt Konsultacyjny dla Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie, a także –powołane przez Prezydenta Legnicy – Zespoły Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka. Ponadto Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna nr 2 w Legnicy jest placówką orzekającą dla dzieci z różnymi niepełnosprawnościami dla powiatów: złotoryjskiego, średzkiego, legnickiego i miasta Legnicy.

Z inicjatywy Prezydenta Legnicy od 2016 roku Centrum realizuje autorski program – „Legnicka Szkoła Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego”, którego celem jest udoskonalenie funkcjonującego w Legnicy systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego dla uczniów legnickich szkół na wszystkich poziomach edukacyjnych, zapewnienie wsparcia pedagogom, nauczycielom, doradcom zawodowym w realizacji zajęć w przedmiotowym obszarze, ale przede wszystkim promocja szkolnictwa zawodowego.

Zespół Obsługi Jednostek Oświatowych (ZOJO) – funkcjonuje od 1 stycznia 2013 r. na mocy uchwały Rady Miejskiej z dnia 26 kwietnia 2012 r., który **obsługuje 17 jednostek oświatowych, w tym**: wszystkie przedszkola, Szkolne Schronisko Młodzieżowe, Młodzieżowe Centrum Kultury oraz Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej i Doskonalenia Nauczycieli. W roku 2018 liczba obsługiwanych jednostek zwiększyła się o 2 nowe przedszkola, które rozpoczną działalność od 1 września 2018 r. Planuje się również (w kontekście zmian ustawy o samorządzie gminnym), objęcie obsługą ZOJO kolejnych 3 szkół ponadgimnazjalnych.

Zespół zajmuje się obsługą finansowo – księgową i kadrową ww. placówek oraz Zakładowym Funduszem Świadczeń Socjalnych dla pracowników i emerytów ww. instytucji. Opieką socjalną objętych jest prawie 774 osób, w tym 288 emerytów, a dokumentacja płacowo – kadrowa jest prowadzona dla 486 pracowników.

Pomoc materialna dla uczniów

W latach 2014-2017 wydatkowano ogółem na pomoc materialną dla uczniów 9 930 229,85 zł. Większość pieniędzy pochodziła z dotacji celowych budżetu państwa, bowiem tylko środki na stypendia dla uzdolnionej młodzieży są z budżetu miasta.

Poniżej w tabeli zaprezentowano **strukturę pomocy materialnej** legnickim uczniom szkół samorządowych w latach 2014 – 2017.

Tytuł	2014 r. kwota /ilość	2015 r. kwota / ilość	2016 r. kwota / ilość	2017 r. kwota / ilość
Stypendia socjalne i zasiłki szkolne dla uczniów szkół – mieszkańców Legnicy	1 662 835,61 / 1 679 stypendiów / 16 zasiłków	1 687 461,26 / 1 667 stypendiów / 20 zasiłków	patrz poniżej	patrz poniżej
Stypendia Prezydenta Miasta dla najzdolniejszych uczniów	62 000,00 / 109	54 450,00 / 104	61 550,00 / 107	64 900,00 / 110

Tytuł	2014 r. kwota /ilość	2015 r. kwota / ilość	2016 r. kwota / ilość	2017 r. kwota / ilość
Stypendia motywacyjne dla dzieci romskich*	-	29 000,00	24 800,00	19 800,00
		40 uczniów	38 uczniów	34 uczniów
Wyprawka szkolna dla uczniów pochodzenia romskiego*	-	20 883,76 (82 uczniów)	18 926,7 (78 uczniów)	21 300 (71 uczniów)
Zakup podręczników szkolnych dla uczniów szkół podstawowych i szkół ponadgimnazjalnych oraz uczniów niepełnosprawnych w ramach programu <i>Wyprawka szkolna</i>	177 816,14	78 370,74	19 069,80	18 620,88
Zakup podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych	104 119,98	600 466,73	645 033,25	1 147 951,11
Łączna kwota	2 006 771,73	2 470 632,49	2 577 168,54	2 875 657,09

* w 2014 r. gmina nie realizowała programu, gdyż nie był ogłoszony konkurs

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Jak można zauważyć, z każdym rokiem zmniejszane są wydatki na wyprawkę szkolną, a wzrastają nakłady na zakup podręczników.

Na rok 2018 zaplanowano:

- 65 000 zł na stypendia Prezydenta Miasta dla uczniów osiągających wysokie wyniki w nauce,
- 22 800 zł dla 76 uczniów romskich na wyprawkę szkolną,
- 25 400 zł dla 44 uczniów romskich na stypendia,
- Wyprawka szkolna dla uczniów – 27 350 zł – dane szacunkowe, aktualizacja dopiero we wrześniu,
- Zakup podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych - 928 597,62 zł – dane szacunkowe, aktualizacja we wrześniu.

Stypendia socjalne

Od 1 lipca 2015 roku, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej Legnicy z dnia 29 grudnia 2014 r. zmieniającą uchwałę w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Legnicy, w **Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej** realizowane są zadania gminy wynikające z ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, a dotyczące **udzielania pomocy materialnej uczniom**. Ustawa wyróżnia dwa świadczenia o charakterze socjalnym, tj.: stypendium szkolne i zasiłek szkolny.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. Wniosek o przyznanie świadczenia składany jest corocznie w terminie do 15 września każdego roku, a decyzja przyznająca świadczenie wydawana jest do końca roku szkolnego (czerwiec następnego roku).

Kryterium dochodowe do otrzymania świadczenia to kryterium dla osoby w rodzinie z ustawy o pomocy społecznej i w roku szkolnym 2017/2018 wynosiło 514 zł na osobę. Świadczenie na jedno dziecko uczące się przyznawane było w wysokości **248 zł na miesiąc**.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Wysokość zasiłku szkolnego nie może być wyższa niż 620 zł. Liczbę uczniów i kwoty wypłaconych stypendiów socjalnych w latach 2015 – 2017 oraz w okresie od stycznia do czerwca 2018 r. prezentuje poniższa tabela.

	II półrocze 2015 r.		2016 r.		2017 r.		I półrocze 2018 r.	
	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
Stypendia szkolne	817	686 065	1018	1 802 777	1130	1 596 847	626	835 293
Zasiłek szkolny	8	6 600	15	8 910	13	8 060	7	4 340

Źródło: MOPS

Wypoczynek letni i zimowy

Każdego roku w okresie ferii zimowych i wakacji miasto organizuje dla dzieci półkolonie, które odbywają się w Szkołach Podstawowych nr 4, nr 7 i w Młodzieżowym Centrum Kultury oraz w Zespole Placówek Specjalnych, a od 2018 r. także w Szkole Podstawowej nr 1. Każdorazowo uczestniczą w nich nieodpłatnie dzieci pochodzące z ubogich i niewydolnych rodzin, objętych pomocą społeczną. Wydatki na wypoczynek zimowy i letni w latach 2014 – 2017 ilustruje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2014 rok	2015 rok	2016 rok	2017 rok
Nakłady finansowe ogółem,	397 523,17	524 685,38	577 076,08	601 399,82
w tym na ferie zimowe i wakacje organizowane przez miasto	280 523,17	414 185,38	466 576,08	496 899,82
dotacje dla innych organizatorów wypoczynku	117 000,00	110 500,00	110 500,00	104 500,00

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

W latach 2014 – 2017 gmina z własnych środków finansowych przeznaczyła na wypoczynek dzieci i młodzieży łącznie 2 100 684,45 zł

W latach 2014 – 2017 z półkolonii zimowych i letnich skorzystało łącznie 4 271 dzieci, w tym nieodpłatnie 745 dzieci, skierowanych przez MOPS.

Natomiast w 2018 r. wypoczynkiem zimowym i letnim objęto łącznie 954 młodych legniczan, w tym nieodpłatnie 127 dzieci, skierowanych przez MOPS.

W 2018 r. na wypoczynek letni zaplanowano 487 614,22 zł, w tym TPD otrzymało 108 150 zł.

Szkoły i placówki niepubliczne prowadzone przez inne organy

Samorząd miasta jest zobligowany prawem do prowadzenia ewidencji niepublicznych placówek edukacyjnych, działających na jego terenie. Znajduje się ona w Wydziale Oświaty, Kultury i Sportu.

W roku szkolnym 2017/2018 w ewidencji było 75 niepublicznych szkół i placówek, prowadzonych przez 49 organów, w tym: 27 placówek wychowania przedszkolnego (23 przedszkola i 4 punkty przedszkolne), 5 szkół podstawowych, 3 gimnazja, 3 licea ogólnokształcące dla młodzieży, 1 technikum dla młodzieży,

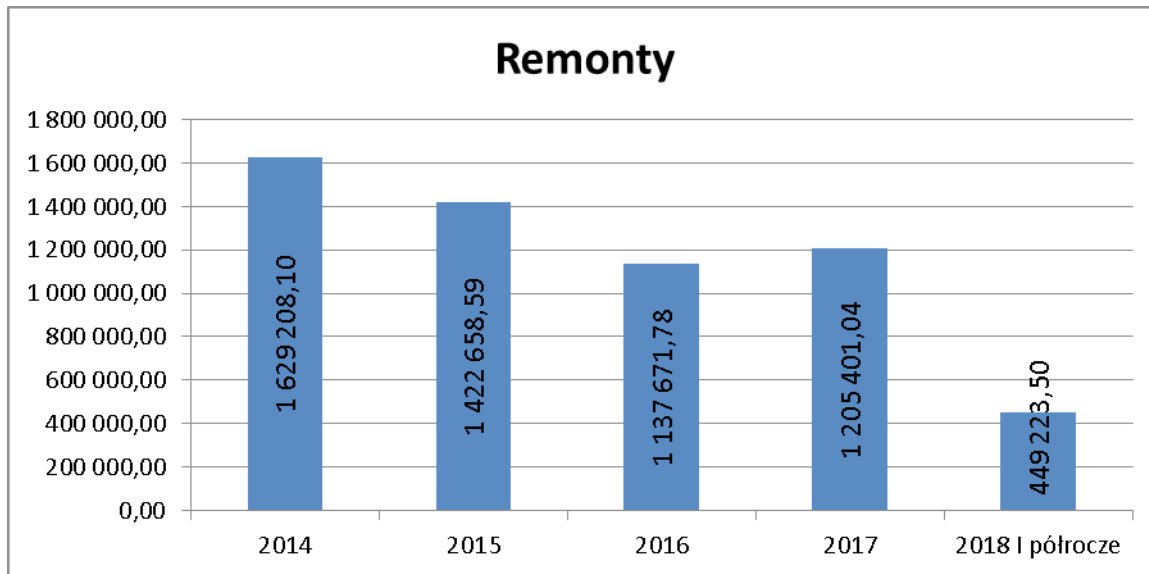
2 szkoły policealne dla młodzieży, 17 szkół dla dorosłych (gimnazjum, 5 liceów ogólnokształcących, 11 szkół policealnych), 12 placówek kształcenia ustawicznego, bursa i internat, 3 poradnie psychologiczno – pedagogiczne.

Najprężniej działają i rozwijają się w Legnicy placówki wychowania przedszkolnego oraz szkoły policealne, które prowadzą kształcenie zawodowe (13 szkół).

Pięćdziesiąt pięć szkół i placówek niepublicznych otrzymuje dotacje z budżetu miasta. W roku 2017 do szkół i placówek niepublicznych przekazano kwotę 28 050 586,86 zł.

W roku szkolnym 2017/2018 z oferty niepublicznych szkół i placówek korzystało 4 660 dzieci, młodzieży i słuchaczy. Natomiast w internacie i bursie przebywało prawie 230 uczniów.

Remonty placówek oświatowo-wychowawczych

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Remonty obiektów oświatowych w latach 2014 – 2018 skupiały się głównie na częściowej wymianie instalacji wodnej, kanalizacyjnej, c.o., a także instalacji elektrycznej.

Ponadto dokonano szeregu prac dekarских, które zapewniają szczelność pokryć dachowych. Wszelkie prace remontowe mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa, w tym również higieniczno-sanitarnego oraz poprawę estetyki zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz budynków oświatowych.

Programy unijne związane z edukacją

Legnickie placówki oświatowo-wychowawcze od kilkunastu lat uczestniczą w realizacji różnorodnych europejskich programów edukacyjnych. W tabeli poniżej przedstawiono udział placówek w projektach europejskich w VII kadencji samorządu.

Nazwa projektu	Wartość projektu	Krótki opis projektu
INNOVATE TOGETHER	23 840 EURO	Realizator: SP nr 19; Okres realizacji: 1.09.2017-31.08.2019 Cel proj.: nauczanie poprzez dzielenie się dobrymi praktykami i poprawa umiejętności nauczycieli w zapewnieniu zindywidualizowanego kształcenia dzieci
„Specjalistyczna praktyka zawodowa z zakresu rolnictwa i architektury krajobrazu dla uczniów szkół zawodowych z Dolnego Śląska w Saksonii (Niemcy)”	142 027,80 zł (wartość całego projektu)	Realizator: ZSBudowlanych (obok szkół z: Bożkowa, Głogowa i Biedzychowic) Okres realizacji: 2017/2018-2018/2019 Cel proj.: staże dla uczniów w zawodzie technik architektury krajobrazu (4 uczniów) oraz w zawodzie technik rolnik (5 uczniów); Organizator staży: Stow. Południowo-Zachodniego Forum Samorządu Terytorialnego „Pogranicze” Projekt w ramach programu Erasmus+
„Nauka samodzielności i pogłębianie umiejętności zawodowych technika hotelarstwa i obsługi turystycznej”	577 261,45 zł	Realizator: ZSzkół Ekonomicznych Okres realizacji: 1.12.2016-28.02.2018 Cel proj.: odbycie 4-tygodniowej praktyki zawodowej przez 60 uczniów
„Jakość usług turystycznych a ekonomia”	68 144 Euro	Realizator: ZSzkół Ekonomicznych Okres realizacji: rok szkolny 2017/2018 oraz 2018/2019 Cel proj.: doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych, doskonalenie znajomości języka niemieckiego zawodowego
„Smaki regionów – uczniowie Technikum nr 1 w Legnicy na szlaku najlepszych europejskich tradycji cukierniczych i kulinarnych”	203 008,07 zł	Realizator: CKZiU Okres realizacji: 1.09.2016-29.06.2017 Cel proj.: umożliwienie uczniom zdobywania doświadczenia europejskiej mobilności zawodowej, dzięki której poznają najlepszą tradycję cukierniczą Koszyckiego Kraju na Słowacji oraz regionalną kuchnię śródziemnomorską w hiszpańskim Kraju Basków
„Design your life! Styl w obiektywie i sztuka na talerzu”	338 268,00 zł	Realizator: CKZiU Okres realizacji: 30.06.2017-29.06.2018 Cel proj.: umożliwienie uczniom zdobycia doświadczenia europejskiej mobilności zawodowej (kucharze – Hiszpania; fryzjerzy – Włochy; fotografowie – Austria)
„European Darksky Protectors (Europejscy obrońcy Ciemnego/ Czystego Nieba)”	23 745 Euro	Realizator: VI LO Okres realizacji: 1.09.2016-31.08.2018 Cel proj.: podniesienie świadomości w zakresie potrzeby ochrony środowiska naturalnego, zwłaszcza w zakresie zanieczyszczenia nieba światłem
„Motivation ² + Talent = Success (Answer to diversity In education) Motywacja ² + Talent = Sukces (odpowiedź na urozmaicenie edukacji)”	18 820 Euro	Realizator: VI LO Okres realizacji: 1.09.2016-31.08.2019 Cel proj.: wspieranie uczniów w rozwoju osobistym i w edukacji

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Poza projektami wymienionymi powyżej, kilka legnickich szkół zawodowych i Zespół Placówek Specjalnych uczestniczy w **partnerskich projektach Miasta Legnicy i Urzędu Marszałkowskiego**. Pieniądze

na ten cel pochodzą także ze środków europejskich. A oto ich opis:

- Szkoły zawodowe: ZSBudowlanych, ZSElektryczno-Mechanicznych, ZSSamochodowych, ZSTechnicznych i Ogólnokształcących realizują program pn. „Zawodowy Dolny Śląsk”, którego celem jest dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do wymogów rynku pracy. Uczniowie biorą udział w zajęciach laboratoryjnych na Politechnice Wrocławskiej, odbywają staże zawodowe, współpracują z kołami naukowymi Politechniki Wrocławskiej; **wartość projektu dla Legnicy: 223 600 zł; okres realizacji: 2017-2018.**
- Szkoły zawodowe: ZSBudowlanych, ZSElektryczno-Mechanicznych, ZSSamochodowych, ZSTechnicznych i Ogólnokształcących, CKZiU realizują projekt pn. „Czas na Zawodowców”, którego celem jest dostosowanie kierunków kształcenia i szkolenia zawodowego do wymogów rynku pracy. Jest to siostrzany projekt w odniesieniu do programu „Zawodowy Dolny Śląsk”. Uczniowie wzbogacają swoją wiedzę na zajęciach na Uniwersytecie Przyrodniczym; **wartość projektu dla Legnicy: 871 678,75 zł; okres realizacji: IV 2018-VIII 2019.**
- Wychowankowie Zespołu Placówek Specjalnych uczestniczą w programie „Zintegrowani”. Uczestnicy projektu, dzięki udziałowi w poszczególnych formach wsparcia, mają uzyskać lub poszerzyć swoje podstawowe kompetencje, niezbędne do codziennego funkcjonowania w życiu społecznym, zawodowym i publicznym, otrzymają wsparcie, m.in. w zakresie: zasad współżycia społecznego (savoir vivre w życiu codziennym), alternatywnego spędzania czasu wolnego (prowadzenie własnego gospodarstwa domowego) i poradnictwa zawodowego, będą również objęci terapią psychologiczną; **wartość projektu dla miasta: 407,4 tys. zł; okres realizacji: 24 miesiące od września 2018 r.**

6. KULTURA

Legnickie instytucje kultury

Cztery samorządowe instytucje kultury otrzymują corocznie z budżetu miasta dotacje podmiotowe. Dotacje otrzymuje też Teatr im. H. Modrzejewskiej. Ich wielkość w latach 2014-2018 (plan) ilustruje poniższe zestawienie.

	2014	2015	2016	2017	2018 (plan)
Dotacje ogółem, w tym dla:	12 439 452,00	12 314 185,00	12 930 540,00	13 712 177,00	14 214 600,00
LCK	3 810 558,00	3 648 000,00	3 824 000,00	4 466 135,00	4 953 500,00
Galerii Sztuki	976 300,00	1 000 105,00	1 081 870,00	1 075 802,00	1 034 000,00
Muzeum Miedzi	2 379 900,00	2 187 700,00	2 479 870,00	2 438 900,00	4 195 000,00
LBP	3 772 694,00	3 978 380,00	4 044 800,00	4 231 340,00	2 532 100,00
Teatr	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00

Dane zaczerpnięte ze sprawozdań rocznych Wydziału OKS dla RM

Legnickie Centrum Kultury

Skala i zasięg przedsięwzięć kulturalnych i artystycznych realizowanych przez LCK są bardzo zróżnicowane. Znaczącą grupę reprezentatywnych dla legnickiej kultury imprez stanowią organizowane przez LCK **międzynarodowe i ogólnopolskie festiwale** – wydarzenia o wysokiej randze artystycznej i wieloletniej

tradycji.

Atrakcje Legnicy Cantat w analizowanym okresie:

2015 r. – Seminarium Chórmistrzowskie – warsztaty towarzyszące 46. Ogólnopolskiemu Turniejowi Chórów Legnica Cantat. Wykłady znakomitych wykładowców uczelni muzycznych; **„Żywiolowe Rubiny” – koncert galowy** w wykonaniu Chóru Akademickiego Politechniki Warszawskiej pod dyrekcją Dariusza Zimnickiego.

2016 r. – Warsztaty wokalne - „Ciało jako instrument” z zespołem Me Myself And I; **„Singing Chopin”** – koncert zespołu Me Myself And I.

2017 r. – Warsztaty Akademii wokально-scenicznej Joanny Gogulskiej „Odkryj swoje naturalne brzmienie”; **Koncert kwartetu wokálnego Viribus Organum** „Śpiewające Głowy”.

2018 r. – koncert Renaty Przemysk;

Msza Koronacyjna Wolfganga Amadeusza Mozarta, wyk.: Orkiestra Filharmonii w Gorzowie Wielkopolskim, Chór Akademii Sztuki w Szczecinie, Chór Męski Słowiki 60, Barbara Żarnowiecka – sopran, Ewa Filipowicz – alt, Paweł Wolski – tenor, Janusz Lewandowski – bas, pod dyrekcją Jacka Kraszewskiego. Koncert ten, chociaż wykonany w ramach 49. edycji turnieju, jednocześnie zainaugurował obchody 50-lecia OTCh Legnica Cantat w roku 2019 (Kościół ewangelicki Marii Panny).

Atrakcje SATYRYKONU:

2014 r. – po obejrzeniu 2 244 prac 615 autorów z 50 krajów świata, jury zakwalifikowało do wystawy pokonkursowej 219 prac 131 autorów;

2015 r. – Na konkurs wpłynęło ponad 2 tysiące dzieł 606 autorów z 51 krajów, spośród których 147 prac jury zakwalifikowało do wystawy.

Otwarcie – koncert zespołu „Seksja Muzyczna Kołatajowskiej Kuźni Prawdziwych Mężczyzn z Olą”; MuMioArturoUmero – koncert Magdy Umer, Artura Andrusa i MUMIO;

2016 r. – Po obejrzeniu 2 519 prac 741 autorów z 58 krajów świata, jury zakwalifikowało do wystawy pokonkursowej 200 prac 141 autorów.

Pożar w Burdelu – Herosi transformacji 3 – niezależny teatr założony przez Michała Walczaka i Macieja Łubieńskiego.

Otwarcie – „Podwójne dno” – koncert żeńskiego wokalu aktorek Teatru Modrzejewskiej z męskim, instrumentalnym wsparciem.

2-dniowe **warsztaty graficzno-kolażowe** dla młodzieży „Samo zło” w Galerii Satyrykon;

2017 r. – na konkurs wpłynęło 2 388 prac 670 autorów z 59 krajów. Do wystawy pokonkursowej jury zakwalifikowało 164 prace 102 autorów. Tematem wiodącym była „Tolerancja”.

Funny Food – impreza plenerowa, towarzysząca Międzynarodowej Wystawie SATYRYKON, łącząca doznania smakowe i artystyczne. Występy, koncerty, pokazy kulinarne, spotkania i rozmowy z przymrużeniem oka na funnyfoodowej scenie.

„W Miarę Męski Koncert Rozrywkowy” Artura Andrusa, Mariusza Kiliana i Czesława Mozila;

2018 r. – na wystawę wpłynęło 2 107 prac 584 autorów z 54 krajów świata. Jury zakwalifikowało do wystawy pokonkursowej 174 prace 116 autorów. Tematem wiodącym była „Empatia”.

Funny Food – druga edycja; ponadto **koncerty**: Huraban; „Liryczno-satyryczny koncert Grzegorza Żaka” oraz „Jacek Grondowy śpiewa Andrzeja Waligórskiego”, koncert z gościnnym udziałem Stanisława Szelca z kabaretu Elita.

W swojej zróżnicowanej ofercie, **LCK nie zapomniało o miłośnikach bluesa, jazzu i awangardowej muzyki**. We współpracy z klubem *Spizarnia* organizowano **cykle muzyczne *Legnica Blues Day* i *Legnica Jazz Day***, które mają już stałych odbiorców tych gatunków muzyki. Organizowane przez LCK imprezy muzyczne odbywają się obecnie głównie w świetnie wyposażonych i spełniających wymogi akustyki koncertowej salach Akademii Rycerskiej: Królewskiej i Maneżowej.

Dla młodzieży lubiącej **awangardową muzykę** – od rocka po alternatywną i niezależną – przygotowywano cyklicznie **koncerty freestage i koncerty strefa de...**, a także nieregularnie odbywające się Przeglądy Kapel Rockowych o otwartej formule (zespoły z całego kraju), organizowane w latach 2014, 2017, 2018.

Od 2014 r. przy LCK działa **Dziecięco-Młodzieżowa Legnicka Orkiestra Dęta**, która liczy około 40 członków.

W 2016 r. LCK współorganizowało koncerty Zespołu Szkół Muzycznych w Legnicy poświęcone twórczości Benjamina Bilsego, odbywające się w ramach obchodów Roku Benjamina Bilsego oraz było organizatorem „Weekendu z Benjaminem Bilsem” (spektakl Teatru AVATAR, koncerty, warsztaty muzyczno-plastyczne).

LCK proponuje legniczantom różnorodne formy stałej, programowej działalności, wśród których najpopularniejsze to:

- warsztaty filmu animowanego,
- zajęcia taneczno-wokalne ZPiT „Legnica”
- nauka tańca towarzyskiego,
- zumba fitness,
- studio baletowe,
- flamenco,
- kung-fu.

W tabeli poniżej przedstawiono **liczbę odbiorców**, uczestniczących w różnych formach działalności LCK w latach 2014 – 2018.

	2014	2015	2016	2017	2018.30.06
Liczba odbiorców	73 362	70 066	68 715	108 181	22 680

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Galeria Sztuki

Galeria prezentuje i upowszechnia awangardową sztukę współczesną od malarstwa poprzez rysunek i grafikę, fotografię, rzeźbę, szkło, tkaninę, po instalacje. W ostatnich latach działalność programowa galerii skoncentrowana była wokół współczesnej sztuki złotniczej, a także promocji twórców lokalnych.

Rok	Ilość wystaw ogółem	w tym: w Legnicy	Frekwencja podczas wystaw i imprez
2014	50	42	37 401
2015	58	51	46 983
2016	57	48	43 689
2017	50	42	35 920
I poł. 2018	39	36	25 425

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Legnicka Galeria Sztuki znana jest w kraju i w Europie przede wszystkim z organizacji **Legnickiego Festiwalu Srebra**, na który corocznie składa się kilkanaście wystaw, prezentowanych w różnych przestrzeniach. Najważniejszą ekspozycją jest **Międzynarodowy Konkurs Sztuki Złotniczej**, który corocznie ma inną tematykę:

- 2015 r. – 24. Międzynarodowy Konkurs Sztuki Złotniczej „Granice” (łącznie 25 wystaw),
- 2016 r. – 25. Międzynarodowy Konkurs Sztuki Złotniczej „Miasto” (łącznie 23 wystawy),
- 2017 r. – 26. Międzynarodowy Konkurs Sztuki Złotniczej „Tożsamość” (łącznie 24 wystawy),
- 2018 r. – 27. Międzynarodowy Konkurs Sztuki Złotniczej „Iluzja” (łącznie 25 wystaw).

Uczestnicząc w targach krajowych i międzynarodowych (Targi AMBERIF w Gdańsku, Letnie Targi Trendów Jubilerskich i Zegarkowych JUBINALE w Krakowie, Targi biżuterii i zegarków w Warszawie, INHORGENTA EUROPE w Monachium), Galeria prezentowała prace Legnickiego Festiwalu Srebra. Wystawy związane z tym Festiwalem były też prezentowane w prestiżowych miejscach, m. in., w Poznaniu, Kazimierzu Dolnym, Gdańsku, Krakowie, partnerskim mieście Wuppertal (Niemcy), Londynie (Wlk. Brytania), Jabloncu (Czechy).

W ramach Legnickiego Festiwalu Srebra realizowane są stałe cykle wystaw, wśród których warto wymienić: „Sylwetki twórców” – prezentujący indywidualności polskiego i zagranicznego złotnictwa, „Debiuty” czy „Srebrne szkoły” – prezentujący dorobek europejskich wyższych szkół złotniczych.

Promocja środowiska lokalnego

Ostatnia, **XXVII Wystawa Plastyki Zagłębia Miedziowego** odbyła się w 2015 r. Instytucja przygotowywała też **wystawy indywidualne legnickich malarzy**, w tym w 2014 r.: Henryka Jana Bacy, Marii Rogali, Moniki Kozłowskiej; w 2015 r.: Czesława Pietraszki, Stevena Knapika i Krzysztofa Makowskiego, Marii Król i Radosława Miśty, Małgorzaty Korenkiewicz; w 2016 r.: Hanny Krzewskiej-Lis, Henryka Bacy, a w Muzeum Regionalnym w Chojnowie i Muzeum Regionalnym w Jaworze pokazano XXVII Wystawę Plastyki Zagłębia Miedziowego; w 2017 r.: Krzysztofa Kułacza Karpińskiego, Grzegorza Niemyjskiego, Konrada Banaszkiwicza, Telemacha Pilitsidesa, Czesława Pietraszki oraz wystawa zbiorowa Grzegorza Niemyjskiego, Krzysztofa Makowskiego, Henryka Bacy, Łukasza Morawskiego i Jacka Zyśki.

Niepowetowaną stratą dla środowiska twórczego, ale nie tylko, była **śmierć legnickiego artysty malarza Edwarda Mirowskiego**.

Działalność edukacyjna

Bardzo prężnie kształtuje się działalność edukacyjna Galerii Sztuki, na którą corocznie pozyskiwane są środki zewnętrzne, głównie z programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. **Projekty** realizowane przez **otwartą Pracownię Sztuki** (w 2018 r. przeniesioną z lokalu przy ul. Szkolnej do lokalu przy ul. Chojnowskiej 19): 2015 r. - „Moje mikropolis” i „Tacy sami. Artystyczne interakcje międzypokoleniowe”; 2016 r. - „Dizajn od podszewki”; 2017 r. - „Rzemiosło – reAKTYWACJA”; 2018 r. - „reGENERACJA. Pokoleniowa integracja przez sztukę”, „Sztuka czytania” oraz „Książka – to jest to!” (ostatni projekt dofinansowany przez BZ WBK).

Dużą popularnością cieszą się **Festyny Familijne „Familiada”**, corocznie (od 2011 r.) organizowane przez Galerię na zakończenie wakacji, dofinansowywane ze środków Gminnego Programu Profilaktyki

i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

W zajęciach edukacyjnych organizowanych przez Galerię Sztuki uczestniczy w skali roku ok. 3 tys. osób.

Muzeum Miedzi

Swoją działalność Muzeum prowadzi w: gmachu głównym z lapidarium, Akademii Rycerskiej, monograficznym oddziale Muzeum Bitwy Legnickiej w Legnickim Polu, Kaplicy Zamkowej św. św. Benedykta i Wawrzyńca oraz wieżach św. Jadwigi i św. Piotra na Zamku Piastowskim. Atrakcje Zamku Piastowskiego zwiedza w sezonie (od kwietnia do października) od 7 do 10 tys. osób.

Warto podkreślić, iż po wieloletnich pracach remontowo-adaptacyjnych **odrestaurowano Muzeum Bitwy Legnickiej w Legnickim Polu**, które w nowej aranżacji prezentuje ekspozycję multimedialną „Spotkanie dwóch światów. Pamięć o bitwie pod Legnicą 1241”. Można też zobaczyć kopie uzbrojenia i wyposażenia walczących stron, jak również kopię nagrobka księcia Henryka II. Uroczystość otwarcia Muzeum Bitwy Legnickiej w nowej i nowoczesnej odsłonie odbyła się jesienią 2016 r.

Poniższe zestawienie prezentuje w liczbach przedsięwzięcia Muzeum w latach 2014-2018 (I półrocze).

Rok	Wystawy czasowe	Koncerty i recitale	Frekwencja ogółem
2014	6	14	28 029
2015	17	14	27 976
2016	11	14	37 187
2017	15	11	30 916
2018	10	8	19 418

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Wybrane wystawy z lat 2015-2018:

2015 r.

- „Skarb z Głogowa”,
- „Friederike i Friedrich Wilhelm von Reden. Matka Kotliny Jeleniogórskiej i ojciec górnośląskiego przemysłu”,
- „Jarosław Jaśnikowski. Podróż po alternatywnym świecie”,
- „Oblicza reformacji na Łużycach Górnych, Czechach i na Śląsku”,
- „Homage to Requiem Romana Maciejewskiego”,
- „Oblicza...” – historyczna wystawa poświęcona postaciom reformacji z okazji 500-lecia reformacji (w 2017 r.).

2016 r.

- „Miedzioryty i rysunki. Zbigniew Czop”,
- Mari Ishikawa. „Gdzie istnieje świat równoległy?”,
- „Benjamin Bilse (1816 – 1902) i jego orkiestra”,
- „Miedziany Dizajn Oskara Zięty”,
- „Grzybiany. Dolnośląski Biskupin i jego tajemnice”,

„Miedziany Dizajn... – to interesujące „meble przyszłości” wykonane z miedzi w technice formowania ciśnieniem wewnętrznym, jakby „dmuchane”.

Wydarzeniem tego roku było otwarcie w październiku w **Muzeum Bitwy Legnickiej** w Legnickim Polu **nowej, stałej wystawy** pt. „Spotkanie dwóch światów. Pamięć o bitwie pod Legnicą 1241” (po zakończeniu, trwających kilka lat, prac remontowych w tym Oddziale).

2017 r.

- „Matthäus Knote. Legnicki rzeźbiarz doby baroku”,
- „Walter Bayer (1883-1946). Życie i twórczość”,
- „Rotmistrz Pilecki. Bohater niezwykły. Raport z Auschwitz”,
- „Miedziany Dizajn Oskara Zięty”,
- „Major Władysław Dybowski (1892-1947). Wystawa biograficzna”,
- „55/55”.

„Matthäus Knote...” – to wystawa monograficzna poświęcona najwybitniejszemu reprezentantowi wczesnobarokowej rzeźby śląskiej.

„Walter Bayer ...” – była to pierwsza po 1945 roku prezentacja twórczości artysty w jego rodzinnym mieście Legnicy. Złożyły się na nią głównie obrazy z kolekcji Rodziny Hinke (spadkobierców artysty), która przekazała uroczyste zbiory niezującego Waltera Bayera na własność legnickiemu Muzeum Miedzi.

Z kolei „55/55” – to jubileuszowa wystawa z okazji 55. rocznicy powstania Muzeum Miedzi, na której zaprezentowano 55 najciekawszych eksponatów z różnych działów tej instytucji, pozyskanych drogą zakupu lub otrzymanych w darze w ciągu 55 lat funkcjonowania Muzeum.

W analizowanym okresie Muzeum było **organizatorem ciekawych wykładów monograficznych i konferencji**. I tak w 2015 r., oprócz pięciu wykładów monograficznych, zorganizowano sympozjum naukowe „Mennictwo miejskie na Śląsku w średniowieczu i czasach nowożytnych”, a w 2016 r. międzynarodową konferencję „Benjamin Bilse. Skrzypek – Dyrygent – Kompozytor”. Z kolei w roku 2017 odbyła się konferencja naukowa „Rzeźba na Śląsku w drugiej połowie XVII wieku”.

Muzeum było także **organizatorem promocji książek**, wśród których na uwagę zasługują:

- w 2014 r. – *Szlachta na Śląsku: średniowiecze i czasy nowożytne* pod red. prof. Jana Harasimowicza oraz Marcin Makuch i Tomasz Stolarczyk *Miedzianka. 800 lat dziejów górniczego miasta*,
- w 2015 r. – Tomasz Stolarczyk, Jystyna Baron *Osada kultury pól popielnicowych w Grzybianach koło Legnicy*,
- w 2016 r. – Stanisław Bereś, Przemysław Tyszkiewicz *Kosmos miedziorytu i Legnica w kolorze miedzi* oraz Marcin Makuch *Legnica w kolorze miedzi*,
- w 2017 r. – Artur Kolbiarz *Między Pragą a Legnicą. Matthäus (Matthias) Knote. Śląski rzeźbiarz epoki baroku i jego warsztat* oraz Kamil Nowak, Tomasz Stolarczyk *Metalurdcy znad Kaczawy. Cmentarzysko ciałopalne z epoki brązu, odkryte w Legnicy przy ul. Spokojnej*.

Każdego roku w maju Muzeum proponuje legniczantom uczestnictwo w **Nocy Muzealnej**, podczas której udostępniane są zwiedzającym wszystkie wystawy oraz towarzyszące temu wydarzeniu dodatkowe atrakcje w postaci koncertów, pokazów czy wykładów. Corocznie korzysta z tej oferty ok. 1200-1500 osób.

(2014 r. – 1 214, 2015 r. – 1 203, 2016 r. – 1 506, 2017 r. – 1 544, 2018 r. – 1 988 zwiedzających).

W opisywanym okresie Muzeum było także organizatorem **lekcji muzealnych** i innych form działalności oświatowej, jak pokazy, warsztaty etc. W latach 2014-2017 odbyto łącznie 351 lekcji muzealnych, a w I półroczu 2018 r. – 47.

Warto dodać, że niejednokrotnie wystawom towarzyszyły **koncerty** – oprócz tradycyjnych muzycznych czwartków w wykonaniu uczniów Zespołu Szkół Muzycznych i Szkoły „Yamaha”. A oto niektóre z nich: 2014 r. - „W dobrym guście. Dworska i klasztorna muzyka lutniowa na Śląsku XVII i XVIII wieku” – muzycy z Polski i Czech na instrumentach z epoki, „Muzyczne Silva Rerum. Śląskie epizody w muzycznych wędrówkach po dworach i dworkach Europy XVI-XVIII wieku” – Zespół Muzyki Dawnej z Zamku Królewskiego na Wawelu; 2015 r. – Recital skrzypcowy Magdaleny Książdźny oraz koncert „Roman Maciejewski in Memoriam”; 2016 r. - „Koncert Noworoczny na dwa soprany” w wykonaniu Agnieszki Szumiło i Magdaleny Marchewki, Koncert „Canto ergo sum” uczestników VII Letniego Kursu Wokalnego, XIII Seminarium wykonawstwa arii starowłoskiej i muzyki dawnej „Concerto D`Amore”, Wieczór patriotyczny z okazji Święta Niepodległości; 2017 r. – Koncert Noworoczny „Kolędy i nie tylko...”, w wykonaniu M. Marchewki, A. Baradasova i P. Wrzecionowskiego, Koncert „Sing, sing, sing...” zespołu „Karpeta Jazz Brothers”.

Legnicka Biblioteka Publiczna

W analizowanym okresie Legnicka Biblioteka Publiczna **remontowała niektóre placówki**, a w **2017 r. rozpoczęła dużą inwestycję** – rewaloryzację siedziby Biblioteki przy ul. Piastowskiej 22 – na którą pozyskała pieniądze z UE w wysokości 4 783 842, 72 zł.

W listopadzie 2014 r. – po remoncie sali po Archiwum Państwowym – uroczyście otwarto czytelnię naukową na parterze. Z kolei w 2015 r., dzięki przebudowie lokalu przy ul. Mickiewicza 26, gdzie przeniesiono z ul. Heweliusza Filię Zbiorów Muzycznych i Specjalnych, znacznie poprawiły się warunki pracy, a niepełnosprawni mają łatwy dojazd.

W 2017 r. przebudowano i przystosowano obiekt przy ul. Drohobyckiej 1 na potrzeby LBP. Związane to było z koniecznością przeniesienia Filii nr 11 z budynku przy ul. Krzemienieckiej 1, gdzie ma być żłobek i przedszkole. Natomiast w 2018 r. przeniesiono Filię nr 5 z ul. Wielogórskiej 1 na ul. Wielogórską 41.

Zakres działań Biblioteki w liczbach w latach 2014-2018 (pierwsze półrocze) ilustruje poniższe zestawienie.

Rok	Ilość czytelników	Ogólna ilość uczestników imprez	Ilość wystaw w Galerii Łoża	Ilość konkursów	Ilość lekcji bibliot.	Wypożyczenia
2014	16 180	39 334	7	49	602	415 895
2015	15 298	42 558	6	51	750	324 056
2016	14 525	46 899	8	48	837	369 923
2017	13 928	43 079	3	43	592	307 030
I poł. 2018	10 192	23 796	-	17	306	143 766

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Na przestrzeni czterech lat wyraźnie widoczny jest **niewielki spadek liczby zarejestrowanych czytelników**,

co wpisuje się w tendencję ogólnokrajową i wiąże się z brakiem wystarczającej liczby atrakcyjnych nowości wydawniczych w placówkach, jak również z możliwością dotarcia do książek w formie e-booków za pomocą czytników coraz częściej obsługiwanych przez czytelników. Dają one możliwość „zabrania ze sobą” dużej ilości tytułów bez konieczności dźwigania i utraty cennego miejsca. Odnotowywany jest wzrost liczby czytelników w ostatniej grupie wiekowej, tj. osób powyżej 60. roku życia. Zauważalny jest też wzrost liczby osób uczestniczących w różnych spotkaniach organizowanych przez placówki biblioteczne. Nieco niższe wskaźniki uzyskane w roku 2017 wiążą się z trwającym od 2017 roku remontem gmachu głównego LBP przy ul. Piastowskiej i koniecznością zawieszenia spotkań odbywających się w reprezentacyjnej Czytelnicy Głównej i wystaw prezentowanych w galerii Łoża czy ograniczenia działalności Działu Informacyjno-Bibliograficznego i Regionalnego.

W ramach popularyzacji czytelnictwa, placówka aktywnie uczestniczy w ogólnopolskim programie *Cała Polska czyta dzieciom*, a także realizuje, ciesząc się dużym zainteresowaniem rodziców, program *Biblioteka Przyjazna Maluchom*.

Specjalną troską otaczani są także seniorzy i osoby niepełnosprawne. Dla osób starszych organizowane są różne cykle spotkań tematycznych oraz cykle wykładów i spotkań dla członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Czytelnikom niepełnosprawnym LBP proponuje, m.in. spotkania Dolnośląskiego Klubu Czytelnika Głuchego, spotkania z członkami Polskiego Związku Niewidomych w Filii Zbiorów Muzycznych i Specjalnych czy usługę wypożyczenia „książka na telefon”. Ponadto kontynuowany był cykl, zainicjowanych w 2013 r., polsko – romskich spotkań integracyjnych dla dzieci i młodzieży organizowanych w Filii nr 3.

Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z oferty LBP:

2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	I poł. 2018 r.
674	601	557	601	348

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Nową, cieszącą się dużym zainteresowaniem czytelników, formą dostępu do książek, jest **dostęp do e-booków**. LBP, wychodząc naprzeciw potrzebom użytkowników, proponuje im korzystanie z tej formy zbiorów w ramach konsorcjum bibliotek Dolnego Śląska „Zabukuj sobie IBUKa”. Platforma IBUK Libra, to największy zbiór elektronicznych publikacji popularnonaukowych, z której czytelnicy korzystają od kilku lat. W roku 2017 do platformy IBUK Libra (obejmującego tylko dostęp do literatury popularnonaukowej) dołączył jeszcze system LEGIMI (umożliwiający dostęp do literatury pięknej).

Ilość wydanych loginów na e-booki prezentuje poniższe zestawienie.

	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	I poł. 2018 r.
Ilość wydanych loginów	284 (ibuki)	295 (ibuki)	430 (ibuki)	859 (ibuki i legimi)	989 (ibuki i legimi)

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Wielkość księgozbioru LBP w analizowanym okresie prezentuje poniższe zestawienie.

	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	I poł. 2018 r.
Ilość woluminów	324 037	305 857	306 423	306 228	298 535
w tym: ilość zakupionych wol.	4 596	4 725	2 472	4 770	2 245

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Jak widać z zestawienia, corocznie można zauważyć **ubytki w księgozbiorze**. Były one spowodowane przede wszystkim wycofywaniem zdezaktualizowanych treściowo oraz zniszczonych książek. **Pieniądze na zakup nowych książek** corocznie pochodzą zarówno z budżetu miasta, ministerialnego programu Biblioteki Narodowej „Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek”, jak i ze źródeł pozabudżetowych (np. dotacje z WFOŚiGW, Fundacja Banku PKO, sprzedaż cegiełek w filiach LBP). Poza tym księgozbiór Biblioteki jest uzupełniany przez dary i książki przekazywane w zamian za zagubione. Dla przykładu można podać, że w 2014 r. księgozbiór wzbogacił się o 8 314 woluminów, w tym placówka zakupiła tylko 4 596 książek.

Teatr im. Heleny Modrzejewskiej

Teatr jest wojewódzką instytucją artystyczną, ale miasto corocznie przekazuje jej dotację w wysokości 1 500 000 zł.

Na repertuar Teatru składają się przedstawienia premierowe, sztuki, które swoje premiery miały w latach poprzednich oraz recitale i koncerty w ramach działalności impresaryjnej.

Rok	Ilość premier	Ilość spektakli	Liczba widzów
2014	6	186	28 842
2015	6	198	20 891
2016	5	207	27 903
2017	5	141	25 195
I poł. 2018	3	123	14 067

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Legnickie spektakle były też prezentowane na deskach innych teatrów w Polsce bądź na scenach różnych instytucji kultury w regionie. Wysoką pozycję artystyczną i atrakcyjność repertuarową Teatru potwierdzały **liczne nagrody zdobywane na festiwalach oraz podróże artystyczne**. W 2014 r. spektakl *Łemko* prezentowany był w Turcji (4 spektakle w Ankarze, Anatolii i Mardinie), w 2015 r. legnicki zespół uczestniczył w warsztatach artystycznych „Dzieci dwóch światów” w Skopje (Macedonia). Po prapremierze „Przerwanej odysei” na scenie Macedońskiego Teatru Narodowego w Skopje (wrzesień 2016 r.) artyści polscy i macedońscy prezentowali ten spektakl w wielu miastach obu krajów (10 spektakli w Macedonii). W tym samym roku Teatr Modrzejewskiej na scenach Kiszyniowa (Mołdawia) pokazał spektakl „Madonna, księżyc i pies” i nawiązał współpracę z Państwowym Teatrem z Batumi (Gruzja), który w następnym roku (2017) zaprezentował się w Legnicy i innych miastach Dolnego Śląska.

Dużo wydarzeń teatralnych roku **2017** wpisywało się w **obchody podwójnego Jubileuszu Teatru** (40-lecie polskiej sceny i 175-lecie teatralnego budynku). Były to, m.in.: premiera „Biesów”, wydawnictwa jubileuszowe, wystawy, spotkania i panele dyskusyjne, koncerty i Jubileuszowa Gala. W kulminacji jubileuszu (23-26 listopada) uczestniczyło wielu gości z całej Polski.

Legnicki Teatr – we współpracy z Klubem Gońca Teatralnego i Stowarzyszeniem Inicjatyw Twórczych – realizował wielokierunkowe **działania edukacyjne, skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym, m. in.:** Szkołę Czarodziejów Wyobraźni (dzieci od 6 do 10 lat), Małego Gońca (9-12 lat), Grupę Gimnazjalną i Ślady dla młodzieży gimnazjalnej, Teatr Dorosłych i Seniorów „Bagażnik”, Teatr Genesis skupiający studentów. Od 2009 r. Teatr Modrzejewskiej jest też corocznie **organizatorem miejskich i rejonowych eliminacji Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego** (dla młodzieży i dorosłych).

Nagrody dla Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy oraz jego artystów

2014 r.

- Nagroda 20. Ogólnopolskiego Konkursu na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej dla duetu Paweł Wolak – Katarzyna Dworak za najlepszy tekst konkursu „Droga śliska od traw. Jak to diabeł wsią się przeszedł”;
- Nagrody XIV Festiwalu Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona” w Zabrze za spektakl „Droga śliska od traw. Jak to diabeł wsią się przeszedł” w reż. Pawła Wolaka i Katarzyny Dworak (PiK): Grand Prix i Medal im. Stanisława Bieniasza dla najlepszego dramaturga festiwalu dla duetu Paweł Wolak – Katarzyna Dworak, nagrody Jury za scenariusz i reżyserię oraz główna nagroda Jury Młodzieżowego.

2015 r.

- Nagrody 1. Konkursu na Inscenizację Dawnych Dzieł Literatury Polskiej „Klasyka Żywa” dla spektaklu „Car Samozwaniec, czyli polskie na Moskwie gody” w reż. Jacka Głomba: II Nagroda Konkursu, będąca jednocześnie Nagrodą Specjalną im. Stanisława Hebanowskiego, za najciekawsze odkrycie repertuarowe, nagroda dla Roberta Urbańskiego za adaptację, nagroda dla Witolda Jurewicza za choreografię oraz wyróżnienie aktorskie dla Pawła Wolaka;
- Nagroda główna festiwalu 13. Fanaberie Teatralne w Wałbrzychu dla duetu Paweł Wolak – Katarzyna Dworak za spektakl „Droga śliska od traw. Jak to diabeł wsią się przeszedł” w ich reżyserii;
- Zespołowe wyróżnienie aktorskie XV Festiwalu Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona” w Zabrze za spektakl „Zanim chłodem powieje dzień” w reż. Pawła Kamzy.
- Nagroda Jury Społecznego 55. Kaliskich Spotkań Teatralnych za spektakl „Konferencja ptaków” w reż. Ondreja Spisaka.

2016 r.

- „Złote Miedziaki” XVI Festiwalu „Oblicza Teatru” w Polkowicach dla aktora Zbigniewa Walerysia oraz dla scenografki Małgorzaty Bulandy za spektakl „Zabijanie Gomułki”;
- Nagroda Radia Wrocław Kultura „Emocja” dla zespołu aktorskiego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy;
- Wyróżnienie XVI Festiwalu Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona” w Zabrze za spektakl „Hymn narodowy” w reż. Przemysława Wojcieszka oraz nagrody aktorskie dla Anity Poddębniak oraz Pawła Palcata za role w tym spektaklu;
- Nagroda Jury Młodzieżowego XVI Festiwalu Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona” w Zabrze za choreografię spektaklu „Krzywicka/Krew” w reż. Aliny Moś - Kerger dla Katarzyny Kostrzewy.

2017 r.

- Grand Prix Gdyńska Nagroda Dramaturgiczna oraz Alternatywna Nagroda Dramaturgiczna dla Magdaleny Drab za sztukę „Słabi. Ilustrowany banał teatralny”;

2018 r.

- Alternatywna Gdyńska Nagroda Dramaturgiczna dla duetu Paweł Wolak – Katarzyna Dworak za sztukę „Wierna wataha”;
- Nagroda im. Konstantego Pużyny „Kamyk Pużyny” miesięcznika Dialog dla Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Legnicy;
- Nagroda główna 1. Konkursu na Najlepszy Spektakl Teatru Niezależnego „The best OFF”. Monodram Magdaleny Drab pt. „Curko Moja Ogłoś To – rytmizowany biuletyn z wystawy Marii Wnęk”.

Nagrodzony był także dyrektor Teatru Modrzejewskiej Jacek Głomb – w 2014 r. otrzymał Srebrny Medal Zasłużony Kulturze – Gloria Artis, a w 2018 r. został laureatem Nagrody im. Zygmunta Hübnera „Człowiek Teatru 2018”.

Działalność kulturalna organizacji pozarządowych

Na przestrzeni analizowanych lat zauważyć można **wzrost ilości organizacji III sektora, działających w sferze kultury i sztuki**, co ilustruje poniższe zestawienie (dane szacunkowe).

Rok	2010	2014	2018
Stowarzyszenia	30	32	44
Fundacje	3	9	15
Razem	33	41	59

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Organizacje te wzbogacały ofertę kulturalną instytucji kultury, przygotowując interesujące inicjatywy kulturalno-artystyczne, niejednokrotnie przy współpracy instytucji samorządowych bądź samodzielnie. **Niektóre projekty otrzymywały też dofinansowanie z budżetu miasta, m.in.:**

- Międzynarodowe Festiwale Folklorystyczne *Świat pod Kyczerą* organizowane przez Łemkowski Zespół Pieśni i Tańca *Kyczerza* w latach 2014-2018 oraz jego działalność badawczą, w tym np. projekty: *Łemkonalia nad Newą* (2015 r.) czy Opracowanie i druk publikacji książkowej *Ubiory Łemków w XIX – I połowie XX wieku* (2016 r.),
- wydawnictwo *Szkice Legnickie* (Towarzystwo Przyjaciół Nauk) – w latach 2014-2018,
- Legnickie Dni Kultury Kresowej (Stowarzyszenie Kulturalne *Krajobrazy*) – w latach 2014, 2016-2018,
- Legnickie Dni Romansu Polsko-Rosyjskiego im. Lidii Nowikowej (Stowarzyszenie Kulturalne *Krajobrazy*) – w latach 2014-2017,
- koncert *Ukraińskie Klimaty* (Związek Ukraińców w Polsce) – 2015, 2016 r.,
- przedsięwzięcia edukacyjno-artystyczne Fundacji Teatr AVATAR (m.in. *Artyści Niezależni* w 2015 r., *Historie Pana Benjamina* i *Wolontariat Artystyczny* w 2016 r.) oraz projekty przygotowane przez Fundację z okazji Narodowego Święta Niepodległości – 2017 i 2018 r.
- konferencje: *Legniccy Sybiracy* i *Aktualne kierunki badań nad współczesną historią Legnicy. Konferencja*

- popularnonaukowa z okazji 70-lecia Legnicy (2015), Modernizm po legnicku – oblicza lokalnego dziedzictwa (2017), Wydarzenia Marca `68 – przyczyny i następstwa (2018) - Stowarzyszenie Pamięć i Dialog,*
- projekt pn. Integracja międzypokoleniowa przez sztukę na rzecz aktywności społecznej legnickich seniorów znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pn. *Opowiemy Wam Bajkę* (Polskie Stowarzyszenie Szczęśliwych Emerytów) – 2015 r.,
 - wydawnictwo *Legnickie zegary w architekturze miasta* (Towarzystwo Miłośników Twórczości Zofii Kossak) – 2017 r.,
 - wakacyjne warsztaty edukacyjne *Filmowe śniadania* (Legnickie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne) – 2017 r.,
 - koncerty organizowane przez Fundację Promocji i Rozwoju Sztuki SOPRANO: MISTERIUM SCENICZNE Giovanni Battista Pergolesi *Stabat Mater* (2017 r.) oraz *Rozkwitały pąki białych róż. 100-lecie Niepodległości 1918-2018* (2018 r.),
 - cykl: *Gawędy o Legnicy malowane światłem – Legnickie okruchy starego piękna* (Stowarzyszenie Pamięć i Dialog) – 2018 r.

Wielkość dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym, działającym w obszarze kultury w latach 2014 – 2018 (I półrocze) prezentuje poniżej tabela.

	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	I poł. 2018 r.
Kwota dotacji (zł)	73 080,00	90 000,00	98 284,68	93 200,00	89 967,50

Wiele przedsięwzięć ma charakter cykliczny i wpisało się już na stałe do legnickiego kalendarza kulturalnego. Można do nich zaliczyć:

- Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny *Świat pod Kyczerą* (Łemkowski Zespół Pieśni i Tańca *Kyczera*),
- Jarmarki Staroci na legnickim Rynku i Konkursy Fotograficzne im. Mieczysława Pawełka oraz od 2012 r. *Legnicka Jesień Miedziana* (Towarzystwo Miłośników Legnicy *Pro Legnica*),
- Festiwal Form Audiowizualnych *INTERMEDIALE* (Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Artystycznych i Kulturalnych *NETCETERA*),
- prowadzenie edukacji teatralnej (Stowarzyszenie Inicjatyw Twórczych, Fundacja Teatr AVATAR) oraz artystycznej (Fundacja Kulturalno-Społeczna *Satyrykon*, Stowarzyszenie Działań Artystycznych i Kulturalnych *Fabryka Twórczości*),
- konferencje naukowe, spotkania autorskie, imprezy okolicznościowe (Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Stowarzyszenie Kobiet *Babiniec*, Towarzystwo Miłośników Legnicy *Pro Legnica*, Stowarzyszenie Przyjaciół Teatru Modrzejewskiej, Stowarzyszenie *Pamięć i Dialog*),
- działania na rzecz integracji międzypokoleniowej i wspierania różnych form aktywności, w tym kulturalnej (Legnickie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne, Legnickie Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich, Polskie Stowarzyszenie Szczęśliwych Emerytów),
- działania związane z historią i tradycjami miasta (Stowarzyszenie *Kobiety Europy*, Stowarzyszenie Kulturalne *Krajobrazy*, Stowarzyszenie *Pamięć i Dialog*, Fundacja Historyczna Liegnitz.pl).

Zauważyć też można **aktywność organizacji, skupiających mniejszości narodowe i grupy etniczne** (Stowarzyszenie Łemków, Zjednoczenie Łemków, Związek Ukraińców w Polsce, Niemieckie Towarzystwo Kulturalno-Społeczne w Legnicy, Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Legnicy, Stowarzyszenie Romów, Fundacja *Miłośnicy Kultury i Tradycji Romów*), które **podjęły przedsięwzięcia promujące ich kulturę i tradycje**.

Od kilku lat realizowany jest **Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce**. Przy Legnickiej Bibliotece Publicznej działa – we współpracy ze Stowarzyszeniem Romów – **Centrum Dokumentacji Romskiej**, które gromadzi dokumenty z życia legnickich Cyganów.

Omawiając działalność organizacji pozarządowych w sferze kultury i sztuki, **nie można pominąć Fundacji Teatr AVATAR i Fundacji Wspierania Kultury Ruchu OCELOT**, które znane są już dobrze w kraju oraz za granicą.

Fundacja AVATAR znana jest legniczanie ze swych interesujących spektakli parateatralnych, prezentowanych podczas imprez w mieście (promocji kalendarzy miejskich, międzynarodowych wydarzeń sportowych). Współpracuje z miejskimi instytucjami kultury.

Artyści AVATAR-a wyrażają się poprzez teatr, teatr ognia, taniec, cyrk, akrobatykę, widowiska w świetle ultrafioletowym oraz body painting. W swym artystycznym dorobku mają występy na światowej scenie festiwalowej, m.in. w Dubaju, na Litwie, podczas Ceremonii Otwarcia Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 i imprezach jej towarzyszących. Brali udział w kulturalnych projektach międzynarodowych w Rumunii, Niemczech, we Włoszech. Realizowali również projekt MOSTY związany z ESK 2016, ilustrując malowniczymi obrazami teatralnymi historię szlaku Via Regia. Akademia AVATARA prowadzi warsztaty ruchowo-artystyczne i działania społeczno-kulturalne na rzecz lokalnej społeczności, proponując zajęcia z akrobatyki, akrobatyki powietrznej, baletu, breakdance, tańca współczesnego, a także warsztaty cyrkowe, teatralne i plastyczne.

Działalność artystyczną i edukacyjną rozwija w naszym mieście także **Fundacja Wspierania Kultury Ruchu OCELOT**, której wiodącym zadaniem jest prowadzenie teatru eksperymentalnego, a jego motywem przewodnim jest ruch. Prezentowane widowiska artystyczne są połączeniem sportu, akrobatyki, baletu, muzyki i pantomimy. Teatr Ocelot, nazywany nawet polskim „Cirque du Soleil”, realizuje widowiska na najwyższym poziomie artystycznym i technicznym, dostarczając widzom na całym świecie niezapomnianych wrażeń. Uświetnia swoimi występami różnorodne wydarzenia, np finał III Międzynarodowego Festiwalu im. Krzysztofa Pendereckiego – poziom 320 w Zabrze (2015 r.) czy legnickie Gale Mistrzów Sportu.

Cykliczne imprezy kulturalne w Legnicy

L.p.	Nazwa imprezy	Termin	Organizator
1.	Międzynarodowa Wystawa „Satyrykon”	czerwiec	LCK
2.	Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Świat pod Kyczerą”	lipiec	Łemkowskie Stowarzyszenie Pieśni i Tańca „Kyczerą”, LCK
3.	Legnicki Festiwal „Srebro”	maj	Galeria Sztuki
4.	Ogólnopolski Przegląd Malarstwa Młodych „Promocje”	listopad	Galeria Sztuki
5.	Ogólnopolski Turniej Chórów „Legnica cantat”	maj	LCK

L.p.	Nazwa imprezy	Termin	Organizator
6.	Legnicka Akademia Filmowa	sierpień	LCK
7.	Międzynarodowy Festiwal Organowy - „Legnickie Wieczory Organowe”	maj/czerwiec - wrzesień	LCK
8.	Legnickie Conversatorium Organowe	wrzesień	LCK
9.	Międzynarodowy Konkurs Skrzypcowy „Młody Paganini”	marzec	Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie, ZSM w Legnicy
10.	Festiwal Rytmu „Drum Battle”	maj	ZSM
11.	Legnicki Festiwal Kultur „Kto siedzi na miedzi(-y)?”	sierpień/ wrzesień	LCK
12.	Legnicka Jesień Miedziana	październik	TML „Pro Legnica”
13.	Legnicki Dzień Romansu Polsko-Rosyjskiego im. Lidii Nowikowej	wrzesień	Stowarzyszenie Kulturalne Krajobrazy
14.	Festiwal Legnickich Organizacji Pozarządowych „Flop Show”	październik	TML „Pro Legnica”
15.	Święto Legnicy	czerwiec	LCK
16.	Imieniny ulicy NMP	wrzesień	do 2017 r. – OSiR 2018 r. – LCK
17.	Majówka	maj	LCK

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

W analizowanym okresie w Legnicy odbywały się organizowane od wielu lat **koncerty noworoczne** prezydenta Legnicy, podczas których wręczana jest statuetka i przyznawany honorowy **tytuł Legnickiej Książki Roku** (od 2010 r.) – w 2015 r. tytuł ten otrzymał Marcin Makuch: *Sekrety Legnicy*; 2016 r. – Przemek Corso: *Podziemne miasto*; 2017 r. – Maria Kubasik, Marek Żak, *Legnica w 1956 roku*.

Poza ww. imprezami, do cyklicznych imprez należy także zaliczyć te o mniejszym zasięgu, np. koncerty „Legniczanie legniczankom” (org. UM Legnica, LCK) czy finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (org. LCK, OSiR, Galeria Piastów).

Tych imprez w Legnicy jest oczywiście znacznie więcej. Można się o nich dowiedzieć z *Kalendarium wybranych wydarzeń 2015-2018 (I półrocze)*.

7. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

W Strategii Rozwoju Miasta Legnicy na lata 2015-2020 PLUS miejsce sportu jest znaczące. Założono w niej przede wszystkim wzrost znaczenia Legnicy jako regionalnego ośrodka edukacji, kultury, turystyki i sportu poprzez dalszy rozwój infrastruktury o znaczeniu ponadlokalnym, w tym budowy regionalnego parku wodnego i rozbudowy Stadionu Miejskiego im. Orła Białego oraz organizację imprez sportowych o wysokiej randze krajowej i międzynarodowej. Jednocześnie zwrócono uwagę na sportową aktywizację dzieci i młodzieży poprzez, m. in. wspieranie młodzieży uzdolnionej oraz kontynuowanie organizacji różnorodnych pozalekcyjnych zajęć sportowych. W VII kadencji legnickiego samorządu założenia Strategii... w dziedzinie sportu były konsekwentnie i skutecznie wdrażane.

W Legnicy działa **Społeczna Rada Sportu**, będąca organem konsultacyjno-opiniującym prezydenta miasta w zakresie kultury fizycznej. Rada składa się z 11 członków, reprezentujących legnickie kluby sportowe. W roku 2015, na kadencję 2015-2018, na przewodniczącego Rady Sportu został powołany Łukasz Stawarz,

który jest jednocześnie trenerem Kadry Polski w taekwon-do.

W ewidencji klubów sportowych, prowadzonej przez Wydział Oświaty, Kultury i Sportu, wpisanych jest 117 organizacji. W tej liczbie około 30 prowadzi systematyczną działalność sportowo-rekreacyjną dla około 3 700 osób, które objęte są szkoleniem sportowym, w tym około 3 300 stanowią dzieci i młodzież. Najliczniej szkolącym klubem jest MKS Miedź Legnica S.A. – piłka nożna z blisko 430 zawodnikami. Piłkę ręczną uprawia łącznie około 430 zawodników, w tym w UKS EUCO Dziewiątka Legnica – 230 osób oraz MSPR Siódemka Miedź Legnica ok. 200 osób. Z kolei w klubach, prowadzących zajęcia w sportach walki, trenuje łącznie ok. 800 zawodników.

Miejskie obiekty sportowo-rekreacyjne

Na terenie miasta znajduje się bardzo różnorodna infrastruktura sportowo-rekreacyjna, z której korzystają na co dzień, zarówno mieszkańcy Legnicy, okolicznych miejscowości, jak i osoby przebywające tu okazjonalnie.

Do dyspozycji są następujące obiekty:

- 2 stadiony piłkarskie:

- Stadion Miejski im. Orła Białego w Parku Miejskim z blisko 6 200 miejscami siedzącymi. W 2016 r. wykonano podgrzewaną murawę boiska, natomiast w 2017 r. dokończono zadanie trybun B, C i D. Obecnie spełnia on wszystkie wymogi licencyjne Polskiego Związku Piłki Nożnej w zakresie infrastruktury sportowej drużyn grających w Ekstraklasie. Stadion ten z 2 boiskami treningowymi do piłki nożnej, w tym jednym z nawierzchnią ze sztucznej trawy, 6-torową bieżnią, urządzeniami i stanowiskami do uprawiania wszystkich konkurencji lekkoatletycznych oraz trybuną dla 300 osób jest bardzo nowoczesnym i funkcjonalnym kompleksem sportowym. Obiekty te są zarządzane przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Legnicy.
- Stadion przy ul. Grabskiego, który jest użytkowany przez KS Konfeks Legnica,

- kompleks boisk piłkarskich przy ul. Sportowców – obiekt składa się z 3 boisk trawiastych i użytkowany jest przez MKS Miedź Legnica S.A.

Ośrodek Sportu i Rekreacji, oprócz Stadionu, administruje następującymi obiektami sportowo-rekreacyjnymi:

- halą widowiskowo-sportową przy ul. Lotniczej,
- halą sportową wraz z siłownią przy ul. Głogowskiej,
- salą sportową przy ul. Sejmowej,
- kompleksami kortów tenisowych przy ul. Ogrodowej i Sejmowej,
- basenem krytym „Delfinek” przy ul. Polarnej,
- basenem krytym „Bąbelek” przy ul. Mazowieckiej,
- basenem odkrytym przy ul. Radosnej,
- zespołem basenów odkrytych przy ul. Stromej (obiekt w 2018 r. został przekazany w administrowanie miejskiej spółce Strefy Aktywności Gospodarczej sp. z o.o. i będzie podlegał przebudowie jako AQUAFUN Letni Park Wodny),
- kąpieliskiem „Kormoran”,
- 2 parkami kalistenicznymi, zwanymi też street workout parkami, które mieszczą się przy boiskach

treningowych w Parku Miejskim oraz na terenie Parku Bielańskiego,

- 2 skateparkami – największy i najnowocześniejszy w regionie, usytuowany w Parku Bielańskim oraz mniejszy w Parku Miejskim,
- pumtrack w Parku Bielańskim – oddany do użytku w 2017 r. i jeden z najnowocześniejszych tego typu obiektów w Polsce,
- sztucznym lodowiskiem przy ul. Sejmowej (sezonowo).

W mijającej kadencji – w ramach przyjętego przez Prezydenta Legnicy programu standaryzacji bazy oświatowej – w **legnickich szkołach zmodernizowano kolejne obiekty sportowe**: w roku **2014** boiska przy SP nr 19, al. Rzeczypospolitej wraz z salą sportową, w roku **2015** boiska przy SP nr 6, al. Piłsudskiego. W **2016** r. przy SP nr 2, ul. Głogowska, wyremontowana została sala sportowa i powstały nowoczesne wielofunkcyjne boiska o nawierzchni poliuretanowej. W **2017** r. zmodernizowano kolejne boisko szkolne przy SP nr 1, ul. Kamienna – w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Legnicy.

Należy podkreślić, że **jeszcze tylko w II Liceum Ogólnokształcącym** przy ul. Zielonej i w **CKZiU** przy ul. Lotniczej **nie ma zmodernizowanych zewnętrznych szkolnych obiektów sportowych**, ale już w 2018 r. przystąpiono do opracowywania dokumentacji projektowej i w najbliższych 2-3 latach planuje się ich modernizację.

Uczniowie 25 legnickich szkół, (wg stanu bazy na lipiec 2018 r.) na potrzeby lekcji wychowania fizycznego oraz zajęć pozalekcyjnych **mają do dyspozycji**:

- 26 „dużych” sal sportowych,
- 32 boiska wielofunkcyjne, z których 24 to nowoczesne boiska po modernizacji,
- 4 boiska piłkarskie, w tym: kompleks boisk „Moje Boisko Orlik 2012” przy Szkole Podstawowej nr 7, ul. Polarna i w ZS Budowlanych (sztuczna trawa) przy ul. Grabskiego oraz 2 boiska z nawierzchnią z trawy naturalnej przy Zespole Szkół Integracyjnych, ul. Wierzyńskiego i Szkole Podstawowej nr 9, ul. Marynarska,
- 56 dodatkowych sal i pomieszczeń, a wśród nich siłownie, sale przeznaczone do prowadzenia gimnastyki korekcyjnej, tenisa stołowego, tańca sportowego, zajęć rehabilitacyjnych, fitness, ricocheta.

W Zespole Szkół Budowlanych od stycznia 2017 r. dotychczasowy basen kryty przestał funkcjonować ze względu na dekapitalizację obiektu i urządzeń oraz niemożność spełniania norm jakości wody przy zastosowaniu dotychczasowych urządzeń. Po modernizacji, pomieszczenia te będą wykorzystywane do innych dyscyplin sportowych i zajęć rekreacyjnych.

- Inne obiekty:

- tory łucznicze przy VII LO, ul. Radosna,
- kompleks kortów tenisowych przy ul. Bielańskiej,
- 17 ogólnodostępnych boisk wielofunkcyjnych, siłowni i placów zabaw rozmieszczonych w różnych częściach miasta, na terenie osiedli mieszkaniowych, które przygotowane są także do gier zespołowych i tenisa stołowego.

Organizacja imprez sportowo-rekreacyjnych

W Legnicy można dostrzec pozytywne zjawisko, jakim jest zwiększanie aktywności fizycznej dzieci, młodzieży i dorosłych, co przekłada się na coraz liczniejszy ich udział w różnych imprezach rekreacyjno-sportowych. Tym bardziej więc może cieszyć fakt, że jest to dostrzegane przez różne gremia. W roku **2017 Gmina Legnica zajęła I miejsce w kraju** wśród gmin do 100 tys. mieszkańców **w rankingu „Aktywizacja sportowa dzieci i młodzieży”**, organizowanym przez Dziennik Gazeta Prawna. Jest to bardzo znaczące wyróżnienie Legnicy wśród wielu innych gmin, które wspierają sport dzieci i młodzieży.

Celem rankingu było wyłonienie i nagrodzenie samorządów wyróżniających się w tym zakresie dużą aktywnością. Trzeba też odnotować **coroczne sukcesy Legnicy w Sportowym Turnieju Miast i Gmin**. Miasto zawsze plasuje się na medalowych miejscach w kraju i jest nie do pokonania na Dolnym Śląsku. W 2018 roku była to już 24. edycja Turnieju i 10. edycja Europejskiego Tygodnia Sportu dla Wszystkich. Jest to największa masowa impreza sportowa w kraju i w Europie. Jej celem jest aktywizacja ruchowa możliwie jak największej liczby dzieci, młodzieży oraz dorosłych. Tegoroczne hasło przewodnie imprezy „Sport łączy pokolenia” ukoronowało wysiłek wszystkich uczestników i po zaciętej walce uplasowało Legnicę i Kołobrzeg na 1. miejscu w kraju (po 32 pkt). W 2018 roku w ramach STMiG zorganizowano w Legnicy 123 imprezy, w których wzięło udział 12 623 mieszkańców. Legnica została sklasyfikowana w grupie V (od 40 tys. do 100 tys. mieszkańców).

Jednym z instrumentów promocji miasta w sferze sportu były imprezy sportowe organizowane na wszystkich szczeblach. VII kadencja samorządu zapisze się w kronikach miejskich jako okres wielkich, a zarazem prestiżowych wydarzeń rangi międzynarodowej i krajowej rozgrywanych na legnickich obiektach sportowych.

Do najważniejszych wydarzeń w omawianym okresie należy zaliczyć:

- Mistrzostwa Europy w Łuczniectwie (planowane na sierpień 2018 r.),
- Turniej Eliminacyjny do Mistrzostw Europy UEFA U-17, Elite Round, z udziałem zespołów z Polski, Irlandii, Gruzji, Macedonii (2018 r., Stadion im. Orła Białego),
- II Motoparalotniowe Slalomowe Mistrzostwa Świata (2015 r., tereny po byłym lotnisku),
- Mistrzostwa Europy w Nordic Walking (2016 i 2017, Park Miejski),
- Puchar Europy w Łuczniectwie (2017 r., Park Miejski),
- Turniej Eliminacyjny UEFA Regions CUP z udziałem zespołów z Polski, Portugalii, Białorusi i Łotwy (2016 r., Stadion im. Orła Białego),
- Turniej Eliminacyjny UEFA Regions CUP z udziałem zespołów z Polski, Francji, Macedonii i Rumunii (2014 r., Stadion im. Orła Białego),
- Międzynarodowy Wyścig Kolarski „Szlakiem Grodów Piastowskich” (w 2018 r. rozegrano po raz 53., wyścig ten zaliczany jest do najważniejszych w Europie),
- Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej U-16, Miedź Legnica Cup (corocznie),
- Międzynarodowe Turnieje Szachowe o Puchar Wojewody Dolnośląskiego (corocznie),
- Międzynarodowe Turnieje Łucznicze z okazji Bitwy pod Legnicą (corocznie).

W mieście odbywają się **cykliczne imprezy, organizowane przez kluby sportowe dla dzieci**

i młodzieży, mianowicie:

- Wakacyjna Przygoda z Piłką,
- Turniej piłki nożnej trampkarzy im. Wł. Jantury,
- Memoriał im. A. Kuchciaka w piłce siatkowej,
- Ogólnopolski Turniej Piłki Ręcznej Dziewcząt i Chłopców LION CUP,
- Międzynarodowy Turniej Łuczniczy Juniorów z okazji bitwy pod Legnicą,
- Międzynarodowy Turniej Piłki Ręcznej Młodzików „Mikołajek Handball Cup”,
- Międzynarodowy Turniej Karate WKF CUPRUM CUP,
- Międzynarodowy Mikołajkowy Turniej Piłki Nożnej.

Spośród innych wydarzeń przypomnieć należy także o zorganizowanej podczas EURO 2016 i Mundialu 2018 w Rosji strefie kibica w legnickim Rynku.

Sportowych imprez w Legnicy było oczywiście znacznie więcej, co można prześledzić w *Kalendarium wybranych wydarzeń w latach 2015-2018*.

Struktura wydatków na zadania w zakresie kultury fizycznej 2014-2018

Legnica sportem stoi! To hasło jest jak najbardziej aktualne, nie tylko w odniesieniu do sportu dzieci i młodzieży. Potwierdzają to fakty w postaci sukcesów legnickich klubów sportowych, także szkolących dzieci i młodzież. Wart podkreślenia jest fakt, że osiągnięcia w grach zespołowych na poziomie rozgrywek krajowych i międzynarodowych oraz w sportach indywidualnych są powtarzalne od kilku lat. Oznaczać to może stały trend w prowadzeniu szkolenia na bardzo wysokim poziomie sportowym. Coraz większa liczba zawodników jest powoływana do reprezentacji kraju lub Dolnego Śląska. Zbudowany w Legnicy model wspierania przez gminę sportu dzieci i młodzieży przyniósł wyjątkowo cenne efekty.

Poniżej w tabeli przedstawiono **strukturę wydatków** na zadania w zakresie kultury fizycznej.

Lp.	Tytuł	2014	2015	2016	2017	2018 (plan na 30.06.18 r.)
1.	Ośrodek Sportu i Rekreacji	3 886 517	3 935 462	4 076 195	7 038 720	7 578 690
2.	Sport dzieci i młodzieży – pożytek publiczny	830 454	801 000	872 975	899 000	854 000
3.	Bieżące utrzymanie bazy sportowej	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
4.	Organizacja imprez sportowych i zakup usług	259 894	297 650	204 438	249 643	368 000
5.	Stypendia sportowe i nagroda Trener Roku	652 200	740 874	707 229	660 611	811 000
6.	Sport wyczynowy	200 000	200 000	210 000	215 000	200 000
	RAZEM:	5 929 065	6 074 986	6 170 837	9 162 974	9 911 690

Źródło: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Z tabeli wynika znaczący wzrost środków – od 2017 r. – dla Ośrodka Sportu i Rekreacji. Wynika to m. in. z przekazania Ośrodkowi w administrację basenów krytych: „Delfinek” i „Bąbelek”. Pozostałe pozycje są porównywalne z nakładami w VI kadencji samorządu.

Gmina Legnica wspiera sport dzieci i młodzieży między innymi poprzez dofinansowywanie stowarzyszeń dotacjami z budżetu gminy – w ramach ogłaszanych otwartych konkursów ofert przez Prezydenta Miasta na realizację zadań publicznych, zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Otwarte

konkursy ofert ogłaszane są, m.in. na:

- szkolenie dzieci i młodzieży utalentowanej w sportach indywidualnych wraz z udziałem i organizacją rozgrywek, turniejów – preferencje otrzymują uczestnicy Ogólnopolskiego Sytemu Sportu Młodzieżowego,
- szkolenie dzieci i młodzieży utalentowanej w zespołowych grach sportowych wraz z udziałem i organizacją rozgrywek, turniejów – preferencje otrzymują uczestnicy OSSM,
- organizację w Legnicy imprez sportowych i rekreacyjnych o zasięgu ponadregionalnym, krajowym i międzynarodowym (turnieje, mityngi itp.) oraz udział w zawodach,
- prowadzenie i organizacja rozgrywek szkolnych dzieci i młodzieży szczebla miejskiego (Igrzyska Młodzieży Szkolnej, Gimnazjada, Licealiada) zgodnie z regulaminem i w zakresie określonym przez Szkolny Związek Sportowy,
- organizację i prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży z różnych środowisk i dyscyplin sportu,
- popularyzację turystyki poprzez koordynację i wspomaganie pracy krajoznawczej wśród dzieci i młodzieży w zakresie organizacji rajdów i wycieczek turystycznych, obozów wędrownych, konkursów wiedzy i piosenki turystycznej,
- utrzymanie miejskiej bazy sportowej poprzez bieżące utrzymanie kompleksu boisk przy ul. Sportowców oraz stadionu piłkarskiego przy ul. Grabskiego.

Gmina wspomaga realizację zadań związanych ze sportem także poprzez zakup pucharów, statuetek, dyplomów i nagród dla uczestników imprez sportowych i rekreacyjnych, a także pokrywając koszty przejazdów i udziału w zawodach dzieci i młodzieży, w tym np. do miast partnerskich w Blansku i Drohobyczu. Miasto jako współorganizator, przeznacza również środki finansowe na pokrycie kosztów organizacji imprez rangi krajowej, międzynarodowej i światowej. Dotacja na utrzymanie boisk piłkarskich przy ul. Sportowców oraz stadionu piłkarskiego przy ul. Grabskiego wynosi nadal 50 000 zł (rocznie) na każdy z obiektów.

Wspieranie sportu dzieci i młodzieży (zajęcia pozaszkolne)

W Legnicy realizowane są następujące **programy sportowo – rekreacyjne** w formie zajęć pozaszkolnych, aktywizujące dzieci i młodzież:

- **Program Rozwoju Piłki Ręcznej**, opracowany przez Związek Piłki Ręcznej w Polsce, finansowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz ZPRP. W Legnicy utworzono 3 ośrodki szkolenia sportowego młodzieży w tej dyscyplinie sportu. W programie wzięło udział 83 uczniów ze Szkół Podstawowych nr 7 i 9 oraz z klas dotychczasowego Gimnazjum nr 2. Łącznie w roku szkolnym 2017/18 przeprowadzono blisko 600 godzin zajęć. Miasto zapewniło należyte warunki do treningu, w tym przede wszystkim możliwość trenowania w pełnowymiarowej sali sportowej. Treści szkolenia były zbieżne z tematyką zajęć w istniejących klasach sportowych. Uczniowie uczestniczący w programie otrzymali ubiory do treningu, najlepsi kwalifikują się na zgrupowania sportowe, a nauczyciele mogą korzystać ze szkoleń merytorycznych. Zajęcia prowadzą nauczyciele wychowania fizycznego legnickich szkół, posiadający odpowiednie kwalifikacje.
- **Legnicki Animator Osiedlowy** – celem programu realizowanego w Legnicy od 2008 r. jest upowszechnianie sportu wśród dzieci i młodzieży oraz propagowanie zdrowego i bezpiecznego stylu spędzania czasu wolnego. W minionym roku szkolnym zajęcia prowadzone były w 14

szkołach: Szkoły Podstawowe nr: 1, 4, 6, 7, 9 (również na obiekcie po dotychczasowym Gimnazjum nr 5), 18, 19 oraz w V LO, ZSI, VI LO, VII LO, ZSS, ZSMuz. (na obiekcie po dotychczasowym Gimnazjum nr 4). W SP nr 7 na kompleksie „Moje Boisko Orlik 2012” zajęcia prowadzone są przez cały rok, przy czym wynagrodzenie dwóch animatorów pracujących w okresie od marca do listopada, w kwocie 9 600 zł rocznie, dofinansowuje Ministerstwo Sportu i Turystyki w ramach programu „Lokalny Animator Sportu”. Na każdym obiekcie sportowym przez 9 miesięcy realizowano 60 godzin zajęć. W roku 2017/18 zajęcia prowadziło 23 animatorów. Na realizację programu ze środków gminy wydatkowano 166 042 zł.

- **Każde Dziecko Umie Pływać** – program realizowany jest na terenie Legnicy w ramach lekcji wychowania fizycznego. Skierowany był przede wszystkim do uczniów szkół podstawowych i klas dotychczasowych gimnazjów. W każdym tygodniu odbywało się ok. 100 godzin zajęć, w których uczestniczyło prawie 3 500 uczniów. Zajęcia odbywały się na dwóch krytych basenach: „Bąbelek” (ul. Mazowiecka) oraz „Delfinek” (ul. Polarna). Koszty zajęć pokrywane były z budżetu gminy.
- **Umiem pływać** – ogólnopolski program powszechnej nauki pływania realizowany w formie zajęć pozaszkolnych, skierowany był do uczniów klas I-III szkół podstawowych. Środki na pokrycie kosztów wynajmu basenu oraz wynagrodzenia instruktorów prowadzących zajęcia pozyskiwane były z Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów, którego dysponentem jest Minister Sportu i Turystyki. Rocznie jest to kwota ok. 30 000 zł. Obowiązkiem gminy było zapewnienie transportu oraz opieki nad dziećmi w drodze ze szkoły na basen i z powrotem. Ze środków własnych na ten cel wydatkowano blisko 20 500 zł. Zajęcia były prowadzone na basenie „Bąbelek”. W zajęciach w okresie od września do grudnia 2017 r. udział wzięło 9 grup liczących 135 uczniów z sześciu szkół, tj.: Szkół Podstawowych nr 1, 2, 4, 6, 10 i 16. Natomiast w okresie od marca do czerwca 2018 r. uczestniczyło 7 grup liczących 105 uczniów z pięciu szkół (bez SP nr 16). Zgodnie z założeniami każde dziecko zrealizowało program obejmujący 20 godzin nauki pływania oraz zasad bezpiecznego zachowania się nad zbiornikami wodnymi.
- **Legniczanie dają mata** – kontynuacja programu wdrożonego w roku szkolnym 2014/15 we wszystkich 12 szkołach podstawowych na etapie edukacji wczesnoszkolnej. Zajęcia odbywały się w grupach liczących maksymalnie 16 osób, w wymiarze 30 godzin rocznie. W roku szkolnym 2017/18 nauką gry w szachy objęci byli uczniowie klas I, II, i III. Łącznie w 87 grupach w programie uczestniczyło 1 055 uczniów. Zajęcia były prowadzone przez nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, którzy ukończyli kolejny kurs w wymiarze 50 godzin, przygotowujący do prowadzenia zajęć w klasach trzecich. Realizację programu wspiera Fundacja KGHM Polska Miedź, przekazując gminie corocznie (od 2014 r.) kwotę 50 000 zł. W trakcie roku szkolnego 2017/18 na realizację 2 610 godzin zajęć wydatkowano łącznie 119 309 zł, w tym 50 000 zł pochodziło z Fundacji KGHM Polska Miedź. W czerwcu odbył się już po raz czwarty finał programu „Legniczanie dają mata”, w którym udział wzięło 240 zawodników. Również w miesiącu czerwcu w hali RCS w Lubinie został rozegrany finał dolnośląski dla szkół realizujących projekt „Edukacja przez szachy w szkole”. Miasto Legnica reprezentowało 100 zawodników ze wszystkich szkół podstawowych realizujących program „Legniczanie dają mata”.
- **Szkolny Klub Sportowy** – program skierowany do uczniów szkół podstawowych, klas dotychczasowego gimnazjum i ponadgimnazjalnych bez względu na płeć oraz sprawność fizyczną. Program ma na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej, realizowanej w formie zajęć sportowych

i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego. W zajęciach prowadzonych dwa razy w tygodniu po 60 minut wzięło udział 735 uczniów. Zajęcia odbywały się w 49 grupach liczących po 15 osób. Koszty realizacji zajęć sportowo-rekreacyjnych z tytułu wynagrodzeń dla prowadzących w kwocie ok. 137 200 zł pokrywała Dolnośląska Federacja Sportu, z dotacji otrzymanej z Ministerstwa Sportu i Turystyki. Wkład własny miasta wyniósł 2 450 zł.

- **„Sprawny Dolnoślązaczek”** – (wcześniej „Mały Mistrz” – od 1 września 2017 r. zmiana nazwy). Główną ideą programu jest uaktywnienie dzieci z klas I-III szkół podstawowych poprzez ciekawe formy realizacji zajęć wychowania fizycznego. Dzieci w trakcie roku mają do zdobycia sześć sprawności: rowerzysty/turysty, gimnastyka, piłkarza, lekkoatlety, narciarza/łyżwiarza, pływaka/wodniaka. Zajęcia te odbywały się ze wsparciem merytorycznym dla nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej. Lekcje wychowania fizycznego ukierunkowane były na nabycie umiejętności, które pozwalają zdobyć poszczególne sprawności. W programie uczestniczyło 105 dzieci z SP nr 4 i 118 uczniów z SP nr 9. Szkoły, biorące udział w tym programie, otrzymały materiały szkoleniowe dla nauczycieli, legitymacje i nalepki dla uczniów oraz sprzęt sportowy o wartości 1 500 zł każdy. Nauczyciele, realizujący program, mieli możliwość bezpłatnego udziału w konferencjach szkoleniowych dla realizatorów programu.
- **Aktywny Gimnazjalista** – realizowany do listopada 2016 r. w sześciu legnickich gimnazjach. Celem była profilaktyka zachowań ryzykownych poprzez upowszechnianie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży, poznawanie ciekawych form spędzania czasu wolnego, rozwój zainteresowań i dbałość o własne zdrowie. W programie wzięło udział 200 uczniów klas I i II gimnazjów. Zajęcia odbywały się w 25-osobowych grupach w bardzo różnorodnych i atrakcyjnych dla uczestników miejscach, na przykład na lodowisku czy ścianie wspinaczkowej itp. Prowadzili je nauczyciele – liderzy przy wsparciu edukatorów wychowania i profilaktyki z Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej nr 2 w Legnicy. Środki na ten cel w kwocie 20 000 zł pochodziły z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Szczególne miejsce w popularyzacji i upowszechnianiu sportu wśród dzieci i młodzieży zajmuje **Legnicki Szkolny Związek Sportowy (LSZS)** – koordynator i organizator różnych rozgrywek – Igrzysk Szkolnych, Gimnazjady i Licealiady. LSZS – w każdym roku szkolnym – jest organizatorem ok. 70 sportowych zawodów w kilkunastu dyscyplinach sportu. We współzawodnictwie legnickich szkół bierze udział corocznie ponad 4 tys. uczniów ze wszystkich legnickich szkół.

Sport wyczynowy

W grach zespołowych na wysokim **poziomie rozgrywek krajowych Legnicę reprezentują** aktualnie następujące zespoły:

- **MKS Miedź Legnica S. A. – piłka nożna mężczyzn** – w 2018 r. **awans** do LOTTO EKSTRAKLASY. Wielkim wydarzeniem sportowym i promocyjnym dla miasta był awans piłkarzy MKS Miedź Legnica S. A. do Ekstraklasy. Klub z Legnicy, który w swoim dorobku ma m.in. Puchar Polski wywalczony w 1992 roku, a także rywalizację w europejskich pucharach z AS Monaco, po raz pierwszy w swojej historii zagra w Ekstraklasie. Warto dodać, że przy klubie działa **Akademia Piłkarska**, w której trenuje blisko 400 dzieci, juniorskie drużyny Miedzi, występując w Centralnych Ligach Juniorów U-15, U-17 i U-19, a drużyna rezerw gra w 3. lidze. Integralną częścią Akademii jest **Szkoła Mistrzostwa Sportowego Miedź Legnica** oraz klubowa bursa. Przy

Miedzi działa także Klub Biznesu Miedzi, skupiający lokalnych przedsiębiorców.

- **MSPR „Siódemka” Miedź Legnica – piłka ręczna mężczyzn** – I liga. Juniorzy tego klubu w 2018 roku zdobyli Mistrzostwo Polski, a w roku 2017 zostali Wicemistrzami Polski w kategorii Junior i Junior Młodszy.
- **Klub Szachowy Miedź Legnica** – szachy – w 2018 r. awans do Ekstraligi,
- **MKS Ikar Legnica – piłka siatkowa mężczyzn** – w 2018 r. awans do II ligi.

W **sportach indywidualnych** na najwyższym poziomie międzynarodowym i krajowym reprezentowały Legnicę następujące dyscypliny sportu:

- **Taekwon-do** – Legnicki Klub Taekwon-do już od kilku lat należy do najlepszych w kraju i liczących się w Europie, zdobywając medale na Mistrzostwach Europy i Świata, m. in. w 2018 r. na **Mistrzostwach Europy Maribor** – brązowy medal w walkach do 56 kg Magdaleny Kisiel, złoty medal w walkach do 70 kg Macieja Żuka oraz cztery medale w konkurencjach drużynowych, trzy srebrne w: układach, walkach i testach siły oraz brązowy w technikach specjalnych; w 2017 r. na **Mistrzostwach Europy w Sofii** – złoty medal w walkach do 56 kg Magdaleny Kisiel, brązowy medal w walkach pow. 75 kg Wioletty Hanisch, cztery medale Macieja Żuka w konkurencjach drużynowych: złote w walkach i testach siły, srebrny w układach oraz brązowy w technikach specjalnych; w 2016 r. na **Mistrzostwach Europy Tampere** – złoty medal w układach formalnych Macieja Żuka oraz cztery w konkurencjach drużynowych: złote w walkach, technikach specjalnych i układach oraz srebrny w testach siły; w 2015 r. na **Mistrzostwach Świata Jesolo** – dwa srebrne medale Wioletty Hanisch w walkach pow. 75 kg oraz w testach siły, trzy srebrne medale Macieja Żuka w konkurencjach drużynowych układów, technik specjalnych i testów siły. W roku 2017 zawodnicy z LK Taekwon-do zajęli I miejsce w Klubowym Pucharze Świata.
- **Łucznicтво – OSŁ Strzelec** – seniorzy – sport wyczynowy; Katarzyna Szałańska jest w Kadrze Narodowej Kobiet, zdobyła w 2017 r. III miejsce na Mistrzostwach Europy Drużynowo – łuki bloczkowe; w 2016 r. – Halowy Mistrz Polski Indywidualnie i Wicemistrz – Mixt; w 2015 r. – VI miejsce w Pucharze Europy, VIII miejsce Akademickie Mistrzostwa Świata, I miejsce – Akademickie Mistrzostwa Polski, złoty medal Mistrzostw Polski, srebrny w mikście.
- **Trójbój siłowy – TKKF Śródmieście** – Śledź Sławomir – Kadra Narodowa Seniorów: 2018 r. – Mistrz Europy w Trójboju Siłowym; 2017 r. – Mistrz Świata i Europy Weteranów oraz Masters w Wyciskaniu i Trójboju Klasycznym; Jazowiecki Grzegorz – Kadra Narodowa Seniorów: 2017 r. – Mistrz Świata, Mistrz Europy w Trójboju Siłowym; Wszola Dariusz – Kadra Narodowa Seniorów: 2017 r. – Mistrz Europy Indywidualnie i Drużynowo w Wyciskaniu Sztangi Leżąc, Mistrz Świata indywidualnie i drużynowo w Trójboju Siłowym.
- **TKKF Olimp – Kickboxing , K-1**: Paweł Biszczak – 2017 r. zdobył tytuł Mistrza Europy FEN, wcześniej sukcesy międzynarodowe w walkach K-1 i karate.
- Elias Jankowski – Kadra Narodowa Polski, 2015 r. – III miejsce w Mistrzostwach Świata.

Na rozwój sportu wyczynowego przyznawano **dotacje** na podstawie uchwały nr III/31/10 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 grudnia 2010 r. w sprawie warunków i trybu finansowania, tworzenia warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu, zmienionej uchwałą nr XX/198/12 z dnia 28 maja 2012 r.

Sport wyczynowy wspierany był również poprzez takie działania miasta, jak:

- przyznawanie stypendiów Prezydenta Miasta sportowcom osiągnięciem wysokie wyniki w krajowym

- i międzynarodowym współzawodnictwie w grach zespołowych (piłkarze ręczni MSPR „Siódemka” Legnica i piłkarze nożni MKS „Miedź” Legnica – do 28 zawodników rocznie) oraz sportowcom w dyscyplinach indywidualnych (łucznictwo, taekwon-do, trójbój siłowy i wyciskanie sztangi leżąc, kickboxing),
- udostępnianie miejskich i szkolnych obiektów sportowych na preferencyjnych warunkach,
 - modernizacja i budowa miejskich obiektów sportowych,
 - współorganizacja w Legnicy krajowych i międzynarodowych zawodów oraz imprez o wysokiej randze, którym patronował Prezydent Miasta.

Od 10 lat Legnica jest organizatorem **Gali Mistrzów Sportu Zagłębia Miedziowego**, na której podsumowywane są najważniejsze wydarzenia i przypominane sukcesy sportowców z regionu Zagłębia Miedziowego, a najlepsi zawodnicy i trenerzy są wyróżniani i nagradzani.

Ponadto Prezydent Legnicy przyznaje corocznie tytuł Trenera Roku. I tak w 2014 r. Trenerem Roku został Zbigniew Prych, trener kickboxingu z klubu Prych Team Legnica. W kolejnych latach ten zaszczytny tytuł przyznawany był następującym osobom:

2015 r. – Paweł Wita, trener piłki ręcznej MSPR „Siódemka” Legnica,

2016 r. – Anna Wolniewicz, trener piłki ręcznej UKS „Dziewiątka” w Legnicy

2017 r. – Tomasz Góreczny, trener piłki ręcznej MSPR „Siódemka” Legnica.

Ośrodek Sportu i Rekreacji

Ośrodek, jako jednostka budżetowa, realizuje zadania własne gminy w zakresie kultury fizycznej, sportu i rekreacji. Od wielu lat popularyzuje i upowszechnia m. in. biegi.

Do **największych imprez biegowych** należą:

- Bieg z Serduszkim (od 2015 r. – corocznie ok. 300 uczestników),
- Bieg Kowalski na jedną milę (od 2014 r. ok. 150 uczestników),
- Bieg Lwa Legnickiego – Półmaraton Legnica (ok. 150 uczestników),
- Bieg Niepodległości (ok. 400 uczestników),
- Legnicki Bieg Papieski (ok. 600 osób).

Do **miejskiego kalendarza na stałe weszły bardzo widowiskowe imprezy:**

- ▪ Międzynarodowy Turniej Kowali o Srebrne Klucze Legnicy (Park Miejski),
- ▪ Spływ Samoróbek o Błękitną Wstęgę Kaczawy,
- ▪ Pierogowy Festyn na Zakaczawiu – Mistrzostwa Legnicy w Lepieniu Pierogów,
- ▪ Imieniny Ulicy Najświętszej Marii Panny,
- ▪ turnieje siatkówki: Siatkówka z Pisanką – ok. 120 osób, Piknik Siatkarski – ok. 200 osób z różnych miejscowości, Siatkówka bez skarpet – Turniej Siatkówki Plażowej – ok.50 osób,
- ▪ Rajd rowerowy do Trzech Jezior.

W okresie **ferii zimowych** OSiR organizuje zajęcia rekreacyjne w halach sportowych przy ul. Lotniczej, Głogowskiej i Sejmowej, na sztucznym lodowisku przy ul. Sejmowej oraz w Trybunie A Stadionu Miejskiego i siłowni kulturystycznej.

Dzieci i młodzież uczestniczą w turniejach, konkursach i zawodach prowadzonych przez nauczycieli

wychowania fizycznego oraz instruktorów. W czasie ferii odbywają się także, m.in. turnieje piłki nożnej, koszykówki, siatkówki, badmintona, hokeja. Ponadto, dużym powodzeniem wśród dzieci cieszyły się zajęcia na ścianie wspinaczkowej oraz zajęcia w siłowni. Z oferty ferii zimowych z OSiR-em korzysta ok. 3 000 osób.

W czasie wakacji ośrodek przygotowuje również ciekawą ofertę spędzania czasu wolnego w mieście, organizując festyny, konkursy czy zawody, m. in. na Kąpielisku Kormoran i basenach przy ul. Radosnej. Dzieci i młodzież mają możliwość uczestniczenia w konkursie rzeźby w piasku PIASKOWNICA w kategorii rodzinnej, grupowej i indywidualnej.

Przy OSiR działa **Centrum Informacji Turystycznej**, które corocznie odwiedza około **10 000 osób**. Wśród nich połowę stanowili turyści zagraniczni, głównie z Niemiec. Byli też turyści z Kanady, Francji, Włoch, Rosji, Czech, Izraela, Anglii. Turyści zagraniczni poszukują głównie przewodników po Legnicy, gadżetów i pamiątek związanych z naszym miastem. Chętnie kupują widokówki (zwłaszcza starej Legnicy), plany i wydawnictwa albumowe o naszym mieście. Interesują się zabytkami i historią Legnicy oraz atrakcjami turystycznymi Dolnego Śląska. Goście z Niemiec często oczekują pomocy w znalezieniu ulic i miejsc, gdzie żyli ich przodkowie lub gdzie się urodzili.

W Centrum turyści otrzymywali nieodpłatne prospekty najważniejszych obiektów historycznych Legnicy, wydane przez Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej oraz materiały promocyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego dot., m.in. turystyki aktywnej, zabytków, agroturystyki i ekoturystyki, przyrody oraz uzdrowisk.

Z kolei odwiedzający Centrum legniczanie interesują się przede wszystkim legnicką ofertą kulturalną, sportową i rekreacyjną; pytają o możliwości zwiedzenia ciekawych miejsc w regionie, wiele pytań dot. ścieżek i tras rowerowych w najbliższej okolicy Legnicy. Otrzymują również nieodpłatne lokalne gazety.

Turystyka

Legnicki Oddział **PTTK** jest organizatorem masowych imprez dla dzieci i młodzieży Legnicy i powiatu legnickiego, w tym dla osób niepełnosprawnych (Dolnośląski Rajd Niepełnosprawnych „Wyrównać szanse”), a także dla dorosłych. Organizuje, m. in.: rajdy (rocznie 12), wycieczki („Wędruj z nami” czy „Wycieczki z Rodziną”, Wycieczka Niepodległościowa).

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jest od lat organizatorem konkursów: Ogólnopolskiego Konkursu Krasomówczego Szkół Podstawowych i Gimnazjalnych (w 2014 r. była to już 30. edycja konkursu), w latach 2014-2015 finałów dolnośląskich Ogólnopolskiego Konkursu „Poznajemy Ojcowiznę”, Powiatowego Konkursu „Znam powiat legnicki jak swój dom”, eliminacji rejonowych Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego. W 2016 r. odbył się w Legnicy Dolnośląski Zlot Przewodników Turystyki Pieszej, którego gospodarzem był legnicki Oddział PTTK.

Drugą grupą odbiorców PTTK są dorośli. Towarzystwo zaprasza np. legniczan na otwarte spotkania krajoznawcze pn. „Krajoznawcze środy z PTTK”.

Udział w imprezach organizowanych przez legnicki Oddział PTTK w analizowanych latach przedstawiał się następująco:

Lp.	Zadanie	2014	2015	2016	2017	Razem
1.	Rajdy dla dzieci i młodzieży	4 300	3 800	3 200	3 100	14 400

2.	Rajdy dla podopiecznych Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych	-	-	340	340	680
3.	Rajdy dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej	150	180	150	150	530
4.	Konkursy wiedzy turystyczno – krajoznawczej	350	310	250	230	1 140
5.	„Wycieczki z rodziną” i wycieczki „Wędruj z nami”	850	700	800	700	3 050
6.	Spotkania krajoznawcze	200	220	160	100	680

Źródło: Legnicki Oddział PTTK

Z zestawienia wynika, że z każdym rokiem zmniejsza się liczba dzieci i młodzieży w rajdach, w których regularnie biorą udział nauczyciele i uczniowie Szkół Podstawowych: nr 2, 6, 9 i 19 oraz Gimnazjum nr 5 i nr 10, Gimnazjum TWP, Zespołu Szkół w Miłkowicach, Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych. Rajdowe grupy tworzą również uczniowie V LO, Gimnazjum nr 2, Gimnazjum nr 4 oraz ZSO nr 4.

Natomiast w konkursach biorą udział uczniowie Szkoły Podstawowej nr 19, Zespołu Szkół Muzycznych, Gimnazjum nr 5 i 10, I Liceum Ogólnokształcącego, V Liceum Ogólnokształcącego, II Liceum Ogólnokształcącego, Zespołu Szkół Ekonomicznych, Zespołu Szkół Budowlanych oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego.

W latach 2016-2017 **legnicki Oddział PTTK przystąpił do konkursu** ogłoszonego przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych UM Legnicy na realizację programu „**Organizacja wypoczynku dla wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych z terenu miasta Legnicy**”. Dzięki otrzymanej dotacji przez 2 lata zorganizowano 14 wycieczek, w których wzięło udział 680 podopiecznych Światlic Terapeutycznych, Ośrodka Szkolno – Wychowawczego i Pogotowia Opiekuńczego.

PTTK utrzymuje i odnawia też szlaki turystyczne na naszym terenie. Legnicki Oddział ma pod opieką 194 km szlaków, w tym 14 km szlaku górskiego i 180 km szlaków nizinnych. W ostatnich latach odnowiono kilkadziesiąt kilometrów szlaków.

Na odnowę szlaków Oddział pozyskuje dotacje z Dolnośląskiego Urzędu Marszałkowskiego.

Popularyzatorem turystyki zajmuje się również **Szkolne Schronisko Młodzieżowe**. W placówce zostały opracowane programy, np.: „Śladami piastowskiej przeszłości”, „Legnica na weekend zachwyca”, które promują walory turystyczne miasta. W latach 2014-2017 instytucja ta organizowała wycieczki krajoznawcze dla dzieci uczestniczących w półkoloniach zimowych i letnich, których celem było poznanie regionu oraz liczne konkursy fotograficzne, plastyczne, szachowe, a także „Konkurs Piosenki turystycznej”, „Mikołajkowy Turniej Szachowy”, „Żyjmy zdrowo i bezpiecznie”, „Nasza mała Ojczyzna”, „Walory przyrodnicze powiatu legnickiego”.

W placówce odbywają się ogólnopolskie spotkania przyjaciół szlaku św. Jakuba, podczas których prezentowane są trasy europejskiego szlaku „Via Regia” do Santiago de Compostela. W latach 2017-2018 Schronisko było organizatorem Szkolnej Giełdy Turystycznej pn. „Region w zmysłach”, skierowanej do uczniów szkół podstawowych (w zajęciach uczestniczyli uczniowie ze Szczecina). W ramach promocji placówki i miasta, Schronisko uczestniczy w Międzynarodowych Targach Turystycznych (Poznań, Warszawa, Gdańsk, Katowice).

W mieście coraz bardziej popularna staje się **turystyka rowerowa**, organizowana przez kilka **stowarzyszeń oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji**, który corocznie przygotowuje m. in. rajd „Do trzech jezior”. O tym, że ta forma rekreacji cieszy się coraz większym zainteresowaniem świadczy też wprowadzony w Legnicy system „Miejski rower”. Szerzej na ten temat w rozdziale *Infrastruktura*.

8. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

W połowie 2018 r. w mieście zarejestrowanych było łącznie 288 organizacji pozarządowych, w tym 184 stowarzyszenia i 58 fundacji oraz 46 stowarzyszeń działających w sferze sportu, turystyki i rekreacji (2011 r. – łącznie 277 podmiotów, tj. 205 stowarzyszeń, 22 fundacje i 50 stowarzyszeń działających w obszarze sportu; 2015 r. – łącznie 349, tj. 245 stowarzyszeń, 43 fundacje i 61 stowarzyszeń działających w obszarze sportu).

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W Legnicy płaszczyzną dialogu na linii samorząd – organizacje 3. sektora była początkowo Społeczna Rada Konsultacyjna, powołana w 2005 r. przez prezydenta Legnicy. Obecnie – w oparciu o zapisy ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie – działa **Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego** III kadencji, powoływana na 3 lata. W skład tego 15-osobowego gremium weszli: członkowie wybrani przez legnickie organizacje pozarządowe podczas konferencji legnickich organizacji pozarządowych, która odbyła się 16 października 2015 r. – Joanna Czabajka-Pastuszek, Dariusz Czekaj, Barbara Galant, Jolanta Jucewicz, Anna Kącka, Barbara Morawiec, Robert Pirecki, Rafał Plezia, Grzegorz Wała (9 osób), przedstawiciele Rady Miejskiej Legnicy – Wojciech Cichoń, Jacek Kielb, Anna Płucieniczak (3 osoby), przedstawiciele prezydenta miasta – Michał Kotwa, Adam Sikorski, Zbigniew Wróblewski (3 osoby). Na posiedzeniu 2 lutego 2016 r. wybrane zostało Prezydium Rady w składzie: Rafał Plezia – Przewodniczący, Barbara Morawiec – Wiceprzewodnicząca, Adam Sikorski – Sekretarz.

Składy Rady Pożytku wcześniejszych kadencji podane są na stronie internetowej www.legnica.eu w zakładce Organizacje pozarządowe/Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego.

Do zadań Miejskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego należy w szczególności opiniowanie projektów dokumentów i aktów prawa miejscowego, dotyczących sfery zadań publicznych, a także projektów dokumentów strategicznych.

Od 2004 r. corocznie uchwałą Rady Miejskiej – na wniosek Prezydenta Legnicy – przyjmowany jest **Program współpracy gminy Legnica z podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego**, określający formy, zasady oraz zakres tej współpracy.

Współpraca ta przybierała różne formy i pola współdziałania. W mieście obserwuje się znaczącą rolę organizacji 3. sektora w takich obszarach, jak:

- krzewienie i upowszechnianie różnych dyscyplin sportowych, turystyki pieszej oraz rowerowej,
- upowszechnianie kultury i sztuki,
- pomoc osobom dotkniętym przez los, w tym niepełnosprawnym i ubogim,
- przeciwdziałanie patologiom społecznym,
- integracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- upowszechnianie ekologicznych zachowań,
- zapobieganie bezdomności i opieki nad zwierzętami bezdomnymi.

Powierzanie organizacjom i stowarzyszeniom realizacji zadań publicznych odbywało się w ramach **konkursów ofert**, przygotowywanych przez merytoryczne wydziały Urzędu Miasta i przeprowadzanych przez – powoływane przez prezydenta Legnicy – komisje konkursowe, w których uczestniczyli przedstawiciele organizacji pozarządowych. Corocznie z gminą podejmowało współpracę około 50 organizacji 3. sektora, które

otrzymywały dotacje na realizację powierzanych i wspieranych zadań publicznych, co ilustruje poniższe zestawienie.

	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Liczba konkursów	22	20	24	24
Liczba zawartych umów - konkursy	94	88	90	84
Wysokość dotacji - konkursy	3 249 424,00	3 215 036,00	3 448 090,00	3 548 459,76
„Mały grant” - liczba umów	6	16	22	16
„Mały grant” - wysokość dotacji	30 300,00	87 300,00	113 529,68	107 410,00
Wartość dotacji udzielonych zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	3 279 724,00	3 302 336,00	3 561 619,68	3 655 869,76

Źródło: Wydział Finansowy

Łącznie ze środków publicznych na działalność organizacji pozarządowych, w tym na prowadzenie trzech warsztatów terapii zajęciowej: przez Stowarzyszenie „Jutrzenka”, Fundację Dzieciom Specjalnej Troski i Caritas Diecezji Legnickiej, **wydatkowano środki** przedstawione w poniższej tabeli:

	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Łączna wysokość nakładów na organizacje pozarządowe w różnych trybach i z mocy różnych ustaw	3 603 024,00	3 625 636,00	3 904 924,68	4 004 174,76

Źródło: Wydział Finansowy

**Gmina Legnica przekazała dotacje organizacjom pozarządowym
w latach 2014-2017 łącznie na kwotę 15 137 759, 44 zł**

Pieniądze na dotacje pochodziły z budżetu gminy oraz z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Miasto od lat wspiera Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Osób z Upośledzeniem Umysłowym i Ruchowym „Persona”, prowadzące Środowiskowy Dom Samopomocy dla 36 osób przy ul. Wojska Polskiego oraz Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety, które w Centrum Opiekuńczo-Wychowawczym przy ul. Słubickiej opiekuje się 28 wychowankami. Wielkość udzielonych dotacji ww. organizacjom prezentuje poniższe zestawienie.

Nazwa stowarzyszenia	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Stow. na Rzecz Dzieci i Osób z Upośledzeniem Umysłowym i Ruchowym „Persona”	468 944,00	500 036,00	532 560,00	650 318,00	705 182,00
Zgromadzenie Sióstr św. Elżbiety	1 110 000,00	1 110 000,00	1 110 000,00	1 110 000,00	1 135 000,00
Nakłady ogółem	1 578 944,00	1 610 036,00	1 642 560,00	1 760 318,00	1 840 182,00

Źródło: Wydział Finansowy

Legnicki samorząd nie ograniczał się tylko do finansowego wspierania organizacji pozarządowych.

Inne płaszczyzny współdziałania to:

- fundowanie nagród rzeczowych, pucharów, statuetek laureatom różnych konkursów i turniejów oraz przeglądów,
- udostępnianie na preferencyjnych warunkach lub nieodpłatnie lokali oraz pomieszczeń gminnych, w tym: bezpłatne korzystanie z zasobów Szkolnego Schroniska Młodzieżowego (dla innych użytkowników opłaty z tytułu wynajmu wynosiły w latach 2014-2017: świetlica – 30 zł netto/godz., sala konferencyjna – 55 zł netto/godz., sala widowiskowa – 70 zł netto/godz.); ZGM udostępnia lokale na preferencyjnych warunkach; w związku ze zmianą przepisów prawnych dotyczących podatku od towarów i usług VAT udostępnianie sal klubom sportowym i organizacjom pozarządowym prowadzącym szkolenie dzieci i młodzieży – dotąd nieodpłatne, w marcu 2017 r. uregulowane zostało zarządzeniem Nr 164/PM/2017 Prezydenta Miasta Legnicy w sprawie cen za korzystanie ze szkolnych obiektów sportowych; Ośrodek Sportu i Rekreacji udostępnia obiekty na preferencyjnych zasadach – zasady wynajmu określało Zarządzenie Nr 52/PM/2017 Prezydenta Legnicy z 27 stycznia 2017 r. w sprawie cen za korzystanie z obiektów sportowych Ośrodka Sportu i Rekreacji w Legnicy. Zostało ono zmienione 12 grudnia 2017 r. Zarządzeniem Nr 809/PM/2017,
- promocja i popularyzacja działalności organizacji pozarządowych w lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich mediach, jak też na stronie internetowej UM www.legnica.eu oraz na profilach miasta w mediach społecznościowych: Facebooku, Twitterze, Naszej-Klasie czy też Instagramie i Facebooku TEAMLegnica, w *Miejskim Informatorze Kulturalnym*, jak również – od 2013 r. w Magazynie Miejskim *Legnica.eu*,
- patronaty Prezydenta Legnicy nad niektórymi przedsięwzięciami organizacji i stowarzyszeń (corocznie ponad 20 imprez),
- wspólna organizacja uroczystości regionalnych i promocyjnych oraz patriotycznych z okazji rocznic i świąt państwowych w mieście.

Corocznie, na przełomie września i października, organizowane były **konferencje organizacji pozarządowych**, poświęcone w szczególności konsultacjom dotyczącym *Programu współpracy Gminy Legnica z organizacjami pozarządowymi...* na kolejny rok kalendarzowy, połączone z częścią szkoleniową (np. w 2017 r. dyskusję poprzedziły dwa wykłady: pierwszy pt. „*Program współpracy: spełnienie zadość wymogom ustawy, czy kluczowy element strategii gminy w realizacji zadań publicznych*”, drugi - poświęcony *polityce rachunkowości w organizacjach pozarządowych*). Konferencje te są zawsze wspólnym przedsięwzięciem Urzędu Miasta oraz partnerów społecznych. W roku 2017 jej współgospodarzem był Dolnośląski Punkt Konsultacyjno-Doradczy w Legnicy, prowadzony wówczas przez Polskie Stowarzyszenie Szczęśliwych Emerytów oraz Fundację Incepcja w ramach Dolnośląskiej Sieci Doradztwa Pozarządowego. W poprzednich latach w to przedsięwzięcie czynnie angażowała się Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz Stowarzyszenie EUROLEGNICA.

Budowaniu partnerstwa lokalnego i wzmocnieniu aktywności legnickich organizacji na różnych płaszczyznach oraz ich promocji służy m. in., organizowany od 2010 r., **Festiwal Legnickich Organizacji Pozarządowych FLOP SHOW** pod patronatem Prezydenta Miasta. Ma on charakter imprezy kulturalno-rozrywkowej, stanowi forum wymiany doświadczeń i współpracy legnickich organizacji, sprzyja pozyskiwaniu nowych członków, zainteresowanych pracą społeczną partnerów, a także sponsorów. Jego ósma edycja

odbyła się 14 października 2017 r. w Galerii Piastów.

W 2013 r. Prezydent Legnicy podjął decyzję o **wynajęciu części pomieszczeń w budynku byłego Zespołu Szkół Medycznych** (ul. Witelona) na potrzeby organizacji i fundacji. W 2017 r. swoje miejsce miały tu, m. in.: Fundacja TEATR AVATAR, Fundacja Fusion Polska, Niemieckie Towarzystwo Kulturalno-Społeczne, Stowarzyszenie Pasjonatów Języka Niemieckiego „Germanica”, Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodziców Osób z Upośledzeniem Intelktualnym „Jutrzenka”.

W zrewitalizowanym **budynku willi Bolka von Richthofena przy ul. H. Pobożnego** działa prężnie **Środowiskowe Centrum Integracyjno-Profilaktyczne**, potwierdzając swoje znaczenie dla podnoszenia jakości życia lokalnej społeczności objętej programem rewitalizacji. Od początku swojego istnienia Centrum jest dobrym przykładem współdziałania służb publicznych i organizacji pozarządowych w zakresie edukacji oraz pomocy społecznej. W 2017 r. w willi działały: filia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2, Świetlica Terapeutyczna nr 1 oraz **organizacja pozarządowa** wyłoniona w drodze konkursu – Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne Oddział Terenowy w Legnicy „Anastasiss”. Współdziała ona ze Świetlicą Terapeutyczną nr 1 w zakresie realizacji celów o charakterze społecznym w ramach zadania publicznego pod nazwą: „Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i zawodowej mieszkańców Legnicy, w szczególności z rejonu Zakaczawia, poprzez prowadzenie m.in. zajęć dla osób niezaradnych życiowo, mających problemy z prowadzeniem własnego gospodarstwa domowego i podjęciem zatrudnienia, warsztatów w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz zajęć rekreacyjno-ruchowych dla różnych grup wiekowych, również w formach wyjazdowych”. Świetlica współpracuje również blisko z Fundacją ESPA, Stowarzyszeniem Rodzin Katolickich oraz Stowarzyszeniem „Witelonka” i Samorządem Studenckim PWSZ im. Witelona w Legnicy. Centrum dysponuje pomieszczeniami ze specjalistycznym wyposażeniem (pracownia multimedialna, sala sportowo-taneczna, sportowo-rekreacyjna, mini siłownia, pracownia krawiecka, pracownia zajęć kulinarnych). Prowadzone są w nich różnego rodzaju zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych, działalność terapeutyczna, doradcza, profilaktyczna i socjalna.

Współpraca przy organizowaniu uroczystości z okazji świąt państwowych

Pisząc o 3. Sektorze, nie można pominąć organizacji i stowarzyszeń kombatanckich, aktywnie uczestniczących w wielu uroczystościach i spotkaniach z okazji rocznic historycznych oraz świąt państwowych, a w szczególności upamiętniających wybuch i zakończenie II wojny światowej, Święto Konstytucji 3 Maja, wybuch Powstania Warszawskiego, Narodowe Święto Niepodległości, a od 2011 r. – Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych. W lutym każdego roku, w związku z zakończeniem działań wojennych w naszym mieście, organizowane było spotkanie wspominkowe z udziałem kombatantów oraz uczniów wybranej szkoły (w 2018 r. przyjęto nieco inną formułę, zaproszono kombatantów do zwiedzania Muzeum Miedzi). We wszystkich rocznicowych uroczystościach licznie brała udział legnicka młodzież. Szczególnie cenna jest współpraca organizacji kombatanckich z VII Liceum Ogólnokształcącym (do połowy 2017 r. funkcjonującym przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 3), którego uczniowie z klas mundurowych wzbogacają programy imprez patriotycznych m.in. poprzez organizację uroczystego ślubowania klas pierwszych 11 listopada czy okolicznościowe Apele Pamięci.

Wolontariat

W Legnicy coraz więcej osób chętnie zajmuje się wolontariatem, dlatego też Wydział Promocji i Komunikacji Społecznej wyszedł w 2017 r. z inicjatywą integracji osób i podmiotów zaangażowanych w działalność wolontariacką, zakładając **projekt pod nazwą #TEAM Legnica Centrum Wolontariatu Miejskiego**, którego koordynatorem jest Jakub Należny. #TEAM Legnica ma za zadanie wypracować modelowe mechanizmy współpracy z organizacjami pozarządowymi, mieszkańcami oraz grupami formalnymi i nieformalnymi w zakresie realizacji zadań publicznych. Z badań przeprowadzonych na przełomie października i listopada 2017 r. na grupie 905 uczniów w wieku od 10 do 19 lat wynika, że ponad 73 % ankietowanych częściej angażowałoby się w wolontariat, gdyby mieli łatwy dostęp do takich ofert. Wyniki badań potwierdziły więc potrzebę działania takiego podmiotu, jakim jest Centrum Wolontariatu Miejskiego. Inauguracja projektu odbyła się 7 grudnia 2017 r. w Akademii Rycerskiej, w której uczestniczyło ok. 400 osób, reprezentujących różne dziedziny życia (m. in.: wolontariusze, dyrektorzy szkół i przedszkoli, przedstawiciele duchowieństwa, młodzież, seniorzy itp.). Powołany został 14-osobowy Zespół Koordynacyjny, zrzeszający przedstawicieli różnych instytucji kultury, edukacji, organizacji pozarządowych, którego celem jest wypracowanie konkretnych propozycji działań, służących sprawnemu i efektywnemu rozwojowi #TEAM Legnica.

Wolontariusze działają na różnych płaszczyznach, tym niemniej w **Legnicy przyjęto pięć obszarów działań**, tj. w: edukacji, ekologii, sporcie i rozrywce, kulturze oraz pomocy społecznej. Na początku 2018 r. wolontariusze z #TEAM Legnica wsparli prestiżową imprezę sportową UEFA U17 Elite Round, pełniąc odpowiedzialne funkcje (opiekunowie reprezentacji Macedonii, Gruzji, Irlandii, Polski, odpowiedzialni za oprawę wizualną stadionu i oprawę muzyczną, dziennikarze telewizyjni).

W 2018 r. zapoczątkowany został **projekt #EKOPozytywni idą w Miasto**, promujący postawy proekologiczne. Pierwszym przedsięwzięciem były porządki po zimie w parku. W pracach tych uczestniczyło ponad 100 osób, w tym dzieci, młodzież i dorośli legniczanie. Kolejną akcją – w ramach ww. programu – było nasadzenie zieleni w centrum miasta przy ul. Młynarskiej (nasadzono ponad 100 krzewów).

Wolontariusze z #TEAMLegnica rozpoczęli także współpracę z Legnickim Schroniskiem dla bezdomnych zwierząt.

Centrum Wolontariatu Miejskiego #TEAM Legnica posiada aktualnie **własne konto na portalu społecznościowym Facebook**, które lubi ponad 600 osób. Poza tym trwają prace nad budową portalu internetowego WWW.team.legnica.eu. Na początku 2018 r. Centrum Wolontariatu utworzyło swoją **amatorską telewizję #TEAMTV**, w której promowane są wszystkie akcje o charakterze wolontariackim (m. in.: 32. Mistrzostwa Legnicy w Slalomie Gigancie, I Otwarte Mistrzostwa Legnicy w Snowbordzie, #EKOPozytywni idą w Miasto itp.).

9. DZIAŁANIA NA RZECZ SENIORÓW

Samorząd Legnicy przykłada dużą uwagę do zapobiegania wykluczeniu coraz liczniejszego środowiska seniorów z życia miasta. Ludziom Złotego Wieku zapewniane są ciekawe formy spędzania wolnego czasu i aktywizacji społecznej. Podejmowane są zresztą działania, mające na celu dostosowanie przestrzeni miejskiej i społecznej do potrzeb wszystkich mieszkańców – niezależnie od ich wieku, stanu zdrowia, stopnia zamożności itp.

Prezydent Legnicy, stawiając na dialog społeczny, chętnie korzysta z doświadczenia i wiedzy seniorów, bowiem są oni doskonałymi ambasadorami Legnicy.

W **dialogu z legnickim środowiskiem senioralnym** wykorzystywane są **różne narzędzia**, do których trzeba zaliczyć, m. in.:

- wydzielenie „Strefy seniora” na miejskim portalu www.legnica.eu, w której publikowane są wiadomości na temat działań dedykowanych seniorom – zarówno tych podejmowanych przez samorząd, jak i organizacje pozarządowe,
- publikowanie informacji na temat aktywności legnickich seniorów w miejskim magazynie „Legnica.eu”,
- założenie w Urzędzie Miasta – od 1 stycznia 2017 r. **skrzynki kontaktowej** do składania uwag i wniosków dotyczących polityki senioralnej w naszym mieście. Skrzynka usytuowana jest na parterze – w holu urzędu. Złożone wnioski i uwagi są rozpatrywane przez Miejską Radę Seniorów we współpracy z władzami miasta,
- wydawanie „Informatora Kulturalnego”, zawierającego informacje na temat wydarzeń kulturalnych i sportowych w mieście. Informator cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem ze strony seniorów, przyczyniając się do ich aktywnego uczestnictwa w życiu miasta,
- utworzenie Legnickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Legnica w 2014 r. przystąpiła do ogólnopolskiego konkursu „Samorząd przyjazny seniorom 2014 – przyjazna administracja”, organizowanego przez Parlamentarny Zespół ds. Osób Starszych. Jego celem było promowanie tworzenia zintegrowanych programów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu seniorów we wspólnotach lokalnych i regionalnych. W konkursie uczestniczyły samorządy, które w latach 2012-2014 realizowały lub realizują programy bądź projekty, uwrażliwiające administrację na potrzeby osób starszych i przewidujące w tym zakresie konkretne rozwiązania. Nasze miasto jurorzy docenili za rozwiązania sprzyjające integracji międzypokoleniowej i przyznali **wyróżnienie specjalne za realizację projektu „Senior”**.

W marcu 2016 r. prezydent Tadeusz Krzakowski zapoczątkował akcję, przygotowaną przez miasto, pod nazwą **„Pudełko Życia”**, adresowaną do osób samotnych i seniorów. Trzy tysiące bezpłatnych pakietów trafiło do legniczan. W pudełku znajduje się druk, informujący wezwanego lekarza czy ratownika o tym, na co chorujemy, kiedy i w jakich dawkach przyjmujemy leki, ale też o tym, jak zawiadomić krewnych czy znajomych, co zrobić z kluczami itp. oraz magnes. Legnickie „Pudełka Życia” trafiły, m. in. do: MOPS-u, Uniwersytetów Trzeciego Wieku, Caritasu, szpitala i innych podmiotów i organizacji, skąd zainteresowani mogli je pobierać. „Pudełka życia” były również wydawane w Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych, który był koordynatorem akcji. Koszt przedsięwzięcia wyniósł ok. 12.500 zł.

Warto też podkreślić, że w Legnicy działają: **Dom Dziennego Pobytu** przy ul. Korfantego i **Klub Seniora+** przy ul. Moniuszki (w strukturze MOPS). Placówki te świadczą dwa rodzaje pomocy: w formie

posiłków oraz aktywizacji społecznej. Podopieczni uczestniczą w warsztatach artystycznych z elementami arteterapii, muzykoterapii, biblioterapii i plastykoterapii.

Biorą oni także **udział w konkursach, przeglądach wokalnych**, w akademiach okolicznościowych zewnętrznych i wewnętrznych, występach na rzecz innych seniorów, dla dzieci w szkołach i przedszkolach itp., np.:

- „Miłość w kolorze dojrzałego wina” – Przegląd Twórczości Artystycznej ART- FESTIWAL w CKU w Legnicy,
- „Miedziane strofy” – udział w Przeglądzie Małych Form Scenicznych – MUZA w Lubinie,
- „Do zakochania jeden krok” – udział w przeglądzie artystycznym seniorów w Polkowicach (legniczanie zajęli I miejsce (duety), II (solo), III (solo) – w różnych kategoriach,
- „Miłość niejedno ma imię”- Przegląd Artystyczny Grup Senioralnych w MDK w Złotoryi.

Rady Seniorów

Legnicka Rada Seniorów jest organem opiniodawczym, doradczym i inicjatywnym, powoływanym przez prezydenta miasta. Powstała pod koniec 2012 r. Współpracuje z władzami miasta przy rozstrzyganiu kwestii istotnych dla osób starszych, informuje o ich potrzebach i oczekiwaniach, dzięki czemu może mieć wpływ na jakość wszelkich usług oferowanych z myślą o seniorach.

Członkowie Rady zostali wybrani spośród przedstawicieli organizacji pozarządowych, które działają na rzecz środowiska osób starszych oraz przedstawicieli rad spółdzielni mieszkaniowych, uniwersytetów trzeciego wieku i klubów seniora. Przewodniczącą jest Elżbieta Chucholska. Do ciekawych inicjatyw Rady należy zaliczyć, m. in. cykl spotkań „Dawnej Legnicy czar” czy Senioralne Lato.

Członkowie Legnickiej Rady Seniorów, oprócz spotkań z prezydentem Legnicy, uczestniczą także jako eksperci w posiedzeniach Miejskiej Rady Seniorów.

Miejska Rada Seniorów została powołana uchwałą Rady Miejskiej w marcu 2014 r., a ukonstytuowała się 30 czerwca 2014 r. W ramach Miejskiej Rady Seniorów funkcjonują cztery zespoły zadaniowe do spraw: integracji z lokalnym środowiskiem społecznym, działań w sferze poznawczo-intelektualnej, fizycznej (wymiar zdrowotny, rekreacyjny i sportowy) oraz w sferze artystyczno – kulturalnej. Kadencja Rady trwa dwa lata. Liczy ona 17 członków. Przewodniczącą Miejskiej Rady I kadencji (2014-2016) była **Danuta Przechera**, II kadencji (2016-2018) – **Barbara Galant**, a na przewodniczącą III kadencji (2018-2020) wybrano w czerwcu 2018 r. **Barbarę Morawiec**. Z okazji zakończenia II kadencji Miejskiej Rady Seniorów odbyło się w Ratuszu 26 kwietnia 2018 r. uroczyste spotkanie, podczas którego szczególnie zaangażowanym seniorom oraz osobom i instytucjom wręczono honorowe „Laury” za działalność społeczną. Otrzymali je: Krystyna Śliwowska z grupy Senior 60+, Jowita Waszczyk, instruktor Klubu Seniora SDK „Kopernik”, a także Legnicki Uniwersytet Trzeciego Wieku, Polskie Stowarzyszenie Szczęśliwych Emerytów i Legnickie Centrum Kultury. Pisemne podziękowania za współpracę i pomoc przekazano również prezydentowi Legnicy T. Krzakowskiemu, jego zastępczyni Jadwidze Zienkiewicz i byłej zastępczyni Dorocie Purgal.

Uniwersytet Trzeciego Wieku

Legnicki Uniwersytet Trzeciego Wieku (LUTW) jest samorządową, publiczną placówką kształcenia ustawicznego aktywizującą osoby starsze, działającą na podstawie uchwały Rady Miejskiej Legnicy z dnia 26 marca 2007 r. Swoją działalność rozpoczął 26 września 2007 r. Organem prowadzącym jest miasto Legnica.

Słuchacze uczestniczą w zajęciach dotyczących zagadnień: medycyny, filozofii, promocji zdrowia, psychologii, historii, edukacji regionalnej, prawa.

W lutym 2010 r. powstał przy LUTW chór „Appassionata”, obecnie „Amabile”, liczący 30 osób i osiągający ogólnopolskie sukcesy.

Corocznie w zajęciach brało udział od 200 do 400 osób, np. w 2017 r. uczęszczało 470 słuchaczy. Prowadzono 24 rodzaje zajęć w 43 grupach. Odbywały się one w trzech lokalizacjach: przy ul. Lotniczej 26 (w siedzibie Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego), przy ul. Radosnej 17 (w siedzibie VI Liceum Ogólnokształcącego) i przy ul. Mickiewicza (Młodzieżowym Centrum Kultury).

W 2017 r. **LUTW** został **członkiem Federacji Uniwersytetów Trzeciego Wieku** z siedzibą we Wrocławiu. To uczestnictwo w Federacji pozwoliło stać się beneficjentem projektu, finansowanego w ramach Programu ASOS 2017, „Letnia Akademia Seniora”. W 2018 r. słuchacze brali również udział w projekcie, we współpracy z Uniwersytetem Wrocławskim, pn. „UTW – Uczyć – Tworzyć – Wspierać”. Celem projektu była wymiana doświadczeń między uniwersytetami trzeciego wieku. Legnicki Uniwersytet współpracował z UTW w Głuszycy. Partnerzy wzajemnie odwiedzili się, zwiedzili miasta, uczestniczyli w różnych zajęciach, w tym na Uniwersytecie Wrocławskim razem ze studentami studiów dziennych.

LUTW był **organizatorem XI Dolnośląskiego Forum Uniwersytetów Trzeciego Wieku**, którego tematem przewodnim były „Mosty międzypokoleniowe” (02.06.2017). W forum wzięli udział przedstawiciele 25 uniwersytetów. Odbyły się panele dyskusyjne na temat aktywności fizycznej, spełniania marzeń i więzi między człowiekiem a zwierzęciem.

Rok 2017 był jubileuszowy, dziesiąty w działalności uniwersytetu. Z tej okazji zorganizowano obchody, objęte patronatem Prezydenta Miasta Legnicy, w których wzięli udział przedstawiciele 22 dolnośląskich uniwersytetów, a także dolnośląscy parlamentarzyści, przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego. Wydano również publikację, składającą się ze wspomnień, relacji i twórczości legnickich seniorów – słuchaczy LUTW.

Uniwersytecki chór „Amabile”, po raz kolejny, **zdołał I miejsce** na Dolnośląskim Przeglądzie Artystycznie Zakręconych Seniorów, „Bo radość jest w nas”. Nagrodą był występ z nagraniem w Polskim Radiu Wrocław w październiku 2017 r.

Legnicki uniwersytet współpracuje z licznymi instytucjami, w tym w szczególności z: Legnicką Biblioteką Publiczną, Muzeum Miedzi, Młodzieżowym Centrum Kultury, Legnickim Centrum Kultury. Na przykład we współpracy z MM i Galerią Sztuki zorganizowano w 2016 r., pod patronatem Prezydenta Legnicy, „I Konkurs Amatorskiej Twórczości Plastycznej Seniorów”.

Centrum Seniora przy Legnickim Centrum Kultury

Centrum rozpoczęło swoją działalność w 2013 r. Jego celem jest wspieranie aktywności osób starszych w życiu kulturalnym i publicznym, rozwój wolontariatu seniorów oraz utrzymanie ich w dłuższej aktywności zawodowej.

Do najważniejszych **zadań Centrum należy**: budowanie pozytywnego społecznego wizerunku osób starszych, zbieranie informacji na temat placówek działających na rzecz seniorów w Legnicy, wspieranie aktywności ruchowej seniorów, umacnianie więzi międzypokoleniowych, ze szczególnym podkreśleniem roli seniora w rodzinie, poradnictwo.

W ramach zadań, realizowanych przez Centrum Seniora, odbywa się szereg cyklicznych spotkań, zabaw i okazjonalnych eventów, w których mogą wziąć udział wszyscy chętni seniorzy. Centrum obecnie ma swoją **siedzibę na Zamku Piastowskim**, gdzie seniorzy mogą słuchać ciekawych wykładów, wziąć udział w warsztatach wokalnych i tanecznych czy teatralno-kabaretowych. Przedstawiciele Centrum Seniora biorą udział w ogólnopolskich konferencjach i spotkaniach poświęconych tematyce senioralnej.

Działania placówek na rzecz środowiska seniorów

- Legnicka Biblioteka Publiczna

Od wielu lat Legnicka Biblioteka Publiczna rozwija działalność z tą grupą odbiorców oraz proponuje osobom starszym udział w zajęciach kulturalnych i czytelniczych. Odbywa się to zgodnie z założeniami wieloletniego programu LBP pn. *„Aktywizacja czytelnicza osób starszych, chorych, niepełnosprawnych i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej”*. Wśród czytelników zarejestrowanych w placówkach LBP (czyli osób systematycznie wypożyczających zbiory biblioteczne), liczba seniorów (pow. 60. roku życia) kształtuje się od 9% ogółu czytelników w 2010 r. do 19,5 % w 2017 roku.

Z myślą o legnickich seniorach w ofercie placówek LBP znaleźć można, m.in.:

„Przy książce i herbatce” – spotkania organizowane w **Filii nr 8 (ul. Staszica 1)**, podczas których uczestnicy zapoznają się z literaturą, zawierającą informacje na temat robótek ręcznych i rękodzieła oraz literaturą popularną.

„Spotkania z literaturą regionalną” – organizowane przez **Dział Informacyjno-Bibliograficzny i Regionalny (Siedziba LBP, ul. Piastowska 22)** dla seniorów, słuchaczy UTW, podczas „Spotkań z literaturą regionalną”.

Tematy spotkań realizowane często na zamówienie grup senioralnych, to:

- „Bractwo Rycerskie Ziemi Legnickiej”,
- „Krzeszów – Europejska Perła Baroku w książkach i filmie”,
- „Skąd My tu? – początki osadnictwa na Ziemiach Zachodnich w publikacjach regionalnych”,
- „Legenda Warmątowicka”,
- „Źródła pomocnicze do tworzenia drzewa genealogicznego”.

„Super babcia, super dziadek” – cykl spotkań organizowanych w **Filii Dziecięco-Młodzieżowej nr 2 (ul. Pomorska 56)**:

- „Stroiki” – warsztaty florystyczne,
- „Jak zimna kąpiel wpływa na organizm człowieka” – spotkanie z przedstawicielami legnickich Morsów,
- „Kwiaty z krepiny” – warsztaty plastyczne
- „Antystresowe kolorowanki dla dorosłych” – warsztaty,
- „Wokół świątecznego stołu – zdobienie jajek techniką Kanzashi” – spotkanie z instruktorką Joanną Górską,
- „Kulisy Masterchefa” – spotkanie z Katarzyną Byczko, legniczanką, uczestniczką telewizyjnego programu.

Spotkania muzyczne dla seniorów organizowane w **Filii Zbiorów Muzycznych i Specjalnych (ul. Mickiewicza 26)**:

- „Tradycje polskich kolęd”
- „Miłość w muzyce”,
- spotkanie teatralne, podczas którego seniorzy prezentowali dzieciom przedstawienie pt. *„Babcia, dziadek, a może krasnoludek?”*,

- „*Muzyka poważna na wesoło*” – cykl spotkań utrzymywany w konwencji zabawy muzycznej,
- cykl spotkań „Ciekawy senior”, mający na celu promocję wielkich kompozytorów i muzyków współczesnych.

„*Złote ręce*” – sekcja kreatywna dla seniorów, odbywająca spotkania w **Czytelni Naukowej (siedziba LBP, ul. Piastowska 22)**. Podczas spotkań uczestniczki wymieniają się literaturą na temat rękodzieła oraz pomysłami robótek z użyciem różnorodnych materiałów oraz technik. Seniorzy co roku organizują happening podczas „*Międzynarodowego Dnia Dziergania w Miejscach Publicznych*” razem z mieszkańcami Legnicy.

Filia Zbiorów Muzycznych i Specjalnych oferuje osobom niewidzącym i niedowidzącym, wśród których przeważają seniorzy, projekcje filmów z audiodeskrypcją w ramach powstałego w 2017 r. „Klubu Filmowego Osób Niewidomych”, we współpracy ze Stowarzyszeniem „De Facto” i legnickim Kołem Polskiego Związku Niewidomych. Kontynuowany jest zakup audiobooków i tradycyjnych książek z „dużą czcionką” dla tej grupy odbiorców. W Filii Zbiorów Muzycznych i Specjalnych działa Kawiarenka Internetowa dla Seniora, można korzystać z komputera zawierającego aplikację powiększającą czcionkę lub czytającą tekst.

Seniorzy legniccy zapraszani są przez placówki LBP do czynnego udziału w organizowanych przedsięwzięciach, prezentują własną twórczość literacką, regionalną, działania hobbystyczne, plastyczne, np. prezentowana w Galerii Łoża w siedzibie LBP przy ul. Piastowskiej 22 wystawa prac członkiń Sekcji Plastycznej Legnickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy CKZiU w Legnicy pt. „*Na palecie barw*”.

Legnickie Centrum Kultury

Legnickie Centrum Kultury, tworząc programy organizowanych przez siebie wydarzeń, bierze pod uwagę także potrzeby seniorów. Dużą popularnością w tej grupie wiekowej cieszą się, np. Legnickie Wieczory Organowe czy Ogólnopolski Festiwal Chórów Legnica Cantat. Seniorzy uczestniczą także aktywnie w wydarzeniach związanych z obchodami świąt narodowych. Przy LCK działa z powodzeniem Centrum Seniora.

Galeria Sztuki

„**Tacy sami. Artystyczne interakcje międzypokoleniowe.**” W ramach tego projektu, realizowanego w 2015 r., Galeria Sztuki przeprowadziła cykl warsztatów plastycznych (poprzedzonych wstępem teoretycznym) z różnych dziedzin (malarstwa i rysunku, grafiki, kolażu, decoupage, batiku, malarstwa na tkaninie, ceramiki i rzeźby, instalacji), podczas których uczestnicy różnych grup wiekowych (dzieci, młodzież oraz seniorzy) poznali podstawowe techniki plastyczne i podstawy wiedzy o sztuce. W trakcie projektu odbyły się spotkania z artystami, animatorami kultury i teoretykami, regularne wizyty na wystawach w muzeum i w galerii oraz odwiedziny w pracowniach artystów. Podsumowaniem projektu była wystawa prac uczestników prezentowana w Otwartej Pracowni Sztuki, której towarzyszył katalog.

„**Wakacyjne twórcze soboty**” – to cykl ośmiu spotkań zorganizowanych w 2016 roku, w trakcie których dzieci, młodzież oraz dorośli mogli poznać tajniki malarstwa, decoupage, samodzielnie zaprojektować i wykonać biżuterię, grafikę czy oryginalną koszulkę.

Straż Miejska

Straż Miejska organizuje od kilku lat bezpłatne kursy „Aktywny i Bezpieczny Legniczanin”. Ich celem jest nauka właściwych reakcji i zachowania w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia. Prewencyjno–edukacyjne zajęcia

warsztatowe prowadzą funkcjonariusze Straży Miejskiej. Ich celem jest przekazanie wiedzy i praktycznych umiejętności, ułatwiających seniorom bezpieczne funkcjonowanie we współczesnym społeczeństwie. Tematyka spotkań obejmowała m.in. porady dotyczące bezpieczeństwa na drodze i udzielania pierwszej pomocy oraz wskazówki, jak nie stać się ofiarą oszustów.

Środowiskowe Centrum Integracyjno-Profilaktyczne

Działalność Centrum opiera się na różnych formach aktywności, często wskazanych przez samych uczestników, przy wykorzystaniu istniejącej infrastruktury społecznej. Centrum realizuje zadania w następujących obszarach: animacja, sport, edukacja oraz integracja.

Dużym zainteresowaniem cieszą się **warsztaty artterapii**, na których wykonuje się między innymi: ozdoby z papieru, kartki świąteczne, ozdoby wielkanocne i bożonarodzeniowe.

Zajęcia z psychologiem, w ramach warsztatów z cyklu **Klub Przyjaciół Psychologii**, adresowane są do osób pragnących wzbogacić swoją wiedzę w zakresie profilaktyki zdrowia emocjonalnego, komunikacji interpersonalnej, rozwoju osobistego. Uczestnicy Klubu spędzają razem czas, rozwijają swoje zainteresowania oraz uczestniczą w prelekcjach i dyskusjach. Organizowane są wspólne wyjścia do kina, spotkania z innymi ośrodkami, klubami i organizacjami zajmującymi się problematyką osób starszych.

Praca w ramach **modułu Sport** umożliwiała uczestnikom Centrum udział w różnych formach aktywności ruchowej, dostosowanej do ich wieku i stanu zdrowia (zajęcia gimnastyczne oraz warsztaty Nordic Walking). W Centrum prowadzone są także **zajęcia informatyczne** mające na celu wyposażenie uczestników w niezbędny zasób wiedzy potrzebnej do obsługi komputera i bezpiecznego korzystania z Internetu, zwłaszcza do prowadzenia bankowości elektronicznej lub bezpiecznych zakupów w Internecie.

10. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawni mieszkańcy Legnicy oraz członkowie ich rodzin stanowią znaczną część lokalnej społeczności, która wymaga szczególnego zainteresowania, różnych form wsparcia, pomocy i opieki. Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego szacuje się, że problem ten dotyczy bezpośrednio co najmniej 10 250 mieszkańców naszego miasta, a pośrednio jeszcze dodatkowo kilku tysięcy członków ich rodzin, które na co dzień zmagają się z wieloma problemami, wynikającymi najczęściej z niedostosowania otoczenia do potrzeb niepełnosprawności.

Wielokierunkowe zadania samorządu i jego jednostek organizacyjnych w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych w dziedzinie edukacji, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, przeciwdziałania bezrobociu, aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi wskazane zostały w **Miejskim Programie Działań na Rzecz Niepełnosprawnych Mieszkańców Legnicy w latach 2014-2020**, przyjętym uchwałą nr XLVII/470/14 przez Radę Miejską w dniu 30 czerwca 2014 r. – na wniosek Prezydenta Miasta. Jest to kolejny wieloletni program, którego realizacja pozwala stwarzać niepełnosprawnej części naszego legnickiego społeczeństwa możliwie najlepsze warunki do nauki, rozwoju, pracy oraz aktywności społecznej.

Ważne miejsce w kształtowaniu wszechstronnej współpracy środowiska osób niepełnosprawnych oraz ich organizacji i stowarzyszeń zajmuje **Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych**,

powoływana przez Prezydenta Legnicy raz na cztery lata. Pełni ona funkcję opiniodawczo – doradczą, opiniując, m. in. projekty programów na rzecz niepełnosprawnych, projekty uchwał Rady Miejskiej dotyczące środowiska niepełnosprawnych, integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych etc.

Koordinacją realizacji w/w zadań zajmuje się Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu, realizujący większość zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Ich płynna realizacja poprzez udzielanie osobom niepełnosprawnym różnych form wsparcia, odbywa się w dużej mierze w oparciu o, będące w dyspozycji Prezydenta Legnicy, środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Poniższe zestawienie ilustruje wielkość **środków finansowych z PFRON** w latach 2015 – 2018.

	ROK 2015	ROK 2016	ROK 2017	I półrocze 2018 r.
Środki z PFRON w zł	2 813 276,00	2 757 272,00	2 801 210,00	2 914 714,00

Źródło: Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych

Rehabilitacja zawodowa i społeczna

Rehabilitacja zawodowa jest istotnym elementem rehabilitacji kompleksowej i polega na ułatwieniu osobie niepełnosprawnej udziału w życiu zawodowym poprzez uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia, a w konsekwencji awansu zawodowego. Prowadzi ona do integracji lub reintegracji społecznej.

Nadal obserwuje się niejednokrotnie utrudnione wejście na rynek pracy, zwłaszcza osób z upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami psychicznymi. Rynek pracy dla osób niepełnosprawnych jest ciągle jeszcze kojarzony z miejscami pracy w zakładach pracy chronionej. Szalenie istotne zatem staje się podjęcie działań na rzecz wzrostu świadomości pracodawców z otwartego rynku pracy na temat rodzajów niepełnosprawności i rzeczywistych ograniczeń zawodowych z nich wypływających.

Legnicki samorząd przywiązuje dużą uwagę do **kreowania polityki zatrudnieniowej w środowisku osób niepełnosprawnych**, stąd też – na mocy corocznych porozumień Prezydenta Miasta z Powiatowym Urzędem Pracy – liczne grono niepełnosprawnych korzystało z możliwości podniesienia swoich kwalifikacji (szkolenia w zakresie obsługi komputera, połączone z podstawami księgowości, gospodarki magazynowej oraz kas fiskalnych, kursy obsługi wózka widłowego oraz kursy bukieciarstwa). Dodatkowo, w ramach realizacji zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych współpracuje z pracodawcami tworzącymi nowe miejsca pracy dla osób z niepełnosprawnością oraz osobami, które dzięki wsparciu finansowemu tworzą miejsca pracy dla samych siebie poprzez uruchomienie własnej działalności gospodarczej. Rokrocznie z tej formy pomocy korzysta kilkanaście osób, a łączna wartość przekazanych środków finansowych kształtuje się na poziomie 200 – 300 tysięcy złotych.

Jednocześnie władze Legnicy **poszukują nowych rozwiązań aktywizujących** środowisko osób niepełnosprawnych. Przykładem takich właśnie działań w 2018 r. jest podpisanie w kwietniu w Urzędzie Miasta Legnicy **umowy partnerskiej na rzecz realizacji Projektu „Aktywizacja osób niepełnosprawnych”** – w ramach regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. Liderem projektu jest Powiat Złotoryjski, natomiast partnerami: Miasto Legnica, Powiat Legnicki, Fundacja Ekonomii Społecznej PROM ze Złotoryi, Zakład Aktywności Zawodowej w Świerzawie. Okres realizacji projektu: od 01.05.2018 r. do 30.04.2020 r.

Projekt adresowany jest do minimum 335 niepełnosprawnych mieszkańców powiatów: złotoryjskiego i legnickiego oraz miasta Legnicy, niezaradnych życiowo, nieaktywnych zawodowo, ubogich, bez wykształcenia lub z zdezaktualizowanymi kwalifikacjami zawodowymi. Jego celem jest integracja i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez poprawę i wzmocnienie ich zdolności do zatrudnienia. Uczestnicy projektu będą mogli się szkolić z obsługi recepcji, małej poligrafii i zdobnictwa szkła, przyrządzania posiłków, kucharstwa, kelnerstwa, konserwacji terenów zielonych. Zajęcia będą realizowane przez Zakład Aktywności Zawodowej w Świerzawie.

Projekt stworzy szansę dla wielu uczestników legnickich warsztatów terapii zajęciowej na podniesienie swoich kwalifikacji, zdobycie doświadczenia zawodowego, a niektórym umożliwi podjęcie zatrudnienia.

Rehabilitacja społeczna jest procesem, którego celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcia i utrzymania optymalnego poziomu funkcjonowania. Jej celem jest umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym, czyli również w kulturze, sporcie i rekreacji i jest bardzo ważnym elementem wsparcia środowiska osób niepełnosprawnych.

Do najważniejszych form rehabilitacji społecznej należą:

- turnusy rehabilitacyjne,
- dofinansowywanie zakupu zaopatrzenia ortopedycznego i sprzętu rehabilitacyjnego,
- likwidacja barier funkcjonalnych (architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się),
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- finansowanie kosztów tworzenia i funkcjonowania Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Poniższe zestawienie prezentuje strukturę udzielanego wsparcia osobom niepełnosprawnym w latach 2015-I półrocze 2018 r.

Nazwa	2015 r.	2016 r.	2017 r.	I półrocze 2018 r.
Turnusy rehabilitacyjne (liczba uczestników)	190	230	242	215
Nakłady w zł	185 997,00	239 247,00	253 333,00	246 946,00
Zakup przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych,	965	784	743	341
Nakłady w zł	638 048,00	422 603,00	397 683,00	191 901,00
Zakup sprzętu rehabilitacyjnego (ilość zawartych umów)	10	19	13	3
Nakłady w zł	14 139,00	51 836,00	23 112,00	3 055,00
Likwidacja barier funkcjonalnych (ilość umów)	32	42	33	17
Nakłady w zł	157 521,00	186 268,00	125 661,00	37 033,00

Źródło: Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych

Z powyższego zestawienia wynika, że ogromna grupa mieszkańców korzysta z dofinansowania do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, tj. pieluchomajtek, aparatów słuchowych, protez, wózków inwalidzkich oraz obuwia ortopedycznego. W ramach zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny najczęściej udzielane są dofinansowania do zakupu łóżek rehabilitacyjno-ortopedycznych, rowerów rehabilitacyjnych stacjonarnych oraz rowerów trójkołowych dla dzieci. Natomiast w zakresie usuwania barier w komunikowaniu

się, osoby niepełnosprawne najczęściej korzystają z dofinansowania do zakupu komputerów dla dzieci i młodzieży uczącej się oraz dla osób dorosłych pracujących, bądź chcących podjąć pracę oraz budzików wibracyjnych, jak i programów edukacyjnych.

Jednym z ważniejszych zadań (realizowanych w Legnicy od 2001 r.) z zakresu rehabilitacji społecznej, mających na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym pełne uczestnictwo w życiu społecznym, jest **finansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej**.

W mieście funkcjonują **trzy warsztaty terapii zajęciowej**: Warsztat Terapii Zajęciowej „Jutrzenka” przy ul. Witelona, prowadzony przez Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodziców Osób z Upośledzeniem Intelaktualnym; Warsztat Terapii Zajęciowej im. Andrzeja Krakowskiego przy ul. Roosevelta, prowadzony przez Fundację Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski oraz Warsztat Terapii Zajęciowej im. św. Franciszka przy ul. Poselskiej, prowadzony przez CARITAS Diecezji Legnickiej.

Zajmują się one rehabilitacją 85 uczestników (łącznie). W latach 2015 – I półrocze 2018 miasto z własnych środków budżetowych dofinansowało ich funkcjonowanie w łącznej wysokości 541 016,00 zł.

Każdy z warsztatów posiada szereg pracowni, w których podopieczni korzystają z zajęć, m. in. w pracowni gospodarstwa domowego, plastycznej, technicznej, ogrodniczo-rękodzielniczej, informatycznej i innych. Terapia uzupełniana jest pomocą psychologiczną, pielęgniarską oraz fizykoterapeutyczną. Ważnym aspektem pracy Warsztatów jest również integracja społeczna uczestników. Podopieczni są w ten sposób mobilizowani do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym. Integracja ta odbywa się poprzez organizowanie wspólnych imprez (spotkania wigilijne, wielkanocne, wspólne spotkania międzywarsztatowe). Podopieczni korzystają z zaproszeń na zawody sportowe, pikniki, festyny, bale, jak również wyjeżdżają na wycieczki turystyczne.

Współdziałanie wszystkich środowisk i jednostek sprawia, że w Legnicy realizacja zadań na rzecz osób niepełnosprawnych jest płynna, a posiadane środki finansowe są wydatkowane w sposób racjonalny i skuteczny.

Inne formy pomocy osobom niepełnosprawnym

Działalność **Miejskiego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności** finansuje głównie budżet państwa. Średnio rocznie obsługuje ok. 2 500 legniczan, wydając orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, legitymacje potwierdzające niepełnosprawność i karty parkingowe, co ilustruje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	stan na 30.06.2018 r.
Ilość wydanych orzeczeń o niepełnosprawności osobom przed 16. rokiem życia	203	251	162	151	79
Ilość wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności osobom powyżej 16. roku życia	2 782	3 209	2 490	2 296	1 162
Ilość wydanych legitymacji	1 289	1 525	1 362	1 047	744
Ilość wydanych kart parkingowych od 1.07.2014 r. osoby niepełnosprawne	384	1 360	579	451	213
placówki	1	11	3	1	6

Źródło: Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Osoby, mające znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się, mogą ubiegać się także o wydanie **karty parkingowej**. Do końca czerwca 2014 r. dokument ten wydawał Referat ds. Osób Niepełnosprawnych w Urzędzie Miasta Legnicy. **Od 1 lipca 2014 r. karty parkingowe dla osób niepełnosprawnych i dla placówek wydaje przewodniczący Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności** – zgodnie z ustawą z dn. 23 X 2013 r. o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw.

Głównymi **przyczynami ubiegania się osób po 16. roku życia o wydanie orzeczenia** o stopniu niepełnosprawności są: odpowiednie zatrudnienie, ubieganie się o zasiłek pielęgnacyjny, kartę parkingową, korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji/ korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych czy rehabilitacyjnych.

Legnica jako jedno z nielicznych miast w regionie, może pochwalić się posiadaniem przyjaznego osobom niepełnosprawnym **systemu komunikacji, opartego na indywidualnych przewozach osób niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu ruchu**. Usługa realizowana jest w oparciu o mikrobusy przystosowane do przewozu osób na wózkach inwalidzkich. Prawo do korzystania z transportu przeznaczonego dla osób niepełnosprawnych mają mieszkańcy Legnicy, w pierwszej kolejności na wózkach inwalidzkich wraz z opiekunem oraz pozostałe osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie z tytułu schorzeń narządu ruchu.

Przewozy osób niepełnosprawnych w latach 2015 – 2017 prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Ilość świadczeń przewozowych MPK	6 123	4 726	4 720
Nakłady w zł	158 725,00	140 863,00	126 973,00

Źródło: Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych

Środki na ten cel pochodzą z budżetu miasta. Trzeba przy tej okazji dodać, że w drugiej połowie 2018 r. planowany jest zakup 5 nowych autobusów w pełni przystosowanych do przewozu osób z dysfunkcją narządu ruchu (wymiana 10-letniego taboru), dzięki czemu wszystkie dzieci z niepełnosprawnością, które wymagają indywidualnego transportu do placówek oświatowych będą mogły korzystać z bezpłatnego, bezpiecznego przewozu na zajęcia.

Do przedstawionego powyżej pakietu działań gminy, ułatwiającego funkcjonowanie osób niepełnosprawnych i starszych legniczan, należy także dodać **przedsięwzięcia likwidujące bariery architektoniczne i funkcjonalne**, jak np.:

- modernizacja przejść dla pieszych poprzez, m. in., ich doświetlenie oraz instalowanie urządzeń akustycznych, a także obniżanie krawężników,
- przebudowa/wykonanie nowej nawierzchni chodników w celu likwidacji nierówności,
- zastosowanie nawierzchni dotykowej (płytki STOP) ułatwiającej niewidomym i niedowidzącym ustalenie krawędzi jezdni – przy przejściach dla pieszych podczas modernizacji chodników,

- przystosowanie taboru publicznego do przewozu osób z dysfunkcją narządu ruchu,
- montowanie tablic Dynamicznej Informacji Przystankowej (DIP), umożliwiających odsłuchanie informacji o czasie przyjazdu najbliższych autobusów,
- wykonywanie zatok autobusowych z wbudowanymi krawężnikami peronowymi (powierzchnia górna z wypustkami – oznaczanie stref bezpieczeństwa przy krawężniach peronowych ułatwiających niewidomym i niedowidzącym ustalenie krawędzi zatoki),
- odnawianie oznakowania poziomego i pionowego, w tym oznakowanie stanowisk postojowych dla pojazdów osób niepełnosprawnych.

Również legnicki samorząd jako jeden z nielicznych od kwietnia 2012 r. posiada **system komunikacji niewerbalnej „Równość Człowieka Głuchego”**, dający osobom niesłyszącym możliwość osobistego, łatwego i bezstresowego komunikowania się z pracownikami wszystkich wydziałów Urzędu Miasta oraz najważniejszych pod względem obsługi klientów jednostek organizacyjnych gminy, tj.: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Młodzieżowego Centrum Kultury, Straży Miejskiej czy Legnickiej Biblioteki Publicznej.

Legnica od 2012 r. uczestniczy w **programie PFRON-u pn. „Aktywny samorząd”**, którego głównymi celami są: likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych oraz pomoc w uzyskaniu wyższego wykształcenia. Rocznie w mieście zawierano ok. 80 umów z zainteresowanymi niepełnosprawnymi na ogólną kwotę 300 000 zł.

11. BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom i ich mieniu stanowi jeden z celów zawartych w Strategii Rozwoju Miasta Legnicy, a kierunki działań uszczegółowiono w Programie „Porozumienie dla bezpieczeństwa Legnicy”. Koordynatorem podejmowanych przedsięwzięć był na co dzień Wydział Zarządzania Kryzysowego i Obrony Cywilnej, współpracujący ze wszystkimi służbami i inspekcjami funkcjonującymi w mieście. Natomiast całokształt spraw dotyczących bezpieczeństwa publicznego uzgadniano i oceniano na płaszczyźnie Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Komisji Bezpieczeństwa dla miasta i powiatu.

Poniższe zestawienie obrazuje **nakłady finansowe na bezpieczeństwo publiczne** i ochronę przeciwpożarową w latach 2014-2018 (plan).

	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r. (plan)
Ogółem	12 758 957,03	12 917 533,75	13 041 236,76	14 480 995,23	14 204 987,34
% udział w ogóle wydatków	2,93	2,87	2,69	2,67	2,55

Źródło: Wydział Finansowy

PROGRAM „Porozumienie dla bezpieczeństwa Legnicy”

- Nadrzędnym celem przedsięwzięć było realne zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, mającego wpływ na poziom jakości życia w mieście. Dla osiągnięcia możliwie najlepszych rezultatów wykorzystywano różne instrumenty, jak:
- działania policji o charakterze prewencyjnym i operacyjnym w zakresie zwalczania przestępstw i wykroczeń,

ze szczególnym naciskiem na czyny najbardziej uciążliwe (kradzieże mienia, włamania, zniszczenia i uszkodzenia mienia, bójki i pobicia, rozboje),

- finansowanie z budżetu miasta dodatkowych służb policji i dyslokowanie ich w miejscach najbardziej niebezpiecznych oraz zgodnie ze zgłoszeniami interwencyjnymi mieszkańców,
- pełnienie łączonych służb przez funkcjonariuszy Policji, Straży Miejskiej oraz Straży Granicznej,
- doposażanie Policji i Straży Pożarnej w niezbędny, nowoczesny sprzęt (ze środków budżetu miasta),
- ćwiczenia i treningi służb, obejmujących swoim zakresem zadania związane z bezpieczeństwem,
- inwestycje miejskie w infrastrukturze drogowej (budowa zintegrowanego systemu zarządzania ruchem i transportem publicznym, budowa zbiorczej drogi południowej, rozbudowa monitoringu miejskiego),
- edukacja dzieci i młodzieży w dziedzinie prewencji kryminalnej oraz przeciwpożarowej z wykorzystaniem w tym celu, m. in. ścieżki dydaktycznej w siedzibie Straży Pożarnej, konkursów i pogadanek etc.,
- kontrolowanie stanu zabezpieczeń obiektów mieszkalnych oraz użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, sklepy wielkopowierzchniowe), a także zabezpieczanie pustostanów,
- ocena przygotowania imprez masowych, w tym meczów piłki nożnej,
- kontrola autokarów przewożących dzieci i młodzież,
- poprawa stanu taboru miejskiego,
- przeglądy oświetlenia, drzewostanu, kanalizacji, zabezpieczeń przeciwpowodziowych, stanu wałów i koryt rzek oraz strumieni,
- budowa nowych i nadzór nad istniejącymi placami zabaw dla dzieci, rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej,
- monitorowanie zanieczyszczenia powietrza i sytuacji hydrologicznej oraz meteorologicznej.

System monitoringu wizyjnego

Do poprawy poziomu bezpieczeństwa przyczynia się w coraz większym zakresie funkcjonujący w mieście system monitoringu wizyjnego, który został w omawianym okresie przebudowany. Nowoczesny monitoring, działający w Legnicy od 2014 r., rejestruje corocznie kilkaset zdarzeń, m. in. włamywania się do samochodów czy niszczenia mienia. Kamery ratują też życie. Dzięki nim wiele osób, które zaślaby na ulicy, otrzymało szybką pomoc. Zimą kamery wychwytyują bezdomnych śpiących na przystankach. Wówczas patrol Straży Miejskiej przewożą ich do noclegowni.

W trakcie przebudowy monitoringu zainstalowano 65 urządzeń opartych na technologii cyfrowej, w tym 40 kamer obrotowych, zlokalizowanych w 39 punktach. Obejmują one swoim zasięgiem znaczną część miasta, m. in. osiedla: Piekary, Kopernik, centrum miasta, okolice dworca PKP i PKS, Kartuzy, Bielany, Przedmieście Głogowskie i Tarninów. Kamery obserwują miasto przez całą dobę. Obraz przekazują do Głównego Centrum Monitorowania w siedzibie Straży Miejskiej (SM) przy al. Rzeczypospolitej 3 oraz do Lokalnego Centrum Monitorowania (centrum podglądu) w budynku policji przy ul. Staffa 2, a także do stanowiska w Zarządzie Dróg Miejskich, obsługiwanego przez inspektora ZDM. W pierwszym kwartale 2018 r. podłączono do systemu kolejnych 7 kamer, usytuowanych na terenie Skateparku przy Parku Bielańskim. Trzeba tu dodać, że w 2018 r. – m. in. w porozumieniu z mieszkańcami – opracowano koncepcję dalszego rozwoju monitoringu wizyjnego.

Ważne dla bezpieczeństwa ruchu drogowego jest jego monitorowanie i reagowanie na powstające zdarzenia. W związku z tym w pomieszczeniu monitoringu SM zostało utworzone **stanowisko Zintegrowanego**

Systemu Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym w Legnicy, które obsługiwane jest przez uprawnionego funkcjonariusza. System kamer obejmuje swoim zasięgiem 44 skrzyżowania i obsługiwany jest przez 221 kamer.

Monitoring miejski – skrzyżowanie w ramach ITS

Do podstawowych celów monitoringu wizyjnego miasta Legnicy należy zaliczyć:

- ochronę bezpieczeństwa osób i mienia,
- ochronę porządku publicznego,
- pozyskiwanie materiału dowodowego.

W okresie od 01.01.2015 r. do 30.06.2018 r. operatorzy **Zespołu Monitoringu Wizyjnego miasta Legnicy ujawnili 2792 zdarzenia**. Ich strukturę ilustruje poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Liczba zdarzeń
Spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych	1 125
Osoby leżące na przystankach MPK, chodnikach itp.	628
Awarie infrastruktury miejskiej itp.	292
Monitoring imprez, marszów, festynów itp.	137
Wykroczenia drogowe	80
Dewastacja mienia	65
Zanieczyszczanie terenu, zaśmiecanie	62
Bójki i pobicia	59
Włamania i kradzieże	32
Narkotyki	7

Źródło: Straż Miejska

Niektóre materiały z nagrań monitoringu przekazano uprawnionym organom w celu ich wykorzystania jako dowodów do wyjaśnienia wykroczeń i przestępstw. W analizowanym okresie przekazano **965 materiałów**,

w tym: Policji – 932, Straży Miejskiej – 24, Straży Granicznej – 7, innym podmiotom – 2.

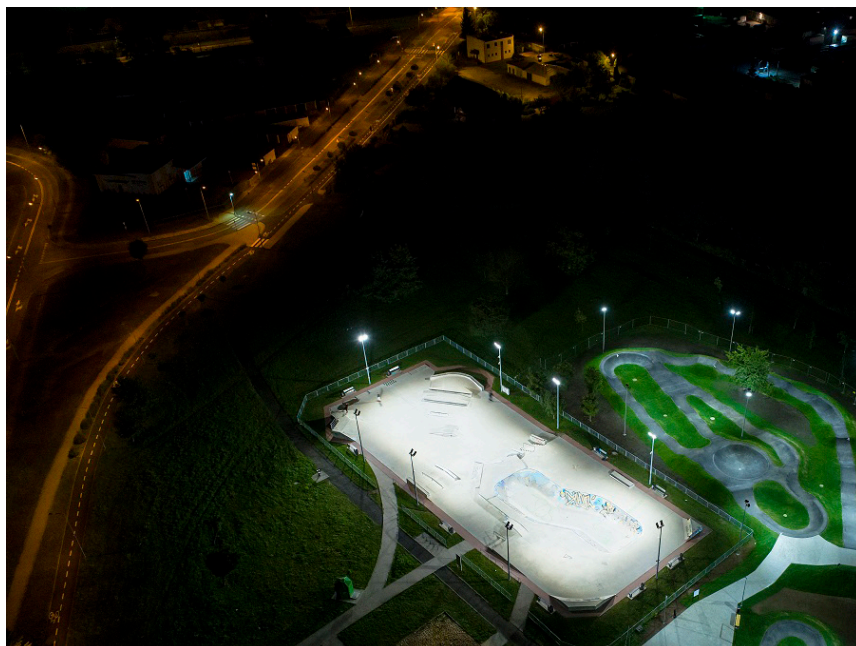
Bezpiecznie po zmroku

Miasto od kilku lat, reagując na wnioski i postulaty mieszkańców w zakresie poprawy bezpieczeństwa, inwestuje w dodatkowe oświetlenie newralgicznych miejsc, w których dotychczas panowały ciemności. Zarząd Dróg Miejskich instaluje lampy doświetlające przejście dla pieszych. Takie bezpieczne miejsca powstały w analizowanym okresie, m. in.: na skrzyżowaniu al. Rzeczypospolitej z ulicami Staszica i Armii Ludowej, przy ul. Świerkowej.

Z kolei na ul. Wrocławskiej, przed wjazdem na parking (okolice Cmentarza Komunalnego) wykonano: przejście typu ZEBRA PREMIUM, czujniki ruchu, aktywne punktowe elementy odblaskowe i inteligentny system z lampami ostrzegawczymi identyfikujący pieszego.

Inteligentne oświetlenie

W 2017 r. został uruchomiony pilotażowo system inteligentnego oświetlenia na płycie skateparku w Parku Bielańskim. Kamery tego systemu zostały podłączone do monitoringu miejskiego. System wykrywa obecność użytkowników na terenie skateparku i reguluje natężenie oświetlenia.

Inteligentne oświetlenie w skateparku

Bezpieczne miejsca zamieszkania

W całych zasobach, administrowanych przez Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej, **gmina Legnica posiada udziały w 225 wnętrzach podwórzowych**, a ich powierzchnia wynosi ok. 31, 38 ha (313.800 m²).

ZGM, w ramach zadań inwestycyjnych i Legnickiego Budżetu Obywatelskiego, w latach 2014 – 2018 zagospodarował wnętrza podwórzowe poprzez budowę placów zabaw, siłowni terenowych, budowę dróg, nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej.

1. Inwestycje LBO:

- „Budowa chodników, infrastruktury lokalnej, nasadzenie zieleni, budowa szachownicy” – **plac wypoczynkowy: ul. Kościelna, Niedziałkowskiego, Czarnieckiego, Daszyńskiego** – koszt 55 tys. zł,
- „Rewitalizacja podwórka w obrębie ulic: **Wrocławska/Daszyńskiego/ Czarnieckiego/Kazimierza Wielkiego**” – utworzono plac rekreacyjny z urządzeniami zabawowymi dla dzieci, nasadzono zielenią niską i wysoką – koszt 102 tys. zł,
- „Zagospodarowanie podwórka w obrębie ulic **Moniuszki, Drukarskiej, św. Trójcy**” – utworzono plac zabaw z częścią rekreacyjną dla mieszkańców wraz z drogą wewnętrzną do zaszki i wjazdem od strony ul. św. Trójcy – koszt 100, 5 tys. zł,
- „Dzieci i dorośli razem po zdrowie” – w ramach zagospodarowania części terenu ul. **Nadbrzeżnej, Czarnieckiego, Kamiennej** przy Szkole Podstawowej nr 1 wykonano siłownię pod chmurką wraz z nasadzeniem zieleni wysokiej i niskiej – koszt 85, 5 tys. zł,
- „Zagospodarowanie terenu i budowa osiedlowego centrum rekreacyjno-sportowego ul. **Żwirki i Wigury**” – w ramach zagospodarowania części podwórka wykonano siłownię z miejscem na rekreację i odpoczynek dla mieszkańców wraz z nasadzeniem zieleni niskiej i wysokiej – koszt 199, 2 tys. zł,
- „Rewitalizacja wnętrza podwórzowego przy ul. **Piechoty, Artyleryjskiej, Saperskiej** – w ramach zagospodarowania wnętrza wykonano drogę wewnętrzną z miejscami parkingowymi i odwodnieniem wraz z nasadzeniem zieleni niskiej i wysokiej – koszt 234, 7 tys. zł,
- „Dzieci bezpieczne i szczęśliwe” – w ramach zagospodarowania części podwórka ulic: **Czarnieckiego, Daszyńskiego, Kartuskiej, Kazimierza Wielkiego** wykonano plac zabaw wraz z miejscami odpoczynku i nasadzeniem zieleni niskiej i wysokiej (2015 r.) – koszt 190, 6 tys. zł; w 2017 r. – w ramach kontynuacji zagospodarowania wnętrza podwórzowego ww. ulic – wykonano siłownię pod chmurką – koszt 193, 6 tys. zł, a w 2018 r. „Razem Łatwiej” – zostanie wybudowana droga wewnętrzna z odwodnieniem – planowany koszt do 200 tys. zł,
- „Bezpieczeństwo i jakość życia mieszkańców” – **al. Rzeczypospolitej 58** – w 2018 r. zostanie przebudowana nawierzchnia utwardzona – planowany koszt 200 tys. zł,
- „Magiczny Ogród” – w 2018 r. zagospodarowane zostanie wnętrze podwórzowe ulicy **Witelona 10** – planowany koszt 200 tys. zł.

Do LBO 2019 zakwalifikowane zostały wnioski i projekty mieszkańców Legnicy dotyczące m.in. zagospodarowania wnętrza podwórzowych gminy Legnica, jednakże które projekty będą realizowane w 2019 r., zależeć będzie od wyniku głosowania jesienią 2018 r.

2. Inwestycje

- „Modernizacja wnętrza podwórzowego przy Żłobku nr 3, ul. Anielewicza z wjazdem od strony ul. Chojnowskiej wraz z parkingiem i chodnikami” – realizacja w II półroczu 2018 r. – szacowany koszt 1, 3 mln zł,
- „Modernizacja wnętrza podwórzowego ograniczonego ulicami Moniuszki, Żołnierzy II Armii WP, Drukarskiej i św. Trójcy” – planowane do realizacji – koszt 1, 6 mln zł (opracowano dokumentację techniczną – 30 tys. zł),

Ponadto, by zwiększyć bezpieczeństwo we wnętrzach podwórzowych, administrowanych przez ZGM,

dokonano w latach 2014 – 2018: wycięcia 114 drzew i redukcji koron 201 drzew, których stan mógł powodować zagrożenie mienia i osób. Koszty tego wyniosły 164 255 zł.

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego

W strukturze organizacyjnej Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Obrony Cywilnej funkcjonuje całodobowo Powiatowe Centrum Zarządzania, współpracujące na bieżąco ze Stanowiskiem Kierowania Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej oraz dyspozytorami pozostałych służb i inspekcji na terenie miasta. Powiatowe Centrum Zarządzania na bieżąco monitoruje zagrożenia meteorologiczne oraz hydrologiczne. Monitorowana jest także jakość powietrza w mieście. Centrum utrzymuje ciągłą łączność ze swoim odpowiednikiem na szczelbu wojewódzkim.

Wszystkie zdarzenia mające charakter zdarzenia kryzysowego były natychmiast obejmowane nadzorem przez pracowników Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Obrony Cywilnej, którzy koordynowali działania na miejscu, współpracując ze służbami wiodącymi i pomocniczymi. Zdarzenia te miały charakter nagły, doraźny czy długofalowy. Były to więc np. pożary mieszkań i budynków, gdzie występowała konieczność ewakuacji mieszkańców, wypadki komunikacyjne oraz zdarzenia wynikające z sytuacji meteorologicznej. Przykładem zaś działania długofalowego jest **likwidacja stanowiska niebezpiecznej rośliny – barszczu Sosnowskiego** – przy ul. Sygnałowej. Roślina zlokalizowana została w 2015 r. w bliskiej odległości od rodzinnych ogrodów działkowych. Do 2018 r. były zagwarantowane środki w budżecie miasta na likwidację tej niebezpiecznej rośliny.

Każdego roku Centrum przyjmuje kilkadziesiąt zgłoszeń od różnych podmiotów, w tym również osób fizycznych, o zagrożeniach, wypadkach, dzikich zwierzętach, rojach niebezpiecznych owadów, dzikich wysypiskach śmieci i innych mających znamiona zdarzenia kryzysowego. Po odebraniu zgłoszenia informacja o nim przekazywana jest do właściwej służby w celu podjęcia interwencji, a następnie Centrum koordynuje czynności podejmowane w związku ze zgłoszeniem.

Wszystkie **istotne informacje, które ze względów bezpieczeństwa** mają znaczenie dla mieszkańców, **przekazywane są za pośrednictwem mediów oraz systemu informacji SMS**. Do informowania mieszkańców wykorzystywane są także nośniki informacji w postaci tablic zmiennej treści umieszczonych na ulicach miasta.

Esemesowy system ostrzegania i informowania działa w Legnicy od dziewięciu lat (od 2009 r.). W roku 2014 rozbudowano Samorządowy Informator SMS o komunikator SISMS (obecnie aplikacja Blisko), który wprowadził nowe możliwości komunikacyjne. Aktualnie system współpracuje z najbardziej popularnymi platformami mobilnymi: android, Windows i iOS. Aplikacja Blisko pozwala na przekazywanie wiadomości tekstowych i multimedialnych. Od roku 2017 za pośrednictwem aplikacji można również obserwować jakość powietrza w mieście.

W celu **doskonalenia współpracy oraz podnoszenia wiedzy**, doświadczenia i kwalifikacji służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo organizowane były **konferencje i ćwiczenia**, w których uczestniczyły różne służby i instytucje. Przedsięwzięcia te przygotowywały podmioty wiodące, w zależności od tematu zagadnienia. Swoim zasięgiem obejmowały teren miasta, ale również wykraczały poza jego granice i powiązane były z działaniami na terenie innych gmin. Do najważniejszych i największych ćwiczeń należy zaliczyć:

Listopad 2014 r. – Konferencja „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”. Udział w niej wzięli policjanci,

prokuratorzy, pracownicy socjalni i pedagodzy mający na co dzień kontakt z ofiarami przemocy domowej; **Czerwiec 2015 r.** – Ćwiczenia „Powódź 2015”, zorganizowane wspólnie przez Państwową Straż Pożarną i Wydział Zarządzania Kryzysowego i Obrony Cywilnej Urzędu Miasta. Udział w ćwiczeniach wzięli także przedstawiciele innych służb oraz Starostwa Powiatowego w Legnicy; **Marzec 2016 r.** – Ćwiczenia „TORY 2016”, zorganizowane przez Państwową Straż Pożarną. Była to ćwiczebna akcja ratunkowa w przypadku wystąpienia katastrofy kolejowej. Wraz ze strażakami ćwiczyli funkcjonariusze i pracownicy praktycznie wszystkich służb i podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo;

Wrzesień 2016 r. – Konferencja „Aspekty współdziałania podmiotów wiodących w układzie zagrożeń”. Organizatorem był Wydział Zarządzania Kryzysowego i Obrony Cywilnej. Uczestniczyli przedstawiciele wszystkich służb i inspekcji. Konferencja zakończyła się pokazem ratownictwa wysokościowego; **Kwiecień 2017 r.** – Ćwiczenia „ZAMEK 2017”. Przeprowadzono symulację pożaru obiektu o dużej wysokości. Ćwiczone ewakuacyjne techniki alpinistyczne i zgrywano współdziałanie służb i Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Zintegrowanego Systemu Zarządzania Ruchem Drogowym. Sprawdzono również możliwości i umiejętności podawania wody z dużej odległości; **Październik 2017 r.** – Konferencja i ćwiczenia praktyczne związane z zagrożeniem ptasią grypą. Po zajęciach teoretycznych przystąpiono do podjęcia martwych, zakażonych ptaków z akwenu i dezynfekcji gospodarstw; **Kwiecień 2018 r.** – Ćwiczenia „POWÓDŹ 2018”. Zgrywające ćwiczenia wszystkich służb przeprowadzone na terenie LPWiK. Ćwiczone obronę ujęcia wody dla miasta przed falą powodziową oraz ustawianie mobilnej zapory przeciwpowodziowej. Ćwiczenia zorganizował Wydział Zarządzania Kryzysowego i Obrony Cywilnej.

Działalność Straży Miejskiej

Straż Miejska jest samorządową formacją mundurową, podlegającą bezpośrednio prezydentowi miasta, dbającą o bezpieczeństwo i porządek publiczny. Funkcjonariusze straży pełnili służbę w patrolach pieszych i zmotoryzowanych na terenie miasta, reagując na przestępstwa i wykroczenia oraz wspomagając pracę policji. Strażnicy Miejscy pilnowali także porządku w trakcie obchodów świąt i uroczystości oraz podczas imprez masowych i sportowych. Prowadzili także przedsięwzięcia z zakresu prewencji kryminalnej oraz profilaktyki.

Poniższa tabela ilustruje liczbę patroli Straży Miejskiej w latach 2015 – 2018 (I półrocze).

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Ogółem patroli w tym:	2 245	1 910	1 868	1 078
Pieszne	624	332	447	282
Zmotoryzowane	1 443	1 399	1 303	760
rowerowe	-	15	24	-
Z Policją	166	154	94	36
Ze Strażą Graniczną	12	10	-	-

Źródło: Straż Miejska

Wychodząc naprzeciw mieszkańcom naszego miasta, w maju 2018 r. **utworzono stronę na Facebooku pn. „Rzecznik Prasowy Straży Miejskiej w Legnicy”**. Aktualnie jest to jeden z najpopularniejszych portali mediów społecznościowych i jedna z najszybszych form przekazywania informacji. Każdy mieszkaniec naszego miasta może zadać pytanie oraz zobaczyć, co dzieje się na bieżąco w Straży Miejskiej, jakie interwencje są

podejmowane oraz jakie komunikaty przekazuje Straż.

Wydatki budżetu miasta na funkcjonowanie Straży Miejskiej przedstawiały się następująco:

ROK	2014	2015	2016	2017	2018. 30.06
KWOTA (w mln zł)	2,71	2,82	2,85	3,69	1,43

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Obrony Cywilnej

Ilość etatów w Straży Miejskiej w poszczególnych latach obrazuje poniższe zestawienie.

ROK	2014	2015	2016	2017	2018
ETATY (stan na 31 grudnia)	52	50	47	48	47 (stan na 30 czerwca)

Źródło: Straż Miejska

Służby prewencyjne i porządkowe Straży pracują w systemie dwuzmianowym. Całodobowo funkcjonują: monitoring miejski oraz służba dyżurna. **Wyniki pracy** legnickiej Straży Miejskiej prezentuje poniższe zestawienie.

Rok	Liczba interwencji – wykroczeń	Liczba zgłoszeń od mieszkańców
2014	13 449	5 446
2015	20 083	5 095
2016	11 562	6 150
2017	10 632	5 282
2018 (30.06)	6 569	2 874

Źródło: Wydział Zarządzania Kryzysowego i Obrony Cywilnej

Od 2016 r. zauważalny jest spadek ilości interwencji, który wynika z przesunięcia Strażników Miejskich z patroli pieszych do obsługi monitoringu miejskiego.

Interwencje dotyczyły zwykle wykroczeń w ruchu drogowym (głównie nieprawidłowego parkowania), niszczenia mienia, zaśmiecania oraz spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

Od 2015 r. Straż Miejska, w ramach funkcjonowania **Patrolu Specjalistyczno- Interwencyjnego oraz patrolu EKO**, prowadzi na terenie miasta systematyczne działania kontrolne oraz interwencje związane z egzekwowaniem obowiązków właścicieli prywatnych nieruchomości wynikających z Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, Ustawy o odpadach oraz prawa miejscowego. **Efekty działań ww. patroli** ilustruje poniższa tabela.

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r. do czerwca
Interwencje związane z utrzymaniem porządku i czystości w gminach, zapisami prawa miejscowego i wykroczeniami porządkowymi	6827	1092	1482	509
Działania związane z rannymi lub niebezpiecznymi zwierzętami oraz z niewłaściwą opieką sprawowaną przez właścicieli zwierząt	432	370	257	116
W tym: odłowiono i przekazano do schroniska bądź lekarza weterynarii	307	287	216	102
Kontrola nieruchomości w zakresie sposobu segregacji i pozbywania się odpadów stałych oraz spalania odpadów w piecach C.O.	86	1430	256	228
ujawniono wykroczeń	29	50	6	19

Źródło: Straż Miejska

Działania prewencyjno – profilaktyczne

Funkcjonariusze tzw. „**patrolu szkolnego**” od wielu lat prowadzą szeroką działalność profilaktyczną. Każdego dnia zajmują się bezpieczeństwem dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, a od 2015 r. rozpoczęli także współpracę z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie (cykliczne spotkania pod hasłem „Bądź Bezpieczny” z osobami niepełnosprawnymi uczęszczającymi na Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz z podopiecznymi Stowarzyszenia na rzecz Dzieci i Osób z Upośledzeniem Umysłowym i Ruchowym „PERSONA”, a także Domu Pomocy Społecznej dla Dzieci).

W ramach działań profilaktycznych, strażnicy samodzielnie opracowali zestaw programów prewencyjno-profilaktycznych, jak również pomoce dydaktyczne do prowadzenia ciekawych zajęć w formie prelekcji, warsztatów, konkursów, zabaw, współpracując przy tym ściśle z gronem pedagogicznym różnych instytucji. Programy dostępne są na stronie internetowej SM.

Działania patrolu szkolnego (statystyka) w latach 2015-2018 (do czerwca) ilustruje poniższa tabela.

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r. do czerwca
Kontrola terenów przyszkolnych, miejsca gromadzenia się dzieci i młodzieży	422	355	233	194
Przeprowadzone zajęcia/pogadanki w placówkach	315	380	360	254
Liczba dzieci/młodzieży biorących udział w spotkaniach ze SM	6503	7025	6948	4123
Liczba dorosłych biorących udział w spotkaniach ze SM	1267	617	177	-

Źródło: Straż Miejska

Nowatorskim przedsięwzięciem legnickiej Straży Miejskiej jest **autorski konkurs pn. „Zakończ Nim Zaczniesz” dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych z Legnicy**. Jest to konkurs na spot/film krótkometrażowy, mający charakter profilaktyczny, o tematyce zapobiegania problemom alkoholowym i przeciwdziałania narkomanii. Finał konkursu odbywa się w Sali Kinowej HELIOS w Legnicy. Konkurs jest odpowiedzią na realne problemy i zagrożenia występujące w środowiskach młodych ludzi i ma na celu zapobieganie spożywaniu alkoholu czy sięgania po narkotyki przez młodzież.

Należy tu wspomnieć, że w 2015 r. odbyła się I edycja konkursu, a w 2018 r. miała miejsce już IV edycja.

Warto dodać, że od 2016 r. funkcjonariusze SM uczestniczą w projekcie badawczym pn. „**Dbam o mój z@sięg**” Zespołu ds. Walki z Cyberprzemocą i Fonoholizmem, prowadzonym przez Wydział Oświaty, Kultury i Sportu UM. W ostatnim bowiem czasie narasta problem uzależnień od telefonów komórkowych oraz komunikatorów w Internecie i dotyczy on coraz młodszej grupy dzieci. Stanowi to problem ogólnokrajowy. Zadaniem zespołu jest więc wypracowanie działań, celem zmniejszenia skali tego zjawiska.

W latach 2015-2016 przeprowadzono IV i V edycję **bezpłatnego kursu dla seniorów pod nazwą „Bezpieczny i Aktywny Legniczanin”**. Zajęcia przeprowadzono w Klubie Seniora przy ul. Moniuszki oraz w Domu Dziennego Pobytu przy ul. Korfanteo. Były to zajęcia prewencyjno-edukacyjne, mające charakter warsztatowy. Na spotkaniach strażnicy przekazywali wiedzę oraz umiejętności ułatwiające seniorom bezpieczne funkcjonowanie. Seniorzy dowiedzieli się jak zachować się w niebezpiecznych sytuacjach, jak uchronić się przed wyłudzeniem pieniędzy, przed podpisaniem niekorzystnej umowy, napadem, poznali zasady opieki nad zwierzętami oraz segregowania śmieci.

Natomiast w 2017 r. odbył się kolejny bezpłatny kurs samoobrony dla seniorów w ramach VI edycji „Bezpieczny i Aktywny Legniczanin”. Celem kursu była nauka właściwych reakcji i zachowań w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia, a odbywał się on w sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 7.

Również w 2017 r. zorganizowano bezpłatny **kurs samoobrony dla kobiet**. Panie licznie stawiały się na zajęcia i nauczyły się właściwych reakcji oraz zachowań w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia. Poznały podstawy teoretyczne i praktyczne samoobrony, uwalnianie z uchwytów, trening asertywności. Kurs odbywał się w sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 7.

Akcja „Zima”

Nowym przedsięwzięciem patrolu szkolnego w ramach „Akcji Zima” było **zorganizowanie zbiórki odzieży zimowej dla osób najbardziej potrzebujących**. Zbierano rzeczy zimowe, ciepłe kurtki, swetry, czapki, szaliki, rękawiczki, spodnie, a nawet buty. Znalazły się osoby, które przynosiły śpiwory czy koce. Akcja miała na celu udzielenie pomocy osobom najbardziej potrzebującym w okresie zimowym, kiedy to temperatury spadają poniżej zera. Zebrana odzież trafiła do mieszkańców Miejskiej Noclegowni, do osób przebywających w Miejskiej Izbie Wytrzeźwień, do napotkanych osób bezdomnych w czasie kontroli czy do osób z trudnymi warunkami bytowymi.

Strażnicy od kilku lat prowadzą **AKCJĘ AKUMULATOR**. Skierowana ona jest do kierowców, którym pojazd odmówił posłuszeństwa, a brak prądu uniemożliwia dalszą jazdę. Straż Miejska posiada urządzenie rozruchowe, które dobiera odpowiednią moc do danego pojazdu i pomaga uruchomić rozładowany akumulator. Wystarczy zadzwonić pod numer 986 w godzinach 7.15 – 21.15, by patrol mógł podładować akumulator. Pomoc jest bezpłatna i trwa cały rok.

Poniższe zestawienie ilustruje zakres zainteresowania ww. akcją, zapoczątkowaną na przełomie 2015/2016 r.

	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r. do czerwca
„Akcja AKUMULATOR”/ilość wyjazdów patroli do uruchomienia pojazdu	28	302	225	67

Źródło: Straż Miejska

Policja

W 2014 r. Komenda Miejska Policji w Legnicy przejęła od Ogniw Autostradowego Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej we Wrocławiu (wraz z funkcjonariuszami) zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa oraz obsługą zdarzeń na legnickim odcinku autostrady A-4.

Duży wpływ na poprawę i komfort pracy policjantów miało otwarcie w maju 2017 r. nowego budynku Policji, który znajduje się przy ulicy Staffa na legnickim osiedlu Piekary. W budynku po b. Szkole Podstawowej nr 17 powstała Policyjna Izba Dziecka ze spacerniakiem i niezbędnym zapleczem. Inwestycja została zrealizowana ze środków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Do wyremontowanego obiektu – przekazanego Policji przez prezydenta Legnicy – przeniesiono także z komendy Policji przy ul. Asnyka wydziały: Ruchu Drogowego oraz Wydział ds. Nietletnich i Patologii, a także Wydział Prewencji.

Policyjne patrole finansowane z budżetu miasta

Od 2006 r. z budżetu miasta przekazywane są pieniądze na dodatkowe, płatne służby policji na ulicach Legnicy. Miejsca pełnienia służby ustalane są na bieżąco na podstawie, m. in. zgłoszeń i zawiadomień mieszkańców oraz w oparciu o analizę bezpieczeństwa. Służba pełniona jest tylko w patrolach pieszych. W latach 2014-2018 na płatne służby miasto przeznaczało każdego roku po 80 tys. zł. Efekty osiągnięte przez funkcjonariuszy, pełniących służbę płatną, obrazuje poniższa tabela.

Rok	Ilość patroli	Ilość interwencji	Ujawnione wykroczenia	Zatrzymanie sprawców na gorącym uczynku	Odzyskane mienie
2014	439	1295	654	55	18
2015	350	1377	659	55	34
2016	299	1363	736	67	14
2017	315	1580	644	70	11

Źródło: KMP w Legnicy

Z budżetu miasta przekazywane są także pieniądze na zakup sprzętu i wyposażenia policjantów oraz na doposażenie obiektów służbowych. W 2015 r., dzięki wsparciu finansowemu z Urzędu Miasta oraz pomocy Fundacji KGHM Polska Miedź, Komenda Miejska Policji otrzymała 12 nowych radiowozów oznakowanych i nieoznakowanych. Z budżetu Legnicy przeznaczono na ten cel ponad 314 tys. zł.

Miasto wspiera także akcje i działania prewencyjne i profilaktyczne prowadzone przez funkcjonariuszy.

Poziom bezpieczeństwa

Zagrożenie przestępczością na terenie Legnicy od kilku lat utrzymuje się na podobnym, wysokim poziomie. Istotnym problemem jest **duża ilość przestępstw popełnianych przez nietletnich** (dominują tu przestępstwa przeciwko mieniu, głównie kradzieże, kradzieże z włamaniem, rozboje i zniszczenia mienia). Bardzo niepokojącym zjawiskiem jest stale obniżający się wiek sprawców tych czynów. Odpowiedzią na ten problem było wzmocnienie kadrowe, przez Komendanta, Wydziału Nietletnich i Patologii oraz zakończone sukcesem starania o **przywrócenie w Legnicy siedziby Policyjnej Izby Dziecka**.

Kolejnym problemem dotyczącym przestępczości jest od kilku lat utrzymujący się **wzrost przestępstw gospodarczych**. Związane jest to z rosnącą zamożnością społeczeństwa oraz rozwojem technologii

elektronicznej. Sukcesem legnickiej Policji jest utrzymujący się stale wysoki poziom skuteczności ścigania przestępstw gospodarczych, wahający się zależnie od roku, w okolicach 90 %.

Poziom przestępczości i skuteczności w latach 2014-2017 ujęto w tabeli poniżej.

Wyszczególnienie	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Przestępstwa (ogółem)	7 620	8 566	7 841	6 269
Przestępstwa w 7 kategoriach (najbardziej uciążliwe społecznie)	1 678	1 832	1 829	1 599
Wykrywalność	69,50%	72,60%	75,00%	77,09%
Narkotyki	648	353	202	192

Źródło: KMP w Legnicy

Patologie problemem Legnicy

Legniczanie dość jednoznacznie stwierdzili w badaniach CBOS-u, że patologie są problemem miasta. Do zjawisk o **charakterze patologicznym** zaliczyli przede wszystkim: **pijaństwo dorosłych, wandalizm, kradzieże i bezdomność**, które są w mieście zauważalne. Zdaniem zdecydowanej większości badanych, w Legnicy w sposób widoczny występuje też **alkoholizm wśród młodzieży**, a połowa respondentów wskazała też **narkomanię**.

Jak widać, ocena mieszkańców nie odbiega od poziomu przestępczości w mieście, podanej przez KM Policji.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Ciągły wzrost ilości zarejestrowanych w mieście samochodów, niewystarczająca ilość miejsc parkingowych, wzmożony ruch pieszych i rowerzystów – to przyczyny utrzymującego się stale na **wysokim poziomie zagrożenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym** na terenie Legnicy. Szczególnie na niebezpieczeństwo narażeni byli piesi w obrębie dróg dwupasmowych i tranzytowych.

Zdarzenia drogowe w opisywanym okresie ilustruje poniższa tabela.

Rok	Wypadki	Kolizje	Zabici	Ranni
2014	59	1276	2	72
2015	58	1412	6	66
2016	43	1595	0	52
2017	44	1468	2	46

Źródło: KMP w Legnicy

W celu poprawy bezpieczeństwa drogowego, Policja podjęła szereg przedsięwzięć, w tym m. in: zwiększenie ilości patroli ruchu drogowego, częstsze kontrole prędkości i stanu trzeźwości kierowców oraz działania represyjno-prewencyjne z wykorzystaniem przy tym kamer zintegrowanego systemu zarządzania ruchem i transportem publicznym.

Do działań zwiększających bezpieczeństwo ruchu drogowego włączyła się także gmina i podległe jej jednostki. Realizowane były bowiem zadania związane z budową nowej i naprawą starej infrastruktury drogowej,

doświetlone zostały przejścia dla pieszych itp. Zmieniono organizację ruchu na najbardziej niebezpiecznych odcinkach dróg, niektóre przejścia dla pieszych zostały wyniesione i dodatkowo oznakowane. Budowane były i są nowe ścieżki dla rowerów. Decyzją Prezydenta Legnicy wprowadzono zakaz wjazdu do miasta samochodów o masie całkowitej ponad 12 ton (jadących przez Legnicę tranzytem). Zakupiono kamizelki odblaskowe dla wszystkich dzieci w wieku przedszkolnym.

Ocena działania Straży Miejskiej i Policji

Jak wynika z badań CBOS-u, wizerunek Straży Miejskiej wśród mieszkańców nie jest najlepszy, gdyż przeważają opinie, iż przedstawiciele tych służb nie widać w ogóle w mieście, zajmują się nie tym co trzeba, a mieszkańcy nie mogą na nich liczyć. Jednocześnie, co trzeci respondent niewiele wie na temat działania Straży Miejskiej i jej uprawnień, odpowiadając „trudno powiedzieć”.

Zdecydowanie lepszy jest wizerunek legnickiej policji, bowiem wśród badanych dominuje opinia, że funkcjonariusze są w mieście widoczni i zawsze można na nich liczyć.

Państwowa Straż Pożarna

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej swoim działaniem obejmuje obszar miasta i powiatu legnickiego. Krajowym systemem ratowniczo – gaśniczym na terenie miasta kieruje Prezydent Miasta. Na potrzeby działań ratowniczych został opracowany „Powiatowy plan ratowniczy miasta Legnicy i powiatu legnickiego”. Plan, zawierający niezbędne dane i informacje do wspomaganie organizacji oraz prowadzenia działań ratowniczo – gaśniczych, został zatwierdzony przez Prezydenta Miasta i Starostę Legnickiego.

W ramach Komendy Miejskiej PSP w Legnicy funkcjonują **trzy specjalistyczne grupy**:

- Ratownictwa Wodno – Nurkowego (SGRW-N) „Legnica – 1” w JRG Nr 1,
- Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego (SGRCh-E) „Legnica – 2” w JRG Nr 2,
- Ratownictwa Wysokościowego (SGRW) „Legnica – 3” w JRG Nr 3.

W styczniu 2016 r. nastąpiło otwarcie zmodernizowanego budynku Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej nr 1 w Legnicy wraz z uroczystym przekazaniem trzech samochodów specjalistycznych. Samochód ratownictwa chemicznego marki Mercedes otrzymała JRG Nr 1; samochód lekki wysokościowy marki Ford Ranger i samochód ciężki kwatermistrzowski marki Scania przekazano JRG Nr 3. Legniccy strażacy otrzymali także zestaw ciężkich narzędzi hydraulicznych.

Otwarto również ścieżkę edukacyjną „Ognik”, na bazie której prowadzone są programy edukacyjne i profilaktyczne dla dzieci i młodzieży legnickich szkół wszystkich szczebli.

W 2017 r. z budżetu miasta przekazane zostały środki na zakup sprzętu oraz urządzeń łączności i informatycznych do nowo powstałej serwerowni w Komendzie.

Zagrożenia

Najczęściej występującym zagrożeniem, na które reaguje straż pożarna na terenie Legnicy, były **pożary**. Pozostałe interwencje, do których dysponowali byli funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej, to wypadki drogowe, niebezpieczne odpady, zdarzenia na akwenach, opady deszczu, skutki wichur, zagrożenie budowlane i zagrożenie ekologiczne.

Ilość interwencji Państwowej Straży Pożarnej na terenie Legnicy w latach 2014-2017 ilustruje poniższa tabela.

Rok	Požary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Zdarzenia ogółem
2014	583	552	138	1273
2015	740	587	172	1499
2016	491	633	188	1312
2017	533	679	185	1397

Źródło: KM PSP w Legnicy

Najbardziej niebezpieczne pożary, do których doszło w ciągu ostatnich czterech lat i które wymagały zaangażowania dużej ilości sił i środków to:

- 2015 r. – pożar nieużytkowanego budynku magazynowego byłej infrastruktury kolejowej przy ulicy Kartuskiej. Straty przekroczyły milion złotych. W akcji gaśniczej brało udział 13 zastępów PSP.
- 2016 r. – pożar budynku sortowni odpadów na wysypisku śmieci przy ul. Rzeszotarskiej. Straty ponad milion złotych. Udział w akcji brało 9 zastępów PSP.
- 2017 r. – pożar składowiska odpadów przy ul. Dobrzejowskiej. Bardzo duża akcja przeciwpożarowa. Płonęły sterty składowanych odpadów plastikowych i chemicznych. Udział w akcji gaśniczej brało 60 zastępów PSP i OSP z sąsiednich gmin.

Każdego roku dużym problemem są **fałszywe alarmy**. Najczęściej spowodowane są one wadliwym działaniem instalacji sygnalizacji pożarowej w monitorowanych obiektach. Zdarzają się także fałszywe alarmy wywołane złośliwym postępowaniem oraz takie, które wywołane były w dobrej wierze. Każdego roku notowanych jest ponad dwieście fałszywych alarmów. Powodują one straty finansowe oraz dysponowanie bez potrzeby sprzętu, który może być potrzebny w innym miejscu.

Kolejny problem to **sezonowe wypalanie traw i krzaków**. Strażacy wzywani są do pożarów wzniesionych przez ludzi, którzy podpalają wyschnięte rośliny. Takie akcje generują duże straty finansowe związane z dysponowaniem sprzętu gaśniczego.

KALENDARIUM WYBRANYCH WYDARZEŃ

2015-30.06.2018

2015 rok STYCZEŃ

Chór „Madrygał” LCK został zakwalifikowany – po castingu w Operze Wrocławskiej – do udziału w wielkim i prestiżowym widowisku „Zarzuela”, w ramach Europejskiej Stolicy Kultury – Wrocław 2016.

9 stycznia prezydent Tadeusz Krzakowski spotkał się z Miejską i Legnicką Radą Seniorów.

Seniorzy skupieni wokół Legnickiego Stowarzyszenia Inicjatyw Obywatelskich wystąpili z inicjatywą ujednoczenia ulg za przejazdy komunikacją miejską, domagając się, by ulga gminna (1,80 zł) została zrównana z ulgą ustawową (1,50 zł). Obywatelski projekt uchwały w tej sprawie został skierowany do Rady Miejskiej i był przedmiotem obrad 27 lipca. Seniorzy zdobyli ponad 400 podpisów.

Tancerze z legnickiego zespołu „Złote Dzieci”, działającego przy Spółdzielczym Domu Kultury „Kopernik” pod kierunkiem Moniki Kuligowskiej, reprezentowali nasz kraj i miasto na sierpniowym międzynarodowym festiwalu artystycznym dzieci i młodzieży w Paryżu.

Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej podpisał z ks. Janem Mateuszem Gackiem, proboszczem parafii p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa porozumienie o użyczeniu wyremontowanego przez miasto lokalu przy ul. Dmowskiego 15 z przeznaczeniem na stołówkę charytatywną dla najbardziej potrzebujących.

11 stycznia legnickim sztabem 23. finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy kierowała – kolejny już raz – Iwona Gorczyca, dyrektorka Zespołu Szkół Ogólnokształcących. Na ulice miasta wyszło 230 wolontariuszy. W Legnicy udało się zebrać 93 556,84 zł (to pieniądze z puszek i licytacji w Galerii Piastów). Ośrodek Sportu i Rekreacji z tej okazji zorganizował I Legnicki Bieg z Serduszkim, w którym wzięło udział ponad 300 osób z regionu. Wpisowe, zebrane od uczestników (1 500 zł), zostało przekazane na rzecz WOŚP.

12 stycznia prezydent miasta spotkał się w Ratuszu z Młodzieżową Radą Miejską.

Legnica już po raz drugi zwyciężyła w dolnośląskiej edycji plebiscytu Świeć się z Energa i Gazetą Wrocławską.

W Spółdzielczym Klubie Mieszkańców „Agatka” przy ul. Artyleryjskiej wystawa miedziorytów i prac wykonanych suchą igłą Grzegorza Fijałkowskiego.

Uruchomienie w mieście przez PEKAES terminalu załadunkowego wraz z nowoczesną infrastrukturą o łącznej pow. 850 m² przy al. Rzeczypospolitej 116 (w odległości ok. 2 km od autostrady A4 i 1, 5 km od drogi

ekspresowej S3).

Sportowcem Roku 2014 czytelników Panoramy Legnickiej został zawodnik Miedzi Legnica, Marcin Garuch.

15 stycznia prezydent Legnicy uczestniczył w spotkaniu w Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju, poświęconemu projektowi ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz ustawie o dopłatach do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej.

Uczniowie klas III Gimnazjum nr 5 w składzie: Łukasz Podlipski, Julia Konkol i Gabriela Wilczopolska pod kierunkiem Marty Łyczko wygrali w ogólnopolskim konkursie filmowym na spot reklamowy Energooszczędzanie na ekranie. Twórcy filmu EnergoWkręcenie w sposób ciekawy i niestandardowy zachęcają do oszczędzania energii elektrycznej. Zwycięzcy konkurowali z 99 innymi filmami, nadesłanymi ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z całej Polski.

Powołana w 2007 r. po raz pierwszy społeczna Rada Sportu przy prezydencie Legnicy rozpoczęła kolejną kadencję. Na przewodniczącą wybrano ponownie Łukasza Stawarza z legnickiego Klubu Taekwon-do.

26 stycznia sesja Rady Miejskiej Legnicy.

30 stycznia, podczas Koncertu Noworocznego, ogłoszono wyniki konkursu Legnicka Książka Roku 2014, którą została „Szlachta na Śląsku: średniowiecze i czasy nowożytne” pod redakcją prof. Jana Harasimowicza. Laureat odebrał w związku z tym statuetkę. Organizatorem konkursu są: Legnicka Biblioteka Publiczna i Muzeum Miedzi, a fundatorem statuetki Prezydent Legnicy.

Stadion Miejski im. Orła Białego został sklasyfikowany bardzo wysoko pod względem organizacji i stanu bezpieczeństwa meczów piłki nożnej w sezonie 2013/2014, otrzymując notę 5,06 (skala od 1 do 6), ustępując w tej klasyfikacji tylko obiektowi Arki Gdynia (Raport opracowany przez Polski Związek Piłki Nożnej).

W Muzeum Miedzi wystawa fotografii z końca XIX w. „Od Kleopatry do Nelsona. Jubileuszowy bal kostiumowy królowej Wiktorii”.

Legnica uplasowała się na drugim miejscu Ogólnopolskiego Rankingu Energii Odnawialnej Związku Powiatów Polskich. Ten tytuł miasto zdobyło już po raz czwarty z rzędu. Legnicę wyprzedził tylko Nowy Sącz.

W Teatrze im. H. Modrzejewskiej premiera spektaklu „Konferencja ptaków” w reżyserii Ondreja Spišáka.

LUTY

5 lutego prezydent Legnicy uczestniczył w plenarnym posiedzeniu XVIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich, a 6 lutego w posiedzeniu Zarządu Związku Miast Polskich.

9 lutego koncert uczniów Zespołu Szkół Muzycznych z okazji „70 lat polskiej Legnicy”.

10 lutego w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona odbyła się szósta edycja Legnickich Prezentacji Edukacyjnych pod honorowym patronatem Prezydenta Legnicy. Swoją ofertę edukacyjną zaprezentowały m. in. legnickie zawodowe szkoły ponadgimnazjalne, a także wyższe uczelnie z południowo-zachodniej Polski. W targach uczestniczyło 44 wystawców.

W Galerii Sztuki wernisaż wystawy „W drodze – razem ze mną” z okazji jubileuszu 40-lecia pracy twórczej i akademickiej prof. Piotra Błażejewskiego, artysty i pedagoga ASP we Wrocławiu.

Podczas gali sportu ogłoszono wyniki plebiscytu na Najlepszego Sportowca i Trenera Zagłębia Miedziowego i wręczono laureatom nagrody. Wśród zawodników zwyciężyła wicemistrzyni olimpijska w łyżwiarstwie szybkim Natalia Czerwonka, a wśród trenerów wygrał Łukasz Stawarz, trener Legnickiego Klubu Taekwon-do i szkoleniowiec kadry narodowej.

Legnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji SA zainstalowało pilotażowo na terenie Szkoły Podstawowej nr 19 dwa poidelka. Dzieci mogą za darmo ugasić pragnienie. Monitorowaniem jakości wody zajmuje się Powiatowy Inspektor Sanitarny.

Legnica już kolejny raz otrzymała tytuł wraz z dyplomem „Gminy na 5!” w dorocznym rankingu Koła Naukowego Przedsiębiorczości i Analiz Regionalnych działającego przy Instytucie Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Organizatorzy tym razem wyróżnili nasze miasto mianem „Złotej Gminy na 5!”. Badano jakość obsługi potencjalnych inwestorów przez urzędy. Badaniem objęto 600 jednostek samorządu terytorialnego z całego kraju.

W Klubie Seniora przy ul. Moniuszki 9 zainaugurowano czwartą już edycję szkolenia Bezpieczny i aktywny legniczanin, prowadzoną przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej. Kurs, który jest bezpłatny, cieszy się dużym powodzeniem.

22 lutego XXIX otwarte Mistrzostwa Legnicy w Slalomie Gigancie w Pec pod Śnieżką (org. OSiR).

23 lutego sesja Rady Miejskiej Legnicy.

25 lutego w Szkole Podstawowej nr 19 pierwszoklasiści złożyli ślubowanie i zostali pasowani na ucnia. Uroczystość, w której uczestniczył m. in. prezydent miasta T. Krzakowski, była też okazją do oficjalnego

otwarcia nowo wyremontowanej sali gimnastycznej.

27 lutego podpisano umowę na budowę piątego odcinka trasy S3 z Nowej Soli do Legnicy. Jest to 22-kilometrowy odcinek od węzła Lubin Południe do nowego węzła na autostradzie A4 pod Legnicą. W ciągu trasy powstanie 10 węzłów: Nowa Sól Południe, Nowe Miasteczko, Kaźmierzów, Polkowice, Lubin Północ, Lubin Zachód, Lubin Południe, Legnica Północ, Legnica Zachód oraz Legnica II (tu S3 połączy się z autostradą A4 nowym węzłem).

Rada Uczelniana Samorządu Studenckiego PWSZ im. Witelona zorganizowała po raz pierwszy grę terenową, w której uczestnicy poszukiwali złodzieja popiersia Witelona – patrona uczelni.

27 lutego inauguracja konferencji szkoleniowej dla dyrektorów szkolnych schronisk młodzieżowych oraz samorządowców, poświęconej projektowi pn. „Centra i Schroniska Bioróżnorodności”.

27 lutego w Legnickiej Bibliotece Publicznej Krzysztof Masiuk, fotografik i promotor piękna polskich miast opowiadał o projekcie „Zakochaj się w Polsce nocą”, pokazując Legnicę w blasku księżyca.

MARZEC

Od **1 marca** w całym kraju został uruchomiony System Rejestrów Państwowych (SRP). Połączył on kluczowe, z punktu widzenia funkcjonowania państwa, rejestry. W SRP znalazły się, m. in. rejestry PESEL, dowodów osobistych i aktów stanu cywilnego. Nowy system obsługi klientów i obiegu dokumentów dotyczy niektórych zadań Wydziału Spraw Obywatelskich i Urzędu Stanu Cywilnego. Do jego wdrożenia urzędnicy przygotowywali się już od 2014 r.

1 marca obchody Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Z tej okazji odbyły się w Legnicy m.in. prelekcje w szkołach i w Legnickiej Bibliotece Publicznej. W Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3 uroczyście otwarto Izbę Pamięci i odsłonięto tablicę pamiątkową Armii Krajowej.

Z okazji 25. rocznicy utworzenia samorządu terytorialnego sześć ogólnopolskich organizacji samorządowych (Związek Miast Polskich, Związek Powiatów Polskich, Związek Gmin Wiejskich, Związek Województw RP, Unia Miasteczek Polskich i Unia Metropolii Polskich) zorganizowało w Poznaniu (5-6 marca) jubileuszowy kongres, połączony ze zgromadzeniami ogólnymi ich organizacji. Legnicę reprezentował prezydent T. Krzakowski, który został ponownie wybrany przewodniczącym komisji rewizyjnej ZMP na kolejną kadencję. Prezydent Legnicy odebrał też statuetkę za zajęcie przez Legnicę pierwszego miejsca w rankingu najbardziej aktywnych samorządów (w gronie 65 miast na prawach powiatu), przeprowadzonym przez Związek Powiatów Polskich.

Wojciech Bieleń, uczeń pierwszej klasy Zespołu Szkół Rolniczych, został laureatem XVIII miejskiej edycji XXI Ogólnopolskiego Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”. Reprezentował Legnicę w eliminacjach ogólnopolskich w Warszawie i został także krajowym laureatem.

4 marca w klubie „Parnasik” odbyła się niecodzienna uroczystość – Kazimierz Pleśniak, prezes Oddziału Terenowego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci i Honorowy Obywatel Miasta Legnicy, świętował 70. urodziny, 50-lecie działalności społecznej i 25-lecie pracy w TPD. Na to święto przybyło wielu gości – współpracownicy, przyjaciele, przedstawiciele instytucji i organizacji, z którymi K. Pleśniak współpracował i współpracuje.

Z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet prezydent Tadeusz Krzakowski zaprosił legniczanki na koncert Andrzeja Cierniewskiego, który odbył się w hali sportowej przy ul. Lotniczej. Natomiast w Galerii Piastów wystąpił Robert Janowski.

Legnicki tramwaj został przetransportowany spod dawnej zajezdni przy ul. Wrocławskiej do siedziby Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego sp. z o.o. Tam przechodzi gruntowny remont.

10 marca spotkanie prezydenta Legnicy z przedstawicielami PKP i MPK sp. z o.o. w sprawie zintegrowanego biletu.

Legnickie Centrum Kultury zaprosiło legniczan i gości na festyn „Od Wielkanocy do Zielonych Świąt”, podczas którego mniejszości narodowe zamieszkujące region przybliżyły świąteczne tradycje. Atrakcją były warsztaty malowania jaj i robienia palm.

12 marca konferencja, poświęcona projektowi pn. „Zintegrowany system powiązań miast w Legnicko-Głogowskim obszarze funkcjonalnym”.

14 marca otwarte Mistrzostwa Legnicy w badmintonie.

19 marca Konwent prezydentów, burmistrzów i wójtów gmin rejonu Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego.

20 marca ceremonia otwarcia Mistrzostw Polski Juniorów w Piłce Ręcznej.

26 marca pierwsza część sesji Rady Miejskiej Legnicy. Druga część odbyła się 30 marca.

26 marca Wojewódzki Szpital Specjalistyczny odwiedził Jerzy Owsiak, który przekazał nowoczesny inkubator hybrydowy wraz z wyposażeniem dla Oddziału Neonatologicznego z Pododdziałem Intensywnej Terapii Wcześnieiaków, Noworodków i Dzieci. Koszt tego urządzenia to ok. 160 tys. złotych.

27 marca w Galerii Satyrykon wernisaż wystawy „Królowie”, przedstawiającej królów Polski, widzianych humorystycznym okiem Katarzyny Boguckiej, ilustratorki książek dla dzieci oraz czasopism.

KWIECIEŃ

1 kwietnia rozpoczęcie realizacji projektu Senior Fit 2015, którego organizatorem było Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Legnicki Klub Sportowy Trójka. Projekt, wart ok. 10 000 zł (dotacja Urzędu Miasta), potrwa do jesieni, a jego inicjatorami były środowiska senioralne. Zajęcia w ramach projektu odbywały się na basenie „Bąbelek” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3 (ul. Mazowiecka 3).

3 kwietnia Stowarzyszenie Kobiety Europy z Elżbietą Chucholską na czele przypomniały po raz trzynasty legnicką tradycję, sięgającą średniowiecza, rozdając w Wielki Piątek chleb, śledzie i grosz.

9 kwietnia Legnicę odwiedził kandydat PiS na prezydenta RP Andrzej Duda. W ostatnich dniach kwietnia nasze miasto odwiedził zaś inny kandydat i obecny Prezydent RP Bronisław Komorowski.

10 kwietnia w Muzeum Miedzi wernisaż wystawy Jarosława Jaśnikowskiego „Podróże po alternatywnym świecie”.

11 kwietnia XVIII Wojewódzkie Mistrzostwa Dolnego Śląska w Halowej Piłce Nożnej Chłopców Drużyn OHP.

Legnica Blues Day gościła legendarną Jennifer Batten, uznaną na świecie gitarzystkę, która przez wiele lat grała u boku króla popu – Michaela Jacksona.

Legniccy harcerze z Poczty Harcerskiej Azymut'95 pod kierunkiem podharcymistrza Jerzego Janickiego nakręcili 43-minutowy film o Powstaniu Warszawskim pt. Gotowy z nami wstaniesz. Młodzieży pomagał były powstaniec, Zbigniew Grochowski i jego pamiętnik z 1944 r. Pan Zbigniew, legniczanie od ponad 50. lat, był jednym z 43. tzw. powstańczych dokumentalistów.

12 kwietnia I Piknik Motoryzacyjny i rozpoczęcie sezonu Legnickich Klasyków Nocą.

15 kwietnia spotkanie integracyjno-konsultacyjne Rad Seniorów i Młodzieżowej Rady Miejskiej.

16 kwietnia w PWSZ im. Witelona IV Targi Pracy.

II Charytatywny Maraton Zumby w Zespole Szkół Integracyjnych, którego organizatorem było TPD. Dochód z niego został przekazany na rzecz podopiecznych legnickiego oddziału TPD.

18 kwietnia IV Otwarte Mistrzostwa Legnicy w Nordic Walking, których organizatorem był Ośrodek Sportu i Rekreacji.

20 kwietnia w rocznicę powstania uroczystość złożenia kwiatów pod obeliskiem upamiętniającym bohaterów

getta warszawskiego.

Sara Dragan, legnicka skrzypaczka, odniosła kolejny sukces. W prestiżowym, międzynarodowym konkursie New York International Artists Association w Stanach Zjednoczonych. W nagrodę wystąpiła w czerwcu w Carnegie Hall, sali Filharmonii Nowojorskiej.

VII Mistrzostwa Ratownictwa Medycznego Regionu Legnickiego, zorganizowane przez Pogotowie Ratunkowe z Legnicy. Do zawodów przystąpiło siedem ekip z Legnicy, Chojnowa, Jawora, Złotoryi, Lubina, Polkowic i Głogowa.

25 kwietnia inauguracja sezonu legnickich wież na zamku. Zwiedzanie dziedzińca, wież: św. Jadwigi i św. Piotra oraz pawilonu z relikwiami Kaplicy Romańskiej jest bezpłatne. Na wieżę kościoła Marii Panny można wejść za symboliczną opłatą.

25 kwietnia zawody pływackie o V Puchar Prezesa Dolnośląskiego Okręgowego Związku Pływackiego.

25 kwietnia oficjalne otwarcie Międzynarodowego Turnieju Łuczniczego z okazji 774 rocznicy bitwy pod Legnicą.

27 kwietnia sesja Rady Miejskiej.

28 kwietnia koncert laureatów XIII Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego „Młody Paganini”. W grupie wiekowej do lat 16 I miejsce zajął Elias David Moncado z Niemiec, do lat 19 zwyciężyła Sulamita Ślubowska z Jeleniej Góry. W konkursie uczestniczyło 46 skrzypków z Polski, Niemiec, Austrii, Hiszpanii i Czech. Legniczanka Maria Elena Lascar została wyróżniona w grupie młodszej. Konkurs zorganizował Zespół Szkół Muzycznych przy wsparciu Urzędu Miasta.

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 16 zwyciężyli w finale dolnośląskim Igrzysk Młodzieży Szkolnej w Szachach. Liderami drużyny byli: Wiktor Lewandowski, Michał Fiedorek, Rafał Topoła i Weronika Szachniewicz.

MAJ

57-letni legniczanin Franciszek Gogół (członek Grupy Biegowej Korona Legnica) wraz ze swoim czworonożnym przyjacielem Dino wyruszył 1 maja w trasę wzdłuż granic Polski (ok. 3 000 km) i zamierzał ją pokonać w 60 dni. Powrócił do Legnicy w pierwszych dniach lipca – wycieńczony, ale szczęśliwy. 64 dni zajęło mu pokonanie 3 200 km. Dziennie biegł po 60-70 km.

Program legnickiej majówki (wybrane wydarzenia): 1 maja Spotkajmy się w Parku – Piknik siatkarski, „Majowe koncertowanie” z udziałem, m. in.: Dziecięco-Młodzieżowej Orkiestry Dętej LCK, Zespołu Pieśni i Tańca „Legnica”, Zespołu Pieśni i Tańca „Kyczera”, zespołu „Złote Dzieci”, „Dawnej Legnicy czar”; 2 maja Dzień

Flagi: Rodzinny spacer z przewodnikiem, warsztaty plastyczne dla dzieci w Galerii Satyrykon, spektakl dla najmłodszych w wykonaniu Teatru AVATAR, obrazki z czasów napoleońskich w wykonaniu Grupy Artystycznej Pokazy Historyczne, Rozwińmy flagę – animacje z udziałem mieszkańców; 3 maja Za 3-Maj SIĘ W RYNKU: Majówka Rowerowa do Trzech Jezior, Legnicki Polonez – z udziałem m. in. Zespołu Pieśni i Tańca „Legnica”, Chóru „Madrygał”, Teatru AVATAR, „Operetkowy żart” – arie z operetek i musicali w wykonaniu artystów scen wrocławskich.

1-3 maja w Teatrze Modrzejewskiej Maraton Teatru Opowieści, w ramach którego zaprezentowano, m. in.: Historię o Miłosiernej, czyli Testament psa, Konferencję ptaków.

4-29 maja matura w szkołach ponadgimnazjalnych.

5 maja uroczysta gala połączona z prezentacją ekip biorących udział w 50. Międzynarodowym Wyścigu Kolarskim CCC Tour – Grody Piastowskie.

Tygodnik Newsweek badał, w których polskich powiatach zarobki są najwyższe, warunki lokalowe najlepsze, edukacja przedszkolna najbardziej dostępna, bezrobocie najmniejsze, zasiłki zbyteczne, a przestępczość marginalna. Jak podano w gazecie 24legnica.pl, „**doskonałym miastem do życia okazała się też Legnica... Nadzwyczaj wysoko (34 miejsce na 380 powiatów) sklasyfikowana została Legnica**”. Średnia pensja w naszym mieście wg GUS wynosi 3 188,81 zł (w pow. lubińskim 6 641 zł); stopa bezrobocia – 10,3%; zasiłek socjalny pobiera 5,7% mieszkańców; warunki lokalowe są – w porównaniu z resztą kraju – dobre. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania to 25,6 mkw.; edukacją przedszkolną objęto 84,3% dzieci w wieku 3-6 lat (to jeden z wyższych współczynników w kraju). Źle jest tylko z przestępczością – średnia 69,68 przestępstw na 1 000 mieszkańców. Wyższe wykształcenie ma 18,75% populacji Legnicy.

7 maja III Dolnośląski Turniej w Bowlingu Olimpiad Specjalnych.

Spotkanie z autorami książki pt. Mówiono druga Moskwa. Wspomnienia legniczan o stacjonowaniu wojsk radzieckich w latach 1945-1993 – Jędrzejem Bursztą i Zuzanną Grębecką, pracownikami naukowymi Uniwersytetu Warszawskiego.

8 maja Apel Poległych z okazji rocznicy zakończenia II wojny światowej.

Legnicki Festiwal Srebro: **9-10 maja** warsztaty biżuteryjne w Galerii Piastów; 15-16 maja festiwalowe wystawy (24), sesja popularnonaukowa dotycząca granic sztuki globalnej, Silver Jazz, czyli koncert jazzowy w wykonaniu grupy Cracow Jazz Trio. Grand Prix 24. Międzynarodowego Konkursu Sztuki Złotniczej „Granice”, organizowanego przez Galerię Sztuki, trafiła w ręce polskich projektantów: Bogumiły i Andrzeja Adamskich oraz Jarosława Westermarka.

9 maja na legnickim Rynku – z okazji Dnia Hutnika – KGHM zaprosił mieszkańców na specjalny program

muzyczny. Wystąpili: Natasza Urbańska i Janusz Józefowicz.

10 maja wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Legnica została podzielona na 47 obwodów głosowania.

Noc Muzeów w Legnicy: w Lapidarium koncert Orkiestry Dętej Zespołu Szkół Muzycznych pod batutą Janusza Trepia; w Muzeum Miedzi inauguracja dwóch wystaw srebra przygotowanych przez Galerię Sztuki w ramach Festiwalu Srebro 2015: 25 na 25. Biżuteria czasu wolności i XXV lat Stowarzyszenia Twórców Form Złotniczych; o Marilyn Monroe opowiadała i narysowała Iwona Rostkowska; w Muzeum Miedzi wystawa W oczekiwaniu Ocaliciela – Teatr rysowania Franciszka Starowieyskiego i koncert wiolonczelowy Katarzyny Trepia i Jolanty Żukiewicz.

14 – 17 maja na dziedzińcu Zamku Dolnośląskie Dni Pionierów Osadnictwa na Ziemiach Odzyskanych, których organizatorem był Samorząd Województwa Dolnośląskiego oraz wernisaż wystawy „Powrót nad Odrę i Bałtyk. Ziemie Odzyskane w plakacie polskim”.

15 maja oficjalne otwarcie wyremontowanego oddziału położniczo-ginekologicznego oraz bloku porodowego w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym. Prace pochłonęły ok. 1,5 mln zł.

16 maja XXII Puchar Dolnego Śląska w Karate WKF Silesia Cup 2015.

16 maja koncert galowy Ogólnopolskiego Konkursu Piosenki Ekologicznej. Agata Buczkowska z II LO w Wałczu zdobyła Grand Prix XX Ogólnopolskiego Festiwalu Ekopiosenka, którego organizatorem było Młodzieżowe Centrum Kultury. Na scenie wystąpiło 103 młodych, utalentowanych artystów z całej Polski.

17 maja środowisko łowieckie obchodziło swoje 40-lecie. Z tej okazji w mieście (okolice Muszli Koncertowej w Parku Miejskim) odbyła się Myśliwska Majówka pod patronatem prezydenta T. Krzakowskiego. Były wspomnienia, gigantyczna jajecznicza z tysiąca jaj, tona bigosu i inne atrakcje. Pokazano myśliwski ceremoniał i tradycje kultury łowieckiej, odbyły się pokazy sokolnicze i psów myśliwskich. Na scenie wystąpiły, m. in. zespoły ludowe i Złote Dzieci.

Do legnickiego zamku przenoszą się instytucje podległe marszałkowi województwa dolnośląskiego: Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Biblioteka Pedagogiczna, Instytut Rozwoju Terytorialnego, Wojewódzki Urząd Pracy, filia Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Miasto Legnica, Koleje Dolnośląskie i Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne zawarły porozumienie wprowadzające dla pasażerów „bilet zintegrowany Legnica” (dotyczy biletów miesięcznych), a jednocześnie promujące miejską i kolejową komunikację publiczną. To pierwsze, tak kompleksowe rozwiązanie, które zrealizowano na Dolnym Śląsku.

Legnickie Centrum Kultury zaprosiło na koncert Legnica Jazz Day Gregoira Mareta, najlepszego harmonijkarza ustnego na świecie. Koncert odbył się 21 maja w Sunny Club Music (ul. Gwiezdna 4).

22-23 maja Legnickie Juwenalia. Organizatorem święta była Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona.

22-24 maja jedenaście chórów z całego kraju zmierzyło się o Rubinową Lutnię Jerzego Libana z Legnicy – główną nagrodę 46. Ogólnopolskiego Turnieju Chórów Legnica Cantat. Legnicę reprezentował chór Madrygał Legnickiego Centrum Kultury. Grand Prix i Rubinową Lutnię oraz udział w przyszłorocznej edycji turnieju w charakterze gościa specjalnego otrzymał Chór Kameralny Akademii Muzycznej w Poznaniu, pod dyrekcją Marka Gandeckiego.

23 maja oficjalne otwarcie Mistrzostw Polski w Kickboxingu K-1.

24 maja druga tura wyborów Prezydenta RP. Kandydaci: A. Duda (PiS) i B. Komorowski (PO).

25 maja uroczystość wmurowania aktu erekcyjnego pomnika Zesłańcom Sybiru. Dokument podpisali: Alfreda Dąbrowska, prezes Zarządu Koła Związku Sybiraków w Legnicy, Tadeusz Krzakowski, prezydent Legnicy, Wacław Szetelnicki, przewodniczący Rady Miejskiej i Marek Bestrzyński, prezes Zarządu Fundacji KGHM Polska Miedź.

25 maja sesja Rady Miejskiej.

26 maja w legnickiej Katedrze koncert inaugurujący XXIV Międzynarodowy Festiwal Organowy – Legnickie Wieczory Organowe. Na organach zagrał Thorsten Göbel – honorowy organista Parlamentu regionu Nadrenia Północna Westfalia w Niemczech, a zaśpiewał ksiądz Zdzisław Madej (tenor), współzałożyciel i członek kwintetu księży wokalistów „Servi Domini Cantores”.

26 maja w Warszawie Gala „Perły Samorządu”. Redakcja Dziennika Gazety Prawnej po raz trzeci rozstrzygnęła ogólnopolski ranking „Perły Samorządu”, którego idea było wybranie samorządu i włodarza 25-lecia. W gronie laureatów znalazł się prezydent Legnicy Tadeusz Krzakowski.

27 maja prezydent Legnicy T. Krzakowski uczestniczył w spotkaniu z prezydentem RP Bronisławem Komorowskim z okazji Dnia Samorządu Terytorialnego.

30-31 maja XVI Międzynarodowy Turniej Kowali o Srebrne Klucze Legnicy i II Bieg Kowalski (31 maja), których organizatorem był OSiR. Turniej wygrali Andrzej Słowik i jego syn Marcin z Januszkowic, wykonując zestaw żelaznych zabawek – misia i konia na biegunach. W turnieju wzięło udział 11 kowalskich ekip z Polski i Niemiec.

30 maja koncert finałowy XI Festiwalu Rytmu Drum Battle w wykonaniu zespołu perkusyjnego Akademii Muzycznej we Wrocławiu i ogłoszenie wyników festiwalu.

Jedenaście filmów obejrżeli uczestnicy konkursu filmowego Zakończ, nim zaczniesz, zorganizowanego przez legnicką straż miejską. Zadaniem młodych filmowców było propagowanie życia wolnego od narkotyków i alkoholu. Zwyciężył spot uczniów Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Czy warto?

CZERWIEC

1 czerwca Julek (w okolicy Galerii Sztuki w Rynku) obchodził pierwsze urodziny. Młodzież V Liceum Ogólnokształcącego, opiekując się figurką, częstowała gości tortem i słodyczami.

2 czerwca V Legnicki Bieg Papieski.

3 czerwca spotkanie z samorządowcami w KGHM Polska Miedź, podczas którego przedstawiono Strategię KGHM Polska Miedź SA na lata 2015 – 2020 z perspektywą do roku 2040.

Przy ul. Grabskiego, naprzeciw Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, stanął pomnik Władysława Jagiełły. Inicjatorem budowy był Roman Masek, legniczanin, ekolog, biznesmen. Pomnik stanął dokładnie w miejscu, gdzie jeszcze do 1993 r. stał pomnik Lenina.

9 czerwca przybył do Legnicy z pięciodniową wizytą mer z miasta partnerskiego Drohobycz – Taras Metyk i szef wydziału spraw społecznych merostwa Iwan Terlecki. Podczas pobytu goście zapoznali się z działalnością spółek komunalnych, zwiedzili bazę MPK, sortownię odpadów komunalnych i zakład oczyszczania ścieków LPWiK. Spotkali się również ze środowiskiem mieszkających w Legnicy Ukraińców.

10 czerwca podpisanie porozumień z partnerami Karty Dużej Rodziny.

12 czerwca prezydent Legnicy wziął udział w uroczystościach z okazji Dnia Strażaka.

Z okazji Międzynarodowego Dnia Archiwów w dniach 12-13 Archiwum Państwowe zaprosiło na dni otwarte i wystawę materiałów archiwalnych pt. Rok 1945. Niemcy, Rosjanie, Polacy.

Pod fontanną Syreny na Rynku w każdy weekend można było nabyć obrazy i rękodzieła stworzone przez studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku, działającego przy CKZiU. Pomysłodawczynią tego przedsięwzięcia była Barbara Nowak-Głogowska.

13 czerwca finał deblowego Turnieju Tenisowego o Puchar KGHM Polska Miedź i Związku Pracodawców Polska Miedź.

13 czerwca festyn z okazji jubileuszu 55-lecia Legnickiej Spółdzielni Mieszkaniowej.

14 czerwca XVII Spływ Samoróbek o Błękitną Wstęgę Kaczawy, którego organizatorem był OSiR. Wygrały Wesole żyraby – legnicka załoga w składzie: Stanisław Mokrogulski, Wiktoria Mokrogulska, Maja Pasek i Tadeusz Stępień (kilkukrotni zwycięzcy poprzednich edycji).

16 czerwca uroczysta sesja Rady Miejskiej, podczas której wręczono Nagrodę Miasta Legnicy Stowarzyszeniu Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa „Otwórz Serce”. Odznaki „Zasłużony dla Legnicy” otrzymali: S. Bednarek, B. Bystryk, B. Grabka, A. Grabowiecki, W. Kolanowski, A. Konieczny, J. Kopcza, J. Należny, J. Nowakowski, W. Przysłupski, Z. Szneler, E. Szydłowski, R. Urbański i K. Zajko-Minkiewicz.

18 czerwca posiedzenie Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego dla miasta Legnicy.

Od **18 czerwca do 1 lipca** odbyły się Dni Legnicy. Gwiazdami byli, m. in.: Piękni i Młodzi, Boys, Indios Bravos, Wilki i Maciej Maleńczuk. Pierwszą atrakcją Święta Legnicy była premiera spektaklu teatru Avatar. Wielkie świętowanie zakończył koncert inauguracyjny jednocześnie festiwal Świat pod Kyczerą.

18-19 czerwca Legnica stolicą humoru – Satyrykon: w Galerii Satyrykon wernisaż rysunków Andrieja Popova; na ul. NMP odsłonięcie tablicy poświęconej Annie Gosławskiej-Lipińskiej, ilustratorce, m. in. Szpilek; w Muzeum Miedzi pokonkursowa wystawa Satyrykon 2015; koncert Mumio Artur Andrus i Magda Umer. Zdobywcą Grand Prix został Andriej Popov z Rosji.

18 czerwca koncert pięciu wybitnych polskich jazzmanów: Piotra Barona, Marka Napiórkowskiego, Antoniego Dębskiego, Piotra Wyleżoła i Adama Czerwińskiego, którzy wystąpili na dużej scenie Teatru Modrzejewskiej. Koncert zorganizowali: Stowarzyszenie Przyjaciół Teatru Modrzejewskiej i Jazz Club „Blue Monk”.

Podsumowanie pierwszego roku funkcjonowania programu „Legniczanie dają mata”. Uczestniczyło w nim blisko 700 uczniów klas pierwszych szkół podstawowych z 12 placówek. Projekt jest prekursorskim przedsięwzięciem w skali całego kraju. Pomysłodawcą i koordynatorem projektu jest Piotr Kowalak, dyrektor Autonomicznej Sekcji Szachowej Miedź Legnica.

20 czerwca festyn sportowo-integracyjny Miedzi Legnica z różnymi atrakcjami sportowymi, m. in. turniej charytatywny.

23 czerwca spotkanie prezydenta Legnicy z administratorami wspólnot mieszkaniowych w sprawie termomodernizacji i modernizacji budynków w strefie nadzoru konserwatorskiego.

23 czerwca Noc Świętojańska nad Kaczawą.

Legnickie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. z o.o. zakończyło budowę kolumbarium na cmentarzu przy ul. Wrocławskiej. Budowa trwała dziewięć miesięcy. W miejscu starego muru powstało 178 nisz.

25 czerwca Legnicka Biblioteka Publiczna zaprosiła legniczan na spotkanie autorskie z dziennikarzem Mariuszem Szczygłem.

27 czerwca – 5 lipca Legnica stolicą światowego lotniarstwa – 2. Slalomowe Motoparalotniowe Mistrzostwa Świata. Uczestniczyły ekipy, m. in. z Francji, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Czech, Słowacji, Łotwy, Litwy, USA, Brazylii. Mistrzostwa zakończyły się 4 lipca z powodu tragicznej śmierci Litwina podczas porannego treningu.

29 czerwca sesja Rady Miejskiej.

29 czerwca posiedzenie Konwentu powiatów legnickiego, złotoryjskiego i jaworskiego.

30 czerwca spotkanie z przedstawicielami zarządów wspólnot mieszkaniowych mieszczących się w ścisłym centrum ochrony konserwatorskiej.

Miasto zostało wyróżnione w konkursie „Kibicuję bezpiecznie” zorganizowanym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Za projekt „Legnicki kibic dopinguje – stadionów nie demoluje” urząd otrzymał 20 000 zł.

Rowerowy patrol Straży Miejskiej dbał o bezpieczeństwo w wakacje. Funkcjonariusze patrolowali tereny zielone, akwenty i inne miejsca, gdzie gromadziły się dzieci i młodzież.

LIPIEC

1 lipca podpisanie kolejnych porozumień z partnerami Karty Dużej Rodziny.

1 lipca w Ratuszu spotkanie prezydenta miasta z delegacjami zespołów folklorystycznych biorących udział w XVIII Międzynarodowym Festiwalu „Świat pod Kyczerą”.

1 lipca inauguracja XVIII Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Świat pod Kyczerą” – barwny korowód przeszedł ul. NMP, a koncert „Kyczerka i jej goście dla Legnicy” odbył się na dziedzińcu Akademii Rycerskiej. Do Legnicy przyjechali, m. in. artyści z Tajwanu, Puerto Rico, Brazylii, Serbii, Turcji i Polski. Warto przypomnieć, że pomysłodawcą i organizatorem festiwalu jest Jerzy Starzyński.

2 lipca prezydent T. Krzakowski spotkał się z konserwatorem zabytków Leszkiem Dobrzynieckim z Delegatury w Legnicy w sprawie koordynacji współpracy.

6 lipca prezydent Legnicy odbył spotkanie z dyrektorem generalnym Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

12 lipca na dziedzińcu Zamku Piastowskiego uroczystości związane z Dniem Pamięci Ofiar banderowskiego ludobójstwa, z udziałem m. in. Krzesimira Dębskiego, autora książki „Nic nie jest w porządku. Wołyń moja rodzinna historia”.

12 lipca OSiR zaprosił na festyn Kormoran Grill Party. Organizator zapewnił wspaniałą zabawę i wiele atrakcji z nagrodami.

16 lipca w Ratuszu spotkanie z wolontariuszami obsługującymi Mistrzostwa Świata w Paralotniarstwie.

17 lipca jubileusz 10-lecia funkcjonowania firmy Haerter Technika Wyłaczana (firma działa na terenie LSSE).

21 lipca koncert kameralny w ramach Międzynarodowego Festiwalu Organowego XXIV Legnickich Wieczorów Organowych.

24 lipca prezydent T. Krzakowski uczestniczył w posiedzeniu zarządu Związku Miast Polskich.

27 lipca XI sesja Rady Miejskiej.

28 lipca samorządowcy z Ukrainy (obwody: Kijowski, Zaporoski, Czernihowski, Samski, Połkowski i Dniepropietrowski) gościli w Ratuszu – w ramach programu „Dialog obywatelski – współpraca samorządów – lepsza jakość usług publicznych”, realizowanego przez Stowarzyszenie Ośrodek Współpracy Europejskiej. Zagadnienia, które szczególnie interesowały gości to: struktura legnickiego samorządu oraz inwestycje, m. in. w obszarze zagospodarowania odpadów i pozyskiwania odnawialnych źródeł energii.

Legniczanie Marek Marena i Darek Bala (założyciele Stowarzyszenia Zawisza) zdobyli najwyższy szczyt w Alpach Mont Blanc.

SIERPIEŃ

1 sierpnia złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą Szare Szeregi.

2 sierpnia „Piaskownica 2015 – konkurs rzeźb z piasku”, zorganizowany na Kormoranie przez Ośrodek Sportu i Rekreacji.

7 sierpnia złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą przesiedlenie Łemków w 1947 r. – w ramach Akcji „Wisła”.

22 sierpnia w kinie Piast uroczysty pokaz filmów, które powstały podczas 23. Legnickiej Akademii Filmowej (organizator: LCK) oraz wręczenie nagród. Główna nagroda Grand Prix trafiła do 15-letniego Szymona Ruczyńskiego za film „Pęd” (Szymon otrzymał tę nagrodę drugi rok z rzędu).

30 sierpnia – na zakończenie wakacji – OSiR zorganizował rajd rowerowy do Dunina, w którym uczestniczyło 150 rowerzystów.

31 sierpnia grupa twórców i pracowników Teatru Modrzejewskiej wyjechała do Skopje, gdzie z artystami Macedońskiego Teatru Narodowego wspólnie realizowali spektakl „Przerwana odyseja”.

Senioralne lato w legnickim parku – grupa pań i panów „trzeciego wieku”, skupionych w Centrum Seniora LCK, organizowała aktywny wypoczynek podczas wakacji (m. in. gra w bule, badmintona, tenisa, spacer), promując przy tej okazji walory parku Miejskiego.

Zespół taneczny „Złote dzieci” z Domu Kultury Kopernik LSM zdobył Grand Prix na Międzynarodowym Festiwalu Talentów Viva la France w Paryżu. W trwającym tydzień międzynarodowym festiwalu uczestniczyła blisko 60-osobowa grupa młodych tancerzy z zespołów „Złote Dzieci”, „Złote Dzieci Mini” i „Spectro”. Zaprezentowali widowiska: „Alicja w krainie disco” i „Żywioty”. Założycielką i trenerką zespołu jest Monika Kuligowska.

WRZESIEŃ

1 września Zespół Szkół Elektryczno-Mechanicznych, jedna z najlepszych w regionie i w kraju szkół zawodowych, był gospodarzem miejskiej inauguracji roku szkolnego. Obecni byli, m. in. poseł Robert Kropiwnicki, wiceminister gospodarki Ilona Antoniszyn-Klich, przedstawiciele władz samorządowych z prezydentem T. Krzakowskim oraz radnymi.

1 września na Cmentarzu Komunalnym uczczono 76. rocznicę wybuchu II wojny światowej. Delegacje stowarzyszeń kombatanckich, władz i służb mundurowych oraz uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 3 złożyły kwiaty i zapaliły znicze przy symbolicznych miejscach pamięci narodowej na Cmentarzu Komunalnym.

Z dniem **1 września** likwidacji uległ Zespół Szkół Rolniczych przy ul. Jaworzyńskiej (po 47 latach działania). Uczniów technikum rolniczego, geodezyjnego i weterynaryjnego przeniesiono do Zespołu Szkół Budowlanych przy ul. Grabskiego. Również Gimnazjum nr 7 przejęło Gimnazjum nr 3 funkcjonujące w budowlance.

3 września otwarcie Centrum Medycznego przy ul. Libana.

2-4 września w czeskim Blansku, mieście partnerskim Legnicy, zawody pn. „IX Międzynarodowy Konkurs Strzelecki o Puchar Starosty”. Legnicki zespół w składzie: H. Bombiński (Straż Miejska), H. Zdanowicz (Urząd

Miasta), M. Giedrojc (komendant Straży Miejskiej), B. Błaut (Komenda Miejska Policji) zajęły pierwsze miejsce w turnieju (61 zawodników z Czech, Słowacji i Polski). Legniczanin zajął też pierwsze miejsce w kategorii najlepszego zawodnika zagranicznego.

6 września ogólnokrajowe referendum. Wyborcy otrzymali karty z trzema pytaniami dotyczącymi wprowadzenia jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu, finansowania partii politycznych z budżetu państwa i wprowadzenia zasady rozstrzygania wątpliwości co do wykładni przepisów prawa podatkowego na korzyść podatnika. Frekwencja w Legnicy wyniosła zaledwie 7,8%. Referendum zakończyło się fiaskiem.

6 września koncert galowy Ukraińskie Klimaty.

8 września w Galerii Satyrykon wernisaż wystawy Pawła Stańczyka „Dziewiąty miesiąc”.

9 – 10 września XIII Kongres Miast Polskich oraz V Kongres Urbanistyki Polskiej. Legnicę reprezentował prezydent miasta T. Krzakowski.

W Galerii Sztuki wystawa indywidualna Daniela Cybulskiego „Postaram się myśleć o czymś innym” (w 2014 r. D. Cybulski otrzymał Grand Prix Ogólnopolskiego Przeglądu Malarstwa Młodych „Promocje”).

Dwaj Walijszczy Steven Knapik (szef walijskiej organizacji charytatywnej, który od 1997 r. współpracuje z legnickim Zespołem Placówek Specjalnych i V LO) i Kevin Phillips (filmowiec, producent ze Studia Green Valley Films) postanowili zrealizować w Legnicy film pt. „The Bench” („Ławka”). Zdjęcia były realizowane, m.in. w Parku Miejskim, na pl. Słowiańskim, w Rynku, w internacie Zespołu Placówek Specjalnych przy ul. Piechoty.

11 września w Legnickiej Bibliotece Publicznej sesja naukowa poświęcona Sybirakom – pod patronatem Prezydenta Legnicy, której organizatorami były: stowarzyszenie „Pamięć i Dialog” i legnicki Oddział Związku Sybiraków we współpracy z Urzędem Miasta. Konferencję zakończono promocją książki „Legnicy Sybiracy” autorstwa Marii Kubasik.

11 września w Muzeum Miedzi (Akademia Rycerska) otwarcie wystawy pod nazwą „Wobec Świętości”. Na wystawie swoje prace zaprezentowało ponad 70 medalierów.

11 września firma producencka z Los Angeles, Boxhead Films rozpoczęła w Legnicy zdjęcia do fabularyzowanego dokumentu. Plenerami były ulice Roosevelta i Traugutta oraz wnętrza kamienic. Historia romantycznej miłości, którą opowiadać będzie film, wydarzyła się w Legnicy w latach 30. minionego wieku. Jej bohaterka mieszkała w kamienicy nr 6 przy ul. Traugutta. Autorem niezatytułowanego jeszcze projektu był pisarz Gary Gilbert, a reżyserem Dan Sturman.

12 września Imieniny ulicy Najświętszej Marii Panny. W programie, m. in.: parada Wolsztyńskiej Orkiestry

Dętej, występy „Balbinek”, solistów MCK i Studia FAME, wieczorem zaś gala operetkowa „Zemsta nietoperza” Johanna Straussa w wykonaniu artystów Teatru Muzycznego w Łodzi.

Legniczanie po raz czwarty włączyli się do akcji czytelniczej, której patronem jest Prezydent RP. Tym razem czytano „Lalkę” B. Prusa. Wybrane fragmenty czytali, m. in. uczniowie, seniorzy i słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Wykopaliska w podlegnickim Duninie prowadzono w związku z budową drogi ekspresowej S3. Natrafiono na cmentarzysko, liczące ok. 3 tysiące lat.

Na osiedlu Piekary „B” miasto zakończyło kolejne inwestycje drogowe. Została zbudowana ulica Szarych Szeregów wraz z łącznikiem do ul. Pileckiego i oświetleniem, a także ostatnie odcinki ulic Pileckiego i Batalionu Zośka. Cały teren posiada uzbrojenie infrastrukturalne. Inwestycja ta umożliwi rozwój budownictwa mieszkaniowego i infrastruktury w tej nowej części miasta.

14 września XI Mistrzostwa Legnicy w lepieniu pierogów, których organizatorem był OSiR. W konkursie wystartowało 10 pań. Zwycięstwo odniosła Agnieszka Kuganda, która w godzinę ulepiła 411 pierogów.

14 września spotkanie prezydenta Legnicy ze Z. Tersą, wójtem Kunic i K. Burtnym, członkiem Zarządu Powiatu Legnickiego w sprawie budowy ścieżki rowerowej z Ziemnic do Kunic.

14 września koncert inauguracyjny IV Legnickich Dni Romansu Polsko-Rosyjskiego im. Lidii Nowikowej. Organizatorem koncertu było Stowarzyszenie Kulturalne Krajobrazy, wsparte finansowo przez Urząd Miasta.

15 września prezydent Tadeusz Krzakowski podpisał w Ratuszu porozumienie z przedstawicielami firmy Abplanalp Consulting w sprawie otwarcia Centrum Demonstracyjno-Szkoleniowego na terenie Centrum Kształcenia Praktycznego. Działalność Centrum będzie oparta na wykorzystaniu obrabiarek sterowanych numerycznie amerykańskiej firmy Haas i obrabiarek elektroerozyjnych Mitsubishi Electric, oferowanych przez Abplanalp.

15 września koncert inauguracyjny „Marian Sawa in memoriam” 29. Legnickiego Conversatorium Organowego w Kościele Ewangelickim Marii Panny (org. LCK)

Zakończenie budowy I etapu nowoczesnej sortowni odpadów zmieszanych w legnickiej Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

17 września – w 76. rocznicę ataku ZSRR na Polskę – na pl. Zesłańców Sybiru odsłonięto pomnik Zesłańcom Sybiru, upamiętniający wywózki Polaków na Syberię. Odsłonięcie pomnika poprzedziła msza w kościele św. Trójcy, koncelebrowana przez Biskupa Legnickiego Zbigniewa Kiernikowskiego. Z inicjatywą budowy pomnika wystąpiło legnickie koło Sybiraków. Pomnik zaprojektował legnicki artysta Grzegorz Niemyjski. Uroczystości

towarzyszyła wystawa zdjęć i fragmentów wspomnień Sybiraków.

17 września promocja książki „Dzieci wojny” – Wspomnienia członków legnickiego oddziału Stowarzyszenia Dzieci Wojny w Polsce.

18 września koncert finałowy 29. Legnickiego Conversatorium Organowego w Kościele Ewangelickim Marii Panny. Wystąpili: Chór Uniwersytetu Kardynała S. Wyszyńskiego, Maciej Zakrzewski – organy, Sławomir Bronk – baryton, Michał Sławewski – dyrygent, muzycy Polskiej Orkiestry Radiowej, Dorota Szczepańska – sopran, Mateusz Kołos – tenor, Sławomir Bronk – dyrygent.

19 września Miejska Parkowa Gonitwa – legnickie Grand Prix dla całych rodzin, organizowany przez Rafała Srokowskiego, pomysłodawcę i prezesa Klubu Sportowego Feniks Legnica.

24-25 września Dolnośląski Festiwal Nauki w Legnicy, w ramach którego odbyły się prelekcje i pokazy w PWSZ im. Witelona.

25 września w Ratuszu wizyta dr. Ivana Gyurcsika, Ambasadora Węgier wraz z żoną Zsuzsanną. Z węgierskimi gośćmi i wiceprzewodniczącą Polsko-Węgierskiej Grupy Parlamentarnej, senator Dorotą Czudowską spotkał się w Ratuszu prezydent T. Krzakowski.

25 września inauguracja roku akademickiego 2015/2016 Legnickiego Uniwersytetu III Wieku w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego.

26 września Stowarzyszenie Razem Bezpiecznie zaprosiło miłośników turystyki rowerowej do udziału w projekcie turystycznym „Latarnik” – nocne zwiedzanie Legnicy m. in. szlakiem Małej Moskwy.

26 września jubileusz 70-lecia I Liceum Ogólnokształcącego. Mury tej szkoły opuściło ponad 8 500 absolwentów.

28 września XII sesja Rady Miejskiej.

I Legnicka Gala Disco Polo w Parku Miejskim zgromadziła tysiące ludzi.

PAŹDZIERNIK

4 października czwarta edycja legnickiego półmaratonu, w którym uczestniczyło ponad 600 zawodników i zawodniczek ze 100 miejscowości z kraju i z zagranicy. Trasa biegła parkowymi alejami, promenadą nad Kaczawą oraz al. Orła Białego. Organizatorem półmaratonu był OSiR.

Na Zamku Piastowskim I Historyczny Turniej Łucznictwa Tradycyjnego o Pieczęć św. Jadwigi pod patronatem

prezydenta Legnicy. Zwyciężyła jedyna kobieta startująca w rywalizacji – Anna Płotycja z Wołczyna.

4, 11, 18, 25 października i 8 listopada w legnickim Rynku imprezy przybliżające najmłodszym kwestię segregowania odpadów i promowania ich selektywnej zbiórki z udziałem Teatru AVATAR. Cykl imprez przygotował Wydział Środowiska i Gospodarowania Odpadami Urzędu Miasta.

5 października z prezydentem Tadeuszem Krzakowskim i jego współpracownikami spotkali się Ulf Hinke, potomek przedwojennego legnickiego malarza Waltera Bayera wraz z żoną Gudrum oraz prof. S. Maser. Rozmowa dotyczyła przekazania przez rodzinę Bayera kilkudziesięciu płócien i rysunków artysty, będących w jej posiadaniu. W kolekcji Muzeum Miedzi zgromadzono dotychczas cztery obrazy Blayera.

6 października prezydent Legnicy wziął udział w inauguracji roku akademickiego 2015/2016 w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona.

10 października Muzeum Miedzi zaprosiło na dziedziniec Zamku Piastowskiego, gdzie zorganizowano grę miejską dla mieszkańców. Szukano skarbu ukrytego na zamku.

10 października koncert finałowy, w ramach Legnickich Wieczorów Organowych, w kościele Marii Panny wystąpił Ensemble Quattro Voce.

11 października Jarmark staroci, który organizuje od lat Towarzystwo Miłośników Legnicy „Pro Legnica”.

13 października miejskie obchody Dnia Edukacji Narodowej.

14 października Legnicę odwiedził Józef Pinior, jedna z legend „Solidarności”, polityk, działacz społeczny. Spotkanie, które odbyło się w Cafe Modjeska, zorganizował Ruch Społeczny Porozumienie dla Legnicy.

14 października inauguracja Dni Seniora. II Senioralny Art. Festiwal, zorganizowany przez Miejską Radę Seniorów w Auli Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego.

15 października rozpoczęcie X Konferencji Technicznej poświęconej koordynacji usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu.

16 października wernisaż XXVII Wystawy Plastyki Zagłębia Miedziowego, zorganizowany przez Galerię Sztuki. Spośród 66 artystów i niemal 200 prac laureatami zostali: rzeźbiarz Grzegorz Niemyjski – otrzymał Lwią statuetkę (nagrodę prezydenta Legnicy), malarz Edward Mirowski – Grand Prix. W konkursie fotografii i multimedii Grand Prix zdobył Konrad Banaszkiwicz.

17 października Festiwal Legnickich Organizacji Pozarządowych Flop Show.

17 października XXIV Mistrzostwa Ziemi Legnickiej w Karate-do.

17 października w Teatrze Modrzejewskiej koncert Zespołu Pieśni i Tańca „Legnica” z okazji jubileuszu 40-lecia działalności.

18 października z okazji Dnia Papieskiego i rocznicy konsekracji Katedry odbył się koncert misterium „Totus Tuus – Nadzieja” w Katedrze p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła.

18 października Legnicę odwiedziła Barbara Nowacka, liderka Zjednoczonej Lewicy.

20 października inauguracja roku akademickiego 2015/2016 Zamiejscowego Ośrodka Politechniki Wrocławskiej.

20 października w Urzędzie Miasta odbyło się spotkanie poświęcone systemom ostrzegania mieszkańców i służb przed różnymi zagrożeniami. Uczestniczyli: wiceminister Administracji i Cyfryzacji Stanisław Huskowski, Wojewoda Dolnośląski Tomasz Smolarz i prezydent Legnicy T. Krzakowski. Spotkanie zgromadziło kilkudziesięciu przedstawicieli powiatowych, miejskich i gminnych centrów zarządzania kryzysowego z naszego regionu. S. Huskowski zaprezentował powstały w ministerstwie Regionalny System Ostrzegania.

21 października na gali Kongresu Turystyki Polskiej w Świdnicy prezydent Legnicy odebrał nagrodę dla miasta Legnicy i tytuł Samorządowca 25-lecia. Legnica znalazła się w gronie laureatów specjalnej edycji programu Samorząd 25-lecia – w kategorii gmina miejska. Organizatorem konkursu była redakcja „Forum Biznesu” i „Biznes Trendy”.

22-23 października ogólnopolska konferencja Gospodarka odpadami komunalnymi. Ponadregionalna wymiana doświadczeń, zorganizowana przez prezydenta Legnicy, zgromadziła ponad 200 osób z Polski.

24 października LCK zaprosiło na Legnicę Jazz Day, gdzie wystąpił zespół Walk Away.

24 października w Parku Miejskim impreza pn. Zdrowy Szaszłyk – Śniadaniowy Nordic Walking.

25 października wybory parlamentarne. W mieście powołano 49 obwodowych komisji wyborczych. Podział mandatów, w wyniku wyborów, był następujący: 6 posłów PiS-u, 4 z PO i po jednym z Nowoczesnej oraz Kukiz'15 w legnicko-jeleniogórskim okręgu wyborczym.

26 października Sesja Rady Miejskiej.

29 października promocja XXXVI Szkieców Legnickich, wydawanych przez Towarzystwo Przyjaciół Nauk przy wsparciu finansowym gminy Legnica.

30 października ponad sto osób wzięło udział w spotkaniu Komitetu Sterującego projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Legnicy na lata 2015-2020, któremu przewodniczył prezydent T. Krzakowski. Program dotyczy zakaczawskiego terenu.

Na Dolnym Śląsku, w tym m. in. w Legnicy, powstawał nowy serial kryminalny dla TVP 2 „Komisja morderstw” w reż. Jarosława Marszewskiego (wspólna produkcja TVP i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego). W Legnicy zdjęcia kręcono m. in. na terenach poradzieckich.

LISTOPAD

5 listopada konsultacje z mieszkańcami w sprawie Legnickiego Programu Rewitalizacji na lata 2015-2020.

6 listopada w Zespole Szkół Integracyjnych Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Piłce Siatkowej Kobiet i Mężczyzn – IV Kaman Cup Legnica 2015. W turnieju uczestniczyło 16 drużyn z Litwy, Łotwy, Ukrainy, Białorusi, Mołdawii i Polski. Nasze miasto reprezentował zespół Dedal Legnica.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona otrzymała Polską Nagrodę Innowacyjności 2015.

9 listopada debata nt. Legnica przyjazna seniorom.

10 listopada posiedzenie Rady Sportu.

10 listopada Bieg Niepodległości, zorganizowany przez OSiR.

11 listopada uroczystości z okazji święta niepodległości Polski. W programie, m. in.: korowód mieszkańców z Rynku na pl. Mariacki na czele z marszałkiem Piłsudskim, utworzenie żywej flagi, wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych, spektakl Teatru AVATAR, patriotyczny wieczór w Muzeum Miedzi.

13 listopada IX aukcja charytatywna, zorganizowana przez Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa „Otwórz Serce”.

14 listopada z okazji 25-lecia samorządu terytorialnego prezydent Legnicy T. Krzakowski zaprosił na spotkanie radnych wszystkich kadencji oraz swoich poprzedników. W pierwszej radzie zasiadało 45 radnych, obecnie jest ich 23.

17 listopada – z udziałem prezydenta Legnicy – podsumowano zadania zrealizowane w ramach projektu „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracji Legnica”. LPWiK SA wydało na to 60 mln zł (22 mln zł dofinansowanie unijne).

19-25 listopada XXXI Międzynarodowy Turniej Szachowy o Puchar Wojewody Dolnośląskiego. W zawodach

wystartowało 10 zawodników z Białorusi, Niemiec, Czech i Polski, w tym 3 arcymistrzów. Miedź Legnica reprezentowali mistrzowie międzynarodowi: Marcin Sieciechowicz, Pavel Simacek oraz wychowanek Miedzi – Piotr Sabuk. Zwyciężył 17-letni arcymistrz z Niemiec Aleksander Donchenko.

19 listopada Koleje Dolnośląskie otworzyły na legnickim dworcu swoje nowoczesne Biuro Obsługi Klienta. Udostępniono też mobilny księgozbiór.

Szkoła Podstawowa nr 9 w Legnicy zdobyła pierwsze miejsce w kraju w konkursie „Igrzyska Mistrzów Kodowania”, organizowanym w ramach polskiej edycji Europejskiego Tygodnia Kodowania.

Prezydent Legnicy zawarł umowę z Fundacją KGHM Polska Miedź, na mocy której Fundacja przekazała miastu darowiznę w wysokości 600 tys. zł z przeznaczeniem na dofinansowanie remontu i rewaloryzacji Akademii Rycerskiej.

20 listopada Halowy VII Turniej piłki nożnej o puchar Komendanta Miejskiego Policji.

21 listopada IV Forum Laureatów Legnickiej Statuetki „Nade wszystko dziecko” Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Statuetkę otrzymał Marek Michalak, Rzecznik Praw Dziecka.

21 listopada w legnickim Szkolnym Schronisku Młodzieżowym odbyła się gala, podsumowująca 55. Ogólnopolski Konkurs Współzawodnictwa Szkolnych Schronisk Młodzieżowych. Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Legnicy otrzymało złote wyróżnienie za propagowanie krajoznawstwa i turystyki oraz kształtowanie nawyków aktywnego spędzania czasu.

Zawodnicy Klubu Szachowego Miedź Legnica (Anna Karykowska, Grzegorz Krawiec, Michał Fiedorek i Rafał Topoła) zdobyli złote medale w rozgrywanych po raz pierwszy Drużynowych Mistrzostwach Dolnego Śląska Juniorów w szachach szybkich, które odbyły się w Legnicy. Do zawodów przystąpiło 28 drużyn. Druga drużyna Miedzi zajęła czwarte miejsce.

21 listopada uroczystość otwarcia XVI Cuprum Cup International Karate WKF – Polish Open 2015.

21 listopada uroczyste zakończenie i ogłoszenie wyników XXXI Ogólnopolskiego Konkursu Krasomówczego Dzieci Szkół Podstawowych i XVI Młodzieży Gimnazjalnej.

23 listopada w Ratuszu prezydent Legnicy spotkał się z honorowymi krwiodawcami z okazji Dni Honorowego Krwiodawstwa PCK.

26 listopada w sali Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Legnickim Polu odbyła się uroczysta Gala Dolnośląskiego Dnia Pracownika Socjalnego.

27 listopada wielki koncert w hali przy ul. Lotniczej z okazji jubileuszu 70-lecia Zespołu Szkół Muzycznych z udziałem uczniów, byłych i obecnych nauczycieli, absolwentów i dobroczyńców szkoły. Wśród gości byli przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, władz wojewódzkich, poseł Ewa Szymańska, senator Dorota Czudowska, wicemarszałek województwa T. Samborski.

27-29 listopada setki dzieci odwiedziły Ferio Legnica, gdzie trwała wystawa Centrum Nauki Kopernik „Eksperymentuj”.

GRUDZIEŃ

3 grudnia Przegląd Działalności Artystycznej Osób Niepełnosprawnych „Tęczowe Mosty”.

3 grudnia w Legnickiej Bibliotece Publicznej wieczór autorski z Joanną Lamparską, dziennikarką, podróżniczką i pisarką.

4 grudnia rumuński pisarz, reżyser i scenarzysta, Lucian Dan Teodorovici spotkał się z czytelnikami w Legnickiej Bibliotece Publicznej. Jego powieść „Matei Brunul” (w przekładzie legniczanki Radosławy Janowskiej-Lascar) zdobyła w 2015 r. nagrodę im. Natalii Gorbaniewskiej.

5 grudnia otwarcie XXIX Międzynarodowego Halowego Turnieju Mikołajkowego w Piłce Nożnej pod patronatem prezydenta Legnicy.

6 grudnia OSiR otworzył lodowisko przy ul. Sejmowej.

15 grudnia prezydent Legnicy T. Krzakowski zawarł porozumienie z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych dotyczące współpracy m. in. w pozyskiwaniu inwestorów zagranicznych i promocji miasta.

17 grudnia rozpoczął się w Rynku pierwszy legnicki jarmark bożonarodzeniowy z różnymi artystycznymi atrakcjami: występy Zespołu Pieśni i Tańca „Legnica” i „Kyczery” w repertuarze świątecznym, rzeźba w lodzie, warsztaty plastyczne (stroiki, świąteczny deкупаż).

18-20 grudnia Teatr Modrzejewskiej wystawił „Raj wariatów” Augusta Strindberga, w adaptacji i reżyserii Wawrzyńca Kostrzewskiego.

18 grudnia w Galerii Piastów uroczysta promocja kalendarza miejskiego na 2016 rok, zawierającego nocne zdjęcia Legnicy. Autorem zdjęć był Krzysztof T. Masiak, artysta fotograf, autor licznych wystaw. Legnickie, kolekcjonerskie kalendarze, wydawane przez Urząd Miasta od 2002 r., są artystyczną wizytówką miasta.

18 grudnia w Galerii Sztuki wernisaże wystaw: „Krzeseł w Piekło” Krzysztofa Gawronkiewicza i „Milczenie dźwięków”.

Finisaż wystawy fotograficznej Juliana Zawiszy, twórcy Legnickiej Akademii Filmowej. Finisaż zakończyła projekcja filmu animowanego wykonanego przez Nikolę Jakimczyk, zrealizowanego pod kierunkiem J. Zawiszy.

Promocja piątego, zaktualizowanego przewodnika „Legnica i okolice”, autorstwa Tadeusza Gumińskiego, uzupełnionego i poprawionego przez Edwarda Wiśniewskiego, legnickiego przewodnika PTTK.

Dwanaście nowych radiowozów otrzymała Komenda Miejska Policji. Zakup sfinansowała Komenda Główna Policji wraz z miastem Legnica i KGHM-em.

Legnickie Towarzystwo Przyjaciół Dzieci rozstrzygnęło już po raz 25. konkurs szopek i stroików bożonarodzeniowych. Swoje prace przysłało 350 dzieci z całej Polski. Za najpiękniejszą szopkę uznano pracę Karoliny Wróbel z Aleksandrowa na Podlasiu. Ogółem wyróżniono ponad 50 autorów szopek.

Zabytkowy budynek I Liceum Ogólnokształcącego został podświetlony, dzięki czemu ten dawny klasztor benedyktynek pokazuje całą swoją krasę.

27 grudnia w Muzeum Miedzi koncert kolęd z udziałem legniczanki Magdaleny Marchewki.

28 grudnia radni przyjęli na sesji budżet miasta na 2016 rok (trzynastoma głosami „za” przy dziewięciu wstrzymujących się).

28 grudnia przedstawiciele legnickiego samorządu i Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego oraz uczniowie i nauczyciele Szkoły Podstawowej nr 1 uczcili 97. rocznicę Powstania Wielkopolskiego, zapalając znicze na mogiłach powstańców.

28-29 grudnia Ośrodek Sportu i Rekreacji zaprosił na FUTSAL CUP – Halowe Mistrzostwa w Piłce Nożnej.

30 grudnia odbył się odbiór techniczny dwóch sal Akademii Rycerskiej: dolnej, tzw. ujeżdżalni (sala maneżowa) i górnej, reprezentacyjnej Sali Królewskiej. Tym samym zakończył się, po 24 latach, remont wraz z rewaloryzacją Akademii Rycerskiej.

2016 rok

STYCZEŃ

10 stycznia zagrała w Legnicy Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. 24. Finał odbył się w Galerii Piastów z różnymi atrakcjami, a zaśpiewała Ewa Farna. OSiR zaprosił chętnych do udziału w II Legnickim Biegu z Serduszkciem. Zebrano prawie 124 tys. zł.

12 stycznia zmarł Czesław Pańczuk. Niemal przez całą zawodową karierę był związany z „Konkretami”, jako dziennikarz, sekretarz i redaktor naczelny. Mimo choroby pracował prawie do końca, jeszcze ze szpitala przysyłał felietony... Został pochowany 15 stycznia na Cmentarzu Komunalnym przy ul. Wrocławskiej.

14 stycznia otwarcie w LBP wystawy prac Barbary Nowak-Głogowskiej „Drzewa – przemiany i interpretacje”.

18 stycznia podsumowanie obchodów 70-lecia TPD Okręgu Legnickiego.

19 stycznia w Sunny Club Music przy ul. Gwiazdnej odbyła się Akademia Zdrowia, zorganizowana przez „Panoramę Legnicką”, „Gazetę Wrocławską” i wrocławskie Ośrodki Medyczne Creator. Tematem przewodnim były zagadnienia dotyczące serca i kardiologii.

22 stycznia prezydent Legnicy uczestniczył w posiedzeniu Zarządu Związku Miast Polskich.

24 stycznia Koncert Noworoczny w Muzeum Miedzi, podczas którego wręczono honorowy tytuł „Legnickiej Książki Roku 2016”. „Sekrety Legnicy” Marcina Makucha zostały Legnicką Książką Roku.

25 stycznia sesja Rady Miejskiej.

28 stycznia spotkanie wójtów, burmistrzów i prezydentów ościennych gmin.

30 stycznia w hotelu Qubus ogłoszenie wyników plebiscytu na Najpopularniejszego Zawodnika i Trenera Zagłębia Miedziowego 2015 roku, odbywającego się pod patronatem KGHM Polska Miedź SA. Wśród laureatów znaleźli się legniczanie: Legnicki Trener Roku: Paweł Wita (piłka ręczna), Sport Press Foto: Leszek Wspaniały (Radio Elka), Sportowe odkrycie roku: Siódemka Legnica (juniorzy, piłka ręczna), Najpopularniejszy sportowiec: Wioletta Miśkiewicz (taekwon-do), Najpopularniejszy trener: Paweł Wita, piłka ręczna).

LUTY

W rankingu najaktywniejszych samorządów, przeprowadzonym przez Związek Powiatów Polskich (ZPP), obejmującym rok 2015, Legnica zajęła trzecie miejsce wśród 65 miast na prawach powiatu grodzkiego i tytuł SUPER POWIATU.

Legnickie Technikum Ekonomiczne zostało sklasyfikowane na pierwszym miejscu, a Technikum Elektroniczne na drugim miejscu wśród szkół technicznych na Dolnym Śląsku w rankingu szkół ponadgimnazjalnych miesięcznika „Perspektywy”. W ogólnopolskim zestawieniu Technikum Ekonomiczne zajęło 45. miejsce, a Technikum Elektroniczne – 49, Technikum Hotelarskie – 22. na Dolnym Śląsku, 283 w kraju; wśród liceów ogólnokształcących – II LO sklasyfikowano na 13 miejscu w województwie i 190 w kraju, I LO – na 15. i 248.

1-14 lutego ferie w Legnicy (Zima w Bibliotece, zajęcia na lodowisku, feryjny turniej piłki nożnej, feryjne warsztaty muzyczne, zajęcia na ścianie wspinaczkowej, ferie z tenisem stołowym itp.).

9 lutego ostatnie pożegnanie Krzysztofa Kobylaka, który zmarł 3 lutego. Był solistą i asystentem choreografa w Zespole Pieśni i Tańca „Mazowsze”. Wieloletni choreograf Zespołu Pieśni i Tańca „Legnica”. Współzałożyciel stowarzyszenia oraz Zespołu Pieśni i Tańca „Ziemia Legnicka”.

9 lutego „Śledzik” – ostatkowe spotkanie integracyjne seniorów ze Stowarzyszenia Szczęśliwych Emerytów.

12 lutego w Muzeum Miedzi promocja książki M. Makucha „Legnica w kolorze miedzi”.

17 lutego w CKZiU zabawa Walentynowa dla seniorów „Miłość o smaku dojrzałego wina”, której organizatorem była Miejska Rada Seniorów.

18-19 lutego prezydent T. Krzakowski uczestniczył w posiedzeniu Komisji Rewizyjnej i Zarządu ZMP w Poznaniu.

20 lutego Mistrzostwa Legnicy w Tenisie Stołowym.

20 lutego w Galerii wernisaż prac artysty Henryka J. Bacy „Sto”, połączony z benefisem.

22 lutego w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 3 spotkanie prezydenta Legnicy z kombatantami z okazji powrotu Legnicy do Macierzy.

23 lutego w PWSZ im. Witelona Legnickie Prezentacje Edukacyjne.

23 lutego udział prezydenta miasta w Konwencji PWSZ im. Witelona.

25 lutego posiedzenie Miejskiej Rady Seniorów.

25 lutego uroczyste otwarcie Centrum Demonstracyjno-Szkoleniowego Abplanalp w Centrum Kształcenia Praktycznego.

27 lutego MPK uruchomiło nową linię komunikacyjną „C”, którą można dojechać na cmentarz komunalny w Jaszkanie.

29 lutego sesja Rady Miejskiej.

MARZEC

5 marca koncert „Legniczanie Legniczankom” z udziałem Aloszy Awdiejewa w hali sportowej przy ul. Lotniczej.

8 marca w Letia Business Center spotkanie kobiet z aktorem Robertem Moskwą.

9 marca prawie 70 samorządowców z terenu b. województwa legnickiego i Bolesławca uczestniczyło w Legnicy w spotkaniu z wojewodą dolnośląskim, Pawłem Hreniakiem. Rozmawiano o dialogu i współpracy administracji rządowej i samorządowej. Uczestnicy debaty podejmowali, m. in. problemy nadzoru prawnego i kontroli wojewody, działania służb konserwatora zabytków, spraw komunikacyjnych, np. odrzańskiej drogi wodnej i legnickiej obwodnicy południowo-wschodniej oraz systemu oświaty.

19 marca miniturniej siatkówki chłopców zorganizowany przez klub „Ikar” w Zespole Szkół Integracyjnych.

23 marca prezydent Legnicy uczestniczył w Dolnośląskim Kongresie Samorządowym we Wrocławiu zorganizowanym przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego.

24 marca udział prezydenta Legnicy w charakterze eksperta w spotkaniu Zespołu ds. gospodarczego rozwoju miast Komitetu Gospodarki Miejskiej w Warszawie.

25 marca udział prezydenta miasta w śniadaniu biznesowym organizowanym przez Klub Biznesu Miedź Legnica.

25 marca Stowarzyszenie Kobiety Europy przypomniały po raz czternasty legnicką tradycję, sięgającą średniowiecza, rozdając w Wielki Piątek chleb, śledzie i jednogroszówki.

29 marca sesja Rady Miejskiej.

31 marca udział prezydenta miasta w walnym zebraniu sprawozdawczo-wyborczym Młodzieżowego Stowarzyszenia Piłki Ręcznej „Siódemka”.

KWIECIEŃ

1 kwietnia koncert finałowy Ogólnopolskiego Konkursu Skrzypcowego „Młody Paganini” w Akademii Rycerskiej.

2 kwietnia V Otwarte Mistrzostwa Legnicy w nordic walking w parku, przygotowane przez OSiR.

7 kwietnia spotkanie Miejskiej Rady Seniorów.

8 kwietnia spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z marszałkiem T. Samborskim przybyłym do Ratusza z ukraińskimi gośćmi.

8 kwietnia pierwsza sesja V kadencji Młodzieżowej Rady Miejskiej.

9 kwietnia otwarcie w I LO VI Legnickiego Konkursu Matematycznego dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych.

9 kwietnia inauguracja XIX Otwartych Mistrzostw Halowej Piłki Nożnej Drużyn OHP w Szkole Podstawowej nr 16.

9 kwietnia w Spółdzielczym Domu Kultury „Atrium” obchody Światowego Dnia Inwalidy i Osób Niepełnosprawnych przygotowane przez Legnicką Bibliotekę Publiczną.

9 kwietnia gala finałowa VII Ogólnopolskiego Turnieju Tańca Towarzyskiego o Puchar Prezydenta Miasta zorganizowana przez Młodzieżowe Centrum Kultury.

10 kwietnia złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą Jerzego Szmajdzińskiego w rocznicę katastrofy smoleńskiej.

10 kwietnia bieg bitwy pod Legnicą 1241 r. – Półmaraton Legnica-Legnickie Pole.

12 kwietnia ogólnopolska konferencja pt. „Legnica – w trosce o jakość powietrza”.

12 kwietnia wystawa prac pokonkursowych dot. zagospodarowania pl. Słowiańskiego.

13 kwietnia uroczystość przekazania obowiązków Komendanta Miejskiego PSP Zdzisławowi Sokołowi przez Komendanta Wojewódzkiego PSP.

17 kwietnia rozpoczęcie sezonu Legnickich Klasyków Nocą w Zespole Szkół Samochodowych.

19 kwietnia spotkanie prezydenta Legnicy z mieszkańcami w sprawie „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Legnicy na lata 2015-2020” w SP nr 1.

20 kwietnia uroczyste podsumowanie działalności Miejskiej Rady Seniorów I kadencji, podczas którego wręczono odznaki „Laur Miejskiej Rady Seniorów”.

20 kwietnia spotkanie Komitetu Sterującego „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Legnicy na lata 2015-2020”.

21 kwietnia otwarcie Targów Pracy w Letia Business Center.

21 kwietnia w kinie Helios finał konkursu filmowego „Zakończ zanim zaczniesz”, zorganizowanego przez Straż Miejską.

23 kwietnia otwarcie zawodów VI Pucharu Prezesa Dolnośląskiego Okręgowego Związku Pływackiego na basenie „Delfinek”.

23 kwietnia inauguracja sezonu turystycznego na Zamku Piastowskim.

25 kwietnia sesja Rady Miejskiej.

26 kwietnia II Forum Wyborcze Legnickich Seniorów i wybór dwunastu członków Miejskiej Rady Seniorów.

26 kwietnia spotkanie Zespołu Technicznej Oceny Projektów LBO.

30 kwietnia oficjalne otwarcie Międzynarodowego Turnieju Łuczniczego Juniorów z okazji 775 rocznicy bitwy pod Legnicą w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 2.

MAJ

1-3 maja Legnicka Majówka – w programie, m. in.: 1 maja – piknik siatkarski, występy zespołów: dziecięcymłodzieżowej Legnickiej Orkiestry Dętej LCK, solistów MCK, Studia Artystycznego FAME, występy artystyczne legnickich seniorów (pokaz tańców dawnych, recital Jana Homerskiego, Damy i Kawalerowie Akademii Rycerskiej), warsztaty florystyczne, recital operetkowy Beaty Pazio-Grygiel, zabawa taneczna „Powróćmy jak za dawnych lat”; 2 maja – w Rynku animacje artystyczne Teatru Avatar, warsztaty plastyczne dla dzieci, happening z udziałem mieszkańców „Rozwińmy flagę”; 3 maja – w Rynku happening „Legnicki polonez” z udziałem mieszkańców, maturzystów, Zespołu Pieśni i Tańca „Legnica”, „Lata 20, lata 30” – koncert arii operetkowych i musicalowych, wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych, spektakl „Teatru Avatar” – widowisko taneczne z elementami akrobatyki.

5-8 maja w Zamku Piastowskim II Dolnośląskie Dni Pionierów Osadnictwa na Ziemiach Odzyskanych.

5 maja 51. edycja Międzynarodowego Wyścigu Kolarskiego CCC Tour „Grody Piastowskie” – kryterium uliczne w rejonie Zamku Piastowskiego.

6-8 maja „Vivat Akademia” – oficjalne otwarcie Sali Królewskiej i Sali Maneżowej, 7 maja – dzień otwarty Akademii Rycerskiej, 8 maja na dziedzińcu koncert Ray’a Wilsona (wybitnego wokalisty z Wielkiej Brytanii, współpracującego z zespołem Genesis), na którym bawiło się ok. tysiąc osób.

9 maja na Cmentarzu Komunalnym uroczysty capstrzyk z okazji zakończenia II wojny światowej z udziałem władz miasta, organizacji kombatanckich i młodzieży.

10-11 maja wizyta oficjalnej delegacji z partnerskiego miasta Blanska w Czechach na czele ze starostą Ivo Polakiem. Z gośćmi spotkał się prezydent Legnicy oraz przedstawiciele Miejskiej Rady Seniorów, Uniwersytetów Trzeciego Wieku i Centrum Seniora przy LCK.

11 maja przedstawiciele lokalnych i regionalnych firm spotkali się w Legnicy na konferencji pn. Perspektywy rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w 2016 r. Jak pozyskać środki unijne, gdzie szukać pomocy i wsparcia w rozwoju swojego biznesu? Konferencję zorganizował PKO Bank Polski.

13 maja koncert laureatów XVII Legnickiego Konkursu Pianistycznego Uczniów Szkół Muzycznych I stopnia w Sali Królewskiej.

14 maja w MCK koncert laureatów XXI Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki Ekologicznej „Ekopiosenka 2016” oraz podsumowanie Dolnośląskiego Konkursu Plastycznego „Ekologiczny samochód marzeń”.

14 maja w Zespole Szkół Integracyjnych uroczyste otwarcie XXV Pucharu Dolnego Śląska w karate WF „Silesia Cup 2016”.

14 maja w Sali Maneżowej koncert wiosenny z okazji obchodów 40-lecia Zespołu Pieśni i Tańca „Legnica”.

17 maja Juwenalia – korowód studentów i przekazanie przez prezydenta Legnicy kluczy do miasta.

19 maja prezentacja nowych instalacji i urządzeń na terenie Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych przy ul. Rzeszotarskiej.

19 maja rozpoczęcie XII Festiwalu Rytmu DRUM BATTLE na dziedzińcu PWSZ im. Witelona.

19 maja w Akademii Rycerskiej inauguracja obchodów Roku Bilsego – wernisaż wystawy o B. Bilse.

21 maja – Legnicki Festiwal Srebra, w ramach którego odbyło się 25 wernisaży wystaw, w tym 25. Międzynarodowego Konkursu Sztuki Złotniczej MIASTO wraz z ceremonią wręczenia nagród. Grand Prix Ministra Kultury otrzymała szwedzka artystka Tove Knuts. Organizatorem festiwalu jest Galeria Sztuki.

21-22 maja XVII Turniej Kowali o Srebrne Klucze Legnicy, którego organizatorem jest OSiR. Przyjechało 13 ekip (30 kowali i ich pomocników) z kraju i z Niemiec. Nagrodę główną wykuł brat Albert Kubiak z Klasztoru Benedyktynów w Lubiniu Wielkopolskim. W ramach turnieju odbył się w Parku Miejskim III Legnicki Bieg Kowalski (22 maja).

21 maja Noc Muzealna „Pod batutą Benjamina Bilsego” w Muzeum Miedzi, Akademii Rycerskiej i na Zamku.

Redakcja Dziennika Gazety Prawnej po raz czwarty rozstrzygnęła Ogólnopolski Ranking „Perły Samorządu”. W kategorii najlepszych włodarzy miast do 100 tys. mieszkańców trzecie miejsce, kolejny już raz, zdobył prezydent Legnicy T. Krzakowski. W kategorii gmin Legnica znalazła się na ósmej pozycji w kraju. Gala Perły Samorządu 2016 odbyła się w Warszawie, 24 maja.

25 maja w Letia Business Center II Spotkanie Kobiet z udziałem Magdy Mołek, znanej legniczanki i dziennikarki. Cykl ten organizuje Urząd Miasta.

27-28 maja 47. Ogólnopolski Turniej Chórów LEGNICA CANTAT: 27 maja koncert inauguracyjny „Historie miłosne” w kościele Marii Panny. Grand Prix z Rubinową Lutnią im. Jerzego Libana, już po raz trzeci, zdobył Chór Akademicki Politechniki Warszawskiej. Organizatorem turnieju jest Legnickie Centrum Kultury.

30 maja sesja Rady Miejskiej.

31 maja w Pałacu Prezydenckim w Warszawie odbyły się doroczne uroczystości obchodów Dnia Samorządu Terytorialnego. Gościem tego spotkania był prezydent Legnicy, którego Prezydent RP A. Duda odznaczył Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Prezydent T. Krzakowski znalazł się w gronie dziesięciu zasłużonych samorządowców.

31 maja-1 czerwca w Ossie, koło Rawy Mazowieckiej, odbyło się **Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich**. Legnicę reprezentował prezydent miasta Tadeusz Krzakowski. Podczas obrad wręczono statuetki i dyplomy zwycięzcom dorocznego rankingu najaktywniejszych samorządów. Ranking obejmował 2015 r. Legnica zajęła trzecie miejsce wśród 65 miast na prawach powiatu i tytuł Super Powiatu. Miasto otrzymało najwyższą notę na Dolnym Śląsku.

CZERWIEC

1 czerwca „Bajkowy Dzień Dziecka” i II urodziny Julka, ulubieńca maluchów (org.: UM, LCK, Klub Mamy i Malucha FIKIMIKI).

2 czerwca w Parku Miejskim VI Legnicki Bieg Papieski, którego organizatorem jest OSiR.

3 czerwca jubileuszowe spotkanie z okazji 20-lecia Domu Pomocy Społecznej przy ul. Grabskiego 11.

3 czerwca w Klubie Nauczyciela konferencja naukowa nt. „Wzmacnianie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”, zorganizowana z okazji 50-lecia istnienia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1.

- 3 czerwca** spektakl Teatru Avatar „Historia Pana Benjamina” w ramach Weekendu z Benjaminem Bilsem.
- 4 czerwca** otwarcie na boisku szkolnym przy ul. Wierzyńskiego XI Festynu Integracyjnego ph. „Stop przemocy”.
- 4 czerwca** w Szkole Podstawowej nr 18 festyn rodzinny pn. „Rodzinnie – aktywnie na wesoło”.
- 4 czerwca** festyn rodzinny na os. Kopernika przygotowany przez Legnicką Spółdzielnię Mieszkaniową.
- 5 czerwca** OSiR zaprosił na XVIII edycję Splywu Samoróbek o Błękitną Wstęgę Kaczawy. Zwyciężyli żeglarze ze Złotoryi i Wasilkowa na Podlasiu. Tematem były dinozaury.
- 6 czerwca** w Ratuszu odbyło się robocze spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z przedstawicielami sąsiednich gmin (Miłkowice, Prochowice, Złotoryja, Ruja, Krotoszyce, Legnickie Pole, Kunice). Poświęcone ono było perspektywie współpracy w dziedzinie zbiorowego transportu publicznego w oparciu o Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne.
- 9 czerwca** udział prezydenta Legnicy w VI Kongresie Smart City we Wrocławiu, gdzie dokonał otwarcia kongresu. W konferencji uczestniczyli samorządowcy z całej Polski.
- 10 czerwca** legniczanie Piotr Ziętała wyruszył w kolejną wielką, rowerową podróż, liczącą 3 400 km – na Bałkany (Czechy, Słowacja, Węgry, Serbia, Bułgaria, Macedonia, Albania, Czarnogóra, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Węgry, Słowacja, Czechy i Legnica).
- 10 czerwca** jubileusz 70-lecia Szkoły Podstawowej nr 1.
- 10 czerwca** w hotelu Qubus konferencja z okazji 20-lecia Oddziału Medycyny Paliatywnej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego.
- 10 czerwca** spotkanie naukowe Stowarzyszenia Chirurgów Polskich Oddziału Dolnośląskiego, podczas którego odsłonięto tablicę upamiętniającą dr. n. med. Władysława Orła na budynku przy ul. Rycerskiej 24.
- 10 czerwca** w auli Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego uroczyste zakończenie roku akademickiego 2015/2016 Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
- 11 czerwca** koncert na dziedzińcu Akademii Rycerskiej Gabriela Fleszara z okazji 20-lecia na scenie.
- 17-18 czerwca** Międzynarodowa Wystawa SATYRYKON Legnica 2016.

21 czerwca nadzwyczajna sesja Rady Miejskiej.

21 czerwca LCK zaprosiło na koncert inauguracyjny 25. Legnickich Wieczorów Organowych.

22 czerwca uroczyste wręczenie nagród w I Konkursie Twórczości Plastycznej Seniorów „Legnica – moje miasto”.

24 czerwca Finał Konkursu fotograficznego im. Mieczysława Pawełka, organizowanego corocznie przez Towarzystwo Miłośników Legnicy „Pro Legnica”.

24 czerwca Turniej Siatkówki Plażowej „Kormoran Volleyball by Night”.

24-26 czerwca Dni Legnicy. Koncerty odbyły się na lotnisku. W pierwszym dniu „Disco Polo z Radiem Plus”; 25 czerwca – Rock&Pop&Dance; 26 czerwca – Folk&Fanky (m.in. występ zespołu „Strachy na lachy”).

25 czerwca rozpoczęcie XXVI Międzynarodowego Turnieju Piłki Nożnej im. Władysława Jantury.

27 czerwca sesja Rady Miejskiej

27 czerwca spotkanie prezydenta Legnicy z legnickimi parlamentarzystkami: Dorotą Czudowską i Ewą Szymańską w sprawie Roku Przyjaźni Polsko-Węgierskiej.

29 czerwca posiedzenie Konwentu PWSZ im. Witelona – podsumowanie kadencji 2012-2016.

29 lipca festyn rodzinny w Parku Piekary

30 czerwca podpisanie listu intencyjnego pomiędzy gminą Legnica, Zespołem Szkół Technicznych i Ogólnokształcących oraz Kolejami Dolnośląskimi dot. kształcenia zawodowego.

30 czerwca spotkanie prezydenta Legnicy z przedstawicielami Dolnośląskiej Agencji Współpracy Gospodarczej na temat współpracy w zakresie inwestycji w Legnicy.

30 czerwca posiedzenie Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego dla miasta Legnicy.

LIPIEC

1 lipca spotkanie prezydenta Legnicy z przedstawicielami mniejszości narodowych i etnicznych biorących udział w Międzynarodowym Festiwalu „Świat pod Kyczerą”, organizowanym przez LCK.

1 lipca spotkanie prezydenta miasta z Miejską Radą Seniorów.

3 lipca korowód uczestników Festiwalu „Świat pod Kyczerą” ul. Najświętszej Marii Panny.

5 lipca uroczyste spotkanie z okazji 100-lecia urodzin pana Władysława Sondela.

5 lipca spotkanie prezydenta Legnicy ze starostą lubińskim.

7 lipca prezydent Legnicy uczestniczył w spotkaniu Rady Programowej Miasto Plus oraz w Forum Inteligentnych Miast i Nowoczesnych Technologii w Toruniu.

10 lipca na dziedzińcu Zamku Piastowskiego uroczyste obchody Dnia Pamięci Ofiar Banderowskiego Ludobójstwa na Kresach Wschodnich II RP w latach 1939-1947.

15 lipca prezydent Legnicy T. Krzakowski i prezes Polskiej Federacji Nordic Walking Olgierd Bojke podpisali porozumienie w sprawie organizacji w Legnicy w październiku Mistrzostw Europy w Nordic Walking.

20-25 lipca na ulicach miasta można było spotkać grupę blisko 700 pielgrzymów, głównie z USA, Francji, Niemiec, Filipin i Rosji, goszczonych przez legnickie rodziny, a przybyłych na Światowe Dni Młodzieży. 25 lipca odbył się koncert w Parku Miejskim z udziałem zagranicznych gości, z którymi spotkał się biskup legnicki Zbigniew Kiernikowski.

25 lipca sesja Rady Miejskiej.

29 lipca festyn rodzinny w Parku Piekary (w sąsiedztwie Szkoły Podstawowej nr 20) zorganizowany przez OSiR.

Legniccy seniorzy założyli w Domu Dziennego Pobytu Grupę Wzajemnej Pomocy „Z sercem i pasją”. Z ich inicjatywy powstał piękny zakątek z ogrodem w podwórzu DDzP przy ul. Korfantego. Kupili meble i sprzęt ogrodniczy, i zaprosili na grilla ponad stu swoich rówieśników. Pieniądze zdobyli w ramach projektu „Od Dolny Śląsk”, dofinansowanego ze środków Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Pomoc w tej sprawie otrzymali od Polskiego Stowarzyszenia Szczęśliwych Emerytów w Legnicy.

Grupa legnickich seniorów „Damy i Kawalerowie z Akademii Rycerskiej” (zespół taneczny) z Centrum Seniora przy LCK wzięła udział w programie TVN Mam Talent. Niestety nie zostali wybrani do półfinału programu.

SIERPIEŃ

13 sierpnia festyn rodzinny na Zakaczwawiu i XI Mistrzostwa Legnicy w lepieniu pierogów, zorganizowane przez OSiR.

18 sierpnia uruchomiono w mieście pilotażowy system Legnickiego Roweru Miejskiego, który działał do 15 listopada. W tym czasie zarejestrowały się 1 144 osoby i dokonały 4 363 wypożyczenia.

19 sierpnia festyn rodzinny na Koperniku, zorganizowany przez OSiR.

26 sierpnia prezydent Legnicy uczestniczył w posiedzeniu Komisji Rewizyjnej ZMP.

27 sierpnia IV edycja Festiwalu Kultur, „Kto siedzi na miedzi(-y)? na dziedzińcu Akademii Rycerskiej (stoiska z rękodziełem, występy zespołów folklorystycznych, kuchnia mniejszości narodowych).

31 sierpnia prezydent miasta spotkał się z przedsiębiorcami z Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

WRZESIEŃ

1 września uroczysta inauguracja roku szkolnego 2016/2017 w Akademii Rycerskiej.

1 września na Cmentarzu Komunalnym uroczystości upamiętniające rocznicę wybuchu II wojny światowej.

3 września Galeria Sztuki zaprosiła po raz siódmy mieszkańców na festyn rodzinny „Familiada”, organizowany przy wsparciu Urzędu Miasta w ramach Ogólnopolskiej Kampanii „Postaw na Rodzinę”. Festyn rodzinny i piknik artystyczny odbył się w holu i na dziedzińcu Akademii Rycerskiej.

3 września Legnicka Biblioteka Publiczna zaprosiła legniczan do Rynku na wspólne czytanie „Quo vadis” H. Sienkiewicza.

7-8 września prezydent Legnicy brał udział w XXVI Forum Ekonomicznym w Krynicy Zdroju, gdzie podczas panelu zaprezentował ideę inteligentnych miast Smart City.

10 września Imieniny Ulicy Najświętszej Marii Panny, na które zaprosił OSiR.

11 września koncert galowy „Oczy czornyje” w ramach V Legnickiego Festiwalu Romansu Polsko-Rosyjskiego im. Lidii Nowikowej, organizowany przez Stowarzyszenie Krajobrazy.

14-15 września udział prezydenta Legnicy w IV Smart City Forum w Warszawie.

16 września udział prezydenta miasta w obchodach Dnia Sybiraka.

18 września happening na dziedzińcu Akademii Rycerskiej „Bracia Collins wracają do Legnicy”, czyli Grzegorz i Rafał, urodzeni w Legnicy, młodzi ludzie stali się sławni, dzięki tuningowaniu aut. Wystawa zabytkowych i najnowszych aut zgromadziła setki legniczan.

19 września prezydent T. Krzakowski spotkał się z komendantem Komendy Miejskiej Policji.

19 września zawody pływackie w ramach XIV Legnickiej Paraolimpiady TPD.

20-21 września udział prezydenta Legnicy w Forum Inteligentnych Miast i Nowoczesnych Technologii w Toruniu.

22 września spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego „Twarzą w twarz” z mieszkańcami.

23 września obchody jubileuszu 60-lecia Szkoły Podstawowej nr 10.

23 września koncert w ramach 30. Legnickiego Conversatorium Organowego, którego organizatorem było LCK.

24 września obchody jubileuszu 50-lecia Zespołu Szkół Budowlanych.

26-27 września udział prezydenta Legnicy w VII Kongresie Regionów we Wrocławiu.

29 września spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z członkami nowo powołanej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych.

30 września obchody 10-lecia partnerstwa miast Legnicy z Roanne – uroczysta gala odbyła się w Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej.

Bogumiła Słomczyńska, nauczycielka języka polskiego w Zespole Szkół Budowlanych znalazła się w gronie trzynastu „Nauczycieli Roku 2016”. „Głos Nauczycielski” wraz z Ministerstwem Edukacji Narodowej już po raz 15. nagrodił najlepszych nauczycieli w Polsce (13 października odbyło się wręczenie nagród w Warszawie).

PAŹDZIERNIK

2 października Półmaraton Legnica – XXIX Bieg Lwa Legnickiego, zorganizowany przez OSiR.

6 października w Ratuszu konferencja prasowa z udziałem reżysera Łukasza Palkowskiego i producenta Krzysztofa Szpetmańskiego poświęcona kręceniu w plenerach naszego miasta nowego filmu „Podwójny Ironman”, opartego na życiu triathlonisty Jerzego Górskiego.

6 października inauguracja roku akademickiego 2016/2017 w PWSZ im. Witelona.

7 października inauguracja roku akademickiego 2016/2017 Politechniki Wrocławskiej Wydziału Techniczno-

Przyrodniczego w Legnicy.

7 października konferencja naukowa poświęcona Benjaminowi Bilse, zorganizowana przez Muzeum Miedzi.

8 października Legnica gospodarzem IV Mistrzostw Europy oraz finału Pucharu Europy w Nordic Walking. Na listę startową zapisało się ponad 350 zawodniczek i zawodników reprezentujących dziewięć krajów.

12 października Dolnośląski Kongres Samorządowy we Wrocławiu. Legnicę reprezentował Tadeusz Krzakowski. Gościem Kongresu była Anna Zalewska, minister edukacji.

13 października inauguracja roku akademickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego.

13-14 października w hotelu Qubus konferencja z okazji 50-lecia KGHM ZANAM SA „Innowacje drogą do sukcesu”.

14 października, przy dźwiękach orkiestry policyjnej, już po raz XVIII legnickimi ulicami przeszedł „Marsz ku Zdrowiu”, zorganizowany przez Ruch Kobiet do Walki z Rakiem Piersi „Europa Donna”.

15 października VI Festiwal Legnickich Organizacji Pozarządowych „Flop Show” – w barwnym korowodzie przeszli uczestnicy festiwalu od Rynku do Galerii Piastów, gdzie miały miejsce merytoryczne i artystyczne prezentacje organizacji, stowarzyszeń i fundacji.

17 października Targi Pracy pn. „Bądź autorem swojej kariery”.

17 października spotkanie Miejskiej Rady Seniorów.

19 października Legnicki Kongres Seniorów z debatą publiczną „Aktywny senior w Legnicy” w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym. Druga debata odbyła się 26 października. Inicjatorem tego przedsięwzięcia było Stowarzyszenie Szczęśliwych Emerytów, które otrzymało dofinansowanie z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu Aktywizacji Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020.

20 października XI Ogólnopolska Konferencja Techniczna, poświęcona koordynacji usytuowania sieci uzbrojenia terenu.

21 października w ramach koncertu Legnica Blues Day w Sali Maneżowej wystąpią: Obstawa Prezydenta i Nocne Boogie – dwa popularne i lubiane zespoły bluesowe, związane z naszym miastem. Organizatorem koncertu było LCK.

22 października obchody jubileuszu 70-lecia istnienia Zespołu Szkół Ekonomicznych.

22 października XII Mistrzostwa Zagłębia Miedziowego w Pływaniu.

23 października zmarł Jürgen Gretschel. Legniczanin, Ślązak. Lokalny patriota, popularyzator kultury śląskiej. Miał 75 lat. Urodził się w Liegnitz w 1941 r. W 1991 r. założył Niemieckie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne w Legnicy, później został współzałożycielem Związku Niemieckich Towarzystw Społeczno-Kulturalnych w Polsce. Aktywnie też działał w legnickim stowarzyszeniu „Pamięć i Dialog”. J. Gretschel nauczył nas jak być legniczanami, jak być ślązakami. Ostatnie pożegnanie J. Gretschela odbyło się 28 października na Cmentarzu Komunalnym przy ul. Wrocławskiej.

24 października sesja Rady Miejskiej.

25 października koncert finałowy 25. Międzynarodowego Festiwalu Organowego – Legnickich Wieczorów Organowych w Katedrze; w programie na organach prof. Andrzej Chorościński, szef artystyczny festiwalu, a towarzyszył mu Zespół Wiolonczel Mar-Cellissimo (utwory Bacha, Vivaldiego, Mozarta i Nowowiejskiego).

26 października w Letia Business Center III Spotkanie Kobiet ph. „Wojowniczkę, królowę, laleczki – czy wiesz jaką kobietą jesteś?” z udziałem Marii Rotkiel, znanej i cenionej psycholog.

26 października w ramach Mobilnego Miesiąca Zdrowia w okolicy ul. Złotoryjskiej można było dokonać bezpłatnych badań profilaktycznych i konsultacji, a 27 października przy ul. NMP stanął osteobus, gdzie można było zbadać swoje kości. Organizatorem tej akcji była Fundacja ZIKO dla Zdrowia.

26 października podpisanie umowy pomiędzy wykonawcą a Kolejami Dolnośląskimi w sprawie budowy przy ul. Pątnowskiej hali remontowej przeznaczonej do bieżącej obsługi taboru spółki: szynobusów.

27 października prezydent Legnicy spotkał się z prezesem LSSE SA.

27 października w Legnickiej Bibliotece Publicznej odbyła się konferencja naukowa „Polska i Polacy w 1956 roku. Nadzieje i złudzenia”, zorganizowana przez Towarzystwo Przyjaciół Nauk, stowarzyszenie „Pamięć i Dialog” i LBP.

27 października w PWSZ im. Witelona legnickie Targi Wolontariatu.

27 października w Akademii Rycerskiej aktor Jan Nowicki wcielił się w postać księdza Jana Twardowskiego w poetycko-muzycznym spektaklu „Z obłoków na ziemię”.

29 października blisko 50 „morsów” wskoczyło do wody Kąpieliska „Kormoran”. Woda miała ok. 7 stopni

Celsjusza. Tym samym Legnickie Morsy rozpoczęły nowy sezon.

LISTOPAD

2 listopada prezydent miasta spotkał się z legnickimi seniorami.

Koncert „Między ziemią a niebem” Chóru Kameralnego „Axion” w auli I Liceum Ogólnokształcącego.

4 listopada w Legnicy III Dolnośląskie Forum Kół Przyjaciół Dzieci, w którym uczestniczyło blisko 100 działaczy TPD z całego Dolnego Śląska. Podczas Forum Marek Michałak, kanclerz Międzynarodowej Kapituły Orderu Uśmiechu ogłosił, że Kapituła przyznała Order Uśmiechu Prezesowi TPD w Legnicy, Kazimierzowi Pleśniakowi, wieloletniemu działaczowi społecznemu na rzecz dzieci i młodzieży. Wręczenie medalu odbyło się w 2017 r.

Prof. R. K. Pisarski, rektor PWSZ im. Witelona odebrał podczas IV Polskiego Kongresu Przedsiębiorczości w Lublinie tytuł „Polska Nagroda Innowacyjności 2016”, który otrzymała legnicka uczelnia. Nagrodę przyznano m. in. za wdrożenie nowego systemu kształcenia praktycznego opartego na połączeniu realizacji praktyk studenckich z projektami transferowymi (projekty realizowane przez studentów pod opieką nauczycieli akademickich na zlecenie przedsiębiorstw).

8 listopada w LBP promocja XXXVII tomu „Szkieł Legnickich”, wydawanych przez TPN, przy wsparciu Urzędu Miasta.

10 listopada tradycyjny Bieg Niepodległości ulicami Starego Miasta, którego organizatorem był OSiR.

10 listopada w SDK Kopernik Wieczór Niepodległościowy.

11 listopada uroczystości związane ze Świętem Niepodległości. W Katedrze odbyła się msza św. w intencji Ojczyzny. Tradycyjnie już miało miejsce ślubowanie uczniów klas mundurowych Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 3 (w Rynku). LCK przygotowało piknik patriotyczny. W uroczystościach wzięła udział 10. Brygada Kawalerii Pancerniej im. gen. broni Stanisława Maczka ze Świętoszowa oraz inne formacje mundurowe. Ponadto w Rynku: happening „Życzenia dla Polski i Legnicy, Korowód Niepodległości, happening „Nasza Biało-Czerwona” – żywa flaga, koncert Legnickiej Orkiestry Dętej, tradycyjna degustacja gęsiny, „Legnicki Śpiewnik Patriotyczny” – wspólne śpiewanie.

Na boiskach w legnickim parku trenowała Reprezentacja Młodzieżowa Polski U-20. Piłkarze trenowali przed meczami ze Szwajcarią i Niemcami w ramach Turnieju Czterech Narodów. Do kadry został powołany zawodnik Miedzi Legnica Damian Rasak.

Towarzystwo Miłośników Legnicy „Pro Legnica” zaprosiło na kolejne spotkanie z cyklu „Legniczanie znani

i lubiani” Grzegorza Niemyjskiego, absolwenta Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, rzeźbiarza, malarza, ceramika oraz animatora działań plastycznych w przestrzeni otwartej.

W Galerii Satyrykon wystawa pt. „Ilustracje” Joanny Rusinek, ilustratorki książek dla dorosłych i dla dzieci.

17 listopada w Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej uroczyste obchody jubileuszu 70-lecia Legnickiej Biblioteki Publicznej.

18 listopada posiedzenie Rady Programu „Porozumienie dla Bezpieczeństwa Legnicy”.

Od **18 listopada** w Domu Kultury „Atrium” wystawa prac Roberta Wierzbickiego „Karykatury i przemienione kamienie”.

19 listopada XVII Cuprum Cup International Karate WKF – Polish OPEN 2016.

19 listopada w hali przy ul. Lotniczej Mistrzostwa Legnicy w Badmintonie, w których uczestniczyło 50 zawodników nie tylko z regionu. Organizatorem był OSiR.

19 listopada w Sali Maneżowej Akademii Rycerskiej koncert symfoniczny w wykonaniu Orkiestry NFM Filharmonii Wrocławskiej pod dyr. Mateusza Molędy (utwory B. Smetany, W.A. Mozarta i R. Schumanna).

21 listopada prezydent Legnicy spotkał się w Domu Pomocy Społecznej z okazji Dnia Pracownika Socjalnego.

21 listopada prezydent T. Krzakowski odbył spotkanie z prezesem Polskiego Stowarzyszenia Nordic Walking w sprawie współpracy w 2017 r.

22 listopada spotkanie prezydenta miasta ze Stowarzyszeniem Dzieci Wojny.

24 listopada konferencja „Miasta w strefie S3.Legnica”, zorganizowana przez „Gazetę Wyborczą” Wrocław i Urząd Miasta Legnicy. Uczestnikami debaty byli: T. Krzakowski, prezydent Legnicy, Z. Sebastian, prezes Dolnośląskiej Izby Gospodarczej, H. Wirth, były prezes KGHM, R. Papiernik, dyrektor biura Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej, R. Radoń, pełnomocnik Marszałka ds. Kluczowych Projektów Samorządu Województwa. Spotkanie prowadził redaktor Jacek Kulesza z „Gazety Wyborczej”.

24 listopada w Sali Królewskiej spotkanie prezydenta Legnicy z honorowymi dawcami krwi, którzy zostali uhonorowani nagrodami.

25 listopada XXXII Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Dzieci Szkół Podstawowych i XVII Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Młodzieży Gimnazjalnej.

25 listopada uroczystość jubileuszy: złotych, szmaragdowych i diamentowych godów legnickich par małżeńskich w Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej. Siedmiu legnickim parom medale za długoletnie pożycie małżeńskie wręczył prezydent miasta T. Krzakowski. Diamentowe gody (60 lat) obchodzili Wanda i Paul Wronowie; szmaragdowe (55 lat) – Janina i Konstanty Petrykowsy, a złote gody (50 lat) świętowali: Grażyna i Zbigniew Wajdowie, Krystyna i Bogdan Januchowscy, Wiktoria i Kazimierz Rudzi, Maria i Zygmunt Niechajewiczowie, Zofia i Józef Skibowie.

26 listopada w Sali Maneżowej Akademii Rycerskiej zagrała krakowska formacja New Bone.

28 listopada sesja Rady Miejskiej.

29 listopada ogólnopolska konferencja „Gospodarka Odpadami Komunalnymi”, której organizatorem był Urząd Miasta.

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Wielkiej Brytanii przyznała absolwentom V Liceum Ogólnokształcącego międzynarodowe certyfikaty ze sztuki i projektowania GCSE (General Certificate Of Secondary Educations). Już od 2008 r. absolwenci V LO przystępują do tych prestiżowych egzaminów. W 2016 r. certyfikaty otrzymało ośmioro absolwentów.

W Galerii Sztuki ogłoszono wyniki 26. Ogólnopolskiego Przeglądu Malarstwa Młodych PROMOCJE. Grand Prix zdobyła Rúa Golba, warszawska artystka, która otrzymała także nagrodę dodatkową Miesięcznika Artystycznego Format.

Pięć prestiżowych nagród przyznano Stadionowi Miejskiemu im. Orła Białego podczas XVI Konferencji Polskiego Związku Piłki Nożnej „Bezpieczny stadion” w Kielcach. Wśród nich była ta najważniejsza – dla najbezpieczniejszego stadionu w 1. lidze.

GRUDZIEŃ

Czwórka uczniów (Joanna Galik, Monika Wilczyńska, Karol Dobrowolski, Kacper Przybyła) V LO wraz z opiekunem Małgorzatą Guzicką wyleciała na warsztaty i konferencję TED-Ed do Nowego Jorku. Młodzi legniczanie uczestniczyli w zajęciach dot. publicznych wystąpień oraz w debatach o tym, jak ich pasje i pomysły mogą stać się koncepcjami zmieniającymi świat. Wyjazd odbył się dzięki wsparciu Urzędu Miasta i Fundacji PZU.

LSSE SA i PWSZ im. Witelona zorganizowały warsztaty pt. „Jak zdobyć pracodawcę? Milenialsi wkraczają na rynek pracy”.

3 grudnia XXX Międzynarodowy Halowy Turniej Mikołajkowy w Piłce Nożnej.

3 grudnia prezydent Legnicy wraz z przybyłymi na Rynek mieszkańcami i gośćmi oficjalnie zainaugurował świąteczną iluminację w całym mieście. Oprócz znanych już legniczantom świetlistych atrakcji, takich jak: bombka szczęścia, karetka z reniferami, śpiewający lew, pociąg, w Rynku stanęły nowe instalacje, m. in.: rama, w której można zrobić sobie zdjęcie.

5 grudnia wielu legnickich przedszkolaków z opiekunami spotkało się pod figurką Julka w Rynku. Wszystkie dzieci otrzymały w prezencie kamizelki odblaskowe, które ufundował Wydział Zarządzania Kryzysowego i Obrony Cywilnej UM. Zakupiono 1 000 takich kamizelek, które przekazano przedszkolom.

5 grudnia w Komendzie Miejskiej PSP – z udziałem prezydenta T. Krzakowskiego – posiedzenie Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, poświęcone ocenie przygotowań do sezonu zimowego i wyznaczeniu zadań dla służb miejskich na tę porę roku.

5 grudnia doroczna Gala z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariatu, przygotowana przez legnickie Towarzystwo Przyjaciół Dzieci. Z tej okazji najbardziej aktywni społecznicy zostali wyróżnieni, a Super-Wolontariuszem TPD została maturzystka Zespołu Szkół Budowlanych w Legnicy Justyna Trojnecka.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci wraz z firmą Eisberg zorganizowali II Mikołajkową Zumba Party. Ponad 300 osób tańczyło, by wspólnie podarować dzieciom „Uśmiech pod choinkę”. Dochód przeznaczony został na mikołajkowe paczki dla podopiecznych legnickiego TPD.

8 grudnia spotkanie prezydenta Legnicy z ambasadorem Węgier, Ivanem Gyurcsikiem.

8 grudnia prezydent Legnicy wziął udział w II Forum Przemysłowym w Karpaczu.

8 grudnia Legnicka Fundacja Futurama zorganizowała już kolejną debatę w ramach projektu „Teraz my – partycypacja obywatelska i pozytywny wizerunek legnickich seniorów”, realizowanego ze środków Rządowego Programu na Rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych. Jego celem jest opracowanie raportu dot. aktywności i udziału seniorów w życiu publicznym miasta.

8 grudnia zakończenie obchodów Roku B. Bilsego z udziałem młodych muzyków z Zespołu Szkół Muzycznych.

9 grudnia w Galerii Satyrykonu w Rynku inauguracja kalendarza Satyrykonu 2017, zawierającego prace prof. Zygmunta Januszewskiego, zmarłego w 2013 r., wybitnego rysownika, grafika i kierownika Pracowni Ilustracji ASP w Warszawie. Prof. Z. Januszewski był związany z Satyrykonem.

9 grudnia OSiR zainaugurował zimowy sezon sztucznego lodowiska przy ul. Sejmowej.

11 grudnia Stowarzyszenie Kibiców Tylko Miedź zaprosiło na ósmy już Świąteczny Charytatywny Turniej Piłkarski do hali sportowej SP nr 20, gdzie spotkały się, m. in. drużyny: reprezentacji kibiców, dziennikarzy,

pogotowia ratunkowego, JSCH Damy Radę. Zawodnicy odziani byli w dmuchane bańki. Podczas turnieju odbyła się licytacja, m. in. flagi z podpisami zawodników z reprezentacji Polski, uczestników piłkarskiego turnieju EURO2016. Pomoc trafiła do dzieci i młodzieży z legnickiego ośrodka Kibice Razem.

12 grudnia pierwszy zamknięty pokaz legnickiego kalendarza na 2017 r. „Magiczna Legnica” w obrazach artysty Jarosława Jaśnikowskiego (urodzonego i tworzącego w Legnicy).

14 grudnia udział prezydenta miasta w warsztatach Start-Up młodzieży szkół ponadgimnazjalnych.

14 grudnia posiedzenie Komisji Bezpieczeństwa i Porządku dla Miasta Legnicy i Powiatu Legnickiego.

14 grudnia posiedzenie Miejskiej Rady Seniorów.

15 grudnia prezydent Legnicy uczestniczył w XXV posiedzeniu Rady Fundacji KGHM Polska Miedź.

16 grudnia w Galerii Piastów promocja legnickiego kalendarza „Magiczna Legnica” – w obrazach legnickiego artysty Jarosława Jaśnikowskiego.

17 grudnia w Sali Królewskiej wystąpiła grupa Spirituals Singers Band z koncertem pn. „Między Pastorałką a Goselem”.

W teatrze im. H. Modrzejewskiej odbył się finał konkursu pn. „Prewencja Teatralna”, którego organizatorem był Wydział ds. Nietletnich i Patologii Komendy Miejskiej Policji. Konkurs wygrało Koło przy Gimnazjum nr 5 w Legnicy – „Taniec z Białą Damą”. Wyróżniono zaś teatr z Gimnazjum nr 4 „Zamkowe brylanty – porządki”.

Przedszkole nr 14 otrzymało certyfikat Przedszkola Daltońskiego, którym może się pochwalić niewiele przedszkoli na Dolnym Śląsku. To pierwsza w Legnicy tak wyróżniona placówka. Plan daltoński polega na metodzie indywidualnej pracy nauczyciela z wychowankami i uczniami.

W legnickim Rynku Jarmark Bożonarodzeniowy.

18 grudnia XV Legnicka Wigilia Narodów, przygotowana przez Stowarzyszenie Kobiety Europy. Przy wigilijnym stole, obok Polaków, zasiedli Niemcy, Ukraińcy, Łemkowie, Rosjanie, Turcy, Grecy, Ormianie, Mołdawianie, Pakistańczycy, Romowie, Nigeryjczycy, Filipińczycy, Madagaskarczykowie (Nigeryjczycy, Filipińczycy i Madagaskarczykowie byli po raz pierwszy). Gospodarz spotkania, prezydent Legnicy obdarował gości wieczerzy bombkami choinkowymi i miejskimi kalendarzami.

27 grudnia sesja Rady Miejskiej.

2017 rok STYCZEŃ

1 stycznia w Sali Królewskiej podczas Koncertu Noworocznego „W szampańskim nastroju i rytmie walca” wystąpił Bogusław Morka, solista Teatru Wielkiego Opery Narodowej w Warszawie. któremu towarzyszyli: Iwona Kaczmarek (sopran liryczny), Piotr Kaczmarek (baryton/tenor dramatyczny) oraz orkiestra kameralna „Alla Viena” pod dyr. Adama Manijaka.

12 stycznia, po długiej chorobie, odszedł Edward Mirowski, ceniony artysta, legniczanie. Specjalizował się w malarstwie sztalugowym. Był też rzeźbiarzem. Swoje prace prezentował na kilkudziesięciu krajowych i zagranicznych wystawach. W 2006 r. na kartach legnickiego kalendarza miejskiego znalazły się poetyckie pejzaże miejskie Jego pędzla. Przed kilkoma laty zapoczątkował rzeźbiarski cykl zatytułowany „Dzieci Legnicy”. Jedną z rzeźb stanęła w samym centrum miasta. To ulubiony przez dzieci Julek. Inna postać, Florek, stanie przy nowej ulicy Złotego Florena.

13 stycznia koncert chóru Legnickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

15 stycznia 25. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. W Galerii Piastów wystąpiła Kasia Kowalska, piosenkarka, kompozytorka i autorka tekstów piosenek. Ponadto wystąpiły inne zespoły, jak: Zielony Groszek, Wyspa, Nikola Warda, a także były akrobatyczne pokazy Teatru AVATAR, Legnickich Morsów, ratowników wodnych oraz legnickich seniorów. Między występami odbyły się licytacje. Zebrane pieniądze w wysokości 185 tys. zł zostały przekazane na ratowanie życia i zdrowia dzieci i seniorów.

18 stycznia w Letii Business Center odbył się drugi cykl warsztatów „Zrób swój start-up”. Celem spotkań było stworzenie przez młodzież ponadgimnazjalną swojego start-upu. Poprowadzili go szkoleniowcy z zespołu Footsteps: Piotr Sędzik i Piotr Zarębski.

19 stycznia prezydent Legnicy spotkał się z prezesem Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych SA.

20 stycznia prezydent T. Krzakowski uczestniczył w posiedzeniu Zarządu Związku Miast Polskich.

22 stycznia casting na statystów do najnowszego filmu Pawła Pawlikowskiego „Zimna wojna” (reżyser filmu „Ida”, który zdobył Oscara). Legnica po raz kolejny była więc scenerią dla filmu.

26 stycznia prezydent miasta spotkał się z burmistrzem miasta i gminy Prochowice.

30 stycznia sesja Rady Miejskiej.

LUTY

W rankingu najaktywniejszych samorządów 2016 roku, prowadzonym przez Związek Powiatów Polskich, Legnica zajęła trzecie miejsce wśród 65 miast na prawach powiatu. Kolejny już raz Legnica zdobyła tytuł Super Powiatu. Nasze miasto otrzymało najwyższą notę na Dolnym Śląsku, a spośród krajowych konkurentów wyprzedziły nas tylko Nowy Sącz i Rzeszów.

Legnickie Minizoo odwiedziło w 2016 r. ponad 80 tys. osób (prawie dwa razy tyle niż rok wcześniej).

2 lutego na 4. już legnickim Spotkaniu Kobiet w Letia Business Center gośćmi byli Piotr Kupicha i Łukasz Kożuch z zespołu Feel.

3 lutego Koncert Noworoczny w Sali Maneżowej Akademii Rycerskiej, podczas którego ogłoszono wyniki konkursu na „Legnicką Książkę Roku”. Tytuł ten otrzymało „Podziemne miasto” Przemka Corso. Wydarzeniem wieczoru była także prezentacja obrazu powstałego w ramach projektu „Magiczna Legnica” (autorzy: Edward Sztutter, Marcin Kołpanowicz, Jacek Szynkarczuk, Jarosław Jaśnikowski). Dzieło to w marcu zostało wystawione na aukcję. Dochód z niej zasilił stypendialne konto wspierające młode legnickie talenty. Na zakończenie wieczoru odbył się koncert zespołu Feel. Gospodyni wieczoru, legniczance Beacie Tadli, znanej i popularnej prezenterce telewizyjnej, prezydent T. Krzakowski wręczył tytuł „Ambasadora Legnicy”.

4 lutego podczas Gali Mistrzów Sportu Zagłębia Miedziowego ogłoszono wyniki plebiscytu najlepszych i najpopularniejszych zawodników oraz trenerów. Najlepszym zawodnikiem został wybrany Arkadiusz Woźniak, piłkarz KGHM Zagłębie Lubin, a trenerem szkoleniowiec tego klubu Piotr Stokowiec. Organizatorzy gali i plebiscytu to: Urząd Miasta, portal e-legnickie.pl, LCK, OSiR oraz hotel Qubus.

9 lutego prezydent T. Krzakowski spotkał się z kombatantami, uczniami i harcerzami z okazji 72. rocznicy zakończenia II wojny światowej. Podczas spotkania medalami Pro Patria uhonorowano: Iwonę Gorczycę, Alfredę Dąbrowską, Tadeusza Koszarskiego i Mariana Sławińskiego.

10 lutego nadzwyczajna sesja Rady Miejskiej.

10 000 zł – nagrody takiej wartości **po raz czwarty trafiły do Legnicy, która zwyciężyła w regionalnym etapie 8. edycji plebiscytu „Świeć się z Energą” – na najpiękniejsze iluminacje bożonarodzeniowe. W etapie ogólnopolskim Legnica rywalizowała o głosy z 15 miastami, które brały udział w finałowej rozgrywce. Ostatecznie nasze miasto uplasowało się na szóstym miejscu.** Otrzymały w nagrodę zestaw nowoczesnych urządzeń AGD trafił do legnickich placówek opiekuńczych, m.in. do Domu Pomocy Społecznej przy ul. Grabskiego i Noclegowni przy ul. Przemysłowej oraz trzech miejskich żłobków.

16 lutego podczas walentynkowego spotkania kobiet prezydent T. Krzakowski wyróżnił twórcę „Małej Moskwy”, Waldemara Krzystka, honorowym tytułem „Ambasadora Legnicy”.

17 lutego prezydent Legnicy uczestniczył w posiedzeniu Komisji Rewizyjnej ZMP.

W Teatrze im. H. Modrzejewskiej premiera sztuki „Makbet”, wg W. Szekspira, w reżyserii Lecha Raczaka.

W Domu Studenta PWSZ im. Witelona kolejna odsłona wspólnego jamowania w ramach spotkań muzycznych – Witelon Jam Session. Tematem przewodnim spotkania było „Euro Jazz”.

27 lutego sesja Rady Miejskiej.

28 lutego Konwent wójtów, burmistrzów i prezydentów Legnicko-Głogowskiego Obszaru Interwencji w legnickiej Akademii Rycerskiej – z udziałem m. in. Wojewody Dolnośląskiego, Pawła Hreniaka i Marszałka Województwa Dolnośląskiego Cezarego Przybylskiego oraz Dolnośląskiego Kuratora Oświaty Romana Kowalczyka.

16-letnia legniczanka, Nikola Chmielewska mistrzynią w Europie wschodniej w tańcu brzuchem. Od dziesięciu lat tańczy w zespole Pieśni i Tańca „Legnica”.

Agnieszka Woźniak i Michał Mędrała, uczniowie legnickiego Technikum Hotelarskiego w Zespole Szkół Ekonomicznych zakwalifikowali się do etapu centralnego IX Olimpiady Hotelarskiej, w którym znaleźli się wśród szesnastu najlepszych w kraju młodych hotelarzy. Michał Mędrała zajął dziewiąte miejsce, a Agnieszka Woźniak była dziesiąta.

MARZEC

1 marca spotkanie w Ratuszu prezydenta T. Krzakowskiego z komendantem Straży Granicznej.

2 marca prezydent Legnicy odbył spotkanie z komendantem WKU w Głogowie.

2 marca inauguracja Legnickiego Roku Majora Władysława Dybowskiego – w Muzeum Miedzi wernisaż wystawy „Rotmistrz Pilecki Bohater Niezwyciężony. Raport z Auschwitz”.

3 marca uroczysta Gala podsumowująca IX Plebiscyt Sportowy na Najpopularniejszego Sportowca i Trenera Regionu Legnickiego.

Centrum Seniora działające przy LCK zorganizowało „Legnicki Zapust”, zwany „śledzikiem”, podczas którego zaprezentowano tradycje ludowe związane z zakończeniem karnawału.

W Spółdzielczym Domu Kultury „Atrium” otwarto wystawę „Moje pasje” Ewy Czeszejko-Sochackiej (prace wykonane metodą haftu pełnego i krzyżkowego).

6 marca spotkanie konsultacyjne prezydenta miasta ze Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.

7 marca zmarł pierwszy Ordynariusz Diecezji Legnickiej, biskup Senior Tadeusz Rybak. Honorowy Obywatel Miasta Legnicy. Spoczął w krypcie legnickiej katedry św. apostołów Piotra i Pawła.

7 marca udział prezydenta Legnicy w posiedzeniu Rady Fundacji KGHM Polska Miedź SA.

8-9 marca udział prezydenta Legnicy w V edycji Smart City Forum w Warszawie.

10 marca w LBP spotkanie „Skupień i przyjaciele”, podczas którego zaprezentowano najlepszą legnicką inwestycję architektoniczną w 2016 r. Dom przy ul. Okrężnej 3C i 3D, zaprojektowany przez Bartosza Kościelnego oraz Hala Bionovo przy ul. Nowodworskiej, autorstwa zespołu Sankon s.c. (Adam i Alicja Santorowscy) – zdaniem architektów – to najlepsze legnickie realizacje 2016 r. Pomysłodawcą konkursu jest architekt Jerzy Skupień.

10 marca koncert z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet, w ramach cyklu „Legniczanie legniczankom”, wystąpił księżę muzyki cygańskiej Dziani.

11-12 marca w hali przy ul. Lotniczej Mistrzostwa Polski Seniorów i Juniorów w Kickboxingu, w których wzięło udział ponad 200 zawodniczek i zawodników. Legniczanie Wojciech Wójcik i Izabela Dziopa zdobyli brązowe medale.

15 marca spotkanie inaugurujące projekt pn. „Nakręceni na Legnicę” w Sali Maneżowej Akademii Rycerskiej, w którym uczestniczyło prawie dwustu legnickich uczniów trzecich klas gimnazjalnych. Artystycznym opiekunem projektu został wybitny scenarzysta i reżyser Waldemar Krzystek. Projekt mający formę konkursu, wyłonił najlepsze filmy promujące nasze miasto z tematem przewodnim „Nie bądź Januszem. Odkryj Legnicę”.

16 marca posiedzenie Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

16 marca prawie 300 kobiet spotkało się w Letia Business Center, aby posłuchać wykładu znanej z Dzień Dobry TVN stylistki, Eweliny Rydzyńskiej.

17 marca spotkanie w Ratuszu prezydenta Legnicy z byłym ambasadorem Izraela w Polsce prof. Szewachem Weissem, a w godzinach popołudniowych w Sali Królewskiej mieszkańcy spotkali się z tym wybitnym izraelskim politykiem i naukowcem, przyjacielem naszego kraju.

17 marca podpisanie listu intencyjnego pomiędzy firmą Winkelmann i Zespołem Szkół Technicznych i Ogólnokształcących.

17 marca w Galerii Sztuki wystawa prac Konrada Banaszkiwicza pt. „Moje Miasto”.

20 marca udział prezydenta miasta w walnym zgromadzeniu wspólników MPK sp. z o.o.

21-22 marca udział prezydenta Legnicy w XXXVIII Zgromadzeniu Ogólnym Związku Miast Polskich w Serocku.

26 marca w Sali Maneżowej wystąpił zespół Voo Voo z Wojciechem Waglewskim.

27-28 marca udział prezydenta Legnicy w III Europejskim Kongresie Samorządowym pn. „Samorzady w obliczu wyzwań XXI wieku” w Krakowie.

29 marca posiedzenie Legnickiej Rady Seniorów.

29 marca finał Wieloboju Przedszkolaków, zorganizowany w hali przy ul. Lotniczej przez OSiR. Do finału zakwalifikowały się; Miejskie Przedszkola: nr 18, 19, 1, Przedszkole Niepubliczne „Źródło”, Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko”.

31 marca spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z przedstawicielami Towarzystwa Przyjaciół Legnicy w Wuppertalu oraz z Rodziną Hinke (spadkobiercami dzieł legnickiego artysty Waltera Bayera).

31 marca w Muzeum Miedzi wernisaż wystawy prac Waltera Bayera – „Walter Bayer (1883-1946). Życie i twórczość”.

31 marca w całym regionie akcja protestacyjna nauczycieli i pracowników szkół, zorganizowana przez Związek Nauczycielstwa Polskiego. Protestowano przeciwko planowanym zwolnieniom związanym z likwidacją gimnazjów.

Członkowie kościoła zielonoświątkowców z niemieckiego Chemnitz, którzy przyjechali na zaproszenie legnickiej Gminy Żydowskiej, wysprzątały cmentarz żydowski przy ul. Wrocławskiej.

Do **18 kwietnia** na legnickim Rynku przedświąteczny jarmark.

W poczet członków Porozumienia Festiwalu Polski Zachodniej został przyjęty Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Świat pod Kyczerą”.

Niebieski marsz przeszedł przez centrum Legnicy w Światowym Dniu Świadomości Autyzmu.

W PWSZ im. Witelona odbyło się spotkanie Partnerów Dolnośląskiego Klastra Edukacyjnego. Wzięli w nim udział przedstawiciele firm działających na terenie LSSE, samorządów i instytucji okołobiznesowych, a także dyrektorzy i kierownicy szkolenia praktycznego szkół należących do klastra.

Drużyna piątklasistów z SP nr 9 zajęła trzecie miejsce w kategorii Wyzwania Społeczne na XII Ogólnopolskiej Olimpiadzie Kreatywności Destination Imagination, zorganizowanej w Hali Ludowej i Wrocławskim Centrum Kongresowym. Sukces tym większy, że pierwszego i drugiego miejsca nie przyznano. W olimpiadzie wzięło udział 2 tys. dzieci z 14 polskich województw. Uczestniczyły także drużyny z Albanii, Chin, Turcji, USA, Arabii Saudyjskiej i Węgier.

Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa i Galeria Sztuki zaprosiły legniczan na wystawę konfesyjną prac malarskich i rzeźbiarskich zainspirowanych symboliką krzyża.

KWIECIEŃ

Podczas uroczystej gali Międzynarodowego Festiwalu i Konkursu Kalendarzy ZoomArt Legnica otrzymała dwie nagrody za miejski kalendarz „Magiczna Legnica” – w kategorii kalendarzy administracyjnych i w kategorii ilustracje.

1 kwietnia VI Otwarte Mistrzostwa Legnicy w Nordic Walking, zorganizowane przez OSiR.

5 kwietnia spotkanie prezydenta miasta z Legnicką Radą Sportu.

6 kwietnia konferencja metodyczna dla nauczycieli „Major Władysław Dybowski, legnicki żołnierz wyklęty” w Ośrodku Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli, które było organizatorem konferencji.

6 kwietnia powiatowe i miejskie eliminacje Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej pt. „Młodzież zapobiega pożarom”.

6 kwietnia kwartalne spotkanie wspólników MPK sp. z o.o.

7 kwietnia kwartalne spotkania wspólników SAG sp. z o.o. oraz LPWiK SA.

9 kwietnia ponad 800 biegaczy wystartowało w biegu „Bitwy pod Legnicą 1241 – Półmaraton”. Bieg wygrał w kategorii mężczyzn Sergii Krovladis, a wśród kobiet najlepsza była złotoryjanka, Anna Ficner.

9 kwietnia w Teatrze im. H. Modrzejewskiej premierowy pokaz spektaklu „Inwazja szczurów”, na podstawie satyryczno-katastroficznego powieści Karela Čapki z 1936 r.

9 kwietnia w Sali Maneżowej aktor Jan Nowicki i towarzyszący mu muzycy przedstawili misterium pt. „Droga Krzyżowa – muzyczne obrazy i impresje”, oparte na tekstach ks. Jana Twardowskiego.

10 kwietnia prezydent T. Krzakowski przyjął w Ratuszu ekipę filmową z Walii, która kręciła w Legnicy film pt. „The Bench”.

11 kwietnia dzień otwartych drzwi w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Witelona.

11 kwietnia w kinie „Piaś” premiera filmu „The Bench” („Ławka”).

12 kwietnia udział prezydenta Legnicy w III Dolnośląskim Kongresie Samorządowym we Wrocławiu.

14 kwietnia „Chleb, śledź i grosz” – happening z okazji Wielkiego Piątku.

22 kwietnia Muzeum Miedzi, Centrum Kształcenia Ustawicznego i Językowego Kadr, Gimnazjum nr 4 oraz Ośrodek Kultury i Sztuki we Wrocławiu zaprosili na oficjalne rozpoczęcie sezonu turystycznego na Zamku Piastowskim: koncert na trąbki z wież zamkowych w wykonaniu uczniów ZSM, prezentacja renesansowej musztry paradnej, pokaz sztuki żonglerki chorągwiemi, miniturniej łuczniczy, zwiedzanie zamku.

22 kwietnia prezydent Legnicy brał udział w uroczystościach związanych z jubileuszem 25-lecia utworzenia Caritas Diecezji Legnickiej.

23 kwietnia Puchar Polski w Scrabble oraz IX Mistrzostwa Ziemi Legnickiej.

23 kwietnia inauguracja Magicznej Legnicy Tour – spaceru, których trasę wyznaczały zabytki architektury uwiecznione na obrazach Jarosława Jaśnikowskiego i w Kalendarzu Miejskim 2017, a przewodnikiem był Roger Piaskowski, historyk i krytyk sztuki, autor tekstów literackich.

23 kwietnia koncert w Sali Maneżowej z okazji 10. rocznicy śmierci Tadeusza Nalepy. Zagrał band Piotra Nowaka, basisty, który grał z T. Nalepą we wszystkich jego formacjach.

24 kwietnia sesja Rady Miejskiej.

25-29 kwietnia Grand Prix Europy w Łucznictwie Seniorów. Do Legnicy przyjechało ok. 200 sportowców, trenerów i działaczy. Zmagania w kategorii łuków klasycznych i bloczkowych, zespołowe, indywidualne i w mixtach odbyły się na bocznych boiskach w Parku Miejskim. Przewodniczącym komitetu honorowego Pucharu Europy był prezydent Legnicy Tadeusz Krzakowski.

26-27 kwietnia udział Legnicy w Targach Inwestycyjnych Real Connect w Warszawie.

28 kwietnia udział prezydenta miasta w uroczystościach, związanych z Dniem Hutnika.

28 kwietnia inauguracja Legnickiego Roweru Miejskiego (8 stacji rowerowych wyposażonych w 8 terminali, 96 stojaków rowerowych, 64 rowery znajdujące się w stałej eksploatacji oraz rowery zapasowe i dziecięce wraz ze stojakami). Sezon rowerowy trwał do 30 listopada.

29 kwietnia prezydent T. Krzakowski uczestniczył w akademii z okazji 25-lecia Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Miedziowego.

30 kwietnia Międzynarodowy Turniej Łuczniczy Juniorów z okazji 776 rocznicy bitwy pod Legnicą.

Plac zabaw w parku rekreacyjno-sportowym przy ul. Oświęcimskiej wygrał w konkursie na najlepszą inwestycję na Dolnym Śląsku dla dzieci i młodzieży, zorganizowanym przez portal Czas.Dzieci.pl. Plac zabaw powstał dzięki zaangażowaniu mieszkańców w Legnicki Budżet Obywatelski.

MAJ

Majówka w Legnicy: 1 maja – w Parku Miejskim piknik węgierski (w ramach obchodów Roku Kultury Węgierskiej w Polsce 2016/2017), konkurs wiedzy o Węgrzech, koncert Czardasz i okolice, arie z operetek „Zemsta Nietoperza”, „Wesoła wdówka”, „Księżniczka Czardasza”, degustacja kuchni węgierskiej; 2 maja – w Rynku animacje Teatru Avatar, zajęcia dla dzieci, warsztaty miedziorytnicze, warsztaty animacji filmowej, happening rozwijania flagi, wspólne zdjęcie legniczan, zwiedzanie Zamku Piastowskiego z przewodnikiem; 3 maja – w Parku Miejskim prezentacje młodych talentów, widowisko Teatru Avatar, Palmiarnia: Dawnej Legnicy Czar (recital Beaty Pazio-Grygiel, warsztaty florystyczne, plener malarski; Majówka rowerowa do Trzech jezior (org. OSiR).

4 maja 52. Międzynarodowy Wyścig Kolarski CCC Tour – Grody Piastowskie, połączony z kryterium Gold Lion of Legnica.

5 maja spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z nowo powołanymi dyrektorami placówek oświatowych.

5 maja udział prezydenta Legnicy w podsumowaniu VIII Przeglądu Twórczości Artystycznej Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Sercem malowane”.

8 maja prezydent miasta uczestniczył w seminarium z okazji 65-lecia Instytutu Metali Nieżelaznych.

8 maja na Cmentarzu Komunalnym uroczystości związane z zakończeniem II wojny światowej.

Gościem specjalnym siódmego spotkania kobiet była znana dziennikarka, ambasadorka Legnicy, Beata Tadla. Do Letia Business Center przybyło ponad 300 osób.

13 maja Ośrodek Sportu i Rekreacji zorganizował I Rajd Nordic Walking śladami Magicznej Legnicy.

13 maja na dziedzińcu Akademii Rycerskiej Przegląd Kapel Rockowych – Legnica 2017, którego organizatorem było LCK.

14 maja Magiczna Legnica Tour – spacer drugi. Trasę wyznaczały zabytki architektury uwiecznione na obrazach Jarosława Jaśnikowskiego i w Kalendarzu Miejskim 2017, a przewodnikiem był Roger Piaskowski, historyk i krytyk sztuki, autor tekstów literackich.

14 maja na dziedzińcu Akademii Rycerskiej koncert związany z Legnickim Rokiem Majora Władysława Dybrowskiego; podczas koncertu wystąpili wykonawcy zgłoszeni do konkursu „Muzyka wyklęta” oraz zespoły: KSU, This Gold, Forteca i Anastasis. Organizatorzy koncertu to: Fundacja Pawła Jurosa i LCK.

14 maja na Zamku Piastowskim III Dolnośląskie Dni Pionierów Osadnictwa na Ziemiach Odzyskanych (wykłady, plenerowe zabawy, wspomnienia).

16 maja spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z mieszkańcami ul. Armii Ludowej w związku ze zmianą nazwy ulicy.

16 maja spotkanie prezydenta miasta z mieszkańcami, w ramach cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw”, w Zespole Szkół Integracyjnych.

17 maja spotkanie prezydenta miasta z mieszkańcami, w ramach cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw”, w Szkole Podstawowej nr 2.

18 maja Juwenalia – symboliczne przekazanie studentom kluczy do bram miasta.

19-20 maja Legnicki Festiwal SREBRO 2017 (wernisaże 26 wystaw). Grand Prix Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Międzynarodowego Konkursu Złotniczego otrzymała Susanne Matsche z Niemiec.

19 maja w Muzeum Miedzi odbyła się „Noc wraz z Akademią Rycerską”.

XIII Festiwal Rytmu Drum Battle , zorganizowany przez Zespół Szkół Muzycznych.

20-21 maja XVIII Turniej Kowali o Srebrne Klucze Legnicy. Klucze do bram miasta wykuli Tomasz Pepliński i Michał Mendyk z Wielkopolski. Odbył się też Bieg Kowalski.

20 maja w SDK „Kopernik” wydarzenie pt. „Cantat Dzieciom – Malowane Dźwiękiem”: warsztaty, animacje dla dzieci, happeningi, zabawy z dźwiękiem i rytmem, pokazy muzyczno-taneczne.

22 maja spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z mieszkańcami, w ramach cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw”, w Szkole Podstawowej nr 7.

23 maja spotkanie prezydenta Legnicy z mieszkańcami, w ramach cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw”, w Szkole

Podstawowej nr 9.

23 maja w Katedrze Legnickiej koncert inauguracyjny 26. Międzynarodowego Festiwalu Organowego – Legnickich Wieczorów Organowych – na organach zagra Maciej Wota, któremu towarzyszyła Wratislavia Trumpet Consort – grupa trębaczy (utwory J. S. Bacha, K. Szymanowskiego, F. Mendelssohna).

24 maja udział prezydenta miasta w akademii z okazji 25-lecia Państwowej Straży Pożarnej oraz Dnia Strażaka.

24 maja spotkanie prezydenta Legnicy z mieszkańcami, w ramach cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw”, w I Liceum Ogólnokształcącym.

25 maja Międzyszkolny Turniej Strzelecki, kończący Szkolną Ligę Strzelecką 2016/2017.

25 maja jubileusz 70-lecia istnienia Szkoły Podstawowej nr 4.

25 maja uroczystość otwarcia Policyjnej Izby Dziecka przy ul. Staffa na os. Piekary.

26 maja Międzynarodowy Zlot Rowerowy Miast Partnerskich z okazji 20-lecia stowarzyszenia EKORAMA.

26 maja spotkanie w Ratuszu prezydenta Legnicy i nadburmistrza Miśni.

26 maja spotkanie prezydenta miasta z żołnierzami – w związku z Dniem Weterana Działań poza Granicami Państwa.

26-28 maja; 26 maja koncert inauguracyjny 48. Ogólnopolskiego Turnieju Chórów „Legnica Cantat” – wystąpiła grupa Audiofeels-Vocal Play; 27 maja w Sali Królewskiej – koncerty konkursowe, wieczorem ogłoszenie wyników konkursu kompozytorskiego i koncert finałowy pt. „Bogowie” w wykonaniu Chóru Akademickiego Politechniki Warszawskiej pod dyr. Dariusza Zimnickiego; 28 maja w Sali Maneżowej VIRIBUS ORGANUM „ŚPIEWAJĄCE GŁOWY” – aranżacje utworów Grzegorza Ciechowskiego i Republiki.

29 maja sesja Rady Miejskiej.

30 maja uroczystość z okazji Dnia Samorządu Terytorialnego.

31 maja Nadzwyczajne Zgromadzenie Akcjonariuszy LPWiK SA.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Legnicy zajęła 3. miejsce wśród PWSZ w Polsce w ogłoszonej 18. edycji rankingu szkół wyższych 2017, przygotowanego przez miesięcznik „Perspektywy”. Równocześnie uczelnia została sklasyfikowana na pierwszym miejscu na Dolnym Śląsku.

Zawodnicy legnickiego Klubu Karate Shotokan Tora – Nikola Kozłowska, Dawid Król i Patryk Papros wywalczyli srebrny i dwa brązowe medale na turnieju Central Poland Open Grand Prix Karate WKF w Pleszewie. W turnieju uczestniczyło ponad 400 zawodników z 56 klubów z 10 państw.

CZERWIEC

Podczas obrad XXII Zgromadzenia Ogólnego Związku Powiatów Polskich Legnicę wyróżniono trzecim miejscem w Ogólnopolskim Rankingu ZPP najaktywniejszych powiatów i gmin, przyznając tytuł Super Powiatu oraz trzecim miejscem w Rankingu Energii Odnawialnej.

1 czerwca rozpoczęto trzydniowe obchody Dnia Dziecka i 3. Urodziny Julka. W programie, m. in.: wielki festyn rodzinny (zorganizowany przez TPD), koncert Fruktaków, Bieg Papieski.

2 czerwca jubileusz 10-lecia działalności Legnickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

3 czerwca Noc bibliotek; Legnicka Biblioteka Publiczna zaprosiła dorosłych, m. in. na: spotkania autorskie z Aleksandrą Lipczak, autorką reportażu o Hiszpanii „Ludzie z Placu Słońca”, Marcinem Kydryńskim, dziennikarzem, podróżnikiem i fotografem, autorem książki „Biel. Notatki z Afryki”, koncert pt. „Dźwięki świata” – wystąpiła Agnieszka Rycombel, której akompaniował na pianinie Maciej Janus. Były także propozycje dla dzieci i młodzieży – warsztaty, projekcja filmu „Biuro detektywistyczne Lassego i Mai. Stella Nostra”.

4 czerwca festyn z okazji Dnia Dziecka, którego organizatorem było Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci z Zespołem Downa „Otwórz Serce”.

4 czerwca uroczysty koncert z okazji 20. rocznicy wizyty Jana Pawła II w Legnicy.

5 czerwca Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników MPK sp. z o.o.

6 czerwca przekazanie wykonawcy placu budowy budynku mieszkalnego wielorodzinnego TBS przy ul. K. Makuszyńskiego.

7-8 czerwca udział miasta w targach inwestycyjnych ReDi CEE Trade Fair for Retail Investment w Warszawie.

8 czerwca w Muzeum Miedzi wernisaż wystawy „Katedra Ormiańska we Lwowie i jej twórcy”.

9 czerwca udział prezydenta Legnicy w konferencji naukowej we Wrocławiu nt. „Finanse samorządowe oraz daniny publiczne. Stan obecny i perspektywy”.

9 czerwca legniczanin Piotr Ziętał wyruszył w kolejną wyprawę rowerową. Przez 24 dni planuje pokonać 3 300 km do Rumunii i z powrotem do Legnicy.

9-11 czerwca w legnickiej Palmiarni i w Minizoo po raz pierwszy odbył się Festiwal Roślin Owadożernych, który przyciągnął ponad 20 tys. osób (dzieci, młodzieży i dorosłych).

10 czerwca w Światowym Dniu Dziergania w Miejscach Publicznych panie z sekcji „Rękodzieło – sposób na nudę”, działającej przy TML „Pro Legnica”, dziergały na legnickim rynku.

Na terenie Szkoły Podstawowej nr 4 zorganizowano festyn rodzinny „Postaw na rodzinę”.

Ekologiczny Dzień Dziecka na terenach zielonych w sąsiedztwie SDK „Kopernik” (gry, zabawy, występy artystyczne).

13 czerwca w LCK III Turniej Szachowy, podsumowujący realizację programu „Legniczanie dają mata”. Uczestniczyły dziesięcioosobowe reprezentacje z 12 legnickich szkół, w których prowadzone są zajęcia szachowe w klasach 1-3. 14 czerwca w reprezentacjach szkół wystąpili szachiści po drugim roku nauczania.

14 czerwca Konwent wójtów, burmistrzów, prezydentów Legnicko-Głogowskiego Obszaru Strategicznej Interwencji w Polkowicach, w którym brał udział prezydent Legnicy.

14 czerwca posiedzenie Miejskiej Rady Seniorów.

16 czerwca Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników SAG sp. z o.o.

16-18 czerwca 40. edycja SATYRYKONU LEGNICA 2017. W programie, m. in.: wręczenie nagród laureatom, odsłonięcie tablic pamiątkowych poświęconych Maciejowi Zębatemu i Sławomirowi Mrozkowi, otwarcie wystawy pokonkursowej w MM, koncert „W miarę męski koncert rozrywkowy Artur Andrus&Mariusz Kiljan&Czesław Mozil”; miasteczko Funny Food Kuchnia i scena dla dzieci i dorosłych.

Karolina Chrzanowska, uczennica I LO, znalazła się w gronie Ośmiu Wspaniałych Polskich Wolontariuszy, otrzymując w gdańskim finale tego konkursu (16-18 czerwca) honorową Bursztynową Ósemkę.

18 czerwca Magiczna Legnica Tour – spacer trzeci (ostatni). Trasę wyznaczały zabytki architektury uwiecznione na obrazach Jarosława Jaśnikowskiego i w Kalendarzu Miejskim 2017, a przewodnikiem był Roger Piaskowski, historyk i krytyk sztuki, autor tekstów literackich.

18 czerwca 19. Spływ Samoróbek o Błękitną Wstęgę Kaczawy. Wystartowało 16 załóg.

20 czerwca uroczyste podsumowanie działalności TPD w Okręgu Legnickim w roku szkolnym 2016/2017.

20 czerwca uroczysta sesja Rady Miejskiej.

20 czerwca podczas koncertu Międzynarodowego Festiwalu Organowego – Legnickich Wieczorów Organowych wystąpili: organista Władysław Szymański oraz solista Piotr Karzełek (tenor).

Podopieczne ze Szkoły Podstawowej nr 9 trenerki Haliny Szwedyk i trenera Tomasza Dobrołowicza zdobyły wicemistrzostwo Polski szkół podstawowych w piłce ręcznej. Finałowy turniej, w którym wystąpiło 15 drużyn, rozegrano w Głuchołazach.

21 czerwca przekazanie w użytkowanie Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu ambulansu wraz z kardiomonitorem transportowym dla noworodków.

22 czerwca gala zakończenia projektu „Zrób swój Start-up”.

22 czerwca w LBP promocja książki „Druga twarz Liegnitz. Eseje o architekturze Legnicy końca XIX wieku”, autorstwa Rogera Piaskowskiego, fotografie Wojciecha Morawca. Wydawcą książki był Edytor.

23-25 Święto Legnicy na lotnisku. Wystąpili, m. in.: Disco Polo z gwiazdami, Oddział Zamknięty, Big Cyc, Video, Pectus.

24 czerwca XXIII Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej Trampkarzy im. Włodzimierza Jantury.

24 czerwca otwarcie na basenie „Delfinek” Turnieju Pływackiego Miast Partnerskich „Korona Legnicy 2017”.

28 czerwca spotkanie w Ratuszu prezydenta Legnicy z przedstawicielami delegacji biorących udział w XX Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym „Świat pod Kyczerą”.

29 posiedzenie Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego dla miasta Legnicy.

29 czerwca w LBP promocja książki autorstwa Marii Kubasik i Marka Żaka „Legnica w 1956 roku”, którą wydało stowarzyszenie „Pamięć i Dialog” wraz z Legnicką Biblioteką Publiczną.

30 czerwca w Galerii Sztuki wernisaż wystawy Telemacha Pilitsidisa „Przemijanie”.

LIPIEC

9 lipca na dziedzińcu Zamku Piastowskiego Dzień Pamięci Ofiar Banderowskiego Ludobójstwa na Kresach Wschodnich RP.

14 lipca prezydent Legnicy uczestniczył w spotkaniu konsultacyjnym w sprawie Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego z perspektywą do 2030 roku.

15 lipca Rodzinny Piknik Ekologiczny

19 lipca prezydent Legnicy spotkał się z przedstawicielem Dolnośląskiej Agencji Współpracy Gospodarczej.

24 lipca udział prezydenta Legnicy w obchodach Święta Policji.

25 lipca kolejny koncert w ramach Międzynarodowego Festiwalu Organowego – 26. Legnickich Wieczorów Organowych. W legnickiej Katedrze odbył się koncert kameralny: Roman Perucki (organy), Maria Perucka (skrzypce).

26-27 czerwca prezydent T. Krzakowski brał udział w I Międzynarodowym Forum Energetyka i Środowisko w Zakopanem oraz w Kongresie Smart City – Eko Zakopane 2017. Odebrał tam tytuł Samorządu Przyjaznego Środowisku, przyznany przez Narodową Radę Ekologiczną Urzędowi Miasta Legnicy za innowacyjne wdrożenie Systemu Zarządzania Ruchem i Transportem Publicznym. Tematem przewodnim forum było hasło „Wyłączamy niską emisję”. Prezydent Legnicy przedstawił doświadczenia i rozwiązania, jakie są i będą wdrażane w Legnicy w walce z niską emisją, także z wykorzystaniem technologii ze sfery Smart City.

31 lipca sesja Rady Miejskiej.

SIERPIEŃ

1 sierpnia uroczystości związane z rocznicą wybuchu Powstania Warszawskiego.

7 sierpnia na dachu plaży Galerii Gwarnej odbyły się wybory Miss Bikini 65 Plus. Organizatorem projektu było Centrum Seniora LCK. Tytuł zdobyła Marianna Biegaj.

8 sierpnia w legnickiej Katedrze koncert kameralny w wykonaniu artystów ze Szwajcarii: Oliviera Eisenmanna (organy) i Vereny Steffen (flet) – w ramach Międzynarodowego Festiwalu Organowego – 26. Legnickich Wieczorów Organowych.

16-26 sierpnia 25. Legnicka Akademia Filmowa – Warsztaty Filmu Animowanego, w których uczestniczyła młodzież z Legnicy i z kraju. Organizatorem jest LCK.

22 sierpnia w Katedrze recital organowy Giampaola di Rosy z Portugalii – w ramach Międzynarodowego Festiwalu Organowego – 26. Legnickich Wieczorów Organowych.

31 sierpnia marszałek województwa Cezary Przybylski, wicemarszałek Tadeusz Samborski i prezydent

T. Krzakowski na dziedzińcu Zamku Piastowskiego zaprezentowali nową kapsułę czasu, która zwieńczyła wieżę św. Piotra. Wykonana z miedzi kula, wypełniona współczesnym depozytem legnickich i dolnośląskich dokumentów oraz pamiątek, zastąpiła zniszczony przez silny wiatr wiosną 2017 r. historyczny już blaszany pojemnik.

W wakacje Urząd Miasta zapraszał legniczan w niedzielne przedpołudnia do parku na wspólny piknik „Koc, trawa i zabawa. Śniadanie na luzie”. Spotykali się starsi, młodzi i najmłodszy. Partnerami projektu byli, m. in.: Fiki Miki Klub Mamy i Malucha, Edifit – Szkoła Jogi, Galeria Ferio, Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Legnicki Klub Sportowy Trójka, Komenda Miejska PSP.

WRZESIEŃ

1 września uroczystości z okazji 78. rocznicy wybuchu II wojny światowej na Cmentarzu Komunalnym.

2 września Festiwal Piv Rzemieślniczych i Święto Ogórka, które zorganizowało Stowarzyszenie Kobiety Europy.

5 września w Galerii Satyrykon wernisaż wystawy „Ilustracje” Joli Richter-Magnuszewskiej, malarki, ilustratorki.

7 września zastępca prezydenta Dorota Purgal przyjęła w Ratuszu drużynę juniorów młodszych MSPR Siódemka Miedź Legnica, która zdobyła tytuł wicemistrza Polski podczas turnieju w Świdnicy. Szczypiorniści otrzymali puchar, ufundowany przez prezydenta miasta. Drużynę stanowią uczniowie Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących, II LO i Zespołu Szkół Samochodowych. Trenerem jest b. zawodnik MSPR Siódemka Tomasz Góreczny.

8 września uroczyste oddanie do użytku apartamentowca MPoint przy ul. Wrocławskiej, wzniesionego przez legnicką firmę Modernbud.

Przy ul. Złotego Florena (w pobliżu apartamentowca) stanęła, ufundowana przez Modernbud, rzeźba Florka, brata już znanego i uwielbianego przez dzieci Julka spod Galerii Sztuki, autorstwa zmarłego Edwarda Mirowskiego.

9 września otwarte drzwi Ratusza – prawie pięciuset legniczan zwiedzało pomieszczenia i zakamarki oraz odnowione, reprezentacyjne sale 112-letniego Ratusza.

9 września Imieniny Ulicy Najświętszej Marii Panny, których organizatorem był OSiR. Było wiele atrakcji, w tym: na trzech ulicznych scenach rozbrzmiewały koncerty (muzyka folkowa, fortepianowa, blues, jazz, występ Tercetu Egzotycznego), a na zakończenie wieczoru wielka gala – gwiazdą i gościem specjalnym był Jacek Wójcicki.

10 września koncert galowy „Oczy czornyje” – w ramach VI Legnickiego Festiwalu Romansu Polsko-Rosyjskiego im. Lidii Nowikowej.

12-13 września udział prezydenta Legnicy w konferencji „Projekt e-Pionier: wsparcie budowy inteligentnych miast w Polsce” w Słupsku.

14 września spotkanie w Ratuszu w sprawie koncepcji funkcjonowania Wolontariatu Miejskiego i Centrum Rozwoju Społecznego.

14 września w Muzeum Miedzi wernisaż wystawy biograficznej „Władysław Dybowski (1892-1947)”.

15 września w Galerii Ring wernisaż wystawy „Pusty dom” z cyklu Łemkowskie Jeruzalem.

17 września imprezy z okazji III urodzin Minizoo w Parku Miejskim.

17 września udział prezydenta Legnicy w uroczystościach związanych z obchodami Dnia Sybiraka.

19 września w kościele ewangelickim Marii Panny koncert inauguracyjny 31. Legnickiego Conversatorium Organowego: „Ein feste Burg” na 500-lecie Reformacji. Wystąpili: Aleksandra Dziurosz, Bartosz Figurski (Warszawski Teatr Tańca), Mariusz Wrona (organy), Michał Sławecki (organy).

20 września koncert kameralny w Sali Królewskiej: Leszek Lorent (perkusja), Dariusz Przybylski (organy); w kościele ewangelickim Marii Panny koncert kameralny: Urszula Kryger (sopran), Krzysztof Urbaniak (organy) – w ramach 31. Legnickiego Conversatorium Organowego.

21 września w kościele ewangelickim Marii Panny recital organowych prawykonań: Krzysztof Urbaniak (organy), Michał Sławecki (organy).

22 września legnicki magistrat odwiedziła delegacja samorządowców z chińskiego miasta Bozhou w prowincji Anhui. Goście z Chin, na czele z wiceprezydentem miasta panią Cao Zhenping, przybyli na zaproszenie Marszałka Województwa Dolnośląskiego Cezarego Przybylskiego, w związku z Forum Gospodarczym Dolny Śląsk – Anhui, odbywającym się we Wrocławiu.

22 września koncert finałowy 31. Legnickiego Conversatorium Organowego – Stanisławowi Moryto w 70. urodziny: wystąpili – Polska Orkiestra Radiowa, Chór Uniwersytetu Kardynała S. Wyszyńskiego w Warszawie, Tomasz Strahl (wiolonczela), Marzena Michałowska (sopran) pod dyrekcją Rafała Janiaka i Michała Sławeckiego (kościół ewangelicki Marii Panny).

23 września Legnickie Towarzystwo Automobilowe zorganizowało XIII Międzynarodowy Rajd Pojazdów

Zabytkowych i Kolekcjonerskich. 67 klasyków motoryzacji zaprezentowano w legnickim rynku.

25 września sesja Rady Miejskiej.

Kampania promocyjna „Magiczna Legnica” zdobyła prestiżowe, ogólnopolskie wyróżnienie „Kryształ PR-u” za najlepszą kreatywną kampanię w kraju. Statuetkę przyznano naszemu miastu podczas trwającej w Krakowie w dniach 27-29 września XIV Ogólnopolskiej Konferencji PR w Samorządzie i Administracji Państwowej.

28 września inauguracja XI roku akademickiego Legnickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

29 września w LBP odbyła się konferencja pt. „Modernizm po legnicku – oblicza lokalnego dziedzictwa”, którą zorganizowało stowarzyszenie „Pamięć i Dialog” we współpracy z LBP.

I Liceum Ogólnokształcące zostało wyróżnione przez Ministerstwo Edukacji Narodowej za innowację pedagogiczną „Informatyka i My – program w zakresie podstawowym i rozszerzonym”, którego autorką jest Romualda Laskowska, nauczycielka informatyki.

29 września koncert Reprezentacyjnej Orkiestry Wojsk Lądowych z okazji XX-lecia Dolnośląskiego Festiwalu Nauki.

Zakończenie warsztatów dla młodzieży ponadgimnazjalnej „Zrób swój Start-up”. Zwycięzcami zostali: zespół w składzie: Tomasz Jaworski i Dominik Szymański z I LO z aplikacją Terest oraz Łukasz Podlipski z II LO z projektem Casual. Otrzymali oni nagrody specjalne, ufundowane przez firmę Modernbud (czeki po 1 000 zł).

30 września ponad 330 zawodniczek i zawodników z kraju i zagranicy rywalizowało w Mistrzostwach i Pucharze Europy w Nordic Walking. W Legnicy spotkali się już po raz drugi. Puchar Europy rozegrany na dystansie 10 km wygrała Małgorzata Kubiszyn z Lubaczowa, a Mistrzostwa Europy na dystansie 5 km – Karol Stiller z Częstochowy.

PAŹDZIERNIK

1 października Legnicki Dzień Latawca w Parku Miejskim.

5 października gala plebiscytu czytelników „Gazety Wrocławskiej” – Wielkie odkrywanie Dolnego Śląska – w Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej. Legnica w plebiscytowej kategorii Święto miasta/Gminy otrzymała trzecie miejsce na Dolnym Śląsku. Było też wiele nagród branżowych. Na przykład pierwsze miejsce wśród hoteli zdobyła Kamieniczka, a trzecie Hotel Sękowski; Tivoli to numer trzy pośród restauracji roku. Wśród kawiarni na drugim miejscu uplasowała się Markova, na trzecim Cynamon.

5 października szalejący wieczorem nad Legnicą orkan Ksawery spowodował sporo szkód, najwięcej w drzewostanie. Zniszczył dach w kamienicy przy ul. Kominka 4 oraz 52 drzewa. W porywach orkan wiał z prędkością 110 km/h. Strażacy przyjęli w mieście blisko 60 interwencji.

7 października koncert z okazji 60-lecia IV LO (z ukraińskim językiem nauczania).

8 października XXX Bieg Lwa Legnickiego – VI Półmaraton Legnica, zorganizowany przez OSiR. Zwyciężył Siergiej Krowlajdis z Ukrainy. Wśród pań pierwsza linię mety minęła Anna Ficner ze Złotoryi.

10 października w legnickiej Katedrze koncert finałowy Międzynarodowego Festiwalu Organowego. Za katedralnymi organami zasiadł sam prof. Andrzej Chorościński, wybitny, uznany na całym świecie organista, dyrektor artystyczny Legnickich Wieczorów Organowych. Zaśpiewał dr Zdzisław Madej (tenor). Muzyce towarzyszyły recytacje ballad A. Mickiewicza, w wykonaniu aktora Michała Chorościńskiego.

11 października inauguracja roku akademickiego Politechniki Wrocławskiej, Oddział Legnica.

12 października miejskie obchody Dnia Edukacji Narodowej w Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej. Z tej okazji prezydent miasta przyznał 71 osobom nagrody finansowe za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze.

13 października uroczysta akademicka z okazji jubileuszu 50-lecia Szkoły Podstawowej nr 19.

13 października debata na temat sytuacji seniorów – w ramach Kulturalnego Forum Legnickich Seniorów.

14 października VIII Festiwal Legnickich Organizacji Pozarządowych „Flop Show”.

19 października prezydent Legnicy otrzymał wyróżnienie dla miasta w postaci, przyznanego przez Marszałka Województwa i Dolnośląski Fundusz Rozwoju, Certyfikatu Gminy Przyjaznej Małym i Średnim Przedsiębiorstwom.

19 października gala, podsumowująca siedmiomiesięczny projekt filmowy „Nakręcenie na Legnicę”, którego opiekunem artystycznym był Waldemar Krzystek. Powstało siedem produkcji. Waldemar Krzystek wybrał i nagrodził cztery. Dwa zdobyły pierwsze miejsce: film „Poznaj innych. Poznaj Legnicę” – autorzy: Oskar Hofman, Iga Krawczyk, Natalia Zając, Małgorzata Matczuk oraz film „Legnica spod kaptura”, autorzy: Mirosław Baruś, Piotr Fylak, Rafał Sura, Gabriela Lis, Mateusz Moskwa, Marek Trojnacki, Angelika Steinborn, Patryk Piskorski, i autor piosenki Andrzej Amlicki. Nagroda prezydenta miasta przypadła w udziale filmowi „Grażynka”, autorstwa Oskara Hofmana i Natalii Dończyk.

21 października jubileusz 70-lecia Zespołu Szkół Elektryczno-Mechanicznych.

22 października uroczyste odsłonięcie na budynku w Rynku tablicy upamiętniającej zbiórkę krwi mieszkańców Legnicy dla węgierskich powstańców w 1956 r.

22 października w kościele ewangelickim Marii Panny wystąpił węgierski chór dziewczęcy Pro Musica, zaliczany do najlepszych zespołów wokalnych na świecie.

23 października w PWSZ im. Witelona odbyła się kolejna edycja konferencji „Zawodowa strefa”, w której wzięło udział ponad 300 osób. Jej celem jest zacieśnianie współpracy pomiędzy przedsiębiorcami, szkołami technicznymi i branżowymi, uczelniami wyższymi, jednostkami samorządu terytorialnego oraz wszystkimi instytucjami zainteresowanymi rozwojem kształcenia i szkolnictwa technicznego i branżowego. W konferencji uczestniczyli, m. in.: Minister Edukacji Narodowej Anna Zalewska, przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju oraz firm działających w LSSE, samorządowcy i naukowcy oraz uczniowie i studenci.

30 października sesja Rady Miejskiej.

LISTOPAD

1 listopada do Legnicy powrócił Łukasz Tuchaj, który przejechał 12 tys. 514 km w ciągu 185 dni na ośmioletnim rowerze trekkingowym, dookoła Bałtyku pod szyldem „Błękitna fala”.

4 listopada – w ramach projektu Dom Kultury+Wy, czyli wydarzenie wymyślone przez samych legniczan i przez nich realizowane, przy wsparciu LCK – legnickie środowiska hip-hopowe zaprosiły na pokazy graffiti, warsztaty tańca, pokazy lokalnych i nie tylko artystów sceny hip-hopowej oraz breacdance jam przy muzyce na żywo.

Pięcioro zawodników taekwon-do (Magdalena Kisiel, Maciej Blicharski, Maciej Żuk, Wioletta Hanisch, Kamila Kolanowska) wraz z trenerem Łukaszem Stawarzem było gośćmi prezydenta T. Krzakowskiego. Legniczanie w Mistrzostwach Świata w Dublinie, gdzie startowało 1 100 zawodników z 56 krajów, zdobyli cztery złote, osiem srebrnych i czternaście brązowych medali.

10 listopada w kinie „Helios” pokaz specjalny najnowszego filmu Łukasza Palkowskiego „Najlepszy” (film był realizowany głównie w Legnicy i wyróżniony na Festiwalu w Gdyni pięcioma nagrodami). Gośćmi przedpremierowego pokazu byli, m. in.: Łukasz Palkowski (reżyser), Krzysztof Szpetmański (producent), Jakub Gierszał (rola tytułowa), Tomasz Kot (rola działacza sportowego), Łukasz Grass (autor książki biograficznej o Jerzym Górskim), pierwowzór głównego bohatera – Jerzy Górski.

10 listopada ponad 400 zawodniczek i zawodników uczestniczyło w Legnickim Biegu Niepodległości, zorganizowanym przez OSiR. W biegu głównym na dystansie 5,5 km zwyciężyli: Tomasz Sobczyk z Wrocławia i Anna Ficner ze Złotoryi.

11 listopada uroczystości z okazji Święta Niepodległości: w Rynku przysięgę złożyły pierwsze klasy mundurowe z VII LO; prezentacje: X Brygady Kawalerii Pancерnej ze Świętoszowa, a także Straży Pożarnej, Policji i Straży Granicznej oraz Żandarmerii Wojskowej. Były koncerty orkiestr dętych, happening „Życzenia dla Polski i Legnicy”, plenerowa pracowania kotylionów, animacje Teatru Avatar. Była też wojskowa grochówka.

11 listopada, z okazji Święta Niepodległości, zespół Spirituals Singers Band wystąpił w Sali Królewskiej z koncertem „Gaude Mater Polonia”, przypominającym popularne pieśni patriotyczne. Inne imprezy to m. in.: Rejonowy Konkurs Poezji Patriotycznej w MCK, „Wieczór Niepodległościowy” – koncert muzyki patriotycznej i bardowskiej „Polak Mały”, Galeria Satyrykon – warsztaty filmu animowanego o tematyce patriotycznej.

15 listopada posiedzenie Miejskiej Rady Seniorów.

15 listopada w Muzeum Miedzi wernisaż wystawy ze zbiorów wrocławskiego oddziału IPN „Skazani przez władzę ludową 1944-1954”.

16 listopada ogólnopolska konferencja pn. „Gospodarka odpadami komunalnymi Legnica Smart City2017”, której organizatorem był Urząd Miasta.

17 listopada w Galerii Sztuki i w Galerii Ring wernisaże wystaw prac zakwalifikowanych do 27. Ogólnopolskiego Przeglądu Malarstwa Młodych „Promocje” połączone z ogłoszeniem zwycięzców. Spośród 171 nadesłanych prac do wystawy wybrano 94 obrazy 30 młodych artystów.

18 listopada XVIII Cuprum Cup – International Karate – Polish Open 2017.

Wiadukt nad drogą ekspresową S3 pod Legnicą został otwarty dla ruchu samochodowego. Nowy wiadukt powstał w miejscu skrzyżowania drogi krajowej nr 3 i drogi krajowej nr 94.

21 listopada spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z pracownikami socjalnymi z okazji Dnia Pracownika Socjalnego.

21 listopada ósme Spotkanie Kobiet w Legnicy – tym razem gościem był Jarosław Kret, dziennikarz telewizyjny i podróżnik. Organizatorem spotkań jest Urząd Miasta.

22 listopada spotkanie prezydenta miasta z mieszkańcami z cyklu „Blżej legniczan i ich spraw” w Zespole Szkół Integracyjnych.

23 listopada udział prezydenta Legnicy w IV Dolnośląskim Kongresie Samorządowym, organizowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego.

23 listopada spotkanie w Ratuszu trzydziestu legnickich dawców krwi – z okazji Dni Honorowego Krwiodawstwa

PCK (22-26 listopada).

23 listopada stowarzyszenie „Pamięć i Dialog” i duet Morawiec&Piaskowski zaprosili na Gawędy o Legnicy – z cyklu „Modernizm po legnicku. O mostach, wiaduktach i infrastrukturze”.

24 listopada otwarcie przez prezydenta Legnicy XXXIII Ogólnopolskiego Konkursu Krasomówczego.

24 listopada Szkoła Podstawowa nr 6 świętowała jubileusz 70-lecia istnienia. Gośćmi szkolnej społeczności byli, m. in. dawni nauczyciele, liczne grono absolwentów, rodzice i przedstawiciele władz samorządowych.

24 listopada w Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej promocja XXXVIII tomu Szkiców Legnickich pod red. dr. Wojciecha Konduszy, wydawanych przez TPN przy wsparciu finansowym Urzędu Miasta.

25-27 listopada obchody jubileuszu 40-lecia Teatru im. Modrzejewskiej i 175-lecia budynku teatralnego (koncerty, panele, premiera „Biesów” Fiodora Dostojewskiego, gala jubileuszowa, „Modrzejewska na ekranie”).

27 listopada sesja Rady Miejskiej.

28 listopada posiedzenie Komitetu Sterującego „Strategii Rozwoju Miasta Legnicy 2015-2020 Plus”.

28 listopada spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z mieszkańcami z cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw” w Szkole Podstawowej nr 18.

29 listopada spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z mieszkańcami z cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw” w Szkole Podstawowej nr 7.

30 listopada spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z mieszkańcami z cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw” w Szkole Podstawowej nr 9.

Trzej uczniowie I LO: Krzysztof Łukasiewicz (klasa IA), Mateusz Materek (klasa IIA), Michał Kosmecki (klasa IIIC) zostali stypendystami programu „zDolny Śląsk”.

GRUDZIEŃ

2 grudnia inauguracja XXXI Międzynarodowego Halowego Turnieju Mikołajkowego w Piłce Nożnej.

2 grudnia uroczyste poświęcenie nowo wybudowanych organów w kościele p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa na os. Piekary. Powstały instrument to 43-głosowe mechaniczne dzieło sztuki.

3 grudnia podczas mikołajkowej zabawy w Galerii Piastów odbyła się promocja książki „Przygody Julka”, której autorem jest Artur Guzicki, a zilustrował legnicki artysta Henryk Jan Baca. Wydawcą książki było Towarzystwo Miłośników Legnicy „Pro Legnica”.

3 grudnia w kościele p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa koncert poświęcony pamięci Henryka Karlińskiego, wybitnego twórcy legnickiej kultury i chóru „Madrygał”, w którym wystąpili: chór „Madrygał” pod dyr. Dariusza Rzoncy i organista Marek Fronc. Organizatorem koncertu było LCK.

4 grudnia w warszawskim Muzeum Karykatury im. Eryka Lipińskiego wernisaż wystawy ponad stu prac uczestników jubileuszowej 40. edycji legnickiego Satyrykonu. Podczas wernisażu wystawy zostały wręczone Szpile Satyrykonu 2017 – Robertowi Górskiemu i Maciejowi Stuhrowi.

5 grudnia prezydent T. Krzakowski zaprosił legniczan na spotkanie konsultacyjne projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu ulic: Słubickiej, Poznańskiej, Bagiennej, Prusa i Głogowskiej. Spotkanie odbyło się w SP nr 2 przy ul. Głogowskiej.

6 grudnia Mikołajki dla najmłodszych w Palmiarni i Minizoo (zabawy taneczne, malowanie farbami świątecznych gipsowych figurek, przejażdżka powozem Mikołaja).

6 grudnia w Rynku inauguracja iluminacji świątecznej. Wydarzenie zgromadziło setki legniczan i gości. Podziwiano kolejne nowe instalacje: anielskie skrzydła, umieszczone w pobliżu Filipa oraz Mikołaja na motocyklu z koszem, który stanął przy fontannie Neptuna.

7 grudnia gala z okazji 10-lecia Kolei Dolnośląskich.

7 grudnia w Sali Maneżowej Akademii Rycerskiej I Gala Wolontariatu i inauguracja projektu TEAM LEGNICA. Podczas Gali wystąpił chór z II LO, pokazano film promujący Team Legnica, a na zakończenie odbył się koncert Filipa Lato.

8-12 grudnia wyjazd delegacji samorządu na czele z prezydentem T. Krzakowskim do Miśni, celem podpisania porozumienia o partnerstwie miast Miśnia-Legnica.

8 grudnia w Galerii Satyrykon LCK zaprezentowało kalendarz na 2018 r. „Skłonności do ostrości”.

8 grudnia w Galerii Ring wernisaż wystawy „Nowości Kolekcji Sztuki Zagłębia Miedziowego” (prace zakupione przez Galerię Sztuki do Kolekcji Sztuki Zagłębia Miedziowego 2017 w ramach dofinansowania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego reprezentują: malarstwo, rysunek, grafikę, szkło, tkaninę, fotografię).

12 grudnia prezydent Legnicy wziął udział w posiedzeniu Komitetu Sterującego ds. Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego.

Legnickie zespoły: „Balbinki” i „Quest”, działające przy Zespole Szkół Integracyjnych, zdobyły sześć medali i cztery puchary za pierwsze miejsca podczas VI Krapkowickich Zdarzeń Tanecznych. Instruktorką, choreografką i szefową artystyczną jest Lucyna Kołodyńska, która założyła zespół i z powodzeniem prowadzi go do dziś.

13 grudnia posiedzenie Miejskiej Rady Seniorów.

14 grudnia – po odbiorach technicznych – oddano do użytku zakończony II etap zbiorczej drogi południowej – od ul. Wojska Polskiego do al. Rzeczypospolitej z mostem na Kaczawie. Obok wcześniej zbudowanej obwodnicy zachodniej, to jedna z największych inwestycji drogowych w powojennej historii miasta!

14 grudnia w Muzeum Miedzi wernisaż wystawy 55/55. Na wystawie wyeksponowano najciekawsze zabytki pozyskane w ciągu 55 lat funkcjonowania placówki.

14 grudnia w Galerii Piastów uroczysta premiera kalendarza miejskiego na 2018 rok – „Legnica z nieba”. Kalendarz zawiera 12 zdjęć wykonanych przez osoby zajmujące się lataniem dronami oraz filmowaniem i fotografowaniem z ich użyciem, tj.: Ireneusz Jaworski i Przemysław Kołodziej (Brand Film), Remigiusz Majchrzak (RM-DRONE), Kuba Osadkowski (KOD Fly With Me), Witold Pociąg (Wpmedia), Paweł Szmalcet (Drone Eagle Eye), Tycjan Trzpięta (Minimal Motion), Jarek Wierzbicki (Agencja Reklamowa JSQ).

15 grudnia stowarzyszenie „Pamięć i Dialog” zaprosiło legniczan na kolejne spotkanie z cyklu „Gawędy o Legnicy” – tym razem spotkanie odbyło się w Gazowni Miejskiej przy ul. Sierocińskiej.

Urząd Miasta zdobył Nagrodę Publiczności, czyli Kryształowego Drona, na Międzynarodowym Festiwalu Drone Film Festiwal we Wrocławiu. Legnicki film promocyjny „Summer in Legnica”, autorstwa legniczanina, Jarosława Wierzbickiego, właściciela Agencji Reklamowej JSQ, pokonał 27 innych produkcji z Polski i ze świata.

17 grudnia w Sali Maneżowej Akademii Rycerskiej spotkali się już po raz 16. przedstawiciele mniejszości narodowych i etnicznych, mieszkających w Legnicy przy wspólnym stole „Wigilii Narodów”. Obok Polaków uczestniczyli: przedstawiciele mniejszości łemkowskiej, Grecy, Niemcy, Bośniacy, Żydzi, Nigeryjczycy, Ukraińcy, Romowie i Turcy. Po raz pierwszy spotkali się tu mieszkający w naszym mieście Norwegowie i reprezentanci Stanów Zjednoczonych. Pomysłodawczynią i organizatorką „Wigilii Narodów” jest Elżbieta Chucholska, prezes Stowarzyszenia Kobiety Europy.

27 grudnia sesja Rady Miejskiej.

2018 rok STYCZEŃ

1 stycznia w Sali Królewskiej Akademii Rycerskiej koncert „Najpiękniejsze Pieśni Neapolitańskie” w wykonaniu Śpiewającej Rodziny Kaczmarków, z towarzyszeniem Orkiestry Kameralnej Alla Vienna pod dyrekcją Adama Manijaka.

Dzięki głosom internautów, Legnica już po raz piąty z rzędu zwyciężyła w etapie regionalnym plebiscytu na najpiękniej oświetlone miasto, w ramach krajowego konkursu „Świeć się z Energa”. Na nasze miasto oddano 3 352 głosy. Na drugim miejscu był Wrocław z 366 głosami. Oprócz tytułu, Legnica zdobyła energooszczędny sprzęt AGD o wartości 10 tys. zł z przeznaczeniem na cele dobroczynne.

Po szesnastu latach pracy w samorządzie w styczniu na emeryturę przeszła zastępczyni prezydenta Legnicy Dorota Purgal.

11 stycznia udział prezydenta Legnicy w Konwencji Prezydentów, Burmistrzów i Wójtów Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego w Lubinie.

12 stycznia spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z przedstawicielami firmy Panattoni Europe w sprawie terenów inwestycyjnych Legnicy.

12 stycznia w Caffè Modjeska promocja książki „Śladami legnickich zegarów”. Album w opracowaniu Grażyny Humeńczuk i Marcina Makucha, ze zdjęciami Dariusza Berdysa i Jana Brodeckiego, wydało Towarzystwo Miłośników Twórczości Zofii Kossak w Legnicy, przy finansowym wsparciu Urzędu Miasta.

12 stycznia w Galerii Ring wernisaż wystawy „Międzynarodowy Plener Ceramiczno-Rzeźbiarski w Bolesławcu 2012-2017”.

14 stycznia 26. Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy w Legnicy, którego organizatorem było LCK. W Akademii Rycerskiej odbyły się, m. in. koncerty i licytacje. Wolontariusze zebrali ok. 170 tys. zł.

18 stycznia spotkanie prezydenta miasta z przedstawicielami Biura Radcy Handlowego Ambasady Szwecji w sprawie inteligentnych systemów zarządzania ruchem i komunikacją miejską.

22 stycznia spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z przedstawicielami PZPN-u w sprawie organizacji turnieju eliminacji Mistrzostw Europy U-17 w Legnicy.

25 stycznia posiedzenie Miejskiej Rady Seniorów.

26 stycznia udział prezydenta Legnicy w posiedzeniu Zarządu Związku Miast Polskich, które odbyło się

w Wałbrzychu.

26 stycznia w Galerii Satyrykon wernisaż wystawy Roberta Romanowicza „Pirat wyobraźni”.

27-28 udział miasta w targach w Dreźnie FAIR DRESDEN.

29 stycznia sesja Rady Miejskiej.

31 stycznia IX Spotkanie Kobiet z Kacprem Kuszewskim. Organizatorem spotkań jest Urząd Miasta.

LUTY

1 lutego w Muzeum Miedzi otwarcie wystawy „Józef Piłsudski w karykaturze”.

2 lutego Koncert Noworoczny w Sali Maneżowej Akademii Rycerskiej zgromadził przedstawicieli różnych środowisk, firm, stowarzyszeń i organizacji współpracujących z samorządem. Podczas spotkania ogłoszono decyzję kapituły w sprawie tytułu Legnickiej Książki Roku 2017. Organizatorzy – Legnicka Biblioteka Publiczna i Muzeum Miedzi – przedłożyli do oceny 43 publikacje, związane tematycznie, wydawniczo lub przez osobę autora z Legnicą. Nominacje otrzymało sześć publikacji. Laureatem tytułu Legnickiej Książki Roku 2017 zostało wydawnictwo „Legnica w 1956 roku”, autorstwa Marii Kubasik i Marka Żaka. Finałem wieczoru był koncert Anny Wyszkonii.

5 lutego prezydent Legnicy T. Krzakowski powierzył pełnienie funkcji swego zastępcy Krzysztofowi Duszkiewiczowi, legniczanie z dwunastoletnim doświadczeniem samorządowym w gminie Legnickie Pole.

5 lutego udział prezydenta Legnicy w konferencji pn. „KGHM – kluczowy partner w kształceniu zawodowym” w siedzibie KGHM Polska Miedź SA, z udziałem Minister Edukacji Narodowej Anny Zalewskiej. Podpisanie przez prezydenta T. Krzakowskiego listu intencyjnego w sprawie utworzenia w Legnicy hutniczego kierunku kształcenia zawodowego.

Związek Powiatów Polskich przyznał Legnicy tytuł Super Powiatu w ogólnopolskim rankingu gmin i powiatów za 2017 rok. Za działania prorozwojowe, aktywność w wielu dziedzinach i innowacyjność nasze miasto otrzymało najwyższą notę na Dolnym Śląsku.

6 lutego Sportowy Finał Roku 2017. Prezydent Legnicy wyróżnił zawodników, zdobywających najlepsze wyniki, stypendiami finansowymi, a jedenastu nauczycielom, organizatorom sportu szkolnego, wręczył statuetki. Uhonorowano też szkoleniowców z 11 klubów za osiągnięcia w sporcie dzieci i młodzieży. Za wybitne osobowości sportowe 2017 roku uznano: Martynę Pajączek (członek zarządu MKS Miedź Legnica), Józefa Baściuka (trener łucznictwa), Zbigniewa Prycha (trener kickboxingu) i Łukasza Stawarza (trener taekwon-do),

który przewodniczy Legnickiej Radzie Sportu.

7 lutego wizyta prezydenta T. Krzakowskiego w Sztapie Wojsk Obrony Terytorialnej w Warszawie.

8 lutego prezydent Legnicy uczestniczył w Warszawie w debacie samorządowej pn. „U-space: trzeci wymiar miasta. UE – samorządy – drony”.

9 lutego X jubileuszowa Gala Mistrzów Sportu Zagłębia Miedziowego pod patronatem prezydenta Legnicy Tadeusza Krzakowskiego. Podczas Gali nagrodzono najlepszych i najpopularniejszych zawodników i trenerów. Najlepszym Sportowcem Roku 2017 została Kinga Grzyb (Metraco Zagłębie Lubin, piłka ręczna); Najlepszym Trenerem Roku 2017 – Bożena Karkut (Metraco Zagłębie Lubin, piłka ręczna); Ambasadorem Sportu Zagłębia Miedziowego – Jerzy Górski, prezes Centrum Sportowego Głogowski Triathlon, którego historia upadku i zwycięstwa stała się kanwą głośnego filmu „Najlepszy”; Mecenasem Sportu Roku 2017 – Firma BUD-ZIEM z Pszenna, prezes Piotr Ochocki oraz Qubus Hotel Legnica, dyrektor Wojciech Włodarczyk; Najpopularniejszym Sportowcem Roku 2017 – Martyna Gibasiewicz (karate shotokan, KKS Tora Legnica); Najpopularniejszym Trenerem Roku 2017 – Fabian Sulisz (karate shotokan, KKS Tora Legnica).

20 lutego udział prezydenta Legnicy w pierwszym spotkaniu Honorowego Konwentu Politechniki Wrocławskiej nowej kadencji.

23 lutego w Komendzie Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej odbyło się posiedzenie Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego dla miasta Legnicy, które prowadził prezydent Legnicy.

23 lutego podpisanie listu intencyjnego z Kolejami Dolnośląskimi oraz z firmą Pol-Miedź Trans w sprawie utworzenia w ZSTiO klasy branżowej w zawodzie mechanik-monter maszyn i urządzeń taboru kolejowego.

26 lutego sesja Rady Miejskiej.

27 lutego posiedzenie Komitetu Organizacyjnego Turnieju Eliminacyjnego UEFA U-17.

Budynek przy ul. Zamkowej 3, zaprojektowany przez Piotra Niemca, został uznany za najlepszą realizację architektoniczną w Legnicy w konkursie Poziomica 2017, organizowanym przez grupę „Skupień i Przyjaciół”. W konkursie głosowano na 22 obiekty, których budowę zakończono w 2017 r.

MARZEC

1-2 marca prezydent Legnicy uczestniczył w Zgromadzeniu Ogólnym Związku Miast Polskich, które odbywało się w Żywcu i Szczyrku.

4 marca „Tropem Wilczym” – Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych, którego organizatorem był OSiR. Ponad

200 zawodników i zawodniczek rywalizowało na dystansach: 200, 300, 600 i 800 m oraz na 1 963 m i 5 km. Na 5 km zwyciężył Rafał Bardiński i Ewa Krojci, a na dystansie 1963 – Krzysztof Pałkiewicz i Katarzyna Wyżkiewicz.

Młodzi pływacy legnickiego klubu Wankan wywalczyli 16 medali, w tym pięć złotych, na zawodach w Zielonej Górze. Legniczanka Anna Kulas trzykrotnie wygrała swoje konkurencje i ustanowiła cztery rekordy życiowe, za co została uznana za najlepszą zawodniczkę w roczniku 2007.

6 marca prezydent Legnicy spotkał się z wójtem Legnickiego Pola. Rozmawiano o organizacji wydarzenia pn. „Bitwa pod Legnicą”.

8 marca prezydent T. Krzakowski spotkał się z wiceprezesem KGHM Polska Miedź SA.

9 marca w Sali Królewskiej ogłoszenie wyników XVI Międzynarodowego Konkursu Skrzypcowego „Młody Paganini”, w którym brało udział 32 młodych wirtuozów. Grand Prix zdobyła Ines Issel Burzyńska, Polka na stałe mieszkająca w Hiszpanii. Organizatorami konkursu są: Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie i Zespół Szkół Muzycznych w Legnicy.

9 marca w hali przy ul. Lotniczej odbył się koncert z cyklu „Legniczanie legniczankom”, z okazji Dnia Kobiet. Wystąpił światowej sławy tenor Marek Torzewski.

10 marca spotkanie z okazji Dnia Kobiet ph. „Palmiarnia kobietom”, które uświetniła swoim recitalem znana i lubiana aktorka, legniczanka, Marzena Kipiel-Sztuka.

16 marca w „Stacji Kultura” Galerii Kolei Dolnośląskich na dworcu kolejowym wernisaż wystawy prac Katarzyny Doszczuk-Fuławki „Struktury kobiecości”.

16 marca w Galerii Sztuki wernisaż wystawy prac malarskich Małgorzaty Maćkowiak „Kosmos i okolice”.

Uczennica I LO Agnieszka Augustynowicz została laureatką miejskiej edycji XXIV Ogólnopolskiego Samorządowego Konkursu Nastolatków „Ośmiu Wspaniałych”. Będzie ona reprezentować Legnicę w eliminacjach ogólnopolskich w Warszawie. Organizatorami konkursu są: Młodzieżowe Centrum Kultury i Urząd Miasta.

17 marca prezydent T. Krzakowski uczestniczył w obchodach jubileuszu 25-lecia Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Legnickiej.

18 marca II edycja „Biegnij – maszeruj – otwórz serce na kilometr”. Organizator: Stowarzyszenie Legnicki Klub Sportowy Trójka.

18 marca koncert patriotyczny pn. „Rozkwiwały pąki białych róż” z okazji 100-lecia Niepodległości Polski, którego organizatorem była Fundacja Promocji i Rozwoju Sztuki „SOPRANO”.

Zawodnicy Legnickiego Klubu Taekwon-do wywalczyli 10 medali na turnieju Pucharu Polski Seniorów i Juniorów Mykanów 2018. Medale zdobyli: złote – Magdalena Kisiel i Wioletta Hanisch, srebrne – Maciej Żuk i Kamila Kolanowska, brązowe – Marcjjan Pluta, Paweł Woźniak, Wiktoria Miądzel i Wiwianna Czechowska. W zawodach uczestniczyło 283 zawodniczek i zawodników.

19 marca prezydent T. Krzakowski spotkał się z uczniami VI Liceum Ogólnokształcącego.

21 marca prezydent miasta spotkał się z przedstawicielami firmy UPEPO oraz Politechniki Wrocławskiej, a także Narodowego Centrum Badań i Rozwoju w sprawie realizacji projektu dotyczącego odnawialnych źródeł energii.

21, 24 i 27 marca na Stadionie Miejskim im. Orła Białego Turniej UEFA U-17 – eliminacje Mistrzostw Europy. Grały drużyny z : Polski, Macedonii, Gruzji i Irlandii.

Zawodnicy Miedzi Legnica wywalczyli złoty medal podczas I Drużynowych Mistrzostw Polski w Szachach Szybkich. Na zawodach, rozegranych w Zgierzu, wystąpiły 42 ekipy, które zmagaly się na dystansie 9 rund. Legniczanie wygrali siedem meczów, jeden zremisowali, jeden przegrali. Punkty zdobywali: Aleksander Miśta – 4,5 pkt, Robert Kempieński – 7,5 pkt, Marcin Sieciechowicz – 8 pkt i Anna Karykowska – 4,5 pkt.

22 marca w Sali Maneżowej Akademii Rycerskiej konferencja naukowa „Wydarzenia Marca’68 – przyczyny i następstwa” pod patronatem prezydenta Legnicy, której organizatorami byli: Stowarzyszenie „Pamięć i Dialog”, Urząd Miasta, Muzeum Miedzi, LCK i legnicki oddział Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce. Konferencji towarzyszyła wystawa „Legniccy Żydzi” na dziedzińcu Akademii Rycerskiej, przygotowana przez Urząd Miasta we współpracy ze stowarzyszeniem „Pamięć i Dialog”.

23 marca w legnickim Ratuszu doszło do podpisania umowy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego w sprawie dotacji unijnej dla miasta oraz z budżetu państwa na remont kamienic przy ul. Kościelnej 2, Kamiennej 2a, 4, 5 i 6 w ramach rewitalizacji Zakaczawia. Umowę podpisali marszałek Cezary Przybylski i Jadwiga Zienkiewicz, zastępca prezydenta.

24 marca o godz. 8.00 rozpoczęło się zdejmowanie figur żołnierzy z dziewczynką na ramionach z cokołu pomnika Wdzięczności dla Armii Radzieckiej na placu Słowiańskim w centrum Legnicy. Operacja trwała godzinę i przebiegła bez zakłóceń. Monument zniknął z miejskiego pejzażu. Na placu zegnało go kilkuset mieszkańców i przyjezdnych, zainteresowanych tym słynnym w całym kraju obiektem. Temu wydarzeniu towarzyszyły transparenty; jeden z nich zawieszony na ogrodzeniu o treści: „Ale nie depreczcie przeszłości ołtarzy, Choć macie sami doskonalsze wznieść” (cytat z wiersza A. Asnyka); a baner Młodzieży Wszechpolskiej był treści: „Wczoraj Mała Moskwa, dziś Wielka Legnica”.

26 marca sesja Rady Miejskiej.

29 marca spotkanie prezydenta miasta z dyrektorem Oddziału Regionalnego Centrum Infrastruktury Poczty Polskiej we Wrocławiu.

29 marca Stowarzyszenie Kobiety Europy przypomniały po raz szesnasty legnicką tradycję, sięgającą średniowiecza, rozdając chleb, śledzie i jednogroszówki.

KWIECIEŃ

3 kwietnia prezydent Legnicy przyjął w Ratuszu prof. Moro, z którym rozmawiał o badaniach profilaktycznych mężczyzn na prostatę.

3 kwietnia X Spotkanie Kobiet. Do Letia Business Center przybyły setki legniczanek. Tym razem tematem spotkania było „Na wiosnę wyglądaj jak milion dolarów”. Gościem była Anna Męczyńska, jedna z najbardziej znanych i kreatywnych stylistek w Polsce. Drugi gość to Witold Szmanda, trener fitness gwiazd Hollywood i ekspert zdrowego żywienia.

4 kwietnia w Ścinawie Konwent Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Legnicko-Głogowskiego Obszaru Strategicznej Interwencji. Legnicę reprezentował prezydent Tadeusz Krzakowski.

6 kwietnia w Katowicach odbyła się **uroczysta gala Międzynarodowego Festiwalu i Konkursu Kalendarzy ZoomArt 2018. Miejski kalendarz „Legnica z nieba” zajął drugie miejsce w kategorii kalendarzy administracyjnych.**

Legniczanin Maciej Żuk wywalczył pięć medali, w tym złoty indywidualnie, i uznany został najlepszym zawodnikiem XXXIII Mistrzostw Europy w Taekwon-do Maribor 2018. W mistrzostwach wystartowało 642 zawodników z 28 państw. W klasyfikacji generalnej Polska zajęła 5. miejsce (6 złotych, 13 srebrnych i 15 brązowych).

8 kwietnia III Półmaraton Bitwy pod Legnicą 1241. Start półmaratonu odbył się w Legnicy na ul. Zamkowej, a meta w Legnickim Polu, do której dobiegło ok. 550 zawodniczek i zawodników. Biegacze mieli do pokonania 21 km i 97,5 metra. Wygrał Kamil Makoś z Bolesławca. Wśród pań najlepsza była złotoryjanka, Anna Ficner. Organizatorem biegu było Stowarzyszenie Zawisza – Zrzeszenie Aktywności Wszelakiej i Sportów Zdecydowanie Amatorskich.

9 kwietnia w Muzeum Miedzi wernisaż wystawy „Świątynia Sławy” – projekty witraży Michała Borucińskiego dla Muzeum Wojska w Warszawie. Otwarcu wystawy towarzyszyły odczyty okolicznościowe z okazji 777 rocznicy bitwy pod Legnicą: Grażyny Humeńczuk i Konrada Bysia.

10-11 kwietnia prezydent Legnicy brał udział w Zgromadzeniu Ogólnym Związku Powiatów Polskich w Warszawie.

12 kwietnia w kinie Helios spotkanie informacyjne dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w sprawie drugiej edycji projektu „Zrób swój Start-Up.

12 kwietnia posiedzenie Miejskiej Rady Seniorów.

13 kwietnia prezydent T. Krzakowski spotkał się z przedstawicielem Europejskiej Federacji Łuczniczej w sprawie organizacji w Legnicy Łuczniczych Mistrzostw Europy.

14 kwietnia w Parku Miejskim spotkali się #EKOPozytywni, by uczestniczyć w akcji sprzątanania.

16 kwietnia prezydent T. Krzakowski przyjął w Ratuszu grupę wolontariuszy, pracujących podczas Turnieju UEFA U-17.

16 kwietnia spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z mieszkańcami w ramach cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw” w Szkole Podstawowej nr 20.

17 kwietnia spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z mieszkańcami w ramach cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw” w Szkole Podstawowej nr 7.

18-20 kwietnia udział prezydenta Legnicy w Baltic Business Forum w Świnoujściu.

21 kwietnia ponad 130 zawodniczek i zawodników uczestniczyło w Mistrzostwach Legnicy w Nordic Walking. Najszybciej trasę o długości 6200 metrów w Parku Miejskim pokonała Renata Jędrasiak z Polkowic i Piotr Siwak z Rudnej. Medale wręczał zwycięzcom zastępca prezydenta Krzysztof Duszkiewicz.

21-22 kwietnia Mistrzostwa Polski w Kickboxingu, których organizatorem był PolkomFight&TKKF Olimp Legnica.

21 kwietnia VIII Puchar Prezesa DOZP w Pływaniu. Organizatorem zawodów pływackich był KS Wankan.

21 kwietnia w Zespole Szkół Integracyjnych 10. Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego o Puchar Prezydenta Legnicy, w którym uczestniczyło 150 par. Imprezę zorganizowało Młodzieżowe Centrum Kultury i Studio Tańca TAKT.

22 kwietnia w wieku 82 lat zmarł Czesław Kowalak, historyk, regionalista, pedagog i działacz społeczny. Był także wicekuratorem oświaty, a później radnym miejskim. Był jednym z założycieli Towarzystwa Przyjaciół

Nauk, współautorem pierwszej i drugiej Monografii historycznej Legnicy. Redaktor „Szkieł Legnickich” i autor kilkudziesięciu zamieszczonych tam artykułów. Związany był też z działalnością Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, PTTK i PTSM. Założył w Legnicy koło Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego, opracowując naukowo powojenne losy powstańców, którzy przybyli do Legnicy i zamieszkali w niej. Był kanclerzem w Wyższej Szkole Technicznej, Wyższej Szkole Menedżerskiej i Wyższej Szkole Medycznej. Był laureatem Nagrody Miasta Legnicy w 2005 roku.

22 kwietnia na legnicki Rynek przyjechało 200 zabytkowych samochodów. Imprezę zorganizowało Stowarzyszenie Legnickie Klasyki.

23 kwietnia sesja Rady Miejskiej.

23 kwietnia spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z mieszkańcami w ramach cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw” w Szkole Podstawowej nr 18.

24 kwietnia spotkanie prezydenta miasta z prezesem firmy SEEDiA w sprawie inteligentnych rozwiązań dla miasta.

24 kwietnia spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z mieszkańcami w ramach cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw” w Szkole Podstawowej nr 2.

25 kwietnia spotkanie prezydenta T. Krzakowskiego z mieszkańcami w ramach cyklu „Bliżej legniczan i ich spraw” w Szkole Podstawowej nr 6.

26 kwietnia uroczyste spotkanie w Ratuszu członków Miejskiej Rady Seniorów, którzy podsumowali kończącą się dwuletnią kadencję Rady.

26-27 kwietnia udział prezydenta Legnicy w IV Europejskim Kongresie Samorządów w Krakowie.

MAJ

1-5 maja Legnicka Majówka, w jej programie, m. in.: 1 maja: piknik siatkarski w Parku Miejskim, występy zespołów i solistów MCK, Łemkowskiego Zespołu Pieśni i Tańca „Kyczera” oraz ZPiT „Legnica”, Zespołu Folklorystycznego „Pomnenka” z Czech; 2 maja: warsztaty dla dzieci, happening rozwijania flagi „Nasza biało-czerwona”, projekcja „Pana Tadeusza” (1928 r.) z muzyką na żywo (Marcin Pukaluk), animacje Teatru Avatar; 3 maja: w Rynku skansen dawnych rzemiosł, prezentacja 2 Pułku Piechoty i Artylerii Pieszej Księstwa Warszawskiego, tańce dawne i kram średniowieczny (Centrum Seniora LCK), Majówka Rowerowa do Bieniowic (OSiR); 4 maja odbywał się pod hasłem „Wiosenny Eko-Piątek”: MCK w repertuarze Eko, wiosenny koncert Factory Music, gry planszowe „Gramy w zielone”, recyklingowy Miesz-masz (org. Ekobiblioteka); 5 maja, Rynek: Dolnośląski Przegląd Orkiestr Dętych, warsztaty recyklingowe dla dzieci.

4 maja w Legnickim Polu otwarcie wydarzenia pn. „Legnickie Pole 1241 – tu można stracić głowę”.

5 maja inscenizacja bitwy pod Legnicą „Legnickie Pole 1241 – tu można stracić głowę”.

8 maja obchody Dnia Zwycięstwa.

9 maja zwyczajne zgromadzenie akcjonariuszy LPWiK SA.

10 maja uroczysta prezentacja ekip, biorących udział w 53. Międzynarodowym Wyścigu Kolarskim CC Tour „Grody Piastowskie”.

11-13 maja na Zamku Piastowskim IV Dolnośląskie Dni Pionierów Osadnictwa na Ziemiach Odzyskanych, których organizatorem był Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego.

12 maja koncert plenerowy z okazji Dnia Hutnika, zorganizowany przez KGHM Polska Miedź SA.

14-15 maja udział prezydenta Legnicy w X Europejskim Kongresie Gospodarczym w Katowicach.

15 maja podczas uroczystej gali **na X Europejskim Kongresie Gospodarczym w Katowicach Portalsamorządowy.pl rozdał prestiżowe wyróżnienia dla najlepszych inwestycji w Polsce w konkursie Top Inwestycje Komunalne 2018**. Spośród 30 nominowanych w całym kraju, wyłoniono i nagrodzono 11 przedsięwzięć komunalnych: Gorzowa Wielkopolskiego, Katowic, Legnicy, Lublina, Opola, Rzeszowa, Sosnowca, Stężycy, Wojkovic, Wrocławia, Żor i województwa mazowieckiego. **Legnica znalazła się w gronie zwycięzców za budowę zbiorczej drogi południowej – etap II od ul. Wojska Polskiego do al. Rzeczypospolitej z budową mostu na Kaczawie. Nagrodę odebrał prezydent Tadeusz Krzakowski.**

18 maja prezydent T. Krzakowski uczestniczył w V Dolnośląskim Kongresie Samorządowym we Wrocławiu, zorganizowanym przez Urząd Marszałkowski.

18-19 maja Legnicki Festiwal SREBRO pod patronatem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Marszałka Województwa Dolnośląskiego, Prezydenta Legnicy. W programie, m. in.: 18 maja: w Rynku plenerowa inauguracja Festiwalu (warsztaty plastyczne, happeningi), wernisaże pięciu wystaw, w tym: w „Stacji Kultury” Galerii Kolei Dolnośląskich: Debiuty: Joanna Mach „Stopniowo”; „Amber&Leonardo” – międzynarodowa wystawa prac z bursztynem inspirowana dziełem Leonarda da Vinci; 19 maja – seminarium teoretyczne o współczesnej sztuce, designie i biżuterii, wernisaże wystaw i ceremonia wręczenia nagród 27. Międzynarodowego Konkursu Złotniczego ph. „Iluzja”.

18-19 maja XIV Festiwal Rytmu Drum Battle, zorganizowany przez Zespół Szkół Muzycznych.

19-20 maja Turniej Kowali o Srebrne Klucze Legnicy.

19 maja koncert galowy XXIII Ogólnopolskiego Festiwalu Piosenki Ekologicznej EKOPIOSENKA, organizowany przez MCK.

Uczniowie I LO: Mateusz Materek, Marcin Szmagara i Sebastian Zięciak zdobyli tytuły laureata i finaliści na Olimpiadach: Literatury i Języka Polskiego, Informatycznej oraz Matematycznej.

21 maja pierwsze posiedzenie Młodzieżowej Rady Miejskiej nowej kadencji.

22 maja prezydent T. Krzakowski uczestniczył w posiedzeniu Rady Fundacji KGHM Polska Miedź SA.

22 maja udział prezydenta miasta w Walnym Zgromadzeniu członków Legnickiej Spółdzielni Mieszkaniowej.

22 maja prezydent T. Krzakowski uczestniczył w Walnym Zgromadzeniu członków Spółdzielni Mieszkaniowej „Piekary”.

24-25 maja delegacja samorządu z Miśni (Niemcy); 25 maja podpisanie w Ratuszu deklaracji partnerstwa Legnicy z Miśnią.

24 maja w ramach „Gawęd o Legnicy” zwiedzanie wieży legnickiej Katedry – przewodnikami byli: Wojciech Morawiec i Jan Brodecki (org. Stowarzyszenie „Pamięć i Dialog”).

25-27 maja 49. Ogólnopolski Turniej Chórów LEGNICA CANTAT, w programie: 25 maja koncert inauguracyjny: Renata Przemyk – Ya Hozna + The Best Of; 26 maja – koncerty konkursowe; 27 maja w kościele ewangelickim Marii Panny koncert inauguracyjny obchody 50-lecia OTCh LEGNICA CANTAT – W.A. Mozart, Msza koronacyjna C-dur Kv 317 w wykonaniu Orkiestry Filharmonii w Gorzowie Wielkopolskim z udziałem Chóru Akademii Sztuki w Szczecinie, Chóru Męskiego Słowiki 60, Barbary Żarnowieckiej (sopran), Ewy Filipowicz (alt), Pawła Wolskiego (tenor), Janusza Lewandowskiego (bas) pod dyr. Jacka Kraszewskiego.

26 maja pierwszy spacer historyczny pod hasłem „Magiczna Legnica dla Niepodległej” – Promenada Orła Białego. Wokół historii Parku Miejskiego: opowiadał Roger Piaskowski. Organizatorem spacerów jest Urząd Miasta.

26 maja XIII festyn integracyjny pt. „Stop przemocy”, którego organizatorem byli: Zespół Szkół Integracyjnych i Komenda Miejska Policji.

27 maja piłkarze Miedzi, wygrywając z Chojniczanką Chojnice 5:1, wywalczyli awans do Ekstraklasy. Wielkie świętowanie legniczan na Stadionie Miejskim im. Orła Białego oraz w Rynku.

28 maja sesja Rady Miejskiej.

29 maja w Sali Maneżowej Akademii Rycerskiej promocja wydawnictwa stowarzyszenia „Pamięć i Dialog”, powstałego we współpracy z Urzędem Miasta – „Marzec’68. Przyczyny i następstwa”, praca zbiorowa pod redakcją Marii Kubasik i Marka Żaka.

CZERWIEC

1 czerwca IV urodziny Julka – Legnicki Dzień Dziecka, w programie, m.in.: festyn „Razem dla Dzieci” w Rynku (org. TPD, LCK), w Galerii Pacykarskiej wernisaż prac plastycznych dzieci z Przedszkola Hobbit „Ogród zielonego kota i innych kotów”, na terenie skateparku OSiR zorganizował Skate Jam Legnica (pokazy ewolucji i zawody), w Rynku „Balonowe podróże z Julkiem” – przedstawienie plenerowe dla najmłodszych w wykonaniu Teatru w Ruchu z Krakowa (org. UM).

2 czerwca „Łemkolandia”, czyli Dzień Dziecka po łemkowsku w Akademii Rycerskiej (org. LCK, Łemkowski Zespół Pieśni i tańca „Kyczera”), w Galerii Piastów Geo-Dzień Dziecka – zabawa dla młodych odkrywców (org. Galeria Piastów), w Sali Maneżowej koncert galowy z udziałem Zespołów „Kyczera” i „Kyczarka”.

3 czerwca w Teatrze Modrzejewskiej spektakl dla dzieci „Baśń o pięknej Parysadzcie i o ptaku Bulbulezarze”; w Muzeum Miedzi pokaz bicia legnickiego grosza; w Rynku „Animacyjna wioska dla dzieci” – zabawy z postaciami bajkowymi (org. UM).

3 czerwca drugi spacer historyczny „Magiczna Legnica dla Niepodległej”, poświęcony Skwerowi Orłąt Lwowskich.

4 czerwca Dzień Dziecka z legnicką Caritas „Bądźmy razem” – w Parku Miejskim gry i zabawy (org. Caritas Diecezji Legnickiej, OSiR).

5 czerwca prezydent T. Krzakowski uczestniczył w posiedzeniu Rady Programowej 8. edycji Smart City Forum w Warszawie.

5 czerwca w Katedrze p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła koncert inauguracyjny Międzynarodowego Festiwalu Organowego – 27. Legnickich Wieczorów Organowych. Wystąpił Andreas Liebig (Szwajcaria) – organy.

7 czerwca spotkanie prezydenta miasta z przedstawicielami Legnickiego Szkolnego Związku Sportowego, podczas którego podsumowano mijający szkolny rok sportowy.

9 czerwca w Szkole Podstawowej nr 9 festyn rodzinny.

10 czerwca inauguracja Szlaku Legnickich Zegarów. Spacery przygotowało Muzeum Miedzi.

10 czerwca Spływ Samoróbek „O błękitną wstęgę Kaczawy”.

12 czerwca uroczysta sesja Rady Miejskiej.

15-17 czerwca SATYRYKON 2018 – w programie, m. in.: 15 – odsłonięcie tablicy pamiątkowej poświęconej Wojciechowi Młynarskiemu, wręczenie nagród laureatom, otwarcie w Muzeum Miedzi wystawy pokonkursowej; 16 – otwarcie wystaw w Galerii Satyrykon i w Teatrze Modrzejewskiej; 17 – koncert Mariusza Kiljana „Dwadzieścia najśmieszniejszych piosenek na świecie”

15 czerwca w „Stacji Kultura” Galerii Kolei Dolnośląskich na dworcu kolejowym wernisaż wystawy „Najlepsze rysunki w 40-letniej historii SATYRYKONU”.

15-17 czerwca II Festiwal Roślin Owadożernych w Parku Miejskim (Palmiarnia, Minizoo, ogrody).

17 czerwca „Senioriada 2018” w Parku Miejskim pod patronatem prezydenta miasta (org. Legnicki Klub Sportowy „Trójka”).

19 czerwca w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym odbyło się III Forum Wyborcze Legnickich Seniorów. Przewodniczącą Miejskiej Rady Seniorów na lata 2018-2020 została Barbara Morawiec.

21 czerwca prezydent T. Krzakowski uczestniczył w posiedzeniu Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego.

22-23 czerwca Święto Legnicy, w programie występy solistów i zespołów, m. in.: Patrycji Kamoli, Ivonny Sanchez, Malibu, After, Ani Wyszkonii.

23 czerwca Turniej Piłki Nożnej Trampkarzy im. W. Jantury (org. KS Konfeks).

23 czerwca Międzynarodowe Zawody Pływackie o Koronę Legnicy na „Delfinku” (org. KS Wankan).

24 czerwca prezydent Legnicy przyjął w Ratuszu 50-osobową grupę ze stowarzyszenia SPV Meissen.

25 czerwca sesja Rady Miejskiej.

25 czerwca udział prezydenta Legnicy w posiedzeniu Konwentu PWSZ im. Witelona.

26-27 prezydent T. Krzakowski brał udział w IX Kongresie Regionów we Wrocławiu.

28 czerwca w Sali Maneżowej o legnickich witrażach opowiadali: Zbigniew Brzeziński i Wojciech Morawiec – w ramach „Gawęd o Legnicy”, które organizuje stowarzyszenie „Pamięć i Dialog”.

29 czerwca w Galerii Piastów ogłoszenie wyników Konkursu Fotograficznego im. M. Pawełka, którego organizatorem było TML „Pro Legnica”.

29 czerwca pierwsze posiedzenie Miejskiej Rady Seniorów III kadencji.